

3 1761 07993173 9

Presented to the

LIBRARY of the

UNIVERSITY OF TORONTO

by

MOFFATT ST. ANDREW WOODSIDE

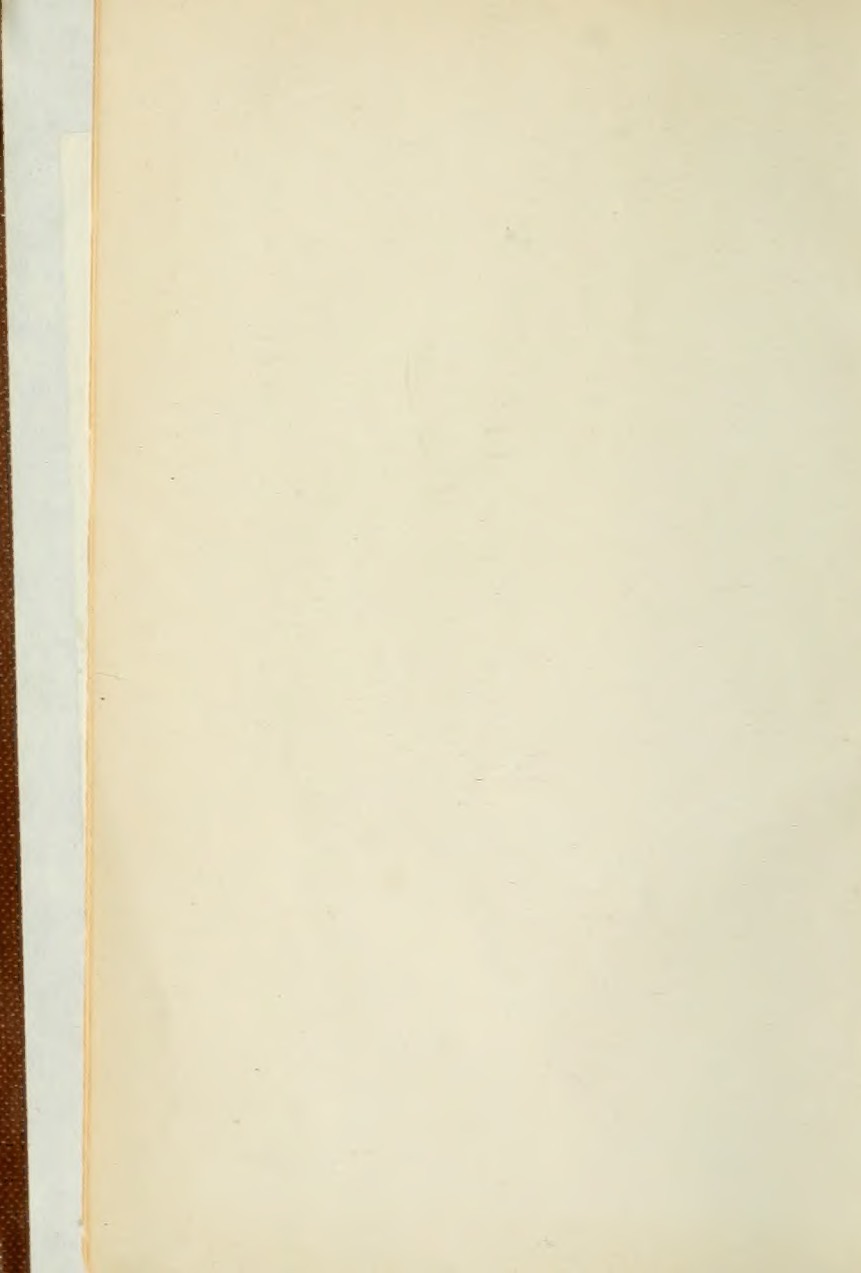
1970

M. St. G. Woodside

C.C.C. Oxon.

Digitized by the Internet Archive
in 2010 with funding from
University of Toronto

DIODORI SICULI

BIBLIOTHECAE

HISTORICAE

QUAE SUPERSUNT.

AD

OPTIMORUM LIBRORUM FIDEM

ACCURATE EDITA.

EDITIO STEREOTYPA.

TOM. I.

LIPSIAE
SUMPTIBUS OTTONIS HOLTZE.

1875.

PA
3965
D3
1872
t.1-2

LIPSIAE.
Impresserunt Metzger & Wittig.

Ἡ ΠΡΩΤΗ
ΤΩΝ ΔΙΟΔΩΡΟΥ ΒΙΒΛΩΝ
Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ε Ι

α. Προοίμιον τῆς ὅλης πραγματείας,

β. Περὶ τῶν παρ' Αἰγυπτίους λεγομένων πε-
ρι τῆς τοῦ κόσμου γενέσεως,

γ. Περὶ τῶν θεῶν ὅσοι πόλεις ἔκτισαν κατ'
Αἴγυπτον,

δ. Περὶ τῶν πρώτων γενομένων ἀνθρώπων,
καὶ τοῦ παλαιοτάτου βίου,

ε. Περὶ τῆς τῶν ἀθανάτων τιμῆς, καὶ τῆς τῶν
ναῶν κατασκευῆς,

ς. Περὶ τῆς τοποθεσίας τῆς κατ' Αἴγυπτον
χώρας, καὶ τῶν περὶ τὸν Νεῖλον ποταμὸν παραδο-
ξολογούμενων, τῆς τε τούτου πληρώσεως τὰς αἰτίας,
καὶ τῶν ἱστορικῶν καὶ φιλοσόφων ἀποφάσεις,

ζ. Περὶ τῶν πρώτων γενομένων κατ' Αἴγυ-
πτον βασιλέων, καὶ τῶν κατὰ μέρος αὐτῶν πρά-
ξεων,

η. Περὶ κατασκευῶν τῶν πυραμίδων, τῶν ἀναγραφομένων ἐν τοῖς ἑπτα Θαυμαζομένοις ἔργοις,

θ'. Περὶ τῶν νόμων καὶ τῶν δικαστηρίων,

ι. Περὶ τῶν ἀφιερωμένων ζώων παρ' Αἰγυπτίοις,

ια. Περὶ τῶν νομίμων τῶν περὶ τοὺς τετελευτηκότας παρ' Αἰγυπτίοις γενομένων,

ιβ'. Περὶ τῶν Ἑλλήνων ὅσοι τῶν ἐπὶ παιδείᾳ Θαυμαζομένων παραβελόντες εἰς Αἴγυπτον, καὶ πολλὰ τῶν χρησίμων μαθόντες, μετήνεγκαν εἰς τὴν Ἑλλάδα.

Α Ι Ο Δ Ω Ρ Ο Υ

ΤΟΥ ΣΙΚΕΛΙΩΤΟΥ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ

ΒΙΒΛΙΟΣ ΠΡΩΤΗ.

In PROOEMIO laudantur C. 1. utilitates historiae, quam omnis, tum imprimis catholicae, quae quasi quaedam providentiae administra, omnium gentium, tanquam unius civitatis, re sub uno adspectu ponit. Eam optime docere, quam doceat citra experiendi periculum, et rebus agendis adesse consiliatricem plus quam senilis prudentiae, (C. 2.) tum universe de genere humano praeclare mereri etiam eo, quod virtutum ac vitiorum exempla aeternae memoriae tradens, homines ad bene de aliis merendum inflammet.

Τοῖς τὰς κοινὰς ἱστορίας πραγματευσαμένοις μεγάλης χάριτας ἀπορέμειν δίκαιον πάντας ἀνθρώπους, ὅτι τοῖς ἰδίοις πόνοις ὠφελῆσαι τὸν κοινὸν βίον ἐφιλοτιμηθήσαν. Ἀκίνδυνον γὰρ διδασκαλίαν τοῦ συμφέροντος εἰσηγησάμενοι, καλλίστην ἐμπειρίαν διὰ τῆς πραγματείας ταύτης περιποιῶσι τοῖς ἀναγινώσκουσιν. Ἡ μὲν γὰρ ἐκ τῆς πείρας ἑκάστου μάθησις μετὰ πολλῶν πόνων καὶ κινδύνων ποιεῖ τῶν χρησίμων ἕκαστα διαγινώσκειν· (καὶ διὰ τοῦτο τῶν ἡρώων ὁ πολυπειυότατος μετὰ μεγάλων ἀτυχημάτων

πολλῶν ἀνθρώπων ἴδεν ἄστεα καὶ νόον ἔγνω·)
ἢ δὲ διὰ τῆς ἱστορίας περιγινόμενῃ σύνεσις τῶν ἄλ-

λοτριῶν ἀποτευγμάτων τε καὶ κατορθωμάτων, ἀπεί-
 ρατον κακῶν ἔχει διδασκαλίαν. Ἐπειτα πάντας ἀν-
 θρώπους, μετέχοντας μὲν τῆς πρὸς ἀλλήλους συγ-
 γενείας, τόποις δὲ καὶ χρόνοις διεστηκότας, ἐφιλο-
 τιμήθησαν ὑπὸ μίαν καὶ τὴν αὐτὴν σύνταξιν ἀγα-
 γεῖν, ὡς περ τινὲς ὑπουργοὶ τῆς θείας προνοίας
 χειρθεύτες. Ἐκείνη τε γὰρ τὴν τῶν ὁρομείων
 ἄστρον διακόσμησιν καὶ τὰς τῶν ἀνθρώπων φύσεις
 εἰς κοινὴν ἀναλογίαν συνθεῖσα, κυκλεῖ συνεχῶς ἄ-
 παντα τὸν αἰῶνα, τὸ ἐπιβάλλον ἑκάστοις ἐκ τῆς
 πεπωμένης μερίζουσα. Οἷ τε τὰς κοινὰς τῆς αἰ-
 κουμένης πράξεις, καθάπερ μιᾶς πόλεως, ἀναγρά-
 φαντες, ἓνα λόγον καὶ κοινὸν χρηματιστήριον τῶν
 συντετελεσμένων ἀπέδειξαν τὰς ἑαυτῶν πραγματείας.
 Καλὸν γὰρ τὸ δύνασθαι τοῖς τῶν ἄλλων ἀγνοήμασι
 πρὸς διόρθωσιν χρῆσθαι παραδείγμασι, καὶ πρὸς
 τὰ συγκυροῦντα ποικίλως κατὰ τὸν βίον ἔχειν μὴ
 ζήτησιν τῶν πρασσομένων, ἀλλὰ μίμησιν τῶν ἐπιτε-
 τευγμένων. Καὶ γὰρ τοὺς πρεσβυτάτους ταῖς ἡλι-
 κίαις ἅπαντες τῶν νεωτέρων προκρίνουσιν ἐν ταῖς
 συμβουλίαις, διὰ τὴν ἐκ τοῦ χρόνου περιγεγενημέ-
 νην αὐτοῖς ἐμπειρίαν· ἧς τσοῦτον ὑπερέχειν συμ-
 βέβηκε τὴν ἐκ τῆς ἱστορίας μάθησιν, ὅσον καὶ τῷ
 πλήθει τῶν πραγμάτων προτιροῦσαν αὐτὴν ἐπεγνώ-
 καμεν. Διὸ καὶ πρὸς ἀπάντας τὰς τοῦ βίου περιπτώ-
 σεις χρησιμωτάτην ἂν τις εἶναι νομίσειε τὴν ταύτης
 ἀνάληψιν. Τοῖς μὲν γὰρ νεωτέροις τὴν τῶν γεγη-
 θακότων περιποιεῖ σύνεσιν, τοῖς δὲ πρεσβυτέροις
 πολλαπλασιάζει τὴν ὑπάρχουσαν ἐμπειρίαν· καὶ

τοὺς μὲν ἰδιώτας ἀξίους ἡγεμονίας κατασκευάζει, τοὺς δ' ἡγεμόνας τῷ δια τῆς δόξης ἀθανατισμῷ προτρέπεται τοῖς καλλίστοις τῶν ἔργων ἐπιχειρεῖν. Χωρὶς δὲ τούτων, τοὺς μὲν στρατιώτας τοῖς μετὰ τὴν τελευτὴν ἐπαίνοις ἐτοιμοτέρους κατασκευάζει πρὸς τοὺς ὑπὲρ τῆς πατρίδος κινδύνους, τοὺς δὲ πονηροὺς τῶν ἀνθρώπων ταῖς αἰωνίαις βλαοφημίαις ἀποτρέπει τῆς ἐπὶ τὴν κακίαν ὁρμῆς.

2. Καθόλου δὲ διὰ τὴν ἐκ ταύτης ἐπ' ἀγαθῶ μνήμην, οἱ μὲν κτίσται πόλεων γενέσθαι προεκήθησαν, οἱ δὲ νόμους εἰσηγήσασθαι περιέχοντας τῷ κοινῷ βίῳ τὴν ἀσφάλειαν, πολλοὶ δ' ἐπιστήμας καὶ τέχνας ἐξευρεῖν ἐφιλοτιμήθησαν πρὸς εὐεργεσίαν τοῦ γένους τῶν ἀνθρώπων. Ἐξ ἀπάντων δὲ συμπληρουμένης τῆς εὐδαιμονίας, ἀποδοτέον τῶν ἐπαινῶν τὸ πρωτεῖον τῇ τούτων μάλιστα αἰτία ἱστορίᾳ. Ἠγητέον γὰρ εἶναι ταύτην φυλακὴν μὲν τῆς τῶν ἀξιολόγων ἀρετῆς, μάρτυρα δὲ τῆς τῶν φαύλων κακίας, εὐεργέτιν δὲ τοῦ κοινοῦ γένους τῶν ἀνθρώπων. Εἰ γὰρ ἢ τῶν ἐν ἥδου μυθολογία, τὴν ὑπόθεσιν πεπλασμένην ἔχουσα, πολλὰ συμβάλλεται τοῖς ἀνθρώποις πρὸς εὐσέβειαν καὶ δικαιοσύνην· πόσω μᾶλλον ὑποληπιέον τὴν προφητικὴν τῆς ἀληθείας ἱστορίαν, τῆς ὅλης φιλοσοφίας οἴομαι μητρόπολιν οὔσαν, ἐπισκευάσαι δύνασθαι τὰ ἔθνη μᾶλλον πρὸς καλοκάγαθίαν; Πάντες γὰρ ἄνθρωποι διὰ τὴν τῆς φύσεως ἀσθένειαν βιοῦσι μὲν ἀκαριαῖδόν τι μέρος τοῦ παντός αἰῶνος, τετελευτήκισι δὲ πάντα τὸν ὕστερον χρόνον· καὶ τοῖς μὲν ἐν τῷ ζῆν μηδὲν ἀξιό-

λογον πράξιαι, ἅμα ταῖς τῶν σοφιάτων τελευταῖς συναποθνήσκει καὶ τὰ ἄλλα πάντα τὰ κατὰ τὸν βίον· τοῖς δὲ δι' ἀρετὴν περιποιησάμενοις δόξαν, αἱ πράξεις ὅπαιτα τὸν αἰῶνα μνημονεύονται, διαβούμεναι τῷ Θεοτάτῳ τῆς ἱστορίας στόματι. Καλὸν δ' οἶμαι τοῖς εὖ φρονοῦσι θνητῶν πόρων ἀντικαταλλάξασθαι τὴν ἀθάνατον εὐφημίαν. Ἡρακλῆς μὲν γὰρ ὁμολογεῖται πάντα τὸν γενόμενον αὐτῷ κατ' ἀνθρώπους χρόνον ὑπομεῖναι μεγάλους καὶ συνεχεῖς πόρους καὶ κινδύνους ἐκουσίως, ἵνα τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων εὐεργετήσῃς τύχη τῆς ἀθανασίας· τῶν δὲ ἄλλων ἀγαθῶν ἀνδρῶν οἱ μὲν ἡρωϊκῶν, οἱ δὲ ἰσοθέων τιμῶν ἔτιυχον· πάντες δὲ μεγάλων ἐπαίων ἠξιώθησαν, τὰς ἀρετὰς αὐτῶν τῆς ἱστορίας ἀπαθανατιζούσης. Τὰ μὲν γὰρ ἄλλα μνημεῖα διαμένει χρόνον ὀλίγον, ὑπὸ πολλῶν ἀναιρούμενα περιστάσεων· ἡ δὲ τῆς ἱστορίας δύναμις ἐπὶ πᾶσιν τὴν οἰκουμένην διήκουσα, τὸν πάντα τὰλλα λυμαινόμενον χρόνον ἔχει φύλακα τῆς αἰωνίου παραδόσεως τοῖς ἐπιγινομένοις. Συμβάλλεται δ' αὕτη καὶ πρὸς λόγου δύναμιν, οὗ κἄλλιον ἕτερον οὐκ ἔν τις ἡμεδίως εὔροι. Τοῦτω γὰρ οἱ μὲν Ἕλληνες τῶν βασιλέων, οἱ δὲ πεπαιδευμένοι τῶν ἀπαιδευτῶν προέχουσι· πρὸς δὲ τούτοις, διὰ μόνου τούτου δυνατὸν ἐστὶν ἵνα τῶν πολλῶν περιγενέσθαι· καθόλου δὲ φαίνεται πᾶν τὸ προστεθὲν τοιοῦτον, ὁποῖον ἂν ἡ τοῦ λέγοντος δύναμις παραστήσῃ. Καὶ τοὺς ἀγαθοὺς ἀνδρας ἀξίους λόγου προσαγορεύομεν, ὡς τοῦτο τὸ προσιτόν τῆς ἀρετῆς περιπεποιημένους. Εἰς πλείω

δὲ μέρη τούτου διηρημένου, συμβαίνει τὴν μὲν ποιητικὴν τέχνην μᾶλλον ἢ περὶ ὠφελεῖν, τὴν δὲ νομοθεσίαν κολάζειν, οὐ διδάσκειν· παραπλησίως δὲ καὶ τᾶλλα μέρη, τὰ μὲν μηδὲν συμβάλλεσθαι πρὸς εὐδαιμονίαν, τὰ δὲ μεμιγμένην ἔχειν τῷ συμφέροντι τὴν βλάβην, ἕνια δὲ κατεψεύσθαι τῆς ἀληθείας· μόνην δὲ τὴν ἱστορίαν, συμφωνούντων ἐν αὐτῇ τῶν λόγων τοῖς ἔργοις, ἅπαντα τᾶλλα χρήσιμα τῇ γραφῇ περιειληφέναι. Ὁρᾶσθαι γὰρ αὐτὴν προτρεπομένην ἐπὶ δικαιοσύνην, κατηγοροῦσαν τῶν φαύλων, ἔγκωμιάζουσαν τοὺς ἀγαθοὺς, τὸ σύνολον ἐμπειρίαν μεγίστην περιποιοῦσαν τοῖς ἐντυγχάνουσι.

(C. 3.) Sed hanc tanti operis praestantiam quoniam aliorum historicorum libri aut non fuerint assecuti, aut etiam imperfecti manserint, optabile videri catholicae historiae opus, a mythicis temporibus populorum deductum ad novissimam aetatem ordine chronologico. (C. 4.) Eius formae hoc opus suum, studio 30 annorum confectum, et subsidiis elaboratum quum aliis, tum Romae repertis latinis, auctor describit, ostenditque, primis 3 libris contineri vetustissima Barbarorum, proximis 3 Graecorum ad bellum fere Troianum, tum sequentibus 11 res ab eo bello ad mortem Alexandri, ultimis 23 denique reliquas gentium historias usque ad Olymp. 180.

3. Διὸ καὶ θεωροῦντες ἡμεῖς δικαίας ἀποδοχῆς τυγχάνοντας τοὺς ταύτην πραγματευσαμένους, προήχθημεν ἐπὶ τὸν ὁμοίον τῆς ὑποθέσεως ζῆλον. Ἐπιστήσαντες δὲ τὸν νοῦν τοῖς πρὸ ἡμῶν συγγραφεῦσιν, ἀπεδεξάμεθα μὲν ὡς ἐνὶ μάλιστα τὴν προαίρεσιν αὐτῶν, οὐ μὴν ἐξειρογᾶσθαι πρὸς τὸ συμφέρον καὶ τὸ δυνατόν τᾶς πραγματείας αὐτῶν ὑπελάβομεν. Κειμένης γὰρ ἐν τοῖς ἀναγινώσκουσι τῆς ὠφελείας, ἐν τῷ πλείσταις καὶ ποικιλωτάταις περιστάσεσι λαμ-

βάνειν, οἱ πλεῖστοι μὲν ἔθλους ἢ μιᾶς πόλεως αὐτοτελεῖς πολέμους ἀνέγραψαν, ὀλίγοι δ' ἀπὸ τῶν ἀρχαίων χρόνων ἀρξάμενοι, τὰς κοινὰς πράξεις ἐπεχείρησαν ἀναγράφειν μέχρι τῶν καθ' αὐτοὺς καιρῶν. Καὶ τούτων οἱ μὲν τοὺς οἰκείου χρόνους ἐκάστοις οὐ παρέξουσιν, οἱ δὲ τὰς τῶν βαρβάρων πράξεις ὑπερέβησαν. Ἔτι δ' οἱ μὲν τὰς παλαιὰς μυθολογίας διὰ τὴν δυσχέρειαν τῆς πραγματείας ἀπεδοκίμασαν· οἱ δὲ τὴν ὑπόστασιν τῆς ἐπιβολῆς οὐ συνετέλεσαν, μεσολαβηθέντες τὸν βίον ὑπὸ τῆς πεπωμένης· τῶν δὲ τὴν ἐπιβολὴν ταύτης τῆς πραγματείας πεποιημένων οὐδεὶς προεβίβασε τὴν ἱστορίαν κατωτέρω τῶν Μικηδορικῶν καιρῶν. Οἱ μὲν γὰρ εἰς τὰς Φιλίππου πράξεις, οἱ δ' εἰς τὰς Ἀλεξάνδρου, τινὲς δ' εἰς τοὺς διαδόχους ἢ τοὺς ἐπιγόνους κατέστρεψαν τὰς συντάξεις. Πολλῶν δὲ καὶ μεγάλων τῶν μετὰ ταῦτα πράξεων ἀποκελειμμένων μέχρι τοῦ καθ' ἡμᾶς βίου, τῶν ἱστοριογράφων οὐδεὶς ἐπεβάλετο αὐτὰς μιᾶς συντάξεως περιγραφῆ πραγματεῦσασθαι, διὰ τὸ μέγεθος τῆς ὑποθέσεως. Λιὸ καὶ ἐρῶντων τῶν τε χρόνων καὶ τῶν πράξεων ἐν πλείοσι πραγματείαις καὶ διαφόροις συγγραφεῦσι, δυσπερίληπτος ἢ τούτων ἀνάληψις γίνεται καὶ δυσμνημόνευτος. Ἐξετάσαντες οὖν τὰς ἐκάστου τούτων διαθέσεις, ἐκρίναμεν ὑπόθεσιν ἱστορικὴν πραγματεῦσασθαι, τὴν πλεῖστα μὲν ὠφελῆσαι δυναμένην, ἐλάχιστα δὲ τοὺς ἀναγινώσκοντας ἐνοχλῆσουσιν. Εἰ γὰρ τις τὰς εἰς μνήμην παραδεδομένας τοῦ σύμπαντος κόσμου πράξεις, ὅσπερ τινὸς μιᾶς

πόλειως ἀρξάμενος ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων, ἀναγράψαι κατὰ τὸ δυνατόν μέχρι τῶν καθ' αὐτὸν καιρῶν, πόνον μὲν ἂν πολὺν ὑπομῖναι δηλονότι, πραγματείαν δὲ πασῶν εὐχρηστοτάτην συντάξαιτο τοῖς φιλαναγνωστοῦσιν. Ἐξέσται γὰρ ἐκ ταύτης ἕκαστον πρὸς τὴν ἰδίαν ὑπόστασιν ἐτοιμῶς λαμβάνειν τὸ χρήσιμον, ὥσπερ ἐκ μεγάλης ἀρουόμενον πηγῆς. Τοῖς μὲν γὰρ ἐπιβαλλομένοις διεξιέναι τὰς τῶν τοσοῦτων συγγραφέων ἱστορίας, πρῶτον μὲν οὐ ῥάδιον εὐπορῆσαι τῶν εἰς τὴν χρεῖαν πιπτουσῶν βιβλῶν, ἔπειτα διὰ τὴν ἀνωμαλίαν καὶ τὸ πλῆθος τῶν συνταγμάτων δυσκατάληπτος γίνεται τελείως ἡ τῶν πεπραγμένων ἀνάληψις. Ἡ δ' ἐν μιᾷ συντάξεως πραγματεία τὸ τῶν πράξεων εἰρόμενον ἔχουσα, τὴν μὲν ἀνάγνωσιν ἐτοιμῆν παρέχεται, τὴν δ' ἀνάληψιν ἔχει παντελῶς εὐπαρακολούθητον. Καθόλου δὲ τῶν ἄλλων τοσοῦτον ὑπερέχειν ταύτην ἡγητέον, ὅσῳ χρησιμώτερόν ἐστι τὸ πᾶν τοῦ μέρους, καὶ τὸ συνεχὲς τοῦ διηρημένου, πρὸς δὲ τούτοις, τὸ διηκριβωμένον τοῖς χρόνοις, τοῦ μηδὲ γνωσσομένου, τίσιν ἐπράχθη καιροῖς.

4. Διόπερ ἡμεῖς ὀρῶντες ταύτην τὴν ὑπόθεσιν χρησιμωτάτην μὲν οἶσαν, πολλοῦ δὲ πόνου καὶ χρόνου προσδεδομένην, τριάκοντα μὲν ἔτη περὶ αὐτὴν ἐπραγματεύθημεν, μετὰ δὲ πολλῆς κακοπαθείας καὶ κινδύνων ἐπήλθομεν πολλὴν τῆς τε Ἀσίας καὶ τῆς Εὐρώπης, ἵνα τῶν ἀναγκαιοτάτων καὶ πλείστων μερῶν αὐτόπται γενηθῶμεν. Πολλὰ γὰρ παρὰ τὰς ἄγνοιᾶς τῶν τόπων διήμαρτον οὐχ οἱ τυχόντες μό-

νον τῶν συγγραφέων, ἀλλὰ τινες καὶ τῶν τῆ δόξῃ
 πετροτευκότων. Ἀφορμῇ δὲ πρὸς τὴν ἐπιβολὴν
 ταύτην ἐγορησάμεθα, μάλιστα μὲν τῆ πρὸς τὴν
 πραγματείαν ἐπιθυμίᾳ, (δι' ἣν πᾶσιν ἀνθρώποις τὸ
 δοκοῦν ἄπορον εἶναι τυγχάνει συντελείας) ἔπειτα καὶ
 διὰ τὴν ἐν τῇ Ῥώμῃ χορηγίαν τῶν πρὸς τὴν ὑποκει-
 μέτην ὑπόθεσιν ἀνηκόων. Ἡ γὰρ ταύτης τῆς πό-
 λεως ὑπεροχὴ διατείνουσα τῆ δυνάμει πρὸς τὰ πέ-
 ρατα τῆς οἰκουμένης, ἐτοιμοτάτας καὶ πλείστας ἡμῖν
 ἀφορμὰς παρέσχετο, παρεπιδημήσασιν ἐν αὐτῇ
 πλείω χρόνον. Ἡμεῖς γὰρ ἐξ Ἀγυρίου τὸ γένος τῆς
 Σικελίας ὄντες, καὶ διὰ τὴν ἐπιμιξίαν τοῖς ἐν τῇ
 νήσῳ πολλὴν ἐμπειρίαν τῆς Ῥωμαίων διαλέκτου πε-
 ριτεποιημένοι, πάσας τὰς τῆς ἡγεμονίας ταύτης
 πράξεις ἀκριβῶς ἀνελάβομεν ἐκ τῶν παρ' ἐκείνοις
 ὑπομνημάτων ἐκ πολλῶν χρόνων τετηρημένων. Πε-
 ποιήμεθα δὲ τὴν ἀρχὴν τῆς ἱστορίας ἀπὸ τῶν μυ-
 θολογουμένων παρ' Ἑλλησὶ τε καὶ βαρβάροις, ἐξε-
 τάσαντες τὰ παρ' ἐκάστοις ἱστοροῦμενα κατὰ τοὺς
 ἀρχαίους χρόνους, ἐφ' ὅσον ἡμῖν ἡ δύναμις. Ἐπεὶ
 δ' ἡ μὲν ὑπόθεσις ἔχει τέλος, αἱ βίβλοι δὲ μέχρι τοῦ
 νῦν ἀνέκδοτοι τυγχάνουσιν οὕσαι, βούλομαι βρα-
 χέα προδιορίσαι περὶ ὅλης τῆς πραγματείας. Τῶν
 γὰρ βιβλίων ἡμῖν ἔξ αἱ πρῶται περιέχουσι τὰς πρὸ
 τῶν Τρωϊκῶν πράξεις καὶ μυθολογίας· καὶ τού-
 των αἱ μὲν προηγουμέναί τισι τὰς βαρβαρικὰς,
 αἱ δ' ἐξῆς σχεδὸν τὰς τῶν Ἑλλήνων ἀρχαιολογίας.
 Ἐν δὲ ταῖς μετὰ ταύτας ἕνδεκα, τὰς ἀπὸ τῶν
 Τρωϊκῶν κοινὰς πράξεις ἀναγεγράφαμεν, ἕως τῆς

Ἀλεξάνδρου τελευτῆς. Ἐν δὲ ταῖς ἑξῆς εἴκοσι καὶ τρισὶ βίβλοις τὰς λοιπὰς ἀπίσας κατετάξαμεν, μέχρι τῆς ἀρχῆς τοῦ συστάντος πολέμου Ῥωμαίοις πρὸς Κελτοὺς, καθ' ὃν ἡγούμενος Γάϊος Ἰούλιος Καῖσαρ, ὁ διὰ τὰς πράξεις προσαγορευθεὶς Θεὸς, κατεπολέμησε μὲν τὰ πλεῖστα καὶ μαχιμώτατα τῶν Κελτῶν ἔθνη, προεβίβασε δὲ τὴν ἡγεμονίαν τῆς Ῥώμης μέχρι τῶν Βρεταννικῶν νήσων. Τοῦτου δ' αἱ πρῶται πράξεις ἀπετελέσθησαν Ὀλυμπιάδος τῆς ἐκαιοστῆς καὶ ὀγδοηκοστῆς κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος, ἐπ' ἄρχοντος Ἀθήνησιν Ἡρώδου.

(C. 5.) Itaque universo opere spatium comprehendi 1128 annorum, detractis temporibus ante bellum Troianum, a quo ad reditum Heraclidarum numerari 80 annos, hinc ad primam Olympiadem 328, atque hinc ad operis terminum 720.

5. Τῶν δε χρόνων τούτων περιειλημμένων ἐν ταύτῃ τῇ πραγματείᾳ, τοὺς μὲν πρὸ τῶν Τρωϊκῶν οὐ διοριζόμεθα βεβαίως, διὰ τὸ μηδὲν παράπηγμα παρειληφέναι περὶ τούτων πιστευόμενον. Ἀπὸ δὲ τῶν Τρωϊκῶν, ἀκολουθῶς Ἀπολλοδώρω τῷ Ἀθηναίῳ, τίθεμεν ὀγδοήκοντα ἔτη πρὸς τὴν κάθοδον τῶν Ἰρακλειδῶν· ἀπὸ δὲ ταύτης ἐπὶ τὴν πρώτην Ὀλυμπιάδα, δυσὶ λείποντα τῶν τριακοσίων καὶ τριάκοντα· συλλογιζόμενοι τοὺς χρόνους ἀπὸ τῶν ἐν Λακεδαίμονι βασιλευσάντων. Ἀπὸ δὲ τῆς πρώτης Ὀλυμπιάδος εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ Κελτικοῦ πολέμου (ἣν τελευτὴν πεποιήμεθα τῆς ἱστορίας) ἑπτακόσια καὶ τριάκοντα. Ὡστε τὴν ὅλην πραγματείαν ἡμῶν, τεσσαράκοντα βίβλων οὔσαν, περιέχειν ἔτη δυσὶ λείπον-

κα τῶν χιλίων ἑκατὸν τεσσαράκοντα, χωρὶς τῶν χρόνων τῶν περιεχόντων τὰς πρὸ τῶν Τρωϊκῶν πράξεις. Ταῦτα μὲν οὖν ἀκριβῶς προδιωρισάμεθα, βουλόμενοι τοὺς μὲν ἀναγινώσκοντας εἰς ἔννοιαν ἀγαγεῖν τῆς ὅλης προθέσεως· τοὺς δὲ διασκευάζειν εὐωθότας τὰς βίβλους ἀποτρέψαι τοῦ λυμαίνεσθαι τὰς ἀλλοτριᾶς πραγματείας. Ἡμῖν δὲ παρ' ὅλην τὴν ἱστορίαν τὰ μὲν γραφέντα καλῶς, μὴ μετεχέτω φθόνου· τὰ δὲ ἀγνοηθέντα τυγχανέτω διορθώσεως ὑπὸ τῶν δυνατωτέρων. Διεληλυθότες δὲ ὑπὲρ ὧν προηροῦμεθα, τὴν ἐπαγγελίαν τῆς γραφῆς βεβαιοῦν ἐγχειρήσομεν.

(C. 6.) Iam narrationem rerum ipsam aggressurus primum quaerit de hominum rerumque origine. Duas de ea sententias. Quarum (C. 7.) probabiliorem declarat eam, quae mundum et genitum ponit et corruptibilem. Brevis cosmogonia quaedam.

6. Περὶ μὲν οὖν θεῶν τίνας ἐννοίας ἔσχον οἱ πρῶτοι καταδείξαντες τιμᾶν τὸ θεῖον, καὶ περὶ τῶν μυθολογουμένων ἑκάστου τῶν ἀθανάτων, τὰ μὲν πολλὰ συντάξασθαι πειρασόμεθα κατ' ἴδιαν, διὰ τὸ τὴν ὑπόθεσιν ταύτην πολλοῦ λόγου προσδεῖσθαι· ὅσα δ' ἂν ταῖς προκειμέναις ἱστορίαις εἰκότια δόξωμεν ὑπάρχειν, παραθήσομεν ἐν κεφαλαίοις, ἵνα μηδὲν τῶν ἀκοῆς ἀξίων ἐπιζητῆται. Περὶ δὲ τοῦ γένους τῶν ἀπάντων ἀνθρώπων, καὶ τῶν πραχθέντων ἐν τοῖς γνωριζομένοις μέρεσι τῆς οἰκουμένης, ὡς ἂν ἐνδέχεται περὶ τῶν οὕτω παλαιῶν, ἀκριβῶς ἀναγρίψομεν, ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων ἀρξάμενοι.

Περὶ τῆς πρώτης τοίνυν γενέσεως τῶν ἀνθρώπων διτταὶ γέγονασιν ἀποφάσεις παρὰ τοῖς νομιμωτάτοις τῶν τε φυσιολόγων καὶ τῶν ἱστορικῶν. Οἱ μὲν γὰρ αὐτῶν ἀγέννητον καὶ ἄφθαρτον ὑποστησάμενοι τὸν κόσμον, ἀπεφήναντο καὶ τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων ἐξ αἰῶνος ὑπάρχειν, μηδέποτε τῆς αὐτῶν τεκνώσεως ἀρχὴν ἐσχηκυίας. Οἱ δὲ γεννητὸν καὶ φθαρτὸν εἶναι νομίσαντες, ἔφησαν ὁμοίως ἐκείνοις τοὺς ἀνθρώπους τυχεῖν τῆς πρώτης γενέσεως ὠρισμένοις χρόνοις.

7. Κατὰ γὰρ τὴν ἐξ ἀρχῆς τῶν ὄλων σύστασιν μίαν ἔχειν ἰδέαν οὐρανόν τε καὶ γῆν, μεμιγμένης αὐτῶν τῆς φύσεως. Μετὰ δὲ ταῦτα, διαστάντων τῶν σωμάτων ἀπ' ἀλλήλων, τὸν μὲν κόσμον περιλαβεῖν ἅπασαν τὴν ὀρωμένην ἐν αὐτῷ σύνταξιν, τὸν δ' ἀέρα κινήσεως τυχεῖν συνεχοῦς· καὶ τὸ μὲν πυρῶδες αὐτοῦ πρὸς τοὺς μετεωροτάτους τόπους συνδραμεῖν, ἀνωφεροῦς οὔσης τῆς τοιαύτης φύσεως διὰ τὴν κουφότητα. Ἀφ' ἧς αἰτίας τὸν μὲν ἥλιον καὶ τὸ λοιπὸν πλῆθος τῶν ἄστρον ἐναποληφθῆναι τῆ πίση δίνῃ. Τὸ δὲ ἰλυῶδες καὶ θολερὸν μετὰ τῆς τῶν ὑγρῶν συγκρίσεως ἐπὶ ταῦτὸ καταστῆναι, διὰ τὸ βάρος. Εἰλούμενον δ' ἐν ἑαυτῷ καὶ συστρεφόμενον συνεχῶς, ἐκ μὲν τῶν ὑγρῶν τὴν θάλασσαν, ἐκ δὲ τῶν στερεμνιωτέρων ποιῆσαι τὴν γῆν πηλώδη καὶ παντελῶς ἀπαλὴν. Ταύτην δὲ τὸ μὲν πρῶτον τοῦ περὶ τὸν ἥλιον πυρὸς καταλάμπαντος, πῆξιν λαβεῖν, ἔπειτα διὰ τὴν θερμασίαν ἀναζυμουμένης τῆς ἐπιφανείας, συνοιδῆσαι τινα τῶν ὑγρῶν κατὰ

πολλοὺς τόπους, καὶ γενέσθαι περὶ αὐτὰ σηπεδόνας ἑμέσι λεπτοῖς περιεχομένας· ὅτερ ἐν τοῖς ἔλεσι καὶ τοῖς λιμνάζουσι τῶν τόπων ἔτι καὶ νῦν δοῦσθαι γινόμενον, ἐπειδιὰν τῆς χώρας κατεψυγμένης ἄφρη διάπυρος ὁ ἀῆρ γένηται, μὴ λαβὼν τὴν μεταβολὴν ἐκ τοῦ κατ' ὀλίγον. Ζωογονουμένων δὲ τῶν ὑγρῶν διὰ τῆς θερμοσίας τὸν εἰρημένον τρόπον, τίς μὲν νύκτις λαμβάνειν αὐτίκα τὴν τροφὴν ἐκ τῆς τιπούσης ἀπὸ τοῦ περιέχοντος ὁμίχλης, τίς δ' ἡμέρας ὑπὸ τοῦ καύματος στερεοῦσθαι. Τὸ δ' ἔοχτον, τῶν κυφορουμένων τὴν τελείαν ἀΐξιν λαβόντων, καὶ τῶν ὑμένων διακαυθέντων τε καὶ περιόρηγέντων, ἀναφυῆσαι παντοδαποὺς τύπους ζώων. Τούτων δὲ τὰ μὲν πλείστης θερμοσίας κεκοιτωηκότα, πρὸς τοὺς μετεώρους τόπους ἀπελθεῖν, γενόμενα πτηνὰ. Τὰ δὲ γεώδους ἀντεχόμενα συγκρίσεως, ἐν τῇ τῶν ἔρπειτῶν καὶ τῶν ἄλλων τῶν ἐπιγείων τάξει κατοριθμηθῆναι· τὰ δὲ φύσεως ὑγρῶς μάλιστα μετειληφότα, πρὸς τὸν ὁμογενῆ τόπον συνδραμεῖν, ὀνομασθέντα πλωτὰ. Τὴν δὲ γῆν ἀεὶ μάλλον στερεουμένην ὑπὸ τε τοῦ περὶ τὸν ἥλιον πυρός καὶ τῶν πνευμάτων, τὸ τελευταῖον μηκέτι δύνασθαι μηδὲν τῶν μειζόνων ζωογονεῖν, ἀλλ' ἐκ τῆς πρὸς ἄλληλα μίξεως ἕκαστα γενᾶσθαι τῶν ἐμψύχων. Ἔοικε δὲ περὶ τῆς τῶν ὄλων φύσεως οὐδ' Εὐριτίδης διαφωνεῖν τοῖς προειρημένοις, μαθητῆς ὄν' Ἀναξαγόρου τοῦ φυσικοῦ. Ἐν γὰρ τῇ Μελανίππῃ τίθησιν οὕτως·

Ὡς οὐρανός τε γαῖα τ' ἦν μορφῇ μία.

Ἐπεὶ δ' ἐχωρίσθησαν ἀλλήλων δίχα,
 Τίκτουσι πάντα κινέδωκαν εἰς φάος,
 Δένδρα, πετεινά, θῆρας, οὓς θ' ἄλμη τρέφει,
 Γένος τε θνητῶν.

(C. 8.) *Homīnum primorum vita victusque ferinus, mox consociatio, dein sermo excultus, sed pro variis locis varius, ac paulatim artes inventae necessitate magistra.*

8. Καὶ περὶ μὲν τῆς πρώτης τῶν ὄλων γενέσεως τοιαῦτα παρειλήφαμεν. Τοὺς δὲ ἐξ ἀρχῆς γεννηθέντας τῶν ἀνθρώπων φασὶν ἐν ἀτάκτῳ καὶ θηριώδει βίῳ καθεστῶτας, σποράδην ἐπὶ τὰς νομὰς ἐξέρχονται, καὶ προσφέρεσθαι τῆς τε βοτάνης τὴν προσηγεσιάντην καὶ τοὺς αὐτομάτους ἀπὸ τῶν δένδρων καρπούς. Καὶ πολεμουμένους μὲν ὑπὸ τῶν θηρίων, ἀλλήλοις βοηθεῖν ὑπὸ τοῦ συμφέροντος διδασκομένους, ἀθροίζομένους δὲ διὰ τὸν φόβον, ἐπιγινώσκειν ἐκ τοῦ κατὰ μικρὸν τοὺς ἀλλήλων τύπους. Τῆς φωνῆς δ' ἀσήμου καὶ συγκεχυμένης οὔσης, ἐκ τοῦ κατ' ὀλίγον διαθροῦν τὰς λέξεις, καὶ πρὸς ἀλλήλους τιθέντας σύμβολα περὶ ἐκάστου τῶν ὑποκειμένων, γνώριμον σφίσιν αὐτοῖς ποιῆσαι τὴν περὶ πάντων ἔρμηνείαν. Τοιούτων δὲ συστημάτων γινομένων καθ' ἅπασαν τὴν οἰκουμένην, οὐχ ὁμόφωνον πάντας ἔχειν τὴν διαλέκτον, ἐκάστων ὡς ἔτυχε συνταξάντων τὰς λέξεις. Διὸ καὶ παντοίους τε ὑπάρχει χαρακτῆρας διαλέκτων, καὶ τὰ πρώτα γεγόμενα συστήματα τῶν ἀπάντων ἐθνῶν ἀρχέγονα γενέσθαι. Τοὺς οὖν πρώτους τῶν ἀνθρώπων, μηδενὸς τῶν πρὸς βίον χρησίμων εὗρημένου, ἐπιπόνησ

διάγειν, γυμνοὺς μὲν ἐσθῆτος ὄντας, οἰκῆσεως δὲ καὶ πυρὸς ἀήθεις, τροφῆς δ' ἡμέρου παντελῶς ἀνενοήτους. Καὶ γὰρ τὴν συγκομιδὴν τῆς ἀγρίας τροφῆς ἀγνοοῦντας, μηδεμίαν τῶν καρπῶν εἰς τὰς ἐνδείας ποιεῖσθαι παράθεσιν· διὸ καὶ πολλοὺς αὐτῶν ἀπόλλυσθαι κατὰ τοὺς χειμῶνας, διὰ τε τὸ ψύχος καὶ τὴν σπάνιν τῆς τροφῆς. Ἐκ δὲ τούτου κατ' ὀλίγον ὑπὸ τῆς πείρας διδασκομένους, εἰς τε τὰ σπήλαια καταφεύγειν ἐν τῷ χειμῶνι, καὶ τῶν καρπῶν τοὺς φυλάττεσθαι δυναμένους ἀποτίθεσθαι. Γνωσθέντος δὲ τοῦ πυρὸς καὶ τῶν ἄλλων τῶν χρησίμων, κατὰ μικρὸν καὶ τὰς τέχνας εὐρεθῆναι, καὶ τὰλλα τὰ δυνάμενα τὸν κοινὸν βίον ὠφελεῖσθαι. Καθόλου γὰρ πάντων τὴν χρεῖαν αὐτὴν διδάσκαλον γενέσθαι τοῖς ἀνθρώποις, ὑφηγουμένην οἰκειῶς τὴν ἐκάστου μάθησιν εὐφυεῖ ζῳῇ, καὶ συνεργοὺς ἔχοντι πρὸς ἅπαντα χεῖρας, καὶ λόγον καὶ ψυχῆς ἀρχίνοϊαν. Καὶ περὶ μὲν τῆς πρώτης γενέσεως τῶν ἀνθρώπων καὶ τοῦ παλαιοτάτου βίου τοῖς ἠθηθεῖσιν ἀρκεσθησόμεθα, στοχιζόμενοι τῆς συμμετρίας.

(C. 9.) Antiquissima populorum incerta propter raras illo tempore literas, et alia de causis. Incipit hinc Historia Aegyptiorum: (C. 10.) qui primos homines in Aegypto provenisse, e coeli sui clementia et Nili fecunditate probabile faciunt.

9. Περὶ δὲ τῶν πράξεων τῶν παραδεδομένων μὲν εἰς μνήμην, γενομένων δὲ ἐν τοῖς γνωριζομένοις τόποις τῆς οἰκουμένης διεξιέναι πειρασόμεθα. Τοὺς μὲν οὖν πρώτους ὑπάρξαντας βασιλεῖς οὐτ' αὐτοὶ λέγειν ἔχομεν, οὔτε τῶν ἱστορικῶν τοῖς ἐπαγγελλο-

μένοις εἰδέναι συγκατατιθέμεθα. Ἀδύνατον γὰρ τὴν
 εὐρεσιν τῶν γραμμάτων οὕτως εἶναι παλαιάν, ὥστε
 τοῖς πρώτοις βασιλεῦσιν ἠλικιωτίδῃ γενέσθαι. Εἰ
 δέ τις καὶ τοῦτο συγχωρήσῃ, τό γε τῶν ἱστοριο-
 γραφῶν γένος παντελῶς φαίνεται νεωστὶ τῷ κοιτῷ
 βίῳ συνεσταμένον. Περὶ δὲ τῆς τοῦ γένους ἀρχαι-
 ότητος οὐ μόνον ἀμφισβητοῦσιν Ἕλληνες, ἀλλὰ καὶ
 πολλοὶ τῶν βαρβάρων, ἑαυτοὺς αὐτόχθονας λέγον-
 τες, καὶ πρώτους τῶν ἀπάντων ἀνθρώπων εὐρετὸς
 γενέσθαι τῶν ἐν τῷ βίῳ χρησίμων, καὶ τὰς γενο-
 μένας παρ' αὐτοῖς πράξεις ἐκ πλείστων χρόνων ἀνα-
 γραφῆς ἠξιῶσθαι. Ἡμεῖς δὲ περὶ μὲν τῆς ἐκάστων
 παλαιότητος τὰκριβές, καὶ τίνων προτερεῖ τὰ ἔθνη
 τῶν ἄλλων τοῖς χρόνοις καὶ πόσοις ἔτεσιν, οὐκ ἂν
 διορισάμεθα. Τὰ δὲ λεγόμενα παρ' ἐκάστοις περὶ
 τῆς ἀρχαιότητος καὶ τῶν παλαιῶν πράξεων ἐν κε-
 φαλαίοις ἀναγράφομεν, στοχαζόμενοι τῆς συμμετρί-
 ας. Περὶ πρώτων δὲ τῶν βαρβάρων διεξιμεν, οὐκ
 ἀρχαιοτέρους αὐτοὺς ἠγούμενοι τῶν Ἑλλήνων, (κα-
 θάπερ Ἐφορος εἰρηκεν) ἀλλὰ προδιελθεῖν βουλόμε-
 νοι τὰ πλεῖστα τῶν περὶ αὐτοὺς, ὅπως ἀρξάμενοι
 τῶν παρὰ τοῖς Ἕλλησιν ἱστορουμένων, μηδεμίαν
 ἐν ταῖς ἀρχαιολογίαις ἑτερογενῆ πρᾶξιν παρεμβά-
 λωμεν. Ἐπεὶ δὲ κατὰ τὴν Αἴγυπτον θεῶν τε γε-
 νέσεις ὑπάρξαι μυθολογοῦνται, αἱ τε τῶν ἀστρῶν
 ἀρχαιόταται παρατηρήσεις εὐρησθαι λέγονται, πρὸς
 δὲ τοῦτοις πράξεις ἀξιόλογοι καὶ πολλὰι μεγάλων
 ἀνδρῶν ἱστοροῦνται· ποιησόμεθα τῆς ἱστορίας τὴν
 ἀρχὴν διὰ τῶν κατ' Αἴγυπτον προσχθέντων.

10. Φασὶ τοίνυν Αἰγύπτιοι, κατὰ τὴν ἐξ ἀρχῆς τῶν ὄλων γένεσιν πρῶτους ἀνθρώπους γενέσθαι κατὰ τὴν Αἴγυπτον, διὰ τε τὴν εὐκρασίαν τῆς χώρας, καὶ διὰ τὴν φύσιν τοῦ Νείλου. Τοῦτον γὰρ πολύγογον ὄντα, καὶ τὰς τροφὰς αὐτοφανεῖς παρέχόμενον, ἁδιώως ἐκτρέφειν τὰ ζωογονηθέντα· τὴν τε γὰρ τοῦ καλάμου ῥίζαν, καὶ τὸν λοιπὸν, ἔτι δὲ τὸν Αἰγύπτιον κῦαμον, καὶ τὸ καλούμενον κόρσεον, καὶ πολλὰ τοιαῦθ' ἔτραφον τροφὴν ἐτοιμὴν παρέχεσθαι τῷ γένει τῶν ἀνθρώπων. Τῆς δ' ἐξ ἀρχῆς παρ' αὐτοῖς ζωογονίας τεκμήριοι πειροῦνται φέρειν, τὸ καὶ εἶναι ἐτι τὴν ἐν τῇ Θηβαΐδι χώραν κατὰ τινὰς καιροὺς τοσοῦτους καὶ τηλικούτους μῦς γεννᾶν, ὥστε τοὺς ἰδόντας τὸ γενόμενον ἐκπλήττεσθαι. Ἐπίουσι γὰρ αὐτῶν ἕως μὲν τοῦ στήθους καὶ τῶν ἐμπροσθίων ποδῶν διατεινῶσθαι, καὶ κίνησιν λαμβάνειν, τὸ δὲ λοιπὸν τοῦ σώματος ἔχειν ἀδιατύπτωτον, μενούσης ἐτι κατὰ φύσιν τῆς βώλου. Ἐκ τούτου δ' εἶναι φανερόν, ὅτι κατὰ τὴν ἐξ ἀρχῆς τοῦ κόσμου σύστασιν, τῆς γῆς εὐκράτου καθεστῶσης, μάλιστα ἂν ἔσχε τὴν γένεσιν τῶν ἀνθρώπων ἢ κατ' Αἴγυπτον χώραν. Καὶ γὰρ εἶναι οὐδαμοῦ τῆς ἅλλης γῆς φουόσης οὐδὲν τῶν τοιούτων, ἐν μόνῃ ταύτῃ θεωρεῖσθαι τινὰ τῶν ἐμψύχων παραδόξως ζωογονούμενα. Καθόλου δὲ λέγουσιν, εἶτε κατὰ τὸν ἐπὶ Λευκαλίωνος γενόμενον κατακλυσμὸν ἐφθάσῃ τὰ πλεῖστα τῶν ζώων, εἰκὸς μάλιστα διασειῶσθαι τοὺς κατὰ τὴν Αἴγυπτον ὑπὸ τὴν μεσημβρίαν κατοικοῦντας, ὡς ἂν τῆς χώρας αὐτῶν οὔσης ἀνόμβρου κατὰ

τὸ πλεῖστον· εἶτε, καθάπερ τινές φασι, παντελοῦ
 γενομένης τῶν ἐμψύχων φθορᾶς, ἢ γῆ πάλιν ἐξ ἀρχῆς
 καινῆς ἤνεγκε, τῶν ζώων φύσεις· ὅμως καὶ κα-
 τὰ τοῦτον τὸν λόγον πρέπει τὴν ἀρχηγὸν τῶν ἐμ-
 ψύχων γενεὴν προσάπτειν ταύτῃ τῇ χώρᾳ. Τῆς
 γὰρ παρὰ τοῖς ἄλλοις ἐπομβρίας τῷ παρ' αὐτοῖς γι-
 νομένῳ καύματι μιγείσης, εἰκὸς εὐκρατότατον γενέ-
 σθαι τὸν αἴερα πρὸς τὴν ἐξ ἀρχῆς τῶν πάντων ζωο-
 γορίαν. Καὶ γὰρ ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς ἔτι χρόνοις κα-
 τὰ τὴν ἐπίκλυστον Αἴγυπτον, ἐν τοῖς ὀπίμοις τῶν
 ὑδάτων φανερῶς ὄρασθαι γενομένης φύσεις ἐμψύ-
 χων. Ὅτιαν γὰρ, τοῦ ποταμοῦ τὴν ἀναχώρησιν
 ποιουμένου, τὴν πρώτην τῆς ἰλῦος ὁ ἥλιος διαξηρά-
 νη, φασὶ συνίστασθαι ζῶα, τινὰ μὲν εἰς τέλος
 ἀπηρτισμένα, τινὰ δὲ ἡμιτελῆ, καὶ πρὸς αὐτῇ συμ-
 φυῇ τῇ γῆ.

(C. 11.) Osiridis et Isidis, sororia h. e. Solis et Lunae, coe-
 lestia numina, aeterna et summa Ab his omnia orta esse, simul
 ali et regi.

11. Τοὺς δ' οὖν κατ' Αἴγυπτον ἀνθρώπους τὸ
 παλαιὸν γενομένους, ἀναβλέψαντας εἰς τὸν κόσμον,
 καὶ τὴν τῶν ὄλων φύσιν καταπλαγέντας καὶ θαυ-
 μιάσαντας, ὑπολαβεῖν εἶναι δύο θεοὺς αἰδίους τε καὶ
 πρώτους, τὸν τε ἥλιον καὶ τὴν σελήνην, ὧν τὸν μὲν,
 Οσιριν, τὴν δέ, Ἴσιν ὀνομάσαι, ἀπὸ τινος ἐτύμου
 τεθείσης ἑκατέρας τῆς προσηγορίας ταύτης. Μεθαρ-
 μηνευομένων γὰρ τούτων εἰς τὸν ἐλληνικὸν τῆς
 διαλέκτου τρόπον, εἶναι τὸν μὲν Ὅσιριν πολυόφθαλ-
 μοι, (εἰκότως· πάντα γὰρ ἐπιβιάλλοντα τὰς ἀκτι-

νας, ὡς περὶ ὀφθαλμοῖς πολλοῖς, βλέπειν ἅπασαν γῆν καὶ θάλασσαν. Καὶ τὸν ποιητὴν δὲ λέγειν συμφωνοῦν τοῦτοις·

Ἡελίος θ' ὅς πάντ' ἐφορᾷ καὶ πάντ' ἐπακούει.
Τῶν δὲ παρ' Ἑλλήσι παλαιῶν μυθολόγων τινὲς τὸν Ὅσιον Διόνυσον ἐπονομάζουσι, καὶ Σείριον πυρρῶν ὀνόματι. Ὡν Εὐμόλπος μὲν ἐν τοῖς Βακχικοῖς ἔπεσι φησιν·

Ἀστροφαῖ Διόνυσον ἐν ἀκτίεσσι πυρρῶν.

Ἐμφεὺς δέ·

Τούτοις μιν καλέουσι Φάητα τε καὶ Διόνυσον. Φασὶ δὲ τινες καὶ τὸ ἕναμμα αὐτῶν τὸ τῆς νεβρίδος ἀπὸ τῆς τῶν ἀστρον ποικιλίας περιῆφθαι· τὴν δὲ Ἴσιν μεθερμηρευομένην εἶναι παλαιάν, τεθειμένης τῆς προσηγορίας ἀπὸ τῆς αἰδίου καὶ παλαιῆς γενέσεως. Κέριτα δ' αὐτῇ περιτιθέασιν, ἀπὸ τε τῆς ὄψεως, ἣν ἔχουσα φαίνεται, καθ' ὃν ἂν χρόνον ὑπάρχη μηνειδῆς, καὶ ἀπὸ τῆς καθιερωμένης αὐτῇ βόας παρ' Αἰγυπτίοις. Τούτους δὲ τοὺς θεοὺς ἐφίστανται τὸν σύμπαντα κόσμον διοικῆν, τρέφοντάς τε καὶ ἀΐσοντάς πάντα τριμερέσιν ὥραις, ἀορίτω κινήσει τὴν περίοδον ἀπαρτιζούσας, τῇ τε ἐαρινῇ καὶ θερινῇ καὶ χειμερινῇ. Ταύτας δ' ἐναντιώτατην τὴν φύσιν ἀλλήλαις ἐχούσας ἀπαρτίζει τὸν ἐναντιὸν ἀρίστη συμφωνία. Φύσιν δὲ συμβάλλεσθαι πλεῖστα εἰς τὴν τῶν ἁπάντων ζωογονίαν τῶν θεῶν τούτων· τὸν μὲν, πυρρῶν καὶ πνεύματος· τὴν δὲ, ὑγροῦ καὶ ἔρροῦ· κοινῇ δ' ἀφοσιτούς ἀέρος· καὶ διὰ τοῦτων πάντα γενᾶσθαι καὶ τρεφεσθαι. Ἡ.θ.

καὶ τὸ μὲν ἅπαν σῶμα τῆς τῶν ὄλων φύσεως ἐξ ἡλίου καὶ σελήνης ἀπαριτίξεσθαι· τὰ δὲ τούτων μέρη πέντε τὰ προειρημένα, τό τε πνεῦμα καὶ τὸ πῦρ, καὶ τὸ ξηρόν, ἔτι δὲ τὸ ὑγρόν, καὶ τὸ τελευταῖον τὸ ἀερώδες, ὡς περ ἐπ' ἀνθρώπου κεφαλῆν, χεῖρας καὶ πόδας καὶ ἄλλα μέρη καταριθμοῦμεν, τὸν αὐτὸν τρόπον τὸ σῶμα τοῦ κόσμου συγκεῖσθαι πᾶν ἐκ τῶν προειρημένων.

(C. 12.) Ab iisdem nata etiam elementa rerum, aetherem, ignem etc., Aegyptia numina, domesticis nominibus suis congruere cum Graecorum Iove, Vulcano, Cerere, Oceano Minerva.

12. Τούτων δ' ἕκαστον θεὸν νομίσαι, καὶ προσηγορίαν ἰδίαν ἐκάστω θεῖναι κατὰ τὸ οἰκεῖον τοὺς πρώτους διαλέκτῳ χρησιμένους διηρθρωμένη τῶν καὶ Αἴγυπτον ἀνθρώπων. Τὸ μὲν οὖν πνεῦμα Δία προσαγορεύσαι, μεθερμηνευομένης τῆς λέξεως, ὃν αἴτιον ὄντα τοῦ ψυχικοῦ τοῖς ζώοις, ἐνόμισαν ὑπάρχειν πάντων οἴονεῖ τινα πατέρα. Συμφωνεῖν δὲ τούτοις φασὶ καὶ τὸν ἐπιφανέστατον τῶν παρ' Ἑλλήσι ποιητῶν, ἐπὶ τοῦ θεοῦ τούτου λέγοντα·

Πατήρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε.

Τὸ δὲ πῦρ μεθερμηνευόμενον Ἡφαιστον ὀνομάσαι, νομίσαντες μέγαν εἶναι θεόν, καὶ πολλὰ συμβάλεισθαι πᾶσιν εἰς γένεσίν τε καὶ τελείαν αὔξησιν. Τὴν δὲ γῆν ὡς περ ἀγγεῖόν τι τῶν φρομένων ὑπολαμβάνοντες, μητέρα προσαγορεύσαι. Καὶ τοὺς Ἑλληνας δὲ ταύτην παραπλησίως Δήμητρα καλεῖν, βραχὺ μετατεθείσης διὰ τὸν χρόνον τῆς λέξεως. Το

γὰρ παλαιὸν ὀνομάζεσθαι γῆν μητέρα· καθάπερ καὶ τὸν Ὀρφέα προσμαρτυρεῖν, λέγοντα·

Γῆ μήτηρ πάντων Δημήτηρ πλουτοδότειρα.
Τὸ δ' ὕψρον ὀνομάσαι λέγουσι τοὺς παλαιούς Ὠκεανὴν, ὃ μεθερμηνεύμενον μὲν εἶναι τροφήν μητέρα· παρ' ἐπίοις δὲ τῶν Ἑλλήνων Ὠκεανὸν ὑπάρχειν ὑπειληφθαι, περὶ οὗ καὶ τὸν ποιητὴν λέγειν·

Ὠκεανὸν τε θεῶν γένεσιν καὶ μητέρα Τηθύων.
Οἱ γὰρ Αἰγύπτιοι νομίζουσι Ὠκεανὸν εἶναι τὸν παρ' αὐτοῖς ποταμὸν Νεῖλον, πρὸς ᾧ καὶ τὰς τῶν θεῶν γενέσεις ὑπάρχει. Τῆς γὰρ πάσης οἰκουμένης καταμόνην τὴν Αἴγυπτον εἶναι πόλεις πολλὰς ὑπὸ τῶν ἀρχαίων θεῶν ἐκτισμέναις, οἷον Διὸς, Ἡλίου, Ἑρμοῦ, Ἀπόλλωνος, Πανός, Εἰλειθυίας, ἄλλων πλειόνων. Τὸν δ' αἴερα προσαγορεύσαι φασιν Ἀθηναῖν, μεθερμηνευομένης τῆς λέξεως, καὶ Διὸς θυγατέρα νομίσαι ταύτην, καὶ παρθένον ὑποστήσασθαι διὰ τὸ ἄφθορον εἶναι φύσει τὸν αἴερα, καὶ τὸν ἀκρότατον ἐπέχειν τόπον τοῦ σὺμπαντος κόσμου. Διόπερ ἐκ τῆς κορυφῆς τοῦ Διὸς μυθολογηθῆναι ταύτην γενέσθαι. Ὠνομάσθαι δὲ αὐτὴν Τριτογένειαν ἀπὸ τοῦ τρεῖς μεταβάλλειν αὐτῆς τὴν φύσιν κατ' ἐνιαυτόν, ἔαρος, καὶ θεροῦς, καὶ χειμῶτος. Λέγεσθαι δ' αὐτὴν καὶ Γλαυκῶπιν, οὐχ ὅσπερ ἔτιοι τῶν Ἑλλήνων ὑπέλαβον, ἀπὸ τοῦ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἔχειν γλαυκοὺς, (τοῦτο μὲν γὰρ εὐηθες ὑπάρχειν) ἀλλ' ἀπὸ τοῦ τὸν αἴερα τὴν πρόσωπιν ἔχειν ἔγγλαυκον. Φασὶ δὲ τοὺς πέντε θεοὺς τοὺς προειρημένους πᾶσαν τὴν οἰκουμένην ἐπιπορεύεσθαι, φανταζομένους τοῖς ἀν-

Θρώποις ἐν ἱερῶν ζώων μορφαῖς, ἔστι δ' ὅτε εἰς ἀνθρώπων ἰδέας ἢ τινων ἄλλων μεταβάλλοντας. Καὶ τοῦτο μὴ μυθῶδες ὑπάρχειν, ἀλλὰ δυνατόν, εἶπερ οὗτοι πρὸς ἀλήθειάν εἰσιν οἱ πάντα γεννῶντες. Καὶ τὸν ποιητὴν δὲ εἰς Αἴγυπτον παραβαλόντα, καὶ μετασχόντα παρὰ τῶν ἱερέων τῶν τοιούτων λόγων, θεῖναι που κατὰ τὴν ποίησιν τὸ προειρημένον ὡς γινόμενον·

Καὶ τε θεοὶ ξείνοισιν εἰκότες ἀλλοδαποῖσι,

Παντοῖοι τελέθοντες ἐπιστροφῶσι πόλῃας,

Ἀνθρώπων ἕβρον τε καὶ εὐνομίην ἐσορῶντες.

Περὶ μὲν οὖν τῶν ἐν οὐρανῷ καὶ θεῶν καὶ γένεσιν αἰδίων ἐσχηκῶτων τσαῦτα λέγουσιν Αἰγύπτιοι.

(C. 13.) Terrestres Aegyptiorum dii, meritis suis immortalitatem adepti: in iis prisca reges, ut Sol et Vulcanus. Huius inventio ignis. Successorem Saturnum ex Rheia sorore numina nova genuisse, et (C. 14.) e quorundam sententia etiam Osirin et Isin. Primum ab his cultum humanitatis processisse, illa frugum inventrice, hoc earum utendarum rationis monstratore. Ab illa repetendam esse Cererem legiferam, [ut alia Graecorum hic temere ex Aegypto repetuntur, ad iudicium, ut videtur, Graeculorum aut graecissantium Aegyptiorum.]

13. Ἄλλους δ' ἐκ τούτων ἐπιγείους γενέσθαι φασίν, ὑπάρξαντας μὲν θνητούς, δια δὲ σύνεσιν καὶ κοινήν ἀνθρώπων εὐεργεσίαν τετυχηκότας τῆς ἀθανασίας, ὧν ἐπίους καὶ βασιλεῖς γεγονέναι κατὰ τὴν Αἴγυπτον. Μεθερμηνευομένων δ' αὐτῶν, τινὰς μὲν ὁμοιούμους ὑπάρχειν τοῖς οὐρανίοις, τινὰς δ' ἰδίαν ἐσχηκέναι προσηγορίαν, Ἥλιόν τε καὶ Κρόνον καὶ Ῥεῖαν, ἔτι δὲ Δία, τὸν ὑπὸ τινων Ἀμμωνα προσαγορευόμενον· πρὸς δὲ τούτοις, Ἥρην καὶ

Ἡφαιστον, ἔτι δ' Ἑστίαν, καὶ τελευταῖον Ἑρμῆν. Καὶ πρῶτον μὲν Ἥλιον βασιλεῦσαι τῶν κατ' Αἴγυπτον, δμῶνυμον ὄντα τῷ κατ' οὐρανὸν ἄστρῳ. Ἔνιοι δὲ τῶν ἱερέων φασὶ πρῶτον Ἡφαιστον βασιλεῦσαι, πυρὸς εὐρετὴν γενόμενον, καὶ διὰ τὴν εὐχρησίαν ταύτην τυχόντα τῆς ἡγεμονίας. Γενομένου γὰρ ἐν τοῖς ὄρεσι κεραυνοβόλου δένδρου, καὶ τῆς πλησίον ὕλης καιομένης, προσελθόντα τὸν Ἡφαιστον κατὰ τὴν χειμέριον ὥραν, ἠσθῆναι διαφερόντως ἐπὶ τῇ θερμυσίᾳ· λήγοντος δὲ τοῦ πυρὸς, ἀσὶ τῆς ὕλης ἐπιβιάλλειν. Καὶ τούτῳ τῷ τρόπῳ διατηροῦντα τὸ πῦρ προσκαλεῖσθαι τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους πρὸς τὴν ἐξ αὐτοῦ γινομένην εὐχρησίαν. Μετὰ δὲ ταῦτα τὸν Κρόνον ἄρξαι, καὶ γήματα τὴν ἀδελφὴν Ῥέαν, γεννηῆσαι κατὰ μὲν τινὰς τῶν μυθολόγων Ὅσιριν καὶ Ἴσιν, κατὰ δὲ τοὺς πλείστους Δία τε καὶ Ἥραν· οὓς δι' ἀρετὴν βασιλεῦσαι τοῦ σύμπαντος κόσμου. Ἐκ δὲ τούτων γενέσθαι πέντε θεοὺς, καθ' ἑκάστην τῶν ἐπαγομένων παρ' Αἰγυπτίοις πένθ' ἡμερῶν ἐνὸς γεννηθέντος. Ὅνόματα δὲ ὑπάρξαι τοῖς τεκνωθεῖσιν Ὅσιριν καὶ Ἴσιν, ἔτι δὲ Τυφῶνα καὶ Ἀπόλλωνα καὶ Ἀφροδίτην. Καὶ τὸν μὲν Ὅσιριν μεθερμηγευόμενον εἶναι Διόνυσον, τὴν δὲ Ἴσιν ἔγγιστά πως Δήμητραν. Ταύτην δὲ γήματα τὸν Ὅσιριν, καὶ τὴν βασιλείαν διαδεξάμενον, πολλὰ προῖξαι πρὸς εὐεργεσίαν τοῦ κοινοῦ βίου.

14. Πρῶτον μὲν γὰρ παῦσαι τῆς ἀλληλοφαγίας τὸ τῶν ἀνθρώπων γένος, εὐρούσης μὲν Ἰσιδος τὸν τε τοῦ πυροῦ καὶ τῆς κριθῆς καρπὸν· (φιδόμενον

μὲν ὡς ἔτυχε κατὰ τὴν χώραν μετὰ τῆς ἄλλης βοτάνης, ἀγνοούμενον δὲ ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων·) τοῦ δὲ Ὄσιριδος ἐπινοησαμένου τὴν τούτων κατεργασίαν τῶν καρπῶν, ἡδέως μεταθέσθαι πάντας τὴν τροφήν, διὰ τε τὴν ἡδονὴν τῆς φύσεως τῶν εὐρεθέντων, καὶ διὰ τὸ φαίνεσθαι συμφέρον ὑπάρχειν ἀπέχεσθαι κατ' ἀλλήλων ὁμότητος. Μαρτύριον δὲ φέρουσι τῆς εὐρέσεως τῶν εἰρημένων καρπῶν, τὸ τηρούμενον παρ' αὐτοῖς ἐξ ἀρχαίων νόμιμον. Ἔτι γὰρ καὶ νῦν κατὰ τὸν θερισμὸν τοὺς πρώτους ἀμηθέντας στάχυσ θέντας τοὺς ἀνθρώπους, κόπτεσθαι πλησίον τοῦ δράγματος, καὶ τὴν Ἴσιν ἀνακαλεῖσθαι· καὶ τοῦτο πράττειν ἀπονέμοντας τιμὴν τῇ θεῷ τῶν εὐρημένων κατὰ τὸν ἐξ ἀρχῆς τῆς εὐρέσεως καιρὸν. Παρ' ἐνίαις δὲ τῶν πόλεων καὶ τοῖς Ἰσείοις ἐν τῇ πομπῇ μετὰ τῶν ἄλλων φέρεσθαι καὶ πυθμένας πυρῶν καὶ κριθῶν, ἀπομνημόνευμα τῶν ἐξ ἀρχῆς τῇ θεῷ φιλοτέχνως εὐρεθέντων. Θεῖναι δὲ φασὶ καὶ νόμους τὴν Ἴσιν, καθ' οὓς ἀλλήλοις διδόναι τοὺς ἀνθρώπους τὸ δίκαιον, καὶ τῆς ἀθέσμου βίης καὶ ὑβρεως παύσασθαι, διὰ τὸν ἀπὸ τῆς τιμωρίας φόβον. Διὸ καὶ τοὺς παλαιοὺς Ἕλληνας τὴν Δήμητραν Θεσμοφόρον ὀνομάζειν, ὡς τῶν νόμων πρώτον ὑπ' αὐτῆς τεθειμένων.

(C. 15.) Thebae Aegyptiae a quo conditae. Osirin et Iain artem fabricanda et templa exstruenda curasse, ac viros artibus a se inventis de humano genere meritis ornasse.

15. Κτίσαι δὲ φασὶ τοὺς περὶ τὸν Ὄσιριν πόλιν ἐν τῇ Θηβαΐδι τῇ καὶ Αἴγυπτον ἑκατόμυλλον,

ἦν ἐκείνους μὲν ἐπώνυμον ποιῆσαι τῆς μητρὸς, τοὺς
 δὲ μεταγενεοτέρους αὐτὴν ὀνομάζειν Διὸς πόλιν,
 ἐπίουσι δὲ Θήβας. Ἀμφισβητεῖται δ' ἡ κτίσις τῆς
 πόλεως ταύτης, οὐ μόνον παρὰ τοῖς συγγραφεῦσιν,
 ἀλλὰ καὶ παρ' αὐτοῖς τοῖς κατ' Αἴγυπτον ἱερεῦσι.
 Πολλοὶ γὰρ ἱστοροῦσιν, οὐχ ὑπὸ τῶν περὶ τὸν Ὀσι-
 ριν κτισθῆναι τὰς Θήβας, ἀλλὰ πολλοῖς ὕστερον ἔτε-
 σιν ὑπὸ τινος βασιλείας, περὶ οὗ τίς κατὰ μέρος ἐν
 τοῖς οἰκείοις χρόνοις ἀναγράφομεν. Ἰδρῖσασθαι δὲ
 καὶ ἱερὸν τῶν γονέων, Διὸς τε καὶ Ἥρας, ἀξιόλογον
 τῷ τε μεγέθει καὶ τῇ λοιπῇ πολυτελείᾳ, καὶ ναοὺς
 χρυσοῦς δύο, Διὸς τὸν μὲν μείζονα τοῦ οὐρανοῦ,
 τὸν δὲ ἐλάττωνα τοῦ βεβασιλευκότος καὶ πατρὸς
 αὐτῶν, ὃν τινες Ἀμμωνα καλοῦσι. Κατασκευάσαι δὲ
 καὶ τῶν ἄλλων θεῶν τῶν προειρημένων ναοὺς χρυ-
 σοῦς, ὧν ἐκάστη τιμὰς ἀπονείμει, καὶ καταστῆσαι
 τοὺς ἐπιμελουμένους ἱερεῖς. Προτιμᾶσθαι δὲ παρὰ
 τῷ Ὀσίριδι καὶ τῇ Ἰσιδι τοὺς τὰς τέχνας ἀνευρίσκον-
 τας, ἢ μεθοδεύοντάς τι τῶν χρησίμων. Διόπερ ἐν
 τῇ Θηβαΐδι χαλκουργείων εὐρεθέντων καὶ χρυσείων,
 ὅπλα τε κατασκευάσασθαι, δι' ἅντ' αὐτὰ θηρία κτείνον-
 τας καὶ τὴν γῆν ἐργαζομένους, φιλοτίμως ἐξημερῶ-
 σαι τὴν χώραν, ἀγάλματά τε καὶ χρυσοῦς ναοὺς
 κατασκευάσασθαι τῶν θεῶν διαπρεπεῖς. Γενέσθαι
 δὲ καὶ φιλογεωργὸν τὸν Ὀσίριν, καὶ τραφῆναι μὲν
 τῆς εὐδαίμονος Ἀραβίας ἐν Νύση πλησίον Αἴγυ-
 πτου, Διὸς ὄντα παῖδα, καὶ τὴν προσηγορίαν ἔχειν
 παρὰ τοῖς Ἑλλήσιν ἀπὸ τε τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ τό-
 που, Διόνυσον μετονομασθέντα. Μεινῆσθαι δὲ

τῆς Νύσης καὶ τὸν ποιητὴν ἐν τοῖς ὕμνοις, ὅτι περὶ τὴν Αἴγυπτον γέγονεν, ἐν οἷς λέγει·

Ἔστι δέ τις Νύση, ὕπατον ὄρος, ἀνθέον ἕλη, Τηλοῦ Φοινίκης, σχεδὸν Αἰγύπτιοι ῥοαίων.

Εὐρετὴν δ' αὐτὸν γενέσθαι φασὶ τῆς ἀμπέλου περὶ τὴν Νύσην, καὶ τὴν ἐργασίαν τοῦ ταύτης καρποῦ προσεπινοήσαντα, πρῶτον οἴνω χρήσασθαι, καὶ διδάξαι τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους τὴν τε φυτείαν τῆς ἀμπέλου, καὶ τὴν χρῆσιν τοῦ οἴνου, καὶ τὴν συγκομιδὴν αὐτοῦ καὶ τήρησιν. Τιμᾶσθαι δ' ὑπ' αὐτοῦ μάλιστα πάντων τὸν Ἑρμῆν, διαφόρῳ φύσει κεχορηγημένον πρὸς ἐπίνοιαν τῶν δυναμένων ὠφελῆσαι τὸν κοινὸν βίον.

(C. 16) Hermes, consiliarius Osiridis, discretæ articulatim loquelæ, literarum, aliarumque rerum inventor.

16. Ἐπὶ γὰρ τούτου πρῶτον μὲν τὴν τε κοινήν διάλεκτον διαφθρωθῆναι, καὶ πολλὰ τῶν ἀνωνύμων τυχεῖν προσηγορίας, τὴν τε εὐρεαὶν τῶν γραμμάτων γενέσθαι, καὶ τὰ περὶ τὰς τῶν θεῶν τιμὰς καὶ θυσίας διαταχθῆναι. Περὶ τε τῆς τῶν ἀστρῶν τάξεως καὶ περὶ τῆς τῶν φθόγγων ἰσχυρίας καὶ φύσεως τοῦτον πρῶτον γενέσθαι παρατηρητὴν· καὶ πάλαιστους εὐρετὴν ὑπάρξαι, καὶ τῆς εὐρυθμίας καὶ τῆς περὶ τὸ σῶμα προεπούσης πλάσεως ἐπιμεληθῆναι. Λύραν τε εὐρεῖν, ἣν ποιῆσαι τρίχορδον, μιμησάμενον τὰς κατ' ἐνικυτὸν ὥρας. Τρεῖς γὰρ αὐτὸν ὑποστήσασθαι φθόγγους, ὄξυν καὶ βαρὺν καὶ μέσον· ὄξυν μὲν ἀπὸ τοῦ θέρους, βαρὺν δὲ ἀπὸ τοῦ χει-

μῶνος, μέσον δὲ ἀπὸ τοῦ ἕαρος. Καὶ τοὺς Ἑλλη-
νας διδάξει τοῦτον τὰ περὶ τὴν ἑρμηνείαν, ὑπερ-
ῶν Ἑρμῆν αὐτὸν ὀνομάσθαι. Καθόλου δὲ τοὺς πε-
ριτὸν Ὅσιριν τοῦτον ἔχοντας ἱερογραμματεῖα, ἅπαντ'
αὐτῷ προσανακοινοῦσθαι, καὶ μάλιστα χοῆσθαι τῇ
τούτου συμβουλίᾳ. Καὶ τῆς ἐλαίας δὲ τὸ φυτόν
αὐτὸν εὐρεῖν, ἀλλ' οὐκ Ἀθηναῖν, ὡς περ Ἑλλη-
νὲς φασι.

(C. 17.) Osirin, homines a fera vita avocaturum exterarum nationum adisse, Isidi regno, Herculi, ductu exercitus mandato; provinciarum rectoribus, Busiride et Antaco, relictis Expeditionis comites, Apollo frater, et (C. 18.) filii, Anubis et Macedo, cum Pane (cuius nomine Chemmo urbs appellata,) Marone et Triptolemo. Prima profectio in Aethiopiam.

17. Τὸν δὲ Ὅσιριν λέγουσιν, ὡς περ εὐεργετι-
κὸν ὄντα καὶ φιλόδοξον, σιγατόπεδον μέγα συστή-
σασθαι, διανοοῦμενον ἐπελθεῖν ἅπασαν τὴν οἰκου-
μένην, καὶ διδάξει τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων τὴν τε
τῆς ἀμτέλου φυτεῖαν καὶ τὸν σπόρον τοῦ τε πυρί-
νου καὶ κριθίνου καρποῦ. Ἐπολαμβάνειν γὰρ αὐ-
τόν, ὅτι πάντας τῆς ἀγριότητος τοὺς ἀνθρώπους,
καὶ διαίτης ἡμέρου μεταλαβεῖν ποιήσας, τιμῶν ἀθα-
ράτων τεύξεται διὰ τὸ μέγεθος τῆς εὐεργεσίας.
Οπερ δὴ καὶ γενέσθαι. Οὐ μόνον γὰρ τοὺς κατ'
ἐκείνους τοὺς χρόνους τυχόντας τῆς δωρεᾶς ταύτης,
ἀλλὰ καὶ πάντας τοὺς μετὰ ταῦτα ἐπιγενομένους
διὰ τὴν ἐν ταῖς εὐρεθείσαις τροφαῖς χάριτα, τοὺς
εἰσηγησαμένους ὡς ἐπιφανεστάτους θεοὺς τιμηκέ-
ναι. Τὸν δ' οὖν Ὅσιριν φασι τὰ κατὰ τὴν Αἴγυ-
πτον καταστήσαντα, καὶ τὴν τῶν ὄλων ἡγεμονίαν

Ἰσιδι τῆ γυναικὶ παραδόντα, ταύτη μὲν παρακα-
 ταστῆσαι σύμβουλον τὸν Ἑρμῆν διὰ τὸ φρονήσει
 τοῦτον διαφέρειν τῶν ἄλλων φίλων· καὶ στρατηγὸν
 μὲν ἀπολιπεῖν ἀπάσης τῆς ὑφ' αὐτὸν χώρας Ἡρα-
 κλῆα, γένοι τε προσήκοντα καὶ θαυμαζόμενον ἐπ'
 ἀνδρείᾳ τε καὶ σώματος ῥώμῃ· ἐπιμελητὰς δὲ τά-
 ξαι τῶν μὲν πρὸς Φοινίκην κεκλιμένων μερῶν καὶ
 τῶν ἐπὶ θαλάττῃ τόπων Βούσιριν, τῶν δὲ κατὰ τὴν
 Αἰθιοπίαν καὶ Αἰβύην, Ἀνταῖον· αὐτὸν δ' ἐξ Αἴ-
 γυπτου μετὰ τῆς δυνάμεως ἀναξεῦξαι πρὸς τὴν στρα-
 τείαν, ἔχοντα μεθ' ἑαυτοῦ καὶ τὸν ἀδελφόν, ὃν οἱ
 Ἕλληρες Απόλλωνα καλοῦσιν. Εὐρετὴν δὲ καὶ τοῦ-
 τόν φασι γενέσθαι τοῦ φυτοῦ τῆς δάφνης, ἣν καὶ
 περιτιθέασιν τούτῳ τῷ θεῷ μάλιστα πάντες ἄνθρω-
 ποι. Τοῦ δὲ κιττοῦ τὴν εὐρεσιν ἀνατιθέασιν Ὀσί-
 ριδι, καὶ καθιεροῦσιν αὐτὸν τούτῳ τῷ θεῷ, καθά-
 περ οἱ Ἕλληρες Διονύσῳ. Καὶ κατὰ τὴν Αἰγυπτί-
 ον διάλεκτον ὀνομάζεσθαι φασὶ τὸν κιττὸν φυτὸν
 Ὀσίριδος. Προκεκρίσθαι δὲ τῆς ἀμπέλου τοῦτον πρὸς
 τὴν ἀφιέρωσιν, διὰ τὸ τὴν μὲν φυλλορῥοεῖν, τὸν δὲ
 πάντα χρόνον ἀειθαλῆ διαμένειν· ὅπερ τοὺς παλαιοὺς
 καὶ ἐφ' ἐτέρων φυτῶν ἀεὶ θαλλόντων πεποιηκέναι, τῇ
 μὲν Ἀφροδίτῃ τὴν μυρσίνην, τῇ δ' Απόλλωνι τὴν
 δάφνην προσάψαντας, τῇ δ' Ἀθηναίᾳ τὴν ἐλαιάν.

18. Τῷ δ' οὖν Ὀσίριδι συνεστρατεῦσθαι δύο
 λέγουσιν υἱοὺς Ἄνουβιν τε καὶ Μακεδόνα, διαφέρον-
 τας ἀνδρεία. Ἀμφοτέρους δὲ χρήσασθαι τοῖς ἐπι-
 σημοτάτοις ὄπλοις ἀπὸ τιῶν ζώων οὐκ ἀνοικείων
 τῇ περὶ αὐτοὺς εὐτολμείᾳ. Τὸν μὲν γὰρ Ἄνουβιν

περιθέσθαι κυνήν, τὸν δὲ Μακεδόνι λύκου προτομήν· ἀφ' ἧς αἰτίας καὶ τὰ ζῶα ταῦτα τιμηθῆναι παρὰ τοῖς Αἰγυπτίοις Παρουλαβεῖν δ' ἐπὶ τὴν στρατείαν καὶ τὸν Πᾶνα, διαφερόντως ὑπὸ τῶν Αἰγυπτίων τιμώμενον. Τούτῳ γάρ τοὺς ἐγχωρίους οὐ μόνον ἀγάλματα πεποιηκῆναι κατὰ πᾶν ἱερόν, ἀλλὰ καὶ πόλιν ἐπώνυμον κατὰ τὴν Θεβαΐδα, καλουμένην μὲν ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων Χερμό, μεθερμητηνομένην δὲ Πανὸς πόλιν. Συνέπεσθαι δὲ καὶ τοὺς τῆς γεωργίας ἐμπειρίαν ἔχοντας, τῆς μὲν περὶ τὴν ἄμπελον φύτευας Μάρωρι, τοῦ δὲ κατὰ τὸν οἶτον σπόρου καὶ τῆς ὄλης συγκομιδῆς Τριπτόλεμον. Πάντων δ' εὐτρεπέων γενομένων, τὸν Ὅσιριν εὐξάμενον τοῖς θεοῖς θρέψειν τὴν κόμην μέχρις ἂν εἰς Αἴγυπτον ἀνακάμψῃ, τὴν πορείαν ποιῆσθαι δι' Αἰθιοπίας. Δι' ἣν αἰτίαν μέχρι τῶν νεωτέρων χρόνων ἐπισχύσαι τὸ περὶ τῆς κόμης νόμιμον παρ' Αἰγυπτίοις, καὶ τοὺς ποιουμένους τὰς ἀποδημίας, μέχρι τῆς ἐς οἶκον ἀνακομιδῆς κομοτροφεῖν. Ὅτι δ' αὐτῷ περὶ τὴν Αἰθιοπίαν ἀχθῆναι λέγουσι πρὸς αὐτὸν τὸ τῶν Σατύρων γένος, οὓς φασιν ἐπὶ τῆς ὁσφύος ἔχειν κόμας· εἶναι γὰρ τὸν Ὅσιριν φιλογέλοπα τε καὶ χιίφοιτα μουσικῆ καὶ χοροῖς. Διὸ καὶ περιάγεσθαι πλήθος μουσουργῶν, ἐν οἷς παρθένους ἐντέα δυναμίας ἄδειν, καὶ κατὰ τὰ ἄλλα πεπαιδευμένους, τὰς παρὰ τοῖς Ἕλλησιν ὀνομαζόμενας Μούσας. Τούτων δ' ἠγεῖσθαι τὸν Ἀπόλλωνα λέγουσιν, ἀφ' οὗ καὶ Μουσηγέτην αὐτὸν ὠνομάσθαι. Τοὺς τε Σατύρους πρὸς ὄρχησιν καὶ μελωδίαν καὶ πᾶσαν ἄρτιον καὶ

παιδιῶν ὄντας εὐθέτους παρικληθῆναι πρὸς τὴν στρατείαν. Οὐ γὰρ πολεμικὸν εἶναι τὸν Ὀσίριν, οὐδὲ παρατάξεις συνίστασθαι καὶ κινδύνους, ἅτε παντὸς ἔθρους ὡς θεὸν ἀποδεχομένου αὐτὸν διὰ τὰς εὐεργεσίας. Κατὰ δὲ τὴν Αἰθιοπίαν διδάξαντα τοὺς ἀνθρώπους τὰ περὶ τὴν γεωργίαν, καὶ πόλεις ἀξιολόγους κτίσαντα, καταλιπεῖν τοὺς ἐπιμελησομένους τῆς χώρας καὶ τοὺς φόρους εἰσπραξομένους.

(C. 19.) Herculis graeci, aquilam iecur Promethæo exedentem necantis, explicatio [ineptissima, ut alia plura sunt in h. l.] Ulterior Osiridis profectio usque in Indiam, (C. 20.) et alias regiones Asiae: dein Hellesponti traiectus, et in plurimas partes Europæ expeditio; postremo reditus in Aegyptum, divini honores ei ab omnibus decreti, teletæ quoque institutæ.

19. Τούτων δ' ὄντων περὶ ταῦτα, τὸν Νεϊλὸν φασὶ κατὰ τὴν τοῦ Σειρίου ἄστρου ἐπιτολὴν (ἐν ᾧ καιρῷ μάλιστα εἴωθε πληροῦσθαι) ῥαγέντα κατακλύσαι πολλὴν τῆς Αἰγύπτου, καὶ μάλιστα τοῦτο τὸ μέρος ἐπελθεῖν, οὗ Προμηθεὺς εἶχε τὴν ἐπιμέλειαν, διαφθαρέντων σχεδὸν ἀπάντων τῶν κατὰ ταύτην τὴν χώραν. Τὸν δὲ Προμηθεῖα διὰ τὴν λύπην κινδυνεύειν ἐκλιπεῖν τὸν βίον ἐκουσίως. Διὰ δὲ τὴν ὀξύτητα καὶ τὴν βίαν τοῦ κτενεχθέντος ἡνέματος, τὸν μὲν ποταμὸν Ἄετὸν ὀνομασθῆναι. Τὸν δ' Ἡρακλέα μεγαλεπήβολον ὄντα, καὶ τὴν ἀνδρείαν ἐξηλωκότα, τὸ τε γενόμενον ἔκρηγμα ταχέως ἐμφορᾶσαι, καὶ τὸν ποταμὸν ἐπὶ τὴν προὔπαρξασαν ῥύσιν ἀποστρέψαι. Διὸ καὶ τῶν παρ' Ἑλλήσι ποιητῶν τινὰς εἰς μῦθον ἀγαγεῖν τὸ πρα-

χθέν, ὡς Ἡρακλέους τὸν ἄετὸν ἀνθηροκότος τὸν τὸ τοῦ Προμηθέως ἦπαρ ἐσθίοντα. Τὸν δὲ ποταμὸν ἀρχαιότατον μὲν ὄνομα σχεῖν, Ὡκεάνην, ὅς ἐστιν ἑλληνιστὶ Ὡκεανός· ἔπειτα, διὰ τὸ γενόμενον ἔκρηγμα, φασὶν Ἄετὸν ὀνομασθῆναι, ὕστερον δ' Αἴγυπτον, ἀπὸ τοῦ βασιλεύσαντος τῆς χώρας προσ-αγορευθῆναι. Μαρτυρεῖν δὲ καὶ τὸν ποιητὴν λέγοντα·

Στῆσα δ' ἐν Αἰγύπτῳ ποταμῷ νέας ἀμφιέλισσας.
Κατὰ γὰρ τὴν καλουμένην Θῶνιν ἐμβάλλοντος εἰς θάλασσαν τοῦ ποταμοῦ, τοῦτον τὸν τόπον ἐμπόριον εἶναι τὸ πάλαιον τῆς Αἰγύπτου· τελευταίας δὲ τυχεῖν αὐτόν, ἣς νῦν ἔχει, προσηγορίας ἀπὸ τοῦ βασιλεύσαντος Νειλέως. Τὸν δ' οὖν Ὅσιριν παραγενόμενον ἐπὶ τοὺς τῆς Αἰθιοπίας ὄρους τὸν ποταμὸν ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν χώμασιν ἀναλαβεῖν, ὥστε κατὰ τὴν πλήρωσιν αὐτοῦ τὴν χώραν μὴ λιμνάζειν παρὰ τὸ συμφέρον, ἀλλὰ διὰ τινων κατεσκευασμένων θυφῶν εἰσαφίεσθαι τὸ ῥεῦμα πρῶως, καθόσον ἂν ἦ χρεία. Ἐπειτα ποιήσασθαι τὴν πορείαν δι' Ἀραβίας παρὰ τὴν ἐρυθρὰν θάλασσαν, ἕως Ἰνδῶν καὶ τοῦ πέρατος τῆς οἰκουμένης. Κτίσαι δὲ καὶ πόλεις οὐκ ὀλίγας ἐν Ἰνδοῖς, ἐν αἷς καὶ Νύσαν ὀνομάσαι, βουλόμενον μνημεῖον ἀπολιπεῖν ἐκείνης, καθ' ἣν ἐτράφη καὶ Αἴγυπτον. Φυτεῦσαι δὲ καὶ κικτόν ἐν τῇ παρ' Ἰνδοῖς Νύσῃ, καὶ διαμένειν τοῦτο τὸ φυτὸν ἐν ἐκείνῳ μόνῳ τῶ τόλῳ τῶν τε κατὰ τὴν Ἰνδικὴν καὶ τὴν ὁμοροποιῶν χώραν. Πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα σημεῖα τῆς ἑαυτοῦ

παρουσίας απολελοιπέναι καὶ ἐκείνην τὴν χώραν, δι' ὧν προαχθέντας τοὺς μεταγενεστεροὺς τῶν Ἰνδῶν ἀμφιβητήσασαι περὶ τοῦ θεοῦ, λέγοντας Ἰνδὸν εἶναι τὸ γένος.

20. Γενέσθαι δὲ καὶ περὶ τὴν τῶν ἐλεφάντων θήραν, καὶ στήλας καταλιπεῖν πανταχοῦ τῆς ἰδίας στρατείας. Ἐπελθεῖν δὲ καὶ τὰλλα τὰ κατὰ τὴν Ἀσίαν ἔθνη, καὶ περαιωθῆναι κατὰ τὸν Ἑλλήσποντον εἰς τὴν Εὐρώπην. Καὶ κατὰ μὲν τὴν Θράκην Λυκοῦργον, τὸν βασιλέα τῶν βαρβάρων, ἐναντιούμενον τοῖς ὑπ' αὐτοῦ πραιτομένοις ἀποκτεῖναι. Μάρωνα δὲ γηραιὸν ἤδη καθεστῶτα καταλιπεῖν ἐπιμελητὴν τῶν ἐν ταύτῃ τῇ χώρᾳ φυτευομένων, καὶ κτίσθαι αὐτὸν ποιῆσαι τῆς ἐπωνύμου πόλεως, ἣν ὀνομάσαι Μαρώνειαν. Καὶ Μακεδόνα μὲν τὸν υἱὸν ἀπολιπεῖν βασιλέα τῆς ἀπ' ἐκείνου προσαγορευθείσης Μακεδονίας, Τριπτολέμω δ' ἐπιτρέψαι τὰς κατὰ τὴν Ἀιτικὴν γεωργίας. Τέλος δὲ τὸν Ὅσιριν πᾶσαν τὴν οἰκουμένην ἐπελθόντα, τὸν κοινὸν βίον τοῖς ἡμερωτάτοις καρποῖς εὐεργετήσασαι. Εἰ δὲ τις χώρα τὸ φυτὸν τῆς ἀμπέλου μὴ προσδέχοιτο, διδάξαι τὸ ἐκ τῆς κριθῆς κατασκευαζόμενον πόμα, λειπόμενον οὐ πολὺ τῆς περὶ τὸν οἶνον εὐωδίας τε καὶ δυνάμεως. Ἐπανελθόντα δ' εἰς τὴν Αἴγυπτον, συναποκομίσει δῶρά τε πανταχόθεν τὰ κράτιστα, καὶ διὰ τὸ μέγεθος τῶν εὐεργεσιῶν συμπεφωνημένην λαβεῖν παρὰ πᾶσι τὴν ἀθανασίαν, καὶ τὴν ἴσιν τοῖς οὐρανόις τιμὴν. Μετὰ δὲ ταῦτα ἕξ ἀνθρώπων εἰς θεοὺς μεταστάντα, τυχεῖν ὑπὸ Ἰσιδος καὶ Ἐρμού θυσιαῶν.

καὶ τῶν ἄλλων τῶν ἐπιφανεστάτων θεῶν τιμῶν. Τούτου δὲ καὶ τελετὰς καταδειῖξαι, καὶ πολλὰ μυστικῶς εἰσηγήσασθαι, μεγαλύνοντας τοῦ θεοῦ τὴν δύναμιν.

(C. 21.) Osiridis a fratre Typhone occisi corpus membratim divisum. Facinus ulta per Horum filium, Isis regnum occupat. Sacerdotibus, quibus tertiam partem Aegypti donabat sacrorum caussa fruendam, Osirin arcano ritu colendum mandavit. Vana animalia ei consecrata, ut Apis et Mnevis.

21. Τῶν δ' ἱερέων περὶ τῆς Ὀσίριδος τελευτῆς ἐξ ἀρχαίων ἐν ἀποφῶτοις παρεληφῶτων, τῷ χρόνῳ ποτὲ συνέβη διὰ τινων εἰς τοὺς πολλοὺς ἐξενεχθῆναι τὸ σιωπώμενον. Φασὶ γὰρ νομίμως βασιλεύοντι τῆς Αἰγύπτου τὸν Ὀσίριν ὑπὸ Τυφῶνος ἀναιρεθῆναι τοῦ ἀδελφοῦ, βιαίου καὶ ἀσεβοῦς ὄντος· ὃν διελόντα τὸ σῶμα τοῦ φονευθέντος εἰς ἕξ καὶ εἴκοσι μέρη, δοῦναι τῶν συνεπιθεμένων ἑκάστῳ μερίδα, βουλόμενον πάντας μετασχεῖν τοῦ μύσου, καὶ διὰ τοῦτο νομίζοντα συναγωνιστὰς ἕξειν καὶ φύλακας τῆς βασιλείας βεβαίους. Τὴν δὲ Ἴσιν, ἀδελφὴν οὖσαν Ὀσίριδος καὶ γυνῆκα, μετελθεῖν τὸν φόνον, συναγωνιζομένου τοῦ παιδὸς αὐτῆς Ὄρου. Ἀγελοῦσαν δὲ τὸν Τυφῶνα καὶ τοὺς συμπράξαντας, βασιλεῦσαι τῆς Αἰγύπτου. Γενέσθαι δὲ τὴν μάχην παρὰ τὸν ποταμὸν, πλησίον τῆς νῦν Ἀρταίου κώμης καλουμένης· ἣν κεῖσθαι μὲν λέγουσιν ἐν τῷ κατὰ τὴν Ἀραβίαν μέρει, τὴν προσηγορίαν δ' ἔχειν ἀπὸ τοῦ κολασθέντος ὑφ' Ἡρακλέους Ἀρταίου, τοῦ κατὰ τὴν Ὀσίριδος ἡλικίαν γενομένου. Τὴν δὲ οὖν Ἴσιν πάντα τὰ μέρη τοῦ σώματος πλὴν τῶν αἰδοίων εὗρεϊν.

Βουλομένην δὲ τὴν τάνδρὸς ταφήν ἄδηλον ποιῆσα καὶ τιμωμένην παρὰ πᾶσι τοῖς τὴν Αἴγυπτον κατοικοῦσι, συντελέσαι τὸ δόξαν τοιοῦτω τινὶ τρόπῳ. Ἐκάστῳ τῶν μερῶν περιπλάσαι λέγουσιν αὐτὴν τὸν ἀνθρωποειδῆ, παραπλήσιον Ὅσιριδι τὸ μέγεθος, ἐξ ἄρωμάτων καὶ κηροῦ. Εἰσκαλεσαμένην δὲ κατὰ γένη τῶν ἱερέων, ἐξορκίσει πάντας μηδενὶ δηλώσειν τὴν δοθησομένην αὐτοῖς πίστιν· κατ' ἰδίαν δὲ ἕκαστοις εἰπεῖν, ὅτι μόνοις ἐκείνοις παρατίθεται τὴν τοῦ σώματος ταφήν, καὶ τῶν εὐεργεσιῶν ὑπομνήσασαν, παρακαλέσαι θάψαντας ἐν τοῖς ἰδίῳις τόποις τὸ σῶμα, τιμᾶν ὡς θεὸν τὸν Ὅσιριν· καθιερῶσαι δὲ καὶ τῶν γενομένων παρ' αὐτοῖς ζῶων ἐν, ὁποῖον ἂν βουληθῶσι. Καὶ τοῦτο ἐν μὲν τῷ ζῆν τιμᾶν, καθάπερ καὶ πρότερον τὸν Ὅσιριν, μετὰ δὲ τὴν τελευταίαν τῆς ὁμοίας ἐκείνῳ κηδείας ἀξιούν. Βουλομένην δὲ τὴν Ἴσιν καὶ τῷ λυσιτελεῖ προτρέψασθαι τοὺς ἱερεῖς ἐπὶ τὰς προειρημένους τιμᾶς, τὸ τρίτον μέρος τῆς χώρας αὐτοῖς δοῦναι πρὸς τὰς τῶν θεῶν θεραπείας τε καὶ λειτουργίας. Τοὺς δὲ ἱερεῖς λέγεται μνημονεύοντας τῶν Ὅσιριδος εὐεργεσιῶν, καὶ τῇ παρακαλοῦσιν βουλομένους χαρίζεσθαι, πρὸς δὲ τούτοις τῷ λυσιτελεῖ προκληθέντας, πάντα προῦξαι κατὰ τὴν Ἴσιδος ὑποθήκην. Διὸ καὶ μέχρι τοῦ νῦν ἕκαστους τῶν ἱερέων ὑπολαμβάνειν παρ' ἑαυτοῖς τεθάρθαι τὸν Ὅσιριν, καὶ τὰ τε ἐξ ἀρχῆς ἀφιερωθέντα ζῶα τιμᾶν, καὶ τελευτησάντων αὐτῶν ἐν ταῖς ταφαῖς ἀνανεοῦσθαι τὸ τοῦ Ὅσιριδος πένθος. Τοὺς δὲ ταύρους τοὺς ἱερούς, τὸν

τε ὀνομαζόμενον Ἄπιν καὶ τὸν Μνεῦιν Ὀσίριδι καθερωθῆναι, καὶ τούτους σέβεισθαι καθάπερ θεοῖς κοινῇ καταδειχθῆναι πᾶσιν Αἰγυπτίοις. Ταῦτα γὰρ τὰ ζῶα τοῖς εὐροῦσι τὸν τοῦ σίτου καρπὸν συνεργῆσαι, μάλιστα πρὸς τε τὸν σπόρον καὶ τὰς κοινὰς ἀπάντων ἐκ τῆς γεωργίας ὠφελείας.

(C. 22.) Isis et ipsius honores divini. Non minus Osiridis virilia ad r. ligionem tracta. Inde phallus Graecorum.

22. Τὴν δὲ Ἰσιν φασὶ μετὰ τὴν Ὀσίριδος τελευταίαν ὁμόσαι μηθενὸς ἀνδρὸς ἔτι συνουσίαν προσδέξασθαι, διατελέσαι δὲ τὸν λοιπὸν τοῦ βίου χρόνον βασιλεύουσαν νομιμώτατα, καὶ ταῖς εἰς τοὺς ἀρχομένους εὐεργεσίαις ἀπαντίας ὑπερβαλλομένην. Ὁμοίως δὲ καὶ ταύτην μεταστῆσαν ἐξ ἀνθρώπων, τυχεῖν ἀθανάτων τιμῶν, καὶ ταφῆναι κατὰ τὴν Μέμφιν ὅπου δεικνύται μέχρι τοῦ νῦν αὐτῆς ὁ σηκός, ὑπάρχων ἐν τῷ τεμένει τοῦ Ἥφαιστου. Ἐμοι δὲ φασιν οὐκ ἐν Μέμφει κεῖσθαι τὰ σώματα τούτων τῶν θεῶν, ἀλλ' ἐπὶ τῶν ὄρων τῆς Αἰθιοπίας καὶ τῆς Αἰγύπτου, κατὰ τὴν ἐν τῷ Νεῖλῳ νῆσον, κειμένην μὲν πρὸς ταῖς καλουμέναις Φίλαις, ἔχουσαν δὲ προσηγορίαν ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότος, ἱεροῦ πεδίου. Σημεῖα δὲ τούτου δεικνύουσιν ἐν τῇ νήσῳ ταύτῃ διαμέγοντα, τὸν τε τάφον τὸν κατεσκευασμένον Ὀσίριδι, κοινῇ τιμώμενον ὑπὸ τῶν κατ' Αἴγυπτον ἱερέων, καὶ τὰς περὶ τοῦτον κειμένας ἐξήκοντα καὶ τριακοσίας χοάς. Ταύτας γὰρ καθ' ἐκάστην ἡμέραν γαλακτιος πληροῦν τοὺς πρὸς τούτοις ταχθέντας ἱερεῖς,

καὶ θρηγεῖν, ἀνακαλουμένους τὰ τῶν θεῶν ὀνόματα. Διὰ ταύτην δὲ τὴν αἰτίαν καὶ τὴν νῆσον ταύτην ἄβυτον εἶναι πλὴν τοῖς ἱερεῦσι· καὶ πάντας τοὺς τὴν Θηβαίδα κατοικοῦντας (ἥπερ ἐστὶν ἀρχαιοτάτη τῆς Αἰγύπτου) μέγιστον ὄρκον κρίνειν, ὅταν τις τὸν Ὅσιριν τὸν ἐν Φίλαις κείμενον ὁμώσῃ. Τὰ μὲν οὖν ἀνευρεθέντα τοῦ Ὅσιριδος μέρη ταφῆς ἀξιοθῆναι φασὶ τὸν εἰρημένον τρόπον· τὸ δὲ αἰδοῖον ὑπὸ μὲν Τυφῶνος εἰς ποταμὸν ῥιφῆναι λέγουσι, διὰ τὸ μηδένα τῶν συνερογησάντων αὐτὸ λαβεῖν βουληθῆναι. Ἐπὶ δὲ τῆς Ἰσιδος οὐδὲν ἤτιον τῶν ἄλλων ἀξιοθῆναι τιμῶν ἰσοθέων. Ἐν τε γάρ τοις ἱεροῖς εἰδωλον αὐτοῦ κατασκευάσασαν, τιμῶν καταδειξαι, καὶ κατὰ τὰς τελετὰς καὶ τὰς θυσίας τῷ θεῷ τούτῳ γινομένης ἐντιμώτατον ποιῆσαι, καὶ πλείστου σεβασμοῦ τυγχάνειν. Διὸ καὶ τοὺς Ἕλληνας, ἐξ Αἰγύπτου παρεληφότας τὰ περὶ τοὺς ὀργιασμοὺς καὶ τὰς Διονυσιακὰς ἐορτὰς, τιμῶν τοῦτο τὸ μῦθον ἐν τε τοῖς μυστηρίοις καὶ ταῖς τοῦ θεοῦ τούτου τελεταῖς τε καὶ θυσίαις, ὁμοιάζοντας αὐτὸ φαλλόν.

(C. 23.) Dionysum, filium Semeles, commentum Graecorum, ab Aegyptiis ad illos traductum esse, per Orpheum maxime: (C. 24.) similiter alias Graecorum fabulas multas. Sic et Herculem fuisse Aegyptium, sic Perseum et Io.

23. Εἶναι δὲ ἔτη φασὶν ἀπὸ Ὅσιριδος καὶ Ἰσιδος ἕως τῆς Ἀλεξάνδρου βασιλείας, τοῦ κτίσαντος ἐν Αἰγύπτῳ τὴν ἐπώνυμον αὐτοῦ πόλιν, πλείω τῶν μυθίων· ὡς δ' ἐνιοὶ γράφουσι, βραχὺ λείπονται τῶν διςμυθίων καὶ τριςχιλίων. Τοὺς δὲ λέγοντας ἐν

Θήβαις τῆς Βοιωτίας γεγονέναι τὸν θεὸν ἐκ Σεμέλης καὶ Διὸς, φασὶ σχεδιάζειν. Ὀρφεία γὰρ εἰς Αἴγυπτον παραβαλόντα, καὶ μετασχόντα τῆς τελετῆς, καὶ τῶν Διονυσιακῶν μυστηρίων μεταλαβόντα, τοῖς τε Κάδμειοις φίλον ὄντα καὶ τιμώμενον ὑπ' αὐτῶν, μεταθεῖναι τοῦ θεοῦ τὴν γένεσιν, ἐκείνοις χαριζόμενον. Τοὺς δ' ὄχλους τὰ μὲν διὰ τὴν ἄγνοιαν, τὰ δὲ διὰ τὸ βούλεσθαι τὸν θεὸν Ἕλληνα νομίζεσθαι, προσδέξασθαι προσηνῶς τὰς τελετάς καὶ μυστήρια. Ἀφορμὰς δ' ἔχειν τὸν Ὀρφεία πρὸς τὴν μετάθεσιν τῆς τοῦ θεοῦ γενέσεώς τε καὶ τελετῆς τοιαύτας. Κάδμον, ἐκ Θηβῶν ὄντα τῶν Αἰγυπτίων, γεννηῆσαι σὺν ἄλλοις τέκνοις καὶ Σεμέλην. Ταύτην δὲ ὑπὸ του δήποτε φθαρεῖσαν, ἔγκνον γενέσθαι, καὶ τεκεῖν ἐπὶ τὰ μηνῶν διελθόντων βρέφος τὴν ὄψιν, οἷόν περ οἱ κατ' Αἴγυπτον τὸν Ὀσίριν γεγονέναι νομίζουσι. Ζωογονεῖσθαι δ' οὐκ εἰσθῆναι τὸ τοιοῦτον, εἴτε τῶν θεῶν μὴ βουλομένων, εἴτε τῆς φύσεως μὴ συγχωρούσης. Κάδμον δὲ αἰσθόμενον τὸ γεγονός, καὶ χρησιμὸν ἔχοντα, διατηρεῖν τὰ τῶν πατέρων νόμιμα, χρυσῶσαι τε τὸ βρέφος καὶ τὰς καθηκούσας αὐτῷ ποιήσασθαι θυσίας, ὡς ἐπιφανείας τινὸς κατ' ἀνθρώπους Ὀσίριδος γεγεννημένης. Ἀνάψαι δὲ καὶ τὴν γένεσιν εἰς Δία, σεμνύνοντα τὸν Ὀσίριν καὶ τῆς φθαρείσης τὴν διαβολὴν ἀφαιρούμενον. Διὸ καὶ παρὰ τοῖς Ἕλλησιν ἐκδοθῆναι λόγον, ὡς ἢ Κάδμου Σεμέλη τέτοκεν ἐκ Διὸς τὸν Ὀσίριν. Ἐν δὲ τοῖς ἕστερον χρόνοις Ὀρφεία, μεγάλην ἔχοντα δόξαν παρὰ τοῖς Ἕλλησιν ἐπὶ μελοδία καὶ τε-

λεταῖς καὶ θεολογίαις, ἐπιξενωθῆναι τοῖς Καδμεί-
οις, καὶ διαφερόντως ἐν ταῖς Θήβαις τιμηθῆναι.
Μετεσχηκότα δὲ τῶν παρ' Αἰγυπτίοις θεολογουμέ-
νων, μετενεγκεῖν τὴν Ὀσίριδος τοῦ παλαιοῦ γένε-
σιν ἐπὶ τοὺς νεωτέρους χρόνους· χαριζόμενον δὲ τοῖς
Καδμείοις, ἐνστήσασθαι καινὴν τελετὴν, καθ' ἣν
παραδοῦναι τοῖς μυουμένοις, ἐκ Σεμέλης καὶ Διὸς
γεγεννησθαι τὸν Διόνυσον. Τοὺς δὲ ἀνθρώπους τὰ
μὲν διὰ τὴν ἄγνοιαν ἐξαπατωμένους, τὰ δὲ διὰ τὴν
Ὀρφείως ἀξιοπιστίαν καὶ δόξαν ἐν τοῖς τοιοῦτοις
προσέχοντας, τὸ δὲ μέγιστον, ἠδέως προσδεχομένους
τὸν θεὸν Ἑλληνα νομιζόμενον, καθάπερ προεῖρηται,
χρησασθαι ταῖς τελεταῖς. Ἐπειτα παραλαβόντων
τῶν μυθογράφων καὶ ποιητῶν τὸ γένος, ἐμπεπλή-
σθαι τὰ θεάτρα, καὶ τοῖς ἐπιγινομένοις ἰσχυρὰν
πίστιν καὶ ἀμετάθετον γενέσθαι. Καθόλου δὲ φα-
σι τοὺς Ἑλληνας ἐξιδιάζεσθαι τοὺς ἐπιφανεστάτους
ἥρωας τε καὶ θεοὺς, ἔτι δὲ ἀποικίας τὰς παρ'
ἑαυτῶν.

24. Καὶ γὰρ Ἡρακλῆα τὸ γένος Αἰγύπτιον ὄν-
τα δι' ἀνδρείαν ἐπελθεῖν πολλὴν τῆς οἰκουμένης, καὶ
τὴν ἐπὶ τῆς Λιβύης θέσθαι στήλην. Ἐπεὶ οὖν πει-
ρῶνται τὰς ἀποδείξεις παρὰ τῶν Ἑλλήνων λαμβά-
νειν. Ὁμολογουμένου γὰρ ὄντος παρὰ πᾶσιν, ὅτι
τοῖς Ὀλυμπίοις θεοῖς Ἡρακλῆς συνηγωνίσαστο τὸν
πρὸς τοὺς Γίγαντας πόλεμον, φασὶ τῇ γῆ μηδαμῶς
ἀρμότιεν γεγεννηκέναι τοὺς Γίγαντας κατὰ τὴν ἡλι-
κίαν, ἣν οἱ Ἕλληνές φασιν Ἡρακλῆα γενέσθαι, γε-
νεᾶ πρότερον τῶν Τρωϊκῶν· ἀλλὰ μᾶλλον, ὡς αὐτοῖ

λέγουσι, κατὰ τὴν ἐξ ἀρχῆς γένεσιν τῶν ἀνθρώπων. Ἀπ' ἐκείνης μὲν γὰρ παρ' Αἴγυπτίοις ἔτι καταριθμεῖσθαι πλείω τῶν μυρίων, ἀπὸ δὲ τῶν Τρωϊκῶν ἑλάττω τῶν χιλίων καὶ διακοσίων. Ὅμοίως δὲ τότε ὄπαλον καὶ τὴν λεοντὴν τῷ παλαιῷ πρόπειν Ἡρακλεῖ, διὰ τὸ κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους μήπω τῶν ὄπλων εὐρημένων, τοὺς ἀνθρώπους τοῖς μὲν ξύλοις ἀμύνεσθαι τοὺς ἀντιπαττομένους, ταῖς δὲ δοραταῖς τῶν θηρίων σκεπαστηρίοις χρῆσθαι. Καὶ Λιὸς μὲν υἱὸν αὐτὸν ἀναγορεύουσι, μητρὸς δὲ ἧς ἐστὶν οὐ φασι γινώσκειν. Τὸν δὲ ἐξ Ἀλκμήνης γενόμενον ἕστερον πλείοσιν ἔτεσιν ἢ μυρίοις Ἀλκαῖον ἐκ γενετῆς καλούμενον, ἕστερον Ἡρακλέα μετονομασθῆναι, οὐχ ὅτι δι' Ἡραν ἔσχε κλέος, ὡς φησὶν ὁ Μάτιος, ἀλλ' ὅτι τὴν αὐτὴν ἐξηλωκὼς προαίρεσιν Ἡρακλεῖ τῷ παλαιῷ, τὴν ἐκείνου δόξαν ἅμα καὶ προσηγορίαν ἐκληρονόμησε. Συμφωνεῖν δὲ τοῖς ὑφ' ἑαυτῶν λεγομένοις καὶ τὴν παρὰ τοῖς Ἑλλήσιν ἐκ πολλῶν χρόνων παραδεδομένην φήμην, ὅτι καθάραν τὴν γῆν τῶν θηρίων ἐποίησεν Ἡρακλῆς. Ὅπερ μηδαμῶς ἀρμόττειν τῷ γεγονότι σχεδὸν κατὰ τοὺς Τρωϊκοὺς χρόνους, ὅτε τὰ πλεῖστα μέρη τῆς οἰκουμένης ἐξημέρωτο γεωργίαις καὶ πόλεσι, καὶ πλήθει τῶν κατοικούντων τὴν χώραν πανταχοῦ. Μᾶλλον οὖν πρόπειν τῷ γεγονότι κατὰ τοὺς ἀρχαιοτάτους χρόνους τὴν ἡμέρωσιν τῆς χώρας, κατισχυομένων ἔτι τῶν ἀνθρώπων ὑπὸ τοῦ πλήθους τῶν θηρίων, καὶ μάλιστα κατὰ τὴν Αἴγυπτον, ἧς τὴν ὑπερκειμένην χώραν μέχρι τοῦ νῦν ἔρημον οὔσαν καὶ θηριώδη. Εἰ-

κός γὰρ ταύτης ὡς πατρίδος προνοηθέντα τὸν Ἡρακλέα, καὶ καθαρὰν τὴν γῆν τῶν θηρίων ποιήσαντα, παραδοῦναι τοῖς γεωργοῖς τὴν χώραν, καὶ διὰ τὴν εὐεργεσίαν τυχεῖν ἰσοθέου τιμῆς. Φασὶ δὲ καὶ τὸν Περσέα γεγονέναι κατ' Αἴγυπτον, καὶ τῆς Ἰσιδος τὴν γένεσιν ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων εἰς Ἄργος μεταφέρεσθαι, μυθολογούντων τὴν Ἰὸ τὴν εἰς βοὸς τύπον μεταποιηθεῖσαν.

(C. 25.) Opinionum de diis suis magna apud ipsos Aegyptios diversitas. Isis medica arte celebris, per eamque post mortem quoque de hominibus promerita, uti et Horus, postremus veterum regum, qui inter deos relati fuerint.

25. Καθόλου δὲ πολλὴ τίς ἐστὶ διαφωνία περὶ τούτων τῶν θεῶν. Τὴν αὐτὴν γὰρ οἱ μὲν Ἴσιν, οἱ δὲ Δήμητραν, οἱ δὲ Θεσμοφόρον, οἱ δὲ Σελήνην, οἱ δὲ Ἥραν, οἱ δὲ πάσαις ταῖς προσηγορίαις ὀνομάζουσι. Τὸν δὲ Ὅσιριν οἱ μὲν Σάραπιν, οἱ δὲ Διόνυσον, οἱ δὲ Πλούτωνα, οἱ δὲ Ἀμμωνα, τινὲς δὲ Δία, πολλοὶ δὲ Πῆνα, νενομίκασι. Λέγουσι δε τινες Σάραπιν εἶναι τὸν παρὰ τοῖς Ἑλλησι Πλούτωνα ὀνομαζόμενον. Φασὶ δ' Αἰγύπτιοι τὴν Ἴσιν φαρμάκων τε πολλῶν πρὸς ὑγίαν εὐρέτιν γεγονέναι, καὶ τῆς ἰατρικῆς ἐπιστήμης μεγάλην ἔχειν ἔμπειρίαν, διὸ καὶ τυχοῦσαν ἀθανασίας, ἐπὶ ταῖς θεραπαίαις τῶν ἀνθρώπων μάλιστα χαίρειν, καὶ κατὰ τοὺς ὕπνους τοῖς ἀξιοῦσι διδόναι βοηθήματα, φανερωῶς ἐπιδεικνυμένην τὴν τε ἰδίαν ἐπιφάνειαν, καὶ τὸ πρὸς τοὺς δεομένους τῶν ἀνθρώπων εὐεργετικόν. Ἀποδείξεις δὲ τούτων φασὶ φέρειν ἑαυτοὺς οὐ μυ-

θολογίας, ὁμοίως τοῖς Ἑλλησιν, ἀλλὰ πράξεις ἐναργεῖς. Πᾶσαν γὰρ σχεδὸν τὴν οἰκουμένην μαρτυρεῖν ἑαυτοῖς, εἰς τὰς ταύτης τιμὰς φιλοτιμουμένην διὰ τὴν ἐν ταῖς θεραπέαις ἐπιφάνειαν. Κατὰ γὰρ τοὺς ὕπνους ἐφισταμένην διδόναι τοῖς κάμνουσι βοηθήματα πρὸς τὰς νόσους, καὶ τοὺς ὑπακούσαντας αὐτῇ, παραδόξως ὑγιάζεσθαι. Καὶ πολλοὺς μὲν ὑπὸ τῶν ἰατρῶν διὰ τὴν δυσκολίαν τοῦ νοσήματος ἀπελπισθέντας, ὑπὸ ταύτης σώζεσθαι, συχνοὺς δὲ παντελῶς πηρωθέντας τὰς δράσεις ἢ τινα τῶν ἄλλων μερῶν τοῦ σώματος, ὅταν πρὸς ταύτην τὴν θεὸν καταφεύγωσιν, εἰς τὴν προϋπάρξασαν ἀποκαθίστασθαι τάζειν. Εὗρεῖν δ' αὐτὴν καὶ τὸ τῆς ἀθανασίας φάρμακον, δι' οὗ τὸν υἱὸν Ὀρον, ὑπὸ τῶν Τιτάνων ἐπιβουλευθέντα καὶ νεκρὸν εὗρεθέντα καθ' ὕδατος, μὴ μόνον ἀναστῆσαι δοῦσαν τὴν ψυχὴν, ἀλλὰ καὶ τῆς ἀθανασίας ποιῆσαι μεταλαβεῖν. Δοκεῖ δὲ ἕστατος τῶν θεῶν οὗτος βασιλεῦσαι μετὰ τὴν τοῦ πατρὸς Ὀσίριδος ἐξ ἀνθρώπων μεταστάσιν. Τὸν δὲ Ὀρον μεθερμηνευόμενόν φασιν Ἀπόλλωνα ὑπάρχειν, καὶ τὴν τε ἰατρικὴν καὶ τὴν μαντικὴν ὑπὸ τῆς μητρὸς Ἰσιδος διδασθέντα, διὰ τῶν χρησμῶν καὶ τῶν θεραπειῶν εὐεργετεῖν τὸ τῶν ἀνθρώπων γένος.

(C. 26.) Annorum, quos a Sole regnante ad Alexandri usque expeditionem numerant non minus quam 23000, fabulosa series ex anni lunaris ratione explicatur. Isidis aetate Gigantes in Aegypto.

26. Οἱ δ' ἱερεῖς τῶν Αἰγυπτίων, τὸν χρόνον ἀπὸ τῆς Ἡλίου βασιλείας συλλογιζόμενοι μέχρι τῆς Ἀλεξάνδρου διαβάσεως εἰς τὴν Ἀσίαν, φασὶν ὑπάρ-

χειν ἐτῶν μάλιστα πῶς διεμυρίων καὶ τριεχιλίων. Μυθολογοῦσι δὲ καὶ τῶν θεῶν τοὺς μὲν ἀρχαιοτάτους βασιλεῦσαι πλείω τῶν χιλίων καὶ διακοσίων ἐτῶν, τοὺς δὲ μεταγενεστέρους οὐκ ἐλάττω τῶν τριακοσίων. Ἀπίστου δ' ὄντος τοῦ πλήθους τῶν ἐτῶν, ἐπιχειροῦσιν τινες λέγειν, ὅτι τὸ παλαιὸν οὐπω τῆς περὶ τὸν ἥλιον κινήσεως ἐπεγνωσμένης, συνέβαινε κατὰ τὴν τῆς σελήνης περίοδον ἄγεσθαι τὸν ἐνιαυτὸν. Διόπερ τῶν ἐτῶν τριακονθήμερων ὄντων, οὐκ ἀδύνατον εἶναι βεβιωκέναι τινὰς ἔτη χίλια καὶ διακόσια· καὶ γὰρ νῦν δυοκαίδεκα μηνῶν ὄντων τῶν ἐνιαυτῶν, οὐκ ὀλίγους ὑπὲρ ἑκατὸν ἔτη ζῆν. Παραπλήσια δὲ λέγουσι καὶ περὶ τῶν τριακόσια ἔτη δοκούντων ἄρξαι. Κατ' ἐκείνους γὰρ τοὺς χρόνους τὸν ἐνιαυτὸν ἀπαρτίζεσθαι τέτταρσι μῆσι, τοῖς γινομένοις κατὰ τὰς ἐκάστων τῶν χρόνων ὥρας, οἷον ἔαρος, θέρους, χειμῶνος. Ἀφ' ἧς αἰτίας καὶ παρ' ἐνίοις τῶν Ἑλλήνων τοὺς ἐνιαυτοὺς ὥρους καλεῖσθαι, καὶ τὰς κατ' ἔτος ἀναγραφὰς ὠρογραφίας προσαγορεύεσθαι. Οἱ δ' οὖν Αἰγύπτιοι μυθολογοῦσι κατὰ τὴν Ἰσιδος ἡλικίαν γεγονέναι τινὰς πολυσωματούς, τοὺς ὑπὸ μὲν τῶν Ἑλλήνων ὀνομαζομένους Γίγαντας, ὑφ' ἑαυτῶν δὲ διακοσμουμένους τερατωδῶς ἐπὶ τῶν ἱερῶν, καὶ τυπτομένους ὑπὸ τῶν περὶ τὸν Ὅσιριν. Ἐνιοὶ μὲν οὖν αὐτοὺς γηγενεῖς φασὶν ὑπάρξαι, προσφάτου τῆς τῶν ζῶων γενέσεως ἐκ τῆς γῆς ὑπαρχούσης. Ἐνιοὶ δὲ λέγουσι, σώματος ῥάμη διενεγκόντας, καὶ πολλὰς πράξεις ἐπιτελεσαμένους, ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότος μυθολογηθῆναι πολυσωματά-

τους. Συμφωνεῖσθαι δὲ παρὰ τοῖς πλείστοις, ὅτι τοῖς περὶ τὸν Δία καὶ τὸν Ὅσιριν θεοῖς πόλεμον ἐνστησάμενοι πάντες ἀνηρέθησαν.

(C. 27.) Aegyptiorum connubia cum sororibus, et uxorum in maritis imperium. — Osiridis atque Isis columnae sepulcrales et tituli.

27. Νομοθετῆσαι δέ φασι τοὺς Αἰγυπτίους παρὰ τὸ κοινὸν ἔθος τῶν ἀνθρώπων γαμεῖν ἀδελφάς, διὰ τὸ γεγονὸς ἐν τούτοις τῆς Ἰσιδος ἐπίτευγμα. Ταύτην γὰρ συνοικήσασαν Ὅσιριδι τῷ ἀδελφῷ, καὶ ἠποθανόντος, ὁμόσασαν οὐδενὸς ἔτι συνουσίαν ἀνδρὸς προσδέξασθαι, μετελθεῖν τὸν τε νόμον τῶνδρὸς, καὶ διατελέσαι βασιλείουσαν νομιμώτατα, καὶ τὸ σύνολον, πλείστων καὶ μεγίστων ἀγυθῶν αἰτίαν γενέσθαι πᾶσιν ἀνθρώποις. Διὰ δὴ ταύτας τὰς αἰτίας καταδειχθῆναι, μείζονος ἐξουσίας καὶ τιμῆς τυγχάνειν τὴν βασίλισσαν τοῦ βασιλέως, καὶ παρὰ τοῖς ἰδιώταις κυριεῦειν τὴν γυναῖκα τῶνδρὸς ἐν τῇ τῆς προικὸς συγγραφῇ· προσομολογούντων τῶν γαμουμένων ἅπαντα κειθαρχήσειν τῇ γαμουμένῃ. Οὐκ ἄγνωσῶ δὲ διότι τινὲς τῶν συγγραφέων ἀποφαίνοντιὰ τοὺς τάφους τῶν θεῶν τούτων ὑπάρχειν ἐν Νύσῃ τῆς Ἀραβίας, ἀφ' ἧς καὶ Νυσαῖον τὸν Διόνυσον ὠνομάσθαι. Εἶναι δὲ καὶ στήλην ἑκατέρου τῶν θεῶν, ἐπιγεγραμμένην τοῖς ἱεροῖς γράμμασιν. Ἐπὶ μὲν τῆς Ἰσιδος ἐπιγεγράφθαι· Ἐγὼ Ἰσις εἰμι ἢ βασίλισσα πάσης χώρας, ἢ παιδευθεῖσα ὑπὸ Ἐρμοῦ, καὶ ὅσα ἐγὼ ἐνομοθέτησα, οὐδεὶς δύναται λύσαι. Ἐγὼ εἰμι ἢ τοῦ νεωκτίτου Κρόνου θεοῦ θυγά-

τηρ προεσβυτίαη. Ἐγὼ εἶμι γυνὴ καὶ ἀδελφὴ Ὅσιριδος βασιλέως. Ἐγὼ εἶμι ἢ πρώτη καρπὸν ἀνθρώποις εὐροῦσα. Ἐγὼ εἶμι μήτηρ Ὠρου τοῦ βασιλέως. Ἐγὼ εἶμι ἢ ἐν τῷ ἄστρω τῷ κυνὶ ἐπιτέλλουσα. Ἐμοὶ Βούβαστος ἢ πόλις ὠκοδομήθη. Χαῖρε, χαῖρε, Αἴγυπτε, ἢ θρέψασά με. Ἐπὶ δὲ τοῦ Ὅσιριδος ἐπιγεγράφθαι λέγεται· Πατὴρ μὲν ἐστὶ μοι Κρόνος νεώτατος θεῶν ἁπάντων, εἶμι δὲ Ὅσιρις ὁ βασιλεὺς, ὁ στρατεύσας ἐπὶ πᾶσαν χώραν, ἕως εἰς τοὺς ἀοικήτους τόπους τῶν Ἰνδῶν, καὶ τοὺς πρὸς ἄρκτον κεκλιμένους μέχρις τῶν τοῦ Ἰστρου ποταμοῦ πηγῶν, καὶ πάλιν ἐπὶ τᾶλλα μέρη ἕως Ὠκεανοῦ. Εἶμι δὲ υἱὸς Κρόνου προεσβύτατος, καὶ ἔβλαστον ἐκ καλοῦ τε καὶ εὐγενοῦς ὠοῦ, σπέρμα συγγενὲς ἐγεννήθην ἡμέρας. Καὶ οὐκ ἔστι τόπος τῆς οἴκουμένης, εἰς ὃν ἐγὼ οὐκ ἀφίγμαι, διαδοὺς πᾶσιν ὧν ἐγὼ εὐεργέτης ἐγενόμην. — Τοσαῦτα τῶν γεγενημένων ἐν ταῖς στήλαις φασὶ δύνασθαι ἀναγνῶναι, τὰ δ' ἄλλα ὄντα πλείω κατεφθάρθαι διὰ τὸν χρόνον. Τὰ μὲν οἶν περὶ τῆς ταφῆς τῶν θεῶν τούτων διαφωνεῖται παρὰ τοῖς πλείστοις, διὰ τὸ τοὺς ἱερεῖς, ἐν ἀπόρρητοις παρειληφότας τὴν περὶ τούτων ἀκριβείαν, μὴ βούλεσθαι τᾶληθὲς ἐκφέρειν εἰς τοὺς πολλοὺς, ὡς ἂν καὶ κινδύνων ἐπικειμένων τοῖς ἀπόρρητα περὶ τῶν θεῶν τούτων μηνύσασιν εἰς τοὺς ὄχλους.

(C. 28.) Narratio [ne ipsi quidem auctori per omnia probabilis visa] de Aegyptiorum colonis, Babylonis Argivis, Colchis, Iudaeis, Atheniensibus.

28. Οἱ δὲ οὖν Αἰγύπτιοί φασι καὶ μετὰ ταῦτα

ἀποικίας πλείστας ἐξ Αἰγύπτου κατατῶσαν διασπαρῆναι τὴν οἰκουμένην. Εἰς Βαβυλῶνα μὲν γὰρ ἀγαγεῖν ἀποίκους Βῆλλον τὸν νομιζόμενον Ποσειδῶνος εἶναι καὶ Λιβύης. Ὀν παρὰ τὸν Εὐφράτην ποταμὸν καθιδρυθέντα, τοὺς τε ἱερεῖς καταστήσασθαι παραπλησίως τοῖς κατ' Αἴγυπτον ἀτελεῖς, καὶ πάσης λειτουργίας ἀπολελυμένους, οὓς Βαβυλώνιοι καλοῦσι Χαλδαίους. Τὰς τε παρατηρήσεις τῶν ἄστρον τούτους ποιῆσαι, μιμουμένους τοὺς παρ' Αἰγυπτίοις ἱερεῖς καὶ φυσικοὺς, ἔτι δὲ ἰστορολόγους. Λέγουσι δὲ καὶ τοὺς περὶ τὸν Λυναὸν ὀρμηθέντας ὁμοίως ἐκεῖθεν, συγκοικίσαι τὴν ἀρχαιοτάτην σχεδὸν τῶν παρ' Ἑλλησι πόλεων Ἄργος, τὸ τε τῶν Κόλχων ἔθνος ἐν τῷ Πόντῳ, καὶ τὸ τῶν Ἰουδαίων ἀνὰ μέσον Ἀραβίας καὶ Συρίας, οἰκίσαι τινὰς ὀρμηθέντας παρ' ἑαυτῶν. Διὸ καὶ παρὰ τοῖς γένεσι τούτοις ἐκ παλαιοῦ παραδεδύσθαι τὸ περιτέμνειν τοὺς γεννωμένους παῖδας, ἐξ Αἰγύπτου μετενηνεγμένου τοῦ νομίμου. Καὶ τοὺς Ἀθηναίους δὲ φασιν ἀποίκους εἶναι Σαῖτιν τῶν ἐξ Αἰγύπτου, καὶ πειρῶνται τῆς οἰκειότητος ταύτης φέρειν ἀποδείξεις. Παρὰ μόνοις γὰρ τῶν Ἑλλήνων τὴν πόλιν Ἄστν καλεῖσθαι, μετενηνεγμένης τῆς προσηγορίας ἀπὸ τοῦ παρ' αὐτοῖς Ἄστειως. Ἔτι τε τὴν πολιτείαν τὴν αὐτὴν ἐσχηκέναι τάξιν καὶ διαίρεσιν τῇ παρ' Αἰγυπτίοις, εἰς τρία μέρη διανεμηθείσῃ. Καὶ πρώτην μὲν ὑπάρξαι μερίδα τοὺς εὐπατρίδας καλουμένους, οὔτινες ὑπῆρχον ἐν παιδείᾳ μάλιστα διατειριφότες, καὶ τῆς μεγίστης ἡξιωμένοι τιμῆς, παραπλησίως τοῖς κατ' Αἰ-

γυπτον ἱερεῦσι. Δευτέραν δὲ τάξιν γενέσθαι τὴν τῶν γεωμόρων, τῶν ὀφειλόντων ὄπλα κεκτῆσθαι καὶ πολεμεῖν ὑπὲρ τῆς πόλεως, ὁμοίως τοῖς κατ' Αἴγυπτον ὀνομαζομένοις γεωργοῖς, καὶ τοὺς μαχίμους παρεχομένοις. Τελευταίαν δὲ μερίδα καταριθμηθῆναι τὴν τῶν δημιουργῶν τῶν τὰς βαναύσους τέχνας μεταχειριζομένων, καὶ λειτουργίας τελούντων τὰς ἀναγκαιοτάτας· τὸ πικραπλήσιον ποιούσης τῆς τάξεως ταύτης παρ' Αἰγυπτίοις. Γεγονέναι δὲ καὶ τῶν ἡγεμόνων τινὰς Αἰγυπτίους παρὰ τοῖς Ἀθηναίοις. Τὸν γὰρ Πέτην τὸν πατέρα Μενεσθέως τοῦ στρατεύσαντος εἰς Τροίαν, φανερῶς Αἰγύπτιον ὑπάρξαντα, τυχεῖν ὕστερον Ἀθήνησι πολιτείας τε καὶ βασιλείας . . . Διφυοῦς δ' αὐτοῦ γεγονότος, τοὺς μὲν Ἀθηναίους μὴ δύνασθαι κατὰ τὴν ἰδίαν ὑπόστασιν ἀποδοῦναι περὶ τῆς φύσεως ταύτης τὰς ἀληθεῖς αἰτίας· ἐν μέσῳ κειμένου πᾶσιν, ὅτι δυεῖν πολιτειῶν μετασχών, Ἑλληνικῆς καὶ βαρβάρου, διφυῆς ὠνομάσθη, τὸ μὲν ἔχων μέρος θηρίου, τὸ δὲ ἀνθρώπου.

(C. 29.) Quorum regem, Erechtheum, et ipsum pro Aegypto habuerunt, et ad horum imitationem sacra Eleusinia instituisse fabulati sunt.

29. Ὅμοίως δὲ τούτῳ καὶ τὸν Ἐρεχθέα λέγουσι τὸ γένος Αἰγύπτιον ὄντα, βασιλεῦσαι τῶν Ἀθηναίων, τοιαύτας τινὰς φέροντες ἀποδείξεις. Γενομένων γὰρ ὁμολογουμένως αὐχμῶν μεγάλων κατὰ πᾶσαν σχεδὸν τὴν οἰκουμένην, πλὴν Αἰγύπτου, διὰ τὴν ἰδιότητα τῆς χώρας, καὶ φθορᾶς ἐπιγενομένης τῶν

τε καρπῶν καὶ πλήθους ἀνθρώπων, ἐξ Αἰγύπτου τὸν Ἐρεχθέα κομίσει, διὰ τὴν συγγενεῖαν, αἴτου πλήθος εἰς τὰς Ἀθήνας. Ἄνθ' ὧν τοὺς εὖ παθόντις βασιλεία καταστήσει τὸν εὐεργέτην. Τοῦτον δὲ παραλαβόντα τὴν ἡγεμονίαν, καταδείξει τὰς τελετὰς τῆς Δήμητρος ἐν Ἐλευσίνι, καὶ τὰ μυστήρια ποιῆσαι, μετενεγκόντα τὸ περὶ τούτων νόμιμον ἐξ Αἰγύπτου. Καὶ τῆς θεοῦ δὲ παρουσίαν εἰς τὴν Ἰπτικὴν γεγονυῖαν κατὰ τούτους τοὺς χρόνους παραδεδόσθαι κατὰ λόγον, ὡς ἂν τῶν ἐπωνύμων αὐτῆς καρπῶν κομισθέντων τότε εἰς τὰς Ἀθήνας, καὶ διὰ τοῦτο δόξαι πάλιν ἐξ ἀρχῆς τὴν εὐρεσιν γεγονέναι τοῦ σπέρματος, δωρησαμένης τῆς Δήμητρος. Ὁμολογεῖν δὲ καὶ τοὺς Ἀθηναίους, ὅτι βασιλεύοντος Ἐρεχθέως, καὶ τῶν καρπῶν διὰ τὴν ἀνομβρίαν προηφανισμένων, ἡ τῆς Δήμητρος ἐγένετο παρουσία πρὸς αὐτοὺς, καὶ ἡ δωρεὰ τοῦ σίτου. Πρὸς δὲ τούτοις αἱ τελεταὶ καὶ τὰ μυστήρια αὐτῆς τῆς θεοῦ τότε κατεδείχθησαν ἐν Ἐλευσίνι, τὰ τε περὶ τὰς θυσίας καὶ ἀρχαιότητας ὡσαύτως ἔχειν Ἀθηναίους καὶ τοὺς Αἰγυπτίους. Τοὺς μὲν γὰρ Εὐμόλπιδας ἀπὸ τῶν κατ' Αἰγύπτου ἱερέων μετενηχῆθαι, τοὺς δὲ κήρυκας ἀπὸ τῶν παστοφόρων· τὴν τε Ἴσιν μόνους τῶν Ἑλλήνων ὀμνύειν, καὶ ταῖς ἰδέαις καὶ τοῖς ἡθεσιν ὁμοιοτάτους εἶναι τοῖς Αἰγυπτίοις. Πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα τούτοις παραπλήσια λέγοντες φιλοτιμότερον ἢ περὶ ἀληθινώτερον (ὡς γέ μοι φαίνεται) τῆς ἀποικίας αὐτῆς ἀμφιβεβητοῦσι διὰ τὴν δόξαν τῆς πόλεως. Καθό-

λου δὲ πλείστας ἀποικίας Αἰγύπτιοί φασιν ἐκπέμψαι τοὺς ἑαυτῶν προγόνους ἐπὶ πολλὰ μέρη τῆς οἰκουμένης, διὰ τε τὴν ὑπεροχὴν τῶν βασιλευσάντων παρ' αὐτοῖς, καὶ διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῆς πολυανθρωπίας. Ἐπεὶ ὧν μῆτε ἀποδειξέως φερομένης μηδεμιᾶς ἀξιολόγου, μῆτε συγγραφέων νομίμων μαρτυρούντων, οὐκ ἐκρίναμεν ὑπάρχειν τὰ λεγόμενα γραφῆς ἄξια. Καὶ περὶ μὲν τῶν θεολογουμένων παρ' Αἰγυπτίοις τοσαῦτ' εἰπεῖν ἔχομεν. Περὶ δὲ τῆς χώρας καὶ τοῦ Νείλου καὶ τῶν ἄλλων τῶν ἀκοῆς ἀξίων ἐν κεφαλαίοις ἕκαστα διεξιέναι πειρασόμεθα.

(C. 30.) Geographica descriptio Aegypti. Universae regionis situs, a natura imprimis munitus. Lacus Serbonis.

30. Ἡ γὰρ Αἴγυπτος κεῖται μὲν μάλιστα πῶς κατὰ μεσημβρίαν, ὀχυρότητι δὲ φυσικῇ καὶ κάλλει χώρας οὐκ ὀλίγω δοκεῖ προέχειν τῶν εἰς βασιλείαν ἀφωρισμένων τόπων. Ἀπὸ μὲν γὰρ τῆς δύσεως ὠχύρωκεν αὐτὴν ἡ ἔρημος καὶ θηριώδης τῆς Λιβύης, ἐπὶ πολὺ μὲν παρεκτείνουσα, διὰ δὲ τὴν ἀνυδρίαν καὶ τὴν σπάνιν τῆς ἀπάσης τροφῆς ἔχουσα τὴν διέξοδον οὐ μόνον ἐπίπονον, ἀλλὰ καὶ παντελῶς ἐπικίνδυνον· ἐκ δὲ τῶν πρὸς νότον μερῶν οἷτε καταράκται τοῦ Νείλου καὶ τῶν ὄρων τὰ συνορίζοντα τούτοις. Ἀπὸ γὰρ τῆς Τρωγλοδύτιδος καὶ τῶν ἐσχάτων τῆς Αἰθιοπίας μερῶν ἐντὸς σταδίων πεντακισχιλίων καὶ πεντακοσίων, οὔτε πλεῦσαι διὰ τοῦ ποταμοῦ ῥάδιον, οὔτε πεζῇ πορευθῆναι, μὴ τυχόντα βασιλικῆς ἢ παντελῶς μεγάλης τινὸς χορηγίας. Τῶν δὲ πρὸς τὴν ἀνατολὴν νεύοντων μερῶν τὰ μὲν ὁ πο-

ταμὸς ὠχύρωκε, τὰ δ' ἔρημος περιέχει, καὶ πεδία
 τελματώδη, τὰ προσαγορευόμενα βάραθρα. Ἔστι
 γὰρ ἀνά μέσον τῆς τε κοίλης Συρίας καὶ τῆς Αἰγύ-
 πτου λίμνη, τῷ μὲν πλάτει στενὴ παντελῶς, τῷ
 δὲ βάθει θαυμασίος, τῷ δὲ μήκει ἐπὶ διακοσίους
 παρήκουσα σταδίους· ἢ προσαγορεύεται μὲν Σέρ-
 βωνις, τοῖς δ' ἀπείροις τῶν προστελαζόντων ἀνεπί-
 στούς ἐπιφέρει κινδύνους. Στενοῦ γὰρ τοῦ θεύμα-
 τος ὄντος καὶ ταινίᾳ παραπλησίον, θινῶν τε μεγά-
 λων πάντη περικεχυμένων, ἐπειδὴν τότοι συνεχεῖς
 πνεύσωσιν, ἐπισείεται πλῆθος ἄμμου. Αὕτη δὲ τό-
 μὲν ὕδωρ κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν ἄσημον ποιεῖ, τὸν
 δὲ τῆς λίμνης τύπον συμφυῆ τῇ χέρσῳ καὶ κατὰ
 πᾶν ἀδιάγνωστον. Διὸ καὶ πολλοὶ τῶν ἀγροούν-
 των τὴν ιδιότητα τοῦ τόπου, μετὰ στρατευμάτων
 ὄλων ἠφανίσθησαν, τῆς ὑποκειμένης ὁδοῦ διαμαρ-
 τόντες. Ἡ μὲν γὰρ ἄμμος ἐκ τοῦ κατ' ὀλίγον πα-
 τουμένη τὴν ἔνδοσιν λαμβάνει, καὶ τοὺς ἐπιβάλλον-
 τας ὥσπερ προνοίᾳ τινὲ πονηροῦ παρακρούεται· μέ-
 χρις ἂν ὅτου λαβόντες ὑπόνοιαν τοῦ συμβησομένου,
 βοηθήσωσιν ἑαυτοῖς, οὐκ οὔσης ἔτι φυγῆς, οὐδὲ σω-
 τηρίας. Ὁ γὰρ ὑπὸ τοῦ τέλματος καταπνύμενος,
 οὔτε νήχεσθαι δένεται, παραιρουμένης τῆς ἰλῦος
 τὴν τοῦ σώματος κίνησιν· οὔτ' ἐκβῆναι κατισχύει,
 μηδὲν ἔχων στερέμνιον εἰς ἐπίβασιν. Μεμιγμένης γὰρ
 τῆς ἄμμου τοῖς ὑγροῖς, καὶ διὰ τοῦτο τῆς ἐκατέρω
 φύσεως ἡλλοιωμένης, συμβαίνει τὸν τόπον μῆτε πο-
 ρευτὸν εἶναι, μῆτε πλωτόν. Διόπερ οἱ τοῖς μέρεσι
 τούτοις ἐπιβάλλοντες φερόμενοι πρὸς τὸν βυθόν,

οὐδεμίαν ἀντίληψιν βοήθειας ἔχουσι, συγκατολι-
σθαινούσης τῆς ἄμμου τῆς παρὰ τὰ χεῖλη. Τὰ μὲν οὖν
προειρημένα πεδία τοιαύτην ἔχοντα τὴν φύσιν, οὐ-
κείας ἔτυχε προσηγορίας, ὀνομασθέντα βάραθρα.

(C. 31.) Insignis incolarum frequentia, unde etiam factum,
ut ibi tot stupenda opera exstrui potuerint.

31. Ἡμεῖς δ' ἐπεὶ τὰ περὶ τῶν ἀπὸ τῆς χέρσου
τριῶν μερῶν τῶν ὄχυρουντων τὴν Αἴγυπτον διήλθο-
μεν, προσθήσομεν τοῖς εἰρημένοις τὸ λειπόμενον. Ἡ
τειάρτη τοίνυν πλευρὰ πᾶσα σχεδὸν ἄλιμένῳ θα-
λάττῃ προσκλυζομένη, προβέβληται τὸ Αἰγύπτιον
πέλαγος, ὃ τὸν μὲν παράπλουν ἔχει μακρότατον,
τὴν δ' ἀπόβασιν τὴν ἐπὶ τὴν χώραν δυσπροσ-
όριστον. Ἀπὸ γὰρ Παραιτονίου τῆς Λιβύης ἕως
Ἰόππης τῆς ἐν τῇ κοίλῃ Συρία ὄντιος τοῦ παράπλου
σταδίων σχεδὸν πεντακισχιλίων, οὐκ ἔστιν εὐρεῖν
ἄσφαλῆ λιμένα πλὴν τοῦ Φύρου. Χωρὶς δὲ τού-
των, ταινία παρ' ὅλην σχεδὸν τὴν Αἴγυπτον πα-
ρήκει, τοῖς ἀπείροις τῶν προσπλεόντων ἀθελώρητος.
Διόπερ οἱ τὸν ἐκ πελάγους κίνδυνον ἐκπεφευγέναι
νομίζοντες, καὶ διὰ τὴν ἄγνοιαν ἄσμενοι πρὸς τὴν
γῆν καταπλέοντες, ἐξαίφνης ἐποκελλόντων τῶν σκα-
φῶν ἀνελπίστως ναυαγοῦσιν. Ἐνιοὶ δὲ διὰ τὴν τα-
πεινότητα τῆς χώρας οὐ δυνάμενοι προῖδέσθαι τὴν
γῆν, λανθάνουσιν ἑαυτοὺς ἐκπίπτοντες οἱ μὲν εἰς
ἐλώδεις καὶ λιμνάζοντας τόπους, οἱ δ' εἰς χώραν
ἔρημον. Ἡ μὲν οὖν Αἴγυπτος πανταχόθεν φυσικῶς
ὠχύρωται τὸν εἰρημένον τρόπον. Τῷ δὲ σχήματι
παραμῆκης οὕσα, διςχιλίων μὲν σταδίων ἔχει τὴν

παραθαλάττιον πλευράν, ἐς μεσόγειον δ' ἀνήκει σχεδὸν ἐπὶ σταδίους ἑξακισχιλίους. Πολυανθρωπία δὲ τὸ μὲν παλαιὸν πολὺ προέσχε πάντων τῶν γνωριζομένων τόπων κατὰ τὴν οἰκουμένην, καὶ καθ' ἡμῶς δὲ οὐθενὸς τῶν ἄλλων δοκεῖ λείπεσθαι. Ἐπὶ μὲν γὰρ τῶν ἀρχαίων χρόνων ἔσχε κόμης ἀξιολόγους, καὶ πόλεις πλείους τῶν μυρίων καὶ ὀκτακισχιλίων, ὡς ἐν ταῖς ἱεραῖς ἀναγραφαῖς ὄρεται ἔστι κατακεχωρισμένον· ἐπὶ δὲ Πτολεμαίου τοῦ Αἴγου πλείους τῶν τριμυρίων ἠριθμηθήσαν, ὧν τὸ πλῆθος διαμεμένηκεν ἕως τῶν καθ' ἡμῶς χρόνων. Τοῦ δὲ σύμπαντος λαοῦ τὸ μὲν παλαιὸν φασὶ γεγονέναι περὶ ἑπτακοσίας μυριάδας, καὶ καθ' ἡμῶς δὲ οὐκ ἐλάττους εἶναι τριακοσίων. Διὸ καὶ τοὺς ἀρχαίους βασιλεῖς ἱστοροῦσι κατὰ τὴν Αἴγυπτον ἔργα μεγάλα καὶ θαυμαστά διὰ τῆς πολυχειρίας κατασκευάσαντας, ἀθάνατα τῆς ἑαυτῶν δόξης ἀπολιπεῖν ὑπομνήματα. Ἄλλὰ περὶ μὲν τούτων τὰ κατὰ μέρος μικρὸν ἕστερον ἀναγράφομεν· περὶ δὲ τῆς τοῦ ποταμοῦ φύσεως καὶ τῶν κατὰ τὴν χώραν ἰδιωμάτων τῶν διεξιμεν.

(C. 32.) Nili fontes, cursus et natura omnis, imprimis cataractae.

32. Ὁ γὰρ Νεῖλος φέρεται μὲν ἀπὸ μεσημβρίας ἐπὶ τὴν ἄρκτον, τὰς πηγὰς ἔχων ἐκ τόπων ἀοράτων, οἳ κείνται ἐπὶ τῆς ἐσχάτης Αἰθιοπίας κατὰ τὴν ἔρημον, ἀτροσίτου τῆς χώρας οὔσης διὰ τὴν τοῦ καύματος ὑπερβολήν. Μέγιστος δ' ὢν τῶν ἀπάντων ποταμῶν καὶ πλείστην γῆν διεξιὼν, καμπὰς ποιεῖται μεγάλας· ποτὲ μὲν ἐπὶ τὴν ἀνατολήν καὶ τὴν Ἄρα-

βίαν ἐπιστρέφων, ποτὲ δ' ἐπὶ τὴν δύσιν καὶ τὴν Αἰβύην ἐκκλίνων. Φέρεται γὰρ ἀπὸ τῶν Αἰθιοπικῶν ὄρεων μέχρι τῆς εἰς Θάλατταν ἐκβολῆς στάδια μάλιστα πῶς μύρια καὶ διεχίλια, σὺν αἷς ποιεῖται καμπαῖς. Κατὰ δὲ τοὺς ὑποκάτω τόπους συστέλλεται τοῖς ὄγκοις, αἰὲ μᾶλλον ἀποσπῶμένου τοῦ ῥεύματος ἐπ' ἀμφοτέρας τὰς ἡπείρους. Τῶν δ' ἀποσχιζομένων μισθῶν, τὸ μὲν εἰς τὴν Αἰβύην ἐκκλίνον ὑπ' ἄμμου καταπίνεται, τὸ βᾶθος ἐχούσης ἀπίστον· τὸ δ' εἰς τὴν Ἀραβίαν ἐναντίως εἰσχεόμενον, εἰς τέλματα παρμεγέθη καὶ λίμνας ἐκτρέπεται μεγάλας καὶ περιουκουμένας γένεσι πολλοῖς. Εἰς δὲ τὴν Αἴγυπτον ἐμβάλλει τῇ μὲν δέκα σταδίων, τῇ δ' ἔλαττον τούτων, οὐκ ἐπ' εὐθείας φερόμενος, ἀλλὰ καμπὰς παντοίας ποιούμενος. Ποτὲ μὲν γὰρ ἐλίσσεται πρὸς τὴν ἠῶ, ποτὲ δὲ πρὸς τὴν ἐσπέραν· ἔστι δ' ὅτε πρὸς τὴν μεσημβρίαν, εἰς τοῦπίσω λαμβάνων τὴν παλιόροισαν. Ὅρη γὰρ ἐξ ἐκατέρου μέρους τοῦ ποταμοῦ παρήκει, πολλὴν μὲν τῆς παρποταμίας ἐπέχοντα, διειλημμένα δὲ φάραγξι καὶ κρημοῖς στενοπόροις, οἷς ἐμπέτιον τὸ ῥεῦμα, παλισυτεῖ διὰ τῆς πεδιάδος, καὶ πρὸς τὴν μεσημβρίαν ἐφ' ἱκανὸν τόπον ἐνεχθὲν, πάλιν ἐπὶ τὴν κατὰ φύσιν φορὰν ἀποκαθίσταται. Τηλικαύτην δ' ἔχων ὑπεροχὴν ἐν πᾶσιν ὁ ποταμὸς οὗτος, μόνος τῶν ἄλλων ἄνευ βίας καὶ κυματώδους ὀρμῆς τὴν φύσιν ποιεῖται, πλὴν ἐν τοῖς καλουμένοις καταράκταις. Τύπος γὰρ τίς ἐστι μήκει μὲν ὡς δέκα σταδίων, κατάντης δὲ καὶ κρημοῖς συγκλειόμενος εἰς στενὴν ἐν-

τομήν, ἅπας δὲ τραχὺς καὶ φαραγγώδης, ἔτι δὲ πέτρους ἔχων πυκνοὺς καὶ μεγάλους ἐοικότας σκοπέλοις· τοῦ δὲ ῥεύματος περὶ τούτους σχιζομένου βιαιότερον καὶ πολλάκις διὰ τὰς ἐγκοπὰς ἀνακλωμένου πρὸς ἐναντίαν τὴν καταφορὰν, συνίστανται δίναι θαυμασταί. Πᾶς δ' ὁ μεσιάζων τόπος ὑπὸ τῆς παλιρροΐας ἀφροῦ τε πληροῦται, καὶ τοῖς προσιούσι μεγάλην παρέχεται κατάπληξιν. Καὶ γὰρ ἡ καταφορὰ τοῦ ποταμοῦ κατὰ τοῦτο τὸ μέρος οὕτως ἐστὶν ὀξεῖα καὶ βίαιος, ὥστε δοκεῖν μηδὲν βέλους διαφέρειν. Κατὰ δὲ τὴν πλήρωσιν τοῦ Νείλου, τῶν σκοπέλων κατακλυζομένων καὶ παντὸς τοῦ τραχύνοντος τόπου τῷ πλήθει τοῦ ῥεύματος καλυπτομένου, καταπλέουσι μὲν τινες κατὰ τοῦ καταράκτου, λαμβάνοντες ἐναντίους τοὺς ἀνέμους, ἀναπλεῦσαι δὲ οὐδεὶς δύναται, νικώσης τῆς τοῦ ποταμοῦ βίας πᾶσαν ἐπίνοιαν ἀνθρώπινην. Καταράκται μὲν οὖν εἰσὶ τοιοῦτοι πλείους, μέγιστος δ' ὁ πρὸς τοῖς μεθορίοις τῆς Αἰθιοπίας τε καὶ τῆς Αἰγύπτου.

(C. 33.) Insulae, quas fluvius facit, plus quam 700. Earum una Meroë. Nili ostia septem. A Pedusiaco inde fossa ducta ad Arsinoen usque.

33. Περιεῖληφε δ' ὁ ποταμὸς καὶ νήσους ἐν αὐτῇ, κατὰ μὲν τὴν Αἰθιοπίαν ἄλλας τε πλείους καὶ μίαν εὐμεγέθη, τὴν ὀνομαζομένην Μερὸν· ἐν ἣ καὶ πόλις ἐστὶν ἀξιόλογος ὁμώνυμος τῇ νήσῳ, κτίσαντος αὐτὴν Καμβύσου, καὶ θεμένου τὴν προσηγορίαν ἀπὸ τῆς μητρὸς αὐτοῦ Μερῶς. Ταύτην δὲ τῷ μὲν σχήματι φασὶν ὑπάρχειν θυρεῶ παραπλησίαν,

τῷ δὲ μεγέθει πολὺ προέχειν τῶν ἄλλων νήσων τῶν ἐν τούτοις τοῖς τόποις. Τὸ μὲν γὰρ μῆκος αὐτῆς εἶναι λέγουσι σταδίων τριεχιλίων, τὸ δὲ πλάτος χιλίων· ἔχειν δ' αὐτὴν καὶ πόλεις οὐκ ὀλίγας, ὧν ἐπιφανεστάτην ὑπάρχειν τὴν Μερόην· παρῆκειν δὲ τῆς νήσου τὸν περικλυζόμενον πάντα τόπον ἀπὸ μὲν τῆς Λιβύης θῖνας ἔχοντας ἄμμου μέγεθος ἀέριον, ἀπὸ δὲ τῆς Ἀραβίας κρημνοὺς κατερόωγότας. Ὑπάρχειν δ' ἐν αὐτῇ καὶ μέταλλα χρυσοῦ τε καὶ ἀργύρου καὶ σιδήρου καὶ χαλκοῦ· πρὸς δὲ τούτοις ἔχειν πλῆθος ἐβένου, λίθων τε πολυτελῶν γένη παντοδαπά. Καθόλου δὲ τοσαύτας νήσους ποιεῖν τὸν ποταμὸν, ὡς τε τοὺς ἀκούοντας μὴ ῥαδίως πιστεῦσαι. Χωρὶς γὰρ τῶν περικλυζομένων τόπων ἐν τῷ καλουμένῳ Δέλτα τὰς ἄλλας εἶναι νήσους πλείους τῶν ἑπτακοσίων. Ὡν τὰς μὲν ὑπὸ Αἰθιοπῶν ἐπαντιλουμένας γεωργεῖσθαι κέγχρον, τὰς δὲ πλήρεις ὑπάρχειν ὄφρων καὶ κυνοκεφάλων καὶ ἄλλων θηρίων παντοδαπῶν, καὶ διὰ τοῦτο ἀπρσίτους εἶναι τοῖς ἀνθρώποις. Ὁ δ' οὖν Νεῖλος κατὰ τὴν Αἴγυπτον εἰς πλείω μέρη σχιζόμενος, ποιεῖ τὸ καλούμενον ἀπὸ τοῦ σχήματος Δέλτα. Τούτου δὲ τὰς μὲν πλευρὰς καταγράφει τὰ τελευταῖα τῶν ῥευμάτων· τὴν δὲ βᾶσιν ἀναπληροῦ τὸ δεχόμενον πέλαγος τὰς ἐκβολὰς τοῦ ποταμοῦ. Ἐξίησι δ' εἰς τὴν θάλασσαν ἐπὶ στόμασιν, ὧν τὸ μὲν πρὸς ἕω κεκλιμένον καὶ πρῶτον καλεῖται Πηλουσιακόν, τὸ δὲ δεύτερον Ταυτικόν, εἶτα Μενδήσιον, καὶ Φατμικόν, καὶ Σεβεννυτικόν, ἔτι δὲ Βολβίτινον, καὶ τελευταῖον Κανωβικόν, ὃ τινες Ἡρα-

κλεωτικὸν ὀνομάζουσιν. Ἔστι δὲ καὶ ἕτερα στόμα-
 τα χειροποίητα, περὶ ὧν οὐδὲν κατεπίγει γράφειν.
 Ἐφ' ἐκάστῳ δὲ πόλις τετείχισται διαίρουμένη τῷ
 ποταμῷ, καὶ καθ' ἐκάτερον μέρος τῆς ἐκβολῆς ζεύ-
 γμασι καὶ φυλακαῖς εὐκαίροις διειλημμένη. Ἀπὸ δὲ
 τοῦ Πηλουσιακοῦ στόματος διώρυξ ἐστὶ χειροποίη-
 τος εἰς τὸν Ἀράβιον κόλπον καὶ τὴν ἐρυθρὰν θάλασ-
 σαν. Ταύτην δ' ἐπεβάλετο πρῶτος κατασκευάζειν
 Νεκῶς ὁ Ψαμμητιχου· μετὰ δὲ τοῦτον Δαρκεῖος ὁ Πέρ-
 σης· καὶ προκόψας τοῖς ἔργοις ἕως τινός, τὸ τελευ-
 ταῖον εἴασεν αὐτὴν ἄσυντέλεστον. Ἐδιδάχθη γὰρ
 ὑπὸ τινων, ὅτι διορύξας τὸν ἰσθμὸν, αἴτιος ἔσται
 τοῦ κατακλυσθῆναι τὴν Αἴγυπτον. Μειωροτέρην
 γὰρ ἀπεδείκνυον ὑπάρχειν τῆς Αἰγύπτου τὴν ἐρυ-
 θρὰν θάλασσαν. Ὑστερον δὲ ὁ δεῦτερος Πτολε-
 μαῖος συνετέλεσεν αὐτὴν, καὶ κατὰ τὸν ἐπικαιρότα-
 τον τρόπον ἐμηχανήσατό τι φιλότεχνον διαίφραγμα.
 Τοῦτο δ' ἐξήνοιγεν ὅποτε βούλοιο διαπλεῦσαι, καὶ
 ταχέως πάλιν συνέκλειεν, εὐστόχως ἐκλαμβανομένης
 τῆς χρείας. Ὁ δὲ διὰ τῆς διώρυγος ταύτης ῥέων
 ποταμὸς, ὀνομάζεται μὲν ἀπὸ τοῦ κατασκευάσαντος
 Πτολεμαῖος, ἐπὶ δὲ τῆς ἐκβολῆς πόλιν ἔχει τὴν
 προσαγορευομένην Ἀρσινόην.

(C. 34.) Insula, quam Delta dixerunt. Summa eius fertilitas.
 Aegypti fructus, lotus, faba, persicum, sycaminus, batum;
 planta cici; potus ex hordeo, zythum.

34. Τὸ δ' οὖν Δέλτα τῆς Σικελίας τῷ σχήματι
 παραπλήσιον ὑπάρχον, τῶν μὲν πλευρῶν ἐκατέραν
 ἔχει σταδίων ἑπτακοσίων καὶ πενήκοντα, τὴν δὲ βιά-

σιν θαλάττη προσκλυζομένην, σταδίων χιλίων καὶ
 τριακοντίων. Ἡ δὲ νῆσος αὕτη πολλαῖς διώρουξι χειρο-
 ποιήτοις διείληπται, καὶ χώραν περιέχει καλλίστην
 τῆς Αἰγύπτου. Ποταμόχωστος γὰρ οὔσα καὶ κα-
 τάρφυτος πολλοὺς καὶ παντοδαποὺς ἐκφέρει καρπούς,
 τοῦ μὲν ποταμοῦ διὰ τὴν κατ' ἔτος ἀνάβασιν νεα-
 ρὴν ἰλὺν ἀεὶ καταχέοντος, τῶν δ' ἀνθρώπων ῥα-
 δίδως ἅπασαν ἀρδευόντων διὰ τινος μηχανῆς, ἣν
 ἐπενόησε μὲν Ἀρχιμήδης ὁ Συρακούσιος, ὀνομάζε-
 ται δὲ ἀπὸ τοῦ σχήματος κοχλίας. Πραεῖαν δὲ τοῦ
 Νείλου τὴν ῥύσιν ποιουμένου, καὶ γῆν πολλὴν καὶ
 παντοδαπὴν καταφέροντος, ἔτι δὲ κατὰ τοὺς κοί-
 λους τόπους λιμνάζοντος, ἔλη γίνεται πάμφορα. Ῥί-
 ζαι γὰρ ἐν αὐτοῖς φύονται παντοδαπαὶ τῇ γεύσει,
 καὶ καρπῶν καὶ καυλῶν ἰδιάζουσαι φύσεις, πολλὰ
 συμβαλλόμεναι τοῖς ἀπόροις τῶν ἀνθρώπων καὶ τοῖς
 ἀσθενέσι πρὸς αὐτάρκειαν. Οὐ γὰρ μόνον τροφῆς
 παρέχονται ποικίλας καὶ πᾶσι τοῖς δεομένοις ἐτοι-
 μαι καὶ δαψιλεῖς, ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων τῶν εἰς τὸ ζῆν
 ἀναγκαίων οὐκ ὀλίγα φέρουσι βοηθήματα. Λωτός
 τε γὰρ φύεται πολὺς, ἐξ οὗ καὶ κατασκευάζουσιν
 ἄρτους οἱ κατ' Αἴγυπτον, δυναμένους ἐκπληροῦν τὴν
 φυσικὴν τοῦ σώματος ἔνδειαν. Τό τε κιβώριον δα-
 ψιλέστατον ὑπάρχον, φέρει τὸν καλούμενον Αἰγύ-
 πτιον κῦαμον. Ἔστι δὲ καὶ δένδρων γένη πλείω
 καὶ τούτων αἱ μὲν ὀνομαζόμεναι Περσῖαι καρπὸν
 διάφορον ἔχουσι τῇ γλυκύτητι, μετενεχθέντος ἐξ
 Αἰθιοπίας ὑπὸ Περσῶν τοῦ φυτοῦ, καθ' ὃν καιρὸν
 Καμβύσης ἐκράτησεν ἐκείνων τῶν τόπων. Τῶν δὲ

συκαμίνων αἱ μὲν τὸν τῶν μῶρων καρπὸν φέρουσιν, αἱ δὲ τὸν τοῖς σύκοις ἐμφορῇ· καὶ παρ' ὄλον σχεδὸν τὸν ἐνιαυτὸν αὐτοῦ φυομένου, συμβαίνει τοὺς ἀπόρους καταφυγὴν ἐτοιμὴν ἔχειν τῆς ἐνδείας. Τὰ δὲ βάτα καλούμενα μυξάρια συνάγεται μὲν κατὰ τὴν ἀποχώρησιν τοῦ ποταμοῦ, διὰ δὲ τὴν γλυκύτητα τῆς φύσεως αὐτῶν ἐν τραγήματος μέρει καταναλίσκεται. Κατασκευάζουσι δὲ καὶ ἐκ τῶν κριθῶν Αἰγύπτιοι πόμα, λειπόμενον οὐ πολὺ τῆς περὶ τὸν οἶνον εὐωδίας, ὃ καλοῦσι ζύθος. Χρῶνται δὲ καὶ πρὸς τὴν τῶν λύχνων καῦσιν, ἐπιχέοντες ἀντ' ἐλαίου τὸ ἀποθλιβόμενον ἐκ τινος φυτοῦ, προσαγορευόμενον δὲ κίκι. Πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα, τὰ δυνάμενα τὰς ἀναγκαίας χρείας παρέχεσθαι τοῖς ἀνθρώποις, θαψιλῆ φύεται κατὰ τὴν Αἴγυπτον, ὑπὲρ ὧν μακρὸν ἂν εἶη κράφειν.

(C. 35.) Bestiae Nili, crocodilus, ichneumon, hippopotamus, et modus capturae.

35. Θηρία δὲ ὁ Νεῖλος τρέφει πολλὰ μὲν καὶ ἄλλα ταῖς ἰδέαις ἐξηλλαγμένα, δύο δὲ διάφορα, τὸν τε κροκόδειλον καὶ τὸν καλούμενον ἵππον. Τούτων δ' ὁ μὲν κροκόδειλος ἐξ ἐλαχίστου γίνεται μέγιστος, ὡς ἂν ὡὰ μὲν τοῦ ζώου τούτου τίκτοριος τοῖς χειρείοις παραπλήσια, τοῦ δὲ γεννηθέντος αὐξομένου μέχρι πηχῶν ἑκκαίδεκα. Καὶ μακρόβιον μὲν ἐστὶν ὡς κατ' ἀνθρώπον, γλῶτταν δὲ οὐκ ἔχει. Τὸ δὲ σῶμα θαυμαστῶς ὑπὸ τῆς φύσεως ὠχύρωται. Τὸ μὲν γὰρ δέρμα αὐτοῦ πᾶν φολιδοιτὸν ἐστὶ καὶ τῆ σκληρότητι διαφέρον, ὀδόντες δ' ἐξ ἀμφοτέρων τῶν

μερῶν ὑπάρχουσι πολλοί, δύο δὲ οἱ χαυλιόδοτες, πολὺ τῷ μεγέθει τῶν ἄλλων διαλλάττοντες. Σαρκοφαγεῖ δὲ οὐ μόνον ἀνθρώπους, ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων τῶν ἐπὶ τῆς γῆς ζῶων τὰ προσπελάζοντα τῷ ποταμῷ. Καὶ τὰ μὲν δῆγματα ποιεῖ ἰδρὰ καὶ χαλεπὰ, τοῖς δ' ὄνυξι δεινῶς σπαράττει, καὶ τὸ διαρρεθὲν τῆς σαρκὸς παντελῶς ἀπεργάζεται δυσιάτον. Ἐθηρεύετο δὲ ταῦτα τὰ ζῶα τὸ μὲν παλαιὸν ὑπὸ τῶν Αἰγυπτίων ἀγκίστροις, ἔχουσιν ἐπιδεδελεασμένας ὑείας σάρκας, ὕστερον δὲ, ποτὲ μὲν δικτύοις παχέσιν, ὡς περὶ τινες ἰχθῦς, ποτὲ δὲ ἐμβολίοις σιδηροῖς ἐκ τῶν ἀκάτων τυπτόμενα συνεχῶς εἰς τὴν κεφαλὴν. Πλήθος δ' αὐτῶν ἀμύθητόν ἐστι κατὰ τε τὸν ποταμὸν καὶ τὰς παρακειμένας λίμνας, ὡς ἴν πολυγόνων τε ὄντων καὶ σπανίως ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων ἀναιρουμένων. Τῶν μὲν γὰρ ἐγχωρίων τοῖς πλείστοις νόμιμόν ἐστιν ὡς θεὸν σέβασθαι τὸν κροκοδεῖλον· τοῖς δ' ἄλλοφύλοις ἀλυσιτελής ἐστιν ἡ θήρα παντελῶς, οὐκ οὔσης ἐδωδίμου τῆς σαρκός. Ἄλλ' ὁμως τοῦ πλήθους τούτου φρομένου κατὰ τῶν ἀνθρώπων, ἡ φύσις κατεσκεύασε μέγα βοήθημα. Ὁ γὰρ καλούμενος ἰχνεύμων παραπλήσιος ὢν μικροῦ κυνὶ, περιέρχεται τὰ τῶν κροκοδεΐλων ὡὰ συντρίβων, τίκτοντος τοῦ ζώου παρὰ τὸν ποταμὸν, καὶ τὸ θαυμασιώτατον, οὔτε κατεσθίων οὔτε ὠφελούμενος οὔδέν, διατελεῖ φυσικὴν τινα χρεῖαν καὶ κατηναγκασμένην ἐνεργῶν εἰς ἀνθρώπων εὐεργεσίαν. Ὁ δὲ καλούμενος ἵππος τῷ μεγέθει μὲν ἐστὶν οὐκ ἐλάττων πηχῶν πέντε, τετράπους δ' ὢν καὶ δίχηλος

παραπλησίως τοῖς βουσί, τοὺς χαυλιόδοντας ἔχει
 μεῖζους τῶν ἀγρίων ὑῶν, τρεῖς ἐξ ἀμφοτέρων τῶν
 μερῶν· ὧτα δὲ καὶ κέρκον καὶ φωνὴν ἵππῳ παρεμ-
 φερῆ, τὸ δ' ὅλον κύτος τοῦ σώματος οὐκ ἀνόμοιον
 ἐλέφαντι· καὶ δέρμα πάντων σχεδὸν τῶν θηρίων
 ἰσχυρότατον. Ποτάμιον γὰρ ὑπάρχον καὶ χειραῖον,
 τὰς μὲν ἡμέρας ἐν τοῖς ὕδασι διατρίβει γυμναζόμε-
 νον κατὰ βύθους, τὰς δὲ νύκτας ἐπὶ χώμας κατα-
 νέμεται τὸν τε σῖτον καὶ τὸν χόρτον· ὥστε εἰ πο-
 λύτεκνον ἦν τοῦτο τὸ ζῷον καὶ καὶ ἐνιαυτὸν ἔτι-
 κτεν, ἐλυμαίνετο ἂν ὀλοσχερῶς τὰς γεωργίας τὰς
 κατ' Αἴγυπτον. Ἀλίσκεται δὲ καὶ τοῦτο τὸ ζῷον
 πολυχειρῆ τῶν τυπτόντων τοῖς σιδηροῖς ἐμβολίαις.
 Ὅπου γὰρ ἂν φανῆ, συναγούσιν ἐπ' αὐτὸ πλοῖα,
 καὶ περιστάντες κατατραυματίζουσιν ὥσπερ τισι κο-
 πεῦσιν ἐπὶ σιδηροῖς ἀγκίστροις, εἴθ' ἐνὶ τῶν ἐμπα-
 γέντων ἐνάπτοντες ἀρχὰς στυπίνας, ἀφίπῃσι μέχρις
 ἂν ὅτου παραλυθῆ, γενόμενον ἕξιμον. Τὴν μὲν
 οὖν σάρκα σκληρὰν ἔχει καὶ δύσπεπτον· τῶν δ' ἐν-
 τουσθεν οὐδὲν ἐδώδιμον, οὔτε σπλάγχνον, οὔτ' ἐγ-
 κοίλιον.

(C. 36.) Nili inundationes: tempus earum et ratio admira-
 bilis. Niloscopium Memphi exstructum.

36. Χωρὶς δὲ τῶν εἰρημένων θηρίων, ὁ Νεῖλος
 ἔχει παντοῖα γένη ἰχθύων, καὶ κατὰ τὸ πλῆθος
 ἄπιστα. Τοῖς γὰρ ἐγχωρίοις οὐ μόνον ἐκ τῶν προς-
 φάτως ἀλισκομένων παρέχεται δασιλῆ τὴν ἀπόλαυ-
 σιν, ἀλλὰ καὶ πλῆθος εἰς ταριχεῖαν ἀνίησιν ἀνέκλει-
 πτον. Καθόλου δὲ ταῖς εἰς ἀνθρώπους εὐεργεσίαις

ὑπερβάλλει πάντας τοὺς κατὰ τὴν οἰκουμένην ποταμοὺς. Τῆς γὰρ πληρώσεως τὴν ἀρχὴν ἀπὸ θερινῶν τροπῶν ποιούμενος, αὐξεται μὲν μέχρι τῆς ἰσημερίας τῆς μετοπωρινῆς, ἐπάγων δ' αἰεὶ νέαν ἰλύν, βρέχει τὴν γῆν ὁμοίως τὴν τε ἀρχὴν καὶ σπόριμον καὶ φυτεῦσιμον, τοσοῦτον χρόνον ὅσον ἂν οἱ γεωργοῦντες τὴν χώραν ἐθελήσωσι. Τοῦ γὰρ ὕδατος πραέως φερομένου, ῥαδίως ἀποτρέπουσιν αὐτὸν μικροῖς χώμασι, καὶ πάλιν ἐπάγουσιν εὐχερῶς, ταῦτα διαιροῦντες ὅταν δόξη συμφέρειν. Καθόλου δὲ τοσαύτην τοῖς μὲν ἔργοις εὐκοπίαν παρέχεται, τοῖς δ' ἀνθρώποις λυσιτέλειαν, ὥστε τοὺς μὲν πλείστους τῶν γεωργῶν τοῖς ἀναξηραιομένοις τῆς γῆς τόποις ἐφισταμένους, καὶ τὸ σπέρμα βάλλοντας, ἐπάγειν τὰ βροσκήματα, καὶ τούτοις συμπατήσαντας, μετὰ τέταρτας ἢ πέντε μῆνας ἀπαντᾶν ἐπὶ τὸν θερισμόν. Ἐπίουσι δὲ κούφοις ἀρότροις ἐπαγαγόντας βραχέως τὴν ἐπιφάνειαν τῆς βεβρεγμένης χώρας, σωροὺς ἀναιρεῖσθαι τῶν καρπῶν χωρὶς δαπάνης πολλῆς καὶ κακοπαθείας. Ὅλως γὰρ πᾶσα γεωργία παρὰ μὲν τοῖς ἄλλοις ἔθνεσι μετὰ μεγάλων ἀναλωμάτων καὶ ταλαιπωριῶν διοικεῖται· παρὰ δ' Αἰγυπτίοις μόνοις, ἐλαχίστοις δαπανήμασι καὶ πόνοις συγκομίζεται. Ἡ τε ἄμπελόφυτος ὁμοίως ἀρδευομένη, δαψιλίαν οἴνου τοῖς ἐγχωρίοις παρασκευάζει. Οἱ δὲ χερσεύειν ἐάσαντες τὴν ἐτικεκλυμένην χώραν καὶ τοῖς ποιμνίοις ἀνέντες μηλόβοτον, διὰ τὸ πλῆθος τῆς νομῆς, δις τεκόντα καὶ δις ἀποκαρέντα τὰ πρόβια καρποῦνται. Τὸ δὲ γινόμενον περὶ τὴν ἀνάβασιν τοῦ Νείλου,

τοῖς μὲν ἰδοῦσι θαυμαστὸν φαίνεται, τοῖς δ' ἀκού-
 σαισι παντελῶς ἀπιστον. Τῶν γὰρ ἄλλων ποτα-
 μῶν ὑπάντων περὶ τὰς θερνιάς τροπὰς ἐλαττουμέ-
 νων, καὶ κατὰ τὸν ἐξῆς χρόνον τοῦ θέρους αἰὲ μᾶλ-
 λον ταπεινουμένων, οὗτος μόνος τότε ἀρχὴν λαβὼν
 τῆς πληρώσεως, ἐπὶ τοσοῦτον αὔξεται καθ' ἡμέραν,
 ὥστε τὸ τελευταῖον πᾶσαν σχεδὸν ἐπικλύζειν τὴν Αἴ-
 γυπτον. Ὡσαύτως δὲ πάλιν εἰς τοῦναντίον μετα-
 βάλλων τὸν ἴσον χρόνον, καθ' ἡμέραν ἐκ τοῦ κατ'
 ὀλίγον ταπεινοῦται, μέχρις ἂν εἰς τὴν προῦπάρξα-
 σαν ἀφίκηται τάξιν. Καὶ τῆς μὲν χώρας οὗσης πε-
 διαδάδος, τῶν δὲ πόλεων καὶ τῶν χωμῶν, ἔτι δὲ τῶν
 ἀγροικιῶν κειμένων ἐπὶ χειροποιήτων χωμάτων, ἢ
 πρόσοψις ὁμοία γίνεται ταῖς Κυκλάσι νήσοις. Τῶν
 δὲ χειρσαίων θηρίων τὰ πολλὰ μὲν ὑπὸ τοῦ ποτα-
 μοῦ περιληφθέντα διαφθείρεται βαπτιζόμενα, τινὰ
 δ' εἰς τοὺς μειεώρους ἐκφεύγοντα τόπους διασώζε-
 ιαι. Τὰ δὲ βροσκήματα κατὰ τὸν τῆς ἀναβάσεως
 χρόνον ἐν ταῖς κόμαις καὶ ταῖς ἀγροικίαις διατρέφε-
 ται, προπαρασκευαζομένης αὐτοῖς τῆς τροφῆς. Οἱ
 δ' ὄχλοι πάντα τὸν τῆς πληρώσεως χρόνον ἀπολε-
 λυμένοι τῶν ἔργων, εἰς ἄνεσιν τρέπονται, συνεχῶς
 ἐστιώμενοι, καὶ πάντων τῶν πρὸς ἡδονὴν ἀνηκόν-
 των ἀνεμποδίστως ἀπολαύοντες. Διὰ δὲ τὴν ἀγω-
 νίαν τὴν ἐκ τῆς ἀναβάσεως τοῦ ποταμοῦ γινομένην,
 κατεσκευάσται Νειλοσκοπεῖον ὑπὸ τῶν βασιλέων ἐν
 τῇ Μέμφει. Ἐν τούτῳ δὲ τὴν ἀνάβασιν ἀκριβοῶς
 ἐκμετροῦντες οἱ τὴν τούτου διοίκησιν ἔχοντες, ἐξα-
 ποστιέλλουσιν εἰς τὰς πόλεις ἐπιστολάς, διασαφοῦν-

τες πόσους πήχεις ἢ δακτύλους ἀναβέβηκεν ὁ ποταμός, καὶ πότε τὴν ἀρχὴν πεποιήται τῆς ἐλατιώσεως. Διὰ δὲ τοῦ τοιοῦτου τρόπου, τῆς μὲν ἀγωνίας ἀπολύεται πᾶς ὁ λαός, πυθόμενος τὴν τῆς αὐξήσεως εἰς τοῦναντίον μεταβολὴν· τὸ δὲ πλῆθος τῶν ἐσομένων καρπῶν εὐθύς ἅπαντες προεγνώκασιν, ἐκ πολλῶν χρόνων τῆς παρατηρήσεως ταύτης παρὰ τοῖς Αἰγυπτίοις ἀκριβοῦς ἀναγεγραμμένης.

(C. 37.) De fontibus Nili olim omnino, maxime usque ad Ptolemaei Philadelphi aetatem, incognitis opiniones Graecorum et Aegyptiorum. (C. 38.) discrepantes sententiae de inundationis causis, nominatim Thaletis, Anaxagorae, Herodoti: (C. 39.) Democriti, Ephori: (C. 40.) et philosophorum Memphitarum, parum probabiles omnes: uti etiam (C. 41.) Oenopidae ratio. Contra ceteris verior Agatharchidis, ducens rem ex imbribus, aestate continenter per Aethiopiae montana ingruere solitis.

37. Μεγάλης δ' οὔσης ἀπορίας περὶ τῆς τοῦ ποταμοῦ πληρώσεως, ἐπικεχειρήκασιν πολλοὶ τῶν τε φιλοσόφων καὶ τῶν ἱστορικῶν ἀποδοῦναι τὰς ταύτης αἰτίας· περὶ ὧν ἐν κεφαλαίοις ἐροῦμεν, ἵνα μὴτε μακρὰς ποιῶμεθα τὰς παρεκβάσεις, μὴτε ἄγραφον τὸ παρὰ πᾶσιν ἐπιζητούμενον ἀπολείπωμεν. Ὅλων γὰρ ὑπὲρ τῆς ἀναβάσεως τοῦ Νείλου καὶ τῶν πηγῶν, ἔτι δὲ τῆς εἰς θάλατταν ἐκβολῆς καὶ τῶν ἄλλων, ὧν ἔχει διαφορῶν παρὰ τοὺς ἄλλους ποταμούς, μέγιστος ὢν τῶν κατὰ τὴν οἰκουμένην, τινὲς μὲν τῶν συγγραφέων ἀπλῶς οὐκ ἐτόλμησαν οὐθὲν εἰπεῖν, καίτερο εἰωθότες μηκύνειν ἐνίοτε περὶ χειμῶρόφου τοῦ τυχόντος· τινὲς δ' ἐπιβαλόμενοι λέγειν περὶ τῶν ἐπιζητουμένων, πολὺ τῆς ἀληθείας διήμαρτον. Οἱ μὲν γὰρ περὶ τὸν Ἑλλάνικον καὶ Κάδμον, ἔτι δ' Ἐκατιῶν, καὶ πάντες οἱ τοιοῦτοι, παλαιοὶ παντά-

πασιν ὄντες, εἰς τὰς μυθώδεις ἀποφάσεις ἀπέκλιναν. Ἡρόδοτος δὲ, ὁ πολυπράγμων, εἰ καὶ τις ἄλλος, γεγονώς, καὶ πολλῆς ἱστορίας ἔμπειρος, ἐπικεχείρηκε μὲν περὶ τούτων ἀποδιδόναι λόγον, ἠκολουθητικῶς δὲ ἀντιλεγόμεναις ὑπονοίαις εὐρίσκεται. Ξενοφῶν δὲ καὶ Θουκυδίδης ἐπαινούμενοι κατὰ τὴν ἀλήθειαν τῶν ἱστοριῶν, ἀπέσχοντο τελῶς κατὰ τὴν γραφὴν τῶν τόπων τῶν κατ' Αἴγυπτον. Οἱ δὲ περὶ τὸν Ἐφορον καὶ Θεόπομπον, μάλιστα πάντων εἰς ταῦτα ἐπιταθέντες, ἤμιστα τῆς ἀληθείας ἐπέτυχον. Καὶ διεσφάλησαν οὗτοι πάντες οὐ διὰ τὴν ἀμέλειαν, ἀλλὰ διὰ τὴν τῆς χώρας ἰδιότητα. Ἀπὸ γάρ τῶν ἀρχαίων χρόνων ἄχρι Πτολεμαίου τοῦ φιλαδέλφου προσαγορευθέντος, οὐχ ὅπως τινὲς τῶν Ἑλλήνων ὑπερέβαλον εἰς Αἰθιοπίαν, ἀλλ' οὐδὲ μέχρι τῶν ὕρων τῆς Αἰγύπτου προσανέβησαν. Οὕτως ἄξενα πάντα ἦν τὰ περὶ τοὺς τόπους τούτους, καὶ παντελῶς ἐπικίνδυνε. Τοῦ δὲ προειρημένου βασιλέως μεθ' Ἑλληνικῆς δυνάμεως εἰς Αἰθιοπίαν πρώτου στρατεύσαντος, ἐπεγνώσθη τὰ κατὰ τὴν χώραν ταύτην ἀκριβέστερον ἀπὸ τούτων τῶν χρόνων. Τῆς μὲν οὖν τῶν προτέρων συγγραφεῶν ἀγνοίας τοιαύτας τὰς αἰτίας συνέβη γενέσθαι. Τὰς δὲ πηγὰς τοῦ Νείλου καὶ τὸν τόπον, ἕξ οὗ λαμβάνει τὴν ἀρχὴν τοῦ ῥεύματος, ἔωρακέναι μὲν μέχρι τῶνδε τῶν ἱστοριῶν γραφομένων οὐδεὶς εἶρηκεν, οὐδ' ἀκοὴν ἀπεφήνατο παρὰ τῶν ἔωρακέναι διαβεβαιουμένων. Διὸ καὶ τοῦ πράγματος εἰς ὑπόνοιαν καὶ καταστοχασμὸν πιθανόν καταντῶντος, οἱ μὲν κατ' Αἴγυπτον ἱερεῖς ἀπὸ

τοῦ περιφρέοντος τὴν οἰκουμένην Ὀκεανοῦ φασὶν αὐ-
 τὸν τὴν σύστασιν λαμβάνειν· ὑγιᾶς μὲν οὐδὲν λέγον-
 τες, ἀπορία δὲ τὴν ἀπορίαν λύοντες, καὶ λόγον φέ-
 ροντες εἰς πίστιν αὐτῶν πολλῆς πίστεως προςδεόμε-
 νον. Τῶν δὲ Τρωγλοδυτῶν οἱ μεταναστάντες ἐκ τῶν
 ἄνω τόπων διὰ καῦμα, προςαγορευόμενοι δὲ Μόλ-
 γιοι, λέγουσιν ἐμφάσεις τινὰς εἶναι περὶ τοὺς τό-
 πους ἐκείνους, ἐξ ὧν ἂν τις συλλογίσαιτο, διότι
 πολλῶν πηγῶν εἰς ἓνα τόπον ἀθροιζομένων συνίστα-
 ται τὸ ῥεῦμα τοῦ Νεῖλου. Διὸ καὶ πολυγονιώτατον
 αὐτὸν ὑπάρχειν πάντων τῶν γνωριζομένων ποταμῶν.
 Οἱ δὲ περιοικοῦντες τὴν νῆσον τὴν ὀνομαζομένην
 Μερόην (οἷς καὶ μάλιστα τις συγκατάθοιτο) τῆς μέ-
 κατὰ τὸ πιθανὸν εὐρεσιλογίας πολὺ κεχωρισμένοι,
 τῶν δὲ τόπων τῶν ζητουμένων ἔγγιστα κείμενοι, το-
 σοῦτον ἀπέχουσι τοῦ λέγειν τι περὶ τούτων ἀκριβῶς,
 ὥστε καὶ τὸν ποταμὸν Ἀσιτάπουν προσηγορεύουσι,
 ὅπερ ἐστὶ μεθερμηνεύμενον εἰς τὴν Ἑλλήνων διά-
 λεκτον, ἐκ τοῦ σκότους ὕδωρ. Οὗτοι μὲν οὖν τῷ Νεῖ-
 λῳ τῆς ἐν τοῖς τόποις ἀθεωρησίας καὶ τῆς ἰδίας ἀγνοί-
 ας οἰκείαν ἔταξαν προσηγορίαν· ἡμῖν δ' ἀληθέστα-
 τος εἶναι δοκεῖ λόγος, ὃ πλεῖστον ἀπέχων τοῦ προς-
 ποιήματος. Οὐκ ἀγνοῖ δὲ, ὅτι τὴν πρὸς τὴν ἕω τοῦ
 ποταμοῦ τούτου καὶ τὴν πρὸς ἑσπέραν Λιβύην ἀφο-
 ρίζων Ἡρόδοτος, ἀνατίθησι Λίβυσι τοῖς ὀνομαζο-
 μένοις Νασαμῶσι τὴν ἀκριβῆ θεωρίαν τοῦ ῥεῖθρου,
 καὶ φησιν ἐκ τινος λίμνης λαμβάνοντα τὴν ἀρχὴν τὸν
 Νεῖλον φέρεσθαι διὰ χώρας Αἰθιοπικῆς ἀμυθήτου.
 Οὐ μὴν αὐτίθην οὔτε τοῖς εἰποῦσι Λίβυσιν, (εἶπερ

καὶ πρὸς ἀλήθειαν εἰρήκασιν,) οὔτε τῷ συγγραφεῖ προσεκτέον ἀναπόδεικτα λέγοντι.

38. Ἐπειδὴ δὴ περὶ τῶν πηγῶν καὶ τῆς φύσεως αὐτοῦ διεληλύθαμεν, πειρασόμεθα τὰς αἰτίας ἀποδιδόναι τῆς πληρώσεως. Θαλῆς μὲν οὖν, εἷς τῶν ἐπιτὰ σοφῶν ὀνομαζόμενος, φησὶ τοὺς ἐτησίας ἀντιπνέοντας ταῖς ἐκβολαῖς τοῦ ποταμοῦ, κωλύειν εἰς θάλασσαν προχεῖσθαι τὸ ἕρμα, καὶ διὰ τοῦτ' αὐτὸν πληροῦμενον ἐπικλύζειν ταπεινὴν οὖσαν καὶ πεδιάδα τὴν Αἴγυπτον. Τοῦ δὲ λόγου τούτου, καίπερ εἶναι δοκοῦντος πιθανοῦ, ἡμέδιον ἐξελέγξαι τὸ ψεῦδος. Εἰ γὰρ ἦν ἀληθὲς τὸ προειρημένον, οἱ ποταμοὶ πάντες ἂν, οἱ τοῖς ἐτησίαις ἐναντίας τὰς ἐκβολὰς ἔχοντες, ἐποιοῦντο τὴν ὁμοίαν ἀνάβασιν· οὐ μῆδαμοῦ τῆς οἰκουμένης συμβαίνοτος, ζητητέον αἰτίαν ἐτέραν ἀληθινὴν τῆς πληρώσεως. Ἀναξαγόρας δ' ὁ φυσικὸς ἀπεφήνατο τῆς ἀναβάσεως αἰτίαν εἶναι τὴν τηχομένην χιόνα κατὰ τὴν Αἰθιοπίαν, ἣ καὶ ὁ ποιητὴς Εὐριπίδης μαθητὴς ὦν ἠκολούθηκε. Λέγει γοῦν·

Νείλου λιπὼν κάλλιστον ἐκ γαίης ὕδωρ,

Ὅς ἐκ μελαμβρότοιο πληροῦται ῥοῆς

Αἰθιοπίδος γῆς, ἥνικ' ἂν τακῆ χιῶν.

Καὶ ταύτην δὲ τὴν ἀπόφασιν οὐ πολλῆς ἀντιρρήσεως προσδεῖσθαι συμβέβηκε· φανεροῦ πάνσιν ὄντος, ὅτι διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῶν καιμάτων ἀδύνατον χιόνα πίπτειν περὶ τὴν Αἰθιοπίαν. Καθόλου γὰρ περὶ τοὺς τόπους τούτους οὔτε πάγος, οὔτε ψύχος, οὔτ' ὅλως χειμῶτος ἔμφασις γίνεται, καὶ μάλιστα περὶ

τὴν ἀνάβασιν τοῦ Νεῖλου. Εἰ δέ τις καὶ συγχωρήσαι, χιόνος εἶναι πλῆθος ἐν τοῖς ὑπὲρ Λίθιοπιαν τόποις, ὁμοίως ἐλέγχεται τὸ ψεῦδος τῆς ἀποφάσεως. Πᾶς γὰρ ποταμὸς ἀπὸ χιόνος ὕεων ὁμολογουμένως αὔρας ἀναδίδωσι ψυχράς, καὶ τὸν ἀέρα παχύνει. Περὶ δὲ τὸν Νεῖλον μόνον τῶν ποταμῶν οὔτε νέφους ὑποστάσεις ὑπάρχουσιν, οὔτ' αὔραι ψυχραὶ γίνονται, οὔτε ἀήρ παχύνεται. Ἡρόδοτος δὲ φησι τὸν Νεῖλον εἶναι μὲν φύσει τηλικούτον, ἡλίκος γίνεται κατὰ τὴν πλήρωσιν· ἐν δὲ τῷ χειμῶνι τὸν ἥλιον, κατὰ τὴν Λιβύην φερόμενον, ἐπισπᾶσθαι πρὸς ἑαυτὸν πολλὴν ὑγρασίαν ἐκ τοῦ Νεῖλου· καὶ διὰ τοῦτο περὶ τοὺς καιροὺς τούτους παρὰ φύσιν ἐλάττονα γίνεσθαι τὸν ποταμόν. Τοῦ δὲ θέρους ἐπισιάντος, ἀποχωροῦντα τῇ φορᾷ τὸν ἥλιον πρὸς τὰς ἄρκτους, ἀναξηραίνειν καὶ ταπεινοῦν τοὺς τε περὶ τὴν Ἑλλάδα ποταμοὺς καὶ τοὺς κατὰ τὴν ἄλλην χώραν, τὴν ὁμοίως ἐκείνη κειμένην. Οὐκέτ' οὖν εἶναι παράδοξον τὸ γινόμενον περὶ τὸν Νεῖλον. Οὐ γὰρ ἐν τοῖς καύμασιν αὔξεσθαι, κατὰ τὸν χειμῶνα δὲ ταπεινοῦσθαι, διὰ τὴν προειρημένην αἰτίαν. Ῥητέον οὖν καὶ πρὸς τοῦτον, ὅτι καθῆκον ἦν, ὥσπερ ἀπὸ τοῦ Νεῖλου τὴν ὑγρασίαν ὁ ἥλιος ἐφ' ἑαυτὸν ἐπισπᾶται κατὰ τοὺς τοῦ χειμῶνος καιροὺς, οὔτω καὶ ἀπὸ τῶν ἄλλων τῶν κατὰ τὴν Λιβύην ὄντων ποταμῶν ἀναλαμβάνειν τὴν τῶν ὑγρῶν, καὶ ταπεινοῦν τὰ φερόμενα ῥεύματα. Ἐπεὶ δ' οὐδαμοῦ τῆς Λιβύης οὐδὲν τοιοῦτον γινόμενον θεωρεῖται, περιφανῶς ὁ συγγραφεὺς σχεδιάζων εὐρίσκειται. Καὶ γὰρ

οἱ περὶ τὴν Ἑλλάδα ποταμοὶ τὴν αὐξησιν ἐν τῷ χειμῶνι λαμβάνουσιν, οὐ διὰ τὸ μακρότερον ἀφίστασθαι τὸν ἥλιον, ἀλλὰ διὰ τὸ πλῆθος τῶν γενομένων ὄμβρων.

39 Δημόκριτος δὲ ὁ Ἀβδηρῆτης φησὶν, οὐ τὸν περὶ τὴν μεσημβρίαν τόπον χιονίζεσθαι, (καθάπερ εἶρηκεν Εὐριπίδης καὶ Ἀναξαγόρας,) ἀλλὰ τὸν περὶ τὰς ἄρκτους· καὶ τοῦτο ἐμφανὲς εἶναι πᾶσι. Τὸ δὲ πλῆθος τῆς σωρευομένης χιόνος ἐν τοῖς βορείοις μέρεσι, περὶ μὲν τὰς τροπὰς μένειν πεπηγός· ἐν δὲ τῷ θέρει διαλυομένων ὑπὸ τῆς θερμασίας τῶν πάγων, πολλὴν τηκεδὸνα γίνεσθαι, καὶ διὰ τοῦτο πολλὰ γεννᾶσθαι καὶ παχέα νέφη περὶ τοὺς μετεωροτέρους τῶν τόπων, δαφιλοῦς τῆς ἀναθυμιάσεως πρὸς τὸ ὕψος αἰρομένης. Ταῦτα δ' ὑπὸ τῶν ἐτησίων ἐλαύνεσθαι, μέχρις ἂν οἴου προσπέσῃ τοῖς μεγίστοις ὄρεσι τῶν κατὰ τὴν οἰκουμένην, ἃ φησὶν εἶναι περὶ τὴν Αἰθιοπίαν. Ἐπειτα πρὸς τοῦτοις οὖσιν ὑψηλοῖς βιαίως θραυόμενα παμμεγέθεις ὄμβρους γεννᾶν, ἐξ ὧν πληροῦσθαι τὸν ποταμὸν μάλιστα κατὰ τὴν τῶν ἐτησίων ὥραν. Ῥάδιον δὲ καὶ τοῦτον ἐξελέγξαι, τοὺς χρόνους τῆς αὐξήσεως ἀκριβῶς ἐξετάζοντα. Ὁ γὰρ Νεῖλος ἄρχεται μὲν πληροῦσθαι κατὰ τὰς θερινὰς τροπὰς, οὕτω τῶν ἐτησίων πνεόντων, λήγει δ' ὕστερον ἰσημερίας φθινοπωρινῆς, πάλαι προπεπαυμένων τῶν εἰρημένων ἀνέμων. Ὅταν οὖν ἡ τῆς πείρας ἀκρίβεια κατισχύῃ τὴν τῶν λόγων πιθανότητα, τὴν μὲν ἐπίνοιαν ἀνδρὸς ἀποδεκτέον, τὴν δὲ πίστιν τοῖς ὑπ' αὐτοῦ λεγομένοις οὐ δοτέον.

Παρίημι γὰρ καὶ διότι τοὺς ἐτησίας ἰδεῖν ἔστιν οὐ-
 δέν τι μᾶλλον ἀπὸ τῆς ἄρκτου πνέοντας, ἥπερ τῆς
 ἐσπέρας· οὐ βορέαι γὰρ οὐδ' ἀπαρκταί μονοί, ἀλ-
 λά καὶ οἱ πνέοντες ἀπὸ θερινῆς δύσεως ἀργέσται
 κοινωνοῦσι τῆς τῶν ἐτησίων προσηγορίας. Τό τε λέ-
 γειν ὡς μέγιστα συμβαίνει τῶν ὄρων ὑπάρχειν τὰ
 περὶ τὴν Αἰθιοπίαν, οὐ μόνον ἀναπόδεικτόν ἐστιν,
 ἀλλ' οὐδὲ τὴν πίστιν ἔχει διὰ τῆς ἐνεργείας συγχω-
 ρουμένην. Ἐφορος δὲ καινοιάτην αἰτίαν εἰσφέρον,
 πιθανολογεῖν μὲν πειροῦται, τῆς δ' ἀληθείας οὐδα-
 μῶς ἐπιτυγχάνων θεωρεῖται. Φησὶ γὰρ ἅπασαν τὴν
 Αἴγυπτον, ποταμόχωστον οὔσαν καὶ χαύνην, ἔτι δὲ
 κισσηρώδη τὴν φύσιν, ῥαγάδας τε μεγάλας καὶ διη-
 νεκεῖς ἔχειν· διὰ δὲ τούτων εἰς ἑαυτὴν ἀναλαμβά-
 νειν ὑγροῦ πλήθος· καὶ κατὰ μὲν τὴν χειμερινὴν
 ὥραν συνέχειν ἐν ἑαυτῇ τοῦτο, κατὰ δὲ τὴν θε-
 ρινὴν, ὡςπερ ἰδρωϊτάς τινας ἐξ αὐτῆς πανταχόθεν
 ἀπέναι, καὶ διὰ τούτων πληροῦν τὸν ποταμόν. Ὅ
 δὲ συγγραφεὺς οὗτος οὐ μόνον ἡμῖν φαίνεται μὴ τε-
 θεαμένος τὴν φύσιν τῶν κατὰ τὴν Αἴγυπτον τόπων,
 ἀλλὰ μηδὲ παρὰ τῶν εἰδότην τὰ κατὰ τὴν χώραν
 ταύτην ἐπιμελῶς πεπυσμένος. Πρωτόν μὲν γὰρ,
 εἴπερ ἐξ αὐτῆς τῆς Αἰγύπτου ὁ Νεῖλος τὴν αὔξη-
 σιν ἐλάμβανεν, οὐκ ἂν ἐν τοῖς ἀνωτέρω μέρεσιν
 ἐπληροῦτο, διὰ τε πετρῶδους καὶ στερεῆς χώρας
 φερόμενος· νυνὶ δὲ πλείω τῶν ἑξακιςχιλίων σταδίων
 διὰ τῆς Αἰθιοπίας ῥέων, τὴν πλήρωσιν ἔχει πρὶν ἢ
 ψαῦσαι τῆς Αἰγύπτου. Ἐπειτ' εἰ μὲν τὸ ῥεῦμα
 τοῦ Νεῖλου ταπεινότερον ἦν τῶν κατὰ τὴν ποταμό-

χωστον γῆν ἀραιωμάτων, ἐπιπολαίους ἂν εἶναι τὰς
 ῥαγάδας συνέβαινε, καθ' ἃς ἀδύνατον ἦν διαμένειν
 τοσοῦτο πλῆθος ὕδατος· εἰ δ' ὑψηλότερον τόπον
 ἐπεῖχεν ὁ ποταμὸς τῶν ἀραιωμάτων, ἀδύνατον ἦν
 ἐκ τῶν ταπεινοτέρων κοιλωμάτων εἰς τὴν ὑψηλοτέ-
 ραν ἐπιφάνειαν τὴν τῶν ὑγρῶν σύρρυσιν γίνεσθαι.
 Καθόλου δὲ τίς ἂν δυνατὸν ἠγήσαιο τοὺς ἐκ τῶν
 κατὰ τὴν γῆν ἀραιωμάτων ἰδρωῖτας τοσαύτην αὐξή-
 σιν τοῦ ποταμοῦ ποιεῖν, ὥστε ὑπ' αὐτοῦ πᾶσαν
 σχεδὸν τὴν Αἴγυπτον ἐπικλύζεσθαι; Ἀφίημι γάρ
 τὸ ψεῦδος τῆς τε ποταμοχώστου γῆς, καὶ τῶν ἐν τοῖς
 ἀραιώμασι τηρουμένων ὑδάτων, ἐμφανῶν ὄντων ἐν
 τούτοις ἐλέγχων. Ὁ μὲν γὰρ Μαιάνδρος ποταμὸς
 κατὰ τὴν Ἀσίαν πολλὴν χώραν πεποίηκε ποταμό-
 χωστον, ἐν ἣ τῶν συμβαινόντων περὶ τὴν ἀναπλή-
 ρωσιν τοῦ Νεῖλου τὸ σύνολον οὐδὲν θεωρεῖται γινό-
 μενον. Ὅμοίως δὲ τούτῳ περὶ μὲν τὴν Ἀκαρνανίαν
 ὁ καλούμενος Ἀχελῷος ποταμὸς, περὶ δὲ τὴν Βοιω-
 τίαν ὁ Κηφισὸς, φερόμενος ἐκ τῶν Φωκίων, προς-
 λέχωκεν οὐκ ὀλίγην χώραν. Ἐφ' ὧν ἀμφοτέρων
 ἐλέγχεται φανερώς τὸ ψεῦδος τοῦ συγγραφέως.
 Ἄλλὰ γὰρ οὐκ ἂν τις παρ' Ἐφόρῳ ζητήσκειν ἐκ
 παντὸς τρόπου τὰκριβές, ὁρῶν αὐτὸν ἐν πολλοῖς
 ὀλιγορηκότα τῆς ἀληθείας.

40. Τῶν δ' ἐν Μέμφει τινὲς φιλοσόφων ἐπεχεί-
 ρησαν αἰτίαν φέρειν τῆς πληρώσεως ἀνεξέλεγκτον
 μᾶλλον ἢ πιθανὴν, ἣ πολλοὶ συγκατατέθεινται. Δια-
 ρούμενοι γὰρ τὴν γῆν εἰς τρία μέρη, φασὶν ὑπάρχειν
 ἐν μὲν τὸ κατὰ τὴν ἡμετέραν οἰκουμένην, ἕτερον δὲ

τὸ τούτοις τοῖς τόποις ἀντιπεπονθὸς ταῖς ὥραις, τὸ δὲ τρίτον μεταξὺ μὲν κεῖσθαι τούτων, ὑπάρχειν δὲ διὰ καῦμα ἀοίκητον. Εἰ μὲν οὖν ὁ Νεῖλος ἀνέβαινε κατὰ τὸν τοῦ χειμῶνος καιρὸν, δῆλον ὑπῆρχεν ὡς ἐκ τῆς καθ' ἡμᾶς ζώνης λαμβάνει τὴν ἐπίρροσιν, διὰ τὸ περὶ τούτους τοὺς καιροὺς μάλιστα γίνεσθαι παρ' ἡμῖν τὰς ἐπομβρίας. Ἐπεὶ δὲ τούναντίον περὶ τὸ θέρος πληροῦται, πιθανὸν εἶναι κατὰ τοὺς ἀντικειμένους τόπους γεννᾶσθαι τοὺς χειμῶνας, καὶ τὸ πλεονάζον τῶν κατ' ἐκείνους τοὺς τόπους ὑδάτων εἰς τὴν καθ' ἡμᾶς οἰκουμένην φέρεσθαι. Διὸ καὶ πρὸς τὰς πηγὰς τοῦ Νείλου μηδένα δύνασθαι παρελθεῖν, ὡς ἂν ἐκ τῆς ἐναντίας ζώνης διὰ τῆς ἀοικήτου φερομένου τοῦ ποταμοῦ. Μαρτυρεῖν δὲ τούτοις καὶ τὴν ὑπερβολὴν τῆς γλυκύτητος τοῦ κατὰ τὸν Νεῖλον ὕδατος. Διὰ γὰρ τῆς κατακεκαυμένης αὐτὸν ῥέοντα καθέφεσθαι, καὶ διὰ τοῦτο γλυκύτατον εἶναι πάντων τῶν ποταμῶν, ἅτε φύσει τοῦ πυρῶδους πᾶν τὸ ἔργον ἀπογλυκαίνοντος. Οὗτος δ' ὁ λόγος ἔχει μὲν τινα φανεράν καὶ πρόχειρον ἀντίρρῳσιν, ὅτι παντελῶς ἀδύνατον εἶναι δοκεῖ, ποταμὸν ἐκ τῆς ἀντικειμένης οἰκουμένης εἰς τὴν ἡμετέραν ἀναφέρεσθαι, καὶ μάλιστα εἰ τις ὑπόθοιτο σφαιροειδῆ τὴν γῆν ὑπάρχειν. Καὶ γὰρ εἴαν τις τοῖς λόγοις κατατολμήσας βιάζηται τὴν ἐνάργειαν, ἢ γε φύσις τῶν πραγμάτων οὐδαμῶς συγχωρήσει. Καθόλου μὲν γὰρ ἀνεξέλεγκτον ἀπόφασιν εἰσηγούμενοι, καὶ τὴν ἀοίκητον χώραν μεταξὺ τιθέμενοι, ταύτῃ διαφεύξεσθαι τοὺς ἀκριβεῖς ἐλέγχους νομίζουσι. Δίκαιον δὲ, τοὺς περὶ

τινων διαβεβαιουμένους ἢ τὴν ἐνάργειαν παρέχεσθαι μαρτυροῦσαν, ἢ τὰς ἀποδείξεις λαμβάνειν ἐξαρχῆς συγκεχωρημένας. Πῶς δὲ μόνος ὁ Νεῖλος ἐξ ἐκείνης τῆς οἰκουμένης φέρεται πρὸς τοὺς καθ' ἡμᾶς τόπους; εἰκὸς γὰρ εἶναι καὶ ἑτέρους ποταμοὺς καθάπερ καὶ παρ' ἡμῖν. Ἡ τε τῆς περὶ τὸ ὕδωρ γλυκύτετος αἰτία παντελῶς ἄλογος. Εἰ γὰρ καθεψόμενος ὑπὸ τῶν κυμάτων ὁ ποταμὸς ἐγλυκαίνεται, πολύγονος οὐκ ἂν ἦν, οὐδὲ ποικίλας ἰχθύων καὶ θηρίων ἰδέας εἶχε. Πᾶν γὰρ ὕδωρ ὑπὸ τῆς πυρώδους φύσεως ἀλλοιωθὲν, ἀλλοτριώτατόν ἐστι ζωογονίας. Διόπερ τῇ παρειαγομένῃ καθεψήσει τῆς φύσεως τοῦ Νεῖλου παντιάπασιν ἐναντιουμένης, ψευδεῖς τὰς εἰρημένας αἰτίας τῆς πληρώσεως ἠγητέον.

41. Οἰνοπίδης δὲ ὁ Χῖός φησι κατὰ μὲν τὴν θερινὴν ὥραν τὰ ὕδατα κατὰ τὴν γῆν εἶναι ψυχρά, τοῦ δὲ χειμῶνος τοῦναντίον θερμά. Καὶ τοῦτο εὐδηλον ἐπὶ τῶν βαθέων φρεάτων γίνεσθαι. Κατὰ μὲν γὰρ τὴν ἀκμὴν τοῦ χειμῶνος ἥκιστα τὸ ὕδωρ ἐν αὐτοῖς ὑπάρχειν ψυχρόν, κατὰ δὲ τὰ μέγιστα κύματα ψυχρότατον ἐξ αὐτῶν ὑγρὸν ἀναφέρεσθαι. Διὸ καὶ τὸν Νεῖλον εὐλόγως κατὰ μὲν τὸν χειμῶνα μικρὸν εἶναι καὶ συστέλλεσθαι, διὰ τὸ τὴν μὲν κατὰ γῆν θερμασίαν τὸ πολὺ τῆς ὑγρᾶς οὐσίας ἀναλίσκειν, ὄμβρους δὲ κατὰ τὴν Αἴγυπτον μὴ γίνεσθαι. Κατὰ δὲ τὸ θέρος μηκέτι τῆς κατὰ γῆν ἀπαναλώσεως γινομένης ἐν τοῖς κατὰ βάθος τόποις, πληροῦσθαι τὴν κατὰ φῖσιν αὐτοῦ ὕδρην ἀνεμποδίστως. Ῥητέον δὲ καὶ πρὸς τοῦτον, ὅτι πολλοὶ ποταμοὶ τῶν

κατὰ τὴν Λιβύην ὁμοίως μὲν κείμενοι τοῖς στόμασι, παραπλησίως δὲ τὰς ῥεύσεις ποιούμενοι, τὴν ἀνάβασιν οὐκ ἔχουσιν ἀνάλογον τῷ Νεῖλῳ. Τοῦναντίον γὰρ ἐν μὲν τῷ χειμῶνι πληρούμενοι, κατὰ δὲ τὸ θέρος λήγοντες ἐλέγχουσι τὸ ψεῦδος τοῦ πειρωμένου τοῖς πιθανοῖς καταμάχεσθαι τὴν ἀλήθειαν. Ἐργιστὰ δὲ τῇ ἀληθείᾳ προσελήλυθεν Ἀγαθαρχίδης ὁ Κνίδιος. Φησὶ γὰρ κατ' ἐνιαυτὸν ἐν τοῖς κατὰ τὴν Αἰθιοπίαν ὄρεσι γίνεσθαι συνεχεῖς ὄμβρους ἀπὸ θερινῶν τροπῶν μέχρι τῆς μετοπωρινῆς ἰσημερίας. Εὐλόγως οὖν τὸν Νεῖλον ἐν μὲν τῷ χειμῶνι συστέλλεσθαι, τὴν κατὰ φύσιν ἔχοντα ῥύσιν ἀπὸ μόνων τῶν πηγῶν· κατὰ δὲ τὸ θέρος, διὰ τοὺς ἐκχεομένους ὄμβρους λαμβάνειν τὴν αὐξήσιν. Εἰ δὲ τὰς αἰτίας μηδεὶς ἀποδοῦναι δύναται μέχρι τοῦ νῦν τῆς τῶν ὑδάτων γενέσεως, οὐ προσήκειν ἀθετεῖσθαι τὴν ἰδίαν ἀπόφασιν. Πολλὰ γὰρ τὴν φύσιν ἐναντίως φέρειν, ὧν τὰς αἰτίας οὐκ ἐφικτὸν ἀνθρώποις ἀκριβῶς ἐξευρεῖν. Μαρτυρεῖν δὲ τοῖς ὑφ' ἑαυτοῦ λεγομένοις καὶ τὸ γινόμενον περὶ τινὰς τόπους τῆς Ἀσίας. Πρὸς μὲν γὰρ τοῖς ὄροις τῆς Σκυθίας τοῖς πρὸς τὸ Καυκάσιον ὄρος συνάπτουσι, παρεληλυθότος ἤδη τοῦ χειμῶνος, καθ' ἕκαστον ἔτος νιφετοὺς ἐξαισίους γίνεσθαι συνεχῶς ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας. Ἐν δὲ τοῖς πρὸς βορρῶν ἐστραμμένοις μέρεσι τῆς Ἰνδικῆς ὠρισμένοις καιροῖς καὶ χάλαζαν ἄπιστον τὸ μέγεθος καὶ τὸ πλῆθος καταράττειν. Καὶ περὶ μὲν τὸν Ἰθάσπιν ποταμὸν ἀρχομένου θέρους συνεχεῖς ὄμβρους γίνεσθαι, κατὰ δὲ τὴν Αἰθιοπίαν μεθ' ἡμέρας τινὰς

ταυτὸ συμβαίνειν. Καὶ ταύτην περίστασιν κυ-
 κλουμένην ἀεὶ τοὺς συνεχεῖς τόπους χειμᾶζειν. Οὐ-
 δὲν οὖν εἶναι παράδοξον, εἰ καὶ κατὰ τὴν Αἰθιο-
 πίαν κειμένην ὑπὲρ Αἰγύπτου συνεχεῖς ἐν τοῖς ὄρε-
 σιν ὄμβροι καταράττοντες, ἐν τῷ θέρει πληροῦσι
 τὸν ποταμὸν· ἄλλως τε καὶ τῆς ἐνεργείας αὐτῆς
 μαρτυρουμένης ὑπὸ τῶν περὶ τοὺς τόπους οἰκούντων
 βαρβάρων. Ἐὶ δὲ τοῖς παρ' ἡμῖν γινομένοις ἐναν-
 τίαν ἔχει τὰ λεγόμενα φύσιν, οὐ διὰ τοῦτ' ἀπιστη-
 τίον. Καὶ γὰρ τὸν νότον παρ' ἡμῖν μὲν εἶναι χει-
 μέριον, περὶ δὲ τὴν Αἰθιοπίαν αἰθριον ὑπάρχειν.
 Καὶ τὰς βορείους πνοὰς περὶ μὲν τὴν Εὐρώπην εὐ-
 τόνους εἶναι, κατ' ἐκείνην δὲ τὴν χώραν βληχεῖς καὶ
 αἰτόνους, καὶ παντελῶς ἀσθενεῖς. Καὶ περὶ μὲν τῆς
 πληρώσεως τοῦ Νεῖλου δυναμένοι ποικιλώτερον ἀν-
 τειπεῖν πρὸς ἅπαντας, ἀρεσθησόμεθα τοῖς ἐρημέ-
 νοις, ἵνα μὴ τὴν ἐξαρχῆς ἡμῖν προκειμένην συντο-
 μίαν ὑπερβαίνωμεν. Ἐπεὶ δὲ τὴν βίβλον ταύτην
 διὰ τὸ μέγεθος εἰς δύο διηρήκαμεν μέρη, στοχαζό-
 μενοι τῆς συμμετρίας, τὴν πρώτην μερίδα τῶν ἱστο-
 ρουμένων αὐτοῦ περιγράψομεν. Τὰ δὲ συνεχῆ τῶν
 κατὰ τὴν Αἰγύπτου ἱστορουμένων ἐν τῇ δευτέρᾳ κα-
 τατάξομεν, ἀρχὴν ποιησάμενοι τὴν ἀπαγγελίαν τῶν
 γενομένων βασιλείων τῆς Αἰγύπτου, καὶ τοῦ παλαιο-
 τάτου βίου παρ' Αἰγυπτίοις.

(C. 42.) Sequitur altera pars huius libri de Aegypti memorabilibus et historia, a primis inde regibus usque ad Amasin.

42. Τῆς πρώτης τῶν Διοδώρου βιβλῶν διὰ τὸ μέγεθος εἰς δύο βιβλους διηρημένης· ἡ πρώτη μὲν περιέχει προοίμιον περὶ ὅλης τῆς πραγματείας, καὶ τὰ λεγόμενα παρ' Αἰγυπτίους· περὶ τῆς τοῦ κόσμου γενέσεως καὶ τῆς τῶν ὄλων ἐξ ἀρχῆς συστάσεως· πρὸς δὲ τούτοις, περὶ τῶν θεῶν, ὅσοι πόλεις ἔκτισαν κατ' Αἴγυπτον, ἐπωνύμους ἑαυτῶν ποιήσαντες· περὶ τε τῶν πρώτων γενομένων ἀνθρώπων, καὶ τοῦ παλαιοτάτου βίου, τῆς τε τῶν ἀθανάτων τιμῆς καὶ τῆς τῶν νῶν κατασκευῆς· ἐξῆς δὲ, περὶ τῆς τοποθεσίας τῆς κατ' Αἴγυπτον χώρας, καὶ τῶν περὶ τὸν Νεῖλον ποταμὸν παραδοξολογουμένων, τῆς τε τούτου πληρώσεως τὰς αἰτίας, καὶ τῶν ἱστορικῶν καὶ φιλοσόφων ἀποφάσεις, ἔτι δὲ τὰς πρὸς ἕκαστον τῶν συγγραφέων ἀντιδόσεις. Ἐν ταύτῃ δὲ τῇ βίβλῳ τὰ συνεχῆ τοῖς προειρημένοις διέξιμεν. Ἀρχόμεθα δὲ ἀπὸ τῶν πρώτων κατ' Αἴγυπτον γενομένων βασιλέων· καὶ τὰς κατὰ μέρος αὐτῶν πράξεις ἐκθησόμεθα μέχρι Ἀμύσιδος τοῦ βασιλέως, προεκθέμενοι κεφαλαιωδῶς τὴν ἀρχαιοτάτην ἀγωγὴν τῶν κατ' Αἴγυπτον.

(C. 43.) Præcorum Aegyptiorum victus, herbae et radices, imprimis agrostis, mox pisces et carnes pecudum. Vestimenta ex pellibus, domus ex arundine, panis e loto confectus.

43. Βίβῳ γὰρ τὸ παλαιὸν Αἰγυπτίους φασὶ χρῆσθαι τὸ μὲν ἀρχαιότατον πόαν ἐσθίοντα, καὶ τῶν ἐν τοῖς ἔλεσι γενομένων τοὺς καυλοὺς καὶ τὰς ῥίζας, πεῖραν διὰ τῆς γεύσεως ἐκάστου λαμβάνον-

τας· πρώτην δὲ καὶ μάλιστα προσενέγκασθαι τὴν
 ὀνομαζομένην ἄρωστιν, διὰ τὸ καὶ γλυκύτητι διά-
 φορον εἶναι, καὶ τὴν τροφὴν ἀρκοῦσαν παρέχεσθαι
 τοῖς σώμασι τῶν ἀνθρώπων. Καὶ γὰρ τοῖς κτήνεσι
 ταύτην θεωρεῖσθαι προσηνῆ, καὶ ταχὺ τοὺς ὄγκους
 αὐτῶν προσανατρέφειν. Διὸ καὶ τῆς εὐχρηστίας τῆς
 περὶ τὴν βοιάνην ταύτην μνημονεύοντας τοὺς ἀνθρώ-
 πους, μέχρι τοῦ νῦν, ὅταν πρὸς θεοὺς βαδίζουσι, τῆ
 χειρὸς ταύτης λαμβάνοντας προσεύχεσθαι. Οἴονται
 γὰρ τὸν ἀνθρώπον ἔλειον καὶ λιμνῶδες εἶναι ζῶον,
 ἀπὸ τε τῆς λειότητος τεκμαιρόμενοι καὶ τῆς φυσικῆς
 ποιότητος, ἔτι δὲ τοῦ προσδεῖσθαι τροφῆς τῆς ὑγρᾶς
 μᾶλλον ἢ τῆς ξηραῖς. Δευτέραν δὲ λέγουσιν ἔχειν
 διαγωγὴν τοὺς Αἰγυπτίους τὴν τῶν ἰχθύων βρωσιν,
 πολλὴν δαψιλίαν παρεχομένου τοῦ ποταμοῦ, καὶ
 μάλιστα ὅτε μετὰ τὴν ἀνάβασιν ταπεινούμενος ἀνα-
 ξηραίνοιτο. Ὅμοίως δὲ καὶ τῶν βοσκημάτων ἐναι
 σαρκοφαγεῖν, καὶ ταῖς δοραῖς τῶν κατεσθιομένων
 ἐσθῆσι χρῆσθαι. Καὶ τὰς οἰκήσεις ἐκ τῶν καλάμων
 κατασκευάζεσθαι. Ἰχνη δὲ τούτων διαμένειν παρὰ
 τοῖς νομεῦσι τοῖς κατ' Αἴγυπτον, οὓς ἅπαντες φασί
 μέχρι τοῦ νῦν μηδεμίαν ἄλλην οἰκήσιν ἢ τὴν ἐκ τῶν
 καλάμων ἔχειν δοκιμάζοντας, ἀρκεῖσθαι ταύτη.
 Πολλοὺς δὲ χρόνους τούτῳ τῷ βίῳ διεξάγοντας, τὸ
 τελευταῖον ἐπὶ τοὺς ἐδωδίμους μεταβῆναι καρπούς,
 ὧν εἶναι καὶ τὸν ἐκ τοῦ λωτοῦ γινόμενον ἄρτον.
 Καὶ τούτων τὴν εὐρεσιν οἱ μὲν εἰς τὴν Ἰοίαν ἀναφέ-
 ρουσιν, οἱ δὲ εἰς τινα τῶν παλαιῶν βασιλείων τὸν
 ὀνομαζόμενον Μηναῖν· οἱ δὲ ἱερεῖς εὐρετὴν μὲν τῶν

παιδεῖωιν καὶ τῶν τεχνῶν μυθολογοῦσι τὸν Ἑρμῆν γεγενῆσθαι, τῶν δ' εἰς τὸν βίον ἀναγκαιῶν τοὺς βασιλεῖς· διὸ καὶ τὸ παλαιὸν παραδίδουσθαι τὰς βασιλείας μὴ τοῖς ἐκγόνοις τῶν ἀρχάντων, ἀλλὰ τοῖς πλεῖστα καὶ μέγιστα τὸ πλῆθος εὐεργετοῦσιν· εἴτε προκαλουμένων τῶν ἀνθρώπων τοὺς ἐφ' ἑαυτῶν βασιλεῖς ἐπὶ τὴν κοινὴν εὐεργεσίαν, εἴτε καὶ κατ' ἀλήθειαν ἐν ταῖς ἱεραῖς ἀναγραφαῖς οὕτω παρεληφτότων.

(C. 44.) Imperii successiones. Primum dii et heroes per annos fere 18000. Deinde homines (et Aegyptii quidem numero 475, praeter hos etiam Aethiopes, Persae, Macedones et horum posterii) per annos fere 5000 usque ad Olymp. 180, quo tempore Diodorus adiit Aegyptum, regnante Ptolemaeo Aulete.

44. Μυθολογοῦσι δ' αὐτῶν τινὲς τὸ μὲν πρῶτον ἀρχαὶ τῆς Αἰγύπτου θεοὺς τε καὶ ἥρωας εἶη βραχὺ λείποντα τῶν μυριάων καὶ ὀκτακιςχιλίων, καὶ θεῶν ἔσχατον βασιλεῦσαι τὸν Ἴσιδος Ὠρον· ὑπ' ἀνθρώπων δὲ τὴν χώραν βεβασιλεῦσθαι φασὶν [ἀπὸ μυριάδος] εἶη βραχὺ λείποντα τῶν πεντακιςχιλίων, μέχρι τῆς ἑκατοστῆς καὶ ὀγδοηκοστῆς Ὀλυμπιάδος· καθ' ἣν ἡμεῖς μὲν παρεβάλομεν εἰς Αἴγυπτον, ἐβασίλευε δὲ Πτολεμαῖος, ὁ νέος Διόνυσος χρηματίζων. Τούτων δὲ τὰ μὲν πλεῖστα κατασχεῖν τὴν ἀρχὴν ἐγχορίους βασιλεῖς, ὀλίγα δὲ Αἰθίοπας καὶ Πέρσας καὶ Μακεδόνας. Αἰθίοπας μὲν οὖν ἀρχαὶ τέσσαρας, οὐ κατὰ τὸ ἐξῆς, ἀλλ' ἐκ διαστήματος, εἶη τὰ πάντα βραχὺ λείποντα τῶν ἑξ καὶ τριάκοντα. Πέρσας δ' ἠγήσασθαι, Καμβύσου τοῦ βασιλέως τοῖς ὅπλοις καταστρεψαμένου τὸ ἔθνος, πέντε πρὸς τοῖς ἑκατὸν

καὶ τριάκοντα ἔτεσι· σὺν ταῖς τῶν Αἰγυπτίων ἀποστασίαισι, ἃς ἐποίησαντο, φέρειν οὐ δυνάμενοι τὴν τραχύτητα τῆς ἐπιστασίας, καὶ τὴν εἰς τοὺς ἐγγωρίους θεοὺς ἀσέβειαν· ἐσχάτους δὲ Μακεδόνας ἄρξαι καὶ τοὺς ἀπὸ Μακεδόνων ἐξ ἔτη πρὸς τοῖς διακοσίοις καὶ ἐβδομήκοντα· τοὺς δὲ λοιποὺς χρόνους ἅπαντας διατελέσαι βασιλεύοντας τῆς χώρας ἐγγωρίους, ἄνδρας μὲν ἐβδομήκοντα πρὸς τοῖς τετρακοσίοις, γυναῖκας δὲ πέντε· περὶ ὧν ἀπάντων οἱ μὲν ἱερεῖς εἶχον ἀναγραφὰς ἐν ταῖς ἱεροῦς βίβλοις ἐν παλαιῶν χρόνων ἀεὶ τοῖς διαδόχοις παραδιδόμενας, ὀπηλικὸς ἕκαστος τῶν βασιλευσάντων ἐγένετο τῷ μεγέθει, καὶ ὁποῖός τις τῇ φύσει, καὶ τὰ κατὰ τοὺς ἰδίους χρόνους ἐκάστῳ πραχθέντα. Ἡμῖν δὲ περὶ ἐκάστου τὰ κατὰ μέρος μακρὸν ἂν εἴη καὶ περιέρχον γράφειν, ὡς ἂν τῶν πλείστων ἀχρήστων περιελημμένων. Διόπερ τῶν ἀξίων ἱστορίας τὰ κρυώτατα συντόμως διεξιέναι πειρασόμεθα.

(C. 45.) Ex hominibus primus Aegyptiis imperavit Menas, religionis pariter atque luxuriei inter eos auctor. (Sed Tnephachthus, qui multo post regnavit, luxum publice excersatus, priscam reduxit victus simplicitatem.) Menae posterum, numero 52, ultra 1040 annos imperium gesserunt: tum Busiris, ab eoque progeniti octo, quorum ultimus, Busiris II, Diospolin magnam (Thebas Graecorum) condidit atque instruxit, urbem et amplissimam, et magnificentissimam, et florentissimam. (C. 46.) quam insequenti regis splendidis ornamentis auxerunt, et immensis opibus locupletarunt. (Verum omnis ille splendor rapacitate Persarum, Cambyse duce Aegyptum adorientium, detractus, in Asiamque ablatus.) Ibi et sepulcra regum antiquorum, mira arte facta. Horum quadraginta et septem memorantur in pontificum commentariis: Ptolemaei Lagi aetatem 27 attigerunt, quorum pleraque tum, quam Diodorus Aegyptum perlustravit, interierant.

45. Μετὰ τοὺς θεοὺς τοίνυν προῖόν φασὶ βασιλεῦσαι τῆς Αἰγύπτου Μητῶν, καὶ καταδείξαι τοῖς

λαοῖς θεοὺς τε σέβασθαι καὶ θυσίας ἐπιτελεῖν· πρὸς
 δὲ τούτοις παρατίθεσθαι τραπέζας καὶ κλίνας, καὶ
 στρωμνῇ πολυτελεῖ χρῆσθαι, καὶ τὸ σύνολον τρυφῆν
 καὶ πολυτελῆ βίον εἰσηγήσασθαι. Διὸ καὶ πολλαῖς
 ὕστερον γενεαῖς βασιλεύσαντα Τρέφαχθον τὸν Βοκ-
 χόριδος τοῦ σοφοῦ πατέρα, λέγουσιν, εἰς τὴν Ἀρα-
 βίαν στρατεύσαντα, τῶν ἐπιτηδειῶν αὐτὸν διὰ τὴν
 ἐρημίαν καὶ τὰς δυσχωρίας ἐκλιπόντων, ἀναγκασθῆ-
 ναι, μίαν ἡμέραν ἐνδεῆ γενόμενον, χρῆσασθαι διαίτη
 παντελῶς εὐτελεῖ παρὰ τισι τῶν τυχόντων ἰδιωτῶν·
 ἡσθέντα δὲ κατ' ὑπερβολὴν, καταγῶναι τῆς τρυ-
 φῆς, καὶ τῷ καταδείξαντι τὴν πολυτέλειαν ἐξ ἀρχῆς
 βασιλεῖ καταρῶσθαι· οὕτω δ' ἐγκάρδιον αὐτῷ τὴν
 μεταβολὴν γενέσθαι, τὴν περὶ τὴν βροῦσιν καὶ πόσιν
 καὶ κοίτην, ὥστε τὴν κατάραν ἀναγράψαι τοῖς ἱεροῖς
 γράμμασιν εἰς τὸν τοῦ Διὸς ναὸν ἐν Θήβαις· ὃ δὴ
 δοκεῖ μάλιστα αἴτιον γενέσθαι τοῦ μὴ διαμεῖναι τὴν
 δόξαν τοῦ Μηνῆ καὶ τὰς τιμὰς ἐς τοὺς ὕστερον χρό-
 νους. Ἐξῆς δὲ ἄρξει λέγεται τοῦ προειρημένου βα-
 σιλείως τοὺς ἀπογόνους δύο πρὸς τοῖς πεντήκοντα
 τοὺς ἄπαντας, ἔτη πλείω τῶν χιλίων καὶ τετραρά-
 κοντα· ἐφ' ὧν μηδὲν ἄξιον ἀναγραφῆς γενέσθαι.
 Μετὰ δὲ ταῦτα κατασταθέντος βασιλείως Βουσίριδος,
 καὶ τῶν τούτου πάλιν ἐκγόνων ὀκτώ, τὸν τελευταῖον
 ὁμώνυμον ὄντα τῷ πρώτῳ φασὶ κτίσαι τὴν ὑπὸ μὲν
 Αἰγυπτίων καλουμένην Διὸς πόλιν τὴν μεγάλην, ὑπὸ
 δὲ τῶν Ἑλλήνων Θήβας. Τὴν μὲν οὖν περίβολον
 αὐτὸν ὑποστήσασθαι σταδίων ἑκατὸν καὶ τεσσαρά-
 κοντα, οἰκοδομήμασι δὲ μεγάλοις καὶ ναοῖς εὐπρε-

πέσι καὶ τοῖς ἄλλοις ἀναθήμασι κοσμηῆσαι θαυμαστοῖς· ὁμοίως δὲ καὶ τὰς τῶν ἰδιωτῶν οἰκίας, ἃς μὲν τετραγρόφους, ἃς δὲ πεντηγρόφους κατασκευάσαι· καὶ καθόλου τὴν πόλιν εὐδαιμονεστάτην οὐ μόνον τῶν κατ' Αἴγυπτον, ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων πασσῶν ποιῆσαι· διὰ δὲ τὴν ὑπερβολὴν τῆς περὶ αὐτὴν εὐπορίας τε καὶ δυνάμεως εἰς πάντα τόπον τῆς φήμης διαδεδομένης, ἐπιμεμνηῆσθαι καὶ τὸν ποιητὴν αὐτῆς φασίν, ἐν οἷς λέγει·

— — οὐδ' ὄσα Θήβας

Αἴγυπτίας, ὅθι πλεῖστα δόμοις ἐν κτήματα κεῖται·

Αἰθ' ἑκατόμυλοι εἰσι, διηκόσιοι δ' ἄν' ἑκάστην ἄνερες ἔξοιχνεῦσι σὺν ἵπποισι καὶ ὄχεσφιν.

Ἔνιοι δὲ φασιν οὐ πύλας ἑκατὸν ἐσχηκέναι τὴν πόλιν, ἀλλὰ πολλὰ καὶ μεγάλα προπύλαια τῶν ἰσθμῶν, ἀφ' ὧν ἑκατόμυλον ὠνομάσθαι, καθάπερ εἰ πολὺ πύλον. Δισμύρια δ' ἄρματα πρὸς ἀλήθειαν ἐξ αὐτῆς εἰς τοὺς πολέμους ἐκπορεύεσθαι· τοὺς γὰρ ἵππους ἑκατὸν γεγονέναι κατὰ τὴν παραποταμίαν τὴν ἀπὸ Μήμεως ἄχρι Θηβῶν τῶν κατὰ Λιβύην, ἑκάστου δεχομένου ἀνά διακοσίους ἵππους, ὧν ἔτι νῦν τὰ θεμέλια δείκνυσθαι.

46. Οὐ μόνον δὲ τοῦτον τὸν βασιλέα παρειλήφαμεν, ἀλλὰ καὶ τῶν ὕστερον ἀρξάντων πολλοὺς εἰς τὴν αὐξήσιν πόλεως πεφιλοτιμηῆσθαι. Ἀναθήμασί τε γὰρ πολλοῖς καὶ μεγάλοις, ἀργυροῖς καὶ χρυσοῖς, ἔτι δ' ἑλεφαντίνοις, καὶ κολοσσικῶν ἀνδριάντων πλήθει, πρὸς δὲ τούτοις κατασκευαῖς μονολίθων ὀβελίσκων μηδεμίαν τῶν ὑπὸ τὸν ἥλιον οὕτω κεκο-

σμησθαι. Τετάρων γὰρ ἱερῶν κατασκευασθέντων, τό, τε κάλλος καὶ τὸ μέγεθος θαυμαστῶν, ἔν εἶναι τὸ παλαιότατον, τρισκαίδεκα μὲν σταδίων τὴν περίμετρον, πέντε δὲ καὶ τετταράκοντα πηχῶν τὸ ὕψος, εἴκοσι δὲ καὶ τετάρων ποδῶν τὸ πλάτος τῶν τοίχων· ἀκόλουθον δὲ τῇ μεγαλοπρεπείᾳ ταύτῃ καὶ τὸν ἐν αὐτῷ κόσμον τῶν ἀναθημάτων γενέσθαι, τῇ τε δαπάνῃ θαυμαστὸν καὶ τῇ χειροουργίᾳ περιττότερον εἰργασμένον. Τὰς μὲν οὖν οἰκοδομὰς διαμεμενηκέ-ναι μέχρι τῶν νεωτέρων χρόνων· τὸν δ' ἄργυρον καὶ χρυσὸν καὶ τὴν δι' ἐλέφαντος καὶ λιθείας πολυτέλειαν ὑπὸ Περσῶν σεσυλησθαι, καθ' οὓς καιροὺς ἐνέπηρσε τὰ κατ' Αἴγυπτον ἱερὰ Καμβύσης· ὅτε δὴ φασὶ τοὺς Πέρσας μετενεγκόντας τὴν εὐπορίαν ταύτην εἰς τὴν Ἀσίαν, καὶ τεχνίτας ἐξ Αἰγύπτου παραλαβόντας, κατασκευάσαι τὰ περιβόητα βασίλεια, τὰ ἐν Περσепόλει καὶ τὰ ἐν Σούσις καὶ τὰ ἐν Μηδίᾳ· τοσοῦτον δὲ πλῆθος χρημάτων ἀποφαίνουσι γεγονέναι τότε κατ' Αἴγυπτον, ὥστε τῶν κατὰ τὴν σύλησιν ἀπολειμμάτων τῶν κατακαυθέντων τὰ συναχθέντα κατὰ μικρὸν εὗρεθῆναι χρυσοῦ μὲν πλείω τῶν τριακοσίων ταλάντων, ἀργύρου δ' ἐλάττω τῶν διςχιλίων καὶ τριακοσίων ταλάντων. Εἶναι δὲ φασὶ καὶ τάφους ἐνταῦθα τῶν ἀρχαίων βασιλείων θαυμαστοὺς καὶ τῶν μεταγενεστέρων τοῖς εἰς τὰ παραπλήσια φιλοτιμουμένοις ὑπερβολὴν οὐκ ἀπολείποντας. Οἱ μὲν οὖν ἱερεῖς ἐκ τῶν ἀναγραφῶν ἔφασαν εὗρεσκειν ἐπὶ πρὸς τοῖς τετταράκοντα τάφους βασιλικούς· εἰς δὲ Πτολεμαῖον τὸν Λάγου διαμεῖναι ἑπτα-

καίδεκα μόνον, ὧν τὰ πολλὰ κατέφθαρτο καὶ οὕτως χρόνους παραβιάλομεν ἡμεῖς εἰς ἐκείνους τοὺς τόπους, ἐπὶ τῆς ἐκατοστῆς καὶ ὀγδοηκοστῆς Ὀλυμπιάδος. Οὐ μόνον δ' οἱ κατ' Αἴγυπτον ἱερεῖς ἐκ τῶν ἀναγραφῶν ἱστοροῦσιν, ἀλλὰ καὶ πολλοὶ τῶν Ἑλλήνων, τῶν παραβαλόντων μὲν εἰς τὰς Θήβας ἐπὶ Πτολεμαίου τοῦ Λέγου, συνταξαμένων δὲ τὰς Αἰγυπτιακῆς ἱστορίας (ὧν ἐστὶ καὶ Ἐκαταῖος) συμφωνοῦσι τοῖς ὑφ' ἡμῶν εἰρημένοις.

(C. 47.) Memorabile in illis monumentum Osymandyae, statuæ, imaginibus et regis epitaphio ornatum: (C. 48.) quatuor eius parietes sculpturis, picturis, statuæ instructæ: in medio peristyllo ara subdialis: ex illo tres aditus, atque inde aedes, odeli instar, columnis fulta et statuæ referta: (C. 49.) iuxta amulacrum, in cuius conclavibus sculpturae. (Obiter de regum Aegypti ex metallis immenso reddito.) Bibliotheca sacra cum inscriptione: contiguae imagines deorum Aegyptiorum: oecus viginti lectorum cum Iovis Iunonisque imaginibus, in quo corpus Osymandyae conditum: aliae aediculae complures. Super monumento orbis astronomicus 360 cubitorum, ad numerum dierum anni divisus

47. Ἀπὸ γὰρ τῶν πρώτων τάφων, ἐν οἷς παραδέδοται τὰς παλλακίδας τοῦ Λιδος τετράγραι, δέκα σταδίων φασὶν ὑπάρχειν βασιλέως μνημα τοῦ προσεγορευθέντος Ὀσυμανδίου. Τοῦτου δὲ κατὰ μὲν τὴν εἴσοδον ὑπάρχειν τετλῶνα λίθου ποικίλου, τὸ μὲν μῆκος δίπλεθρον, τὸ δ' ὕψος τετρακόσια καὶ πέντε πήχων. Λιελθόντι δὲ αὐτὸν εἶναι λίθινον περιστυλον τετράγωνον, ἐκάστης πλευρᾶς οὔσης τετάρων πλέθρων· ὑπηρεῖσθαι δὲ ἀντὶ τῶν κίωνων ζώδια πήχων ἐκκαίδεκα μονόλιθα, τὸν τύπον τὸν ἀρχαῖον τρόπον ἐργασμένα· τὴν ὄροσιν τε πᾶσαν ἐπὶ πλάτος δυεῖν ὀργυιῶν ὑπάρχειν μονόλιθον, ἀστέρας ἐν κεντρῇ καταπετοικιλμένην. Ἐξῆς δὲ τοῦ

περιστύλου τούτου πάλιν ἑτέραν εἰσοδον, καὶ πυλῶνα, τὰ μὲν ἄλλα παραπλήσιον τῷ προειρημένῳ, γλυφαῖς δὲ παντοίαις περιπτότερον ἐργασμένον. Παρὰ δὲ τὴν εἰσοδον ἀνδριάντας εἶναι τρεῖς ἐξ ἑνὸς τοῦς πάντας λίθου Μέμνονος τοῦ Συκνίτου. Καὶ τούτων ἓνα μὲν καθήμενον ὑπάρχειν μέγιστον πάντων τῶν κατ' Αἴγυπτον· οὗ τὸν πόδα μετρούμενον ὑπερβάλλειν τοῦς ἐπὶ πῆχεις· ἑτέρους δὲ δύο πρὸς τοῖς γόνασι, τὸν μὲν ἐκ δεξιῶν, τὸν δὲ ἐξ εὐωνύμων, θυγατρὸς καὶ μητρὸς, τῷ μεγέθει λειπομένους τοῦ προειρημένου. Τὸ δ' ἔργον τοῦτο μὴ μόνον εἶναι κατὰ τὸ μέγεθος ἀποδοχῆς ἄξιον, ἀλλὰ καὶ τῇ τέχνῃ θαυμαστόν, καὶ τῇ τοῦ λίθου φύσει διαφέρον, ὡς ἂν ἐν τηλικούτῳ μεγέθει μῆτε διαφυσάδος μῆτε κηλῆδος μηδεμιᾶς θεωρουμένης. Ἐπιγεγραφθαι δ' ἐπ' αὐτοῦ· Βασιλεὺς βασιλέων Ὀσμανδύας εἰμί· εἰ δέ τις εἰδέναι βούλεται, πηλίκος εἰμί καὶ ποῦ κεῖμαι, νικίτω τι τῶν ἐμῶν ἔργων. Εἶναι δὲ καὶ ἄλλην εἰκόνα τῆς μητρὸς αὐτοῦ καθ' αὐτήν, εἴκοσι πηχῶν, μονόλιθον, ἔχουσαν δὲ τρεῖς βασιλείας ἐπὶ τῆς κσφαλῆς, ὡς διασημαίνειν ὅτι καὶ θυγάτηρ καὶ γυνὴ καὶ μήτηρ βασιλέως ὑπῆρξε. Μετὰ δὲ τὸν πυλῶνα, περιστύλον εἶναι τοῦ προτέρου ἀξιολογώτερον, ἐν ᾧ γλυφὰς ὑπάρχειν παντοίας, δηλοῦσας τὸν πόλεμον τὸν γερόμενον αὐτῷ πρὸς τοὺς ἐν τοῖς Βάκτροις ἀποστάτας· ἐφ' οὓς ἐστρατεῦσθαι πεζῶν μὲν τετραράκοντα μυριάσιν, ἵππεῦσι δὲ διςμυρίοις, εἰς τέταρα μέρη διηρημένης τῆς πάσης στρατιᾶς, ὧν ἀπάντων υἱοὺς τοῦ βασιλέως ἐσχηκέναι τὴν ἡγεμονίαν.

48. Καὶ κατὰ μὲν τὸν πρῶτον τῶν τοίχων τὸν βασιλέα κατεσκευάσθαι πολιορκουῦντα τείχος ὑπὸ ποταμοῦ περιφύοντον, καὶ προκινδυνεύοντα πρὸς τινας ἀντιτεταγμένους, μετὰ λέοντος, συναγωνιζομένου τοῦ θηρίου καταπληκτικῶς. Ἐπὲρ ὧν τῶν ἐξηγουμένων οἱ μὲν ἔφασαν, πρὸς ἀλήθειαν χειροήθη λέοντα, τρεφόμενον ὑπὸ τοῦ βασιλέως, συγκινδυνεύειν αὐτῷ κατὰ τὴν μάχην, καὶ τροπὴν ποιεῖν τῶν ἐναντίων διὰ τὴν ἀλγὴν· τινὲς δ' ἰστόρουν, ὅτι καθ' ὑπερβολὴν ἀνδρείος ὧν καὶ φορτικός, ἑαυτὸν ἐγκωμιάζειν βουλόμενος, διὰ τῆς τοῦ λέοντος εὐκότιος τὴν διύθεσιν ἑαυτοῦ τῆς ψυχῆς ἐσήμαιεν. Ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ τοίχῳ τοὺς αἰχμαλώτους ὑπὸ τοῦ βασιλέως ἀγομένους εἰργάσθαι τὰ τε αἰδοῖα καὶ τὰς χεῖρας οὐκ ἔχοντας· δι' ὧν δοκεῖν δηλοῦσθαι διότι ταῖς ψυχαῖς ἀνάνδροι καὶ κατὰ τὴν ἐν τοῖς δεινοῖς ἐνεργείας ἄχειρες ἦσαν. Τὸν δὲ τρίτον ἔχειν γλυφὰς παντοίας, καὶ διαπρηπεῖς γραφὰς· δι' ὧν δηλοῦσθαι βουθυσίας τοῦ βασιλέως, καὶ θρίαμβον ἀπὸ τοῦ πολέμου καταγόμενον. Κατὰ δὲ μέσον τὸν περιστύλον ὑπαίθριον βωμὸν κατεσκευάσθαι τοῦ καλλίστου λίθου, τῇ τε χειρουργίᾳ διάφορον καὶ τῷ μεγέθει θαυμαστόν. Κατὰ δὲ τὸν τελευταῖον τοῖχον ὑπάρχειν ἀνδριάντας καθήμενους δύο μοιολίθους, ἐπτά καὶ εἴκοσι πηχῶν. Παρ' οἷς εἰσόδους τρεῖς ἐκ τοῦ περιστύλου κατεσκευάσθαι, καθ' ἃς οἶκον ὑπάρχειν ὑπόστυλον, ὠδείου τρόπου κατεσκευασμένον, ἐκάστην πλευρὰν ἔχοντα δίπλεθρον. Ἐν τούτῳ δ' εἶναι πένθος ἀνδριάντων ξυλίνων, διασημαῖνον τοὺς τὰς

ἀμφιβητήσεις ἔχοντας καὶ προσβλέποντας τοῖς τὰς δίκας κρίνουσι· τούτους δ' ἐφ' ἐνὸς τῶν τοίχων ἐγγεγλύφθαι τριάκοντα τὸν ἀριθμὸν, καὶ κατὰ τὸ μέσον τὸν ἀρχιδικαστήν, ἔχοντα τὴν ἀλήθειαν ἐξηρητήμενην ἐκ τοῦ τραχήλου, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπιμύουσαν, καὶ βιβλίων αὐτῷ παρακείμενον πλῆθος· ταύτας δὲ τὰς εἰκόνας ἐνδείκνυσθαι διὰ τοῦ σχήματος, ὅτι τοὺς μὲν δικαστὰς οὐδὲν δεῖ λαμβάνειν, τὸν ἀρχιδικαστὴν δὲ πρὸς μόνην βλέπειν τὴν ἀλήθειαν.

49. Ἐξῆς δ' ὑπάρχειν περίπατον οἰκῶν παντοδαπῶν πλήρη, καθ' οὓς παντοῖα γένη βρωτῶν κατεσκευάσθαι τῶν πρὸς ἀπόλαυσιν ἡδίστων. Καθ' ὃν δὴ γλυφαῖς ἐντυχεῖν εἶναι καὶ χρώμασιν ἐπηνηθισμένον τὸν βασιλέα, φέροντα τῷ θεῷ χρυσὸν καὶ ἄργυρον, ὃν ἔξ ἀπάσης ἐλάβανε τῆς Αἰγύπτου κατ' ἐνιαυτὸν, ἐκ τῶν ἀργυρείων καὶ χρυσείων μετὰλλων· ὑπογεγράφθαι δὲ καὶ τὸ πλῆθος, ὃ συγκεφαλαιούμενον εἰς ἀργυρίου λόγον, εἶναι μυῶν τρισχιλίας καὶ διακοσίας μυριάδας. Ἐξῆς δ' ὑπάρχειν τὴν ἱερὰν βιβλιοθήκην, ἐφ' ἧς ἐπιγεγράφθαι Ἰνυχῆς ἰατροῦ. Συνεχεῖς δὲ ταύτη τῶν κατ' Αἰγύπτου θεῶν ἀπέντων εἰκόνας, τοῦ βασιλέως ὁμοίως δωροφοροῦντος, ἃ προσῆκον ἦν ἐκάστοις· καθάπερ ἐνδείκνυμένου πρὸς τε τὸν Ὄσιριν καὶ τοὺς κάτω παγέδρους, ὅτι τὸν βίον ἐξετέλησεν εὐσεβῶν καὶ δικαιοπραγῶν πρὸς τε ἀνθρώπους καὶ θεοὺς. Ὁμότοιχον δὲ τῇ βιβλιοθήκῃ κατεσκευάσθαι περιττῶς οἶκον εἰκοσίκλινον, ἔχοντα τοῦ τε Διὸς καὶ τῆς Ἥρας, ἔτι δὲ τοῦ βασιλέως εἰκό-

νας· ἐν ᾗ δοκεῖν καὶ τὸ σῶμα τοῦ βασιλείως ἐντετάφθαι. Κύκλω δὲ τούτου πλήθος οἰκημάτων κατεσκευάσθαι, γραφὴν ἔχοντων εὐπρεπῆ πάντων τῶν καθιερωμένων ἐν Αἰγύπτῳ ζώων· ἀνάβασιν τε ἀπ' αὐτῶν εἶναι πρὸς ὄλον τὸν τάφον· ἦν διελθοῦσιν ὑπάρχειν ἐπὶ τοῦ μνήματος κύκλον χρυσοῦν, τριακοσίων καὶ ἐξήκοντα καὶ πέντε πηχῶν τὴν περίμετρον, τὸ δὲ πᾶχος πηχυῶν· ἐπιγεγραφῆναι δὲ καὶ διηροῦσθαι καθ' ἕκαστον πῆχυν τὰς ἡμέρας τοῦ ἐνιαυτοῦ, παραγεγραμμένων τῶν κατὰ φύσιν γινομένων τοῖς ἀστροῖς ἀνατολῶν τε καὶ δύσεων, καὶ τῶν διὰ ταύτης ἐπιτελουμένων ἐπισημασιῶν κατὰ τοὺς Αἰγυπτίους ἀστρολόγους· τοῦτον δὲ τὸν κύκλον ὑπὸ Καμβύσου καὶ Περσῶν ἔφασαν σεσυλῆσθαι, καθ' οἷς χρόνος ἐκράτησεν Αἰγύπτου. Τὸν μὲν οὖν Ὀσυμαρδῆον τοῦ βασιλείως τάφον τοιοῦτον γενέσθαι φασίν, ὃς οὐ μόνον δοκεῖ τῇ κατὰ τὴν θαλάσσην χορηγία πολὺ τῶν ἄλλων διετεργεῖν, ἀλλὰ καὶ τῇ τῶν τεχνιτῶν ἐπινοίᾳ.

(C. 50.) Thebani et ve uatissimos se perhibent mortalium, et philosophiæ accuratiorisque astrologiæ repertores: qui primū dies et annos ad cursum solis exegerint, eclipsesque diligenter obseruarent. Vchorus, rex Aegypti e Busiridis II gente octauus, loco peropportuno Memphin condidit, urbem Nili Maxa, obiecto aggerc lacuque offosso tam egregie munitam, ut reges posteriores paene omnes, relictis Thebis, illuc migrarint. Opulens Memphis et frequentata, donec sub Macedonum imperio Alexandria caput efferret.

50. Οἱ δὲ Θεβαῖοί φασιν ἑαυτοὺς ἀρχαιοτάτους εἶναι πάντων τῶν ἀνθρώπων, καὶ παρ' ἑαυτοῖς πρώτοις φιλοσοφίαν τε εὐρῆσθαι καὶ τὴν ἐπ' ἀκριβὲς ἀστρολογίαν· ἅμει καὶ τῆς χώρας αὐτοῖς συνεο-

γούσης πρὸς τὸ τηλαυγέστερον ὄραϊν τὰς ἐπιτολάς τε
 καὶ δύσεις τῶν ἄστρον· ἰδίως δὲ καὶ τὰ περὶ τοὺς
 μῆνας αὐτοῖς καὶ τοὺς ἐνιαυτοὺς διατετάχθαι. Τὰς
 γὰρ ἡμέρας οὐκ ἄγουσι κατὰ σελήνην, ἀλλὰ κατὰ
 τὸν ἥλιον, τριακονθήμερους μὲν τιθέμενοι τοὺς μῆ-
 νας, πέντε δ' ἡμέρας καὶ τέταρτον τοῖς δώδεκα μῆ-
 σιν ἐπάγουσι, καὶ τούτῳ τῷ τρόπῳ τὸν ἐνιαύσιον
 κύκλον ἀναπληροῦσιν· ἐμβολίμους δὲ μῆνας οὐκ
 ἄγουσιν, οὐδ' ἡμέρας ὑφαιροῦσι, καθάπερ αἱ πλει-
 στοι τῶν Ἑλλήνων. Περὶ δὲ τῶν ἐκλείψεων ἡλίου
 τε καὶ σελήνης ἀκριβῶς ἐπισκίφθαι δοκοῦσι, καὶ
 προῤῥήσεις περὶ τούτων ποιοῦνται, πάντα τὰ κατὰ
 μέρος γινόμενα προλέγοντες ἀδιαπτῶτως. Τῶν δὲ
 τούτου τοῦ βασιλέως ἀπογόνων ὄγδος ὁ ἀπὸ τοῦ
 πατρὸς προσαγορευθεὶς Οὐχορεὺς ἔκτισε πόλιν Μέμ-
 φιν, ἐπιφανεστάτην τῶν κατ' Αἴγυπτον. Ἐξελέξατο
 μὲν γὰρ τόπον ἐπικαιρότατον ἀπάσης τῆς χώρας,
 ὅπου σχιζόμενος ὁ Νεῖλος εἰς πλείονα μέρη ποιεῖ τὸ
 καλούμενον ἀπὸ τοῦ σχήματος Δέλτα· διὸ καὶ συν-
 ἔβη τὴν πόλιν, εὐκαιρῶς κειμένην ἐπὶ τῶν κλεί-
 θρων, εἶναι κυριέουσιν τῶν εἰς τὴν ἄνω χώραν
 ἀναπλεόντων. Τὸν μὲν οὖν περίβολον τῆς πόλεως
 ἐποίησε σταδίων ἑκατὸν καὶ πενήτηκοντα, τὴν τε ὄχυ-
 ρότητα καὶ τὴν εὐχρηστίαν θαυμαστήν τοιῶδὲ τινα
 τρόπον κατασκευάσας. Ῥέοντος γὰρ τοῦ Νεῖλου
 περὶ τὴν πόλιν καὶ κατὰ τὰς ἀναβάσεις ἐπικλύζον-
 τος, ἀπὸ μὲν τοῦ νότου προεβάλετο χῶμα παμμέγε-
 θες, πρὸς μὲν τὴν πλήρωσιν τοῦ ποταμοῦ, προβλή-
 ματος, πρὸς δὲ τοὺς ἀπὸ τῆς γῆς πολεμίους, ἀκρο-

πόλεως ἔχον τάξιν· ἐκ δὲ τῶν ἄλλων μερῶν πανταχόθεν ὠρυξέε λίμνην μεγάλην καὶ βαθεΐαν, ἣ τὸ σφοδρὸν τοῦ ποταμοῦ δεχομένη, καὶ πάντα τὸν περὶ τὴν πόλιν τόπον πληροῦσα, πλήν ἧ τὸ χῶμα κατεσκεύαστο, θαναμαστὴν ἐποίει τὴν ὀχυρότητα. Οὗτοι δὲ καλῶς ὁ κτίσας αὐτὴν ἱστοχάσατο τῆς τῶν τόπων εὐκαιρίας, ὥστε τοὺς ἐξῆς βασιλεῖς σχεδὸν ἅπαντας, καταλιπόντας τὰς Θήβας, τὰ τε βασιλεία καὶ τὴν οἴκησιν ἐν ταύτῃ ποιῆσαι. Διόπερ ἀπὸ τούτων τῶν χρόνων ἤρξατο ταπεινοῦσθαι μὲν τὰ περὶ τὰς Θήβας, ἀΐξασθαι δὲ τὰ περὶ τὴν Μίμφιν, ἕως Ἀλεξάνδρου τοῦ Μακεδόνα. Τούτου γὰρ ἐπὶ θαλάττῃ τὴν ἐπὶ ἄνωμον αὐτοῦ πόλιν οἰκίσαντος, οἱ κατὰ τὸ ἐξῆς βασιλεύσαντες τῆς Αἰγύπτου πάντες ἐφιλοτιμήθησαν εἰς τὴν ταύτης ἀΐξασθαι. Οἱ μὲν γὰρ βασιλείοις μεγαλοπρεπέσιν, οἱ δὲ κωροῖσι καὶ λιμέσιν, οἱ δ' ἐτέροις ἀναθήμασι καὶ κατασκευάσμασι ἀξιολόγοις ἐπὶ τοσοῦτον ἐκόσμησαν αὐτὴν, ὥστε παρὰ τοῖς πλείστοις πρώτην ἢ δευτέραν ἀριθμεῖσθαι τῶν κατὰ τὴν οἰκουμένην πόλεων. Ἀλλὰ περὶ μὲν ταύτης τὰ κατὰ μέρος ἐν τοῖς ἰδίοις χρόνοις ἀναγράφομεν.

(C. 51.) Sed Vchorei regia non admodum magnifica, propter opiniones, quae de pretio huius vitae et terrestrium domiciliorum invaluerant. Memphis nuncupata ab Vchorei filia, e qua Nilus, forma lauri assumpta, procreasse fertur Aegyptum: huic, magna gratia florenti, totam regionem nomen debere. Duodecim aetatibus post regnavit Moeris, qui, praeter propylaea templi septentrionalia, Memphi lacum sui nominis, insignem incolisque saluberrimum, (C. 52.) qui inundationem Nili agris frugiferam redderet, non sine magnis sumptibus exstruxit. Lacus in media insula: in qua sepulcrum et duo pyramides, una regis, altera uxoris, cui ille redditum e piscatura lacus attribuerat.

51. Ὁ δὲ τὴν Μίμφιν κτίσας, μετὰ τὴν τοῦ χρό

ματος καὶ τῆς λίμνης κατασκευὴν, ὠκοδόμησε βασι-
 λεια τῶν μὲν παρὰ τοῖς ἄλλοις οὐ λειπόμενα, τῆς δὲ
 τῶν προβασιλευσάντων μεγαλοψυχίας καὶ φιλοκα-
 λίας οὐκ ἄξια. Οἱ γὰρ ἐγχώριοι τὸν μὲν ἐν τῷ ζῆν
 χρόνον εὐτελεῆ παντελῶς εἶναι νομίζουσι, τὸν δὲ μετὰ
 τὴν τελευτὴν δι' ἀρετὴν μνημονευθησόμενοι, περὶ
 πλείστου ποιοῦνται. Καὶ τὰς μὲν τῶν ζώντων οἰ-
 κήσεις καταλύσεις ὀνομάζουσιν, ὡς ὀλίγον χρόνον ἐν
 ταύταις οἰκούντων ἡμῶν, τοὺς δὲ τῶν τετελευτηκό-
 των τάφους, αἰδίους οἴκους προσαγορεύουσιν, ὡς ἐν
 ἄθου διατελούντων τὸν ἄπειρον αἰῶνα. Διόπερ τῶν
 μὲν κατὰ τὰς οἰκίας κατασκευῶν ἤτιον φροντίζουσι,
 περὶ δὲ τὰς ταφὰς ὑπερβολὴν οὐκ ἀπολείπουσι φι-
 λοτιμίας. Τὴν δὲ προειρημένην πόλιν ὀνομασθῆναι
 τινὲς φασιν ἀπὸ τῆς θυγατρὸς τοῦ κτίσαντος αὐτὴν
 βασιλέως. Ταύτης δὲ μυθολογοῦσιν τινες ἐρασθῆναι
 τὸν ποταμὸν Νεῖλον ὁμοιωθέντα ταύρω, καὶ γεννη-
 σαι τὸν ἐπ' ἀρετῆς θαυμασθέντα παρὰ τοῖς ἐγχω-
 ρίοις Αἴγυπτον· ἀφ' οὗ καὶ τὴν σύμπασαν χώραν
 τυχεῖν τῆς προσηγορίας. Διαδεξάμενον γὰρ τοῦτον
 τὴν ἡγεμονίαν, γενέσθαι βασιλέα φιλάνθρωπον καὶ
 δίκαιον καὶ καθόλου σπουδαῖον ἐν πᾶσι· διὸ καὶ
 μεγάλης ἀποδοχῆς ἀξιούμενον, ὑπὸ πάντων διὰ τὴν
 εὐνοιαν τυχεῖν τῆς προειρημένης τιμῆς. Μετὰ δὲ
 τὸν προειρημένον βασιλέα, δώδεκα γενεαῖς ὕστερον,
 διαδεξάμενος τὴν κατ' Αἴγυπτον ἡγεμονίαν Μοῖρις,
 ἐν τῇ μὲν Μέμφει κατεσκεύασε τὰ βόρεια προπύ-
 λαια, τῇ μεγαλοπρεπείᾳ πολὺ τῶν ἄλλων ὑπερέχον-
 τα· ἐπάνω δὲ τῆς πόλεως ἀπὸ δέκα σχολίων λίμνην

ᾧρουξε τῇ μὲν εὐχρηστία θαυμαστήν, τῷ δὲ μεγέθει τῶν ἔργων ἄπιστον. Τὴν μὲν γὰρ περιμέτρον αὐτῆς φασὶν ὑπάρχειν σταδίων τρισχιλίων καὶ ἑξακοσίων, τὸ δὲ βάθος ἐν τοῖς πλείστοις μέρεσιν ὄργυιῶν πεντήκοντα· ὥστε τίς οὐκ ἂν, ἀναλογιζόμενος τὸ μέγεθος τοῦ κατασκευάσματος, εἰκότως ζητήσαι, πόσαι μυριάδες ἀνδρῶν ἐν πόσοις ἔτεσι τοῦτο συνετέλεσαν; τὴν δὲ χρεῖαν τὴν ἐκ ταύτης καὶ κοινοφέλειαν τοῖς τὴν Αἴγυπτον οἰκοῦσιν, ἔτι δὲ τὴν τοῦ βασιλέως ἐπινοίαν οὐκ ἂν τις ἐπαιρέσειε τῆς ἀληθείας ἀξίως.

52. Ἐπειδὴ γὰρ ὁ μὲν Νεῖλος οὐχ ὠρισμένης ἐποιεῖτο τὰς ἀναβάσεις, ἡ δὲ χώρα τὴν εὐκαρπίαν παρσκευάζεν ἀπὸ τῆς ἐκείνου συμμετρίας, εἰς ὑποδοχὴν τοῦ πλεονάζοντος ὕδατος ᾧρουξε τὴν λίμνην· ὅπως μῆτε διὰ τὸ πλῆθος τῆς ῥύσεως ἐπικλύζων ἀκαίρως τὴν χώραν, ἔλη καὶ λίμνας κατασκευάξῃ, μὴτ' ἐλάττω τοῦ συμφέροντος τὴν πλήρωσιν ποιούμενος, τῇ λειψυδρίᾳ τοὺς καρποὺς λυμαίνηται. Καὶ διώρυγα μὲν ἐκ τοῦ ποταμοῦ κατεσκευάσεν εἰς τὴν λίμνην, ὄγδοῆκοντα μὲν σταδίων τὸ μῆκος, τρίπλευρον δὲ τὸ πλάτος· διὰ δὲ ταύτης ποτὲ μὲν δεχόμενος τὸν ποταμὸν, ποτὲ δ' ἀποστρέφων, παρείχεται τοῖς γεωργοῖς τὴν τῶν ὑδάτων εὐκαιρίαν, ἀνοιγομένου τοῦ στόματος καὶ πάλιν κλειομένου φιλοτέχνως καὶ πολυδαπάρως. Οὐκ ἐλάττω γὰρ τῶν πενήκοντα ταλάντων δαπανᾶν ἦν ἀνάγκη τὸν ἀνοῖξαι βουλλόμενον ἢ κλεῖσαι τὸ τοιοῦτον κατασκευάσμα. Διαμεμένηκε δ' ἡ λίμνη τὴν εὐχρηστίαν παρεχομένη τοῖς κατ' Αἴγυπτον ἕως τῶν κατ' ἡμᾶς χρόνων, καὶ

τὴν προσηγορίαν ἀπὸ τοῦ κατασκευάσαντος ἔχει, καλουμένη μέχρι τοῦ νῦν Μοίριδος λίμνη. Ὁ δ' οὖν βασιλεὺς ὀρύττειν ταύτην, κατέλιπεν ἐν μέσῃ τόπον, ἐν ᾧ τάφον ὠκοδόμησε καὶ δύο πυραμίδας, τὴν μὲν ἑαυτοῦ, τὴν δὲ τῆς γυναικὸς, σταδιαίας τὸ ὕψος· ἐφ' ᾧν ἐπέστησεν εἰκόνας λιθίνας, καθημένας ἐπὶ θρόνου· νομίζων διὰ τούτων τῶν ἔργων ἀθάνατον ἑαυτῷ καταλείπειν τὴν ἐπ' ἀγαθῷ μνήμην. Τὴν δ' ἐκ τῆς λίμνης ἀπὸ τῶν ἰχθύων γινόμενην πρόσοδον ἔδωκε τῇ γυναικὶ πρὸς μύρα καὶ τὸν ἄλλον καλλωπισμὸν, φεροῦσης τῆς θήρας ἀργυρίου τάλαντον ἐκάστης ἡμέρας. Εἴκοσι γὰρ καὶ δύο γένη τῶν κατ' αὐτὴν φασιν ἰχθύων εἶναι, καὶ κοσσοῦτον αὐτῶν ἀλίσκεσθαι πλῆθος, ὥστε τοὺς προσκαρτεροῦντας ταῖς ταριχεύμασι, ὄντας παμπληθεῖς, δυσχερῶς περιγίνεσθαι τῶν ἔργων. Περὶ μὲν οὖν Μοίριδος τοσαῦθ' ἱστοροῦσιν Αἰγύπτιοι.

(C. 53.) Sesoosis illustrissimus rex Aegyptiorum: de quo narrationes discordant. Una cum eo sodales educati, prudenti consilio et peridonea ratione. Vivo patre, Arabas subigit: posthac maximam partem Africae. Inito regno, a filia admonitus, imperium orbis terrarum affectat. (C. 54.) Quam expeditionem quo tutius suscipiat, omnes sibi Aegyptios summa liberalitate devincit, Aegyptoque in 36 nomos divisae totidem nomarchas praeficit. Eius exercitus, cui sodales illi cum rege educati praesunt, qualis quantusque.

53. Σεσόωσιν δὲ φασιν ὕστερον ἐπιτὰ γενεαῖς βασιλεία γενόμενον, ἐπιφανεστάτας καὶ μεγίστας τῶν πρὸ αὐτοῦ ἐπιτελέσασθαι πράξεις. Ἐπεὶ δὲ περὶ τούτου τοῦ βασιλείως οὐ μόνον οἱ συγγραφεῖς οἱ παρὰ τοῖς Ἕλλησι διαπεφωνήκασιν πρὸς ἀλλήλους, ἀλλὰ καὶ τῶν κατ' Αἴγυπτον οἱ τε ἱερεῖς καὶ οἱ διαί

τῆς ὥδῃς αὐτὸν ἐγκωμιάζοντες, οὐχ ὁμολογούμενα λέγουσιν, ἡμεῖς πειρασόμεθα τὰ πιθανώτατα καὶ τοῖς ὑπάρχουσιν ἔτι κατὰ τὴν χώραν σημείοις τὰ μάλιστα συμφωνοῦντα διελθεῖν. Γεννηθέντος γὰρ τοῦ Σεσώσιος, ὁ πατὴρ αὐτοῦ μεγαλοπρεπές τι καὶ βασιλικὸν ἔπραξε. Τοὺς γὰρ κατὰ τὴν αὐτὴν ἡμέραν γεννηθέντας παῖδας ἐξ ἄλλης τῆς Αἰγύπτου συναγαγόν, καὶ τροφούς καὶ τοὺς ἐπιμελησομένους ἐπιστήσας, τὴν αὐτὴν ἀγωγὴν καὶ παιδείαν ὥρισε τοῖς πᾶσιν, ὑπολαμβάνων τοὺς μάλιστα συντραφέντας καὶ τῆς αὐτῆς παρῴθησίᾳς κεκοινωνηκότας, εὐνουσιτάτους καὶ συναγωνιστίας ἐν τοῖς πολέμοις ἀρίστους ἔσεσθαι. Πάντα δὲ δαψιλῶς χορηγήσας, διεπόνησε τοὺς παῖδας ἐν γυμνασίοις συνεχέσι καὶ κακοπαθείαις. Οὐδενὶ γὰρ αὐτῶν ἐξῆν προσενέγκασθαι τροφήν, εἰ μὴ πρότερον δράμοι σταδίους ἑκατὸν καὶ ὄγδοήκοντα. Διδὸν καὶ πάντες ἀνδρωθέντες ὑπῆρξαν ἀθληταὶ μὲν τοῖς σώμασιν εὖρωστοι, ἡγεμονικοὶ δὲ καὶ καρτερικοὶ ταῖς ψυχαῖς, διὰ τὴν τῶν ἀρίστων ἐπιτηδευμάτων ἀγωγὴν. Τὸ μὲν οὖν προῦτον ὁ Σεσώσις ἐκπεμφθεὶς ὑπὸ τοῦ πατρὸς μετὰ δυνάμεως εἰς Ἀραβίαν, συστρατευομένων καὶ τῶν συντρόφων, περὶ τε τὰς θήρας διεπονήθη, καὶ ταῖς ἀννδρῖαις καὶ σπανοσιτίαις ἐγκαρτερήσας, κατεστρέψατο τὸ γέος ἅπαν τὸ τῶν βαρβάρων, ἀδούλωτον τὸν προτοῦ χρόνον γεγονός. Ἐπειτα εἰς τοὺς πρὸς τὴν ἐσπέραν τόπους ἀποσταλείς, τὴν πλείστην τῆς Λιβύης ὑτήκοον ἐποιήσατο, παντελῶς νέος ὢν τὴν ἡλικίαν. Τοῦ δὲ πατρὸς τελευτήσαντος, διαδιξάμε-

ρος τὴν βασιλείαν, καὶ ταῖς προκατεργασθείσαις πράξεσι μειωρισθεῖς, ἐπεβάλετο τὴν οἰκουμένην κατακτήσασθαι. Ἔτιοι δὲ λέγουσιν αὐτὸν ὑπὸ τῆς ἰδίας θυγατρὸς Ἀθύρτιος παρακληθῆναι πρὸς τὴν τῶν ὅλων δυναστείαν· ἦν οἱ μὲν συνέσει πολὺ τῶν ἄλλων διαφέρονσάν φασι διδάξαι τὸν πατέρα ὅρα-
δίως ἂν ἔσομένην τῆν στρατείαν· οἱ δὲ μαντικῇ χρωμένην, καὶ τὸ μέλλον ἔσεσθαι προγινώσκουσαν ἔκ τε τῆς θυτικῆς καὶ τῆς ἐγκοιμήσεως τῆς ἐν τοῖς ἱεροῖς, ἔτι δὲ τῶν κατὰ τὸν οὐρανὸν γινομένων ση-
μείων. Γεγράφασι δὲ τινες καὶ διότι κατὰ τὴν γέ-
νεσιν τοῦ Σεσωώσιος ὁ πατὴρ αὐτοῦ καθ' ἕπνον δόξαι τὸν Ἰφαιστον αὐτῷ λέγειν, ὅτι πάσης τῆς οἰ-
κουμένης ὁ γεννηθεὶς παῖς κρατήσῃ, διὰ ταύτην οὖν τὴν αἰτίαν τὸν μὲν πατέρα τοὺς συνηλικιώτας τοῦ προειρημένου ἀθροῖσαι καὶ βασιλικῆς ἀγωγῆς ἀξιώσας, προκατασκευαζόμενον εἰς τὴν τῶν ὅλων ἐπίθεσιν· αὐτὸν δ' ἀνδρωθέντα καὶ τῇ τοῦ θεοῦ προῤῥήσει πιστεύσαντα, κατενεχθῆναι πρὸς τὴν προειρημένην στρατείαν.

54. Πρὸς δὲ ταύτην τὴν ἐπιβολὴν πρῶτον μὲν τὴν πρὸς αὐτὸν εὐνοίαν κατεσκευάσας πᾶσι τοῖς κατ' Αἴγυπτον, ἡγούμενος δεῖν τοὺς μὲν συστρατεύον-
τας ἐτοιμῶς ὑπὲρ τῶν ἡγουμένων ἀποθνήσκειν, τοὺς δὲ ἀπολειπομένους ἐπὶ τῶν πατρίδων μηδὲν νεωτε-
ρίζειν, εἰ μέλλει τὴν προαίρεσιν ἐπὶ τέλος ἄξειν. Διὸ καὶ πάντας ἐκ τῶν ἐνδεχομένων εὐηργέτει, τοὺς μὲν χρημάτων δωρεαῖς ἐκθεραπεύων, τοὺς δὲ χάρας δόσει, τινὰς δὲ τιμωρίας ἀπολύσει, πάντας δὲ ταῖς

ὁμίλαις καὶ τῇ τῶν τρόπων ἐπεικειά προσήγειο. Τῶν τε γὰρ βασιλικῶν ἐγκλημάτων ἅπαντας ἀθῶους ἀφῆκε, καὶ τοὺς πρὸς ἀργύριον συγκεκλεισμένους ἀπέλυσε τοῦ χρέους, ὅντις πολλοῦ πλήθους ἐν ταῖς φυλακαῖς. Τὴν δὲ χώραν ἄπασαν εἰς ἕξ καὶ τριάκοντα μέρη διελών, ἃ χαλοῦσιν Αἰγύπτιοι νομοὺς, ἐπέστησεν ἅπασιν Νομίρχας, τοὺς ἐπιμελησομένους τῶν [τε] προσόδων τῶν βασιλικῶν, καὶ διοικήσοντας ἅπαντα τὰ κατὰ τὰς ἰδίας μερίδας. Ἐπελέξατο δὲ καὶ τούτων τῶν ἀνδρῶν τοὺς ταῖς ῥώμαις διαφέροντας, καὶ συνεστήσατο στρατόπεδον ἄξιον τοῦ μεγέθους τῆς ἐπιβολῆς· κατέγραψε γὰρ πεζῶν μὲν ἑξήκοντα μυριάδας, ἵππεῖς δὲ διςμυρίους καὶ τετρακισχιλίους, ζεύγη δὲ πολεμιστήρια διςμύρια καὶ ἑπτακισχίλια. Ἐπὶ δὲ τὰς κατὰ μέρος ἡγεμονίας ἔταξεν τῶν στρατιωτῶν τοὺς συντρόφους, ἐνηθληκότας μὲν ἤδη τοῖς πολέμοις, ἀρετὴν δ' ἐξηλικότας ἐν παιδῶν, εὐνοίαν δὲ ἀδελφικὴν ἔχοντας πρὸς τε τὸν βασιλέα καὶ πρὸς ἀλλήλους, ὄντας τὸν ἀριθμὸν πλείους τῶν χιλιῶν καὶ ἑπτακοσίων. Πᾶσι δὲ τοῖς προειρημένοις κατεκληροῦχησε τὴν ἀρίστην τῆς χώρας, ὅπως ἔχοντες ἰκανὰς προσόδους, καὶ μηδενὸς ἐνδεεῖς ὄντες, ἀσκήσι τὰ τερὸς τοὺς πολέμους.

C. 55. Aethiopiibus debellatis, mare rubrum pervagatur, et totam Asiam terra marique usque ad Oceanum australem Tanaiumque imperio suo subiecit. Colchorum ibi gens condita, quorum origo Aegyptiaca, ut Iudaeorum, circumcisione arguitur. Post transgressus in Europam, terminos expeditionis in Thracia figit. Plurimis locis ipsi columnae erectae cum inscriptionibus, testes victoriarum: illi statuac eius positae. Annis exactis novem, spoliis onustus in Aegyptum redit, hac expeditione factam beatiorum.

55. Κατασκευασίαις δὲ τὴν δύναμιν, ἐστράτευ-

σεν ἐπὶ πρώτους Αἰθίοπας, τοὺς πρὸς τὴν μεσημ-
 ῆριαν κατοικοῦντας· καὶ καταπολεμήσας, ἠνάγκασε
 τὸ ἔθνος φόρους τελεῖν, ἔβρον καὶ χρυσόν, καὶ τῶν
 ἐλεφάντων τοὺς ὀδόντας. Ἐπειτ' εἰς μὲν τὴν ἐρυ-
 θρὰν θάλασσαν ἀπέστειλε στόλον νεῶν τετρακοσίων,
 πρῶτος τῶν ἐγχωρίων μακρὰ σκάφη ναυπηγησάμε-
 ρος, καὶ τὰς τε νῆσους τὰς ἐν τοῖς τόποις κατεκτή-
 σατο, καὶ τῆς ἠπείρου τὰ παρὰ θάλατταν μέρη κα-
 τεστρέψατο, μέχρι τῆς Ἰνδικῆς· αὐτὸς δὲ κατὰ τῆς
 δυνάμεως περὶ τὴν πορείαν ποιησάμενος, κατεστρέ-
 ψατο πᾶσαν τὴν Ἀσίαν· οὐ μόνον γὰρ τὴν ὕστερον
 ὑπ' Ἀλεξάνδρου τοῦ Μακεδόνοιο κατακτηθεῖσαν χώ-
 ραν ἐπῆλθεν, ἀλλὰ καὶ τινὰ τῶν ἐθνῶν, ὧν ἐκεῖνος
 οὐ παρέβαλεν εἰς τὴν χώραν. Καὶ γὰρ τὸν Γάγγην
 ποταμὸν διέβη, καὶ τὴν Ἰνδικὴν ἐπῆλθε πᾶσαν ἕως
 Ὠκεανοῦ, καὶ τὰ τῶν Σκυθῶν ἔθνη μέχρι Τανάϊδος
 ποταμοῦ, τοῦ διορίζοντος τὴν Εὐρώπην ἀπὸ τῆς
 Ἀσίας· ὅτε δὴ φασὶ τῶν Αἰγυπτίων τινὰς καταλει-
 φθέντας περὶ τὴν Μαιῶτιν λίμνην συστήσασθαι τὸ
 τῶν Κόλχων ἔθνος. Ὅτι δὲ τοῦτο τὸ γένος Αἰγυ-
 πτιακόν ἐστι, σημεῖον εἶναι τὸ περιτέμεσθαι τοὺς
 ἀνθρώπους παραπλησίως τοῖς κατ' Αἴγυπτον, δια-
 μένοντος τοῦ νομίμου παρὰ τοῖς ἀποίκιοις, καθάπερ
 καὶ παρὰ τοῖς Ἰουδαίοις. Ὅμοίως δὲ καὶ τὴν λοι-
 πὴν Ἀσίαν ἅπασαν ὑπήκοον ἐποίησατο, καὶ τῶν
 Κυκλάδων νήσων τὰς πλείστας. Διαβὰς δ' εἰς τὴν
 Εὐρώπην, καὶ διεξιὼν ἅπασαν τὴν Θράκην, ἐκινδύ-
 νευσεν ἀποβαλεῖν τὴν δύναμιν, διὰ σπάνιν τροφῆς
 καὶ τόπων δυσχωρίας. Διόπερ ὄρια τῆς στρατείας

ποιησάμενος ἐν τῇ Θράκῃ, στήλας κατεσκεύασεν ἐν πολλοῖς τόποις τῶν ὑπ' αὐτοῦ κατακτηθέντων· αὐταὶ δὲ τὴν ἐπιγραφὴν εἶχον Αἰγυπτίοις γράμμασι, τοῖς ἱεροῖς λεγομένοις· Τὴνδε τὴν χώραν ὕπλοις κατεστρέψατο τοῖς ἑαυτοῦ βασιλεὺς βασιλέων καὶ δεσπότης δεσποτῶν Σεσόωσις. Τὴν δὲ στήλην κατεσκεύασεν ἔχουσαν αἰδοῖον, ἐν μὲν τοῖς μαχίμοις ἔθνεσιν, ἀνδρός, ἐν δὲ τοῖς ἀγεννέσι καὶ δειλοῖς, γυναικός· ἀπὸ τοῦ κυριωτέρου μέρους τὴν διάθεσιν τῆς ἐκάστων ψυχῆς φανερωτάτην τοῖς ἐπιγινομένοις ἔσεσθαι νομίζων. Ἐν ἐνίοις δὲ τόποις καὶ τὴν ἑαυτοῦ κατεσκεύασεν εἰκόνα λιθίνην, τόξα καὶ λόγχην ἔχουσαν, τῷ μεγέθει τέτταρσι παλαισταῖς μείζονα τῶν τεττάρων πηχῶν, ἡλίκος ὢν καὶ αὐτὸς ἐτύγχανεν. Ἐπεικῶς δὲ προσερχθεὶς ἅπασιν τοῖς ὑποτεταγμένοις, καὶ συντελέσας τὴν στρατείαν ἐν ἕτεσιν ἐννέα, τοῖς μὲν ἔθνεσι κατὰ δύναμιν προσέταξε δωροφορεῖν κατ' ἑναυτὸν εἰς Αἴγυπτον· αὐτὸς δὲ ἀθροίσας αἰχμαλώτων τε καὶ τῶν ἄλλων λαφύρων πλῆθος ἀνυπέσβλητον, ἐπανῆλθεν εἰς τὴν πατρίδα, μεγίστας πράξεις τῶν πρὸ αὐτοῦ κατειργασμένος. Καὶ τὰ μὲν ἱερὰ πάντα τὰ κατ' Αἴγυπτον ἀναθήμασιν ἀξιολόγοις καὶ σκύλοις ἐκόσμησε· τῶν δὲ στρατιωτῶν τοὺς ἀνδραγαθήσαντας δωρεαῖς κατὰ τὴν ἀξίαν ἐτίμησε· καθόλου δὲ ἀπὸ ταύτης τῆς στρατείας οὐ μόνον ἢ συνανδραγαθήσασα δύναμις μεγάλην εὐπορίαν κτησαμένη, τὴν ἐπάνοδον ἐποίησαστο λυμπράν, ἀλλὰ καὶ τὴν Αἴγυπτον ἅπασαν συνέβη παντοίας ὠφελείας ἐμπλησθῆναι.

(C. 56.) Finitis bellis, urbes Aegypti templis auget; ad quae exstruenda captivorum opera utitur. Babylonii captivi, qui a rege defecerant, Babylonem in Aegypto condunt. (Obiter de Troianis captivis, cum Menelao in Aegyptum delatis; ubique urbem patriae cognominem condentibus. Sed Ctesiae alia narratio de Babylone ac Troia Aegypti.)

56. Ὁ δὲ Σεσώωσις ἀποστήσας τὰ πλήθη ἀπὸ τῶν πολεμικῶν ἔργων, τοῖς μὲν συνανδραγαθήσασιν συνεχώρησε τὴν ἑρασιώνην καὶ τὴν ἀπόλαυσιν τῶν κατακτηθέντων ἀγαθῶν· αὐτὸς δέ, φιλόδοξος ὢν καὶ τῆς εἰς τὸν αἰῶνα μνήμης ὀρεγόμενος, κατεσκεύασεν ἔργα [τε] μεγάλα καὶ θαυμαστά ταῖς ἐπινοίαις καὶ ταῖς χορηγίαις, ἑαυτῷ μὲν ἀθάνατον περιποιοῦντα δόξαν, τοῖς δ' Αἰγυπτίοις τὴν εἰς ἅπαντα τὸν χρόνον ἀσφάλειαν μετὰ ἑρασιώνης. Πρῶτον μὲν γάρ, ἀπὸ θεῶν ἀρξάμενος, ἀκοδόμησεν ἐν πάσαις ταῖς κατ' Αἴγυπτον πόλεσιν ἱερὸν θεοῦ τοῦ μάλιστα παρ' ἐκάστοις τιμωμένου· πρὸς δὲ τὰς ἐργασίας τῶν μὲν Αἰγυπτίων οὐδένα παρέλαβε, δι' αὐτῶν δὲ τῶν αἰχμαλώτων ἅπαντα κατεσκεύασε· διόπερ ἐπὶ πᾶσι τοῖς ἱεροῖς ἐπέγραψεν· ὡς οὐδεὶς ἐγχώριος εἰς αὐτὰ μεμόχθηκε. Λέγεται δέ, τῶν αἰχμαλώτων τοὺς ἐκ τῆς Βαβυλωνίας ἑλόντας ἀποστῆναι τοῦ βασιλέως, μὴ δυναμένους φέρειν τίς ἐν τοῖς ἔργοις ταλαιπωρίας· οὓς καταλαβομένους παρὰ τὸν ποταμὸν χωρίον καρτερόν, διαπολεμεῖν τοῖς Αἰγυπτίοις καὶ τὴν σύνεγγυς χώραν καταφθείρειν· τέλος δέ, δοθείσης ἀδείας αὐτοῖς, κατοικῆσαι τὸν τόπον, ὃν καὶ ἀπὸ τῆς πατρίδος Βαβυλῶνα προσαγορευῆσαι. Δι' αἰτίας δὲ παραπλησίους φασὶν ὠνομάσθαι καὶ τὴν Τροίαν τὴν ἔτι καὶ νῦν οὔσαν παρὰ

τὸν Νεῖλον. Τὸν μὲν γὰρ Μενέλαον ἕξ Ἰλίου πλέοντα μετὰ πολλῶν αἰχμαλώτων παραβαλεῖν εἰς Αἴγυπτον, τοὺς δὲ Τρωῆας ὑποσιάντας αὐτοῦ καταλαβέσθαι τινὰ τόπον καὶ διαπολεμῆσαι μέχρις ὅτου, συγχωρηθεῖσης αὐτοῖς τῆς ἀσφαλείας, ἔκτισαν πόλιν, ἣν δμῶννυμον αὐτοὺς λέγουσι ποιῆσαι τῇ πατρίδι. Οὐκ ἄγνοῦ δ' ὅτι περὶ τῶν εἰρημίων πόλεων Κιτισίας ὁ Κνίδιος διαφόρως ἰστορήσε, φήσας τῶν μετὰ Σεμιράμιδος παραβαλόντων εἰς Αἴγυπτόν τινας ἐκτικέναι ταύτας, ἀπὸ τῶν ἰδίων πατριδῶν θεμένους τὴν προσηγορίαν. Περὶ δὲ τούτων τὸ μὲν ἀληθὲς ἐκθέσθαι μετὰ ἀκριβείας οὐ ῥᾶδιον, τὸ δ' ἀναγραφῆς ἀξιῶσαι τὰ διαφέρονόμενα παρὰ τοῖς συγγραφεῦσιν ἀναγκαῖον, ὅπως ἀκέραιος ἢ περὶ τῆς ἀληθείας κρίσις ἀπολείπεται τοῖς ἀναγινώσκουσιν.

(C. 57.) Aggeres erigit, ut urbes, Nili obnoxias inundationibus, illuc transferat. Inde a Memphi ad mare usque fossas e Nilo ducit, et commeatus iuvandi causa, et ut hostes introitu arceantur. Aegyptum adversus Syriam et Arabiam muro firmat. Insigne navigium Deo Thebis culto consecrat: item duos obeliscos cum inscriptionibus. Statuas ponit, et suam ipsius, et uxoris, et filiorum, in templo Vulcani Memphitico, quoniam ex insidiis, a fratre stractis, salvus evaserat.

57. Ὁ δ' οὖν Σεσόωσις χώματα πολλὰ καὶ μεγάλα κατασκευάσας, τὰς πόλεις ταύτας μετώκισεν, ὅσαι μὴ φυσικῶς τὸ ἔδαφος ἐτύγχανον ἐπηρμένον ἔχουσιν· ὅπως κατὰ τὰς πληρώσεις τοῦ ποταμοῦ καταφυγὰς ἔχουσιν ἀκινδύνους οἱ τε ἄνθρωποι καὶ τὰ κτήνη. Κατὰ πᾶσαν δὲ τὴν χώραν τὴν ἀπὸ Μίμφεως ἐπὶ θάλασσαν ὥρυξε πυκνὰς ἐκ τοῦ ποταμοῦ διώρυγας, ἵνα τὰς μὲν συγκομιδὰς τῶν καρπῶν

ποιῶνται συντόμως καὶ ῥαδίως, ταῖς δὲ πρὸς ἀλλήλους τῶν λαῶν ἐπιμιξίαις καὶ πᾶσι τοῖς τόποις ὑπάρχη ἑμισιώνη καὶ πάντων τῶν πρὸς ἀπόλαυσιν πολλή δαψίλεια· τὸ δὲ μέγιστον, πρὸς τὰς τῶν πολεμίων ἐφόδους ὄχυράν καὶ δυσέμβολον ἐποίησε τὴν χώραν. Τὸν γὰρ προτοῦ χρόνον ἡ κρατίστη τῆς Αἰγύπτου πᾶσα σχεδὸν ἱππασίμος οὔσα καὶ ταῖς συνωρίσιν ἔμβατος, ἀπ' ἐκείνου τοῦ χρόνου, διὰ τὸ πλῆθος τῶν ἐκ τοῦ ποταμοῦ διωρῶγων, δυσεφοδεστιάτη γέγονεν. Ἐτείχισε δὲ καὶ τὴν πρὸς ἀνατολὰς νεύουσαν πλευρὰν τῆς Αἰγύπτου πρὸς τὰς ἀπὸ τῆς Συρίας καὶ τῆς Ἀραβίας ἐμβολάς, ἀπὸ Πηλουσίου μέχρις Ἡλιουπόλεως, διὰ τῆς ἐρήμου, τὸ μῆκος ἐπὶ σταδίους χιλίους καὶ πεντακοσίους. Ἐναυπηγήσατο δὲ καὶ πλοῖον κέδρινον, τὸ μὲν μῆκος πηχῶν διακοσίων καὶ ὄγδοήκοντα, τὴν δ' ἐπιφάνειαν ἔχον τὴν μὲν ἔξωθεν ἐπίχρυσον, τὴν δ' ἔνδοθεν κατηργυρωμένην, καὶ τοῦτο μὲν ἀνέθηκε τῷ θεῷ τῷ μάλιστα ἐν Θήβαις τιμωμένῳ· δύο δὲ λιθίνους ὀβελίσκους ἐκ τοῦ σκληροῦ λίθου, πηχῶν τὸ ὕψος εἴκοσι πρὸς τοῖς ἑκατόν, ἐφ' ὧν ἐπέγραψε τὸ, τε μέγεθος τῆς δυνάμεως καὶ τὸ πλῆθος τῶν προσόδων, καὶ τὸν ἀριθμὸν τῶν καταπολεμηθέντων ἐθνῶν. Ἐν Μέμφει δ' ἐν τῷ τοῦ Ἱφαιστοῦ ἱερῷ μονολίθους εἰκόνας ἑαυτοῦ τε καὶ τῆς γυναικός, τὸ ὕψος τριάκοντα πηχῶν, τῶν δ' υἰῶν εἴκοσι πηχῶν, διὰ σύμπτωμα τοῖόνδε. Ἐκ τῆς μεγάλης στρατείας ἀνακάμψαντος εἰς Αἴγυπτον τοῦ Σεσοῦσιος, καὶ διατρίβοντος περὶ τὸ Πηλούσιον, ἐστιῶν αὐτὸν ὁ ἀδελφὸς μετὰ τῆς

γυναικὸς καὶ τῶν τέκνων, ἐπιβουλήν συνεστήσατο. Ἀναπανομένων γὰρ αὐτῶν ἀπὸ τῆς μέθης, ἔχων κάλλμου ξηροῦ πλῆθος ἐκ χρόνου παρεσκευασμένον, καὶ τοῦτο τυκτὸς τῇ σκητῇ περιθεὶς ἐνέπρησεν. Ἄφνω δὲ τοῦ πυρὸς ἐκλαμψαντος, οἱ μὲν ἐπὶ τῆς θεραπείας τοῦ βασιλέως τεταγμένοι, παρεβοήθουν ἀγεννῶς ὡς ἂν οἰνωμένοι· ὁ δὲ Σεσόωσις ἀμφοτέρας τὰς χεῖρας ἀνατείνας καὶ ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τῶν παίδων καὶ τῆς γυναικὸς τοῖς θεοῖς εὐξάμενος, διεξέπεσε διὰ τῆς φλογός. Σωθεὶς δὲ παραδόξως, τοὺς τε ἄλλους ἐτίμησεν ἀναθήμασι, καθάπερ προειρηται, πάντων δὲ μάλιστα τὸν Ἰφαιστον, ὡς ὑπὸ τουτου τετευχῶς τῆς σωτηρίας.

(C. 58.) Amplitudinem et fistum huius regis in primis ostendunt pompae, quibus reges ducesque eius quadrigas traxerunt. Post regnum triginta annorum oculis captus, mortem sibi conscivit. Sed admiratio eius penes Aegyptios maxima et permanens: ut sacerdos etiam Aegyptius, multis actatibus post, adversus Darium Hyst., Sesoosi praefecti cupientem, haud irritus parrhesiastes existet.

58. Πολλῶν δὲ καὶ μεγάλων περὶ τὸν Σεσόωσιν ὑπαρξάντων, δοκεῖ μεγαλοπρεπέστατον αὐτῷ γεγεῖναι τὸ συντελούμενον ἐν ταῖς ἐξόδοις περὶ τοὺς ἡγεμόνας. Τῶν γὰρ καταπεπολεμημένων ἐθνῶν οἱ τε τὰς συγκεχωρημένας βασιλείας ἔχοντες, καὶ τῶν ἄλλων οἱ τὰς μεγίστας ἡγεμονίας παρειληφότες, ἀπῆντων εἰς Αἴγυπτον ἐν τακτοῖς χρόνοις, φέροντες δῶρα· οὓς ὁ βασιλεὺς ἐκδεχόμενος, ἐν μὲν τοῖς ἄλλοις ἐτίμα, καὶ διαφερόντως προῆγεν· ὁπότε δὲ πρὸς ἱερὸν ἢ πόλιν προσιέναι μέλλοι, τοὺς ἵππους ἀπὸ τοῦ τεθρίππου λύων, ὑπεξεδγγυεν ἀντὶ τούτων κατὰ

τέταρτος τοὺς τε βασιλεῖς καὶ τοὺς ἄλλους ἡγεμό-
 νας· ἐνδεικνύμενος, ὡς ᾔφειτο, πᾶσιν, ὅτι τοὺς τῶν
 ἄλλων κρατίστους καὶ δι' ἀρετὴν ἐπιφανεστάτους
 καταπολεμήσας, εἰς ἄμιλλαν ἀρετῆς οὐκ ἔχει τὸν δυ-
 νάμενον συγκριθῆναι. Δοκεῖ δ' οὗτος ὁ βασιλεὺς
 πάντας τοὺς πρόποτε γενομένους ἐν ἐξουσίαις ὑπερ-
 βεβηκέναι ταῖς τε πολεμικαῖς πράξεσι, καὶ τῶ μεγέ-
 θει καὶ τῶ πλήθει τῶν τε ἀναθημάτων καὶ τῶν ἔρ-
 γων τῶν κατεσκευασμένων κατ' Αἴγυπτον. Ἔτι δὲ
 τρία πρὸς τοῖς τριάκοντα βασιλεύσας, ἐκ προαιρέ-
 σεως ἐξέλιπε τὸν βίον, ὑπολιπόντων αὐτὸν τῶν ὀμ-
 μάτων· καὶ τοῦτο πράξας, οὐ μόνον παρὰ τοῖς ἱε-
 ρεῦσιν ἀλλὰ καὶ παρὰ τοῖς ἄλλοις Αἰγυπτίοις ἐθαυ-
 μάσθη, δόξας τῇ μεγαλοψυχίᾳ τῶν πεπραγμένων
 ἀκόλουθον πεποιῆσθαι τὴν τοῦ βίου καταστροφὴν.
 Ἐπὶ τοσοῦτο δὲ ἴσχυσε καὶ διέτεινε τοῖς χρόνοις ἢ
 δόξα τούτου τοῦ βασιλέως, ὥστε τῆς Αἰγύπτου πολ-
 λαῖς γενεαῖς ὕστερον πεσοῦσης ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν
 τῶν Περσῶν, καὶ Δαρείου τοῦ Ξέρξου πατρὸς σπου-
 δάσαντος ἐν Μέμφει τὴν ἰδίαν εἰκόνα στήσαι πρὸ
 τῆς τοῦ Σεσωώσιος, ὁ μὲν ἀρχιερεὺς ἀντείπε, λόγου
 προτεθέντος ἐν ἐκκλησίᾳ τῶν ἱερέων, ἀποφηνάμενος
 ὡς οὐπὼ Δαρεῖος ὑπεριτίθειται ταῖς Σεσωώσιος πρά-
 ξεις· ὁ δὲ βασιλεὺς οὐχ ὅπως ἡγανάκτησεν, ἀλλὰ καὶ
 τούναντίον ἦσθεις ἐπὶ τῇ παρόρῃσι, σπουδά-
 σειν ἔφησεν ὅπως κατὰ μηδὲν ἐκείνου λειφθείη,
 βιώσας τὸν ἴσον χρόνον· καὶ παρεκάλει συγκρί-
 κειν τὰς ἡλικιωτίδας πράξεις, τοῦτον γὰρ δι-
 καιότατον ἔλεγχον εἶναι τῆς ἀρετῆς. Περὶ μὲν

οὖν Σισσοῦσιος ἀρκεσθησόμεθα τοῖς εἰρημενοῖς
λόγοις.

(C. 59.) Successit filius, Sesoosis II., nihil gerens memoria et patris nomine dignum. Coecus factus, sive morbo hereditario, sive ob impietatem in Nilum, qua ratione visum recuperavit. Quo restituto, duos obeliscos deo Heliopolitano d. eavit.

59. Ὁ δ' υἱὸς αὐτοῦ διαδεξάμενος τὴν βασι-
λείαν καὶ τὴν τοῦ πατρὸς προσηγορίαν ἑαυτῷ περι-
θέμενος προᾶξιν μὲν πολεμικὴν ἢ μνήμης ἀξίαν οὐδ'
ἦντιναοῦν συνετελέσατο, συμπτώματι δὲ περιέπεσεν
ιδιάζοντι. Ἐστερήθη μὲν γὰρ τῆς ὀράσεως, εἴτε
διὰ τὴν πρὸς τὸν πατέρα τῆς φύσεως κοινωνίαν,
εἴθ' ὡς τινες μυθολογοῦσι, διὰ τὴν εἰς τὸν ποταμὸν
ἁσέβειαν· τὸ γὰρ ῥεῦμα κατηκόντιζε. Διὰ δὲ τὴν
ἀτυχίαν ἀναγκασθεὶς καταφυγεῖν ἐπὶ τὴν τῶν θεῶν
βοήθειαν, ἐπὶ χρόνους ἱκανοὺς πλείσταις θυσίαις
καὶ τιμαῖς τὸ θεῖον ἐξίλασκόμενος, οὐδεμιᾶς ἐτύγ-
χανε πολυωρίας. Τῷ δεκάτῳ δ' ἔτει μαντείας αὐτῷ
γενομένης, τιμῆσαί τε τὸν θεὸν τὸν ἐν Ἰλιου-
πόλει, καὶ γυναικὸς οὔρω νύξασθαι τὸ πρόσω-
πον, ἣτις πείραν ἀνδρὸς οὐκ εἴληφεν ἑτέρου,
τῶν μὲν γυναικῶν, ἀπὸ τῆς ἰδίας ἀρξάμενος καὶ
πολλὰς ἐξειάσας, οὐδεμίαν εὗρεν ἀδιάφθορον,
πλὴν κηρωροῦ τινός, ἦν ὑγιὴς γενόμενος ἔγρημε-
τὰς δ' ἄλλας ζώσας ἐν κόμηι τινὶ κατέκτανσεν,
ἦν Αἰγύπτιοι, διὰ τὸ σύμπτωμα τοῦτο, προση-
γόρευσαν ἱερὰν βῶλον. Τῷ δ' ἐν Ἰλιουπόλει
θεῷ τὰς χάριτας ἀπορέμων τῆς εὐεργεσίας, κα-
τὰ τὸν χρησμὸν ὀβελίσκους ἀνέθηκε δύο μονο-

λίθους, τὸ μὲν πλάτος ὀκτώ, τὸ δὲ μῆκος πηχῶν
ἑκατόν.

(C. 60.) Post multos reges inglorios Amasis imperium nactus, quum violentius potestate abuteretur, ab Actisane, Aethiopum rege, superatus regnoque exutus est. In subditos magna fuit victoris clementia; sed latrones, naribus abscissis, ad Syriae fines Rhinocoluram habitatum misit, ubi variis ad vitam sustentandam artificijs, propter loci asperitatem, opus habuerunt.

60. Μετὰ δὲ τοῦτον τὸν βασιλέα, συχνοὶ τῶν
διαδεξαμένων τὴν ἀρχὴν τινὲς οὐδὲν ἔπραξαν ἀνα-
γραφῆς ἄξιον. Πολλαῖς δ' ὕστερον γενεαῖς Ἀμασις
γενόμενος βασιλεὺς ἤρχε τῶν ὄχλων βιαιότερον·
πολλοὺς μὲν γὰρ παρὰ τὸ δίκαιον ἐτιμωρεῖτο, συ-
χνοὺς δὲ τῶν οὐσιῶν ἐστέρισκε, πᾶσι δ' ὑπεροπτικῶς
καὶ κατὰ πᾶν ὑπερηφάνως προσεφέρετο. Μέχρι μὲν
οὖν τινὸς οἱ πάσχοντες ἐκατέρουν, οὐ δυνάμενοι
κατ' οὐδένα τρόπον ἀμύνασθαι τοὺς πλεῖον ἰσχύον-
τας. Ἐπεὶ δὲ Ἀκτισάνης ὁ τῶν Αἰθιοπῶν βασιλεὺς
ἐστράτευσεν ἐπ' αὐτόν, τότε τοῦ μίσους καιρὸν λα-
βόντες ἀπέστησαν οἱ πλεῖστοι· διόπερ θραδίως αὐτοῦ
χειρωθέντος, ἡ μὲν Αἴγυπτος ἔπεσεν ὑπὸ τὴν τῶν
Αἰθιοπῶν βασιλείαν. Ὁ δ' Ἀκτισάνης ἀνθρωπίνως
ἐνέγκας τὴν εὐτυχίαν, ἐπιεικῶς προσεφέρετο τοῖς
ὑποτεταγμένοις· ὅτε δὴ καὶ συνετέλεσεν ἰδίον τι περὶ
τοὺς ληστίας, οὔτε θανατώσας τοὺς ἐνόχους οὔτε
ὀλοσχερῶς ἀφείς ἀτιμωρήτους. Συναγαγὼν γὰρ ἐξ
ἀπάσης τῆς χώρας τοὺς ἐν ἐγκλήμασιν ὄντας, καὶ
τὴν διάγνωσιν αὐτῶν δικαιοτάτην ποιησάμενος,
ἤθροισεν ἅπαντας τοὺς καταδικασμένους· ἀποτε-
μῶν δ' αὐτῶν τοὺς μυκτῆρας, κατώκισεν ἐν τοῖς
ἐσχάτοις τῆς ἐρήμου χώρας, κτίσας πόλιν τὴν ἀπὸ

τοῦ συμπτώματος τῶν οἰκητόρων Ἐρινοκολούραν
 προσαγορευθεῖσαν. Αὕτη δὲ κειμένη πρὸς τοῖς με-
 θορίοις τῆς Αἰγύπτου καὶ Συρίας, οὐ μακρὰν τοῦ
 παρήκοντος αἰγιαλοῦ, πάντων σχεδὸν τῶν πρὸς ἄν-
 θρωπίνην δίαιταν ἀνηκόντων ἐστέροται. Περιέχει
 μὲν γὰρ αὐτὴν χώρα πλήρης ἄλμυρίδος, ἐντὸς δὲ τοῦ
 τείχους ὀλίγον ἐστὶν ὕδωρ ἐν φρέασι, καὶ τοῦτο διε-
 φθαμένον, καὶ παντελῶς τῇ γένουσι πικρὸν. Κα-
 τήκισε δ' αὐτοὺς εἰς ταύτην τὴν χώραν, ὅπως μῆτε
 τοὺς ἐξ ἀρχῆς ἐπιτηδευθέντας βίους διατηροῦντες,
 λυμαίνωνται τοὺς μηδὲν ἀδικοῦντας, μῆτε κατὰ τὰς
 πρὸς τοὺς ἄλλους ἐπιμιξίας ἀγροοῦμενοι λανθάνω-
 σιν. Ἄλλ' ὅμως ἐκριφέντες εἰς χώραν ἔρημον καὶ
 πάντων σχεδὸν τῶν χρησίμων ἄπορον, ἐπειθήσαν
 βίον οἰκεῖον τῆς περὶ αὐτοὺς ἐνδείας, ἀναγκαζούσης
 τῆς φύσεως πρὸς τὴν ἀπορίαν πάντα μηχανᾶσθαι.
 Καλάμην μὲν γὰρ κείροντες ἐκ τῆς ὁμόρου χώρας,
 καὶ ταύτην σχίζοντες, λίνα παραμύκη κατεσκευάζον,
 ταῦτα δὲ παρὰ τὸν αἰγιαλὸν ἐπὶ πολλοὺς σταδίους
 ἱστάντες, τὰς θήρας τῶν ὀρνύγων ἐποιοῦντο (φέρου-
 νται γὰρ οὗτοι κατ' ἀγέλας μείζονες ἐκ τοῦ πελάγους)
 οἷς θηρεύοντες, ἤθροισον πλῆθος ἱκανὸν εἰς δια-
 τροφὴν ἑαυτοῖς.

(C. 61.) Post Actisanis mortem, iugo Aethiopum excusso, Mendes indigena, rex factus Aegypti, labyrinthum extruxit: ad cuius exemplum postea Daedalus similem in Creta fabricatus est.

61. Τοῦ δὲ βασιλέως τούτου τελευτήσαντος,
 ἀνεκτήσαντο τὴν ἀρχὴν Αἰγύπτιοι, καὶ κατέστησαν
 ἐγγχώριον βασιλεῖα Μένδην, ὃν τινες Μάρθρον προσο-

νομάζουσιν. Οὗτος δὲ πολεμικὴν μὲν προᾶξιν οὐδ' ἠντινοῦν ἐπετελέσατο, τάφον δὲ αὐτῷ κατεσκεύασε τὸν ὀνομαζόμενον λαβύρινθον, οὐχ οὕτω κατὰ τὸ μέγεθος τῶν ἔργων θαυμαστόν, ὡς πρὸς τὴν φιλοτεχνίαν δυσμίμητον· ὁ γὰρ εἰσελθὼν εἰς αὐτὸν οὐ δύναται ῥαδίως τὴν ἔξοδον εὑρεῖν, εἰν μὴ τύχη τιτὸς ὀδηγοῦ παντελῶς ἐμπείρου. Φισοὶ δὲ τινες καὶ τὸν Δαίδαλον εἰς Αἴγυπτον παραβαλόντα, καὶ θαυμάσαντα τὴν ἐν τοῖς ἔργοις τέχνην, κατασκευάσαι τῷ βασιλεύοντι τῆς Κρήτης Μινῶϊ λαβύρινθον ὁμοιον τῷ κατ' Αἴγυπτον· ἐν ᾧ διατρίψαι μυθολογοῦσι τὸν λεγόμενον Μινώταυρον. Ἄλλ' ὁ μὲν κατὰ τὴν Κρήτην, ἠφανίσθη τελέως, εἴτε δυνάστου τινὸς κατασκάψαντος, εἴτε τοῦ χρόνου τὸ ἔργον λυμνημένου· ὁ δὲ κατ' Αἴγυπτον, ἀκέραιον τὴν ὅλην κατασκευὴν τετήρηκε μέχρι τοῦ καθ' ἡμᾶς βίου.

(C. 62.) Exstincto Mende, per quinque aetates interregnum. Tum Cetes (Graecorum Proteus) belli Troiani tempore regnum capessit. Fabularum de eo fons. Defunctum excepit filius Remphis, insigni avaritia idemque ditissimus.

62. Μετὰ δὲ τὴν τοῦ βασιλέως τούτου τελευτὴν ἐπὶ γενεᾷς πέντε γενομένης ἀναρχίας, τῶν ἀδόξων τις ἠρέθη βασιλεύς, ὃν Αἰγύπτιοι μὲν ὀνομάζουσι Κέτην, παρὰ δὲ τοῖς Ἑλλησιν εἶναι δοκεῖ Πρωτεύς, ὁ κατὰ τὸν Ἰλιακὸν γενόμενος πόλεμον. Τούτου δὲ παραδεδομένου τῶν τε πνευμάτων ἔχειν ἐμπειρίαν, καὶ τὴν μορφὴν μεταβάλλειν ὅτε μὲν εἰς ζώων τύπους, ὅτε δὲ εἰς δένδρων, ἢ πῦρ, ἢ τι τῶν ἄλλων, ὁμολογούμενα συμβαίνει καὶ τοὺς ἱερεῖς λέγειν περὶ αὐτοῦ. Ἐκ μὲν γὰρ τῆς μετὰ τῶν ἀστρο-

λόγων συμβιώσεως, ἦν ἐποιεῖτο συνεχῶς, ἐμπειρίαν ἐσχηκέναι τὸν βασιλέα τῶν τοιούτων· ἐκ δὲ τοῦ νομίμου τοῦ παραδεδομένου τοῖς βασιλεῦσι τὸ περὶ τὰς μεταβολὰς τῆς ἰδέας μυθολογηθῆναι παρὰ τοῖς Ἑλλησιν. Ἐν ἔθει γὰρ εἶναι τοῖς κατ' Αἴγυπτον δυνάσταις περιτίθεσθαι περὶ τὴν κεφαλὴν λεόντων καὶ ταύρων καὶ δρακόντων προτομὰς, σημεῖα τῆς ἀρχῆς· καὶ ποτὲ μὲν δένδρα, ποτὲ δὲ πῦρ, ἔστι δ' ὅτε καὶ θυμιαμάτων εὐωδῶν ἔχειν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς οὐκ ὀλίγα· καὶ διὰ τούτων ἅμα μὲν ἑαυτοὺς εἰς εὐπρίπειαν κοσμεῖν, ἅμα δὲ τοὺς ἄλλους εἰς κατάπληξιν ἄγειν καὶ δεισιδαίμονα διάθεσιν. Μετὰ δὲ τὴν Πρωτίως τελευτὴν διαδεξόμενος τὴν βασιλείαν ὁ υἱὸς Ῥέμφις, διετέλεσε πάντα τὸν τοῦ ζῆν χρόνον ἐπιμελούμενος τῶν προσόδων, καὶ σωρεύων πανταχόθεν τὸν πλοῦτον. Διὰ δὲ μικροψυχίαν καὶ φιλαργυρίαν ἤθους, οὔτε εἰς ἀναθήματα θεῶν, οὔτε εἰς εὐεργεσίαν ἀνθρώπων οὐδὲν ἀνήλωσε· διὸ καὶ γενόμενος οὐ βασιλεὺς, ἀλλ' οἰκονόμος ἀγαθός, ἀντὶ τῆς ἐπ' ἀρετῇ δόξης ἀπέλιπε πλεῖστα χρήματα τῶν πρὸ αὐτοῦ βασιλευσάντων. Ἀργύρου γὰρ καὶ χρυσοῦ παραδέδοται συναγαγεῖν αὐτὸν εἰς τετραράκοντα μυριάδας ταλάντων.

(C. 63.) Sequenti sunt reges septem, ignaviae et voluptatibus dediti, ideoque inglorii. Vnus eorum, Nilens, memorabilis, a quo Nilus (ante Aegyptus dictus) nomen accepit. Octavus rex, Chembes, trium pyramidum, quae in septem miraculis numerantur, maximam eduxit. Hujus pyramidis descriptio

63. Τούτου δὲ τελευτήσαντος, ἐπὶ γενεᾷς ἐπιὰ διεδέξαντο τὴν ἀρχὴν βασιλεῖς ἀργοὶ παντελοῦς καὶ

πρὸς ἄνεσιν καὶ τροφήν ἅπαντα πράττοντες, διόπερ
 ἐν ταῖς ἱεραῖς ἀναγραφαῖς οὐδὲν αὐτῶν ἔργον πολυ-
 τελές οὐδὲ πρῶξις ἱστορίας ἀξία παραδέδοται, πλὴν
 ἐνὸς Νειλέως· ἀφ' οὗ συμβαίνει τὸν ποταμὸν ὠνο-
 μάσθαι Νεῖλον τὸ προτοῦ καλούμενον Αἴγυπτον.
 Οὗτος δὲ πλείστας εὐκαίρους διώρυγας κατασκευά-
 σας, καὶ πολλὰ περὶ τὴν εὐχρησίαν τοῦ Νείλου
 φιλοτιμηθεὶς, αἴτιος κατέστη τῷ ποταμῷ ταύτης
 τῆς προσηγορίας. Ὀγδοος δὲ βασιλεὺς γενόμενος
 Χέμβης ὁ Μεμφίτης, ἤρξε μὲν ἔτη πενήκοντα, κα-
 τεσκεύασε δὲ τὴν μεγίστην τῶν τριῶν πυραμίδων,
 τῶν ἐν τοῖς ἐπὶ τοῖς ἐπιφανεστάτοις ἔργοις ἀρι-
 θμουμένων. Αὗται δὲ κείμεναι κατὰ τὴν Λιβύην,
 τῆς Μέμφεως ἀπέχουσι σταδίους ἑκατὸν καὶ εἴκοσι,
 τοῦ δὲ Νείλου πέντε πρὸς τοῖς τετραράκοντα· τῷ δὲ
 μεγέθει τῶν ἔργων καὶ τῇ κατὰ τὴν τέχνην χειρουρ-
 γίᾳ θαυμαστὴν τινα κατάπληξιν παρέχονται τοῖς
 θεωμένοις. Ἢ μὲν γὰρ μεγίστη, τετράπλευρος οὖσα
 τῷ σχήματι, τὴν ἐπὶ τῆς βύσσεως πλευρὰν ἑκάστην
 ἔχει πλέθρων ἑπτὰ, τὸ δ' ὕψος πλείω τῶν ἑξ πλέ-
 θρων· συναγωγὴν δ' ἐκ τοῦ κατ' ὀλίγον λαμβάνου-
 σα μέχρι τῆς κορυφῆς, ἑκάστην πλευρὰν ποιεῖ πη-
 χῶν ἑξ· πᾶσα δὲ στερεοῦ λίθου κατασκευάσται, τὴν
 μὲν ἐργασίαν ἔχοντος δυσχερῆ, τὴν δὲ διαμονὴν αἰώ-
 νιον. Οὐκ ἐλαττόνων γὰρ ἢ χιλίων ἐτῶν, ὡς φασί,
 διεληλυθότων εἰς τὸν κατ' ἡμᾶς βίον (ὡς δὲ ἔνιοι
 γράφουσι, πλειόνων ἢ τριςχιλίων καὶ τετρακοσίων)
 διαμένουσι μέχρι τοῦ νῦν οἱ λίθοι τὴν ἑξ ἀρχῆς σύν-
 θεσιν καὶ τὴν ὅλην κατασκευὴν ἄσηπτον διαφυλάτ-

τοντες. Λέγεται δὲ τὸν μὲν λίθον ἐκ τῆς Ἀραβίας ἀπὸ πολλοῦ διαστήματος κομισθῆναι, τὴν δὲ κατασκευὴν διὰ χωμάτων γενέσθαι, μὴπω τῶν μηχανῶν εὐρημένων κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους. Καὶ τὸ θαυμασιώτατον, τὸ τηλικούτον ἔργον κατασκευασμένον, καὶ τοῦ περιέχοντος τόπου παντὸς ἀμμόδους ὄντος, οὐδὲν ἴχνος οὔτε τοῦ χώματος, οὔτε τῆς τῶν λίθων ξηστοργίας ἀπολείπεται· ὥστε δοκεῖν μὴ κατ' ὄλιγον ὑπ' ἀνθρώπων ἐργασίας, ἀλλὰ συλλήβδην ὡσπερ ὑπὸ θεοῦ τινὸς τὸ κατασκευάσμα τεθῆναι πᾶν εἰς τὴν περιέχουσαν ἄμμον. Ἐπιχειροῦσι δὲ τινες τῶν Αἰγυπτίων τερατολογεῖν ὑπὲρ τούτων, ὡς ἔξ ἁλῶν καὶ νιτροῦ τῶν χωμάτων γεγονότων, ἔταφθη οἱ ποταμὸς ἔτηξεν αὐτὰ καὶ παντελῶς ἠφάνισεν, ἄνευ τῆς χειροποιήτου πραγματείας. Οὐ μὴν καὶ τᾶληθές οὕτως ἔχει, διὰ δὲ τῆς πολυχειρίας, τῆς τὰ χώματα βυλοῦσης, πάλιν τὸ πᾶν ἔργον εἰς τὴν προϋπάρχουσαν ἀποκατεστάθη τάξιν. Τριάκοντα μὲν γὰρ καὶ ἔξ μυριάδες ἀνδρῶν, ὡς φασι, ταῖς τῶν ἔργων λειτουργίαις προσήδρευσαν, τὸ δὲ πᾶν κατασκευάσμα τέλος ἔσχε μόγις ἐτῶν εἴκοσι διεληθόντων.

(C. 64.) Successor eius, frater, Cephren (secundum alios filius Chabryis), annos LVI imperans, alteram pyramidem aedificavit, priori, quae inscriptas habuit impensas oleram et raphanorum ad alendos operarios, artificio parem, magnitudine inferiorem. Sed qui pyramides sepulturae suae destinarent, reges in iis non conditi. Cephrene mortuo, Mycerinus, Chembac f. regnum adeptus, magnaque in cives humanitate usus, tertiam construere coepit, arte et lapidum magnificentia praestantissimam: sed prius obiit, quam opus absolveret. Tres aliae pyramides minores. Variæ de pyramidibus narrationes.

64. Τελευτήσαντος δὲ τοῦ βασιλέως τούτου διε-

δέξατο τὴν ἀρχὴν ὁ ἀδελφὸς Κεφρήν, καὶ ἤρξεν ἐτη
 ἕξ πρὸς τοῖς πενήκοντα· ἔνιοι δὲ φασιν οὐκ ἀδελ-
 φὸν ἀλλ' υἱὸν παραλαβεῖν τὴν ἀρχὴν, ὀνομαζόμενον
 Χαβρούϊν. Συμφωνεῖται δὲ παρὰ πᾶσιν, ὅτι ζηλώ-
 σασ ὁ διαδεξάμενος τὴν τοῦ προβασιλεύσαντος προαί-
 ρεσιν, κατεσκευάσε τὴν δευτέραν πυραμίδα, τῇ μὲν
 κατὰ τὴν τέχνην χειρουργία παραπλησίαν τῇ προει-
 ρημένῃ, τῷ δὲ μεγέθει πολὺ λιπομένην, ὡς ἂν τῆς
 ἐν τῇ βάσει πλευρῶς ἐκάστης οὔσης σταδιαίας. Ἐπι-
 γέγραπται δ' ἐπὶ τῆς μείζονος τὸ πλῆθος τῶν ἀνα-
 λωθέντων χρημάτων ὡς εἰς λάχανα καὶ συρμαίαν
 τοῖς ἐργάταις, καὶ μνηύεται διὰ τῆς γραφῆς δεδα-
 πανῆσθαι τάλαντα πλείω τῶν χιλίων καὶ ἑξακοσίων.
 Ἡ δ' ἐλάττων, ἀνεπίγραφος μὲν ἐστίν, ἀνάβασιν
 δ' ἔχει διὰ μιᾶς τῶν πλευρῶν ἐγκεκολαμμένην. Τῶν
 δὲ βασιλέων τῶν κατασκευασάντων αὐτὰς ἑαυτοῖς
 τάφους, συνέβη μηδέτερον αὐτῶν ταῖς πυραμίσιν
 ἐνταφῆναι. Τὰ γὰρ πλήθῃ διὰ τε ταλαιπωρίαν τὴν ἐν
 τοῖς ἔργοις, καὶ διὰ τὸ τούτους τοὺς βασιλεῖς ὠμὰ
 καὶ βίαια πολλὰ πρᾶξαι, δι' ὀργῆς εἶχε τοὺς αἰτίους,
 καὶ τὰ σώματα ἠπειλεῖ διασπάσειν, καὶ μεθ' ὕβρεως
 ἐκρίφειν ἐκ τῶν τάφων· διὸ καὶ τελευτῶν ἐκάτερος
 ἐνετείλατο τοῖς προσήκουσιν ἐν ἀσήμεν τόπῳ καὶ λά-
 θρα θάψει τὸ σῶμα. Μετὰ δὲ τούτους ἐγένετο
 βασιλεὺς Μυκερῖνος (ὃν τινες Μεχερῖνον ὀνομάζου-
 σιν) υἱὸς ὢν τοῦ ποιήσαντος τὴν προτέραν πυραμί-
 δα. Οὗτος δ' ἐπιβαλόμενος τρίτην κατασκευάζειν,
 πρότερον ἐτελεύτησεν, ἥπερ τὸ ἔργον ἔλαβε συντέ-
 λειαν. Τῆς μὲν γὰρ βάσεως ἐκάστην πλευρὰν ὑπε-

στήσατο πλέθρων τριῶν, τοὺς δὲ τοίχους ἐπὶ μὴν πεντεκαίδεκα δόμους κατασκεύασεν ἐκ μέλανος λίθου τῷ Θηβαϊκῷ παραπλησίον, τὸ δὲ λοιπὸν ἀτεπλήρωσεν ἐκ λίθων ὁμοίων ταῖς ἄλλαις πυραμίσιν. Τῷ δὲ μεγέθει λειπόμενον τοῦτο τὸ ἔργον τῶν προειρημένων, τῇ κατὰ τὴν χειρουργίαν τέχνῃ πολὺ διαλλάττει, καὶ τῇ τοῦ λίθου πολυτελείᾳ. Ἐπιγέγραπται δὲ κατὰ τὴν βόρειον αὐτῆς πλευρὰν ὁ κατασκευάσας αὐτὴν Μυκερῖνος. Τοῦτον δὲ φασὶ μισήσαντα τὴν τῶν προβασιλευσάντων ὁμότητα ζηλώσαι βίον ἐπεικῆ καὶ πρὸς τοὺς ἀρχομένους εὐεργετικόν· καὶ ποιεῖν αὐτὸν συνεχῶς ἄλλα μὲν πλείω, δι' ὧν ἦν μάλιστα δυνατόν ἐκκαλεῖσθαι τὴν τοῦ πλήθους πρὸς αὐτὸν εὐνοίαν, κατὰ δὲ τοὺς χρηματισμοὺς ἀναλίσκεν χρημάτων πλήθος, διδόντα δωρεαῖς τῶν ἐπεικῶν τοῖς δοκοῦσιν ἐν ταῖς κρίσεσι μὴ κατὰ τρόπον ἀπαλλάττειν. Εἰσὶ δὲ καὶ ἄλλαι τρεῖς πυραμίδες, ὧν ἑκάστη μὲν πλευρὰ δίπλεθρος ὑπάρχει, τὸ δ' ὅλον ἔργον παραπλήσιον τῇ κατασκευῇ ταῖς ἄλλαις, πληρ τοῦ μεγέθους. Ταύτας δὲ φασὶ τοὺς προειρημένους τρεῖς βασιλεῖς ταῖς ἰδίαις κατασκευάσαι γυναιξίν. Ὁμολογεῖται δὲ ταῦτα τὰ ἔργα πολὺ προέχειν τῶν κατ' Αἴγυπτον, οὐ μόνον τῷ βάρει τῶν κατασκευασμάτων καὶ ταῖς δαπάναις, ἀλλὰ καὶ τῇ φιλοτεχνίᾳ τῶν ἐργασαμένων. Καὶ φασὶ δεῖν θαυμάζειν μᾶλλον τοὺς ἀρχιτέκτονας τῶν ἔργων ἢ τοὺς βασιλεῖς τοὺς παρυσχομένους τὰς εἰς ταῦτα χορηγίας· τοὺς μὲν γὰρ ταῖς ἰδίαις ψυχαῖς καὶ ταῖς φιλοτιμίαις, τοὺς δὲ τῷ κληρονομηθέντι πλούτῳ καὶ ταῖς ἀλλοτριαῖς

κακουχίαις ἐπὶ τέλος ἀγαγεῖν τὴν προαίρεσιν. Περὶ δὲ τῶν πυραμίδων οὐδὲν ὅλως οὐδὲ παρὰ τοῖς ἐγγω-
ρίοις οὔτε παρὰ τοῖς συγγραφεῦσι συμφωνεῖται· οἱ
μὲν γὰρ τοὺς προειρημένους βασιλεῖς κατασκευάσαι
φασὶν αὐτάς, οἱ δὲ ἑτέρους τινάς· οἷον, τὴν μεγί-
στην ποιῆσαι λέγουσιν Ἀρμαῖον, τὴν δὲ δευτέραν
Ἄμασιν, τὴν δὲ τρίτην Ἰνάρωνα. Ταύτην δ' ἔνιοι
λέγουσι Ῥοδώπιδος τάφον εἶναι τῆς ἐταίρας, ἧς φα-
σὶ τῶν νομαρχῶν τινὰς ἐραστάς γενομένους, διὰ φι-
λοστοργίαν οἰκοδομήσαντας ἐπιτελέσαι κοινῇ τὸ κα-
τασκεύασμα.

(C. 65.) Gum regnavit Bocchoris, vili corporis habitu, inge-
nii solertia insigni: multo tempore post Sabaco, genere Aethi-
ops, pietate et humanitate excellens; qui poena capitis abrogata,
sentes ad opera publica damnavit. Somnio territus, imperio se
abdicat.

65. Μετὰ δὲ τοὺς προειρημένους βασιλεῖς διε-
δέξατο τὴν ἀρχὴν Βόκχορις, τῷ μὲν σώματι παντε-
λῶς εὐκαταφρόνητος, ἀγχινοῖα δὲ [καὶ φρονήσει]
πολὺ διαφέρων τῶν προβασιλευσάντων. Πολλοῖς δ'
ὑστερον χρόνοις ἐβασίλευσε τῆς Αἰγύπτου Σαβάκων,
τὸ μὲν γένος ὦν Αἰθίοψ, εὐσεβεῖα δὲ καὶ χρησιότη-
τι πολὺ διαφέρων τῶν πρὸ αὐτοῦ. Τῆς μὲν οὖν
ἐπεικειας αὐτοῦ λάβοι τις ἂν τεκμήριον τὸ τῶν νο-
μίμων προστίμων ἄραι τὸ μέγιστον, λέγω δὲ τὴν τοῦ
ζῆν στέρησιν· ἀντὶ γὰρ τοῦ θανάτου τοὺς καταδι-
κασθέντας ἠνάγκαζε λειτουργεῖν ταῖς πόλεσι δεδε-
μένους. Διὰ δὲ τούτων πολλὰ μὲν χώματα κατε-
σκεύαζεν, οὐκ ὀλίγας δὲ διώρυγας ὥρουττεν εὐκαί-
ρους. Ἐπελάμβανε γὰρ τοῖς μὲν κολαζομένοις τὸ

τῆς τιμωρίας ἀπότομον ἡλαττωκέαι, ταῖς δὲ πόλεσιν ἀντὶ προστίμων ἀνωφελῶν μεγάλην εὐχρησίαν πεποιηκέαι. Τὴν δὲ τῆς εὐσεβείας ὑπερβολὴν συλλογίσαιτ' ἂν τις ἐκ τῆς κατὰ τὸν ὄνειρον φαντασίας, καὶ τῆς κατὰ τὴν ἀρχὴν ἀποθείσεως. Ἐδοξε μὲν γάρ κατὰ τὸν ὕπνον λέγειν αὐτῷ τὸν ἐν Θήβαις θεόν, ὅτι βασιλεύειν οὐ δυνήσεται τῆς Αἰγύπτου μακαρίως οὐδὲ πολὺν χρόνον, εἰ μὴ τοὺς ἱερεῖς ἅπαντας διατεμῶν, διὰ μέσων αὐτῶν διέλθῃ μετὰ τῆς θεραπείας. Πλεονάκις δὲ τούτου γενομένου μεταπεμφάμενος πανταχόθεν τοὺς ἱερεῖς, ἔφη λυπεῖν τὸν θεὸν ἐν τῇ χώρᾳ μένων· οὐ γὰρ ἂν αὐτὸν τοιαῦτα προστάττειν κατὰ τὸν ὕπνον. Ἀπελθῶν οὖν βούλεσθαι καθαρὸς παντός μύσους ἀποδοῦναι τὸ ζῆν τῇ πεπρωμένῃ μᾶλλον, ἢ λυπῶν τὸν κύριον, καὶ μίανας ἀσεβεῖ φόνῳ τὸν ἴδιον βίον, ἀρχεῖν τῆς Αἰγύπτου. Καὶ πέρασ τοῖς ἐγχωρίοις ἀποδοῦς τὴν βασιλείαν, ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Αἰθιοπίαν.

(C. 66.) Post interregnum biennii et intestina bella, rerum summa potiti sunt duodecim Duces, per 15 annos collegae regni tam concordēs, ut et sepulcrum sibi commune fieri exornarique iuberent. Sed unus illorum, Psammetichus, seu peregrinorum commercio ditior factus, seu quodam oraculo callide usus, exasperavit collegas; quos anno decimo sexto militibus e Caria et Ionia conductis vicit.

66. Ἀναρχίας δὲ γενομένης κατὰ τὴν Αἰγυπτίον ἐπ' ἔτη δύο, καὶ τῶν ὄχλων εἰς ταραχὰς καὶ φόνους ἐμφυλίους τρεπομένων, ἐποίησαντο συνωμοσίαν οἱ μέγιστοι τῶν ἡγεμόνων δώδεκα· συνεδρεύσαντες δὲ ἐν Μέμφει καὶ συνθήκας γραψάμετοι περὶ τῆς πρὸς

ἄλλήλους ὁμονοίας καὶ πίστεως, ἀνέδειξαν ἑαυτοὺς βασιλεῖς. Ἐπ' ἔτη δὲ πεντεκαίδεκα κατὰ τοὺς ὄρκους καὶ τὰς ὁμολογίας ἄρξαντες, καὶ τὴν πρὸς ἀλλήλους ὁμόνοιαν διατηρήσαντες, ἐπεβάλοντο κατασκευάσαι κοινὸν ἀπάντων τάφον, ἵνα καθάπερ ἐν τῷ ζῆν εὐνοοῦντες ἀλλήλοις τῶν ἴσων ἐτύγχανον τιμῶν, οὕτω καὶ μετὰ τὴν τελευτὴν ἐν ἐνὶ τόπῳ τῶν σωμάτων κειμένων, τὸ κατασκευασθὲν μνημεῖον κοινῇ περισχῆ τὴν τῶν ἐνταφέντων δόξαν. Εἰς ταύτην δὲ τὴν ἐπιβολὴν φιλοκαλοῦντες, ἔσπευσαν ὑπερβάλλεσθαι τῷ μεγέθει τῶν ἔργων ἅπαντας τοὺς πρὸ αὐτῶν. Ἐκλεξάμενοι γὰρ τόπον παρὰ τὸν εἰσπλου τὸν εἰς τὴν Μοίριδος λίμνην ἐν τῇ Αἰβύῃ, κατασκεύαζον τὸν τάφον ἐκ τῶν καλλίστων λίθων· καὶ τῷ μὲν σχήματι τετράγωνον ὑπεστήσαντο, τῷ δὲ μεγέθει σταδιαίαν ἐκάστην πλευρὰν· ταῖς δὲ γλυφαῖς καὶ ταῖς ἄλλαις χειρουργίαις ὑπερβολὴν οὐκ ἀπέλιπον τοῖς ἐπιγιγνομένοις. Εἰσελθόντι μὲν γὰρ τὸν περίβολον οἶκος ἦν περίστυλος, ἐκάστης πλευρᾶς ἐκ τετραράκοντα κίωνων ἀναπληρουμένης· καὶ τούτου μονόλιθος ἦν ὄροφή, φάτναις τισὶ διαγεγλυμμένη, καὶ γραφαῖς διαφόροις πεποικιλμένη. Εἶχε δὲ τῆς πατρίδος τῆς ἐκάστου τῶν βασιλέων ὑπομνήματα, καὶ τῶν ἱερῶν καὶ θυσιῶν τῶν ἐν αὐτῇ ταῖς καλλίσταις γραφαῖς φιλοτέχνως δεδημιουργημένα. Καθόλου δὲ τοιαύτην τῇ πολυτελείᾳ καὶ τηλικαύτην τῷ μεγέθει τὴν ὑπόστασιν τοῦ τάφου λέγεται ποιήσασθαι τοὺς βασιλεῖς, ὥστ' εἰ μὴ πρὸ τοῦ συντελέσαι τὴν ἐπιβολὴν κατελύθησαν, μηδεμίαν ἂν ὑπερ-

βολὴν ἑτέροις πρὸς κατασκευὴν ἔργων ἀπολιπεῖν. Ἀρξάντων δὲ τούτων τῆς Αἰγύπτου πεντεκαίδεκα ἔτη, συνέβη τὴν βασιλείαν περιστῆναι εἰς ἓνα διὰ τοιαύτης αἰτίας. Ψαμμήτιχος ὁ Σαΐτης, εἷς ὄν τῶν δώδεκα βασιλέων, καὶ τῶν παρὰ Θάλατταν μερῶν κυριεύων, παρείχετο φορτία πᾶσι τοῖς ἐμπόροις, μάλιστα δὲ τοῖς Φοίνιξι καὶ Ἕλλησι. Διὰ δὲ τοιοῦτου τρόπου τὰ τε ἐκ τῆς ἰδίας χώρας λυσιτελοῦς διατιθέμενος, καὶ τῶν παρὰ τοῖς Ἕλλησι φουμένων μεταλαμβάνων, οὐ μόνον εὐπορίαν εἶχε μεγάλην, ἀλλὰ καὶ φιλίαν πρὸς ἔθνη καὶ δυνάστας. Διὰ δὲ ταῦτα φασὶ φθονήσαντας αὐτῷ τοὺς ἄλλους βασιλεῖς, πόλεμον ἐξενεγκεῖν. Ἐνιοὶ δὲ τῶν ἄρχαίων συγγραφεῖων μυθολογοῦσι χρησμὸν γενέσθαι τοῖς ἡγεμόσιν, ὃς ἂν αὐτῶν ἐκ χαλκῆς φιάλης πρῶτος ἐν Αἰέμφει σπείσῃ τῷ θεῷ, κρατήσῃ αὐτὸν πάσης Αἰγύπτου· τὸν δὲ Ψαμμήτιχον, ἐξενέγκαντος ἐκ τοῦ ἱεροῦ τῶν ἱερέων τινὸς φιάλας δώδεκα χρυσοῦς, περιελόμενον τὴν περικεφαλαίαν, σπείσαι. Ὑπειδομένους οὖν τοὺς συνάροντας τὸ πρᾶχθέν, ἀποκτεῖναι μὲν αὐτὸν μὴ βουληθῆναι, φυγαδεῦσαι δέ, καὶ προστάξαι διατρίβειν ἐν τοῖς ἔλεσι τοῖς παρὰ Θάλατταν· εἴτε δὴ διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν, εἴτε διὰ τὸν φθόρον, καθότι προεῖρηται, γενομένης τῆς διαφορᾶς. Ὁ μὲν γὰρ Ψαμμήτιχος ἐκ τε τῆς [Ἀραβίας καὶ τῆς] Καρίας καὶ τῆς Ἰωνίας μισθοφόρους μεταπεμψάμενος, ἐνίκησε παρατάξει περὶ πόλιν τὴν ὀνομαζομένην Μώμεμφιν· τῶν δ' ἀντιταξαμένων βασιλέων οἱ μὲν κατὰ τὴν μάχην ἀνῆρέθησαν, οἱ δ' εἰς Λιβύην ἐκ-

διωχθέντες, οὐκέτι περὶ τῆς ἀρχῆς ἴσχυσαν ἀμφισβητῆσαι.

(C. 67.) Solus regnans, Dci Memphitici templum propylaeo orientali decorat muroque cingit: mercenariis dona impertit, locum supra Pelusiacum inhabitandum concedit (unde Amasis postea Metaphin eos traduxit), et gravissima negotia demandat. Sed in expeditione Syriaca quum iis Aegyptios contemptum postposuisset, horum ingens numerus, facta seditione, Aegypto egressi, petunt Aethiopiam. Graecorum omninoque peregrinorum studiosus, tum foedus cum Atheniensibus aliisque Graeciae populis init, tum omnia in Aegypto emporia mercatui extero aperit. Busiris illaudatus unde infamiam contraxerit.

67. Τῆς δὲ ὅλης βασιλείας κυριεύσας ὁ Ψαμμήτιχος, τῷ μὲν ἐν Μέμφει θεῷ τὸ πρὸς ἕω προπύλαιον κατεσκεύασε, καὶ τῷ ναῷ τὸν περίβολον, κολοτιτοὺς ὑποστήσας ἀντὶ τῶν κίωνων δωδεκαπήχεις· τοῖς δὲ μισθοφόροις χωρὶς τῶν ὠμολογημένων συντάξεων δωρεάς τε ἀξιολόγους ἀτένειμε, καὶ τὰ καλούμενα στρατόπεδα τόπον οἰκεῖν ἔδωκε, καὶ χώραν πολλὴν κατεκληρούχησε, μικρὸν ἐπάνω τοῦ Πηλουσιακοῦ στόματος· οὓς ἐντεῦθεν Ἀμασις ὕστερον πολλοῖς ἔεισι βασιλεύσας ἀνέστησε, καὶ κατῴκισεν εἰς Μέμφιν. Διὰ δὲ τῶν μισθοφόρων κατορθωτικῶς τὴν βασιλείαν ὁ Ψαμμήτιχος, τούτοις τὸ λοιπὸν μάλιστα ἐνεπίστευσε τὰ κατὰ τὴν ἀρχὴν, καὶ διετέλεσε ξενοτροφῶν μεγάλας δυνάμεις. Στρατεύσαντος δ' εἰς τὴν Συρίαν αὐτοῦ, καὶ κατὰ τὰς παρατάξεις τοὺς μὲν μισθοφόρους προτιμῶντος, καὶ τάτιοντος εἰς τὰ δεξιὰ μέρη, τοὺς δ' ἐγκωρίους ἀτιμότερον ἄγοντος, καὶ τὸν εὐώνυμον τόπον ἀπονέμοντος τῆς φάλαγγος· οἱ μὲν Αἰγύπτιοι διὰ τὴν ὕβριν παροξυνθέντες, καὶ γενόμενοι τὸ πλῆθος πλείους τῶν εἴκοσι

μυριάδων, ἀπέστησαν, καὶ προῆγον ἐπ' Αἰθιοπίας, κειρκιότες ἰδίαν χώραν ἑαυτοῖς κατακτῆσθαι· ὁ δὲ βασιλεὺς τὸ μὲν πρῶτον ἔπεμψέ τινας τῶν ἡγεμόνων, τοὺς ἀπολογησομένους ὑπὲρ τῆς ἀτιμίας· ὡς δ' οὐ προσεῖχον αὐτοῖς, αὐτὸς μετὰ τῶν φίλων ἐδίωξε πλοίοις. Προϊόντων δ' αὐτῶν παρὰ τὸν Νεῖλον, καὶ τοὺς ὄρους ὑπερβαλλόντων τῆς Αἰγύπτου, ἐδεῖτο μετανοῆσαι, καὶ τῶν τε ἱερῶν καὶ τῶν πατριδων, ἔτι δὲ γυναικῶν καὶ τέκνων ὑπεμίμνησκειν. Οἱ δ' ἅμα πάντες ἀναβοήσαντες, καὶ τοῖς κοντοῖς τὰς ἀσπίδας πατάζαντες, ἔφασαν, ἕως ἂν κυριεύσωσι τῶν ὄπλων, ὁπδῖως εὐρήσειν πατρίδας· ἀναστειλάμενοι δὲ τοῖς χιτῶνας καὶ τὰ γεννητικὰ μόρια τοῦ σώματος δεῖξαντες, οὔτε γυναικῶν οὔτε τέκνων ἀπορήσειν ἔφασαν ταῦτ' ἔχοντες. Τοιαύτη δὲ μεγαλοψυχία χρησάμενοι, καὶ καταφρονήσαντες τῶν παρὰ τοῖς ἄλλοις μεγίστων εἶναι δοκούντων, κατελάβοντο μὲν τῆς Αἰθιοπίας τὴν κρατίστην, κατακληρουγήσαντες δὲ πολλὴν χώραν, ἐν ταύτῃ κατώκησαν. Ὁ δὲ Ψαμμήτιχος ἐπὶ μὲν τούτοις οὐ μετρίως ἐλυπήθη· τὰ δὲ κατὰ τὴν Αἴγυπτον διατάξας, καὶ τῶν προσόδων ἐπιμελούμενος, πρὸς τε Ἀθηναίους καὶ τινας τῶν ἄλλων Ἑλλήνων συμμαχίαν ἐποίησατο. Εὐεργέτης δὲ καὶ τῶν ξένων τοὺς ἐθελουσίως εἰς τὴν Αἴγυπτον ἀποδημοῦντας· καὶ φιλέλλην ὢν διαφερόντως, τοὺς υἰοὺς τῆν Ἑλληνικὴν ἐδίδαξε παιδείαν· καθόλου δὲ πρῶτος τῶν κατ' Αἴγυπτον βασιλέων, ἀνέωξε τοῖς ἄλλοις ἔθνεσι τὰ κατὰ τὴν ἄλλην χώραν ἐμπόρια, καὶ πολλὴν ἀσφάλειαν τοῖς καταπλέουσι ξένοις πα

ρείχεται. Οἱ μὲν γὰρ πρὸ τούτου δυναστεύσαντες, ἀνεπίβατον τοῖς ξένοις ἐποίουν τὴν Αἴγυπτον, τοὺς μὲν φονεύοντες, τοὺς δὲ καταδουλοῦμενοι τῶν καταπλεόντων. Καὶ γὰρ ἡ περὶ τὸν Βούσιριν ἀσέβεια, διὰ τὴν τῶν ἐγγχωρίων ἀξενίαν διεβοήθη παρὰ τοῖς Ἕλλησιν, οὐκ οὐσα μὲν πρὸς ἀλήθειαν, διὰ δὲ τὴν ὑπερβολὴν τῆς ἀνομίας, εἰς μύθου πλάσμα καταχωρισθεῖσα.

(C. 68.) Quintus post Psammetichum rex Apries, 22 annorum imperium habuit. Qui Cypriis atque Phoenicibus subactis, postquam Cyrenen et Barcen aggressus, cladem accepisset, indeque in suorum venisset invidiam: Amasis, mandatis regis abusus, a rebellibus rex constituitur, ad quem mox Aegyptii caeteri transierunt. Victus Apries, qui mercenarios advocarat, proelio ad Mariam, strangulatur. Amasis, iustitiae laude illustris, Cypri oppida devicit, Deorum templa ornavit, tandem post imperium 55 annorum mortuus: quo tempore Cambyses arma Aegypto intulit. (Cl. LXIII, 3. (A. M. 3425, ab V. C. 228. ante Chr. 523.)

68. Μετὰ δὲ Ψαμμήτιχον ὕστερον τέταρτοι γενεαῖς Ἀπρίης ἐβρασίλευσεν ἔτη δυοὶ πλείω τῶν εἰκοσι. Στρατεύσας δὲ δυνάμεσιν ἀδραῖς πεζικαῖς τε καὶ ναυτικαῖς ἐπὶ Κύπρον καὶ Φοινίκην, Σιδῶνα μὲν κατὰ κράτος εἶλε, τὰς δ' ἄλλας τῆς Φοινίκης πόλεις καταπληξάμενος προσηγάγεται· ἐνίκησε δὲ καὶ ναυμαχίᾳ μεγάλη Φοινικίας τε καὶ Κυπρίους καὶ λαφύρων ἀθροίσας πλῆθος ἐπανῆλθεν εἰς Αἴγυπτον. Μετὰ δὲ ταῦτα δύναμιν πέμψας ἀδριῶν τῶν ὁμοειδῶν ἐπὶ Κυρήνην καὶ Βάρκην, καὶ τὸ πλεῖον αὐτῆς ἀποβαλὼν, ἀλλοτρίους ἔσχε τοὺς διασωθέντας· ὑπολαβόντες γὰρ αὐτὸν ἐπ' ἀπωλείᾳ συστήσασθαι τὴν στρατείαν, ὅπως ἀσφαλέστερον ἄρχῃ τῶν λοιπῶν Αἴγυπτίων, ἀπέστησαν. Ἀποσταλεῖς δὲ πρὸς τοῦ-

τους ὑπὸ τοῦ βασιλέως Ἀμασις, ἀνὴρ ἐμφανῆς Αἰγύπτιος, τῶν μὲν ῥηθέντων ὑπ' αὐτοῦ πρὸς ὁμόνοιαν [ἐπιτολῶν] ἠμέλησε, τοῦναντίον δ' αὐτοὺς προτρεψάμενος εἰς ἀλλοτριότητα, συναπέστη, καὶ βασιλεὺς αὐτὸς ἠρέθη. Μετ' οὐ πολὺν δὲ χρόνον καὶ τῶν ἄλλων ἐγχυρίων ἀπάντων συνεπιθεμένων, ὁ βασιλεὺς διαπορούμενος, ἠναγκάσθη καταφυγεῖν ἐπὶ τοὺς μισθοφόρους, ὅστας ὡς τρισμυρίους. Γενομένης οὖν παρατάξεως περὶ τῆς Μαρίαν κόμην, καὶ τῶν Αἰγυπτίων τῇ μάχῃ κρατησάντων, ὁ μὲν Ἀπρίης ζωγραφθεὶς ἀνήχθη, καὶ στραγγαληθεὶς ἐτελεύτησεν. Ἀμασις δὲ διατάξας τὰ κατὰ τὴν βασιλείαν ὡς ποτ' ἔδοξεν αὐτῷ συμφέρον, ἤρχετο μίμωσ τῶν Αἰγυπτίων, καὶ μεγάλης ἐτύγχανεν ἀπολογῆς. Κατεστρέψατο δὲ καὶ τὰς ἐν Κύπρῳ πόλεις, καὶ πολλὰ τῶν ἱερῶν ἐκόσμησεν ἀναθήμασιν ἀξιολόγισ. Βασιλεύσας δ' ἔτη πέντε πρὸς τοῖς πενήκοντα, κατέστρεψε τὸν βίον, καθ' ὃν χρόνον Καμβύσης ὁ τῶν Περσῶν βασιλεὺς ἐστράτευσεν ἐπὶ τὴν Αἴγυπτον, κατὰ τὸ τρίτον ἔτος τῆς ἐξηκοστῆς καὶ τρίτης Ὀλυμπιάδος, ἣν ἐνίκα στάδιον Παρμενίδης Καμαριναῖο.

(C. 69.) Pergit auctor ad Aegyptiorum leges, instituta et mores: e quibus se proficitur, narrationum portentis, quae Herodotus et alii scriptores delectationis gratia amplexi sint, missis factis, ea expositurum, quae in primis memorabilia, et a sacerdotibus Aegypti in commentarios relata, accurate examinarit. A cognoscendos populi mores celebratissimi Graecorum Aegyptum adierunt (C. 93). Litterae, astronomia, geometria, artes pleuraeque, Aegyptiis inventae. Eorum eunomia, indeque orta plurimorum saeculorum felicitas.

69. Ἐπεὶ δὲ τὰς τῶν ἐν Αἰγύπτῳ βασιλείων πράξεις ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων διεληλύθαμεν

ἀρκοῦντως μέχρι τῆς Ἀμάσιος τελευτῆς, τὰς λοιπὰς ἀναγράφομεν ἐν τοῖς οἰκείοις χρόνοις. Περὶ δὲ τῶν νομίμων τῶν κατ' Αἴγυπτον νῦν διέξιμεν ἐν κεφαλαίοις τὰ τε παραδοξότατα, καὶ τὰ μάλιστα ὠφελῆσαι δυνάμενα τοὺς ἀναγινώσκοντας. Πολλὰ γὰρ τῶν παλαιῶν ἐθνῶν τῶν γενομένων παρ' Αἰγυπτίοις, οὐ μόνον παρὰ τοῖς ἐγχωρίοις ἀποδοχῆς ἔτυχεν, ἀλλὰ καὶ παρὰ τοῖς Ἑλλησιν οὐ μετρίως ἐθαυμάσθη· διόπερ οἱ μέγιστοι τῶν ἐν παιδείᾳ δοξασθέντων, ἐφιλοτιμήθησαν εἰς Αἴγυπτον παραβαλεῖν, ἵνα μετάσχωσι τῶν τε νόμων καὶ τῶν ἐπιτηδευμάτων, ὡς ἀξιολόγων ὄντων. Καίπερ γὰρ τῆς χώρας τὸ παλαιὸν τοῖς ξένοις δυσεπιβάτου οὔσης διὰ τὰς προειρημένας αἰτίας, ὅμως ἔσπευσαν εἰς αὐτὴν παραβαλεῖν, τῶν μὲν ἀρχαιοτάτων Ὀρφεύς, καὶ ὁ ποιητὴς Ὀμηρὸς· τῶν δὲ μεταγενεστέρων ἄλλοι τε πλείους καὶ Πυθαγόρας ὁ Σάμιος, ἔτι δὲ καὶ Σόλων ὁ νομοθέτης. Λέγουσι τοίνυν Αἰγύπτιοι παρ' αὐτοῖς τὴν τε τῶν γραμμάτων εὔρεσιν γενέσθαι, καὶ τὴν τῶν ἀστρῶν παρατήρησιν· πρὸς δὲ τούτοις, τὰ τε περὶ τὴν γεωμετροίαν θεωρήματα καὶ τῶν τεχνῶν τὰς πλείστας εὔρεθῆναι· νόμους τε τοὺς ἀρίστους τεθῆναι. Καὶ τούτων μεγίστην ἀπόδειξιν φασιν εἶναι τὸ τῆς Αἰγύπτου πλείω τῶν ἑπτακοσίων καὶ τετρακισχιλίων ἐτῶν βασιλεῦσαι τοὺς πλείους ἑγγενεῖς, καὶ τὴν χώραν εὐδαιμονεστάτην ὑπάρξαι τῆς ἀπάσης οἰκουμένης· ταῦτα γὰρ οὐκ ἂν ποτε γενέσθαι, μὴ οὐ τῶν ἀνθρώπων χρωμένων κρατίστοις ἔθεσι καὶ νόμοις, καὶ τοῖς κατὰ πᾶσαν παιδείαν ἐπιτηδεύμα-

σιν. Ὅσα μὲν οὖν Ἡρόδοτος καὶ τινὲς τῶν τὰς Αἴγυπτίων πράξεις συνταξαμένων ἐσχεδιάκασιν, ἐκουσίως προκρίναντες τῆς ἀληθείας τὸ παραδοξολογεῖν, καὶ μύθους πλάττειν ψυχαγωγίας ἕνεκα, παρήσομεν· αὐτὰ δὲ τὰ παρὰ τοῖς ἱερεῦσι τοῖς κατ' Αἴγυπτον ἐν ταῖς ἀναγραφαῖς γεγραμμένα, φιλοτίμως ἐξητακότες ἐκθησόμεθα.

(C. 70.) Regum Aegyptiorum vita, tum publica tum privata, non ipsorum arbitrio temperata, sed certis legibus adstricta. Sacerdotum filii ministri. Praescriptae singulis horis actiones. Mane litterarum inspectio et sacrificium: solennes sacerdotum pro rege preces, adiuncta eius laudatione et commentariorum sacerdotum lectione, quae studium et aemulationem excitarent. Victus simplex et ad servandam sanitatem accommodatus.

70. Πρῶτον μὲν τοίνυν οἱ βασιλεῖς αὐτῶν βίον εἶχον οὐχ ὁμοιον τοῖς ἄλλοις τοῖς ἐν μοναρχικαῖς ἐξουσίαις οὔσι, καὶ πάντα πράττουσι κατὰ τὴν ἑαυτῶν προαίρεσιν ἀνυπευθύνως, ἀλλ' ἦν ἅπαντα τεταγμένα νόμων ἐπιταγαῖς, οὐ μόνον τὰ περὶ τοὺς χρηματισμούς, ἀλλὰ καὶ τὰ περὶ τὴν καθ' ἡμέραν διαγωγὴν καὶ δίαιταν. Περὶ μὲν γὰρ τὴν θεραπείαν αὐτῶν οὐδεὶς ἦν οὔτ' ἀργυρώνητος οὔτε οἰκογενῆς δοῦλος, ἀλλὰ τῶν ἐπιφανεστάτων ἱερέων υἱοὶ πάντες, ὑπὲρ εἴκοσι μὲν ἔτη γεγενῆτες, πεπαιδευμένοι δὲ κάλλιστα τῶν ὁμοειθῶν· ἵνα τοὺς ἐπιμελησομένους τοῦ σώματος καὶ πᾶσαν ἡμέραν καὶ νύκτα προσεδρεύοντις ὁ βασιλεὺς ἔχων ἀρίστους, μηδὲν ἐπιτηδεύῃ φαῦλον. Οὐδεὶς γὰρ ἐπὶ πλεῖον κακίας προβαίνει δυνάστης, εἰὰν μὴ τοὺς ὑπηρετήσοντας ἔχη ταῖς ἐπιθυμίαις. Διατεταγμένοι δ' ἦσαν αἱ τε τῆς ἡμέρας καὶ τῆς νυκτὸς ὥραι, καθ' ἃς ἐκ παντὸς

τρόπου καθῆκε τὸν βασιλέα πράττειν τὸ συντεταγμένον ἐκ τῶν νόμων, οὐ τὸ δεδογμένον ἑαυτῷ. Ἐωθεν μὲν γὰρ ἐγεγρῆντα λαβεῖν αὐτὸν ἔδει πρῶτον τὰς πανταχόθεν ἀπεισταλμένας ἐπιστολάς, ἵνα δυνῆται πάντα κατὰ τρόπον χρηματίζειν [καὶ πράττειν], εἰδὼς ἀκριβῶς ἕκαστα τῶν κατὰ τὴν βασιλείαν συντελουμένων· ἔπειτα λουσάμενον, καὶ τοῖς τῆς ἀρχῆς συσσήμοις μετ' ἐσθῆτος λαμπροῦς κοσμήσαντα τὸ σῶμα, θῦσαι τοῖς θεοῖς· τῷ τε βωμῷ προσαχθέντων τῶν θυμάτων, ἔθος ἦν τὸν ἀρχιερέα σπάντα πλησίον τοῦ ἡγεμόνος, εὐχεσθαι μεγάλη τῆ φωνῇ, περιεσιῶτος τοῦ πλήθους τῶν Αἰγυπτίων, δοῦναι τὴν τε ὑγίειαν καὶ τὰ ἄλλα ἀγαθὰ πάντα τῷ βασιλεῖ, διατηροῦντι τὰ πρὸς τοὺς ὑποτεταγμένους δίκαια. Ἀνθομολογεῖσθαι δ' ἦν ἀναγκαῖον καὶ τὰς κατὰ μέρος ἀρετὰς αὐτοῦ, λέγοντα διότι πρὸς τε τοὺς θεοὺς εὐσεβῶς καὶ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους ἡμερώτατα διάκειται· ἐγκρατὴς τε γὰρ ἐστὶ καὶ δίκαιος, καὶ μεγαλόψυχος· ἔτι δὲ ἀψευδής, καὶ μεταδοτικὸς τῶν ἀγαθῶν, καὶ καθόλου πάσης ἐπιθυμίας κρείττων, καὶ τὰς μὲν τιμωρίας ἐλάττους τῆς ἀξίας ἐπιτιθεῖς τοῖς ἁμαρτήμασι, τὰς δὲ χάριτας μείζους τῆς εὐεργεσίας ἀποδίδους τοῖς εὐεργετήσασιν. Πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα παραπλήσια τούτοις διελθὼν ὁ κατευχόμενος, τὸ τελευταῖον ὑπὲρ τῶν ἀγνωσμένων ἀρὰν ἐποιεῖτο, τὸν μὲν βασιλέα τῶν ἐγκλημάτων ἐξαιρούμενος, εἰς δὲ τοὺς ὑπηρετοῦντας καὶ διδάξαντας τὰ φαῦλα καὶ τὴν βλάβην καὶ τὴν τιμωρίαν ἀξιῶν ἀποσκῆψαι. Ταῦτα δ' ἔπραττεν, ἅμα

μὲν εἰς δεισιδαιμονίαν καὶ Θεοφιλή βίον τὸν βασιλέα προτρεπόμενος, ἅμα δὲ καὶ κατὰ τρόπον ζῆν ἐθίζων, οὐ διὰ πικρᾶς ρουθειήσεως, ἀλλὰ δι' ἐπαίνων κεχαρισμένων, καὶ πρὸς ἀρετὴν μάλιστα ἀνηκόντων. Μετὰ δὲ ταῦτα τοῦ βασιλέως ἱεροσκοπησαμένου [μόσχω] καὶ καλλιερήσαντος, ὁ μὲν ἱερογραμματεὺς παρανεγίνωσκε τινὰς συμβουλίας καὶ πράξεις συμφερούσας ἐκ τῶν ἱερῶν βιβλίων, τῶν ἐπιφανεσιτάτων ἀνδρῶν· ὅπως ὁ τῶν ὄλων τὴν ἡγεμονίαν ἔχων, τὰς καλλίστας προαιρέσεις τῇ διανοίᾳ θεωρήσας, οὕτω πρὸς τὴν τεταγμένην τῶν κατὰ μέρος τρέπεται διοίκησιν. Οὐ γὰρ μόνον τοῦ χρηματίζειν ἢ κρίνειν ἦν καιρὸς ὠρισμένος, ἀλλὰ καὶ τοῦ περιπατῆσαι καὶ λούσασθαι καὶ κοιμηθῆναι μετὰ τῆς γυναικὸς, καὶ καθόλου τῶν κατὰ τὸν βίον πραιτομένων ἁπάντων. Τροφαῖς δ' ἕθος ἦν αὐτοῖς ἄτλαϊς χρῆσθαι, κρέα μόσχεια καὶ χηνῶν μόνον προσφερομένους, οἴνου δὲ τακτὸν τι μέτρον πίνοιτας, μὴ δυνάμενον πλησμονὴν ἄκαιρον ἢ μέθην περιποιῆσαι. Καθόλου δὲ τὰ περὶ τὴν δίκαιαν οὕτως ἐπῆρχε συμμέτρως συντεταγμένα, ὥστε δοκεῖν μὴ νομοθέτην ἀλλὰ τὸν ἀριστὸν τῶν ἱατρῶν συντεταχέναι, τῆς ὑγείας στοχαζόμενον.

(C. 71.) *Iudicia regis atque decreta legibus definita. Hinc natae regum ipsorum felicitas, civium erga eos pietas, Aegyptique tot per annos prosperitates.*

71. Παραδόξου δ' εἶναι δοκοῦντος τοῦ μὴ πᾶσαν ἔχειν ἐξουσίαν τὸν βασιλέα τῆς καθ' ἡμέραν τροφῆς, πολλῷ θαυμασιώτερον ἦν τὸ μήτε δικάζειν

μήτε χρηματίζεῖν τὸ τυχὸν αὐτοῖς ἐξεῖναι, μηδὲ τιωρήσασθαι μηδένα δι' ὕβριν, ἢ διὰ θυμόν, ἢ τινα ἄλλην αἰτίαν ἄδικον, ἀλλὰ καθάπερ οἱ περὶ ἐκάστων κείμενοι νόμοι προσέτατον. Ταῦτα δὲ κατὰ τὸ ἔθος πράττοντες, οὐχ ὅπως ἡγανάκτουν ἢ προσέκοπτον ταῖς τύχαις, ἀλλὰ τοῦναντίον ἡγοῦντο ἑαυτοὺς ζῆν βίον μακαριώτατον. Τοὺς μὲν γὰρ ἄλλους ἀνθρώπους ἐνόμιζον, ἀλογίστως τοῖς φυσικοῖς πάθεσι χαριζομένους, πολλὰ πράττειν τῶν φερόντων βλάβας ἢ κινδύνους· καὶ πολλάκις ἐπίουσι εἰδότας ὅτι μέλλουσιν ἀμαρτάνειν, μηδὲν ἤττον πράττειν τὰ φαῦλα, κατισχυομένους ὑπ' ἔρωτος, ἢ μίσους ἢ τιμος ἄλλου πάθους· ἑαυτοὺς δ' ἐξηλωκότας βίον τὸν ὑπὸ τῶν φρονημωτάτων ἀνδρῶν προκεκριμένον, ἐλαχίστοις περιπίπτειν ἀγνοήμασι. Τοιαύτη δὲ χρωμένων τῶν βασιλέων δικαιοσύνη πρὸς τοὺς ὑποτεταγμένους, τὰ πλήθη ταῖς εἰς τοὺς ἡγουμένους εὐνοίαις πᾶσαν συγγενικὴν φιλοστοργίαν ὑπερεβάλλετο. Οὐ γὰρ μόνον τὸ σύστημα τῶν ἱερέων, ἀλλὰ καὶ συλλήβδην ἅπαντες οἱ κατ' Αἴγυπτον, οὐχ οὕτως γυναικῶν καὶ τέκνων καὶ τῶν ἄλλων τῶν ὑπαρχόντων αὐτοῖς ἀγαθῶν ἐφρόντιζον, ὡς τῆς τῶν βασιλέων ἀσφαλείας. Τοιγαροῦν πλείστον μὲν χρόνον τῶν μνημονευομένων βασιλέων πολιτικὴν κατὰστασιν ἐτήρησαν, εὐδαιμονέστατον δὲ βίον ἔχοντες διετέλεσαν, ἕως ἔμεινεν ἡ προειρημένη τῶν νόμων σύνταξις. Πρὸς δὲ τοῦτοις, ἐθνῶν τε πλείστων ἐπεκράτησαν, καὶ μεγίστους πλοῦτους ἔσχον· καὶ τὰς μὲν χωρὰς ἔργοις καὶ κατασκευάσμασιν ἀνυπερβλήτοις, τὰς δὲ

πόλεις ἀναθήμασι πολυτελέσι καὶ παντοίοις ἐκόσμησαν.

(C. 72.) Defunctis regibus honores habiti, et luctus publice susceptus. Vita illorum disceptata populi iudicio, ex quo sanc-tis ratio pendeat.

72. Καὶ τὰ μετὰ τὴν τελευταίην δὲ γινόμενα τῶν βασιλέων παρ' Αἰγυπτίοις, οὐ μικρὴν ἀπόδειξιν εἶχε τῆς τοῦ πλήθους εὐνοίας εἰς τοὺς ἡγουμένους. Εἰς ἀνεπαίσθητον γὰρ χάριν ἢ τιμὴ τιθεμένη, μαρτυρίαν ἀπερίγραπτον περιεῖχε τῆς ἀληθείας. Ὅποτε γὰρ ἐκλείποι τις τὸν βίον τῶν βασιλέων, πάντες οἱ κατὰ τὴν Αἴγυπτον κοινὸν ἀνηροῦντο πένθος, καὶ τὰς μὲν ἐσθῆτας κατερόψητοντο, τὰ δ' ἱερὰ συνέκλειον, καὶ τὰς θυσίας ἐπέιχον, καὶ τὰς ἐορτὰς οὐκ ἤγον, ἐφ' ἡμέρας ἐβδομήκοντα καὶ δύο. Καταπεπασμένοι δὲ τὰς κεφαλὰς πηλῷ, καὶ περιεζωσμένοι σινδύνας ὑποκάτω τῶν μαστῶν, ὁμοίως ἄνδρες καὶ γυναῖκες, περιήεσαν ἀθροισθέντες κατὰ διακοσίους ἢ τριακοσίους· καὶ τὸν μὲν θρῆνον εὐρύθμως μετ' ᾠδῆς ποιούμενοι δις τῆς ἡμέρας, ἐτίμων ἐγκωμίαις, ἀνακαλούμενοι τὴν ἀρετὴν τοῦ τετελευτηκότος· τροφὴν δ' οὔτε τὴν ἀπὸ τῶν ἐμφύχων, οὔτε τὴν ἀπὸ τοῦ πυροῦ προσεφέροντο, τοῦ τε οἴνου καὶ πάσης πολυτελείας ἀπέιχοντο. Οὐδεὶς δ' ἂν οὔτε λουτροῖς, οὔτε ἀλείμμασιν, οὔτε στρωμαῖς προείλετο χρῆσθαι, οὐ μὴν οὐδὲ πρὸς τὰ ἀφροδίσια προσελθεῖν ἂν ἐτόλμησεν, ἀλλὰ, καθάπερ ἀγαπητοῦ τέκνου τελευτήσαντος, ἕκαστος περιώδυνος γινόμενος, ἐπένθει τὰς εἰρημένας ἡμέρας. Ἐν

δὲ τούτῳ τῷ χρόνῳ τὰ πρὸς τὴν ταφὴν λαμπρῶς ἠτοιμασμένοι, καὶ τῇ τελευταίᾳ τῶν ἡμερῶν θέντες τὴν τὸ σῶμα ἔχουσαν λάρνακα πρὸ τῆς εἰς τὸν τάφον εἰσόδου, προετίθεισαν κατὰ νόμον τῷ τετελευτηκότι κριτήριον τῶν ἐν τῷ βίῳ πραχθέντων. Δοθείσης δ' ἐξουσίας τῷ βουλομένῳ κατηγορεῖν, οἱ μὲν ἱερεῖς ἐνγκωμιάζον, ἕκαστα τῶν καλῶς αὐτῷ πραχθέντων διεξιόντες, αἱ δὲ πρὸς τὴν ἐκφορὰν συνηγμένοι μυριάδες τῶν ὄχλων, ἀκούουσαι συνεπευφήμουν, εἰ τύχοι καλῶς βεβιωκώς· εἰ δὲ μή, τοῦναντίον ἐθορύβουν. Καὶ πολλοὶ τῶν βασιλέων διὰ τὴν τοῦ πλήθους ἐναντίωσιν ἀπεστερήθησαν τῆς ἐμφανοῦς καὶ νομίμου ταφῆς. Διὸ καὶ συνέβαινε τοὺς τὴν βασιλείαν διαδεχομένους, οὐ μόνον διὰ τὰς ἄρτι ὀηθείσας αἰτίας, δικαιοπραγεῖν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὸν φόβον τῆς μετὰ τὴν τελευτὴν ἐσομένης ὑβρεώς τε τοῦ σώματος καὶ βλασφημίας εἰς ἅπαντα τὸν αἰῶνα. Τῶν μὲν οὖν περὶ τοὺς ἀρχαίους βασιλεῖς νομίμων τὰ μέγιστα ταῦτ' ἔστι.

(C. 73.) Aegypti nomi atque nomarchae. Totius regionis in partes tres divisio: quarum prima sacerdotum fuit. Horum accepta, expensa: officia: scientia: honos immunitasque. Altera pars regi attributa, in usus bellorum, ad dignitatem, ad munificentiam. Tertia militibus, quo animosius et scientius viderent neu externis auxiliis opus esset.

73. Τῆς Αἰγύπτου δὲ πάσης εἰς πλείω μέρη διηρημένης (ὧν ἕκαστον κατὰ τὴν Ἑλληνικὴν διάλεκτον ὀνομάζεται νομός) ἐφ' ἕκαστῷ τέτακται νομάρχης, ὃ τὴν ἀπάντων ἔχων ἐπιμέλειάν τε καὶ φροντίδα. Τῆς δὲ χώρας ἀπάσης εἰς τρία μέρη διηρημέ-

νης, τὴν μὲν πρώτην ἔχει μερίδα τὸ σύστημα τῶν ἱερέων, μεγίστης ἐντροπῆς τυγχάνον παρὰ τοῖς ἑγχωρίοις, διὰ τε τὴν εἰς τοὺς θεοὺς ἐπιμέλειαν, καὶ διὰ τὸ πλείστην σύνεσιν τοὺς ἄνδρας τούτους ἐκ παιδείας εἰσφέρεισθαι. Ἐκ δὲ τούτων τῶν προσόδων τὰς τε θυσίας ἀπάσας τὰς κατ' Αἴγυπτον συντελοῦσι, καὶ τοὺς ὑπηρέτας τρέφουσι, καὶ ταῖς ἰδίαις χρεῖαις χορηγοῦσιν. Οὐτε γὰρ τὰς τῶν θεῶν τιμὰς ᾄοντο δεῖν ἀλλάττειν, ἀλλὰ ὑπὸ τῶν αὐτῶν ἀεὶ καὶ παραπλησίως συντελεῖσθαι, οὔτε τοὺς πάντων προβουλευομένους, ἐνδεεῖς εἶναι τῶν ἀναγκαιῶν. Καθόλου γὰρ περὶ τῶν μεγίστων οὔτοι προβουλευόμενοι συνδιατρίβουσι τῷ βασιλεῖ, τῶν μὲν συνεργοί, τῶν δὲ εἰσηγηταὶ καὶ διδάσκαλοι γινόμενοι, καὶ διὰ μὲν τῆς ἀστρολογίας καὶ τῆς ἱεροσκοπίας τὰ μέλλοντα προσημαίνοντες, ἐκ δὲ τῶν ἐν ταῖς ἱεραῖς βίβλοις ἀναγεγραμμένων πράξεων τὰς ὠφελῆσαι δυναμένας παραναγιώσκοντες. Οὐ γὰρ, ὥσπερ παρὰ τοῖς Ἕλλησιν, εἷς ἀνὴρ ἢ μία γυνὴ τὴν ἱερωσύνην παρείληφεν, ἀλλὰ πολλοὶ περὶ τὰς τῶν θεῶν θυσίας καὶ τιμὰς διατρίβουσι, καὶ τοῖς ἐγγόνοις τὴν ὁμοίαν τοῦ βίου προαίρεσιν παραδίδουσιν. Εἰσὶ δὲ οὔτοι πάντων τε ἀτελεῖς, καὶ δευτερεύοντες μετὰ τὸν βασιλέα ταῖς τε δόξαις καὶ ταῖς ἐξουσίαις. Τὴν δὲ δευτέραν μοῖραν οἱ βασιλεῖς παρείληφασιν εἰς προσόδους, ἀφ' ὧν εἰς τε τοὺς πολέμους χορηγοῦσι, καὶ τὴν περὶ αὐτοὺς λαμπρότητα διαφυλάττουσι· καὶ τοὺς μὲν ἀνδραγαθήσαντας δωρεαῖς κατὰ τὴν ἀξίαν τιμῶσι, τοὺς δὲ ἰδιώτας διὰ τὴν ἐκ

τούτων εὐπορίαν, οὐ βαπτίζουσι ταῖς εἰσφοραῖς. Τὴν δὲ μερίδα τὴν τελευταίαν ἔχουσιν οἱ μάχιμοι καλούμενοι, καὶ πρὸς τὰς λειτουργίας τὰς εἰς τὴν στρατείαν ὑπακούοντες, ἵν' οἱ κινδυνεύοντες εὐνοῦσταιοι τῇ χώρᾳ διὰ τὴν κληρουχίαν ὄντες, πάνυ γε προθύμως ἐπιδέχωνται τὰ συμβαίνοντα κατὰ τοὺς πολέμους δεινὰ. Ἄτοπον γὰρ ἦν τὴν μὲν τῶν ἀπάντων σωτηρίαν τούτοις ἐπιτρέπειν, ὑπὲρ οὗ δὲ ἀγωνιοῦνται μηδὲν αὐτοῖς ὑπάρχειν κατὰ τὴν χώραν οποιδῆς ἄξιον. Τὸ δὲ μέγιστον, εὐπορουμένους αὐτοὺς θραδίως τεκνοποιήσκειν, καὶ διὰ τοῦτο τὴν πολυανθρωπίαν κατασκευάζειν, ὥστε μὴ προσδεῖσθαι ξενικῆς δυνάμεως τὴν χώραν. Ὅμοιως δὲ οὗτοι τὴν τάξιν ταύτην ἐκ τῶν προγόνων διαδεχόμενοι, ταῖς μὲν τῶν πατέρων ἀνδραγαθίαις προτρέπονται πρὸς τὴν ἀνδρείαν, ἐκ παίδων δὲ ζηλωταὶ γινόμενοι τῶν πολεμικῶν ἔργων, ἀνίκητοι ταῖς τόλμαις καὶ ταῖς ἐμπειρίαις ἀποβαίνουσιν.

(C. 74.) Reliqui trifariam divisi in pastores, agricolas, artifices. Agricolarum et pastorum, qui a pueritia istis studiis imbuebantur, mira sollertia. Pulli ex ovis artificiose exclusi. Artium insignis perfectio, artificibus suam singulis artem colentibus, neque ad rempublicam admissis, nec quicquam aliud praeterea curantibus.

74. Ἔστι δ' ἕτερα συντάγματα τῆς πολιτείας τρία, τό, τε τῶν νομίμων, καὶ τὸ τῶν γεωργῶν, ἔτι δὲ τὸ τῶν τεχνιτῶν. Οἱ μὲν οὖν γεωργοὶ μικροῦ τιμῆς τὴν καρποφόρον χώραν τὴν παρὰ τοῦ βασιλέως καὶ τῶν ἱερέων καὶ τῶν μάχιμων μισθούμενοι, διατελοῦσι τὸν ἅπαντα χρόνον περὶ τὴν ἐργασίαν ὄντες

τῆς χώρας· ἐκ γῆπιου δὲ συντρεφόμενοι ταῖς γεω-
 γικαῖς ἐπιμελείαις, πολὺ προέχουσι τῶν παρὰ τοῖς
 ἄλλοις ἔθνεσι γεωργῶν ταῖς ἐμπειρίαις. Καὶ γὰρ
 τὴν τῆς γῆς φύσιν καὶ τὴν τῶν ὑδάτων ἐπιθρόνουν,
 ἔτι δὲ τοὺς καιροὺς τοῦ τε σπόρου καὶ τοῦ θερι-
 σμοῦ καὶ τῆς ἄλλης τῶν καρπῶν συγκομιδῆς ἀκρι-
 βέστατα πάντων γινώσκουσι, τὰ μὲν ἐκ τῆς τῶν
 προγόνων παρατηρήσεως μαθόντες, τὰ δ' ἐκ τῆς
 ἰδίας πείρας διδαχθέντες. Ὁ δ' αὐτὸς λόγος ἐστὶ
 καὶ περὶ τῶν νομέων, οἳ τὴν τῶν θρεμμάτων ἐπι-
 μέλειαν ἐκ πατέρων ὥσπερ κληρονομίας νόμῳ παρα-
 λαμβάνοντες, ἐν βίῳ κτηνοτρόφῳ διατελοῦσι πάντα
 τὸν τοῦ ζῆν χρόνον. Καὶ πολλὰ μὲν παρὰ τῶν προ-
 γόνων πρὸς θεραπείαν καὶ διατροφὴν ἀρίστην τῶν
 βοσκομένων παρελήφασιν, οὐκ ὀλίγα δ' αὐτοὶ διὰ
 τὸν εἰς ταῦτα ζῆλον προσευρίσκουσι· καί, τὸ θαυ-
 μασιώτατον, διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῆς εἰς ταῦτα
 σπουδῆς, οἳ τε ὀρνιθοτρόφοι καὶ οἳ κτηνοβοσκοί,
 χωρὶς τῆς παρὰ τοῖς ἄλλοις ἀνθρώποις ἐκ φύσεως
 συντελουμένης γενέσεως τῶν εἰρημένων ζώων, αὐτοὶ
 διὰ τῆς ἰδίας φιλοτεχνίας ἀμύθητον πλῆθος ὀρνέων
 ἀθροίζουσιν. Οὐ γὰρ ἐπιάζουσι διὰ τῶν ὀρνίθων,
 ἀλλ' αὐτοὶ παραδόξως χειρονογοῦντες τῇ συνέσει
 καὶ φιλοτεχνίᾳ τῆς φυσικῆς ἐνεργείας οὐκ ἀπολεί-
 πονται. Ἄλλὰ μὴν καὶ τὰς τέχνας ἰδεῖν ἐστὶ παρὰ
 τοῖς Αἰγυπτίοις μάλιστα διαπεπονημένας, καὶ πρὸς
 τὸ καθῆκον τέλος διηκριβωμένας. Παρὰ μόνοις γὰρ
 τούτοις οἳ δημιουργοὶ πάντες οὐτ' ἐργασίας ἄλλης
 οὔτε πολιτικῆς τάξεως μεταλαμβάνειν ἔωνται, πλὴν

τῆς ἐκ τῶν νόμων ὀρισμένης καὶ παρὰ τῶν γονέων παραδεδομένης· ὥστε μήτε διδασκάλου φθόνον, μήτε πολιτικούς περισπασμούς, μήτ' ἄλλο μηδὲν ἐμποδίζειν αὐτῶν τὴν εἰς ταῦτα σπουδὴν. Παρὰ μὲν γὰρ τοῖς ἄλλοις ἰδεῖν ἐστὶ τοὺς τεχνίτας περὶ πολλὰ τῇ διανοίᾳ περισπωμένους, καὶ διὰ τὴν πλεονεξίαν μὴ μένοντας τὸ παράπαν ἐπὶ τῆς ἰδίας ἐργασίας· οἱ μὲν γὰρ ἐφάπτονται γεωργίας, οἱ δ' ἐμπορίας κοινωτοῦσιν, οἱ δὲ δυοῖν ἢ τριῶν τεχνῶν ἀντέχονται, πλεῖστοι δ' ἐν ταῖς δημοκρατομέταις πόλεσιν εἰς τὰς ἐκκλησίας συντρέχοντες, τὴν μὲν πολιτείαν λυμαίνονται, τὸ δὲ λυσιτελὲς περιποιοῦνται παρὰ τῶν μισθοδοτούντων· παρὰ δὲ τοῖς Αἰγυπτίοις, εἴ τις τῶν τεχνιτῶν μετάσχοι τῆς πολιτείας, ἢ τέχνας πλείους ἐργάζοιτο, μεγάλας περιπίπτει ζημίαις. Τὴν μὲν οὖν διαίρεσιν τῆς πολιτείας, καὶ τὴν τῆς ἰδίας τάξεως ἐπιμέλειαν διὰ προγόνων τοιαύτην ἔσχον οἱ τὸ παλαιὸν τὴν Αἴγυπτον κατοικοῦντες.

(C. 75.) Iudiciorum accuratio et integritas. Dicasterium supremum triginta virorum, ex urbe Solis, Thebis et Memphi delectorum: praeses ex iis creatus: eius insigne: totius collegii stipendia. Iuris dicendi ratio. Lites non oratae, sed scriptae. (C. 76.) Id eo constitutum consilio, ne iudicum integritas artibus oratorum perverteretur.

75. Περὶ δὲ τὰς κρίσεις οὗ τὴν τυχοῦσαν ἐποιοῦντο σπουδὴν, ἡγούμενοι τὰς ἐν τοῖς δικαστηρίοις ἀποφάσεις μεγίστην ῥοπὴν τῷ κοινῷ βίῳ φέρειν πρὸς ἀμφοτέρα. Δῆλον γὰρ ἦν, ὅτι τῶν μὲν παρανομοῦντων κολαζομένων, τῶν δ' ἀδικουμένων βοη-

θείας τυγχανόντων, ἀρίστη διόρθωσις ἔσται τῶν
 ἁμαρτημάτων· εἰ δ' ὁ φόβος, ὁ γινόμενος ἐκ τῶν
 κρίσεων τοῖς παρανομοῦσιν, ἀνατρέποιτο χρήμασι
 ἢ χάρισιν, ἔσομένην ἑώρων τοῦ κοινοῦ βίου σύγχι-
 σιν. Διόπερ ἐκ τῶν ἐπιφανεσιτάτων πόλεων τοὺς ἀρί-
 στοὺς ἄνδρας ἀποδεικνύντες δικαστὰς κοινούς, οὐκ
 ἀπειτύγχανον τῆς προαιρέσεως. Ἐξ Ἡλιουπόλεως γάρ
 καὶ Θηβῶν καὶ Μέμφεως, δέκα δικαστὰς ἐξ ἑκάστης,
 προέκρινον· καὶ τοῦτο τὸ συνέδριον οὐκ ἐδόκει λεί-
 πεσθαι τῶν Ἀθηήσιν Ἀρεοπαγιτῶν, ἢ τῶν παρὰ
 Μακεδαιμονίους γερόντων. Ἐπεὶ δὲ συνέλθοιεν οἱ
 τριάκοντα, ἐπέκρινον ἐξ ἑαυτῶν ἓνα τὸν ἀριστον, καὶ
 τοῦτον μὲν ἀρχιδικαστὴν καθίσταντο, εἰς δὲ τὸν τού-
 του τόπον ἀπέστελλεν ἢ πόλις ἕτερον δικαστὴν. Συν-
 τάξεις δὲ τῶν ἀναγκαίων παρὰ τοῦ βασιλέως τοῖς
 μὲν δικασταῖς ἱκαναὶ πρὸς διατροφὴν ἐχορηγοῦντο,
 τῷ δὲ ἀρχιδικαστῇ πολλαπλάσιοι. Ἐφόρει δ' οὗτος
 περὶ τὸν τράχηλον ἐκ χρυσοῦς ἀλύσεως ἠρητημένοι
 ζώδιον τῶν πολυτελῶν λίθων, ὃ προσηγόρευον ἀλή-
 θειαν. Τῶν δ' ἀμφισβητήσεων ἔρχοντο, ἐπειδὴν τὴν
 τῆς ἀληθείας εἰκόνα ὁ ἀρχιδικαστὴς προσθεῖτο.
 Τῶν δὲ πάντων νόμων ἐν βιβλίοις ὑκτὼ γεγραμμένων,
 καὶ τούτων παρακειμένων τοῖς δικασταῖς, ἔθος ἦν
 τὸν μὲν κατήγορον γράφαι καθ' ἐν ὧν ἐνεκάλει, καὶ
 πῶς γέγονε, καὶ τὴν ἀξίαν τοῦ ἀδικήματος, ἢ τῆς
 βλάβης· τὸν ἀπολογούμενον δὲ, λαβόντα τὰ
 χρηματισθέντα ὑπὸ τῶν ἀντιδίκων, ἀντιγράφαι πρὸς
 ἕκαστον, ὡς οὐκ ἔπραξεν, ἢ πράξας, οὐκ ἠδίκη-
 σεν, ἢ ἀδικήσας, ἐλάττορος ζημίας ἀξίός ἐστι τυχεῖν.

Ἐπειτα νόμιμον ἦν, τὸν κατήγορον ἀντιγράψαι, καὶ πάλιν τὸν ἀπολογούμενον ἀντιθεῖναι. Ἀμφοτέρων δὲ τῶν ἀντιδίκων τὰ γεγραμμένα δις τοῖς δικασταῖς δόντων, τὸ τηνικαῦτα ἔδει τοὺς μὲν τριάκοντα τὰς γνώμας ἐν ἀλλήλοις ἀποφαίνεσθαι, τὸν ἀρχιδικαστὴν δὲ τὸ ζώδιον τῆς ἀληθείας προστιθεσθαι τῇ ἐτέρᾳ τῶν ἀμφισβητήσεων.

76. Τούτῳ δὲ τῷ τρόπῳ κρίσεις πάσας συντελεῖν τοὺς Αἰγυπτίους, νομίζοντας ἐκ μὲν τοῦ λέγειν τοὺς συνηγόρους, πολλὰ τοῖς δικαίοις ἐπισκοπήσειν· (καὶ γὰρ τὰς τέχνας τῶν ῥητόρων καὶ τὴν τῆς ὑποκρίσεως γοητείαν, καὶ τὰ τῶν κινδυνευόντων δάκρυα πολλοὺς προτρέπεσθαι παρορᾶν τὸ τῶν νόμων ἀπότομον καὶ τὴν τῆς ἀληθείας ἀκρίβειαν· θεωρεῖσθαι γοῦν τοὺς ἀγωνιζομένους ἐν τῷ κρίνειν, πολλάκις ἢ δι' ἀπάτην, ἢ διὰ ψυχαγωγίαν, ἢ διὰ τὸ πρὸς τὸν ἔλεον πάθος, συνεκφερομένους τῇ δυνάμει τῶν λεγόντων.) Ἐκ δὲ τοῦ γράφειν τὰ δίκαια τοὺς ἀντιδίκους, ὄντο τὰς κρίσεις ἀκριβεῖς ἕσσεσθαι, γυμνῶν τῶν πραγμάτων θεωρουμένων. Οὕτω γὰρ ἂν μάλιστα μῆτε τοὺς εὐφυεῖς τῶν βραδυτέρων πλεονεκτήσειν, μῆτε τοὺς ἐνηθληκότας τῶν ἀπείρων, μῆτε τοὺς ψεύστας καὶ τολμηροὺς τῶν φιλαλήθων καὶ κατεσταλμένων τοῖς ἡθεσι, πάντας δ' ἐπίσης τεύξεσθαι τῶν δικαίων, ἰκανὸν χρόνον ἐκ τῶν νόμων λαμβανόντων, τῶν μὲν ἀντιδίκων, ἐξετάσαι τὰ παρ' ἀλλήλων, τῶν δὲ δικαστῶν, συγκρίναι τὰ παρ' ἀμφοτέρων.

(C. 77.) Leges Aegyptiorum antiquae et memorabiles: in per-
 uros; in eos, qui vim ab aliis non propulsarent: in calumniato-
 res; in census dolose censi convictos, aut iniusto quaestu victi-
 tantes; in homicidas: in parricidas, tum liberorum, tum paren-
 tum. Feminae capite damnatae, si caelibes uterum gererent, nec
 prius tamen affectae supplicio, quam peperissent.

77. Ἐπεὶ δὲ τῆς νομοθεσίας ἐμνήσθημεν, οὐκ
 ἀνοίκειον εἶναι τῆς ὑποκειμένης ἱστορίας νομίζομεν
 ἐκθέσθαι τῶν νόμων ὅσοι παρὰ τοῖς Αἰγυπτίοις πα-
 λαιοῦντι διήνεγκαν, ἢ παρηλλαγμένην τάξιν ἔσχον,
 ἢ τὸ σύνολον ὠφέλειαν τοῖς φιλιαναγνωστοῦσι δύ-
 νανται παρασχέσθαι. Πρῶτον μὲν οὖν κατὰ τῶν
 ἐπιόρων θάνατος ἦν παρ' αὐτοῖς τὸ πρόστιμον, ὡς
 δύο τὰ μέγιστα ποιούντων ἀνομήματα, θεοὺς τε
 ἀσεβούντων καὶ τὴν μεγίστην τῶν παρ' ἀνθρώποις
 πίστιν ἀνατρεπόντων. Ἐὰν δὲ τις ἐν ὁδῷ κατὰ τὴν
 χώραν ἰδὼν φορευόμενον ἄνθρωπον, ἢ τὸ καθόλου
 βίαιόν τι πάσχοντα, μὴ γύσαιτο δυνατὸς ὢν, θανά-
 τῳ τεριπεσεῖν ὠφείλει· εἰ δὲ πρὸς ἀλήθειαν διὰ το
 ἀδύνατον μὴ καινοχύσαι βοηθῆσαι, μηνῦσαι γε
 πάντως ὠφείλει τοὺς ληστιάς, καὶ ἐπεξιέναι τὴν πα-
 ρανομίαν· τὸν δὲ ταῦτα μὴ πράξαντα, κατὰ τὸν
 νόμον ἔδει μαστιγοῦσθαι τεταγμένας πληγὰς, καὶ
 πάσης εἶργεσθαι τροφῆς ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας. Οἱ δὲ
 ψευδῶς τινῶν κατηγορήσαντες ὠφείλον τοῦτο πα-
 θεῖν, ὃ τοῖς συκοφαντηθεῖσιν ἐτέτακτο πρόστιμον,
 εἴπερ ἔτυχον καταδικασθέντες. Προσετέτακτο δὲ
 καὶ πᾶσι τοῖς Αἰγυπτίοις ἀπογράφεσθαι πρὸς τοὺς
 ἄρχοντας, ἀπὸ τίνων ἕκαστος πορίζεται τὸν βίον·
 καὶ τὸν ἐν τούτοις ψευδάμενον, ἢ πόρον ἄδικον ἐπι-
 τελοῦντα, θανάτῳ περιπίπτειν ἢ ἀναγκαῖον. Λέ-

γεται δὲ τοῦτον τὸν νόμον ὑπὸ Σόλωνος παραβα-
 λόντος εἰς Αἴγυπτον εἰς τὰς Ἀθήνας μετενεχθῆναι.
 Εἰ δὲ τις ἐκουσίως ἀποκτείνει τὸν ἐλεύθερον, ἢ τὸν
 δοῦλον, ἀποθνήσκειν τοῦτον οἱ νόμοι προσέτατον·
 ἅμα μὲν βουλόμενοι μὴ ταῖς διαφοραῖς τῆς τύχης,
 ἀλλὰ ταῖς τῶν πράξεων ἐπιβολαῖς εἶργεσθαι πάντας
 ἀπὸ τῶν φαύλων, ἅμα δὲ διὰ τῆς τῶν δούλων φρον-
 τίδος ἐθίζοντες τοὺς ἀνθρώπους πολὺ μᾶλλον εἰς
 τοὺς ἐλευθέρους μηδὲν ὅλως ἐξαμαρτάνειν. Καὶ κα-
 τὰ μὲν τῶν γονέων τῶν ἀποκτεινάντων τὰ τέκνα θά-
 νατον μὲν οὐχ ὤρισαν, ἡμέρας δὲ τρεῖς καὶ νύκτας
 ἴσας συνεχῶς ἦν ἀναγκαῖον, περιειληφότης τὸν νε-
 κρόν, ὑπομένειν, φυλακῆς παρεδρευούσης δημοσί-
 ας· οὐ γὰρ δίκαιον ὑπελήφθη τὸ τοῦ βίου στερί-
 σκειν τοὺς τὸν βίον τοῖς παισὶ δεδωκότας, ρουθε-
 τήσει δὲ μᾶλλον λύπην ἐχούση καὶ μεταμέλειαν ἀπο-
 τρέπει τῶν τοιοῦτων ἐγχειρημάτων. Κατὰ δὲ τῶν
 τέκνων τῶν γονεῖς φονευσάντων τιμωρίαν ἐξηλλα-
 γμένην ἔθηκαν (ἔδει γὰρ τοὺς καταδικασθέντας ἐπὶ
 τούτοις, καλὰμοις ὄξεσι δακτυλιαῖα μέρη τοῦ σώ-
 ματος κατατιμηθέντας, ἐπ' ἀκάνθαις κατακαίεσθαι
 ζῶντας) μέγιστον τῶν ἐν ἀνθρώποις ἀδικημάτων
 κρίνοντες, τὸ βιαίως τὸ ζῆν ἀφαιρεῖσθαι τῶν
 τὴν ζωὴν αὐτοῖς δεδωκότων. Τῶν δὲ γυναικῶν
 τῶν καταδικασθεισῶν θανάτῳ τὰς ἐγκύους μὴ θά-
 νατοῦσθαι πρὶν ἂν τέκωσι· καὶ τοῦτο τὸ νόμιμον
 πολλοὶ καὶ τῶν Ἑλλήνων κατεδέξαντο, ἡγούμενοι
 παντελῶς ἄδικον εἶναι τὸ μηδὲν ἀδικῆσαν τῷ ἀδικῆ-
 σαντι τῆς αὐτῆς μετέχειν τιμωρίας, καὶ παρανομή-

ματος ἐνὸς γενομένου παρὰ δυοῖν λαμβάνειν τὸ πρόστιμον, πρὸς δὲ τούτοις, κατὰ προαίρεσιν πο-
νηρὴν ἐκτελεσθέντος τοῦ ἀδικήματος, τὸ μηδεμίαν
πῶ σύνεσιν ἔχον, ὑπὸ τὴν ὁμοίαν ἄγειν κόλασιν·
τὸ δὲ πάντων μέγιστον, ὅτι ταῖς κούσαις ἰδίᾳ τῆς
αἰτίας ἐπενηνεγμένης, οὐδαμῶς προσήκει τὸ κοινὸν
πατρὸς καὶ μητρὸς τέκνον ἀναιρεῖσθαι· ἐπίσης γὰρ
ἂν τις φαύλους διαλάβοι κριτὰς τοὺς τε τὸν ἔνοχον
τῷ φόνῳ σώζοντας, καὶ τοὺς τὸν μηδὲν ὄλως ἀδι-
κήσαντα ἀναιροῦντας. Τῶν μὲν οὖν φορικῶν νόμων
οἱ μάλιστα δοκοῦντες ἐπιτετεῦχθαι, τοιοῦτοί τι-
νες ἦσαν.

(C. 78.) Leges in milites signa deserentes aut dicto non audi-
entes; in proditores; in monctam adulterantes caeterosque fal-
sarios; in stupratores violentos; in adulteros.

78. Τῶν δ' ἄλλων ὁ μὲν περὶ τῶν πολέμων κεί-
μενος, κατὰ τῶν τὴν τάξιν λιπόντων, ἢ τὸ παραγ-
γελθὲν ὑπὸ τῶν ἡγεμόνων μὴ ποιούντων, ἔταπτε
πρόστιμον, οὐ θάνατον, ἀλλὰ τὴν ἐσχάτην ἀτιμί-
αν· εἰ δ' ὕστερον ταῖς ἀνδραγαθίαις ὑπερβάλλοιντο
τὰς ἀτιμίας, εἰς τὴν προὔπαρξασαν παρῴρησιαν ἀπο-
καθίστα· ἅμα μὲν τοῦ νομοθέτου δεινοτέραν τιμω-
ρίαν ποιοῦντος τὴν ἀτιμίαν ἢ τὸν θάνατον, ἵνα τὸ
μέγιστον τῶν κακῶν ἐθίσῃ πάντας κρίνειν τὴν αἰσχύ-
νην, ἅμα δὲ τοὺς μὲν θανατωθέντας ἡγεῖτο μηδὲν
ὀφελήσειν τὸν κοινὸν βίον, τοὺς δὲ ἀτιμωθέντας,
ἀγαθῶν πολλῶν αἰτίους ἔσεσθαι διὰ τὴν ἐπιθυ-
μίαν τῆς παρῴρησίας. Καὶ τῶν μὲν τὰ ἀπόρρητα
τοῖς πολεμίοις ἀπαγγειλάντων ἐπέταπτεν ὁ νόμος
ἐκτέμεσθαι τὴν γλῶτταν· τῶν δὲ νόμισμα παρα-

κοπιόντων, ἢ μέτρα καὶ σταθμὰ παραποιούντων, ἢ τῶν παραγλυφόντων τὰς σφραγίδας, ἔτι δὲ τῶν γραμματέων τῶν ψευδεῖς χρηματισμοὺς γραφόντων, ἢ ἀφαιρούντων τι τῶν ἐγγεγραμμένων, καὶ τῶν τὰς ψευδεῖς συγγραφὰς ἐπιφερόντων, ἀμφοτέρως ἐκέλευσεν ἀποκόπτεσθαι τὰς χεῖρας· ὅπως ἕκαστος οἷς μέρεσι τοῦ σώματος παρηνόμησεν, εἰς ταῦτα κολαζόμενος, αὐτὸς μὲν μέχρι τελευτῆς ἀνίατον ἔχη τὴν συμφορὰν, τοὺς δ' ἄλλους διὰ τῆς ἰδίας τιμωρίας νουθετῶν, ἀποτρέπη τῶν ὁμοίων τι πράττειν. Πικροὶ δὲ καὶ περὶ τῶν γυναικῶν νόμοι παρ' αὐτοῖς ὑπῆρχον. Τοῦ μὲν γὰρ βιασαμένου γυναικᾶ ἐλευθέραν προσέταξαν ἀποκόπτεσθαι τὰ αἰδοῖα, νομίσαντες τὸν τοιοῦτον μιᾶ πράξει παρανόμῳ τρία τὰ μέγιστα τῶν κακῶν ἐνηργηκέναι, τὴν ὕβριν, καὶ τὴν φθορὰν, καὶ τὴν τῶν τέκνων σύγχυσιν· εἰ δὲ τις πείσας μοιχεύσαι, τὸν μὲν ἄνδρα ῥάβδοις χιλίας πληγὰς λαμβάνειν ἐκέλευον, τῆς δὲ γυναικὸς τὴν ῥίνα κολοβοῦσθαι, ὑπολαμβάνοντες δεῖν τῆς πρὸς ἀσυγχώρητον ἀκρασίαν καλλωπιζομένης ἀφαιρεθῆναι τὰ μάλιστα κοσμοῦντα τὴν εὐπρέπειαν.

(C. 79.) Leges commercii ordinandis, pactionesque de debitoribus debitum negantibus. Iuris iurandi vis atque religio. Inenoris modus lege praescriptus. Corpus debitoris creditori non mancipatum: quod imitatus Solon Athenis *σεισάχθειαν* induxit.

79. Τοὺς δὲ περὶ τῶν συμβολαίων νόμους Βοκχόριδος εἶναί φασι. Προστάτιτους δὲ τοὺς μὲν ἀσύγγραφα δανεισαμένους, ἂν μὴ φάσκωσιν ὀφείλειν, ὁμόσαντας ἀπολύεσθαι τοῦ δανείου· πρῶτον μὲν, ὅπως ἐν μεγάλῳ τιθέμενοι τοὺς ὄρκους, δεῖσι-

δαιμονῶσι· προδήλου γὰρ ὄντος ὅτι τῷ πολλάκις
 ὁμόσαντι συμβήσεται τὴν πίστιν ἀποβαλεῖν, ἵνα
 τῆς εὐχρηστίας μὴ στερηθῇ, περὶ πλείστου πᾶς τις
 ἔξει τὸ μὴ κατανατᾶν ἐπὶ τὸν ὄρκον· ἔπειθ' ὑπε-
 λάμβανεν ὁ νομοθέτης, τὴν ὅλην πίστιν ἐν τῇ καλο-
 κἀγαθίᾳ ποιήσας, προτρέψασθαι πάντας σπουδαί-
 ουσ εἶναι τοῖς ἡθεσιν, ἵνα μὴ πίστεως ἀνάξιοι διαβλη-
 θῶσι· πρὸς δὲ τούτοις, ἄδικον ἔκρινεν εἶναι τοὺς χω-
 ρίς ὄρκου πιστευθέντας, περὶ τῶν αὐτῶν συμβο-
 λαίων ὁμόσαντας μὴ τυγχάνειν πίστεως. Τοὺς δὲ
 μετὰ συγγραφῆς δανείσαντας ἐκόλυε διὰ τοῦ τόκου
 τὸ κεφάλαιον πλεῖον ποιεῖν ἢ διπλάσιον. Τῶν δὲ
 ὀφειλόντων τὴν ἔκπραξιν τῶν δανείων ἐκ τῆς οὐσίας
 μόνον ἐποιήσατο, τὸ δὲ σῶμα κατ' οὐδένα τρόπον
 εἴασεν ὑπάρχειν ἀγώγιμον· ἡγούμενος δεῖν εἶναι τὰς
 μὲν κτήσεις τῶν ἐργασαμένων, ἢ παρὰ κυρίου τινὸς
 ἐν δωρεαῖς λαβόντων, τὰ δὲ σώματα τῶν πόλεων,
 ἵνα τὰς καθηκούσας λειτουργίας ἔχωσιν αἱ πόλεις
 καὶ κατὰ πόλεμον καὶ κατ' εἰρήνην. Ἄτοπον γάρ,
 στρατιώτην εἰς τὸν ὑπὲρ τῆς πατρίδος προϊόντα κίν-
 δυνον, εἰ τύχοι, πρὸς δάνειον ὑπὸ τοῦ πιστεύσαν-
 τος ἀπάγεσθαι, καὶ τῆς τῶν ἰδιωτῶν πλεονεξίας ἐνε-
 κα κινδυνεύειν τὴν κοινὴν ἀπάντων σωτηρίαν. Δο-
 κεῖ δὲ καὶ τοῦτον τὸν νόμον ὁ Σόλων εἰς τὰς Ἀθή-
 νας μετενεγκεῖν, ὃν ἀνόμασε σεισάχθειαν, ἀπολύ-
 σας τοὺς πολίτας ἅπαντας τῶν ἐπὶ τοῖς σώμασι πε-
 πιστευμένων δανείων. Μέμφονται δὲ τινες οὐκ ἀλό-
 γως τοῖς πλείστοις τῶν παρὰ τοῖς Ἑλλήσι νομοθε-
 τῶν, οἳ τινες ὕπλα μὲν καὶ ἄροτρον καὶ ἄλλα

τῶν ἀναγκαιοτάτων ἐκώλυσαν ἐνέχυρα λαμβάνεσθαι πρὸς δάνειον, τοὺς δὲ τούτοις χρησομένους συνεχώρησαν ἀγωγίμους εἶναι.

(C. 80.) Lex singularis de permissione furtorum et restitutione per furum principem. Coniugii ratio: monogamia sacerdotum. caeterorum polygamia. Vetita infantum expositio. Nemo spurius habitus. (Obiter de sexu plantarum, Aegyptiis aliter ac Graecis nostrisque botanicis descripto.) Liberos educatio frugalis et minime sumptuosa.

80. Τῆροχρῆ δὲ καὶ περὶ τῶν κλεπτῶν νόμος παρὰ Αἰγυπτίοις ἰδιώτατος. Ἐκέλευε γὰρ τοὺς βουλομένους ἔχειν ταύτην τὴν ἐργασίαν, ἀπογράφεσθαι πρὸς τὸν ἀρχιφῶρα, καὶ τὸ κλαπὲν ὁμολόγως ἀναφέρειν παραχρῆμα πρὸς ἐκεῖνον· τοὺς δὲ ἀπολέσαντας, παραπλησίως ἀπογράφειν αὐτῷ καθ' ἕκαστον τῶν ἀπολωλότων, προστιθέντας τὸν τε τόπον καὶ τὴν ἡμέραν καὶ τὴν ὥραν καθ' ἣν ἀπέβαλε. Τούτω δὲ τῷ τρόπῳ πάντων ἐτοιμῶς εὗρισκομένων, ἔδει τὸν ἀπολέσαντα, τὸ τέταρτον μέρος τῆς ἀξίας δόντα, κτήσασθαι τὰ ἑαυτοῦ μόνα. Ἀδυνάτου γὰρ ὄντος τοῦ πάντας ἀποσιῆσαι τῆς κλοπῆς, εὔρε πόρον ὁ νομοθέτης, δι' οὗ πᾶν τὸ ἀπολούμενον σωθήσεται, μικρῶν διδομένων λύτρων. Γαμοῦσι δὲ παρὰ Αἰγυπτίοις οἱ μὲν ἱερεῖς μίαν, τῶν δ' ἄλλων ὅσας ἂν ἕκαστος προαιρηῆται· καὶ τὰ γεννώμενα πάντα τρέφουσιν ἐξ ἀνάγκης ἕνεκα τῆς πολυανθρωπίας, ὡς ταύτης μέγιστα συμβαλλομένης πρὸς εὐδαιμονίαν χώρας τε καὶ πόλεων. Νόθον δ' οὐδένα τῶν γεννηθέντων νομιζουσιν, οὐδ' ἂν ἐξ ἀργυρωνήτου μητρὸς γεννηθῆ. Καθόλου γὰρ ὑπειλήφασιν τὸν πα-

τέρα μόνον αἴτιον εἶναι τῆς γενέσεως, τὴν δὲ μητέρα τροφήν καὶ χώραν παρέχεσθαι τῷ βρέφει. Καὶ τῶν δένδρων ἄφύενα μὲν καλοῦσι τὰ καρποφόρα, θήλεα δὲ τὰ μὴ φέροντα τοὺς καρπούς, ἐναντίως τοῖς Ἑλλησι. Τρέφουσι δὲ τὰ παιδία μετὰ τιнос εὐχερείας ἀδαπάνου, καὶ παντελῶς ἀπίστου. Ἐφήματα γὰρ αὐτοῖς χορηγοῦσιν ἕκ τιнос εὐτελείας ἐτοιμῆς γινόμενα, καὶ τῶν ἐκ τῆς βύβλου πυθμένων τοὺς δυναμένους εἰς τὸ πῦρ ἐγκρύβεσθαι, καὶ τῶν ῥιζῶν καὶ τῶν καυλῶν τῶν ἐλείων τὰ μὲν ὠμά, τὰ δ' ἐψοῦντες, τὰ δ' ὀπτῶντες, διδῶσιν. Ἀνυποδέτων δὲ τῶν πλείστων καὶ γυμνῶν τρεφομένων διὰ τὴν εὐκрасίαν τῶν τόπων, τὴν πᾶσαν δαπάνην οἱ γονεῖς, ἄχρις ἂν εἰς ἡλικίαν ἔλθῃ τὸ τέκνον, οὐ πλείω ποιοῦσι δραχμῶν εἴκοσι. Δι' ἧς αἰτίας μάλιστα τὴν Αἴγυπτον συμβαίνει πολυανθρωπία διαφέρειν, καὶ διὰ τοῦτο πλείστας ἔχειν μεγάλων ἔργων κατασκευάς.

(C. 81.) Filiorum institutio varia, litterata sacerdotum, fere illitterata caeterorum civium. Duo elementorum genera. Geometricae, arithmeticae, astrologiae studium et usus. In astrologia Aegyptii Chaldaeorum magistri. Palaestrae musicesque negligentis.

81. Παιδεύουσι δὲ τοὺς υἱοὺς οἱ μὲν ἱερεῖς γράμματα διττά, τὰ τε ἱερά καλούμενα καὶ τὰ κοινοτέραν ἔχοντα τὴν μάθησιν· γεωμετρίαν δὲ καὶ τὴν ἀριθμητικὴν ἐπὶ πλείον ἐκπονοῦσιν. Ὁ μὲν γὰρ ποταμός, κατ' ἐνιαυτὸν ποικίλως μετασχηματίζων τὴν χώραν, πολλὰς καὶ παντοίας ἀμφισβητήσεις ποιεῖ περὶ τῶν ὄρων τοῖς γειτνιῶσι· ταύτας δ' οὐ φάδιον ἀκριβῶς ἐξελέγχει, μὴ γεωμέτρον τὴν ἀλήθειαν ἐκ τῆς ἐμπειρίας μεθοδεύσαντος. Ἢ δ' ἀρι-

Θμητικὴ πρὸς τε τὰς κατὰ τὸν βίον οἰκονομίας αὐ-
 τοῖς χρησιμεύει, καὶ πρὸς τὰ γεωμετρίας θεωρήματα.
 Πρὸς δὲ τούτοις, οὐκ ὀλίγα συμβάλλεται καὶ τοῖς
 τὰ περὶ τὴν ἀστρολογίαν ἐκπονοῦσιν. Ἐπιμελῶς
 γάρ, εἰ καὶ παρὰ τισιν ἄλλοις, καὶ παρ' Αἰγυπτίοις
 παρατηρήσεως τυγχάνουσιν αἱ τῶν ἀστρον τάξεις τε
 καὶ κινήσεις· καὶ τὰς περὶ ἐκάστων ἀναγραφὰς ἐξ
 εἰτῶν ἀπίστων τῷ πλήθει φυλάττουσιν, ἐκ παλαιῶν
 χρόνων ἐξηλωμένης παρ' αὐτοῖς τῆς περὶ ταῦτα
 σπουδῆς· τὰς τε τῶν πλανήτων ἀστέρων κινήσεις καὶ
 περιόδους καὶ στηριγμούς, ἔτι δὲ τὰς ἐκάστου δυνά-
 μεις πρὸς τὰς τῶν ζώων γενέσεις, τίνων εἰσὶν ἀγα-
 θῶν ἢ κακῶν ἀπεργαστικάι, φιλοτιμώτατα παρατε-
 τηρήκασιν· καὶ πολλάκις μὲν τοῖς ἀνθρώποις περὶ
 τῶν μελλόντων ἀπαντήσεσθαι κατὰ τὸν βίον προ-
 λέγοντες ἐπιτυγχάνουσιν, οὐκ ὀλίγακις δὲ καρπῶν
 φθορὰς ἢ τοῦναντίον πολυκαρπίας, ἔτι δὲ νόσους
 κοινὰς ἀνθρώποις ἢ βοσκήμασιν ἐσομένας προση-
 μαίνουσι· σεισμούς τε καὶ κατακλυσμούς, καὶ κομή-
 των ἀστέρων ἐπιτολάς, καὶ πάντα τὰ τοῖς πολλοῖς
 ἀδύνατον ἔχειν δοκοῦντα τὴν ἐπίγνωσιν, ἐκ πολλοῦ
 χρόνου παρατηρήσεως γεγεννημένης, προγινώσκουσι.
 Φασὶ δὲ καὶ τοὺς ἐν Βαβυλῶνι Χαλδαίους, ἀποίκους
 Αἰγυπτίων ὄντας, τὴν δόξαν ἔχειν τὴν περὶ τῆς
 ἀστρολογίας, παρὰ τῶν ἱερέων μαθόντας τῶν Αἰγυ-
 πτίων. Τὸ δ' ἄλλο πλῆθος τῶν Αἰγυπτίων ἐκ παί-
 δων μανθάνει παρὰ τῶν πατέρων ἢ συγγενῶν τὰς
 περὶ ἕκαστον βίον ἐπιτηδεύσεις, καθάπερ προειρη-
 κάμεν. Γράμματα δ' ἐπ' ὀλίγον διδάσκουσιν οὐχ

ἄπαντες, ἀλλ' οἱ τὰς τέχνας μετὰχειριζόμενοι μάλιστα. Παλαίστραν δὲ καὶ μουσικὴν οὐ νόμιμόν ἐστι παρ' αὐτοῖς μανθάνειν· ὑπολαμβάνουσι γὰρ ἐκ μὲν τῶν καθ' ἡμέραν ἐν τῇ παλαίστρῃ γυμνασιῶν τοὺς νέους οὐχ ὑγίειαν ἔξειν, ἀλλὰ ῥώμην ὀλιγοχρόνιον καὶ παντελῶς ἐπικίνδυνον· τὴν δὲ μουσικὴν νομίζουσιν οὐ μόνον ἄχρηστον ὑπάρχειν ἀλλὰ καὶ βλαβεράν, ὡς ἂν ἐκθηλύνουσιν τὰς τῶν ἀνδρῶν ψυχάς.

(C. 82.) Morborum cautio. Medici publico stipendio aluntur
Curationis morborum ratio legibus praescripta.

82. Τὰς δὲ νόσους προκαταλαμβάνόμενοι θεραπεύουσι τὰ σώματα κλυσμοῖς, καὶ νηστείαις καὶ ἐμέτοις, ἐνίοτε μὲν καθ' ἑκάστην ἡμέραν, ἐνίοτε δὲ τρεῖς ἢ τέτταρας ἡμέρας διαλείποντες. Φασὶ γὰρ, πάσης τροφῆς ἀναδοθείσης, τὸ πλέον εἶναι περιττόν, ἀφ' οὗ γεννᾶσθαι τὰς νόσους· ὥστε τὴν προειρημένην θεραπείαν ἀναιροῦσαν τὰς ἀρχὰς τῆς νόσου, μάλιστα ἂν παρασκευάσαι τὴν ὑγίειαν. Κατὰ δὲ τὰς στρατείας καὶ τὰς τῆς χώρας ἐκδημίας θεραπεύονται πάντες, οὐδένα μισθὸν ἰδίᾳ διδόντες. Οἱ γὰρ ἰατροὶ τὰς μὲν τροφὰς ἐκ τοῦ κοινοῦ λαμβάνουσι, τὰς δὲ θεραπείας προσάγουσι κατὰ νόμον ἔγγραφον, ἀπὸ πολλῶν καὶ δεδοξασμένων ἰατρῶν ἀρχαίων συγγεγραμμένον. Καὶν τοῖς ἐκ τῆς ἱερᾶς βίβλου νόμοις ἀναγινωσκομένοις ἀκολουθήσαντες ἀδυνατήσωσι σῶσαι τὸν κάμνοντα, ἀθῶοι παντὸς ἐγκλήματος ἀπολύονται· εἰάν δὲ παρὰ τὰ γεγραμμένα ποιήσωσι, θανάτου κορίσιν ὑπομένουσιν· ἡγουμένου τοῦ

νομοθέτου τῆς ἐκ πολλῶν χρόνων παρατετηρημένης
θεραπείας καὶ συντεταγμένης ὑπὸ τῶν ἀρίστων
τεχνιτῶν ὀλίγους ἂν γενέσθαι συνετωτέρους.

(C. 83.) Animalia sacra. Pecunia et publica et privata his alien-
dis. Quomodo pascantur. Eorum cultus mire religiosus, mortuo-
rum sumptuosa sepultura cum luctu gravissimo. Caedi eorum vo-
luntariae, felium quidem et ibidem etiam ab invito commissae,
poena capitalis irrogata. Quapropter Romanus ob felem necatam
ab Aegyptiis vel in summo Romanorum metu supplicio affectus.

83. Περὶ δὲ τῶν ἀφιερωμένων ζώων κατὰ Αἴ-
γυπτον εἰκότως φαίνεται πολλοῖς παρὰδοξον τὸ γι-
νόμενον, καὶ ζητήσεως ἄξιον. Σέβονται γὰρ ἔνια
τῶν ζώων Αἰγύπτιοι καθ' ὑπερβολὴν, οὐ ζῶντα μό-
νον, ἀλλὰ καὶ τελευτήσαντα· οἷον τοὺς τε αἰλού-
ρους, καὶ τοὺς ἰχνεύμονας καὶ κύνας, ἔτι δὲ ἱέρακας,
καὶ τὰς καλουμένας παρ' αὐτοῖς ἴβεις· πρὸς δὲ τού-
τοις τοὺς τε λύκους, καὶ τοὺς κροκοδείλους, καὶ ἕτε-
ρα τοιαῦτα πλείω· περὶ ὧν τὰς αἰτίας ἀποδιδύναμι
πειρασόμεθα, βραχέα πρότερον ὑπὲρ αὐτῶν διαλε-
χθέντες. Πρῶτον μὲν γὰρ ἐκάστη γένει τῶν σεβα-
σμοῦ τυγχανόντων ζώων ἀφιέρωται χώρα, πρόσοδον
φέρουσα ἀρκοῦσαν εἰς ἐπιμέλειαν καὶ τροφήν αὐ-
τῶν· ποιοῦνται δὲ καὶ θεοῖς τισὶν εὐχὰς ὑπὲρ τῶν
παιδίων οἱ κατ' Αἴγυπτον, τῶν ἐκ τῆς νόσου σω-
θέντων· ξυρήσαντες γὰρ τὰς τρίχας, καὶ πρὸς ἀργύ-
ριον ἢ χρυσίον στήσαντες, διδῶσιν τὸ νόμισμα τοῖς
ἐπιμελουμένοις τῶν προειρημένων ζώων. Οἱ δὲ τοῖς
μὲν ἱέραξι κρέα κατατέμνοντες καὶ προσκαλούμενοι
μεγάλῃ τῇ φωνῇ, πετομένοις ἀναρῶντι οὖσι, μέχρις
ἂν δέξωνται· τοῖς δὲ αἰλούροις καὶ τοῖς ἰχνεύμοσι

καταθρύπτοντες τοὺς ἄρτους εἰς γάλα, καὶ πομπύζοντες, παρατιθέασιν, ἢ τῶν ἰχθύων τῶν ἐκ τοῦ Νείλου κατατέμνοντες σιτίζουσι· ὡσαύτως δὲ καὶ τῶν ἄλλων ζώων ἐκάστω γένει ἁρμόζουσαν τροφήν χορηγοῦσι. Τὰς δὲ γιγνομένας περὶ ταῦτα λειτουργίας οὐχ οἷον ἐκκλίνουσιν, ἢ τοῖς ὄχλοις γενέσθαι καταφανεῖς ἐπαισχύνονται, τοῦναντίον δ' ὡς περ εἰς τὰς μεγίστας τῶν θεῶν γινόμενοι τιμὰς σεμνύονται, καὶ μετὰ σημείων ἰδίων περιέρονται τὰς πόλεις καὶ τὴν χώραν. Πόρρωθεν δ' ὄντες φανεροί, τίνων ζώων ἔχουσι τὴν ἐπιμέλειαν, ὑπὸ τῶν ἀπαντῶντων προσκυνοῦνται καὶ τιμῶνται. Ὅταν δ' ἀποθάνῃ τι τῶν εἰρημένων, σινδόνι κατακαλύψαντες, καὶ μετ' οἰμωγῆς τὰ στήθη καταπληξάμενοι, φέρουσιν εἰς τὰς ταριχείας. Ἐπειτα θεραπευθέντων αὐτῶν κεδρία καὶ τοῖς δυναμένοις εὐωδίαν παρέχεσθαι καὶ πολυχρόνιον τοῦ σώματος τήρησιν, θάπτουσιν ἐν ἱεραῖς θήκαις. Ὅς δ' ἂν τούτων τι τῶν ζώων ἐκὼν διαφθείρῃ, θανάτῳ περιπίπτει· πλὴν ἐὰν αἰλουρον ἢ τὴν ἴβιν ἀποκτείνῃ. Ταῦτα δὲ ἐὰν τε ἐκὼν ἐὰν τε ἄκων ἀποκτείνῃ, πάντως θανάτῳ περιπίπτει, τῶν ὄχλων συντροχόντων καὶ τὸν πράξαντα δεινότατα διατιθέντων, καὶ τοῦτ' ἐνίοτε πρῆτιόντων ἄνευ κρίσεως. Διὰ δὲ τὸν ἐπὶ τούτοις φόβον, οἱ θεασάμενοι τεθνηκὸς τι τῶν ζώων τούτων, ἀποστάντες μακρὰν βοῶσιν, ὀδυρόμενοί τε καὶ μαρτυρόμενοι κατελιγῆσθαι αὐτὸ τετελευτηκός. Οὕτω δ' ἐν ταῖς τῶν ἀνθρώπων ψυχαῖς ἐντέτηκεν ἢ πρὸς τὰ ζῶα ταῦτα δεισιδαιμονία, καὶ τοῖς πάθεσιν ἀμεταθέτως ἕκαστος

διάκειται πρὸς τὴν τούτων τιμὴν, ὥστε καὶ καθ' ὃν χρόνον Πτολεμαῖος μὲν ὁ βασιλεὺς ὑπὸ Ῥωμαίων οὐπω προσηγορεύετο φίλος, οἱ δ' ὄχλοι πᾶσαν εἰσεφέροντο σπουδὴν ἐκθεραπεύοντες τοὺς παρεπιδημοῦντας τῶν ἀπὸ τῆς Ἰταλίας, καὶ σπεύδοντες μηδεμίαν ἀφορμὴν ἐγκλήματος, ἢ πολέμου δοῦναι, διὰ τὸν φόβον· ἀποκτείναντος Ῥωμαίου τινὸς αἵλουρον, καὶ τοῦ πλήθους συνδραμόντος ἐπὶ τὴν οἰκίαν τοῦ πράξαντος, οὔτε οἱ πεμφθέντες ὑπὸ τοῦ βασιλέως ἄρχοντες ἐπὶ τὴν παραίτησιν, οὔτε ὁ κοινὸς ἀπὸ τῆς Ῥώμης φόβος ἵσχυσεν ἐξελεῖσθαι τῆς τιμωρίας τὸν ἄνθρωπον, καίπερ ἀκουσίως τοῦτο πεπραχότα. Καὶ τοῦτο οὐκ ἐξ ἀκοῆς ἡμεῖς ἱστοροῦμεν, ἀλλ' αὐτοὶ κατὰ τὴν γεγεννημένην ἡμῖν ἐπιδημίαν κατ' Αἴγυπτιον ἑωρακότες.

(C. 84.) Summae in his animalibus colendis superstitionis documenta. Cultus Apidis Memphitici, Mneuidis Heliopolitani, Hirci Mendesii, Crocodili in Moeridis lacu, Leonis Leontopolitani. Cibus animalium sacrorum et reliqua corporis cura. Pellices eorum. Incredibiles sumptus in mortuorum sepulturam impensi.

84. Ἀπίστων δὲ φαινομένων πολλοῖς τῶν εἰρημένων καὶ μύθοις παραπλησίων, πολλῶ παραδοξότερα φανήσεται τὰ μετὰ ταῦτα ῥηθησόμενα. Λιμῶ γὰρ ποτὲ πιεζομένων τῶν κατ' Αἴγυπτον, φασὶ πολλοὺς ἀλλήλων μὲν ἄψασθαι διὰ τὴν ἔνδειαν, τῶν δ' ἀφιερωμένων ζώων τὸ παράπαν μὴδ' αἰτίαν σχεῖν μηδένα προσενηχῆσθαι· ἀλλὰ μὴν γε καὶ καθ' ἣν οὐκ οἰκίαν εὐρεθῆ κύνων τετελευτηκῶς, ξυρῶνται πάντες οἱ κατ' οἶκον [ὄντες] ὅλον τὸ σῶμα, καὶ ποιοῦνται πένθος· καὶ τὸ τούτου θαυμασιώτερον, ἐὰν οἶνος ᾖ

σίτος, ἢ τι τῶν πρὸς τὸν βίον ἀναγκαίων τυγχάνη κείμενον ἐν τοῖς οἰκήμασιν, οὐδὲ τὸ ξῆν ἐξέλιπέ τι τῶν θηρίων, οὐκ ἂν ἔτι χρήσασθαι πρὸς οὐδὲν αὐτοῖς ὑπομείνειαν. Καὶ ἐν ἄλλῃ χώρᾳ που στρατευόμενοι τύχῳσι, λυπούμενοι τοὺς αἰλοῦρους καὶ τοὺς ἰέρακας, ἀπάγουσιν εἰς Αἴγυπτον· καὶ τοῦτο πράττουσιν ἐνίοτε τῶν ἐφοδίων αὐτοὺς ἀπολιπόντων. Τὰ δὲ γινόμενα περὶ τὸν Ἄπιν τὸν ἐν Μέρφει, καὶ τὸν Μνεῦϊν τὸν ἐν Ἡλίῳ πόλει, καὶ τὰ περὶ τὸν Τράγον τὸν ἐν Μένδητι, πρὸς δὲ τούτοις τὸν Κροκόδειλον τὸν ἐν τῇ Μοίριδος λίμνῃ, καὶ τὸν Λέοντα τὸν τρεφόμενον ἐν τῇ Λεόντων πόλει, καὶ πολλὰ τοιαῦθ' ἕτερα διηγῆσασθαι μὲν εὐχερές, ἀπαγγείλαντα δὲ πιστευθῆναι παρὰ τοῖς μὴ τεθεαμένοις, δύσκολον. Ταῦτα γὰρ ἐν ἱεροῖς μὲν περιβόλοις τρέφεται, θεραπεύουσι δ' αὐτὰ πολλοὶ τῶν ἀξιολόγων ἀνδρῶν, τροφὰς διδόντες τὰς πολυτελεστάτας. Σεμίδαλι γὰρ ἢ χόνδρον ἔφοντες ἐν γάλακτι, καὶ πέμματα παντοδαπὰ μέλιτι φύροντες, καὶ κρέα χήνεια τὰ μὲν ἔφοντες, τὰ δ' ὀπτῶντες, ἀνεκλείπτως χορηγοῦσι. Τοῖς δ' ὁμοφάγοις πολλὰ τῶν ὀρνέων θηρέοντες παραβάλλουσι· καὶ τὸ καθόλου μεγάλην εἰσφέρονται σπουδὴν εἰς τὴν πολυτέλειαν τῆς τροφῆς, λουτροῖς τε χλιαροῖς χρώμενοι, καὶ μύροις τοῖς κρατίστοις ἀλείφοντες, καὶ παντοδαπὰς εὐωδίας θυμιῶντες οὐ διαλείπουσι· στρωμνὰς τε τὰς πολυτελεστάτας καὶ κόσμον εὐπρεπῆ χορηγοῦσι, καὶ τῶν συνοουσιῶν ὅπως τυγχάνη κατὰ φύσιν, φροντίδα ποιοῦνται τὴν μεγίστην. Πρὸς δὲ ταύτοις, ὁμοφύλους θηλείας ἐκά-

στῶ τῶν ζώων τὰς εὐειδεσιτάτας συντρέφουσιν, ἄς παλλακίδας προσαγορεύουσι, καὶ θεραπεύουσι ταῖς μεγίσταις δαπάναις καὶ λειτουργίαις. Ἐὰν δὲ τελευτήσῃ τις, ποιοῦσι μὲν ἴσα τοῖς ἀγαπητῶν τέκνων στερουμένοις, θάπτουσι δὲ οὐ κατὰ τὴν ἑαυτῶν δύναμιν, ἀλλὰ πολὺ τὴν ἀξίαν τῆς ἑαυτῶν οὐσίας ὑπερβάλλοντες. Μετὰ γὰρ τὴν Ἀλεξάνδρου τελευτήν, Πτολεμαίου τοῦ Λάγου παρειληφότος ἄρτι τὴν Αἴγυπτον, ἔτυχεν ἐν Μέμφει τελευτήσας ὁ Ἄπις γηραιός· ὁ δὲ τὴν ἐπιμέλειαν ἔχων αὐτοῦ, τὴν τε ἡτοιμασμένην χορηγίαν, οὕσαν πάνυ πολλήν, εἰς ταφὴν ἵπασαν ἐδαπάνησε, καὶ παρὰ τοῦ Πτολεμαίου πεντήκοντα ἀργυρίου τάλαντα προσεδανείσατο. Καὶ καθ' ἡμᾶς δὲ τινες τῶν τὰ ζῶα ταῦτα τρεφόντων, εἰς τὰς ταφὰς αὐτῶν οὐκ ἔλαττον τῶν ἑκατὸν τάλαντων δεδαπανήκασιν.

(C. 85.) Apide mortuo sepultoque, successor ei quaeritur. Repertus primum Nilopoli per 40 dies alitur: quo solo tempore mulieribus fas est, nudatis naturalibus, eum contra intueri: post navigio thalamego Memphin abducitur. Causa cultus Apidis varie tradita.

85. Προσθετέον δὲ τοῖς εἰρημένοις τὰ λειπόμενα τῶν γιτομένων περὶ τὸν ἱερὸν ταῦρον, τὸν ὀνομαζόμενον Ἄπιν. Ὅταν γὰρ τελευτήσας ταφῇ μεγαλοπρεπῶς, ζητοῦσιν οἱ περὶ ταῦτ' ὄντες ἱερεῖς μόσχον ἔχοντα κατὰ τὸ σῶμα παράσημα τὰ παραπλήσια τῷ προϋπάρξαντι. Ὅταν δ' εὐρεθῇ, τὰ μὲν πλήθη τοῦ πένθους ἀπολύεται, τῶν δ' ἱερέων οἷς ἐστὶν ἐπιμέλεις, ἄγουσι τὸν μόσχον τὸ μὲν πρῶτον εἰς Νείλου πόλιν, ἐν ἧ' τρέφουσιν αὐτὸν ἐφ' ἡμέρας τετταρά-

κοντα· ἔπειτα εἰς Θαλαμηγὸν ναῦν οἴκημα κεκρυσσω-
 μένον ἔχουσαν ἐμβιβύσσαντες, ὡς Θεὸν ἀνάγουσιν εἰς
 Μέμφιν, εἰς τὸ τοῦ Ἱφραίστου τέμενος. Ἐν δὲ ταῖς
 προειρημέναις τετραράκονθ' ἡμέραις μόνον ὁρῶσιν
 αὐτὸν αἱ γυναῖκες, κατὰ πρόσωπον ἰστάμεναι, καὶ
 δεικνύουσιν ἀνασυράμεναι τὰ ἑαυτῶν γεννητικὰ μό-
 ρια· τὸν δ' ἄλλον χρόνον ἅπαντα κεκωλυμένον ἐστὶν
 εἰς ὄψιν αὐτὰς ἔρχεσθαι τούτῳ τῷ Θεῷ. Τῆς δὲ τοῦ
 βοῶς τούτου τιμῆς αἰτίαν ἔτιοι φέρουσι, λέγοντες
 ὅτι τελευτήσαντος Ὀσίριδος, εἰς τοῦτον ἡ ψυχὴ αὐ-
 τοῦ μετέστη, καὶ διὰ ταῦτα διατελεῖ μέχρι τοῦ νῦν
 αἰεὶ κατὰ τὰς ἀναδείξεις αὐτοῦ μεθισταμένη πρὸς
 τοὺς μεταγενεστέρους· ἔτιοι δὲ λέγουσι, τελευτήσαν-
 τος Ὀσίριδος ὑπὸ Τυφῶνος, τὰ μέλη συναγαγοῦσαν
 τὴν Ἴσιν, εἰς βοῦν ξυλίνην ἐμβαλεῖν, βύσσινα περι-
 βεβλημένην, καὶ διὰ τοῦτο καὶ τὴν πόλιν ὀνομα-
 σθῆναι Βούσιριν. Πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα μυθολογοῦ-
 σι περὶ τοῦ Ἄπιδος, ὑπὲρ ὧν μακρὸν ἡγοῦμεθα τὸ
 καθ' ἕκαστον διεξίεναι.

(C. 86.) Cur Aegyptii animalia divino cultu prosequantur, causae plures allatae. Prima mythica, deorum, qui homines extimescebant, in animalium formas transmutatio. Altera, signorum militarium, quae prisco aevo fuerunt, figurae ad instar animalium effectae (C. 90.).

86. Πάντα δὲ θανμάσια καὶ μεῖζω πίστεως
 ἐπιτελοῦντες οἱ καὶ Αἴγυπτον εἰς τὰ τιμώμενα ζῶια,
 πολλὴν ἀπορίαν παρέχονται τοῖς τὰς αἰτίας τούτων
 ζητοῦσιν. Οἱ μὲν οὖν ἱερεῖς αὐτῶν ἀπόρρητόν τι
 δόγμα περὶ τούτων ἔχουσιν, ὃ προειρηκάμεν ἐν τοῖς
 θεολογουμένοις· οἱ δὲ πολλοὶ τῶν Αἰγυπτίων τρεῖς
 αἰτίας ταύτας ἀποδιδόασιν· ὧν τὴν μὲν πρώτην,

μυθώδη παντελῶς καὶ τῆς ἀρχαίικῆς ἀπλότητος οὐκείαν. Φασὶ γὰρ τοὺς ἐξ ἀρχῆς γενομένους θεοὺς, ὀλίγους ὄντας καὶ κατισχυομένους ὑπὸ τοῦ πλήθους καὶ τῆς ἀνομίας τῶν γηγενῶν ἀνθρώπων, ὁμοιωθῆναι τισι τῶν ζῶων, καὶ διὰ τοῦ τοιοῦτου τρόπου διαφυγεῖν τὴν ὠμότητα καὶ βίαν αὐτῶν· ὕστερον δὲ τῶν κατὰ τὸν κόσμον πάντων κρατήσαντας καὶ τοῖς αἰτίοις τῆς ἐξ ἀρχῆς σωτηρίας χάριν ἀποδιδόντας, ἀφιερῶσαι τὰς φύσεις αὐτῶν οἷς ἀφωμοιώθησαν, καὶ καταδειξάσαι τοῖς ἀνθρώποις τὸ τρέφειν μὲν ἐπιμελῶς ζῶντα, θάπτειν δὲ πολυτελῶς τελευτήσαντα. Δευτέραν δὲ λέγουσιν αἰτίαν, ὅτι τὸ παλαιὸν οἱ κατ' Αἴγυπτον, διὰ τὴν ἀταξίαν τὴν ἐν ταῖς στρατοπέδοις, πολλαῖς μάχαις ὑπὸ τῶν πλησιοχώρων ἠττηθέντες, ἐπενόησαν σύνθημα φορεῖν ἐπὶ τῶν ταγμάτων. Φασὶν οὖν κατασκευάσαντας εἰκόνας τῶν ζῶων ὧν εὖν τιμῶσι, καὶ πῆξαντας ἐπὶ σανυίων φορεῖν τοὺς ἡγεμόνας, καὶ διὰ τούτου τοῦ τρόπου γνωρίζειν ἕκαστον ἧς εἴη συντάξεως· μεγάλα δὲ συμβαλλομένης αὐτοῖς τῆς διὰ τούτων εὐταξίας πρὸς τὴν νίκην, δόξαι τῆς σωτηρίας αἷτια γεγονέναι τὰ ζῶα· χάριν οὖν αὐτοῖς τοὺς ἀνθρώπους ἀποδοῦναι βουλομένους, εἰς ἔθος κατατάξαι τῶν εἰκασθέντων τότε μηδὲν κτείνειν, ἀλλὰ σεβομένους ἀπονέμειν τὴν προσηρημένην ἐπιμέλειαν καὶ τιμὴν.

(C. 87.) Tertia, animalium in vita victuque communi utilitas. Huius utilitatis varia exempla. Anubis cynoscephalus. Pompa Isiaca. Ichneumon crocodili ova frangens, ipsumque mire necans. Ibidis accipitrisque merita. Liber filo purpureo constrictus, ab accipitre Thebas delatus. Iovis ales Thebanis cultus.

87. Τρίτην δ' αἰτίαν φέρουσι τῆς ἀμφιβητη-

σεως τῶν ζώων τὴν χρεῖαν, ἣν ἕκαστον αὐτῶν προς
φέρεται πρὸς τὴν ὠφέλειαν τοῦ κοινοῦ βίου καὶ τῶ
ἀνθρώπων. Τὴν μὲν γὰρ θήλειαν βοῦν ἐργάτας
τίκτειν, καὶ τὴν ἑλαφρὰν τῆς γῆς ἀροῦν· τὰ δὲ πρόβατα
δις μὲν τίκτειν, καὶ τοῖς ἐρίοις τὴν στέπην ἄμμα καὶ
τὴν εὐσχημοσύνην περιποιεῖν, τῷ δὲ γάλακτι καὶ τῷ
τυρῷ τροφὰς παρέχουσαι προσηνεῖς ἄμμα καὶ δαψι-
λεῖς· τὸν δὲ κύνα πρὸς τε τὰς θήρας εἶναι χρήσιμον,
καὶ πρὸς τὴν φυλακὴν· διόπερ τὸν θεόν, τὸν παρ'
αὐτοῖς καλούμενον Ἄνουβιν, παρεισάγουσι κυνὸς
ἔχοντα κεφαλὴν, ἐμφαίνοντες ὅτι σωματοφύλαξ ἦν
τῶν περὶ τὸν Ὅσιριν καὶ τὴν Ἴσιν. Ἐτιοὶ δὲ φασὶ
τῆς Ἰσιδος προσηγουμένους τοὺς κύνας, καθ' ὃν και-
ρὸν ἐξήτει τὸν Ὅσιριν, τὰ τε θηρία καὶ τοὺς ἀπαν-
τῶντας ἀπειργεῖν, ἔτι δ' εὐνοϊκῶς διακειμένους συ-
ζητεῖν ὠρουμένους· διὸ καὶ τοῖς Ἰσειοῖς προπορεύε-
σθαι τοὺς κύνας κατὰ τὴν πομπήν· τῶν καταδει-
ξάντων τοῦτο τὸ νόμιμον, σημαίνοντων τὴν παλαιὰν
τοῦ ζώου χάριν. Καὶ τὸν μὲν αἴλουρον πρὸς τε
τὰς ἀσπίδας θανάσιμα δακρούσας εὐθετον ὑπάρ-
χειν, καὶ τὰλλα δάκετα τῶν ἐρπετῶν· τὸν δὲ ἰχτεί-
μορα, τῶν κροκοδείλων παρατηροῦντα τοὺς γόνους,
τὰ καταληφθέντα τῶν ὄϊων συντριβεῖν, καὶ ταῦτ'
ἐπιμελῶς καὶ φιλοτίμως ἐνεργεῖν, μηδὲν ὠφελούμε-
νον· τοῦτο δὲ εἰ μὴ συνέβαινε γίνεσθαι, διὰ τὸ
πλῆθος τῶν γεννωμένων θηρίων, ἄβρατον ἂν γενέ-
σθαι τὸν ποταμόν· ἀπόλλυσθαι δὲ καὶ τοὺς κροκο-
δείλους αὐτοὺς ὑπὸ τοῦ προσηγημένου ζώου, παρα-
δόξως καὶ παντελῶς ἀπιστουμένη μεθόδῳ· τοὺς γὰρ

ἰχθυόμους κυλιομένους ἐν τῷ πληῶ, χασκιδντων αὐ-
 τῶν, καθ' ὃν ἂν χρόνον ἐπὶ τῆς χέρσου καθεύδωσιν,
 εἰσπηδᾶν διὰ τοῦ στόματος εἰς μέσον τὸ σῶμα·
 ἔπειτα συντόμως τὴν κοιλίαν διαφαγόντας, αὐτοὺς
 μὲν ἀκινδύνους ἐξιέναι, τοὺς δὲ τοῦτο παθόντας,
 νεκροὺς ποιεῖν παραχρῆμα. Τῶν δ' ὄρνέων τὴν μὲν
 ἴβιν χρησίμην ὑπάρχειν πρὸς τε τοὺς ὄφεις καὶ τὰς
 ἀκρίδας, καὶ τὰς κάμπας· τὸν δ' ἰέρακα, πρὸς τε
 τοὺς σκορπίους καὶ τοὺς καριάστας καὶ τὰ μικρὰ τῶν
 δακέτων θηρίων, τὰ μάλιστα τοὺς ἀνθρώπους ἀναι-
 ροῦντα. Ἐνιοὶ δὲ λέγουσι τιμᾶσθαι τὸ ζῶον τοῦτο
 διὰ τὸ τοὺς μάντις οἰωνοῖς τοῖς ἰέρακι χρωμένους,
 προλέγειν τὰ μέλλοντα τοῖς Αἰγυπτίοις. Τινὲς δὲ
 φασιν, ἐν τοῖς ἀρχαίοις χρόνοις ἰέρακα βιβλίον ἐνεγ-
 κεῖν εἰς Θήβας τοῖς ἱερεῦσι, φοινικῶ ῥάμματι πε-
 ροιλημένον, ἔχον γεγραμμένας τὰς τῶν θεῶν θερα-
 πείας τε καὶ τιμᾶς· διόπερ καὶ τοὺς ἱερογραμματεῖς
 φορεῖν φοινικοῦν ῥάμμα, καὶ πτερόν ἰέρακος ἐπὶ τῆς
 κεφαλῆς. Τὸν δ' ἀετὸν Θηβαῖοι τιμῶσι, διὰ τὸ
 βασιλικὸν εἶναι δοκεῖν τοῦτο τὸ ζῶον καὶ τοῦ Διὸς
 ἄξιον.

(C. 88.) Hirci apotheosis unde originem traxerit. Virilium, at
 que hinc Priapi, Panum et Satyrorum cultus mysticus. Tauri cur
 colantar. Rufi boves, quod idem Typhoni color fuerit, immolati
 Fabulae de Busiridis saevitia ortus. Luporum cultus divini caus-
 sae. Nomus Lycopolitanus unde nomen acceperit.

88. Τὸν δὲ τράγον ἀπεθέωσαν, καθάπερ καὶ
 παρὰ τοῖς Ἑλλήσι τιμῆσθαι λέγουσι τὸν Προίαπον,
 διὰ τὸ γεννητικὸν μόριον. Τὸ μὲν γὰρ ζῶον εἶναι
 τοῦτο κατωφερέστατον πρὸς τὰς συνοσίας, τὸ δὲ

μόριον τοῦ σώματος, τὸ τῆς γενέσεως αἴτιον, τιμᾶσθαι προσηκόντως, ὡς ἂν ὑπάρχον ἀρχέγονον τῆς τῶν ζῶων φύσεως. Καθόλου δὲ τὸ αἰδοῖον οὐκ Αἰγυπτίους μόνον ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων οὐκ ὀλίγους καθιερωκέναι κατὰ τὰς τελετάς, ὡς αἴτιον τῆς τῶν ζῶων γενέσεως· τοὺς τε ἱερεῖς τοὺς παραλαβόντας πατρικὰς ἱερωσύνας καὶ Αἰγυπτίον, τοῦτω τῷ θεῷ πρῶτον μυεῖσθαι· καὶ τοὺς Πᾶνας δὲ καὶ τοὺς Σατύρους φασὶν ἕνεκα τῆς αὐτῆς αἰτίας τιμᾶσθαι παρ' ἀνθρώποις· διὸ καὶ τὰς εἰκόνας αὐτῶν ἀνατιθέναι τοὺς πλείστους ἐν τοῖς ἱεροῖς ἐντεταμένους, καὶ τῇ τοῦ τράγου φύσει παραπλησίως· τὸ γὰρ ζῶον τοῦτο παραδεδόσθαι πρὸς τὰς συνοσίας ὑπάρχειν ἐνεργεσιαιον· ἐκείνους οὖν διὰ ταύτης τῆς ἐμφύσεως χάριν ἀποδιδόναι περὶ τῆς πολυτεκνίας τῆς ἑαυτῶν. Τοὺς δὲ ταύρους τοὺς ἱερούς, λέγω δὲ τὸν τε Ἄπιν καὶ Μνεῦιν, τιμᾶσθαι παραπλησίως τοῖς θεοῖς, Ὅσιριδος καταδειξάντος· ἅμα μὲν διὰ τὴν τῆς γεωργίας χρείαν, ἅμα δὲ καὶ διὰ τὸ τῶν εὐρόντων τοὺς καρποὺς τὴν δόξαν ταῖς τούτων ἐργασίαις παραδόσιμον γεγονέναι τοῖς μεταγενεστέροις εἰς ἅπαντα τὸν αἰῶνα· τοὺς δὲ πυρρῶδες βοῦς συγχωρηθῆναι θύειν, διὰ τὸ δοκεῖν τοιοῦτον τῷ χρώματι γεγονέναι Τυφῶνα, τὸν ἐπιβουλεύσαντα μὲν Ὅσιριδι, τυχόντα δὲ τιμωρίας ὑπὸ τῆς Ἰσιδος διὰ τὸν τάνδρος φόνον· καὶ τῶν ἀνθρώπων δὲ τοὺς ὁμοχρωμάτους τῷ Τυφῶνι τὸ παλαιὸν ὑπὸ τῶν βασιλέων φασὶ θύεσθαι πρὸς τῷ τάφῳ τοῦ Ὅσιριδος· τῶν μὲν οὖν Αἰγυπτίων ὀλίγους τινὰς εὐρίσκεσθαι πυρρῶδες, τῶν δὲ

ξένων τοὺς πλείους· διὸ καὶ περὶ τῆς Βουσίριδος ξενοκτονίας παρὰ τοῖς Ἑλλησιν ἐνισχύσαι τὸν μῦθον, οὐ τοῦ βασιλέως ὀνομαζομένου Βουσίριδος, ἀλλὰ τοῦ Ὀσίριδος τάφου ταύτην ἔχοντος τὴν προσηγορίαν κατὰ τὴν τῶν ἑγχωρίων διάλεκτον. Τοὺς δὲ λύκους τιμᾶσθαι λέγουσι διὰ τὴν πρὸς τοὺς κύννας τῆς φύσεως ὁμοιότητα· βραχὺ γὰρ διαλλάττοντας αὐτοὺς ταῖς φύσεσι, ταῖς ἐπιμιξίαις ζωογονεῖν ἐξ ἀλλήλων. Φέρουσι δὲ καὶ ἄλλην αἰτίαν Αἰγύπτιοι τῆς τοῦ ζώου τούτου τιμῆς μυθικωτέραν. Τὸ γὰρ παλαιὸν φασι τῆς Ἴσιδος μετὰ τοῦ παιδὸς Ὡρου μελλούσης διαγωνίζεσθαι πρὸς Τυφῶνα, παραγενέσθαι βοηθὸν ἐξ ἄδου τὸν Ὀσίριν τῷ τέκνῳ καὶ τῇ γυναικί, λύκῳ τὴν ὄψιν ὁμοιωθέντα· ἀναιρεθέντος οὖν τοῦ Τυφῶνος, τοὺς κρατήσαντας καταδειῖξαι τιμᾶν τὸ ζῶον, οὗ τῆς ὄψεως ἐπιφανείσης, τὸ νικᾶν ἐπηκολούθησεν. Ἐνιοὶ δὲ λέγουσι, τῶν Αἰθιοπίων στρατευσάντων ἐπὶ τὴν Αἴγυπτον, ἀθροισθείσας παμπληθεῖς ἀγέλας λύκων ἐκδιῶξαι τοὺς ἐπελθόντας ἐκ τῆς χώρας, ὑπὲρ πόλιν τὴν ὀνομαζομένην Ἐλεφαντίνην· διὸ καὶ τὸν τε νομὸν ἐκεῖνον Λυκοπολίτην ὀνομασθῆναι, καὶ τὰ ζῶα τὰ προειρημένα τυχεῖν τῆς τιμῆς.

(C. 89.) Crocodili divinis honoribus affecti, seu, quod tutam praestant Aegyptum ab Arabiae Libyaeque latrociniis, seu quod Menas, servatus a crocodilo, id salutis praemium his animalibus rependit. Aegyptii cur multis cibis abstineant, aliique alia animalia venerentur.

89. Λεῖπεται δ' ἡμῖν εἰπεῖν περὶ τῆς τῶν κροκοδείλων ἀποθεώσεως· ὑπὲρ ἧς οἱ πλείστοι διαπο-

ροῦσι, πῶς, τῶν θηρίων τούτων σασκοφαγούντων τοὺς ἀνθρώπους, ἐνομοθετήθη τιμᾶν ἴσα θεοῖς τοὺς τὰ δεινότατα διατιθέντας. Φασὶν οὖν τῆς χώρας τὴν ὀχυρότητα παρέχεσθαι μὴ μόνον τὸν ποταμόν, ἀλλὰ καὶ πολὺ μᾶλλον τοὺς ἐν αὐτῷ κροκοδείλους· διὸ καὶ τοὺς ληστὰς τοὺς ἀπὸ Ἀραβίας καὶ Λιβύης μὴ τολμᾶν διανήχεσθαι τὸν Νεῖλον, φοβουμένους τὸ πλῆθος τῶν θηρίων· τοῦτο δ' οὐκ ἄν ποτε γενέσθαι πολεμουμένων τῶν ζώων, καὶ διὰ τῶν σαγηνευόντων ἄρδην ἀναιρεθέντων. Ἔστι δὲ καὶ ἄλλος λόγος ἱστορούμενος περὶ τῶν θηρίων τούτων· φασὶ γάρ τινες, τῶν ἀρχαίων τινὰ βασιλέων, τὸν προσαγορευόμενον Μηναῖν, διωκόμενον ὑπὸ τῶν ἰδίων κυνῶν, καταφυγεῖν εἰς τὴν Μοίριδος καλουμένην λίμνην, ἔπειθ' ὑπὸ κροκοδείλου παραδόξως ἀναληφθέντα, εἰς τὸ πέραν ἀπενεχθῆναι· τῆς δὲ σωτηρίας χάριν ἀποδιδόναι βουλούμενον τῷ ζῳῷ, πόλιν κτίσαι πλησίον, ὀνομάσαντα Κροκοδείλων· καταδειξαι δὲ καὶ τοῖς ἐγχωρίοις ὡς θεοὺς τιμᾶν ταῦτα τὰ ζῶα, καὶ τὴν λίμνην αὐτοῖς εἰς τροφήν ἀναθεῖναι· ἐνταῦθα δὲ καὶ τὸν τάφον ἑαυτῷ κατασκευάσαι, πυραμίδα τετράπλευρον ἐπιστήσαντα· καὶ τὸν θαυμάζομενον παρὰ πολλοῖς λαβύρινθον οἰκοδομησαι. Παραπλήσια δὲ καὶ περὶ τῶν ἄλλων λέγουσιν, ὑπὲρ ὧν τὰ καθ' ἕκαστον μακρὸν ἂν εἴη γράφειν. Ὅτι γὰρ τῆς ὠφελείας ἕνεκα τῆς εἰς τὸν βίον οὕτως ἑαυτοὺς εἰθίκασι, φανερόν εἶναί φασιν ἐκ τοῦ πολλά τῶν ἐδωδύμων παρ' αὐτοῖς ἐπίους μὴ προσφείρεσθαι. Τινὰς μὲν γὰρ φακῶν, τινὰς δὲ κνύμων,

ἐπίους δὲ τυρῶν ἢ κρομμύων, ἢ τινων ἄλλων βρωμάτων τὸ παράπαν μὴ γεύεσθαι, πολλῶν ὑπαρχόντων κατὰ τὴν Αἴγυπτον· δῆλον ποιοῦντας διότι διδακτέον ἐστὶν αὐτοὺς τῶν χρησίμων ἀπέχεσθαι, καὶ ὅτι πάντων πάντα ἐσθιόντων, οὐδὲν ἂν ἐξήρασε τῶν ἀναλισκομένων. Καὶ ἐτέρας δ' αἰτίας φέροντες τινές φασιν, ἐπὶ τῶν παλαιῶν βασιλείων, πολλάκις ἀφισταμένου τοῦ πλήθους καὶ συμφρονοῦντος κατὰ τῶν ἡγουμένων, τῶν βασιλείων τινὰ συνέσει διαφέροντα διελέσθαι μὲν τὴν χώραν εἰς πλείω μέρη, καθ' ἕκαστον δ' αὐτῶν καταδειῖξαι τοῖς ἐγχωρίοις σέβεσθαι τι ζῶον, ἢ τροφῆς τινὸς μὴ γεύεσθαι, ὅπως ἐκάστων τὸ μὲν παρ' αὐτοῖς τιμώμενον σεβρομένων, τῶν δὲ παρὰ τοῖς ἄλλοις ἀφιερωμένων καταφρονοῦντων, μηδέποτε ὁμοιοῦσαι δύνωνται πάντες οἱ κατ' Αἴγυπτον. Καὶ τοῦτο ἐκ τῶν ἀποτελεσμάτων φανερὸν εἶναι. Πάντας γὰρ τοὺς πλησιοχώρους πρὸς ἀλλήλους διαφέρεισθαι, προσκόποντας ταῖς εἰς τὰ προειρημένα παρανομίαις.

(C. 90.) Alia consecrationis animalium causa in signis militari-bus, qualia erant antiquissimis temporibus (C. 86.). Aegyptiorum gratus ac memor beneficiorum animus.

90. Φέρουσι δὲ τινες καὶ τοιαύτην αἰτίαν τῆς τῶν ζῶων ἀφιερώσεως. Συναγομένων γὰρ ἐν ἀρχῇ τῶν ἀνθρώπων ἐκ τοῦ θηριώδους βίου, τὸ μὲν πρῶτον ἀλλήλους κατεσθίειν, καὶ πολεμεῖν αἰεὶ, τοῦ πλείον δυναμένου τὸν ἄσθενέστερον κατισχύοντος· μετὰ δὲ ταῦτα τοὺς τῆ ῥόμῃ λειπομένους, ὑπὸ τοῦ συμφέροντος διδαχθέντας, ἀθροίζεσθαι καὶ ποιῆσαι

σημεῖον ἑαυτοῖς ἐκ τῶν ὕστερον καθιερωθέντων ζώων· πρὸς δὲ τοῦτο τὸ σημεῖον τῶν ἀεὶ δεδιότων συντρεχόντων, οὐκ εὐκαταφρόνητον τοῖς ἐπιτιθεμένοις γίνεσθαι τὸ σύστημα· τὸ δ' αὐτὸ καὶ τῶν ἄλλων ποιούντων, διαστῆναι μὲν τὰ πλήθη κατὰ συστήματα, τὸ δὲ ζῶον τὸ τῆς ἀσφαλείας ἐκάστοις γενόμενον αἴτιον, τιμῶν τυχεῖν ἰσοθέων, ὡς τὰ μέγιστα εὐεργετηκός· διόπερ ἄχρι τῶν νῦν χρόνων τὰ τῶν Αἰγυπτίων ἔθνη διεστηκότα τιμᾶν τὰ παρ' ἑαυτοῖς ἐξ ἀρχῆς τῶν ζώων καθιερωθέντα. Καθόλου δὲ φασὶ τοὺς Αἰγυπτίους ὑπὲρ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους εὐχαρίστως διακεῖσθαι πρὸς πᾶν τὸ εὐεργετεῖν, νομίζοντας μεγίστην ἐπικουρίαν εἶναι τῷ βίῳ τὴν ἀμοιβὴν τῆς πρὸς τοὺς εὐεργέτας χάριτος· δῆλον γὰρ εἶναι, διότι πάντες πρὸς εὐεργεσίαν ὀρμησοῦσι τούτων μάλιστα, παρ' οἷς ἂν ὀρῶσι θησαυριζόμενας τὰς χάριτας κάλλιστα. Διὰ δὲ τὰς αὐτὰς αἰτίας δοκοῦσιν Αἰγύπτισι τοὺς ἑαυτῶν βουσιεῖς προσκυρεῖν τε καὶ τιμᾶν, ὡς πρὸς ἀλήθειαν ὄντας θεούς· ἅμα μὲν οὐκ ἄνευ δαιμονίου τινὸς προνοίας νομίζοντες αὐτοὺς τετυχεῖναι τῆς τῶν ὄλων ἐξουσίας, ἅμα δὲ τοὺς βουλομένους τε καὶ δυναμένους τὰ μέγιστα εὐεργετεῖν, ἠγούμενοι θείας μετέχειν φύσεως. Περὶ μὲν οὖν τῶν ἀφιερωμένων ζώων, εἰ καὶ πεπλεονάκαμεν, ἀλλ' οὖν γε τὰ μάλιστα θαυμάζόμενα τῶν παρ' Αἰγυπτίοις νόμιμα διευκρινήκαμεν.

(C. 91.) Ritus funebres TripleX sepultura. Incisores: pollin-
tores: cadaverum conditio.

91. Οὐχ ἥκιστα δ' ἂν τις, πυθόμενος τὰ περὶ

τοὺς τετελευτηκότας νόμιμα τῶν Αἰγυπτίων, θαυμάσαι τὴν ἰδιότητα τῶν ἐθνῶν. Ὅταν γάρ τις ἀποθάνη παρ' αὐτοῖς, οἱ μὲν συγγενεῖς καὶ φίλοι πάντες καταπασάμενοι πηλῶ τὰς κεφαλὰς, περιέρχονται τὴν πόλιν θρηνοῦντες, ἕως ἂν ταφῆς τύχη τὸ σῶμα· οὐ μὴν οὔτε λουτρῶν, οὔτε οἴνου, οὔτε τῆς ἄλλης τροφῆς ἀξιολόγου μεταλαμβάνουσιν, οὔτε ἐσθῆτας λαμπρὰς περιβάλλονται. Τῶν δὲ ταφῶν τρεῖς ὑπάρχουσι τάξεις, ἥτε πολυτελεστάτη, καὶ μέση, καὶ ταπεινοτάτη. Κατὰ μὲν οὖν τὴν πρώτην ἀναλίσκεσθαι φασιν ἄργυρίου τάλαντον, κατὰ δὲ τὴν δευτέραν μᾶς εἴκοσι, κατὰ δὲ τὴν ἐσχάτην παντελοῦς ὀλίγον τι δαπάνημα γίνεσθαι λέγουσιν. Οἱ μὲν οὖν τὰ σώματα θεραπεύοντες, εἰσὶ τεχνῖται τὴν ἐπιστήμην ταύτην ἐκ γένους παρειληφότες· οὔτοι δὲ γραφὴν ἐκάστου τῶν εἰς τὰς ταφὰς δαπανωμένων τοῖς οἰκείοις τῶν τελευτησάντων προσενέγκαντες, ἐπερωτῶσι τίνα τροπὸν βούλονται τὴν θεραπείαν γενέσθαι τοῦ σώματος. Διομολογησάμενοι δὲ περὶ πάντων, καὶ τὸν νεκρὸν παραλαβόντες, τοῖς τεταγμένοις ἐπὶ τὴν κατειθισμένην ἐπιμέλειαν τὸ σῶμα παραδιδόασιν. Καὶ πρῶτος μὲν ὁ γραμματεὺς λεγόμενος, τεθέντος χαμαὶ τοῦ σώματος, ἐπὶ τὴν λαγόνα περιγράφει τὴν εὐώνυμον ὅσον δεῖ τεμεῖν· ἔπειθ' ὁ λεγόμενος παρασχίστης, λίθον ἔχων Αἰθιοπικόν, καὶ διατεμῶν ὅσα νόμος κελεύει τὴν σάρκα, παραχρῆμα φεύγει δρόμῳ, διωκόντων τῶν συμπαρόντων καὶ λίθοις βαλλόντων, ἔτι δὲ καταρωμένων, καὶ καθάπερ εἰ τὸ μῦθος εἰς ἐκείνον τρεπόντων. Ἐπολαμβάνουσι

γὰρ μισητὸν εἶναι πάντα τὸν ὁμοφύλῳ σώματι βίαν
 προσφέροντα, καὶ τραύματα ποιοῦντα, καὶ καθόλου
 τι κακὸν ἀπεργαζόμενον. Οἱ ταριχευταὶ δὲ καλού-
 μενοι πάσης μὲν τιμῆς καὶ πολυωρίας ἀξιοῦνται,
 τοῖς τε ἱερεῦσι συνόντες καὶ τὰς εἰς ἱερόν εἰσόδους
 ἀκωλύτως ὡς ἱεροὶ ποιοῦνται. Πρὸς δὲ τὴν θερα-
 πείαν τοῦ παρεσχισμένου σώματος ἀθροισθέντων
 αὐτῶν, εἰς καθήσει τὴν χεῖρα διὰ τῆς τοῦ νεκροῦ
 τομῆς εἰς τὸν θώρακα, καὶ πάντα ἐξαίρει, χωρὶς νε-
 φρῶν καὶ καρδίας· ἕτερος δὲ καθαίρει τῶν ἐγκοι-
 λίων ἕκαστον, ἐγκλύζων οἴνῳ φοινικεῖῳ καὶ θυμιά-
 μασι. Καθόλου δὲ πᾶν τὸ σῶμα τὸ μὲν πρῶτον
 κεδρία καὶ τισιν ἄλλοις ἐπιμελείας ἀξιοῦσιν ἐφ' ἡμέ-
 ρας πλείους τῶν τριάκοντα, ἔπειτα σμύρνη καὶ κι-
 ναμώμῳ, καὶ τοῖς δυναμένοις μὴ μόνον πολυχρόνιον
 τήρησιν, ἀλλὰ καὶ τὴν εὐωδίαν παρέχεσθαι, θερα-
 πεύσαντες, παραδιδόασιν τοῖς συγγενέσι τοῦ τετε-
 λευτηκότος οὕτως ἕκαστον τῶν τοῦ σώματος μελῶν
 ἀκέραιον τετηρημένον, ὥστε καὶ τὰς ἐπὶ τοῖς βλεφά-
 ροις καὶ ταῖς ὀφρῦσι τρίχας διαμένειν, καὶ τὴν ὅλην
 πρόσοψιν τοῦ σώματος ἀπαράλλακτον εἶναι, καὶ τὸν
 τῆς μορφῆς τύπον γνωρίζεσθαι. Διὸ καὶ πολλοὶ
 τῶν Αἰγυπτίων ἐν οἰκήμασι πολυτελέσι φυλάττοντες
 τὰ σώματα τῶν προγόνων, κατ' ὄψιν ὀρῶσι τοὺς γε-
 νεαῖς πολλαῖς τῆς ἑαυτῶν γενέσεως προτετελευτηκό-
 τας· ὥστε ἐκάστων τὰ τε μεγέθη καὶ τὰς περιοχὰς
 τῶν σωμάτων, ἔτι δὲ τοὺς τῆς ὕψεως χαρακτῆρας
 ὀρωμένους, παράδοξον ψυχαγωγίαν παρέχεσθαι,
 καθάπερ συμβεβιωκότας τοῖς θεωρουμένοις.

(C. 92.) Sepeliendi modus. Charon cadaverum portitor. (Hinc mutuatus Orpheus fabulam de portitore orci satilique cymba.) Accusatio mortuorum; iudicium de ea sententiae, quae de sepultura decernereut. Aut non, aut falso accusati palam laudabantur, non ob genus, sed propter virtutes.

92. Τοῦ δὲ μέλλοντος θάπτεσθαι σώματος οἱ συγγενεῖς προλέγουσι τὴν ἡμέραν τῆς ταφῆς τοῖς τε δικασταῖς καὶ τοῖς συγγενέσιν, ἔτι δὲ φίλοις τοῦ τετελευτηκότος, καὶ διαβεβαιοῦνται, λέγοντες ὅτι διαβαίνειν μέλλει τὴν λίμνην τοῦ νομοῦ τοῦ μετηλλάχτος. Ἐπειτα παραγενομένων δικαστῶν πλείω τῶν τετρακοντα, καὶ καθισάντων ἐπὶ τιнос ἡμικυκλίου, κατεσκευασμένου πέραν τῆς λίμνης, ἣ μὲν βάρις καθέλκεται κατεσκευασμένη πρότερον ὑπὸ τῶν ταύτην ἔχόντων τὴν ἐπιμέλειαν· ἐφέστηκε δὲ ταύτην προωρεῦς, ὃν Αἰγύπτιοι κατὰ τὴν ἰδίαν διάλεκτον ὀνομάζουσι Χάρωνα. Διὸ καὶ φασιν Ὀρφέα τὸ παλαιὸν εἰς Αἴγυπτον παραβαλόντα καὶ θεασάμενον τοῦτο τὸ νόμιμον, μυθοποιῆσαι τὰ καθ' ἄδου, τὰ μὲν μιμησάμενον, τὰ δ' αὐτὸν ἰδίᾳ πλασάμενον· περὶ οὗ τὰ κατὰ μέρος μικρὸν ὕστερον ἀναγράψομεν. Οὐ μὲν ἀλλὰ τῆς βάρεως εἰς τὴν λίμνην καθελκυσθείσης, πρὶν ἢ τὴν λάρνακα τὴν τὸν νεκρὸν ἔχουσαν εἰς αὐτὴν τίθεσθαι, τῷ βουλομένῳ κατηγορεῖν ὁ νόμος ἐξουσίαν δίδωσιν. Ἐὰν μὲν οὖν τις παρελθὼν ἐγκαλέσῃ καὶ δείξῃ βεβιωκότα κακῶς, οἱ μὲν κριταὶ γνώμας ἀποφαίνονται, τὸ δὲ σῶμα εἰργεταί τῆς εἰθισμένης ταφῆς· εἰ δὲ ὁ ἐγκαλέσας δόξῃ μὴ δικαίως ἐγκαλεῖν, μεγάλοις περιπίπτει προστίμοις. Ὅταν δὲ μηδεὶς ὑπακούσῃ κατήγορος, ἢ παρελθὼν γνωσθῇ συκοφάντης ὑπάρχειν, οἱ μὲν συγγε-

νεῖς ἀποθέμενοι τὸ πένθος, ἐγκωμιάζουσι τὸν τετελευτηκότα, καὶ περὶ μὲν τοῦ γένους οὐδὲν λέγουσιν, ὡσπερ παρὰ τοῖς Ἕλλησιν, ὑπολαμβάνοντες ἅπαντας ὁμοίως εὐγενεῖς εἶναι τοὺς κατ' Αἴγυπτον· τὴν δ' ἐκ παιδὸς ἀγωγὴν καὶ παιδείαν διελθόντες, πάλιν ἀνδρὸς γεγονότος τὴν εὐσέβειαν καὶ δικαιοσύνην, ἔτι δὲ τὴν ἐγκράτειαν καὶ τὰς ἄλλας ἀρετὰς αὐτοῦ διεξέρχονται, καὶ παρακαλοῦσι τοὺς κάτω θεοὺς σὺν οἰκον δέξασθαι τοῖς εὐσεβέσι· τὸ δὲ πλῆθος ἐπευφημεῖ, καὶ συναποσεμνύει τὴν δόξαν τοῦ τετελευτηκότος, ὡς τὸν αἰῶνα διατρίβειν μέλλοντος καθ' ἡΐδου μετὰ τῶν εὐσεβῶν. Τὸ δὲ σῶμα τιθέασιν, οἱ μὲν ἰδίους ἔχοντες τάφους, ἐν ταῖς ἀποδεδειγμέναις θήκαις· οἷς δ' οὐχ ὑπάρχουσι τάφων κτήσεις, καὶ τὸν οἶκημα ποιοῦσι κατὰ τὴν ἰδίαν οἰκίαν, καὶ πρὸς τὸν ἀσφαλέστατον τῶν τοίχων ὀρθὴν ἰστῆσι τὴν λάρανακα· καὶ τοὺς κωλυομένους δὲ διὰ τὰς κατηγορίας, ἢ πρὸς δανείων ὑποθήκας, θάπτεσθαι, τιθέασιν κατὰ τὴν ἰδίαν οἰκίαν· οὗς ὕστερον ἐνίοτε παίδων παῖδες εὐπορήσαντες, καὶ τῶν τε συμβολαίων καὶ τῶν ἐγκλημάτων ἀπολύσαντες, μεγαλοπρεποῦς ταφῆς ἀξιοῦσι.

C. 93.) Cadavera, quod sanctissime haberentur, etiam pignori data. Sepulturae curam apud Aegyptios plus contulisse ad mores formandos, quam ridiculas Graecorum de inferis fabulas.

93. Σεμνότητα δὲ διείληπται παρ' Αἴγυπτίοις τὸ τοὺς γονεῖς ἢ τοὺς προγόνους φανῆναι περιττότερον τετιμηκότας εἰς τὴν αἰώνιον οἶκησιν μεταστάντας. Νόμιμον δ' ἐστὶ παρ' αὐτοῖς καὶ τὸ δίδοναι τὰ σῶματα τῶν τετελευτηκότων γονέων εἰς

ὑποθήκην δανείου· τοῖς δὲ μὴ λυσαμένοις ὄνειδος τε μέγιστον ἀκολουθεῖ καὶ μετὰ τὴν τελευταίαν στέρησις ταφῆς. Θαυμάσαι εἴ ἄν τις καθηκόντως τοὺς ταῦτα διηυκρινημένως διατάξαντας, ὅτι τὴν ἐπιείκειαν καὶ σπουδαιότητα τῶν ἡθῶν οὐκ ἐκ τῆς τῶν ζώντων ὁμιλίας μόνον, ἀλλὰ καὶ τῆς τῶν τετελευτηκότων ταφῆς καὶ θεραπείας, ἐφ' ὅσον ἦν ἐνδεχόμενον, τοῖς ἀνθρώποις ἐνοικειοῦν ἐφιλοτιμήθησαν. Οἱ μὲν γὰρ Ἕλληνες μύθοις πεπλασμένοις καὶ ποιηταῖς διαβεβλημένοις τὴν περὶ τούτων πίστιν παρέδωκαν, τὴν τε τῶν εὐσεβῶν τιμὴν, καὶ τὴν τῶν πονηρῶν τιμωρίαν. Τοιγαροῦν οὐχ οἷον ἰσχύσαι δύναται ταῦτα προτρέψασθαι ἐπὶ τὸν ἄριστον βίον τοὺς ἀνθρώπους, ἀλλὰ τοῦναντίον ὑπὸ τῶν φαύλων χλευαζόμενα, πολλῆς καταφρονήσεως τυγχάνουσι. Παρὰ δὲ τοῖς Αἰγυπτίοις οὐ μυσθώδους ἀλλ' ὄρατῆς τοῖς μὲν πονηροῖς τῆς κολάσεως, τοῖς δ' ἀγαθοῖς τῆς τιμῆς οὐσῆς, καθ' ἑκάστην ἡμέραν ἀμφοτέρο τῶν ἑαυτοῖς προσηκόντων ὑπομιμνήσκονται, καὶ διὰ τούτου τοῦ τρόπου μεγίστη καὶ συμφορωτάτη διόρθωσις γίνεται τῶν ἡθῶν. Κρατίστους δ' εἶναι τῶν νόμων ἡγητέον, οὐκ ἐξ ὧν εὐπορωτάτους, ἀλλ' ἐξ ὧν ἐπιεικεσιτάτους τοῖς ἡθεσι καὶ πολιτικωτάτους συμβήσεται γενέσθαι τοὺς ἀνθρώπους.

(C. 94.) Legumlatores Aegyptiorum. Primus Meneus (c. 45), a Mercurio traditas sibi leges fingens. Similis fictio Minois, Lycurgi, Zathraustae, Zamolxidis, Mosis. Alter Sasyches, leges potissimum de religione sanxit, geometriae et astronomiae inventor. Tertius Sesosis (c. 53. sqq.), rei militaris auctor. Quartus Bocchoris (c. 65.), ins regium constituens et rationem pactorum, verutissimus homo idemque avarissimus.

94. Ῥητέον δ' ἡμῖν καὶ περὶ τῶν γενομένων

νομοθειῶν κατ' Αἴγυπτον τῶν οὕτως ἐξηλλαγμένα καὶ παράδοξα νόμιμα καταδειξάντων. Μετὰ γὰρ τὴν παλαιὰν τοῦ κατ' Αἴγυπτον βίου κατάστασιν, τὴν μυθολογουμένην γεγενῆσθαι ἐπὶ τε τῶν θεῶν καὶ τῶν ἡρώων, πείσαι φασὶ πρώτον ἐγγράπτοις νόμοις χρῆσασθαι τὰ πλήθη [καὶ βιοῦν] τὸν Μινεῦν, ἄνδρα καὶ τῆ ψυχῆ μέγαν καὶ τῷ βίῳ κοινότατον τῶν μνημονευομένων· προσποιηθῆναι δὲ αὐτῷ τὸν Ἑρμῆν δεδωκέναι τούτους, ὡς μεγάλων ἀγαθῶν αἰτίους ἔσομένους· καθάπερ παρ' Ἑλλησι ποιῆσαι φασιν ἐν μὲν τῇ Κρήτῃ Μίνωια, παρὰ δὲ Λακεδαιμονίοις Λυκοῦργον· τὸν μὲν παρὰ Διός, τὸν δὲ παρ' Ἀπόλλωνος φήσαντα τούτους εἰληφέναι. Καὶ παρ' ἑτέροις δὲ πλείοσιν ἔθνεσι παραδέδοται τοῦτο τὸ γένος τῆς ἐπινοίας ὑπάρχει, καὶ πολλῶν ἀγαθῶν αἴτιον γενέσθαι τοῖς πεισθεῖσι. Παρὰ μὲν γὰρ τοῖς Ἀριμασποῖς Ζαθραύστην ἱστοροῦσι τὸν ἀγαθὸν δαίμονα προσποιήσασθαι τοὺς νόμους αὐτῷ δίδοναι, παρὰ δὲ τοῖς ὀνομαζομένοις Γέταις, τοῖς ἀπαθανατίζουσι, Ζάμολξιν ὡσαύτως τὴν κοινὴν Ἑστίαν, παρὰ δὲ τοῖς Ἰουδαίοις Μωσῆν τὸν Ἰαῶ ἐπικαλούμενον θεόν· εἴτε θαυμαστὴν καὶ θεῖαν ὅλως ἔννοιαν εἶναι κρίναντας τὴν μέλλουσαν ὠφελῆσειν ἀνθρώπων πλῆθος, εἴτε καὶ πρὸς τὴν ὑπεροχὴν καὶ δύναμιν τῶν εὐρεῖν λεγομένων τοὺς νόμους ἀποβλέψαντας τὸν ὄχλον, μᾶλλον ὑπακούσεσθαι διαλαβόντας. Δεύτερον δὲ νομοθέτην Αἰγύπτου φασὶ γενέσθαι Σασύχην, ἄνδρα συνέσει διαφέροντα. Τοῦτον δὲ πρὸς τοῖς ὑπάρχουσι νόμοις ἄλλα τε προσθεῖναι, καὶ τὰ περὶ τὴν τῶν

θεῶν τιμὴν ἐπιμελέστατα διατάξαι· εὐρητὴν δὲ καὶ γεωμετρίας γενέσθαι, καὶ τὴν περὶ τῶν ἄστρον θεωρίαν τε καὶ παρατήρησιν διδάξαι τοὺς ἐπιχωρίους. Τρίτον δὲ λέγουσι Σεσόωσιν τὸν βασιλέα μὴ μόνον τὰς πολεμικὰς πράξεις ἐπιφανειότηας κατεργάσασθαι τῶν κατ' Αἴγυπτον, ἀλλὰ καὶ περὶ τὸ μίχιμον ἔθνος νομοθεσίαν συστήσασθαι, καὶ τὰ ἀκόλουθα τὰ περὶ τὴν στρατείαν πάντα διακοσμηῆσαι. Τέταρτον δὲ φασὶ γενέσθαι νομοθέτην Βύκχοριν τὸν βασιλέα, σοφὸν τινα καὶ πανουργίᾳ διαφέροντα. Τοῦτον οὖν διατάξαι τὰ περὶ τοὺς βασιλεῖς πάντα, καὶ τὰ περὶ τῶν συμβολαίων ἐξακριβῶσαι· γενέσθαι δ' αὐτὸν καὶ περὶ τὰς κρίσεις οὕτω συνετόν, ὥστε πολλὰ τῶν ὑπ' αὐτοῦ διαγνωσθέντων διὰ τὴν περιττότητα μνημονεύεσθαι μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων. Λέγουσι δ' αὐτὸν ὑπάρχειν τῷ μὲν σώματι παντελῶς ἀσθενῆ, τῷ δὲ τρόπῳ πάντων φιλοχρηματώτατον.

(C. 95.) Quintus Amasis (c. 60.) nomarchis praeficiendis Aegypti constitutionem perfecit. Qui adeo praecelluit tum sapientia, tum iustitia, ut et Elei de ordinatione ludorum Olympicorum eum consulerent, et ipse amicitiam, cum Polycrate Samiorum tyranno contractam, propter odium violentiae dissolveret. Sextus Darius Hyst., sacerdotum opera usus, et de Aegyptiis tam praecclare meritus, ut honores divinos ferret. Prisca eunomia a Macedonibus labefactata.

95. Μετὰ δὲ τοῦτον προσελθεῖν λέγεται τοῖς νόμοις Ἄμισιν τὸν βασιλέα, ὃν ἱστοροῦσι τὰ τε περὶ τοὺς Νομάρχας διατάξαι, καὶ τὰ περὶ τὴν σύμπασαν οἰκονομίαν τῆς Αἰγύπτου. Παραδέδοται δὲ συνετός τε γεγονέναι καθ' ὑπερβολὴν, καὶ τὸν τρόπον ἐπιεικὴς καὶ δίκαιος· ὧν ἕνεκα καὶ τοὺς Αἰγυπτίους

αὐτῷ περιτεθειμέναι τὴν ἀρχὴν, οὐκ ὄντι γένους βασιλικοῦ. Φασὶ δὲ καὶ τοὺς Ἡλείους, σπουδάζοντας περὶ τὸν Ὀλυμπιακὸν ἀγῶνα, πρεσβευτὰς ἀποστεῖλαι πρὸς αὐτὸν, ἐρωτήσοντας πῶς ἂν γένοιτο δικαιοτάτος, τὸν δ' εἶπεῖν, εἰάν μῆδεῖς Ἡλείος ἀγωνίζεται. Πολυκράτους δὲ τοῦ Σαμίων δυνάστου συντεθειμένου πρὸς αὐτὸν φιλίαν, καὶ βιαίως προσφερομένου τοῖς τε πολίταις καὶ τοῖς εἰς Σάμον καταπλέουσι ξένοις, τὸ μὲν πρῶτον λέγεται, πρεσβευτὰς ἀποστελλάντα, παρακαλεῖν αὐτὸν ἐπὶ τὴν μετριότητα· οὐ προσέχοντος δ' αὐτοῦ τοῖς λόγοις, [εἰς] ἐπιστολὴν γράψαι τὴν φιλίαν καὶ τὴν ξενίαν τὴν πρὸς αὐτὸν διαλυόμενον· οὐ γὰρ βούλεσθαι λυπηθῆναι συντόμως, ἀκριβῶς εἰδότα ὅτι πλησίον ἐστὶν αὐτῷ τὸ κακῶς παθεῖν, οὕτω προσεσηκότι τῆς τυραννίδος. Θαυμασθῆναι δ' αὐτὸν φασὶ παρὰ τοῖς Ἕλλησι διὰ τε τὴν ἐπιείκειαν, καὶ διὰ τὸ τῷ Πολυκράτει ταχέως ἀποβῆναι τὰ ῥηθέντα. Ἔκτον δε λέγεται τὸν Ξέρξου πατέρα Δαρεῖον τοῖς νόμοις ἐπιστῆναι τοῖς τῶν Αἰγυπτίων. Μισήσαντα γὰρ τὴν παρανομίαν τὴν εἰς τὰ κατ' Αἴγυπτον ἰερά γενομένην ὑπὸ Καμβύσου τοῦ προβασιλεύσαντος, ζηλώσαι βίον ἐπιεικῆ καὶ φιλόθεον. Ὀμιλῆσαι μὲν γὰρ αὐτὸν τοῖς ἰερεῦσι τοῖς ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ μεταλαβεῖν τῆς τε θεολογίας αὐτῶν καὶ τῶν ἐν ταῖς ἱεραῖς βίβλοις ἀναγεγραμμένων πράξεων· ἐκ δὲ τούτων ἱστορήσαντα τὴν τε μεγαλοψυχίαν τῶν ἀρχαίων βασιλέων καὶ τὴν εἰς τοὺς ἀρχομένους ἐπιείκειαν, μιμήσασθαι τὸν ἐκείνων βίον· καὶ διὰ τοῦτο τηλικαύτης

τυχεῖν τιμῆς, ὡςθ' ὑπὸ τῶν Αἰγυπτίων ζῶντα μὲν, θεὸν προσαγορευθῆναι μόνον τῶν ἄλλων βασιλέων, τελευτήσαντα δέ, τιμῶν τυχεῖν ἴσων τοῖς τὸ παλαιὸν νομιμώτατα βασιλεύσασι κατ' Αἴγυπτον. Τὴν μὲν οὖν κοινὴν νομοθεσίαν συντελεσθῆναί φασιν ὑπὸ τῶν εἰρημένων ἀνδρῶν, καὶ δόξης τυχεῖν τῆς διαδεδομένης παρὰ τοῖς ἄλλοις· ἐν δὲ τοῖς ὕστερον χρόνοις πολλά τῶν καλῶς ἔχειν δοκούντων νομίμων φασὶ κινήθῆναι, Μακεδόνων ἐπικρατησάντων καὶ καταλυσάντων εἰς τέλος τὴν βασιλείαν τῶν ἐγχωρίων.

(C. 96.) Graecorum clarissimi sapientissimique in Aegyptum profecti: Orpheus, Musaeus, Melampus, Daedalus. Homerus, Lycurgus, Solon, Plato, Pythagoras, Eudoxus geometra, Democritus Abderita, Oenopides Chius. Per hos doctrina institutaque Aegyptiorum in Graeciam translata. Mystera quidem omnisque de inferis mythologia per Orpheum. Indidem ortae aliae Graecorum mythologiae partes.

96. Τούτων δ' ἡμῖν διευκρινημένων, ζητέον ὅσοι τῶν παρ' Ἑλλησι δεδοξασμένων ἐπὶ συνέσει καὶ παιδείᾳ παρέβαλον εἰς Αἴγυπτον ἐν τοῖς ἀρχαίοις χρόνοις, ἵνα τῶν ἐνταῦθα νομίμων καὶ παιδείας μετάρχωσιν. Οἱ γὰρ ἱερεῖς τῶν Αἰγυπτίων ἱστοροῦσιν ἐκ τῶν ἀναγραφῶν τῶν ἐν ταῖς ἱεραῖς βίβλοις, παραβαλεῖν πρὸς αὐτοὺς Ὀρφέα τε καὶ Μουσαῖον, καὶ Μελάμποδα καὶ Δαίδαλον· πρὸς δὲ τούτοις Ὀμηρὸν τε τὸν ποιητὴν καὶ Λυκοῦργον τὸν Σπαρτιάτην· ἔτι δὲ Σόλωνα τὸν Ἀθηναῖον, καὶ Πλάτωνα τὸν φιλόσοφον· ἐλθεῖν δὲ καὶ Πυθαγόραν τὸν Σάμιον, καὶ τὸν μαθηματικὸν Εὐδόξον· ἔτι δὲ Δημόκριτον τὸν Ἀβδηρίτην, καὶ Οἰνοπίδην τὸν Χῖον. Πάντων δὲ τούτων σημεῖα δεικνύουσι, τῶν μὲν εἰκόνας, τῶν δὲ

τόπων ἢ κατασκευασμάτων ὁμωνύμους προσηγορίας· ἕκ τε τῆς ἐκάστῃ ζηλωθείσης παιδείας ἀποδείξεις φέρουσι, συνιστάντες ἐξ Αἰγύπτου μετενηνοχέαι πάντα δι' ὧν παρὰ τοῖς Ἑλλησιν ἐθαυμάσθησαν. Ὀρφέα μὲν γὰρ τῶν μυστικῶν τελετῶν τὰ πλεῖστα καὶ τὰ περὶ τὴν ἑαυτοῦ πλάνην ὀργιαζόμενα, καὶ τὴν τῶν ἐν ἄδου μυθοποιίαν ἀπενέγκασθαι. Τὴν μὲν γὰρ Ὀσίριδος τελετὴν τῇ Διονύσου τὴν αὐτὴν εἶναι, τὴν δὲ τῆς Ἴσιδος τῇ τῆς Δήμητρος ὁμοιοτάτην ὑπάρχειν, τῶν ὀνομάτων μόνον ἐνηλλαγμένων· τὰς δὲ τῶν ἀσθεῶν ἐν ἄδου τιμωρίας, καὶ τοὺς τῶν εὐσεβῶν λειμῶνας καὶ τὰς παρὰ τοῖς πολλοῖς εἰδωλοποιίας ἀναπεπλασμένας παρειαγαγεῖν, μιμησάμενον τὰ περὶ τὰς ταφάς, τὰς κατ' Αἴγυπτον. Τὸν μὲν γὰρ ψυχοπομπὸν Ἐρμῆν κατὰ τὸ παλαιὸν νόμιμον παρ' Αἰγυπτίοις, ἀναγαγόντα τοῦ Ἄπιδος τὸ σῶμα μέχρι τινός, παραδιδόναι τῷ περικειμένῳ τὴν τοῦ Κερβεῖρου προτομήν· τοῦ δ' Ὀρφείως τοῦτο καταδείξαντος παρὰ τοῖς Ἑλλησι, τὸν Ὅμηρον ἀκολούθως τοῦτω θεῖναι κατὰ τὴν ποίησιν·

Ἐρμῆς δὲ ψυχὰς Κυλλήνιος ἔξεκαλεῖτο

Ἄνδρῶν μνηστήρων· ἔχε δὲ ῥάβδον μετὰ χερσίν.

Εἶτα πάλιν προβάντα λέγειν·

Πάρ δ' ἴσαν Ὠκεανοῦ τε ῥοάς καὶ Λευκάδα πέ-
τρην,

Ἦδὲ παρ' Ἡλίοιο πύλας καὶ δῆμον Ὀνειῶν

Ἰῆσαν· αἴψα δ' ἴκοντο κατ' ἀσφοδελὸν λειμῶνα,

Ἐνθα τε ναίουσι ψυχαί, εἰδῶλα καμόντων.

Ὠκεανὸν μὲν οὖν καλεῖν τὸν ποταμόν, διὰ τὸ τοῦς

Αἰγυπτίους κατὰ τὴν ἰδίαν διάλεκτον ὠκεανὸν λέγειν τὸν Νεῖλον· Ἡλίου δὲ πύλας, τὴν πόλιν τῶν Ἡλιουπολιτῶν· λειμῶνα δ' ὀνομάζειν καὶ τὴν μυθολογουμένην οἴκησιν τῶν μετηλλαχότων, τὸν παρὰ τὴν λίμνην τόπον τὴν καλουμένην μὲν Ἀχερουσίαν, πλησίον δὲ οὔσαν τῆς Μέμφεως, ὄντων περὶ αὐτὴν λειμῶνων καλλίστων, ἐλῶν, καὶ λωτοῦ καὶ καλάμου· ἀκολούθως δ' εἰρησθαι καὶ τὸ κατοικεῖν τοὺς τελευτήσαντας ἐν τούτοις τοῖς τόποις, διὰ τὸ τὰς τῶν Αἰγυπτίων ταφὰς τὰς πλείστας καὶ μεγίστας ἐνταῦθα γίνεσθαι, διαφορθευομένων μὲν τῶν νεκρῶν διὰ τε τοῦ ποταμοῦ καὶ τῆς Ἀχερουσίας λίμνης, τιθεμένων δὲ τῶν σωμάτων εἰς τὰς ἐνταῦθα κειμείας θήκας· συμφωνεῖν δὲ καὶ τὰλλα τὰ παρὰ τοῖς Ἑλλησι καθ' ἄδου μυθολογούμενα τοῖς ἔτι νῦν γινόμενοις κατ' Αἴγυπτον. Τὸ μὲν γὰρ διακομίζον τα σώματα πλοῖον βάρην καλεῖσθαι, τὸ δ' ἐπίβαθρον τόμισμα τὸν ὀβολὸν τῷ πορθμῆ δίδεσθαι, καλουμένῳ κατὰ τὴν ἐγχώριον διάλεκτον Χάρωνι. Εἶναι δὲ λέγουσι πλησίον τῶν τόπων τούτων καὶ σκοτίας Ἐκάτης ἱερόν, καὶ πύλας Κωκυτοῦ καὶ Αἴθης, διηλημμένας χαλκίοις ὀχεῦσιν· ὑπάρχειν δὲ καὶ ἄλλας πύλας Ἀληθείας, καὶ πλησίον τούτων εἰδωλον ἀκέφαλον ἕσταναι Δίης.

(C. 97.) Rerum aliarum exempla ex Aegypto in Graeciam advectarum. Quae Melampus illinc in Graecorum theologiam intulerit. Daedali opera, et Aegyptiaca et Graeca, honosque ei ab Aegyptiis habitus. Homeri in Aegypto peregrinationis argumenta.

97. Πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα τῶν μεμυθολογημένων διαμένειν παρ' Αἰγυπτίοις, τηρουμένης ἔτι τῆς προς-

ηγορίας καὶ τῆς ἐν τῷ πράττειν ἐνεργείας. Ἐν μὲν γὰρ Ἀκανθῶν πόλει πέραν τοῦ Νείλου κατὰ τὴν Λιβύην, ἀπὸ σταδίων ἑκατὸν καὶ εἴκοσι τῆς Μέμφως, πίθον εἶναι τετραγώνον, εἰς ὃν τῶν ἱερῶν ἐξήκοντα καὶ τριακοσίους καθ' ἑκάστην ἡμέραν ὕδωρ φέρειν εἰς αὐτὸν ἐκ τοῦ Νείλου· τὴν τε περὶ τὸν Ὀκνον μυθοποιῶσαν δείκνυσθαι πλησίον κατὰ τινα πανήγυριν συντελουμένην, πλέκοντος μὲν ἐνὸς ἀνδρὸς ἄρχῃν σχοινοῦ μακρὰν, πολλῶν δ' ἐκ τῶν ὀπισθεν λυόντων τὸ πλεκόμενον. Μελάμποδα δὲ φασὶ μετενεγκεῖν ἐξ Αἰγύπτου τὰ Διονύσῳ νομιζόμενα τελεῖσθαι παρὰ τοῖς Ἑλλησι, καὶ τὰ περὶ Κρόνου μυθολογούμενα, καὶ τὰ περὶ τῆς Τιτανομαχίας, καὶ τὸ σύνολον τὴν περὶ τὰ πάθη τῶν θεῶν ἱστορίαν. Τὸν δὲ Δαίδαλον λέγουσιν ἀπομιμήσασθαι τὴν τοῦ λαβυρίνθου πλοκὴν, τοῦ διαμέροντος μὲν μέχρι τοῦ τῦν καιροῦ, οἰκοδομηθέντος δέ, ὡς μὲν τινὲς φασιν, ὑπὸ Μένδητος, ὡς δ' ἕνιοι λέγουσιν, ὑπὸ Μάρου βασιλείως, πολλοῖς ἔτεσι πρότερον τῆς Μίνως βασιλείας· τὸν τε ῥυθμὸν τῶν ἀρχαίων καὶ Αἰγυπτῶν ἀνδριάντων τὸν αὐτὸν εἶναι τοῖς ὑπὸ Δαιδάλου κατασκευασθεῖσι παρὰ τοῖς Ἑλλησι· τὸ δὲ κάλλιστον πρόπυλον ἐν Μέμφει τοῦ Ἡφαίστου Δαίδαλον ἀρχιτεκτονῆσαι· καὶ θαυμασθέντα, τυχεῖν εἰκόνοσ ξυλίνης κατὰ τὸ προειρημένον ἱερόν, ταῖς ἰδίαις χερσὶ δεδημιουργημένης· πέρας δέ, διὰ τὴν εὐφύϊαν, ἀξιωθέντα μεγάλης δόξης καὶ πολλὰ προσεξευρόντα, τυχεῖν ἰσοθίων τιμῶν· κατὰ γὰρ μίαν τῶν πρὸς τῇ Μέμφει νήσων ἔτι καὶ τῦν ἱερόν εἶναι Δαιδάλου τι-

μόμενον ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων. Τῆς δ' Ὀμήρου πα-
 ρουσίας ἄλλα τε σημεῖα φέρουσι, καὶ μάλιστα τὴν
 τῆς Ἑλένης γενομένην παρὰ Μενελάῳ Τηλεμάχου
 φαρμακίαν, καὶ λήθην τῶν συμβεβηκότων κακῶν·
 τὸ γὰρ νηπενθὲς φάρμακον, ὃ λαβεῖν φησὶν ὁ ποιη-
 τῆς τὴν Ἑλένην ἐκ τῶν Αἰγυπτίων Θεβῶν παρὰ τῆς
 Πολυδάμνης τῆς Θῶνος γυναικός, ἀκριβῶς ἐξητακῶς
 φαίνεται· ἔτι γὰρ καὶ νῦν τὰς ἐν ταύτῃ γυναικας
 χρῆσθαι τῇ προειρημένῃ δυνάμει λέγουσι, καὶ παρὰ
 μόναις ταῖς Διοσπολίτισιν ἐκ παλαιῶν χρόνων ὀργῆς
 καὶ λύπης φάρμακον εὐρῆσθαι φασί· τὰς δὲ Θήβας
 καὶ Διοσπολιν τὴν αὐτὴν ὑπάρχειν. Τὴν τε Ἄφρο-
 δίτην ὀνομάζεσθαι παρὰ τοῖς ἐγχωρίοις χρυσοῦν ἐκ
 παλαιᾶς παραδόσεως, καὶ πεδίον εἶναι καλούμενον
 χρυσοῦς Ἄφροδίτης περὶ τὴν ὀνομαζομένην Μώμεμ-
 φιν. Τὰ τε περὶ τὸν Δία καὶ τὴν Ἥραν μυθολο-
 γούμενα περὶ τῆς συνουσίας, καὶ τὴν εἰς Αἰθιοπίαν
 ἐκδημίαν ἐκεῖθεν αὐτὸν μετετεργκεῖν. Κατ' ἐνιαυ-
 τὸν γὰρ παρὰ τοῖς Αἰγυπτίοις τὸν νεῶν τοῦ Διὸς
 περαιοῦσθαι τὸν ποταμὸν εἰς τὴν Αἰθῶν, καὶ μεθ'
 ἡμέρας τινὰς πάλιν ἐπιστρέφειν, ὡς ἐξ Αἰθιοπίας τοῦ
 θεοῦ παρόντος· τὴν τε συνουσίαν τῶν θεῶν τούτων
 ἐν ταῖς πανηγύρεσι, τῶν ναδῶν ἀνακομιζομένων ἀμ-
 φωτέρων εἰς ὄρος ἄνθεσι παντοίοις ὑπὸ τῶν ἱερέων
 κατεστρωμένοι.

(C. 98.) Lycurgus, Plato, Solon, Pythagoras. Democritus, Oe-
 nopides, Eudoxus, quae ex hoc fonte hauserint. Telecles et Theo-
 dorus, clarissimi priscorum temporum statuarii, discipuli artificum
 Aegyptiorum. Statuaria in Aegypto quomodo culta.

λωνα πολλὰ τῶν ἐξ Αἰγύπτου νομίμων εἰς τὰς ἑαυ-
 τῶν κατατάξαι νομοθεσίας· Πυθαγόραν τε τὰ κατὰ
 τὸν ἱερὸν λόγον καὶ τὰ κατὰ γεωμετρίαν θεωρήμα-
 τα, καὶ τὰ περὶ τοὺς ἀριθμούς, ἔτι δὲ τὴν εἰς πᾶν
 ζῶον τῆς ψυχῆς μεταβολὴν μαθεῖν παρ' Αἰγυπτίων.
 Ἐπολαμβάνουσι δὲ καὶ Δημόκριτον παρ' αὐτοῖς ἔτη
 διατρίψαι πέντε, καὶ πολλὰ διδασθῆναι τῶν κατ'
 ἀστρολογίαν· τὸν τε Οἰνοπίδην ὁμοίως συνδιατρί-
 ψαντα τοῖς ἱερεῦσι καὶ ἀστρολόγοις, μαθεῖν ἄλλα τε
 καὶ μάλιστα τὸν ἡλιακὸν κύκλον, ὡς λοξὴν μὲν ἔχει
 τὴν πορείαν, ἐναντίαν δὲ τοῖς ἄλλοις ἀστροῖς τὴν
 φορὰν ποιεῖται. Παραπλησίως δὲ καὶ τὸν Εὐδοξον
 ἀστρολογήσαντα παρ' αὐτοῖς, καὶ πολλὰ τῶν χρησί-
 μων εἰς τοὺς Ἕλληνας ἐκδόντα, τυχεῖν ἀξιολόγου
 δόξης· τῶν τε ἀγαματοποιῶν παλαιῶν τοὺς μάλι-
 στα διωνομασμένους διατετριφέναι παρ' αὐτοῖς,
 Τηλεκλέα καὶ Θεόδωρον, τοὺς Ῥοίκου μὲν υἱούς, κα-
 τασκευάσαντας δὲ τοῖς Σαμίοις τὸ τοῦ Ἀπόλλωνος
 τοῦ Πυθίου ξόανον. Τοῦ γὰρ ἀγάλματος ἐν Σάμῳ
 μὲν ὑπὸ Τηλεκλέους ἱστορεῖσθαι τὸ ἦμισυ δημιουρ-
 γηθῆναι, κατὰ δὲ τὴν Ἐφεσον ὑπὸ τοῦ ἀδελφοῦ
 Θεοδώρου τὸ ἕτερον μέρος συντελεσθῆναι· συντε-
 θέντα δὲ πρὸς ἀλλήλα τὰ μέρη συμφωνεῖν οὐ-
 τως, ὥστε δοκεῖν ὑφ' ἐνός τὸ πᾶν σῶμα κα-
 τεσκευάσθαι. Τοῦτο δὲ τὸ γένος τῆς ἐργασίας
 παρὰ μὲν τοῖς Ἕλλησι μηδαμῶς ἐπιτηδύεσθαι,
 παρὰ δὲ τοῖς Αἰγυπτίοις μάλιστα συντελεῖσθαι.
 Παρ' ἐκείνοις γὰρ οὐκ ἀπὸ τῆς κατὰ τὴν ὄρασι-
 φαντασίας τὴν συμμετρίαν τῶν ἀγαλμάτων κρίνε-

σθαι, καθάπερ παρὰ τοῖς Ἑλλησιν, ἀλλ' ἐπειδὴν τοὺς λίθους κατακαίνωσι καὶ μερίσαντες κατεργάσονται, τὸ τηρικαῦτα τὸ ἀνάλογον ἀπὸ τῶν ἐλαχίστων ἐπὶ τὰ μέγιστα λαμβάνεσθαι. Τοῦ γὰρ παντός σώματος τὴν κατασκευὴν εἰς ἓν καὶ εἴκοσι μέρη καὶ προσέτι τέταρτον διαιρουμένους, τὴν ὅλην ἀποδιδόναι συμμετρίαν. Διόπερ ὅταν περὶ τοῦ μεγέθους οἱ τεχνῖται πρὸς ἀλλήλους συνθῶνται, χωρισθέντες ἀπ' ἀλλήλων, σύμφωνα κατασκευάζουσι τὰ μεγέθη τῶν ἔργων, οὕτως ἀκριβῶς, ὥστε ἔκπληξιν παρέχειν τὴν ιδιότητα τῆς πραγματείας αὐτῶν. Τὸ δ' ἐν τῇ Σάμῳ ξόανον, συμφώνως τῇ τῶν Αἰγυπτίων φιλοτεχνίᾳ, κατὰ τὴν κορυφὴν διχοτομοῦμενον, διορίζειν τοῦ ζώου τὸ μέσον μέχρι τῶν αἰδοίων, ἰσάζον ὁμοίως ἑαυτῷ πάντοθεν· εἶναι δ' αὐτὸ λέγουσι κατὰ τὸ πλεῖστον παρεμφερές τοῖς Αἰγυπτίοις, ὡς ἂν τὰς μὲν χεῖρας ἔχον παρατεταμένας, τὰ δὲ σκέλη διαβεβηκότα.

Περὶ μὲν οὖν τῶν καὶ Αἰγυπτίον ἱστορουμένων καὶ μνήμης ἀξίων ἀρκεῖ τὰ ῥηθέντα· ἡμεῖς δέ, κατὰ τὴν ἐν ἀρχῇ τῆς βίβλου πρόθεσιν, τὰς ἐξῆς πράξεις καὶ μυθολογίας ἐν τῇ μετὰ ταύτην διέξιμεν, ἀρχὴν ποιησάμενοι τὰ κατὰ τὴν Ἀσίαν τοῖς Ἀσσυρίοις πραχθέντα.

Τ Α Δ Ε Ε Ν Ε Σ Τ Ι Ν
 Ε Ν Τ Η Δ Ε Ρ Τ Ε Ρ Α
 Τ Ω Ν Δ Ι Ο Δ Ω Ρ Ο Υ Β Ι Β Λ Ω Ν .

α'. Περὶ Νίνου τοῦ πρώτου βασιλεύσαντος κατὰ τὴν Ἀσίαν, καὶ τῶν ὑπ' αὐτοῦπραχθέντων.

β'. Περὶ τῆς Σεμιράμιδος γενέσεως, καὶ τῆς περὶ αὐτὴν ἀυξήσεως.

γ'. Ὡς Νῖνος ὁ βασιλεὺς ἔγημε τὴν Σεμίραμιν διὰ τὴν ἀρετὴν αὐτῆς.

δ'. Ὡς Σεμίραμις, τελευτήσαντος Νίνου, διαδεξαμένη τὴν βασιλείαν, πολλὰς καὶ μεγάλας πράξεις ἐπετελέσατο.

ε'. Κτίσις Βαβυλῶνος, καὶ τῆς κατ' αὐτὴν κατασκευῆς ἀπαγγελία.

ς'. Περὶ τοῦ κρημαστοῦ λεγομένου κήπου, καὶ τῶν ἄλλων κατὰ τὴν Βαβυλωνίαν παραδόξων.

ζ. Στρατεία Σεμιράμιδος εἰς Ἀἴγυπτον καὶ Αἰθιοπίαν, ἔτι δὲ τὴν Ἰνδικήν.

η'. Περὶ τῶν ἀπογόνων ταύτης, καὶ τῶν βασι-

λευσάντων κατὰ τὴν Ἀσίαν, καὶ τῆς κατ' αὐτοὺς
τροφῆς τε καὶ ῥαθυμίας.

θ'. Ὡς ἔσχατος Σαρδανάπαλος ὁ βασιλεὺς διὰ
τροφήν ἀπέβαλε τὴν ἀρχὴν ὑπὸ Ἀρβάκου τοῦ
Μήδου.

ι. Περὶ τῶν Χαλδαίων, καὶ τῆς παρατηρήσεως
τῶν ἄστρον.

ια. Περὶ τῶν βασιλέων τῶν κατὰ τὴν Μηδίαν,
καὶ τῆς περὶ τούτων διαφωνίας παρὰ τοῖς ἱστοριο-
γράφοις.

ιβ. Περὶ τοποθεσίας τῆς Ἰνδικῆς, καὶ τῶν κα-
τὰ τὴν χώραν φυομένων, καὶ τῶν παρ' Ἰνδοῖς νο-
μίμων.

ιγ'. Περὶ Σκυθῶν, καὶ Ἀμαζόνων καὶ Ἰπερβο-
ρέων.

ιδ'. Περὶ τῆς Ἀραβίας, καὶ τῶν κατ' αὐτὴν
φυομένων καὶ μυθολογουμένων.

ιε'. Περὶ τῶν νήσων τῶν ἐν τῇ μεσημβρίᾳ κατὰ
τὸν ἠκεανὸν εὐρεθεισῶν.

Δ Ι Ο Δ Ω Ρ Ο Υ
 Τ Ο Τ Σ Ι Κ Ε Λ Ι Ω Τ Ο Τ
 Β Ι Β Λ Ι Ο Θ Η Κ Η Σ Ι Σ Τ Ο Ρ Ι Κ Η Σ
 Β Ι Β Λ Ο Σ Δ Ε Ρ Τ Ε Ρ Α.

(C. 1.) Post ἀνακεφαλαίωσιν præcedentis libri, Diodorus transit ad historiam Asiae, initio ab Assyriis facto. Quorum inter indigenas reges primus eminuit Ninus. Is iuvenum flore armato, societatem inicit cum Ariaco, rege Arabum, liberae quondam gentis neque ulla potestate subigendae: cuius subsidio instructus, primè Babylonios sibi subiicit, regemque interimit; dein Barzanem, Armeniae regem, facit tributarium; post, Media bellata, regem Pharnum, cum familia captum, in crucem agit.

1. Ἡ μὲν οὖν πρὸ ταύτης βίβλος, τῆς ὅλης συντάξεως οὐσα πρώτη, περιέχει τὰς κατ' Αἴγυπτον πράξεις· ἐν αἷς ὑπάρχει τὰ τε κατὰ θεῶν καὶ τὰ περὶ αὐτῶν παρ' Αἴγυπτίοις μυθολογούμενα, καὶ περὶ τῆς τοῦ Νείλου φύσεως, καὶ ἄλλα τὰ περὶ τοῦ ποταμοῦ τούτου παραδοξολογούμενα· πρὸς δὲ τοῦτοις περὶ τε τῆς κατ' Αἴγυπτον χώρας, καὶ τῶν ἀρχαίων βασιλείων, τὰ ὑφ' ἐκάστου πραχθέντα. Ἐξῆς δὲ κατειάχθησαν αἱ κατασκευαὶ τῶν πυραμίδων,

τῶν ἀναγραφομένων ἐν τοῖς ἑπτὰ θαυμαζομένοις ἔργοις. Ἐπειτὰ διήλθομεν περὶ τῶν νόμων καὶ τῶν δικαστηρίων, ἔτι δὲ τῶν ἀφιερωμένων παρ' Αἰγυπτίοις ζώων τὰ θαυμαζόμενα· πρὸς δὲ τούτοις, τὰ περὶ τῶν τετελευτηκότων νόμιμα, καὶ τῶν Ἑλλήνων ὅσοι τῶν ἐπὶ παιδείᾳ θαυμαζομένων παραβαλόντες εἰς Αἴγυπτον, καὶ πολλὰ τῶν χρησίμων μαθόντες, μετήκευκαν εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ἐν ταύτῃ δὲ ἀναγράφομεν τὰς κατὰ τὴν Ἀσίαν γενομένας πράξεις ἐν τοῖς ἀρχαίοις χρόνοις, τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τῆς τῶν Ἀσσυρίων ἡγεμονίας ποιησάμενοι.

Τὸ παλαιὸν τοίνυν κατὰ τὴν Ἀσίαν ὑπῆρχον ἐγχώριοι βασιλεῖς, ὧν οὔτε πρᾶξις ἐπίσημος, οὔτε ὄνομα μνημονεύεται. Πρῶτος δὲ τῶν εἰς ἱστορίαν καὶ μνήμην παραδεδομένων Νίνος ὁ βασιλεὺς τῶν Ἀσσυρίων, μεγάλας πράξεις ἐτετελέσατο· περὶ οὗ τὰ κατὰ μέρος ἀναγράφειν πειρασόμεθα. Γενόμενος γὰρ φύσει πολεμικὸς καὶ ζηλωτὴς ἀρετῆς, καθώπλισε τῶν νέων τοὺς κρατίστους· γυμνάσας δ' αὐτοὺς πλείονα χρόνον, συνήθαις ἐποίησε πάσῃ κακοπαθείᾳ καὶ πολεμικοῖς κινδύνοις. Συστησάμενος οὖν στρατόπεδον ἀξιώλογον, συμμαχίαν ἐποίησατο πρὸς Ἀριαῖον τὸν βασιλεῖα τῆς Ἀραβίας, ἧ κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους ἐδόκει πληθύειν ἀλκίμων ἀνδρῶν. Ἔστι δὲ καὶ καθόλου τοῦτο τὸ ἔθνος φιλελεύθερον, καὶ κατ' οὐδένα τρόπον προσδεχόμενον ἔπηλυν ἡγεμόνα. Διόπερ οὗθ' οἱ τῶν Περσῶν βασιλεῖς ὕστερον, οὗθ' οἱ τῶν Μακεδόνων, καίπερ πλείστον ἰσχυσαντες, ἐδυνήθησαν τοῦτο τὸ ἔθνος καταδουλώσα-

οθαι. Καθόλου γὰρ ἡ Ἀραβία δυσπολέμητός ἐστιν ξενικαῖς δυνάμεσι, διὰ τὸ τὴν μὲν ἔρημον αὐτῆς εἶναι, τὴν δέ, ἄνυδρον καὶ διειλημμένην φρέασι κεκρυμμένοις καὶ μόνοις τοῖς ἐγχωρίοις γνωριζομένοις. Ὁ δ' οὖν Ἀσσυρίων βασιλεὺς Νῖνος τὸν δυναστεύοντα τῶν Ἀράβων παραλαβὼν, ἐστράτευσε μετὰ πολλῆς δυνάμεως ἐπὶ Βαβυλωνίους, κατοικοῦντας ὄμορον χώραν. Κατ' ἐκείνους δὲ τοὺς χρόνους ἡ μὲν νῦν οὖσα Βαβυλῶν οὐκ ἦν ἐκτισμένη, κατὰ δὲ τὴν Βαβυλωνίαν ὑπῆρχον ἄλλαι πόλεις ἀξιόλογοι. Ῥαδίως δὲ χειρωσάμενος τοὺς ἐγχωρίους, διὰ τὸ τῶν ἐν τοῖς πολέμοις κινδύνων ἀπείρους ἔχειν, τοῦτοις μὲν ἔταξε τελεῖν κατ' ἐνιαυτὸν ὠρισμένους φόρους, τὸν δὲ βυσιλέα τῶν καταπολεμηθέντων λαβὼν μετὰ τῶν τέκνων αἰχμάλωτον ἀπέκτεινε. Μετὰ δὲ ταῦτα πολλοῖς πλήθεσιν εἰς τὴν Ἀρμενίαν ἐμβάλων, καὶ τινὰς τῶν πόλεων ἀνασιτάτους ποιήσας, κατεπλήξατο τοὺς ἐγχωρίους. Διόπερ ὁ βασιλεὺς αὐτῶν Βαρζάτης, ὁρῶν ἑαυτὸν οὐκ ἀξιόμαχον ὄντα, μετὰ πολλῶν δώρων ἀπήνητσε, καὶ πᾶν ἔφησε ποιήσειν τὸ προστατόμενον. Ὁ δὲ Νῖνος μεγαλοφύχως αὐτῷ χρησάμενος, τῆς τε Ἀρμενίας συνεχώρησεν ἄρχειν, καὶ φίλον ὄντα, πέμπειν στρατιὰν καὶ τὴν χορηγίαν τῷ σφετέρῳ στρατοπέδῳ. Αἰὲ δὲ μᾶλλον αὐξόμενος, ἐστράτευσεν εἰς τὴν Μηδίαν. Ὁ δὲ ταύτης βασιλεὺς Φάργος παραταξάμενος ἀξιολόγῳ δυνάμει, καὶ λειφθεὶς, τῶν τε στρατιωτῶν τοὺς πλείστους ἀπέβαλε, καὶ αὐτὸς μετὰ τέκνων ἑπτὰ καὶ γυναικὸς αἰχμάλωτος ληφθεὶς, ἀνεστιαυρώθη.

(C. 2.) Tum Mediae satrapam praeficiens, ipse 27 annorum intervallo omnes Asiae populos, praeter Indos et Bactrianos, perdomat. Debellatarum gentium recensensus secundum Ctesiam.

2. Οὕτω δὲ τῶν πραγμάτων τῷ Νίνῳ προχωρούντων, δεινὴν ἐπιθυμίαν ἔσχε τοῦ καταστρέψασθαι τὴν Ἀσίαν ἄπασαν τὴν ἐντὸς Ταναΐδος καὶ Νείλου· ὡς ἐπίπαν γὰρ τοῖς εὐτυχοῦσιν ἢ τῶν πραγμάτων ἐπιφόροια τὴν τοῦ πλείονος ἐπιθυμίαν παρίστησι. Διόπερ τῆς μὲν Μηδίας σατραπὴν ἐν τῶν περὶ αὐτὸν φίλων κατέστησεν· αὐτὸς δ' ἐπήγει τὰ κατὰ τὴν Ἀσίαν ἔθνη καταστρεφόμενος, καὶ χρόνον ἑπτακαίδεκαετῆ καταναλώσας, πλὴν Ἰνδῶν καὶ Βακτριανῶν, τῶν ἄλλων ἀπάντων κύριος ἐγένετο. Τὰς μὲν οὖν καθ' ἕκαστα μάχας, ἢ τὸν ἀριθμὸν ἀπάντων τῶν καταπολεμηθέντων, οὐδεὶς τῶν συγγραφέων ἀνέγραψε· τὰ δ' ἐπισημότερα τῶν ἐθνῶν ἀκολουθῶς Κτησίᾳ τῷ Κριδίῳ πειρασόμεθα συντόμως ἐπιδραμεῖν. Κατεστρέψατο μὲν γὰρ τῆς παραθαλαττίου καὶ τῆς συνεχοῦς χώρας τὴν τε Αἴγυπτον καὶ Φοινίκην, ἔτι δὲ κοίλην Συρίαν, καὶ Κιλικίαν, καὶ Παμφυλίαν, καὶ Λυκίαν· πρὸς δὲ ταύταις, τὴν τε Καρίαν, καὶ Φρυγίαν, καὶ Μυσίαν, καὶ Λυδίαν· προσεγράγετο δὲ τὴν τε Τρωάδα καὶ τὴν ἐφ' Ἑλλησπόντῳ Φρυγίαν, καὶ Προποντίδα, καὶ Βιθυνίαν, καὶ Καππαδοκίαν, καὶ τὰ κατὰ τὸν Πόντον ἔθνη βάρβαρα κατοικοῦντα μέχρι Ταναΐδος· ἐκυρίευσεν δὲ τῆς τε Καδουσίων χώρας καὶ Ταπύρων· ἔτι δ' Ἐρκανίων καὶ Δραγγῶν· πρὸς δὲ τούτοις Δερβίκων, καὶ Καρμανίων, καὶ Χωρομναίων· ἔτι δὲ Βορκανίων καὶ Παρθυαίων· ἐπῆλθε δὲ

καὶ τὴν Περσίδα, καὶ Σουσιανήν, καὶ τὴν καλουμένην Κασπιανήν· εἰς ἣν εἰσιν εἰςβολαὶ στεναὶ παντελῶς, διὸ καὶ προσαγορεύονται Κασπίαὶ πύλαι. Πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα τῶν ἐλαττόνων ἔθνων προσηγάγεται, περὶ ὧν μακρὸν ἂν εἶη λέγειν. Τῆς δὲ Βακτριανῆς οὔσης δυσεισβόλου, καὶ πλήθῃ μαχίμων ἀνδρῶν ἐχούσης, ἐπειδὴ πολλὰ πονήσας ἀπρακτος ἐγένετο, τὸν μὲν πρὸς Βακτριανοὺς πόλεμον εἰς ἕτερον ἀνεβάλετο καιρὸν, τὰς δὲ δυνάμεις ἀπαγαγὼν εἰς τὴν Συρίαν, ἐξελέξατο τόπον εὐθετον εἰς πόλεως μεγάλης κτίσιν.

(C. 3.) Reductis in Assyriam copiis et Arabum rege magnifice dimisso, urbem ingentem ad Euphratem condidit. Quae Assyriis plerisque, iisque potentissimis, ad habitandum concessa. Nini nomen tulit

3. Ἐπιφανείστας γὰρ πράξεις τῶν πρὸ αὐτοῦ κατειργασμένος, ἔσπευδε τηλικαίτην κτίσαι τὸ μέγεθος πόλιν, ὥστε μὴ μόνον αὐτὴν εἶναι μεγίστην τῶν τότε οὐσῶν κατὰ πᾶσαν τὴν οἰκουμένην, ἀλλὰ μηδὲ τῶν μεταγενεσιτέρων ἕτερον ἐπιβαλλόμενον ῥαδίως ἂν ὑπερθέσθαι. Τὸν μὲν οὖν τῶν Ἀράβων βασιλέα τιμήσας δώροις καὶ λαφύροις μεγαλοπρεπέσιν, ἀπέλυσε μετὰ τῆς ἰδίας στρατιᾶς εἰς τὴν οἰκίαν· αὐτὸς δὲ τὰς πανταχόθεν δυνάμεις καὶ παρασκευὰς πάντων τῶν ἐπιτηδείων ἀθροίσας ἐπὶ τὸν Εὐφράτην ποταμόν, ἔκτισε πόλιν εὖ τετειχισμένην, ἑτερόμηκες αὐτῆς ὑποσιτησάμενος τὸ σῆμα. Εἶχε δὲ τῶν μὲν μακροτέρων πλευρῶν ἑκατέραν ἢ πόλις ἑκατὸν καὶ πενήκοντα σταδίων, τῶν δὲ βραχυτέρων, ἐνετήκοντα. Διὸ καὶ τοῦ σύμπαντος περιβόλου συσταθέν-

τος ἐκ σταδίων τετρακοσίων καὶ ὀγδοήκοντα, τῆς ἐλπίδος οὐ διεψεύσθη. Τηλικαύτην γὰρ πόλιν οὐδεὶς ὕστερον ἔκτισε κατὰ τε τὸ μέγεθος τοῦ περιβόλου, καὶ τὴν περὶ τὸ τεῖχος μεγαλοπρέπειαν. Τὸ μὲν γὰρ ὕψος εἶχε τὸ τεῖχος ποδῶν ἑκατόν, τὸ δὲ πλάτος τρισὶν ἄρμασιν ἰππάσιμον ἦν. Οἱ δὲ συμπαντες πύργοι τὸν μὲν ἀριθμὸν ἦσαν χίλιοι καὶ πεντακόσιοι, τὸ δ' ὕψος εἶχον ποδῶν διακοσίων. Κατώκισε δ' εἰς αὐτὴν τῶν μὲν Ἀσσυρίων τοὺς πλείστους καὶ δυνατωτάτους, ἀπὸ δὲ τῶν ἄλλων ἔθνων τοὺς βουλομένους· καὶ τὴν μὲν πόλιν ἐκάλεσεν ἀφ' ἑαυτοῦ Νῖνον, τοῖς δὲ κατοικισθεῖσι πολλὴν τῆς ὁμοῦρου χώρας προσώρισεν.

(C. 4.) Postea Bactrianos bello petit, apud quos Semiramidem uxorem ducit. Huius patria, Ascalon: mirabilis ortus: expositae nutritio: repectae educatio: nominis, quod gessit, caussa.

4. Ἐπεὶ δὲ μετὰ τὴν κτίσιν ταύτην ὁ Νῖνος ἐστράτευσεν ἐπὶ τὴν Βακτριανήν, ἐν ἣ Σεμίραμιν ἔγημεν, τὴν ἐπιφανεστάτην ἀπασῶν τῶν γυναικῶν ὧν παρειλήφαμεν, ἀναγκαῖόν ἐστιν ὑπὲρ αὐτῆς προειπεῖν, πῶς ἐκ ταπεινῆς τύχης εἰς τηλικαύτην προήχθη δόξαν. Κατὰ τὴν Συρίαν τοίνυν ἐστὶ πόλις Ἀσκάλων, καὶ ταύτης οὐκ ἄποθεν λίμνη μεγάλη καὶ βαθεῖα, πλήρης ἰχθύων. Παρὰ δὲ ταύτην ὑπάρχει τέμενος θεᾶς ἐπιφανοῦς, ἣν ὀνομάζουσιν οἱ Σύροι Λερκετοῦν· αὕτη δὲ τὸ μὲν πρόσωπον ἔχει γυναικός, τὸ δ' ἄλλο σῶμα πᾶν ἰχθύος, διὰ τινος τοιαύτας αἰτίας. Μυθολογοῦσιν οἱ λογιώτατοι τῶν ἔγχωριῶν, τὴν Ἀφροδίτην προσκόψασαν τῇ προειρημένῃ θεᾷ,

δεινὸν ἐμβαλεῖν ἔρωτα νεανίσκου τινὸς τῶν θιόντων οὐκ αἰδοῦς· τὴν δὲ Δερκειοῦν μιγεῖσαν τῷ Σύρῳ, γεννηῆσαι μὲν θυγατέρα, καταίσχυνθεισαν δὲ ἐπὶ τοῖς ἡμαρτημένοις, τὸν μὲν νεανίσκον ἀφανίσαι, τὸ δὲ παιδίον εἰς τινὰς ἐρήμους καὶ πετρῶδεις τόπους ἐκθεῖναι· [ἐν οἷς πολλοῦ πλήθους περισσεῶν ἐννοσσεύειν εἰωθότος, παραδόξως τροφῆς καὶ σωτηρίας τυχεῖν τὸ βρέφος·] ἑαυτὴν δὲ διὰ τὴν αἰσχύνην καὶ λύπην ῥύψασαν εἰς τὴν λίμνην, μετασχηματισθῆναι τὸν τοῦ σώματος τύπον εἰς ἰχθύν· διὸ καὶ τοὺς Σύρους μέχρι τοῦ νῦν ἀπέχεσθαι τούτου τοῦ ζώου, καὶ τιμῆν τοὺς ἰχθύς ὡς θεούς· περὶ δὲ τὸν τόπον, ὅπου τὸ βρέφος ἐξετέθη, πλήθους περισσεῶν ἐννοσσεύοντος, παραδόξως καὶ δαιμονίως ὑπὸ τούτων τὸ παιδίον διατρέφεσθαι· τὰς μὲν γὰρ ταῖς πτέρυξι περιχοῦσας τὸ σῶμα τοῦ βρέφους πανταχόθεν θάλλειν· τὰς δ' ἐκ τῶν συνεγγυς ἐπαύλειων, ὁπότε τηρήσαιεν τοὺς τε βουκόλους καὶ τοὺς ἄλλους νομεῖς λιπόντας, ἐν τῷ στόματι φερούσας γάλα, διατρέφειν, παρασταζούσας ἀπὸ μέσον τῶν χειλέων. Ἐνιαυσιαίου δὲ τοῦ παιδίου γενομένου, καὶ στερεωτέρας τροφῆς προςδεομένου, τὰς περισσεῶς ἀποκνιζούσας ἀπὸ τῶν τυρῶν παρέχεσθαι τροφὴν ἀρκοῦσαν· τοὺς δὲ νομεῖς ἐπανιόντας, καὶ θεωροῦντας περιβεβρωμένους τοὺς τυρούς, θαυμάσαι τὸ παράδοξον· παρατηρήσαντας οὖν καὶ μαθόντας τὴν αἰτίαν, εὐρεῖν τὸ βρέφος διαφέρειν τῷ κάλλει· εὐθὺς οὖν αὐτὸ νομίσαντας εἰς τὴν ἔπαυλιν, δωρήσασθαι τῷ προσεστῶτι τῶν βασιλικῶν κτηνῶν, ὄνομα Σίμμα·

καὶ τοῦτον δὲ ἄτεκνον ὄντα, τὸ παιδίον τρέφειν ὡς θυγάτριον μετὰ πάσης ἐπιμελείας, ὄνομα θέμενον Σεμίραμιν· ὅπερ ἐστὶ κατὰ τὴν τῶν Σύρων διάλεκτον παρωνομασμένον ἀπὸ τῶν περισσεῶν, ἅς ἀπ' ἐκείνων τῶν χρόνων οἱ κατὰ Συρίαν ἅπαντες διετέλεσαν ὡς θεὰς τιμῶντες.

(C. 5.) Matrimonium primum, cum Onne, consilii regii principe, ininitum. Ninus igitur, et superioris adversus Bactrianos expeditionis memor, et propter virtutem illorum regionisque firmitatem, immensum copiarum numerum cogit, quem Diodorus, ut Ctesiae narrationi fidem faciat, cum aliorum populorum exercitiis comparat.

5. Τὰ μὲν οὖν κατὰ τὴν γενεσιν τῆς Σεμιράμιδος μυθολογούμενα, σχεδὸν ταῦτ' ἐστίν. Ἦδη δ' αὐτῆς ἡλικίαν ἐχούσης γάμου, καὶ τῷ κάλλει πολὺ τὰς ἄλλας παρθένους διαφερούσης, ἀπεστάλη παρὰ βασιλέως ὑπαρχος, ἐπισκεψόμενος τὰ βασιλικά κτήνη. Οὗτος δ' ἐκαλεῖτο μὲν Ὀνης, πρῶτος δ' ἦν τῶν ἐκ τοῦ βασιλικοῦ συνεδρίου, καὶ τῆς Συρίας ἀπάσης ἀποδεδειγμένος ὑπαρχος· ὃς καταλύσας παρὰ τῷ Σίμμα, καὶ θεωρήσας τὴν Σεμίραμιν, ἐθηρέθη τῷ κάλλει· διὸ καὶ τοῦ Σίμμα καταδεηθεὶς αὐτῷ δοῦναι τὴν παρθένον εἰς γάμον ἔννομον, ἀπήγαγεν αὐτὴν εἰς Νῖνον, καὶ γήμας ἐγέννησε δύο παῖδας, Γαπάτην καὶ Ἰθάσπην. Τῆς δὲ Σεμιράμιδος ἐχούσης καὶ ἄλλα ἀκόλουθα τῇ περὶ τὴν ὄψιν εὐπροσπεΐα, συνέβαινε, τὸν ἄνδρα τελείως ὑπ' αὐτῆς δεδουλώσθαι, καὶ μηδὲν ἄνευ τῆς ἐκείνης γνώμης πράττοντα, κατευστοχεῖν ἐν πᾶσι. Καθ' ὃν δὴ χρόνον ὁ βασιλεὺς, ἐπειδὴ τὰ περὶ τὴν κτίσιν τῆς ὀμωνύμου πόλεως συνετέλεσε, στρατεύειν ἐπὶ Βακ-

τριανούς ἐνεχείρησεν. Εἰδὼς δὲ τὰ τε πλήθη καὶ
 τὴν ἀλκὴν τῶν ἀνδρῶν, ἔτι δὲ τὴν χώραν ἔχουσαι
 τόπους πολλοὺς ἀπρὸςίτους διὰ τὴν ὀχυρότητα, κα-
 τέλεξεν ἐξ ἀπάντων τῶν ὑπ' αὐτὸν ἔθνῶν στρατιω-
 τῶν πλῆθος. Ἐπεὶ γὰρ κατὰ τὴν πρότερον στρα-
 τείαν ἀποτετευχῶς ἦν, ἔσπευδε πολλαπλασίονι πα-
 ραγενέσθαι δυνάμει πρὸς τὴν Βακτριανήν. Συνα-
 χθείσης δὲ τῆς στρατιᾶς πανταχόθεν, ἠριθμήθησαν,
 ὡς Κιτησίας ἐν ταῖς ἱστορίαις ἀναγράφει, πεζῶν μὲν
 ἑκατὸν ἐβδομήκοντα μυριάδες, ἵππέων δὲ μιᾷ πλεί-
 ους τῶν εἴκοσι μυριάδων, ἄρματα δὲ δρεπανηφόρα
 μικρὸν ἀπολείποντα τῶν μυρίων ἑξακοσίων. Ἔστι
 μὲν οὖν ἄπιστον τοῖς αὐτόθεν ἀκούουσι τὸ πλῆθος
 τῆς στρατιᾶς, οὐ μὴν ἀδύνατόν γε φανήσεται τοῖς
 ἀναθεωροῦσι τὸ τῆς Ἀσίας μέγεθος, καὶ τὰ πλήθη
 τῶν κατοικούντων αὐτὴν ἔθνῶν. Εἰ γὰρ τις (ἀφείς
 τὴν ἐπὶ Σκύθας Λαρείου στρατείαν μετὰ ὄγδοή-
 κοντα μυριάδων, καὶ τὴν Ξέρξου διάβασιν ἐπὶ τὴν
 Ἑλλάδα τοῖς ἀναριθμήτοις πλήθεσι) τὰς χθῆς καὶ
 πρώην συντελεσθείσας πράξεις ἐπὶ τῆς Εὐρώπης
 σκέψατο, τάχιον ἂν πιστὸν ἠγήσατο τὸ ῥηθέν.
 Κατὰ μὲν οὖν τὴν Σικελίαν ὁ Διονύσιος ἐκ μιᾶς τῆς
 τῶν Συρακουσίων πόλεως ἐξήγαγεν ἐπὶ τὰς στρατείας
 πεζῶν μὲν δώδεκα μυριάδας, ἵππεῖς δὲ μυρίους καὶ
 διςχιλίους, ναῦς δὲ μακρὰς ἐξ ἑνὸς λιμένος τετρακο-
 σίας, ὧν ἦσαν ἔνναι τετρήρεις τε καὶ πεντήρεις. Ῥω-
 μαῖοι δὲ μικρὸν πρὸ τῶν Ἀννιβαϊκῶν καιρῶν προο-
 ράμεινοι τὸ μέγεθος τοῦ πολέμου, κατέγραφαν τοὺς
 κατὰ τὴν Ἰταλίαν ἐπιτηδείους εἰς τὴν στρατείαν.

πολιτας τε καὶ συμμάχους, ὧ δὲ σύμπας ἀριθμὸς μικρόν ἀπέλιπε τῶν ἑκατὸν μυριάδων· καίτοιγ' ἔνεκα πλήθους ἀνθρώπων, τὴν Ἰταλίαν ὄλην οὐκ ἂν τις συγκρίνειε πρὸς ἓν ἔθνος τῶν κατὰ τὴν Ἀσίαν. Ταῦτα μὲν οὖν ἡμῖν εἰρήσθω πρὸς τοὺς ἐκ τῆς νῦν περὶ τὰς πόλεις οὐσῆς ἐρημίας τεκμαιρομένους τὴν παλαιὰν τῶν ἐθνῶν πολυανθρωπίαν.

(C. 6.) Primas in Bactrianam impetus strategemate Oxyartae regis, splendidam Bactris sedem habentis, irritus. Dein, dispersis eius militibus, et cetera castella a Nino expugnantur, et Semiramidis, maritum in proelium sequutae, consilio et audacia Bactrorum arx capitur. Ninus, mulieris et virtute et pulcritudine captus, ut uxorem ipsi cedat, cogit maritum: qui minis regis et coniugis amore in furorem adactus, vitam laqueo finivit.

6. Ὁ δ' οὖν Νῖνος μετὰ τοσαύτης δυνάμεως στρατεύσας εἰς τὴν Βακτριανὴν, ἠναγκάζετο, δυσκόλων τῶν τόπων καὶ στενῶν ὄντων, κατὰ μέρος ἄγειν τὴν δύναμιν. Ἡ γὰρ Βακτριανὴ χώρα πολλαῖς καὶ μεγάλαις οἰκουμένη πόλεσι, μίαν μὲν εἶχεν ἐπιφανεστάτην, ἐν ἣ συνέβαινεν εἶναι τὰ βασιλεία· αὕτη δ' ἑκαλεῖτο μὲν Βάκτρα, μεγέθει δὲ καὶ τῇ κατὰ τὴν ἀκρόπολιν ὕψυρῳ πολὺ πασῶν διέφερε. Βασιλείων δ' αὐτῆς Ὁξυάρτης, κατέγραψεν ἅπαντας τοὺς ἐν ἡλικίᾳ στρατείας ὄντας, οἱ τὸν ἀριθμὸν ἠθροίσθησαν εἰς τετραράκοντα μυριάδας. Ἀναλαβῶν οὖν τὴν δύναμιν, καὶ τοῖς πολεμίοις ἀπαντήσας περὶ τὰς εἰσβολάς, εἶασε μέρος τῆς τοῦ Νίνου στρατιᾶς εἰσβαλεῖν. Ἐπεὶ δ' ἔδοξεν ἰκανὸν ἀποβεβηκέναι τῶν πολεμίων πλῆθος εἰς τὸ πεδῖον, ἐξείαξε τὴν ἰδίαν δύναμιν. Γενομένης δὲ μάχης ἰσχυρᾶς, οἱ Βακτριανοὶ τοὺς Ἀσσυρίους τρεψάμενοι, καὶ τὸν διωγμὸν μέχρι τῶν ὑπερκειμένων ὄρεων ποιησάμενοι,

διέφθειραν τῶν πολεμίων εἰς δέκα μυριάδας. Μετὰ δὲ ταῦτα πάσης τῆς δυνάμεως εἰσβαλοῦσης, κρατούμενοι τοῖς πλήθεσι, κατὰ πόλεις ἀπεχώρησαν, ἕκαστοι ταῖς ἰδίαις πατρίσι βοηθήσοντες. Τὰς μὲν οὖν ἄλλας ὁ Νῆνος ἐχειρώσατο ὁμιδίως, τὰ δὲ Βάκτρα, διὰ τε τὴν ὀχυρότητα καὶ τὰς ἐν αὐτῇ παρασκευάς, ἠδυνάτει κατὰ κράτος ἐλεῖν. Πολυχρονίου δὲ τῆς πολιορκίας γενομένης, ὁ τῆς Σεμιράμιδος ἀνὴρ ἐρωτικῶς ἔχων πρὸς τὴν γυναῖκα, καὶ συστρατευόμενος τῷ βασιλεῖ, μετεπέμψατο τὴν ἀνθρωπον. Ἡ δὲ συνέσει καὶ τόλμῃ καὶ τοῖς ἄλλοις πρὸς ἐπιφάνειαν συντείνουσι κεχορηγημένη, καιρὸν ἔλαβεν ἐπιδείξασθαι τὴν ἰδίαν ἀρετὴν. Πρῶτον μὲν οὖν πολλῶν ἡμερῶν ὁδὸν μέλλουσα διαπορεύεσθαι στολὴν ἐπραγματεύσατο, δι' ἧς οὐκ ἦν διαγνῶναι τὸν περιβεβλημένον πότερον ἀνὴρ ἢ γυνή. Αὕτη δ' ἦν εὐχρηστος αὐτῇ πρὸς τε τὰς ἐν τοῖς καύμασιν ὁδοπορίας, εἰς τὸ διατηρῆσαι τὸν τοῦ σώματος χροῦτα, καὶ πρὸς τὰς ἐν τῷ πράττειν ὃ βούλοιο χρείας, εὐκίνητος οὕσα καὶ νεανικὴ· καὶ τὸ σύνολον τοσαύτη τις ἐπὶ αὐτῇ χάρις, ὥστ' ὕστερον Μήδους ἡγησάμενους τῆς Ἀσίας, φορεῖν τὴν Σεμιράμιδος στολὴν, καὶ μετὰ ταῦθ' ὁμοίως Πέρσας. Παραγενομένη δ' εἰς τὴν Βακτριανὴν, καὶ κατισκεψαμένη τὰ περὶ τὴν πολιορκίαν, ἕωρα κατὰ μὲν τὰ πεδία καὶ τοῖς εὐεφόδους τῶν τόπων προσβολὰς γινομένης, πρὸς δὲ τὴν ἀκρόπολιν οὐδένα προσιόντα, διὰ τὴν ὀχυρότητα· καὶ τοὺς ἔνδον ἀπολελοιπότητας τὰς ἐνταυθοῦ φυλακάς, καὶ παρεπιβοηθοῦντας τοῖς ἐπὶ τῶν κάτω

τειχῶν κινδυνεύουσι. Διόπερ παραλαβοῦσα τῶν στρατιωτῶν τοὺς πετροβατεῖν εἰωθότας, καὶ μετὰ τούτων διὰ τινος χαλεπῆς φάραγγος προσαναβῦσα, κατελάβετο μέρος τῆς ἀκροπόλεως, καὶ τοῖς πολιορκοῦσι τὸ κατὰ τὸ πεδίον τεῖχος ἐσήμηνεν. Οἱ δ' ἔνδον ἐπὶ τῇ καταλήψει τῆς ἀκρας καταπλαγέντες, ἐξέλιπον τὰ τεῖχη, καὶ τῆς σωτηρίας ἀπέγνωσαν. Τοῦτον δὲ τὸν τρόπον ἀλούσης τῆς πόλεως, ὁ βασιλεὺς θαυμάσας τὴν ἀρετὴν τῆς γυναικός, τὸ μὲν πρῶτον αὐτὴν μεγάλας δωρεαῖς ἐτίμησε, μετὰ δὲ ταῦτα, διὰ τὸ κάλλος τῆς ἀνθρώπου ἔχων ἐρωτικῶς, ἐπεχειρήσε τὸν ἄνδρα πείθειν ἐκουσίως αὐτῷ παραχωρῆσαι, ἐπαγγειλάμενος ἀντὶ ταύτης τῆς χάριτος αὐτῷ συνοικεῖν τὴν ἰδίαν θυγατέρα Σωσάνην. Δυσχερῶς δ' αὐτοῦ φέροντος, ἠπείλησεν ἐκκόψειν τὰς οὐράσεις, μὴ προχείρως ὑπηρετοῦντος τοῖς προτάγμασιν. Ὁ δὲ Ὀννης ἅμα μὲν τὰς τοῦ βασιλέως ἀπειλὰς δείσας, ἅμα δὲ διὰ τὸν ἔρωτα περιπεσὼν λύσση τινὶ καὶ μανίᾳ, βρόχον ἑαυτῷ περιθεὶς ἀνεκρέμασε. Σεμίραμις μὲν οὖν διὰ τοιαύτας αἰτίας εἰς βασιλικὸν ἦλθε πρόσχημα.

(C. 7.) Ninus Bactrianæ thesauris potitus, rebus ibi constitutis, susceptoque ex Semiramide Ninya, imperium uxori relinquit. Quæ magnum mortuo marito monumentum ponit, eiusque opera æmulans, Babylonem condere instituit. Urbis magnitudo: muri: turres: (C. 8.) pons multa cum arte Euphrati impositus: ad utrumque fluminis latus crepido, et ex utraque pontis regione castellum, alterum ad ortum, alterum ad occasum: hoc splendidum in primis, magnisque sumptibus ædificatum, tribus etiam muris et turribus instructum, nec non portis tribus coenacula ænea, quæ machina aperiebantur: utriusque castelli muri imaginibus vel animalium, vel hominum ornati.

7. Ὁ δὲ Νῖνος τοὺς τε ἐν Βάκτροις παρέλαβε

Θησαυρούς, ἔχοντας πολὺν ἄργυρόν τε καὶ χρυσόν, καὶ τὰ κατὰ τὴν Βακτριανὴν καταστήσας ἑπέλυσε τὰς δυνάμεις. Μετὰ δὲ ταῦτα γεννήσας ἐκ Σεμιράμιδος υἱὸν Νινύαν ἐτελεύτησε, τὴν γυναῖκα ἀπολιπὼν βασιλίσσαν. Τὸν δὲ Νῖνον ἡ Σεμίραμις ἔθαπεν ἐν τοῖς βασιλείοις, καὶ κατεσκεύασεν ἐπ' αὐτῷ χῶμα παμμέγεθες, οὗ τὸ μὲν ὕψος ἐννέα ἦν σταδίων, τὸ δ' εὖρος, ὡς φησι Κτησίας, δέκα. Διὸ καὶ τῆς πόλεως παρὰ τὸν Εὐφράτην ἐν πεδίῳ κειμένης, ἀπὸ πολλῶν σταδίων ἐφαίνεται τὸ χῶμα, καθάπερ εἰ τις ἀκρόπολις· ὃ καὶ μέχρι τοῦ νῦν φασὶ διαμένειν, καί τε τῆς Νίνου κατεσκαμμένης ὑπὸ Μήδων, ὅτε κατέλυσαν τὴν Ἀσσυρίων βασιλείαν. Ἡ δὲ Σεμίραμις, οὕσα φίσει μεγαλεπίβολος, καὶ φιλοτιμουμένη τῇ δόξῃ τὸν βεβασιλευκότα πρότερον ὑπερθέσθαι, πόλιν μὲν ἐπεβάλετο κτίζειν ἐν τῇ Βαβυλωνίᾳ· ἐπιλεξαμένη δὲ τοὺς πανταχόθεν ἀρχιτέκτονας καὶ τεχνίτας, ἔτι δὲ τὴν ἄλλην χορηγίαν παρασκευασαμένη, συνήγαγεν ἐξ ἰσπάσης τῆς βασιλείας, πρὸς τὴν τῶν ἔργων συντέλειαν, ἀνδρῶν μυριάδας διακοσίας. Ἀπολαβοῦσα δὲ τὸν Εὐφράτην ποταμὸν εἰς μέσον, περιβιάλετο τεῖχος τῇ πόλει σταδίων τριακοσίων ἐξήκοντα, διειλημμένον πύργοις πυκνοῖς καὶ μεγάλοις, [τηλικούτων δ' ἦν τὸ βάρος τῶν ἔργων, ὥστε τὸ μὲν πλάτος εἶναι τῶν τειχῶν ἐξ ἄρμασιν ἰσπάσιμον, τὸ δ' ὕψος ἀπίστον τοῖς ἀκούουσιν,] ὡς φησι Κτησίας ὁ Κνίδιος· ὡς δὲ Κλείταρχος καὶ τῶν ὕστερον μετ' Ἀλεξάνδρου διαβάντων εἰς τὴν Ἀσίαν τινὲς ἀνέγραψαν, τριακοσίων ἐξήκοντα καὶ πέντε σταδίων·

καὶ προστιθέασιν, ὅτι τῶν ἴσων ἡμερῶν εἰς τὸν ἐνιαυτὸν οὐσῶν, ἐφιλοτιμήθη τὸν ἴσον ἀριθμὸν τῶν σταδίων ὑποστήσασθαι. Ὅπτις δὲ πλίνθους εἰς ἄσφαλτον ἐνδησαμένη, τεῖχος κατεσκεύασε, τὸ μὲν ὕψος, ὡς μὲν Κτησίας φησί, πενήκοντα ὀργυιῶν, ὡς δ' ἐνιοι τῶν νεωτέρων ἔγραψαν, πηχῶν πενήκοντα· τὸ δὲ πλάτος, πλεῖον ἢ δυσὶν ἄρμασιν ἱππασιμον· πύργους δὲ τὸν μὲν ἀριθμὸν διακοσίους καὶ πενήκοντα, τὸ δ' ὕψος καὶ πλάτος ἐξ ἀναλόγου τῷ βάρει τῶν κατὰ τὸ τεῖχος ἔργων. Οὐ χρή δὲ θαυμάζειν, εἰ τηλικούτου τὸ μέγεθος τοῦ περιβόλου καθεστῶτος ὀλίγους πύργους κατεσκεύασεν. Ἐπὶ πολὺν γὰρ τόπον τῆς πόλεως ἔλεσι περιεχομένης, κατὰ τοῦτον τὸν τόπον οὐκ ἔδοξεν αὐτῇ πύργους οἰκοδομεῖν, τῆς φύσεως τῶν ἐλῶν ἱκανὴν παρεχομένης ὀχυρότητα· ἀνὰ μέσον δὲ τῶν οἰκιῶν καὶ τῶν τειχῶν ὁδὸς πάντη κατελέλειπτο δίπλεθρος.

8. Πρὸς δὲ τὴν ὀξύτητα τῆς τούτων οἰκοδομίας, ἐκάστῳ τῶν φίλων στάδιον διεμέτρησε, δοῦσα τὴν ἱκανὴν εἰς τοῦτο χορηγίαν, καὶ διακελευσαμένη τέλος ἐπιθεῖναι τοῖς ἔργοις ἐν ἐνιαυτῷ· ὧν ποιησάντων τὸ προσταχθὲν μετὰ πολλῆς σπουδῆς, τούτων μὲν ἀπεδέξατο τὴν φιλοτιμίαν, αὐτῇ δὲ κατὰ τὸ στενότατον μέρος τοῦ ποταμοῦ γέφυραν σταδίων πέντε τὸ μῆκος κατεσκεύασεν, εἰς βυθὸν φιλοτέχνως καθίσασα τοὺς κίονας· οἱ δὲ διειστήκεισαν ἀπ' ἀλλήλων πόδας δώδεκα· τοὺς δὲ συνερειδομένους λίθους τὸρνοις σιδηροῖς διελάμβανε, καὶ τὰς τούτων ἀρμονίας ἐπλήρου μόλιβδον ἐντήκουσα· τοῖς δὲ κί-

οσι πρὸ τῶν τὸ ρεῦμα δεχομένων πλευρῶν γωνίας προκατεσκεύασεν, ἐχούσας τὴν ἀπορροήν περιφερῆ, καὶ συνδεδεμένην κατ' ὀλίγον ἕως τοῦ κατὰ τὴν κίονα πλάτους· ὅπως αἱ μὲν περὶ τὰς γωνίας ὀξύτητες τέμνωσι τὴν καταφορὰν τοῦ ρεύματος, αἱ δὲ περιφέρειαι τῇ τούτου βίᾳ συνείκουσαι προὔνωσι τὴν σφοδρότητα τοῦ ποταμοῦ. Ἡ μὲν οὖν γέφυρα κεδρίναις καὶ κυπαριττίναις δοκοῖς, ἔτι δὲ φοινίκων στελέχεσιν ὑπερμεγέθεσι κατεστεγασμένη, καὶ τριάκοντα ποδῶν οὔσα τὸ πλάτος, οὐδενὸς ἐδόκει τῶν Σεμιράμιδος ἔργων τῇ φιλοτεχνίᾳ λείπεσθαι· ἐξ ἑκατέρου δὲ μέρους τοῦ ποταμοῦ κρητῖδα πολυτελῆ κατεσκεύασε, παραπλησίαν κατὰ τὸ πλάτος τοῖς τείχεσιν, ἐπὶ στάδια ἑκατὸν ἐξήκοντα. Ὀικοδόμησε δὲ καὶ βασιλεία διπλᾶ παρὰ τὸν ποταμὸν ἐξ ἑκατέρου μέρους τῆς γεφύρας, ἐξ ὧν ἅμα μὲν ἔμελλε τὴν τε πόλιν ἅπασαν κατοπιτεύειν, καὶ καθάπερ εἰ τὰς κλεῖς ἔξειν τῶν ἐπικαιοτάτων τῆς πόλεως τόπων. Τοῦ δ' Εὐφράτου διὰ μέσης τῆς Βαβυλῶνος ῥέοντος καὶ πρὸς μεσημβρίαν καταφερομένου, τῶν βασιλείων τὰ μὲν πρὸς ἀνατολὴν ἔνευε, τὰ δὲ πρὸς δύσιν· ἀμφότερα δὲ πολυτελῶς κατεσκεύαστο. Τοῦ μὲν γὰρ εἰς τὸ πρὸς ἑσπέραν κειμένου μέρους ἐποίησε τὸν πρῶτον περίβολον ἐξήκοντα σταδίων, ὑψηλοῖς καὶ πολυτελέσι τείχεσιν ὀχυρωμένον, ἐξ ὀπιῆς πλίνθου· ἔτερον δ' ἐντὸς τούτου κυκλωτερῆ κατεσκεύασε, καθ' ὃν ἐν ὤμαῖς ἔτι ταῖς πλίνθοις διετετύπωτο θηρία παντοδαπά, τῇ τῶν χρωμάτων φιλοτεχνίᾳ, τὴν ἀλήθειαν ἀπομιμούμενα. Οὗτος δ' ὁ περίβολος ἦν τὸ

μὲν μῆκος, σταδίων τεσσαράκοντα· τὸ δὲ πλάτος,
 ἐπὶ τριακοσίους πλίνθους· τὸ δ' ὕψος, ὡς Κιτη-
 σίας φησὶν, ὄργυιῶν πενήκοντα. Τῶν δὲ πύργων
 ὑπῆρχε τὸ ὕψος ὄργυιῶν ἑβδομήκοντα. Κατε-
 σκεύασε δὲ τρίτον ἐνδοτέρω περίβολον, ὅς περιεῖ-
 χεν ἀκρόπολιν, ἧς ἡ μὲν περίμετρος ἦν σταδίων
 εἴκοσι, τὸ δὲ μῆκος καὶ πλάτος τῆς οἰκοδομίας
 ὑπεραῖρον τοῦ μέσου τείχους τὴν κατασκευὴν.
 Ἐνῆσαν δ' ἐν τε τοῖς πύργοις καὶ τείχεσι ζῶα
 παντοδαπά φιλοτέχνως τοῖς τε χρώμασι καὶ τοῖς
 τῶν τύπων ἀπομιμήμασι κατασκευασμένα. Τὸ
 δ' ὅλον ἐπεποιήτο κυνήγιον παντοίων θηρίων
 ὑπάρχον πληθές, ὧν ἦσαν τὰ μεγέθη πλεῖον ἢ
 πηχῶν τετάρων. Κατεσκεύαστο δ' ἐν αὐτοῖς
 καὶ ἡ Σεμίραμις, ἀφ' ἵππου πάροδαλιν ἀκοντί-
 ζουσα, καὶ πλησίον αὐτῆς ὁ ἀνὴρ Νίνος, παίων ἐκ
 χειρὸς λέοντα λόγχῃ. Ἐπέστησε δὲ καὶ πύλας
 τρισσάς, ὑφ' ὧν ὑπῆρχον δίαται χάλκεια διὰ
 μηχανῆς ἀνοιγόμενα. Ταῦτα μὲν οὖν τὰ βασι-
 λεια καὶ τῷ μεγέθει καὶ ταῖς κατασκευαῖς πολὺ
 προεῖχε τῶν ὄντων ἐπὶ θάτερα μέρη τοῦ ποταμοῦ.
 Ἐκεῖνα γὰρ εἶχε τὸν μὲν περίβολον τοῦ τείχους
 τριάκοντα σταδίων ἐξ ὀπτῆς πλίνθου· ἀντὶ δὲ
 τῆς περὶ τὰ ζῶα φιλοτεχνίας, χαλκῆς εἰκόνας
 Νίνου καὶ Σεμιράμιδος καὶ τῶν ὑπάρχων, ἔτι
 δὲ Διός, ὃν καλοῦσιν οἱ Βαβυλώνιοι Βῆλον.
 Ἐνῆσαν δὲ καὶ παρατάξεις καὶ κυνήγια παντο-
 दाπά, ποικίλην ψυχαγωγίαν παρεχόμενα τοῖς
 θεωμένοις.

(C. 9) Fluvio in lacum quadratum averso, e regis utrinque aedibus ductus cuniculus, ut aqua supra cum labente, Semiramis ex ulterioris regiae castello in alterum, fluvium haud transiens, proficisceretur. Ad utramque fossae partem aeneae portae. In media urbe templum Belii altissimum, pro specula siderum Chaldaeis adhibitum, in cuius culmine tres Deorum statucae ex auro factae, cum mensa et vasis aureis.

9. Μετὰ δὲ ταῦτα τῆς Βαβυλωνίας ἐκλεξαμένη τὸν ταπεινότερον τόπον, ἐποίησε δεξαμενὴν τετραγώνον, ἧς ἦν ἐκάστη πλευρὰ σταδίων τριακοσίων, ἕξ ὀπτῆς πλίνθου καὶ ἀσφάλτου κατεσκευασμένην, καὶ τὸ βάθος ἔχουσαν ποδῶν τριάκοντα καὶ πέντε. Εἰς ταύτην δ' ἀποστρέψασα τὸν ποταμὸν, κατεσκεύασεν ἐκ τῶν ἐπὶ τὰδε βασιλείων εἰς θάτερα διώρυγα· ἕξ ὀπτῆς δὲ πλίνθου συνοικοδομήσασα τὰς καμάρας, ἕξ ἐκατέρου μέρους ἀσφάλτω κατέχρισεν ἠψημένην, μέχρις οὗτου τὸ πάχος τοῦ χρίσματος ἐποίησε πηχῶν τεσσάρων. Τῆς δὲ διώρυγος ὑπῆρχον οἱ μὲν τοῖχοι τὸ πλάτος ἐπὶ πλίνθους εἴκοσι· τὸ δ' ὕψος, χωρὶς τῆς καμφθείσης ψαλίδος, ποδῶν δώδεκα, τὸ δὲ πλάτος, ποδῶν δεκαπέντε. Ἐν ἡμέραις δὲ ἐπὶ κατασκευασθείσης αὐτῆς, ἀποκατέστησε τὸν ποταμὸν ἐπὶ τὴν προϋπάρχουσαν ῥύσιν, ὥστε τοῦ ῥέματος ἐπάνω τῆς διώρυγος φερομένου, δύνασθαι τὴν Σεμίραμιν ἐκ τῶν πέραν βασιλείων ἐπὶ θάτερα διαπορεύεσθαι, μὴ διαβαίνουσαν τὸν ποταμὸν. Ἐπέστησε δὲ καὶ πύλας τῇ διώρυγι χαλκῆς ἐφ' ἐκάτερον μέρος, αἱ διέμειναν μέχρι τῆς τῶν Περσῶν βασιλείας. Μετὰ δὲ ταῦτα ἐν μέσῃ τῇ πόλει κατεσκεύασεν ἱερὸν Διός, ὃν καλοῦσιν οἱ Βαβυλώνιοι, καθάπερ εἰρήκαμεν, Βῆλον. Περὶ δὲ τούτου τῶν συγγραφέων διαφωνούντων, καὶ τοῦ κατασκευάσματος διὰ τὸν χρό-

νον καταπεπιτωκότος, οὐκ ἔστιν ἀποφήνασθαι τὰ τριβῆς. Ὁμολογεῖται δ' ὑψηλὸν γεγενῆσθαι καθ' ὑπερβολήν, καὶ τοὺς Χαλδαίους ἐν αὐτῷ τὰς τῶν ἄστρον πεποιῆσθαι παρατηρήσεις, ἀκριβῶς θεωρουμένων τῶν τε ἀνατολῶν καὶ δύσεων διὰ τὸ τοῦ κατασκευάσματος ὕψος. Τῆς δ' ὅλης οἰκοδομίας ἐξ ἀσφάλτου καὶ πλίνθου πεφιλοτεχνημένης πολυτελοῦς, ἐπ' ἄκρας τῆς ἀναβάσεως τρία κατεσκεύασεν ἀγάλματα χρυσοῦ σφυρήλατα, Διός, Ἥρας, Ῥέας. Τούτων δὲ τὸ μὲν τοῦ Διός, ἐστηκὸς ἦν καὶ διαβεβηκὸς, ὑπάρχον ποδῶν τεσσαράκοντα τὸ μῆκος, σταθμὸν δ' εἶχε χιλίων ταλάντων Βαβυλωνίων· τὸ δὲ τῆς Ῥέας, ἐπὶ δίφρου καθήμενον χρυσοῦ, τὸν ἴσον σταθμὸν εἶχε τῷ προειρημένῳ· ἐπὶ δὲ τῶν γονάτων αὐτῆς εἰστήκεισαν λέοντες δύο, καὶ πλησίον ὄφεις ὑπερμεγέθεις ἀργυροῦ, τριάκοντα ταλάντων ἕκαστος ἔχων τὸ βῆρος. Τὸ δὲ τῆς Ἥρας ἐστηκὸς ἦν ἄγαλμα, σταθμὸν ἔχον ταλάντων ὀκτακοσίων· καὶ τῇ μὲν δεξιᾷ χειρὶ κατεῖχε τῆς κεφαλῆς ὄφιν, τῇ δὲ ἀριστερᾷ σκῆπτρον λιθοκόλλητον. Τούτοις δ' ἅπασιν κοινῇ παρέκειτο τράπεζα χρυσοῦ σφυρήλατος, τὸ μὲν μῆκος ποδῶν τεσσαράκοντα, τὸ δ' εὖρος δεκαπέντε, σταθμὸν ἔκρουσα ταλάντων πεντακοσίων. Ἐπὶ δὲ ταύτης ἐπέκειντο δύο καρχήσια, σταθμὸν ἔχοντα τριάκοντα ταλάντων. Ἦσαν δὲ καὶ θυμιατήρια, τὸν μὲν ἀριθμὸν ἴσα, τὸν δὲ σταθμὸν ἑκάτερον ταλάντων τριακοσίων. Ῥητόρων δὲ καὶ κρατῆρες χρυσοῦ τρεῖς, ὧν ὁ μὲν τοῦ Διός εἶλκε τάλαντα Βαβυλώνια χίλια καὶ διακόσια, τῶν δ' ἄλλων ἑκά

τερος ἑξακόσια. Ἄλλα ταῦτα μὲν οἱ τῶν Περσῶν βασιλεῖς ὕστερον ἐσύλησαν· τῶν δὲ βασιλείων καὶ τῶν ἄλλων κατασκευασμάτων ὁ χρόνος τὰ μὲν ὀλοσχερῶς ἠφάνισε, τὰ δ' ἔλυμῆνατο. Καὶ γὰρ αὐτῆς τῆς Βαβυλῶνος νῦν βραχὺ τι μέρος οἰκεῖται, τὸ δὲ πλεῖστον ἐντὸς τείχους γεωργεῖται.

(C. 10.) Alius postea rex iuxta arcem molitus est mirabile opus hortorum pensilium, amore pellicis Persicae; quae ut Curtius V, 1, 35. ait) desiderio nemorum silvarumque in campestribus locis, eum compulit amoenitatem naturae genere huius operis imitari.

10. Ἐπῆρχε δὲ καὶ ὁ κρεμαστός καλούμενος κήπος παρὰ τὴν ἀκρόπολιν, οὗ Σεμιράμιδος, ἀλλὰ τινος ὕστερον Σύρου βασιλέως κατασκευάσαντος χάριν γυναικὸς πυλλακῆς. Ταύτην γὰρ φασιν εὔσαι τὸ γένος Περσίδα, καὶ τοὺς ἐν τοῖς ὄρεσι λειμῶνας ἐπιζητοῦσαν ἀξιῶσαι τὸν βασιλέα μιμήσασθαι διὰ τῆς τοῦ φυτουργίου φιλοτεχνίας τὴν τῆς Περσίδος χώρας ιδιότητα. Ἔστι δ' ὁ παράδεισος τὴν μὲν πλευρὴν ἐκάστην παρεκτείνων εἰς τέτταρα πλῆθρα, τὴν δὲ πρόσβασιν ὄρεινὴν καὶ τὰς οἰκοδομίας ἄλλας ἐξ ἄλλων ἔχων, ὥστε τὴν πρόσοψιν εἶναι θεατροειδῆ. Ἐπὶ δὲ ταῖς κατεσκευασμέναις ἀναβάσειν ὠκοδόμητο σύριγγες, ἅπαν μὲν ἀναδεχόμεναι τὸ τοῦ φυτουργίου βῆρος, ἀλλήλων δ' ἐκ τοῦ κατ' ὀλίγον αἰεὶ μικρὸν ὑπερέχουσαι κατὰ τὴν πρόσβασιν· ἡ δ' ἀνωτάτη σύριγξ οὕσα πεντήκοντα πηγῶν τὸ ὕψος, εἶχεν ἐπ' αὐτῇ τοῦ παραδείσου τὴν ἀνωτάτην ἐπιφάνειαν, συνεξισουμένην τῷ περιβόλῳ τῶν ἐπάλλεων. Ἐπειθ' οἱ μὲν τοῖχοι πολυτελεῶς ἠσφαλισμένοι τὸ πάχος εἶχον ποδῶν εἰκοσιδύο, τῶν δ' ἐξόδων ἐκάστη τὸ πλά-

τος δέκα· τὰς δ' ὄροφάς κατεστéγαζον λίθιναι δοκοί, τὸ μὲν μῆκος σὺν ταῖς ἐπιβολαῖς ἔχουσαι ποδῶν ἕξ καὶ δέκα, τὸ δὲ πλάτος τεσσάρων. Τὸ δ' ἐπὶ ταῖς δοκοῖς ὄροφωμα πρῶτον μὲν εἶχεν ὑπεστρωμένον κάλαμον μετὰ πολλῆς ἀσφάλτου, μετὰ δὲ ταῦτα πλίνθον ὀπτὴν διπλὴν ἐν γύψῳ δεδεμένην. Τρίτην δ' ἐπιβολὴν ἐπεδέχετο μολιβδαῖς στέγας, πρὸς τὸ μὴ διῦκνεῖσθαι κατὰ βάθος τὴν ἐκ τοῦ χρώματος νοτίδα. Ἐπὶ δὲ τούτοις ἐσεσώρευτο γῆς ἱκανὸν βάθος, ἀρκούμενον ταῖς τῶν μεγίστων δένδρων ῥίζαις· τὸ δ' ἔδαφος ἐξωμαλισμένον, πλήρες ἦν παντοδαπῶν δένδρων τῶν δυναμένων κατὰ τε τὸ μέγεθος καὶ τὴν ἄλλην χάριν τοὺς θεωμένους ψυχαγωγῆσαι. Αἱ δὲ σύριγγες τὰ φῶτα δεχόμεναι ταῖς δι' ἀλλήλων ὑπεροχαῖς, πολλὰς καὶ παντοδαπὰς εἶχον διαίτας βασιλικὰς. Μία δ' ἦν ἐκ τῆς ἀνωτάτης ἐπιφανείας διατομὰς ἔχουσα, καὶ πρὸς τὰς ἐπαντλήσεις τῶν ὑδάτων ὄργανα, δι' ὧν ἀνεσπᾶτο πλῆθος ὑδάτος ἐκ τοῦ ποταμοῦ, μηδενὸς τῶν ἐξωθεν τὸ γινόμενον συνιδεῖν δυναμένου. Οὗτος μὲν οὖν ὁ παράδεισος, ὡς προεῖπον, ὑστερον κατεσκευάσθη.

(C. 11.) Semiramis et alias urbes ad Euphratem et Tigrim constraxit, mercaturae iuvandae causa, et in via nobilissima ingentem obeliscum erexit.

11. Ἡ δὲ Σεμίραμις ἔκτισε καὶ ἄλλας πόλεις παρὰ τὸν ποταμὸν τὸν τε Εὐφράτην καὶ τὸν Τίγριν, ἐν αἷς ἐμπόρια κατεσκεύασε τοῖς φορτία διακομίζουσιν ἐκ τῆς Μηδίας καὶ Παραιτακηνῆς, καὶ πάσης τῆς σύνεγγυς χώρας. Μετὰ γὰρ τὸν Νεῖλον

καὶ Γάγγην ὄντες ἐπισημότατοι σχεδὸν τῶν κατα τὴν Ἀσίαν ποταμῶν Εὐφράτης καὶ Τίγρις, τὰς μὲν πηγὰς ἔχουσιν ἐκ τῶν Ἀρμενίων ὄρων, διεστήκασιν δ' ἀπ' ἀλλήλων σταδίους διεχιλίους καὶ πεντακοσίους· ἐνεχθέντες δὲ διὰ Μηδίας καὶ Παρατακηνῆς, ἐμβάλλουσιν εἰς τὴν Μεσοποταμίαν· ἦν ἀπολαμβάνοντες εἰς μέσον, αἴτιοι κατέστησαν τῇ χώρᾳ ταύτης τῆς προσηγορίας· μετὰ δὲ ταῦτα τὴν Βαβυλωνίαν διελόντες, εἰς τὴν ἐρυθρὰν ἐξερεύγονται θάλασσαν· μεγάλοι δ' ὄντες καὶ συχνὴν χώραν διαπορευόμενοι, πολλὰς ἀφορμὰς παρέχονται τοῖς ἐμπορικῇ χρωμένοις ἐργασίᾳ. Διὸ καὶ συμβαίνει τοὺς παραποταμίους τόπους πλήρεις ὑπάρχειν ἐμπορίων εὐδαιμόνων, καὶ μεγάλα συμβαλλομένων πρὸς τὴν τῆς Βαβυλωνίας ἐπιφάνειαν. Ἡ δὲ Σμίραμις ἐκ τῶν Ἀρμενίων ὄρων λίθον ἔτεμε, τὸ μὲν μῆκος ποδῶν ἑκατὸν καὶ τριάκοντα, τὸ πλάτος δὲ καὶ πάχος εἰκοσιπέντε· τοῦτον δὲ πολλοῖς πλήθεσι ζευγῶν ὀρικών τε καὶ βοϊκῶν καταγαγοῦσα πρὸς τὸν ποταμόν, ἐπεβίβασε πρὸς τὴν σχεδίαν· ἐπὶ ταύτης δὲ κατακομίσασα κατὰ τοῦ ῥεύματος μέχρι τῆς Βαβυλωνος, ἔστησεν αὐτὸν παρὰ τὴν ἐπισημοτάτην ὁδόν, παράδοξον θεῖαμα τοῖς παριοῦσιν· ὃν τινες ὀνομάζουσιν ἀπὸ τοῦ σχήματος ὀβελίσκον, ὃν ἐν τοῖς ἐπὶ τοῖς κατονομαζομένοις ἔργοις καταριθμοῦσι.

(C. 12.) Inter ea, quae in Babylonia sunt maxime admiranda eminet fons. unde bituminis immensa copia hauritur; item fons lacusque mortifer.

12. Πολλῶν δὲ καὶ παραδόξων ὄντων θεαμάτων κατὰ τὴν Βαβυλωνίαν, οὐχ ἥκιστα θαυμάζεται

καὶ τὸ πλῆθος τῆς ἐν αὐτῇ γεννωμένης ἀσφάλτου. Τοσοῦτον γὰρ ἔστιν, ὥστε μὴ μόνον ταῖς τοσαύταις καὶ τηλικαύταις οἰκοδομίαις διαρκεῖν, ἀλλὰ καὶ συλλεγόμενον τὸν λαὸν ἀφειδῶς ἀρύεσθαι, καὶ ξηραίνοντα καίειν ἀντὶ ξύλων. Ἀναριθμήτων δὲ τὸ πλῆθος ἀνθρώπων ἀρνομένων, καθάπερ ἕκ τινος πηγῆς μεγάλης, ἀκέραιον διαμένει τὸ πλήρωμα. Ἔστι δὲ καὶ πλησίον τῆς πηγῆς ταύτης ἀνάδοσις τῶ μὲν μεγέθει βραχεῖα, δύναμιν δὲ θαυμάσιον ἔχουσα· προσβάλλει γὰρ ἀτμὸν θειώδη καὶ βαρύν, ὃ τὸ προσελθὸν ζῶον ἅπαν ἀποθνήσκει, περιπίπτον ὄξεια καὶ παραδόξω τελευτῇ. Πνεύματος γὰρ κατοχῇ χρόνον ὑπομείναν διαφθείρεται, καθάπερ κωλυμένης τῆς τοῦ πνεύματος ἐκφορᾶς ὑπὸ τῆς προσπεσούσης ταῖς ἀναπνοαῖς δυνάμεως· εὐθύς δὲ διοιδεῖ καὶ πίμπραται τὸ σῶμα, μάλιστα τοὺς περὶ τὸν πνεύμονα τόπους. Ἔστι δὲ καὶ πέραν τοῦ ποταμοῦ λίμνη στερεὸν ἔχουσα τὸν περὶ αὐτὴν τόπον, εἰς ἣν ὅταν τις ἐμβῇ τῶν ἀπείρων, ὀλίγον μὲν ἰνῆχεται χρόνον· προῖὼν δ' εἰς τὸ μέσον, καθάπερ ὑπὸ τινος βίας κατασπᾶται· ἑαυτῷ δὲ βοηθῶν καὶ πάλιν ἀναστρέψαι προαιρούμενος, ἀντέχεται μὲν τῆς ἐκβάσεως, ἀντισπωμένῳ δ' ὑπὸ τινος ἔοικε. Καὶ τὸ μὲν πρῶτον ἀπονεκροῦται τοὺς πόδας, εἶτα τὰ σκέλη, μέχρι τῆς ὀσφύος· τὸ δὲ τελευταῖον ὅλον τὸ σῶμα νάρκη κρατηθεῖς, φέρεται πρὸς βυθόν, καὶ μετ' ὀλίγον τετελευτηκῶς ἀναβάλλεται. Περὶ μὲν οὖν τῶν ἐν τῇ Βαβυλωνίᾳ θαυμαζομένων ἀρκείσθω τὰ ῥηθέντα.

(C. 12.) Semiramis, magno in Mediam exercita motu, apud Bagistanum montem hortos apparavit, petrisque et sciam, et centum comitum imagines insculpsit, admodum inscriptione Assyria. Alios hortos instituit ad urbem Chavonem, ingentem petram includentes, quo in loco crebrius versata, vagam Arabum exercuit. Tam illuc versus Echabana Rexo, viam per montem Zarcacum aperuit, Echabana regiam magnis impendit stromat, eoque per montem Orontem aquas deduxit.

13. Ἡ δὲ Σεμίραμις, ἐπειδὴ τοῖς ἔργοις ἐπέθηκε πέρας, ἀνέβη ἐπὶ Μηδίας μετὰ πολλῆς δυνάμεως· καταστήσασα δὲ πρὸς ὄρος τὸ καλούμενον Βαγίστανον, πλησίον αὐτοῦ κατεστρωτοπέδευσε, καὶ κατεσκεύασε παράδεισον, ὅς τὴν μὲν περίμετρον ἦν δώδεκα σταδίων, ἐν πεδίῳ δὲ κείμενος εἶχε πηγὴν μεγάλην, ἐξ ἧς ἀρδεύεσθαι συνέβαινε τὸ φυτούργιον. Τὸ δὲ Βαγίστανον ὄρος, ἔστι μὲν ἱερὸν Διός, ἐκ δὲ τοῦ παρα τὸν παράδεισον μέρους ἀποτομάδας ἔχει πέτρας εἰς ὕψος ἀναιτινούσας στάδια ἑπτακκίδεκα· οὗ τὸ κατώτατον μέρος καταξίσασα, τὴν ἰδίαν ἐνεχάρησεν εἰκόνα, δορυφόρους αἰτῆ παραστήσασα ἑκατόν. Ἐτέγραψε δὲ καὶ Συρίοις γράμμασιν εἰς τὴν πέτραν, ὅτι Σεμίραμις τοῖς σάγμασι τοῖς τῶν ἀκόλουθοῦντων ἰποζυγίῳ ἀπὸ τοῦ πεδίου χώσασα τὸν προειρημένον κρημὸν, διὰ τούτων εἰς τὴν ἀκρωρειαν προσανέβη. Ἐντεῦθεν δ' ἀναξέυξασα, καὶ παραγεννημένη πρὸς Χαίονα πόλιν τῆς Μηδίας, κατέβησεν ἐν τινι μετώρῳ πεδίῳ πέτραν τῷ τε ὕψει καὶ τῷ μεγέθει καταπληκτικὴν. Ἐπιταῖθα οὖν ἕτερον παράδεισον ἐπεριμεγέθη κατεσκεύασεν, ἐν μίσθῳ τὴν πέτραν ἀπολαβοῦσα· καθ' ἣν οἰκοδομήματα πολυτελεῖ πρὸς τρυφὴν ἐπέθηκεν, ἐξ ὧν τὰ τε κατὰ τὸν παράδεισον ἀπεθεώρει φυτούργια, καὶ τῶσαν

τὴν στρατιάν παρεμβεβληκυῖαν ἐν τῷ πεδίῳ. Ἐν τούτῳ δὲ τῷ τόπῳ συχνὸν ἐνδιατρίψασα χρόνον, καὶ πάντων τῶν εἰς τρυφὴν ἀνηκόντων ἀπολαίψασα, γῆμαι μὲν νομίμως οὐκ ἠθέλησεν, εὐλαβουμένη μή ποτε στερηθῆι τῆς ἀρχῆς· ἐπιλεγομένη δὲ τῶν στρατιωτῶν τοὺς εὐπρετεῖα διαφέροντας, ταῦτοις ἐμίσγητο· καὶ πάντας τοὺς αὐτῇ πλησιάσαντας ἠφάνιζε. Μετὰ δὲ ταῦτα ἐπ' Ἐκβατάνων τὴν πορείαν ποιησαμένη, παρεγένετο πρὸς ὄρος τὸ Ζαρκαῖον καλοῦμενον. Τοῦτο δ' ἐπὶ πολλοὺς παρῆκον σταδίους, καὶ πλῆρες ὄν κρημῶν καὶ φασάγγων, μακρὰν εἰς τὴν περίοδον. Ἐφιλοτιμεῖτο οὖν ἅμα μὲν μνημεῖον ἀθάνατον ἑαυτῆς ἀπολιπεῖν, ἅμα δὲ σύντομον ποιῆσασθαι τὴν ὁδόν. Διότι τοὺς τε κρημοὺς κατακόψασα, καὶ τοὺς κοίλους τόπους χόσασα, σύντομον καὶ πολυτελῆ κατασκεύασεν ὁδόν, ἣ μέχρι τοῦ νῦν ἀπ' ἐκείνης Σεμιράμιδος καλεῖται. Παραγενομένη δ' εἰς Ἐκβάτανα πόλιν ἐν πεδίῳ κειμένην, κατασκεύασεν ἐν αὐτῇ πολυτελῆ βασιλείαν, καὶ τὴν ἄλλην ἐπιμέλειαν ἐποιήσατο τοῦ τόπου περιποιηθῆναι. Ἀνύδρου γὰρ οὐσῆς τῆς πόλεως, καὶ μηδαμοῦ σύγγενος ὑπαρχούσης πηγῆς, ἐποίησεν αὐτὴν πᾶσαν κατάφροντον, ἐπαγαγοῦσα πλεῖστον καὶ κάλλιστον ὕδωρ μετὰ πολλῆς κακοπαθείας τε καὶ δαπάνης. Τῶν γὰρ Ἐκβατάνων ὡς δώδεκα σταδίους ἀπέχον ἐστὶν ὄρος, ὃ καλεῖται μὲν Ὀρόντης, τῇ δὲ τραχίτητι καὶ τῷ πρὸς ὕψος ἀνατείνοντι μεγέθει διάφορον, ὡς ἂν τὴν πρόσθασιν ἔχον ὄρθιον ἕως τῆς ἀκρωρείας σταδίων εἰκοσιτέτε. Ἐκ θατέρου δὲ

μέρους οὔσης λίμνης μεγάλης εἰς ποταμὸν ἐκβαλλούσης, διέσκαψε τὸ προειρημένον ὄρος κατὰ τὴν ῥίζαν. Ἦν δὲ ἡ διώρυξ τὸ μὲν πλάτος, ποδῶν δεκαπέντε, τὸ δ' ὕψος, τετταράκοντα· δι' ἧς ἐπαγαγοῦσα τὸν ἐκ τῆς λίμνης ποταμὸν, ἐπλήρωσε τὴν πόλιν ὕδατος. Ταῦτα μὲν οὖν ἐποίησεν ἐν τῇ Μηδίᾳ.

(C. 14.) Profecta in Persiam et reliquam Asiam multis nomen suum monumentis immortalitati consecravit. Tum iter faciens per Aegyptum in Libyam, Iovis Ammonis de vitae fine responsum tulit. Aethiopiam quoque subegit, resque in ea memorabiles visit; in quibus lacus mira virtute.

14. Μετὰ δὲ ταῦτα ἐπῆλθε τὴν τε Περσίδα καὶ τὴν ἄλλην χώραν ἅπασαν, ἧς ἐπῆρχε κατὰ τὴν Ἀσίαν. Πανταχοῦ δὲ τὰ μὲν ὄρη καὶ τὰς ἀπορύωγας πέτρας διακόπτουσα, κατεσκεύασεν ὁδοὺς πολυτελεῖς. Ἐν δὲ τοῖς πεδίοις ἐποίει χώματα, ποτὲ μὲν τάφους κατασκευάζουσα τοῖς τελευτῶσι τῶν ἡγεμόνων, ποτὲ δὲ πόλεις ἐν τοῖς ἀναστήμασι κατοικίζουσα. Εἰώθει δὲ καὶ κατὰ τὰς στρατοπεδεῖας μακρὰ χώματα κατασκευάζειν, ἐφ' ὧν καθιστᾶσα τὴν ἰδίαν σκηνὴν, ἅπασαν κατώπτευε τὴν παρεμβολὴν. Διὸ καὶ πολλὰ κατὰ τὴν Ἀσίαν μέχρι τοῦ νῦν διαμένει τῶν ὑπ' ἐκείνης κατασκευασθέντων, καὶ καλεῖται Σεμιράμιδος ἔργα. Μετὰ δὲ ταῦτα τὴν τε Αἴγυπτον πᾶσαν ἐπῆλθε, καὶ τῆς Λιβύης τὰ πλεῖστα καταστρεψαμένη, παρῆλθεν εἰς Ἀμμωνα, χρησομένη τῷ θεῷ περὶ τῆς ἰδίας τελευτῆς. Λέγεται δ' αὐτῇ γενέσθαι λόγιον, ἐξ ἀνθρώπων ἀφανισθῆσεσθαι, καὶ κατὰ τὴν Ἀσίαν παρ' ἐνίοις τῶν ἐθνῶν ἀθανάτου τεύξεσθαι τιμῆς· ὅπερ ἔσεσθαι καθ' ὄν

ἂν χρόνον ὁ υἱὸς αὐτῆς Νινύας ἐπιβουλεύσῃ. Ἄπο δὲ τούτων γενομένη, τῆς Αἰθιοπίας ἐπῆλθε τὰ πλεῖστα καταστρεφόμενη, καὶ τὰ κατὰ τὴν χώραν θεωμένη παράδοξα. Εἶναι γὰρ ἐν αὐτῇ φασὶ λίμνην τετράγωνον, τὴν μὲν περίμετρον ἔχουσιν ποδῶν ὡς ἑκατὸν ἐξήκοντα, τὸ δ' ὕδωρ τῆ μὲν χρόα παραπλήσιον κινναβάρει, τὴν δ' ὄσμην καθ' ὑπερβολὴν ἠδεῖαν, οὐκ ἀνόμοιον οἴνω παλαιῷ· δύναμιν δ' ἔχειν παράδοξον· τὸν γὰρ πίοντά φασιν εἰς μαρίαν ἐμπίπτειν, καὶ πάνθ', ἃ πρότερον διέλαθεν ἀμαρτήσας, ἑαυτοῦ κατηγορεῖν. Τοῖς μὲν οὖν ταῦτα λέγουσιν οὐκ ἂν τις ἰσχυρῶς συγκατάθοιτο.

(C. 15.) Obiter Aethiopum sepulcrales ritus describuntur.

15. Ταφὰς δὲ τῶν τελευτησάντων ἰδίως οἱ κατὰ τὴν Αἰθιοπίαν ποιοῦνται. Ταριχεύσαντες γὰρ τὰ σώματα, καὶ περιχεύσαντες αὐτοῖς πολλὴν ὕελον, ἰσιῶσιν ἐπὶ στήλης, ὥστε τοῖς παριοῦσι φαίνεσθαι διὰ τῆς ὕελου τὸ τοῦ τετελευτηκότος σῶμα, καθάπερ Ἡρόδοτος εἶρηκε. Κτησίας δ' ὁ Κνίδιος ἀποφαινόμενος τοῦτον σχεδιάζειν, αὐτὸς φησι τὸ μὲν σῶμα ταριχεύεσθαι, τὴν μέντοιγε ὕελον μὴ περιχεῖσθαι γυμνοῖς τοῖς σώμασι· κατακαυθήσεσθαι γὰρ ταῦτα, καὶ λυμανθέντα τελέως τὴν ὁμοιότητα μὴ δυηήσεσθαι διατηρεῖν· διὸ καὶ χρυσοῦν εἰκόνα κατασκευάζεσθαι κοίλην, εἰς ἣν ἐντεθέντος τοῦ νεκροῦ, περὶ τὴν εἰκόνα χεῖσθαι τὴν ὕελον. τοῦ δὲ κατασκευάσματος τεθέντος ἐπὶ τὸν τάφον, διὰ τῆς ὕελου φανῆναι τὸν χρυσοῦν ἀφωμοιωμένον τῷ τετελευτηκότι. Τοὺς μὲν οὖν πλουσίους αὐτῶν οὕτω θάπτει-

σθαί φησι· τοὺς δ' ἐλάτιονας καταλιπόντας οὐσίας, ἀργυρῶς τυγχάνειν εἰκόνας, τοὺς δὲ πένητας, κεραιμίνης· τὴν δὲ ἕλρον πᾶσιν ἐξαρχεῖν, διὰ τὸ πλείστην γεννῆσθαι κατὰ τὴν Αἰθιοπίαν, καὶ τελέως παρὰ τοῖς ἐγχωρίοις ἐπιπολάζειν. Περὶ δὲ τῶν νομίμων τῶν παρὰ τοῖς Αἰθίοσι, καὶ τῶν ἄλλων τῶν γινομένων ἐν τῇ τούτων χώρᾳ, τὰ κυριώτατα καὶ μνήμης ἄξια μικρὸν ὑστερον ἀναγράφομεν, ὅταν καὶ τὰς παλαιὰς αὐτῶν πράξεις καὶ μυθολογίας διεξιῶμεν.

(C. 16.) Constitutis Aethiopiae Aegyptique rebus, Semiramis Bactra se cum exercitu recepit; sed diuturnae pacis pertaesam Indiae opes ad bellum huic regioni inferendum impulerunt. Apparatus belli: in his naves solutiles, et simulacra elephantorum.

16. Ἡ δὲ Σεμίραμις καταστήσασα τὰ τε κατὰ τὴν Αἰθιοπίαν καὶ τὴν Αἴγυπτον, ἐπανῆλθε μετὰ τῆς δυνάμεως εἰς Βάκτρα τῆς Ἀσίας. Ἐχουσα δὲ δυνάμεις μεγάλας, καὶ πολυχρόνιον εἰρήνην ἄγουσα, φιλοτίμως ἔσχε προῦξαι τι λαμπρὸν κατὰ πόλεμον Πυρθανομένη δὲ τὸ τῶν Ἰνδῶν ἔθνος μέγιστον εἶναι τῶν κατὰ τὴν οἰκουμένην, καὶ πλείστην τε καὶ καλλίστην χώραν νέμεσθαι, διανοεῖτο στρατεύειν εἰς τὴν Ἰνδικήν· ἧς ἐβασίλευε μὲν Σταβροβάτης κατ' ἐκείτους τοὺς χρόνους, στρατιωτῶν δ' εἶχεν ἀναρίθμητον πλῆθος· ὑπῆρχον δ' αὐτῷ καὶ ἐλέφαντες πολλοὶ καθ' ὑπερβολὴν λαμπρῶς κεκοσμημένοι τοῖς εἰς τὸν πόλεμον καταπληκτικοῖς. Ἡ γὰρ Ἰνδικὴ χώρα διάφορος οὖσα τῷ κάλλει, καὶ πολλοῖς διειλημμένη ποταμοῖς, ἀρδεύεται τε πολλαχοῦ, καὶ διττοὺς καθ' ἕκαστον ἐνιαυτὸν ἐκφέρει καρπούς. Διὸ καὶ τῶν πρὸς τὸ ζῆν ἐπιτηδείων τοσοῦτον ἔχει πλῆθος, ὥςτις

διὰ παντὸς ἄφθονον ἀπόλαυσιν τοῖς ἐγγχωριοῖς πα-
 ρέχσθαι. Λέγεται δὲ μηδέποτε κατ' αὐτὴν γεγο-
 νῆναι σιτοδείαν, ἢ φθορὰν καρπῶν, διὰ τὴν εὐκρα-
 σίαν τῶν τόπων. Ἔχει δὲ καὶ τῶν ἐλεφάντων ἄπι-
 στον πλῆθος, οἱ ταῖς τε ἀλκαῖς καὶ ταῖς τοῦ σώμα-
 τος ῥώμαις πολὺ προέχουσι τῶν ἐν τῇ Λιβύῃ γινο-
 μένων· ὁμοίως δὲ χρυσόν, ἄργυρον, σίδηρον, χαλ-
 κόν· πρὸς δὲ τούτοις, λίθων παντοίων καὶ πολυτε-
 λῶν ἐν αὐτῇ ἐστὶ πλῆθος· ἔτι δὲ τῶν ἄλλων
 ἵπάντων σχεδὸν τῶν πρὸς τρυφήν καὶ πλοῦτον
 διατεινόντων. Ἐπεὶ ὦν τὰ κατὰ μέρος ἡ Σεμίραμις
 ἀκούσασα, προήχθη, μηδὲν προαιδικηθεῖσα, τὸν
 πρὸς Ἰνδοὺς ἐξενεγκεῖν πόλεμον. Ὁρῶσα δ' αὐτὴν
 μεγάλων καθ' ὑπερβολὴν προσδεομένην δυνάμεων,
 ἐξέπεμψεν ἀγγέλους εἰς πάσας τὰς στρατοπεδείας,
 διακελευσαμένη τοῖς ἐπάρχουσιν καταγράφειν τῶν
 γένων τοὺς ἀρίστους, δοῦσα τὸν ἀριθμὸν κατὰ τὰ
 μεγέθη τῶν ἐθνῶν· προσέταξε δὲ πᾶσι κατασκευά-
 ζειν καινὰς πανοπλίας, καὶ τοῖς ἄλλοις ἅπασιν λαμ-
 πρῶς παραγενέσθαι κεκοσμημένους μετὰ τρίτον ἔτος
 εἰς Βάκτρα. Μετεπέμψατο δὲ καὶ ναυπηγοὺς ἐκ τε
 Φοινίκης καὶ Συρίας καὶ Κίπρου, καὶ τῆς ἄλλης
 τῆς παραθαλαττίου χώρας, οἷς ἄφθονον ὕλην με-
 ταγαγοῦσα, διεκελεύσατο κατασκευάζειν ποτάμια
 πλοῖα διαιρειά. Ὁ γὰρ Ἰνδὸς ποταμὸς, μέγιστος
 ὦν τῶν περὶ τοὺς τόπους, καὶ τὴν βασιλείαν αὐτῆς
 ὀρίζων, πολλῶν προσεδεῖτο πλοίων πρὸς τε τὴν διά-
 βασιν, καὶ πρὸς τὸ τοὺς Ἰνδοὺς ἀπὸ τούτων ἀμύνα-
 σθαι· παρὰ δὲ τὸν ποταμὸν οὐκ οὔσης ὕλης, ἀναγ-

καῖον ἦν ἐκ τῆς Βακτριανῆς περὶ παρακομίζεσθαι τὰ πλοῖα. Θεωροῦσα δὲ ἡ Σεμίραμις ἑαυτὴν ἐν τῇ τῶν ἐλεφάντων χρειᾷ πολὺ λειπομένην, ἐπενοήσατό τι κατασκευάζειν ἰδίωμα τούτων τῶν ζώων, ἐλπίζουσα καταπλήξεσθαι τοὺς Ἰνδοὺς, διὰ τὸ νομίζειν αὐτοὺς μηδ' εἶναι τὸ σύνολον ἐλέφαντας ἐκτὸς τῶν κατὰ τὴν Ἰνδικήν. Ἐπικέξασα δὲ βοῶν μελάνων τριάκοντα μυριάδας, τὰ μὲν κρέα τοῖς τεχνίταις καὶ τοῖς πρὸς τὴν τῶν κατασκευασμάτων ὑπηρεσίαν τεταγμένοις διένειμε, τὰς δὲ βύρσας συρῆάπτουσα καὶ χόρτου πληροῦσα, κατεσκεύασεν εἰδῶλα, κατὰ πᾶν ἀπομιμουμένη τὴν τῶν ζώων τούτων φύσιν. Ἐκαστον δὲ τούτων εἶχεν ἐντὸς ἀνδρᾶ τὸν ἐπιμελησόμενον, καὶ κάμηλον, ὑφ' οὗ φερόμενον, φαντασίαν τοῖς πόρρωθεν ὀρῶσιν ἀληθινοῦ θηρίου παρείχετο. Οἱ δὲ ταῦτα κατασκευάζοντες αὐτῇ τεχνίται προσηκαρτέρον τοῖς ἔργοις ἐν τινι περιβόλῳ περιοκοδημένῳ, καὶ πύλας ἔχοντι τηρουμένας ἐπιμελῶς, ὥστε μηδένα μῆτε τῶν ἔσωθεν ἐξιέναι [τεχνιτῶν], μῆτε τῶν ἔξωθεν εἰσιέναι πρὸς αὐτούς. Τοῦτο δ' ἐποίησεν, ὅπως μηδεὶς τῶν ἔξωθεν ἴδῃ τὸ γινόμενον, μηδὲ διαπίση φήμη πρὸς Ἰνδοὺς περὶ τούτων.

(C. 17.) Quibus intra biennium instructis, tertio anno in Bactrianam cogit copias: harum et navigiorum numeras. Sed factitii elephantum nihil profuere, neque Semiramidi, nec Persen, Macedonum regi, multis post saeculis eodem adversus Romanos strategemate uso. Stabrobatae, Indorum regis, ab adversa parte apparatus: naves ex arundine; armorum, copiarum, elephantorum numerus ad maiorem belli terrorem aclus.

17. Ἐπεὶ δὲ αἶτε ναῦς καὶ τὰ θηρία κατεσκευάσθησαν ἐν τοῖς δυσὶν ἔτεσι, τῷ τρίτῳ μετεπέμψατο

τὰς πανταχόθεν δυνάμεις εἰς τὴν Βακτριανήν. Τὸ
 δὲ πλῆθος τῆς ἀθροισθείσης στρατιᾶς ἦν, ὡς Κιτη-
 σίας ὁ Κνίδιος ἀνέγραψε, πεζῶν μὲν τριακόσκιαι μυ-
 ριάδες, ἰππέων δὲ πενήκοντα μυριάδες, ἄρμάτων
 δὲ δέκα μυριάδες. Ἐπῆροχον δὲ καὶ ἄνδρες ἐπὶ κα-
 μήλων ὀχούμενοι, μαχαίρας τετραπήχεις ἔχοντες,
 τὸν ἀριθμὸν ἴσοι τοῖς ἄρμασι. Ναῦς δὲ ποταμίας
 κατεσκεύασε διαιρετὰς διεχιλίαις, αἷς παρεσκευάσατο
 καμήλους τὰς πεζῆ παρακομιζούσας τὰ σκάφη.
 Ἐφόρου δὲ καὶ τὰ τῶν ἐλεφάντων εἰδῶλα κάμηλοι,
 καθότι προεῖρηται καὶ πρὸς αὐτοὺς τοὺς ἵππους οἱ
 στρατιῶται συνάγοντες, συνήθεις ἐποίουν τοῦ μὴ
 φοβεῖσθαι τὴν ἀγριότητα τῶν θηρίων. Παραπλή-
 σιον δὲ πολλοῖς ἔτισιν ὕστερον ἔπραξε Περσεὺς ὁ
 τῶν Μακεδόνων βασιλεὺς, ὅτε πρὸς Ῥωμαίους
 ἔμελλε διακινδυνεύειν, ἔχοντας ἐκ Λιβύης ἐλέφαντας.
 Ἄλλ' οὐτ' ἐκείνῳ ἕσπῃν ἐπενεγκεῖν εἰς τὸν πόλεμον
 συνέβη τὴν περὶ τὰ τοιαῦτα σπουδὴν καὶ φιλοτε-
 χνίαν, οὔτε Σεμίραμιδι· περὶ ὧν ἀκριβέστερον ὁ
 προῖων λόγος δηλώσει. Ὁ δὲ τῶν Ἰνδῶν βασιλεὺς
 Σταβροβάτης πυνθανόμενος τὰ τε μεγέθη τῶν
 ἐτοιμαζομένων δυνάμεων, καὶ τὴν ὑπερβολὴν τῆς
 εἰς τὸν πόλεμον παρασκευῆς, ἔσπευδεν ἐν ἅπασιν
 ὑπερθέσθαι τὴν Σεμίραμιν. Καὶ πρῶτον μὲν ἐκ
 τοῦ καλάμου κατεσκεύασε πλοῖα ποτάμια τετρακίς-
 χίλια· ἢ γὰρ Ἰνδικὴ παρά τε τοὺς ποταμοὺς καὶ
 τοὺς ἐλώδεις τόπους φέρει καλάμου πλῆθος, οὗ τὸ
 πάχος οὐκ ἂν ῥαδίως ἄνθρωπος περιλάβοι· λέγεται
 δὲ καὶ τὰς ἐκ τούτων κατασκευαζόμενας ναῦς δια-

φόρους κατὰ τὴν χροίαν ὑπάρχειν, οὔσης ἀσήπτου ταύτης τῆς ἕλης· ποιησάμενος δὲ καὶ τῆς τῶν ὀπλων παρασκευῆς πολλὴν ἐπιμέλειαν, καὶ πᾶσαν ἐπελθὼν τὴν Ἰνδικήν, ἤθροισε δύναμιν πολὺ μείζονα τῆς Σεμιράμιδι συναχθείσης. Ποιησάμενος δὲ καὶ τῶν ἀγρίων ἐλεφάντων θήραν, καὶ πολλαπλασιάσας τοὺς προὔπαρχοντας, ἐκόσμησεν ἅπαντας τοῖς εἰς τὸν πόλεμον καταπληκτικοῖς λαμπροῦς. Διὸ καὶ συνέβαινε κατὰ τὴν ἔφοδον αὐτῶν, διὰ τε τὸ πλῆθος καὶ τὴν ἐπὶ τῶν θωρακίων κατασκευὴν, ἀνυπόστατον ἀνθρωπίνῃ φύσει φαίνεσθαι τὴν ἐπιφάνειαν.

(C. 18.) Stabrobates admonitione et munitis Semiramidem nequidquam deterere conatus, navali proelio ab ea vincitur. Insulie et urbes reginae subiectae, permultique captivi in servitutem abducti. Posthac Indi, metu elephantorum Assyriorum liberati, (C. 19.) terrestrem pugnam ingrediuntur; in qua primum fugati mox, restituta acie, Assysiis gravissimam cladem inferunt. Semiramis ab rege vulnus accepit, Indisque multis fluvio absumptis, permutatisque in Baetra captivis, vix cum tertia parte exercitus evasit.

18. Ἐπεὶ δ' αὐτῷ πάντα πρὸς τὸν πόλεμον κατεσκευάστω, πρὸς τὴν Σεμίραμιν καθ' ὁδὸν οὔσαν ἀπέστειλεν ἄγγελους, ἐγκαλῶν ὅτι προκαϊάροχεται τοῦ πολέμου μηδὲν ἀδικηθεῖσα· πολλὰ δὲ καὶ ἄρῆστα κατ' αὐτῆς εἰς ἑταιρείαν βλασφημήσας διὰ τῶν γραμμάτων, καὶ θεοὺς ἐπιμαρτυράμενος, ἠπέλει, καταπολεμήσας αὐτὴν σταυροῦ προσηλώσειν. Ἡ δὲ Σεμίραμις ἀναγνοῦσα τὴν ἐπιστολὴν, καὶ καταγελάσασα τῶν γεγραμμένων, διὰ τῶν ἔργων ἔφησε τὸν Ἰνδὸν πειραθῆσεσθαι τῆς περὶ αὐτὴν ἀρετῆς. Ἐπεὶ δὲ προαγαθοῦσα μετὰ τῆς δυνάμεως ἐπὶ τὸν Ἰνδὸν ποταμὸν παρεγένετο, κατέλαβε τὰ τῶν πολε-

αίων πλοῖα πρὸς μάχην ἔτοιμα· διόπερ καὶ αὐτὴ
 καταρτίσασα ταχέως τὰς ναῦς, καὶ πληρώσασα τῶν
 κρατίστων ἐπιβατῶν, συνεστήσατο κατὰ τὸν ποτα-
 μὸν ναυμαχίαν, συμφιλοτιμουμένων καὶ τῶν πα-
 ρεμβεβληκότων παρὰ τὸ ῥέϊθρον πεζῶν. Ἐπὶ πολὺν
 δὲ χρόνον τοῦ κινδύνου παρατείνοντος, καὶ προθύ-
 μως ἑκατέρων ἀγωνισαμένων, τὸ τελευταῖον ἡ Σεμί-
 ραμις ἐνίκησε, καὶ διέφθειρε τῶν πλοίων περὶ χίλια·
 συνέλαβε δ' αἰχμαλώτους οὐκ ὀλίγους· ἐπαρθεῖσα
 δὲ τῇ νίκῃ τὰς ἐν τῷ ποταμῷ νήσους καὶ πόλεις
 ἐξηνδραποδίσασα, καὶ συνήθροισεν αἰχμαλώτων σω-
 μάτων ὑπὲρ τὰς δέκα μυριάδας. Μετὰ δὲ ταῦθ' ὁ
 μὲν τῶν Ἰνδῶν βασιλεὺς ἀπήγαγε τὴν δύναμιν ἀπὸ
 τοῦ ποταμοῦ, προςποιούμενος μὲν ἀναχωρεῖν διὰ
 φόβον, τῇ δ' ἀληθείᾳ βουλόμενος τοὺς πολεμίους
 προτρέψασθαι διαβῆναι τὸν ποταμὸν· ἡ δὲ
 Σεμίραμις, κατὰ τοῦν αὐτῇ τῶν πραγμάτων χω-
 ρούντων, ἔξευξε τὸν ποταμὸν, κατασκευάσασα πολυ-
 τελῆ καὶ μεγάλην γέφυραν, δι' ἧς ἅπασαν διακομί-
 σασα τὴν δύναμιν, ἐπὶ μὲν τοῦ ζεύγματος φυλακὴν
 κατέλιπεν ἀνδρῶν ἑξακισμυρίων, τῇ δ' ἄλλῃ στρατιᾷ
 προῆγεν ἐπιδιώκουσα τοὺς Ἰνδοὺς, προηγουμένων
 τῶν εἰδώλων, ὅπως οἱ τῶν πολεμίων κατάσκοποι
 δηλώσωσι τῷ βασιλεῖ τὸ πλῆθος τῶν παρ' αὐτῇ θη-
 ρίων. Οὐ διεψεύσθη δὲ κατὰ γε τοῦτο τῆς ἐλπίδος,
 ἀλλὰ τῶν ἐπὶ κατασκοπὴν ἐκπεμφθέντων τοῖς Ἰν-
 δοῖς, ἀπαγγελλόντων τὸ πλῆθος τῶν παρὰ τοῖς πο-
 λεμίσις ἐλεφάντων, ἅπαντες διηποροῦντι, πόθεν
 αὐτῇ συνακολουθεῖ τοσοῦτο πλῆθος θηρίων. Οὐ

μὴν ἔμεινε γε τὸ ψεῦδος πλείω χρόνον κρυπτόμενον. Τῶν γὰρ παρὰ τῇ Σεμιράμιδι στρατευσάντων κατελήφθησαν τινες νυκτὸς ἐν τῇ στρατοπεδείᾳ ῥαθυμοῦντες τὰ περὶ τὰς φυλακὰς· φοβηθέντες δὲ τὴν ἐπακολουθοῦσαν τιμωρίαν, ἠυτομόλησαν πρὸς τοὺς πολεμίους, καὶ τὴν κατὰ τοὺς ἐλέφαντας πλάνην ἀπήγγειλαν· ἐφ' οἷς θαρσύνσας ὁ τῶν Ἰνδῶν βασιλεὺς, καὶ τῇ δυνάμει διαγγείλας τὰ περὶ τῶν εἰδώλων, ἐπέστρεψεν ἐπὶ τοὺς Ἀσουρίους, διατάξας τὴν δύναμιν.

19. Τὸ δ' αὐτὸ καὶ τῆς Σεμιράμιδος ἐπιτελοῦσης, ὡς ἤγγισαν ἀλλήλοις τὰ στρατόπεδα, Σταβροβιάτης ὁ τῶν Ἰνδῶν βασιλεὺς προαπέστειλε ποῖα πρὸ τῆς φάλαγγος τοὺς ἵππεῖς μετὰ τῶν ἀρμάτων. Ἐξαμένης δὲ τῆς βασιλείσης εὐρώστως τὴν ἔφοδον τῶν ἵππεων, καὶ τῶν κατεσκευασμένων ἐλεφάντων πρὸ τῆς φάλαγγος ἐν ἴσοις διαστήμασι τεταγμένων, συνέβαινε πύρρεσθαι τοὺς τῶν Ἰνδῶν ἵππους. Τίε γὰρ εἰδῶλα πόρρωθεν μὲν ὁμοίαν εἶχε τὴν πρόσοψιν τοῖς ἀληθινοῖς θηρίοις, οἷς συνήθεις ὄντες οἱ τῶν Ἰνδῶν ἵπποι τε θαρσύνονται πρὸς ἵππευον· τοῖς δ' ἐγγίσασι ἢ τε ὁσμὴ προσέβυλλεν ἀσυνήθης, καὶ τὰλλα διαφορὰν ἔχοντα πάντα παμμεγέθη τοὺς ἵππους ὀλοσχερῶς συνετάραττε. Διὸ καὶ τῶν Ἰνδῶν οἱ μὲν ἐπὶ τὴν γῆν ἐπιπτον, οἱ δὲ, τῶν ζώων ἀπειθοῦντων τοῖς χαλινοῖς, ὡς ἐτύγχανον, εἰς τοὺς πολεμίους ἐξέπιπτον μετὰ τῶν κομιζόντων αὐτοὺς ἵππων. Ἡ δὲ Σεμίραμις μετὰ στρατιωτῶν ἐπιλέκτων μαχημένη, καὶ τῷ προτερήματι δεξιῶς χρησομένη,

τοὺς Ἰνδοὺς ἐτρέψατο· ὧν φυγόντων πρὸς τὴν φά-
 λαγγα, Σταβροβάτης ὁ βασιλεὺς οὐ καταπλαγεὶς
 ἐπήγαγε τὰς τῶν πιζῶν τάξεις, προηγουμένων τῶν
 ἐλεφάντων· αὐτὸς δ' ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ κέρατος τετα-
 γμένος, καὶ τὴν μάχην ἐπὶ τοῦ κρατίστου θηρίου
 ποιούμενος, ἐπήγαγε καταπληκτικῶς ἐπὶ τὴν βασι-
 λισσαν κατ' αὐτὸν τυχικῶς τεταγμένην. Τὸ δ' αὐ-
 τὸ καὶ τῶν ἄλλων ἐλεφάντων ποιησάντων, ἢ μετὰ
 τῆς Σεμιράμιδος δύναμις βραχὺν ὑπέστη χρόνον
 τὴν τῶν θηρίων ἔφοδον. Τὰ γὰρ ζῶα διάφορα
 ταῖς ἀλκαῖς ὄντα, καὶ ταῖς ἰδίαις ῥώμαις πεποιθό-
 τα, πάντα τὸν ὑφιστάμενον ῥαδίως ἀνῆρει. Διόπερ
 πολὺς καὶ παντοῖος ἐγένετο φόβος, τῶν μὲν ὑπὸ
 τοὺς πόδας ὑποπιπτόντων, τῶν δὲ τοῖς ὁδοῦσιν
 ἀνασχιζομένων, ἐνίων δὲ ταῖς προβοσκίαις ἀναρῶρι-
 πτουμένων. Συχνοῦ δὲ πλήθους νεκρῶν σωρευο-
 μένου, καὶ τοῦ κινδύνου τοῖς ὀρθῶσι δεινὴν ἔκπληξιν
 καὶ φόβον παριστάντος, οὐθεὶς ἔτι μένειν ἐπὶ τῆς
 τάξεως ἐτόλμα. Τραπέντος οὖν τοῦ πλήθους ἅπαν-
 τος, ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰνδῶν ἐπ' αὐτὴν ἐβιάζετο τὴν
 Σεμίραμιν· καὶ τὸ μὲν πρῶτον ἐπ' ἐκείνην τοξεύ-
 σας, ἔτυχε τοῦ βραχίονος· ἔπειτ' ἀκοντίσας, διήλασε
 διὰ τοῦ νώτου τῆς βασιλίσσης, πλαγίας ἐνεχθείσης
 τῆς πληγῆς· διόπερ οὐδὲν παθοῦσα δεινὸν ἢ Σεμί-
 ραμιν ταχέως ἀφίππευσε, πολὺ λειπομένου κατὰ τὸ
 τάχος τοῦ διώκοντος θηρίου. Πάντων δὲ φευγόν-
 των ἐπὶ τὴν σχεδίαν, καὶ τοσοῦτου πλήθους εἰς ἓνα
 καὶ στενὸν βιαζομένου τόπον, οἱ μὲν τῆς βασιλίσσης
 ὑπ' ἀλλήλων ἀπέθνησκον συμπατοῦμενοι καὶ φρυό-

μενοι παρὰ φύσιν ἀναμιξ ἰππεῖς τε καὶ πεζοί· τῶν δὲ Ἰνδῶν ἐπικειμένων, ὥσμος ἐγένετο βλαίος ἐπὶ τῆς γεφύρας διὰ τὸν φόβον, ὥστε πολλοὺς ἐξωθουμένους ἐφ' ἑκάτερα μέρη τῆς γεφύρας ἐμπίπτειν εἰς τὸν ποταμόν· Ἡ δὲ Σεμίραμις, ἐπειδὴ τὸ πλεῖστον μέρος τῶν ἀπὸ τῆς μάχης διασωζομένων διὰ τὸν ποταμόν ἔτιχε τῆς ἀσφαλείας, ἀπέκοψε τοὺς συνέχοντας δεσμούς τὴν γέφυραν· ὧν λυθέντων, ἡ μὲν σχεδία κατὰ πολλὰ διαιρεθεῖσα μέρη, καὶ συχνοὺς ἐφ' ἑαυτῆς ἔχουσα τῶν διωκόντων Ἰνδῶν, ὑπὸ τῆς τοῦ θεύματος σφοδρότητος, ὡς ἔτιχε, κατηνέχθη, καὶ πολλοὺς μὲν τῶν Ἰνδῶν διέφθειρε, τῇ δὲ Σεμιράμιδι πολλὴν ἀσφάλειαν παροσκεύασε, κωλύσασα τὴν τῶν πολεμίων ἐπ' αὐτὴν διάβασιν. Μετὰ δὲ ταῦθ' ὁ μὲν τῶν Ἰνδῶν βασιλεὺς, διοσημεῖων αὐτῷ γενομένων, καὶ τῶν μάντεων ἀποφαινομένων σημαίνεισθαι τὸν ποταμόν μὴ διαβαίνειν, ἡσυχίαν ἔσχεν· ἡ δὲ Σεμίραμις ἀλλαγὴν ποιησαμένη τῶν αἰχμαλώτων, ἐπαρῆλθεν εἰς Βάκτρα, δύο μέρη τῆς δυνάμεως ἀποβεβληκυῖα.

(C. 20.) Paulo post insidiis petita, et memor oraculi Iovis Ammonis, Ninyae filio regnum tradidit, annoque aetatis sexagesimo secundo, imperii quadragesimo secundo evanuit, ab Assyrus deinde inter deos relata, et sub columbae imagine culta. Scriptorum a Ctesia, quem Diodorus sequutus est, discedentium diversae de Semiramide narrationes.

20. Μετὰ δὲ τινα χρόνον ὑπὸ Νινύου τοῦ υἱοῦ δι' εὐνοῦχου τινὸς ἐπιβουλευθεῖσα, καὶ τὸ παρ' Ἀμμωνος λόγιον ἀνανεωσαμένη, τὸν ἐπιβουλεύσαντα κακὸν οὐδὲν εἰργάσατο· τοῦναντίον δὲ τὴν βασιλείαν αὐτῷ παραδοῦσα, καὶ τοῖς ὑπάρχουσιν

ἀκούειν ἐκείνου προστάξασα, ταχέως ἠφάνισεν ἑαυ-
 τήν, ὡς εἰς θεοὺς κατὰ τὸν χρησμὸν μεταστησομένη.
 Ἔνιοι δὲ μυθολογοῦντές φασιν αὐτὴν γενέσθαι πε-
 ριστεράν, καὶ πολλῶν ὀρνέων εἰς τὴν οἰκίαν κατα-
 πετασθέντων, μετ' ἐκείνων ἐκπετασθῆναι· διὸ καὶ
 τοὺς Ἀσσυρίους τὴν περιστεράν τιμᾶν ὡς θεόν,
 ἀπαθανατίζοντας τὴν Σεμίραμιν. Αὕτη μὲν οὖν
 βασιλεύσασα τῆς Ἀσίας ἀπάσης πλὴν Ἰνδῶν, ἐτε-
 λεύτησε τὸν προειρημένον τρόπον, βιώσασα μὲν ἔτη
 ἑξήκοντα καὶ δύο, βασιλεύσασα δὲ δύο πρὸς τοῖς
 τεσσαράκοντα. Κτησίας μὲν οὖν ὁ Κνίδιος περὶ
 Σεμιράμιδος τοιαῦθ' ἰστόρηκεν· Ἀθηναῖος δὲ καὶ
 τινες τῶν ἄλλων συγγραφέων φασιν αὐτὴν ἑταῖραν
 γεγονέναι εὐπρεπῆ, καὶ διὰ τὸ κάλλος ἐρωτικῶς ἔχειν
 αὐτῆς τὸν βασιλέα τῶν Ἀσσυρίων· τὸ μὲν οὖν πρῶ-
 τον μετρίως αὐτὴν ἀποδοχῆς τυγχάνειν ἐν τοῖς βα-
 σιλείοις· μετὰ δὲ ταῦτα γνησίαν ἀναγορευθεῖσαν
 γυναικα, πείσαι τὸν βασιλέα πένθ' ἡμέρας παραχω-
 ρῆσαι αὐτῇ τῆς βασιλείας· τὴν δὲ Σεμίραμιν ἀνα-
 λαβοῦσαν τό, τε σκῆπτρον καὶ τὴν βασιλείον στο-
 λήν, κατὰ μὲν τὴν πρώτην ἡμέραν εὐωχίαν ποιῆσαι
 καὶ μεγαλοπρεπῆ δεῖπνα, ἐν οἷς τοὺς τῶν δυνάμεων
 ἡγεμόνας καὶ πάντας τοὺς ἐπιφανεστάτους πείσαι
 συμπράττειν ἑαυτῇ· τῇ δ' ὕστεραία τοῦ τε πλή-
 θους καὶ τῶν ἀξιολογωτάτων ἀνδρῶν ὡς βασιλίσ-
 σαν θεραπεύόντων, τὸν μὲν ἄνδρα καταβαλεῖν εἰς
 τὴν εἰρκτήν, αὐτὴν δὲ φύσει μεγαλεπίβολον οὔσαν
 καὶ τολμηράν κατασχεῖν τὴν ἀρχήν, καὶ μέχρι γήρως
 βασιλεύσασαν πολλὰ καὶ μεγάλα κατεργάσασθαι.

Περὶ μὲν οὖν τῶν κατὰ τὴν Σεμιραμιν τοιαύτας ἀντιλογίας εἶναι συμβαίνει παρὰ τοῖς συγγραφεῖσι.

(C. 21.) Ninyas quo securius ignavam atque voluptuosam vitam duceret, quotannis certum cuilibet provinciae militum numerum ducemque imperavit, et Nini degens, civium se conspectui subtraxit. Eadem successorum indoles, per 30 aetates regnantium; quorum ultimus Sardanapalus.

21. Μετὰ δὲ τὸν ταύτης θάνατον Νινύας ὁ Νίνου καὶ Σεμιράμιδος υἱὸς παραλαβὼν τὴν ἀρχὴν ἤρχεν εἰρηρικῶς, τὸ φιλοπόλεμον καὶ κεκινδυνευμένον τῆς μητρὸς οὐδαμῶς ζηλώσας. Τρῶτον μὲν γὰρ ἐν τοῖς βασιλείοις τὸν ἅπαντα χρόνον διέτριβεν, ὑπ' οὐδενὸς ὀρώμενος πλὴν τῶν παλλακίδων καὶ τῶν περὶ αὐτὸν εὐνούχων· ἐξήλου δὲ τρυφήν καὶ ῥαθυμίαν, καὶ τὸ μηδέποτε κακοπαθεῖν, μηδὲ μεριμνᾶν, ὑπολαμβάνων βασιλείας εὐδαίμονος εἶναι τέλος τὸ πάσαις χρῆσθαι ταῖς ἡδοναῖς ἀνεπικαλύπτως. Πρὸς δὲ τὴν ἀσφάλειαν τῆς ἀρχῆς καὶ τὸν κατὰ τῶν ἀρχομένων γινόμενον φόβον, κατ' ἐνιαυτὸν μετεπέμπετο στρατιωτῶν ἀριθμὸν ὠρισμένον, καὶ στρατηγὸν ἀπὸ ἔθνους ἐκάστου· καὶ τὸ μὲν ἐκ πάντων ἀθροισθὲν στράτευμα ἐκτὸς τῆς πόλεως συνεῖχεν, ἐκάστου τῶν ἔθνῶν τὸν εὐνούστατον τῶν περὶ αὐτὸν ἀποδεικνύων ἡγεμόνα· τοῦ δ' ἐνιαυτοῦ διελθόντος, μετεπέμπετο πάλιν ἀπὸ τῶν ἔθνῶν τοὺς ἴσους στρατιώτας, καὶ τοὺς προτέρους ἀπέλυνεν εἰς τὰς πατρίδας· οὗ συντελουμένου, συνέβαινε τοὺς ὑπὸ τὴν βασιλείαν τεταγμένους πάντας καταπεπληχθαι, θεωροῦντας ἀεὶ δυνάμεις μεγάλας ἐν ὑπαίθρῳ στρατοπεδευομένας, καὶ τοῖς ἀφισταμένοις ἢ μὴ πειθαρχοῦσιν ἐτοίμην οὖσαν τιμωρίαν. Τὰς δὲ

κατ' ἐνικευτὸν καταλλαγὰς τῶν στρατιωτῶν ἐπενόη-
 σεν, ἵνα πρὶν ἢ καλῶς γνωσθῆναι τοὺς στρατηγοὺς
 καὶ τοὺς ἄλλους ἅπαντας ὑπ' ἀλλήλων, εἰς τὴν
 ἰδίαν ἕκαστος χωρίζηται πατρίδα. Ὁ γὰρ πολὺς
 χρόνος τῆς στρατείας ἐμπειρίαν τε τῶν κατὰ τὸν πό-
 λεμον καὶ φρόνημα τοῖς ἡγεμόσι περιτίθησι, καὶ τὸ
 πλεῖστον ἀφορμὰς μεγάλας παρέχεται πρὸς ἀπό-
 στασιν καὶ συνωμοσίαν κατὰ τῶν ἡγουμένων. Τὸ
 δὲ μηδ' ὑφ' ἐνὸς τῶν ἔξωθεν θεωρεῖσθαι, τῆς μὲν
 ἀληθοῦς περὶ αὐτὸν τρυφῆς ἄγνοιαν παρείχετο πᾶ-
 σι, καθάπερ δὲ θεὸν ἀόρατον διὰ τὸν φόβον ἕκαστος
 οὐδὲ λόγῳ βλασφημεῖν ἐτόλμα. Στρατηγοὺς δὲ καὶ
 σατράπας καὶ διοικητάς, ἔτι δὲ δικαστὰς καθ' ἕκα-
 στον ἔθνος ἀποδείξας, καὶ τᾶλλα πάντα διατάξας
 ὡς ποτ' ἔδοξεν αὐτῷ συμφέρον, τὸν τοῦ ζῆν χρό-
 νον κατέμεινεν ἐν τῇ Νίνῳ. Παραπλησίως δὲ τοῦτω
 καὶ οἱ λοιποὶ βασιλεῖς, παῖς παρὰ πατρός διαδεχό-
 μενος τὴν ἀρχήν, ἐπὶ γενεᾶς τριακοντα ἑβασίλευσαν,
 μέχρι Σαρδαναπάλου. Ἐπὶ τούτου γὰρ ἢ τῶν Ἀσσυ-
 ρίων ἡγεμονία μετέπεσεν εἰς Μήδους, ἔτη διαμείνα-
 σα πλείω τῶν χιλίων καὶ τριακοσίων, ἔτι δ' ἐξήκον-
 τα, καθάπερ φησὶ Κτησίης ὁ Κνίδιος ἐν τῇ δευ-
 τέρῃ βίβλῳ.

(C. 22.) E tot obscuris regibus Tentamus memorabilis, a Ni-
 nya vigesimus. Is copias ad bellum Troianum misit, duce Mem-
 none, Tithoni f., cuius nomen et aedes regiae, Susis ab eo
 conditae, et via publica servant. Apud Aethiopes alia de Mem-
 none fama.

22. Τὰ δ' ὀνόματα πάντων τῶν βασιλέων, καὶ τὸ
 πλῆθος τῶν ἐτῶν, ὧν ἕκαστος ἑβασίλευσεν, οὐ κατεπί-

γει γράφειν, διὰ τὸ μηδὲν ὑπ' αὐτῶν πεπεράχθαι μνήμης ἄξιον. Μόνη γὰρ τετύχηκεν ἀναγραφῆς ἢ πεμφθεῖσα συμμαχία τοῖς Τρωσὶν ὑπ' Ἀσσυρίων, ἧς ἐστρατήγει Μέμνων ὁ Τιθωνοῦ. Τευτάμου γὰρ βασιλεύοντος τῆς Ἀσίας, ὃς ἦν εἰκοστὸς ἀπὸ Νινύου τοῦ Σεμιράμιδος, φασὶ τοὺς μετ' Ἀγαμέμνονος Ἑλλήνας ἐπὶ Τροίαν στρατεῦσαι, τὴν ἡγεμονίαν ἐχόντων τῆς Ἀσίας τῶν Ἀσσυρίων ἔτη πλείω τῶν χιλίων· καὶ τὸν μὲν Πρίαμον βαρυνόμενον τῷ πολέμῳ καὶ βασιλεύοντα τῆς Τρωάδος, ὑπήκοον δ' ὄντα τῷ βασιλεῖ τῶν Ἀσσυρίων, πέμψαι πρὸς αὐτὸν πρεσβευτῆς περὶ βοθηρίας· τὸν δὲ Τευτάμον μυρίους μὲν Αἰθίοπας, ἄλλους δὲ τοσοῦτους Σουσιανοὺς σὺν ἄρμασι διακοσίοις ἑξαποστεῖλαι, στρατηγὸν καταστήσαντα Μέμνονα τὸν Τιθωνοῦ· καὶ τὸν μὲν Τιθωνὸν κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους ὄντα στρατηγὸν τῆς Περσίδος εὐδοκίμειν παρὰ τῷ βασιλεῖ μάλιστα τῶν καθεσταμένων ἐπάρχων, τὸν δὲ Μέμνονα τὴν ἡλικίαν ἀκμάζοντα διαφέρειν ἀνδρεία τε καὶ ψυχῆς λαμπρότητι· οἰκοδομῆσαι δ' αὐτὸν ἐπὶ τῆς ἄκρας τὰ ἐν Σούσοις βασιλεία, τὰ διαμείναντα μέχρι τῆς Περσῶν ἡγεμονίας, κληθέντα δ' ἀπ' ἐκείνου Μεμρόνια· κατασκευάσαι δὲ καὶ διὰ τῆς χώρας λιωφόρον ὁδόν, τὴν μέχρι τοῦ νῦν ὀνομαζομένην Μεμρόνειον. Ἀμφιβεβητοῦσι δὲ καὶ οἱ περὶ τὴν Αἴγυπτον Αἰθίοπες, λέγοντες ἐν ἐκείνοις τοῖς τόποις γεγονέναι τὸν ἄνδρα τοῦτον, καὶ βασιλεία παλαιὰ δεικνύουσιν, ἃ μέχρι τοῦ νῦν ὀνομαζοθῆναι φασὶ Μεμρόνια. Οὐ μὴν ἀλλὰ τοῖς Τρωσὶ λέγεται βοηθήσαντα τὸν

Μέμνονα μετά διςμυρίων μὲν πεζῶν, ἄρμάτων δὲ διακοσίων, ὀνομασθῆναι τε δι' ἀνδρείαν, καὶ πολ-
λοὺς ἐν ταῖς μάχαις ἀνελεῖν τῶν Ἑλλήνων, τὸ δὲ
τελευταῖον ὑπὸ Θετιαλῶν ἐνεδρευθέντα κατασφαγή-
ναι· τοῦ δὲ σώματος τοὺς Αἰθίοπας ἐγκρατεῖς γε-
νομένους, κατακαῦσαι τὸν νεκρὸν καὶ τὰ ὄστιά πρὸς
Τιθωνὸν ἀποκομίσαι. Περὶ μὲν οὖν τοῦ Μέμνονος
τοιαῦτ' ἐν ταῖς βασιλικαῖς ἀναγραφαῖς ἱστορεῖσθαι
φασιν οἱ βάρβαροι.

(C. 23.) Sardanapalus, a Nino trigesimus, Assyriorum regum
postremus, desidia et luxuriei quovis genere superiores omnes
antecelluit. Epitaphium, quod sibi fecit, graeco carmine expres-
sum. Sub eo Assyria, post imperium 1300 annorum, Medis
subiecta.

23. Σαρδανάπαλος δὲ, τριακοστὸς μὲν ὢν ἀπο
Νίνου τοῦ συστησαμένου τὴν ἡγεμονίαν, ἔσχατος δὲ
γενόμενος Ἀσσυρίων βασιλεὺς, ὑπερῆρεν ἅπαντας
τοὺς πρὸ αὐτοῦ τρυφῇ καὶ ῥαθυμίᾳ. Χωρὶς γὰρ
τοῦ μηδ' ὑφ' ἐνὸς τῶν ἔξωθεν ὄρασθαι, βίον ἔζησε
γυναικῶδη· καὶ διαιτώμενος μὲν μετὰ τῶν παλλακί-
δων, πορφύραν δὲ καὶ τὰ μαλακώτατα τῶν ἐρίων
ταλασιουργῶν, στολὴν μὲν γυναικείαν ἐνεδεδύκει, τὸ
δὲ πρόσωπον καὶ πῦν τὸ σῶμα ψιμυθίοις καὶ τοῖς
ἄλλοις τοῖς τῶν ἐταιρῶν ἐπιτηδεύμασιν ἀπαλώτερον
πάσης γυναικὸς τρυφερᾶς κατεσκεύαστο. Ἐπετήδευ-
σε δὲ καὶ τὴν φωνὴν ἔχειν γυναικῶδη, καὶ κατὰ
τοὺς πότους οὐ μόνον βρωτῶν καὶ ποτῶν τῶν δυνα-
μένων μάλιστα τὰς ἡδονὰς παρέχεσθαι, συνεχῶς
ἀπολαύειν, ἀλλὰ καὶ τὰς ἀφροδισιακὰς τέρψεις με-
ταδιώκειν ἀνδρὸς ἅμα καὶ γυναικὸς· ἐχρηῆτο γὰρ

ταῖς ἐπ' ἀμφοτέρας συνουσίαις ἀναίδην, τῆς ἐκ τῆς πράξεως αἰσχύνης οὐδὲν ὅλως φροντίζων. Ἐπὶ τοσοῦτο δὲ προήχθη τρυφῆς καὶ τῆς αἰσχίστης ἡδονῆς καὶ ἀκρασίας, ὥστε ἐπικήδειον εἰς αὐτὸν ποιῆσαι, καὶ παραγγεῖλαι τοῖς διαδόχοις τῆς ἀρχῆς μετὰ τὴν ἑαυτοῦ τελευτὴν ἐπὶ τὸν τάφον ἐπιγράψαι τὸ συγγραφέν μὲν ὑπ' ἐκείνου βαρβαρικῶς, μεθερμηνευθὲν δὲ ὕστερον ὑπὸ τινος Ἑλλήνου·

Εὖ εἰδὼς ὅτι θνητὸς ἔφυς, σὸν θυμὸν ἄεξε,
 Τερπόμενος θαλίῃσι· θανόντι σοι οὔτις ὄνησις.
 Καὶ γὰρ ἐγὼ σποδὸς εἶμι, Νίνου μεγάλης βα-
 σιλευσας.

Τ' αὐτ' ἔχω, ὅσος ἔφαγον καὶ ἐφύβρισα, καὶ
 μετ' ἔρωτος
 Τέρπν' ἔπαθον· τὰ δὲ πολλὰ καὶ ὄλβια κεῖνα
 λέλειπται.

Τοιοῦτος δ' ὢν τὸν τρόπον, οὐ μόνον αὐτὸς αἰσχροῦς κατέστρεψε τὸν βίον, ἀλλὰ καὶ τὴν Ἀσσυρίων ἡγεμονίαν ἄρδην ἀνέστρεψε, πολυχρονιωτάτην γενομένην τῶν μνημονευομένων.

(C. 24.) Arbaces, Medis Ninum missis praefectus, a Belesi, Babyloniorum dux fatidico, ad defectionem excitatur, conspectoque Sardanapalo, cum Belesi coniurat, ut hic Babylonios, ipse Medos et Persas adversus Assyrios cogat. Arabum principem advocant socium. Numerus militum qui, a quo militiae tempore exacto, e quatuor gentibus Ninum convenerant. Communis consultatio.

24. Ἀρβίακῆς γὰρ τις, Μῆδος μὲν τὸ γένος, ἀνδρεία δὲ καὶ ψυχῆς λαμπρότητι διαφέρων, ἐστρατήγει Μήδων, τῶν κατ' ἐνιαυτὸν ἐκπεμπομένων εἰς τὴν Νῆνον. Κατὰ δὲ τὴν στρατείαν γεγόμενος συνή-

θης τῷ στρατηγῷ τῶν Βαβυλωνίων, ὑπ' ἐκείνου παρεκλήθη καταλῦσαι τὴν τῶν Ἀσσυρίων ἡγεμονίαν. Ἦν δ' οὗτος ὄνομα μὲν Βέλεσος, τῶν δ' ἱερέων ἐπισημότερος, οὗς Βαβυλώνιοι καλοῦσι Χαλδαίους. Ἐμπειρίαν οὖν ἔχων μεγίστην ἀστρολογίας τε καὶ μαντικῆς, προέλεγε τοῖς πολλοῖς τὸ ἀποβησόμενον ἀδιαπίπτως. Διὸ καὶ θαυμαζόμενος ἐπὶ τούτοις, τῷ στρατηγῷ τῶν Μήδων, ὄντι φίλῳ, προεῖπεν, ὅτι πάντως αὐτὸν δεῖ βασιλεῦσαι πάσης τῆς χώρας, ἧς ἄρχει Σαρδανάπαλος. Ὁ δ' Ἀρβύκης ἐπαινέσας τὸν ἄνδρα, τούτῳ μὲν ἐπηγγείλατο δώσειν σατραπείαν τῆς Βαβυλωνίας, τῆς πράξεως ἐπὶ τέλος ἐλθούσης, αὐτὸς δὲ καταπερεῖ τινος θεοῦ φωνῇ μετεωρισθεῖς, τοῖς τε ἡγεμόσι τῶν ἄλλων ἐθνῶν συνίστατο, καὶ πρὸς τὰς ἐστιάσεις καὶ κοινὰς ὀμιλίας ἐκτενωῖς ἅπαντας παρελάμβανε, φιλίαν ἐγκατασκευάζων πρὸς ἕκαστον. Ἐφιλοτιμήθη δὲ καὶ τὸν βασιλέα κατ' ὄψιν ἰδεῖν, καὶ τὸν ὅλον τούτου βίον κατασκέψασθαι. Διόπερ δούς τινι τῶν εὐνούχων χρυσῆν φιάλην, εἰσῆχθη πρὸς τὸν Σαρδανάπαλον, καὶ τὴν τε τροφήν αὐτοῦ καὶ τὸν γυναικῶδη τῶν ἐπιτηδευμάτων ζῆλον ἀκριβῶς κατανοήσας, κατεφρόνησε μὲν τοῦ βασιλέως ὡς οὐδενὸς ἀξίου, προήχθη δὲ πολὺ μᾶλλον ἀντέχεσθαι τῶν δοθεισῶν ἐλπίδων ὑπὸ τοῦ Χαλδαίου. Τέλος δὲ συνωμοσίαν ἐποίησατο πρὸς τὸν Βέλεσον, ὥστε αὐτὸν μὲν Μήδους ἀποστῆσαι καὶ Πέρσας, ἐκείνον δὲ πείσαι Βαβυλωνίους κοινωνῆσαι τῆς πράξεως, καὶ τὸν τῶν Ἀρβύων ἡγεμόνα φίλον ὄντα προσλαβέσθαι πρὸς τὴν τῶν ὅλων ἐπιθῆσιν. Ὡς δὲ ὁ ἐπι-

αύσιος τῆς στρατείας διεληλύθει χρόνος, διαδοχῆς δ' ἐτέρας ἐλθούσης, ἀπελύθησαν οἱ πρότεροι κατὰ τὸ ἔθος εἰς τὰς πατριδας, ἐνταῦθα ὁ Ἀρβιάκης ἔπεισε τοὺς μὲν Μήδους ἐπιθέσθαι τῇ βασιλείᾳ, Πέρσας δ' ἐπ' ἐλευθερίᾳ κοινωνῆσαι τῆς ἡγεμονίας. Παρὰ πλησίως δὲ καὶ ὁ Βέλεισος τοὺς τε Βαβυλωνίους ἔπεισεν ἀντέχεσθαι τῆς ἐλευθερίας, καὶ πρὸς βεύσας εἰς Ἀραβίαν, παρεστήσατο τὸν ἡγούμενον τῶν ἐγχοριῶν, ὄντα φίλον αὐτοῦ καὶ ξένον, μετασχεῖν τῆς ἐπιθέσεως. Τοῦ δ' ἐνιαυσιαίου χρόνου διεληθόντος, πάντες οὗτοι, πλῆθος στρατιωτῶν συναγαγόντες, ἤκον πανδημεὶ πρὸς τὴν Νῆνον, τῷ μὲν λόγῳ διαδοχὴν ἄγοντες, ὡς ἦν σύνηθες, τῇ δ' ἀληθείᾳ καταλύσοντες τὴν τῶν Ἀσσυρίων ἡγεμονίαν. Ἀθροισθέντων οὖν τῶν προειρημένων τετιάρων ἐθνῶν εἰς ἓνα τόπον, ὁ μὲν σύμπας αὐτῶν ἀριθμὸς ὑπῆρχεν εἰς τετραράκοντα μυριάδας· εἰς μίαν δὲ παρεμβολὴν συναχθέντες, ἐβουλεύοντο κοινῇ περὶ τοῦ συμφέροντος.

(C. 25.) Sardanapalus, caeterarum gentium copiis in rebelles eductis, licet ad Arbacem ac Belesyn vel occidendos vel capiendos largis frustra praemiis invitasset, tamen triplici proelio victor. Arbaces ipse vulneratus. Rebelles, abiecta victoriae spe domum abiturientes, retrahit Belesys, prosperam rerum intra quinque diebus mutationem e prodigio pollicitus.

25. Σαρδανάπαλος δὲ γνοὺς τὴν ἀπόστασιν, εὐθύς ἐξηγάγεν ἐπ' αὐτοὺς τὰς ἀπὸ τῶν ἄλλων ἐθνῶν δυνάμεις. Καὶ τὸ μὲν πρῶτον γενομένης ἐν τῷ πεδίῳ παρατάξεως, ἐλείφθησαν οἱ τὴν ἀπόστασιν ποιησάμενοι, καὶ πολλοὺς ἀποβαλόντες, συνεδιώχθησαν εἰς ὄρος, ἀπέχον τῆς Νίνου σταδίους ἐξβο-

μήκοντα· μετὰ δὲ ταῦτα πάλιν καταβάντων αὐτῶν εἰς τὸ πεδῖον, καὶ πρὸς μάχην παρασκευαζομένων, ὁ μὲν Σαρδανάπαλος ἀντιτάξας τὴν ἰδίαν στρατιάν, προαπέστειλε πρὸς τὸ τῶν πολεμίων στρατόπεδον τοὺς κηρύξοντας, διότι Σαρδανάπαλος τοῖς μὲν ἀνελοῦσιν Ἀρβιάκην τὸν Μῆδον δώσει χρυσοῦ διακόσια τάλαντα, τοῖς δὲ ζῶντα παραδοῦσι, χρήματα μὲν δωρήσεται δις τσαῦτα, τῆς δὲ Μηδίας ἔπαρχον καταστήσει· παρ᾽ πηλείως δὲ ἐπηγγείλατο δώσειν δωρεάς τοῖς Βέλεσν τὸν Βαβυλώνιον ἀνελοῦσιν, ἢ ζωγρήσασιν. Οὐδενὸς δὲ προσέχοντος τοῖς κηρύγμασι, συνῆψε μάχην, καὶ πολλοὺς μὲν ἐφόνευσε τῶν ἀποστάντων, τὸ δ' ἄλλο πλῆθος συνεδίωξεν εἰς τὴν ἐν τοῖς ὄρεσι παρεμβολήν. Οἱ δὲ περὶ τὸν Ἀρβιάκην διὰ τὰς ἡττας ἀθυμοῦντες, συνήγαγον τῶν φίλων συνέδριον, καὶ προέθηκαν βουλήν, τί δέοι πράττειν. Οἱ πλείστοι μὲν οὖν ἔφασαν δεῖν εἰς τὰς πατρίδας ἀπιέναι, καὶ τόπους ὄχυροὺς καταλαμβάνεσθαι, καὶ τῶν ἄλλων τῶν εἰς τὸν πόλεμον χρησίμων τὴν ἐνδεχομένην παρασκευὴν ποιεῖσθαι· Βέλεσος δ' ὁ Βαβυλώνιος, φήσας τοὺς θεοὺς αὐτοῖς σημαίνειν, μετὰ πόνων καὶ κακοπαθείας ἐπὶ τέλος ἄξειν τὴν προαίρεσιν, καὶ ἄλλα παρακαλέσας ἐνδεχομένως, ἔπεισεν ἅπαντας ὑπομένειν τοὺς κινδύνους. Γενομένης οὖν τρίτης παρατάξεως, πάλιν ὁ βασιλεὺς ἐνίκησε, καὶ τῆς παρεμβολῆς τῶν ἀποστατῶν ἐκυρίευσεν, καὶ τοὺς ἠττηθέντας ἐδίωξε μέχρι τῶν ὄρων τῆς Βαβυλωνίας· συνέβη δὲ καὶ τὸν Ἀρβιάκην αὐτόν, λαμπρότατα κινδυνεύσαντα καὶ πολλοὺς

ἀνελδόντα τῶν Ἀσσυρίων, γενέσθαι τραυματίαν. Τηλικούτων δ' ἐλαττωμάτων κατὰ τὸ συνεχές γενομένων τοῖς ἀφεστηκόσιν, οἱ τὰς ἡγεμονίας ἔχοντες, ἀπελπίσαντες περὶ τῆς νίκης, παρεσκευάζοντο διαχωρίζεσθαι πρὸς τοὺς οἰκείους ἕκαστοι τόπους. Ὁ δὲ Βέλεσος ἐν ὑπαίθρῳ τὴν νύκτα διηγρουπνηκώς, καὶ περὶ τὴν τῶν ἄστρον παρατήρησιν φιλοτιμηθεὶς, ἔφησε τοῖς ἀπηλικόσι τὰ πράγματα, ὧν πένθ' ἡμέρας ἀναμείνωσιν, αὐτομάτην ἤξειν βοήθειαν, καὶ μεταβολὴν ἔσεσθαι τῶν ὅλων παμμεγέθη εἰς τοῦναντίον· ταῦτα γὰρ ὁρᾶν διὰ τῆς τῶν ἄστρον ἐμπειρίας προσημαίνοντας αὐτοῖς τοὺς θεοὺς· καὶ παρεκάλει, ταύτας τὰς ἡμέρας μείναντας, πείραν λαβεῖν τῆς ἰδίας τέχνης καὶ τῆς τῶν θεῶν εὐεργεσίας.

(C. 26.). Interea in propinquo novae copiae, e Bactriana missae, ab Arsace interceptuntur, et ad defectiōnem illicuntur. Sardanapalus, triplici victoria elatus, novaeque ignarus defectiōnis, quom ad pristinam ignaviam et ipse revertisset, et suos incitasset; exercitus eius noctu oppressus est. Ducem constituit Salaemenem, uxoris fratrem: quo occiso, rebelles duabus pugnis ingentem stragem edunt, multisque aliis gentibus, quae ab rege in urbe circumsessō desciverant, augentur. Sardanapalus, vetusto fietis oraculo, tolerare obsidionem, et auxilia provinciārum expectare constituit.

26. Μετακληθέντων οὖν πάλιν ἀπάντων, καὶ τὸν ὠρισμένον χρόνον ἀναμεινάντων, ἤκε τις ἀπαγγέλλων, διότι δύναμις ἐκ τῆς Βακτριανῆς ἀπεστάλην τῷ βασιλεῖ πλησίον ἐστὶ πορευομένη κατὰ σπουδὴν. Ἐδοξεν οὖν τοῖς περὶ τὸν Ἀρβάκην ἀπαντῆσαι τὰς στρατηγοῖς τὴν ταχίστην, ἀναλαβόντας τῶν στρατιωτῶν τοὺς κρατίστους, καὶ μάλιστα εὐζώνους, ὅπως, ἂν μὴ διὰ τῶν λόγων τοὺς Βακτριανοὺς δύ-

νονται πείσαι συναποσιῆναι, τοῖς ὄπλοις βιάσωνται μετασχεῖν τῶν αὐτῶν ἐλπίδων. Τέλος δὲ πρὸς τὴν ἑλευθερίαν ἀσμένως ὑπακουσάντων τὸ μὲν πρόωτον τῶν ἡγεμόνων, ἔπειτα καὶ τῆς ὅλης δυνάμεως, πάντες ἐν ταύτῳ κατεστρατοπέδευσαν. Ὅτε δὴ συνέβη τὸν βασιλέα τῶν Ἀσσυρίων, τὴν μὲν ἀπόστασιν τῶν Βακτριανῶν ἀγνοοῦντα, ταῖς δὲ προγεγεννημέναις εὐημερίαις μετεωρισθέντα, τραπήναι πρὸς ἄνεσιν, καὶ τοῖς στρατιώταις διαδοῦναι πρὸς εὐωχίαν ἱερεῖα, καὶ πλῆθος οἴνου τε καὶ τῶν ἄλλων ἐπιτηδείων. Διόπερ τῆς δυνάμεως ἀπάσης ἐστιωμένης, οἱ περὶ τὸν Ἀρβάκην παρά τινων αὐτομόλων τυθόμενοι τὴν ἐν τῇ παρεμβολῇ τῶν πολεμίων ῥαθυμίαν καὶ μέθην, νυκτὸς ἀπροςδοκῆτως τὴν ἐπίθεισιν ἐποιήσαντο. Προςπεσόντες δὲ συνειταγμένοι μὲν ἀσυντάκτοις, ἔτοιμοι δὲ ἀπαρασκεύοις, τῆς τε παρεμβολῆς ἐκράτησαν, καὶ τῶν στρατιωτῶν πολλοὺς ἀνελόντες, τοὺς ἄλλους μέχρι τῆς πόλεως κατεδίωξαν. Μετὰ δὲ ταῦτα ὁ μὲν βασιλεὺς Σαλαιμένην τὸν ἀδελφὸν τῆς γυναικὸς ἀποδείξας στρατηγόν, αὐτὸς τῶν κατὰ τὴν πόλιν ἐπιμέλειαν ἐποιεῖτο· οἱ δ' ἀποστάται κατὰ τὸ πεδίον τὸ πρὸ τῆς πόλεως παραταξάμενοι, δυσὶ μάχαις ἐνίκησαν τοὺς Ἀσσυρίους, καὶ τὸν τε Σαλαιμένην ἀνεῖλον, καὶ τῶν ἀντιταξαμένων τοὺς μὲν ἐν τῇ φυγῇ κατέσφαξαν, τοὺς δ' ἀποκλεισθέντας τῆς εἰς τὴν πόλιν ἐπανόδου, καὶ συναναγκασθέντας ἑαυτοὺς ῥίπτειν εἰς τὸν Εὐφράτην ποταμόν, πλὴν ὀλίγων πάντας ἀνεῖλον. Τοσοῦτο δὲ πλῆθος ἦν τῶν φονευθέντων, ὥστε τὸ φε-

ρδμενον ῥεῦμα κερασθέν αἵματι τὴν χρόαν ἐφ' ἱκανὸν τόπον μεταβαλεῖν. Ἐπειτα τοῦ βασιλέως συγκλεισθέντος εἰς πολιορκίαν, πολλὰ τῶν ἐθνῶν ἀφίστατο, ἐκάστου πρὸς τὴν ἐλευθερίαν αὐτομολοῦντος. Ὁ δὲ Σαρδανύπαλος ὄρων τὴν ὅλην βασιλείαν ἐν τοῖς μεγίστοις οὕσαν κινδύνοις, τοὺς μὲν υἱοὺς, τρεῖς ὄντας, καὶ θυγατέρας δύο, μετὰ πολλῶν χρημάτων εἰς Παφλαγονίαν ἀπέστειλε πρὸς Κόιταν τὸν ἑπαρχον, ὄντα τῶν ἀρχομένων εὐνοῦστατον· αὐτὸς δὲ βιβλιαφόρος ἀποστείλας πρὸς ἅπαντας τοὺς ὑπ' αὐτὸν τεταγμένους, μετεπέμπετο δυνάμεις, καὶ τὰ πρὸς τὴν πολιορκίαν παρεσκευάζετο. Ἦν δ' αὐτῷ λόγιον παραδεδομένον ἐκ προγόνων, ὅτι τὴν Νῆον οὐδεὶς ἐλεῖ κατὰ κράτος, ἐὰν μὴ πρότερον ὁ ποταμὸς τῇ πόλει γένηται πολέμιος. Ἐπολαμβάνων δὲ τοῦτο μηδέποτε ἔσσειθαι, ταῖς ἐλπίσιν ἀντεῖχε, διανοούμενος ὑπομένειν τὴν πολιορκίαν, καὶ τὰ παρὰ τῶν ὑποτεταγμένων ἀποσταλησόμενα στρατόπεδα προσεδέχετο.

C. 27.) Protracta in tertium annum obsidione, quam Euphrates, facta inundatione, mari partem deieccisset: rex oraculi memor, abiecta spe, cum regia regisque opibus semet ipse incendio peremit. Rebelles in urbem ingressi Artabacem confestim regem appellarunt.

27. Οἱ δ' ἀποσιτάται τοῖς προτερήμασιν ἐπαρθέντες, προσέκειντο μὲν τῇ πολιορκίᾳ, διὰ δὲ τὴν ὀχυρότητα τῶν τειχῶν οὐδὲν ἠδύναντο βλάψαι τοὺς ἐν τῇ πόλει· πετροβόλοι γὰρ ἢ χελῶναι χωστρίδες, ἢ κριὰ πρὸς ἀνατροπὴν μεμηχανημένοι τειχῶν, οὐπω κατ' ἐκείνους τοὺς καιροὺς ἐξέυρηντο. Τῶν δ' ἐπιτηδείων ἀπάντων οἱ κατὰ τὴν πόλιν πολλὴν εἰ-

ζον δαψίλειαν, προνενοημένου τοῦ βασιλέως τούτου τοῦ μέρους. Διὸ καὶ χρονιζούσης τῆς πολιορκίας, ἐπ' ἔτη μὲν δύο προσέκειντο προσβολὰς ποιούμενοι τοῖς τείχεσι, καὶ τῆς ἐπὶ τὴν χώραν ἐξόδου τοὺς ἐκ τῆς πόλεως εἰργοντες. Τῷ τρίτῳ δ' ἔτει, συνεχῶς ὄμβρων μεγάλων καταρροαγόντων, συνέβη τὸν Εὐφράτην μέγαν γενόμενον κατακλύσαι τε μέρος τῆς πόλεως, καὶ καταβαλεῖν τὸ τεῖχος ἐπὶ σταδίου εἴκοσιν. Ἐνταῦθα ὁ βασιλεὺς νομίσας τετελέσθαι τὸν χρησμόν, καὶ τῇ πόλει τὸν πεταμὸν γεγονέναι φανερωῶς πολέμιον, ἀπέγνω τὴν σωτηρίαν. Ἴνα δὲ μὴ τοῖς πολεμίοις γένηται ὑποχείριος, πυρὰν ἐν τοῖς βασιλείοις κατεσκεύασεν ὑπερμεγέθη, καὶ τὸν τε χρυσὸν καὶ τὸν ἄργυρον ἅπαντα, πρὸς δὲ τούτοις τὴν βασιλικὴν ἐσθῆτα πᾶσαν ἐπὶ ταύτην ἐσώρευσε· τὰς δὲ παλλακίδας καὶ τοὺς εὐνοῦχους συγκλείσας εἰς τὸν ἐν μέσῃ πυρᾷ κατεσκευασμένον οἶκον, ἅμα τούτοις ἅπασιν ἑαυτὸν τε καὶ τὰ βασιλεία κατέκαυσε. Οἱ δ' ἀπεσιτάται, πυθόμενοι τὴν ἀπώλειαν Σαρδαναπάλου, τῆς μὲν πόλεως ἐκράτησαν, εἰσπεσόντες κατὰ τὸ πεπωκὸς μέρος τοῦ τείχους· τὸν δ' Ἀρβάκην ἐνδύσαντες τὴν βασιλικὴν στολήν, ἀνηγόρευσαν βασιλεία, καὶ τὴν τῶν ἔλων ἐξουσίαν αὐτῷ ἐπέτρεψαν.

(C. 28.) Is post egregia documenta pietatis in amicos, indulgentiae in Belesyn, qui ingentem vim auri, sub cinere regiae absconditam fraude abstulerat, liberalitatis in cives, magnam et moderationis famam, et suorum benevolentiam consequutus est. Nino eversa, sedes regni in Ecbatana translata.

28. Ἐνθα δὴ τοῦ βασιλέως τοῖς συναγωνισαμένοις δωρεάς τε διδόντος κατὰ τὴν ἀξίαν, καὶ σα-

τράπας ἔθνῶν καθιστάντος, προσελθὼν αὐτῷ Βέ-
 λισυς ὁ Βαβυλώνιος, ὁ προειπὼν, ὅτι βασιλεὺς
 ἴσται τῆς Ἀσίας, τῆς τε εὐεργεσίας ὑπέμνησε, καὶ
 τὴν Βαβυλωνίαν ἀρχὴν ἡξίου δεῦναι, καθάπερ ἐξ
 ἀρχῆς ὑπέσχετο. Ἀπεφαίνεται δὲ καὶ κατὰ τοὺς κιν-
 δύνους ἑαυτὸν εὐχὴν πεποιῆσθαι τῷ Βήλω, Σαρ-
 δαναπάλου κρατηθέντος, καὶ τῶν ἄλλων βασιλεί-
 ων ἐμπυρισθέντων, ἀποκομιεῖν τὴν σποδὸν ἐκ τού-
 των εἰς Βαβυλῶνα, καὶ πλησίον τοῦ τεμένους τοῦ
 θεοῦ καταθέμενον χῶμα κατασκευάσειν, τὸ παρεξό-
 μενον τοῖς [κατὰ] τὸν Εὐφράτην πλείουσιν ἀθάνα-
 τον ὑπόμνημα τοῦ καταλύσαντος τὴν Ἀσουρων
 ἀρχὴν. Τοῦτο δ' ἡγεῖτο, πυθόμενός τις εὐνούχου
 τὰ περὶ τὸν ἄργυρον καὶ χρυσόν, ὃν διαδράντα
 καὶ πρὸς αὐτὸν αὐτομολήσαντα κατέκρυψεν. Ὁ δ'
 Ἀρβάκης τούτων οὐδὲν εἰδώς, διὰ τὸ πάντας τοὺς
 ἐν τοῖς βασιλείοις συγκατακαῆναι τῷ βασιλεῖ, τὴν τε
 σποδὸν ἀποκομίσαι, καὶ τὴν Βαβυλῶνα ἔχειν ἀτε-
 λῆ συνεχώρησεν. Εἶθ' ὁ μὲν Βέλισυς πλοῖα παρα-
 στησάμενος, μετὰ τῆς σποδοῦ τὸ πλεῖστον τοῦ τε
 ἀργύρου καὶ τοῦ χρυσοῦ συντόμως ἀπέστειλεν εἰς
 τὴν Βαβυλῶνα· ὁ δὲ βασιλεὺς, μηνυθείσης αὐτῷ
 τῆς πράξεως αὐτοφώρου, δικαστῆς ἀπέδειξε τοὺς
 συναγωνιζομένους στρατηγοὺς. Τοῦ πράξαντος δ'
 ὁμολογοῦντος ἀδικεῖν, τὸ μὲν δικαστήριον αὐτοῦ
 κατέγνω θάνατον· ὁ δὲ βασιλεὺς, μεγαλόφυχος
 ὢν, καὶ τὴν ἀρχὴν τῆς ἡγεμονίας βουλόμενος ἐπιεικῆ
 παρέχεσθαι, τῶν τε κινδύνων ἀπέλυσε τὸν Βέλισυν,
 καὶ τὸν ἀποκεκομισμένον ἄργυρον καὶ χρυσόν ἔχειν

συνεχωρησεν· ὁμοίως δὲ καὶ τὴν δοθεῖσαν ἐξ ἀρχῆς ἔξουσίαν τῆς Βαβυλωνίας οὐκ ἀφείλετο, φήσας μείζονας εἶναι τὰς ἐξ αὐτοῦ προγεγεννημένας εὐεργεσίας τῶν ὑστερον ἀδικημάτων. Διαβοηθείσης δὲ τῆς ἐπιεικείας, οὐ τὴν τυχοῦσαν εὐνοίαν, ἀλλὰ καὶ δόξαν παρὰ τῶν ἐθνῶν ἀπηνέγκατο, πάντων κριτόντων ἄξιον εἶναι τῆς βασιλείας τὸν οὕτω προσενεχθέντα τοῖς ἀδικήσασιν. Ὁ δ' οὖν Ἀρβάκης τοῖς κατὰ τὴν πόλιν ἐπιεικῶς προσενεχθείς, αὐτοὺς μὲν κατὰ κώμας διώκισε, τὰς ἰδίας κτήσεις ἐκάστοις ἀποδοὺς, τὴν δὲ πόλιν εἰς ἔδαφος κατέσκαψεν. Ἐπειτα τὸν τε ἄργυρον καὶ χρυσὸν τὸν ἐκ τῆς πυρᾶς ὑπολειφθέντα, πολλῶν ὄντα ταλάντων, ἀπεκόμισε τῆς Μηδίας εἰς Ἐκβάτανα. Ἡ μὲν οὖν ἡγεμονία τῶν Ἀσσυρίων ἀπὸ Νίνου διαμείνασα τριάκοντα μὲν γενεάς, ἔτη δὲ πλείω τῶν χιλίων καὶ τριακοσίων, ὑπὸ Πήδων κατελύθη τὸν προειρημένον τρόπον.

(C. 29.) Obiter de Chaldaeis, Babyloniorum sacerdotibus et eruditis: eorum officia et disciplinae: quomodo a Graecorum philosophis differant.

29. Ἡμῖν δ' οὐκ ἀνάρμοστον εἶναι δοκεῖ περὶ τῶν ἐν Βαβυλῶνι καλουμένων Χαλδαίων καὶ τῆς ἀρχαιότητος αὐτῶν βραχέα διελθεῖν, ἵνα μηδὲν παραλείπωμεν τῶν ἀξίων μνήμης. Χαλδαῖοι τοίνυν τῶν ἀρχαιοτάτων ὄντες Βαβυλωνίων, τῇ μὲν διαιρέσει τῆς πολιτείας παραπλησίαν ἔχουσι τάξιν τοῖς κατ' Αἴγυπτον ἱερεῦσι. Πρὸς γὰρ τῇ θεραπείᾳ τῶν θεῶν τεταγμένοι, πάντα τὸν τοῦ ζῆν χρόνον φιλοσοφοῦσι, μεγίστην δόξαν ἔχοντες ἐν ἀστρολογίᾳ. Ἀν-

τέχονται δ' ἐπὶ πολὺ καὶ μαντικῆς, ποιούμενοι προφῶησεις περὶ τῶν μελλόντων, καὶ τῶν μὲν καθαρμοῖς, τῶν δὲ θυσίαις, τῶν δ' ἄλλαις τισὶν ἐπιδαῖς ἀποτροπᾶς κακῶν καὶ τελειώσεις ἀγαθῶν πειροῦνται πορίζειν. Ἐμπειρίαν δ' ἔχουσι καὶ τῆς διὰ τῶν οἰωνῶν μαντικῆς· ἐνυπνίων τε καὶ τεράτων ἐξηγήσεις ἀποφαίνονται. Οὐκ ἀσόφως δὲ ποιοῦνται καὶ τὰ περὶ τὴν ἱεροσκοπίαν, ἀκριβῶς τ' ἐπιτυγχάνειν νομίζονται. Τὴν δὲ τούτων μάθησιν ἀπάντων οὐχ ὁμοίαν ποιῶνται τοῖς τὰ τοιαῦτα ἐπιτηδεύουσι τῶν Ἑλλήνων. Παρὰ μὲν γὰρ τοῖς Χαλδαίοις ἐκ γένους ἢ τούτων φιλοσοφία παραδίδοται, καὶ παῖς παρὰ πατρός διαδέχεται, τῶν ἄλλων λειτουργῶν πασῶν ἀπολελυμένος. Διὸ καὶ γορνεῖς ἔχοντες διδασκάλους, ἅμα μὲν ἀφθόνως ἅπαντα μαθάνουσιν, ἅμα δὲ τοῖς παραγγελλομένοις προσέχουσι, πιστεύοντες βεβαιότερον. Ἐπειτ' εὐθύς ἐκ παίδων συντρεφόμενοι τοῖς μαθήμασι, μεγάλην ἔξιν [εἰς τὴν ἀστρολογίαν] περιποιοῦνται, διὰ τε τὸ τῆς ἡλικίας εὐδίδακτον, καὶ διὰ τὸ πλῆθος τοῦ καρτερουμένου χρόνου. Παρὰ δὲ τοῖς Ἑλλήσιν ὁ πολὺς ἀπαράσκευος προσιών, ὅψε ποτε τῆς φιλοσοφίας ἄπτεται, καὶ μέχρι τινὸς φιλοπονήσεως ἀπῆλθε, περισπασθεὶς ὑπὸ βιωτικῆς χρείας· ὀλίγοι δὲ παντελῶς ἐπὶ φιλοσοφίαν ἀποδύντες, ἐργολαβίας ἔνεκεν παραμένουσιν ἐν τῷ μαθήματι, καινοτομοῦντες αἰεὶ περὶ τῶν μεγίστων δογμάτων, καὶ τοῖς πρὸ αὐτῶν οὐκ ἀκολουθοῦντες. Τοιγαροῦν οἱ μὲν βίβραροι διαμένοντες ἐπὶ τῶν αὐτῶν αἰεὶ, βεβαίως ἔκα-

στα λαμβάνουσιν· οἱ δὲ Ἕλληνες τοῦ κατὰ τὴν ἐργολαβίαν κέρδους στοχαζόμενοι, καινὰς αἰρέσεις κτίζουσι, καὶ περὶ τῶν μεγίστων θεωρημάτων ἀλλήλοις ἀντιδοξοῦντες, διχονοεῖν ποιοῦσι τοὺς μανθάνοντας, καὶ τὰς ψυχὰς αὐτῶν πλανᾶσθαι, τὸν πάντα βίον ἐν αἰῶρα γενομένας, καὶ μηδενὶ ὅλως δυναμένης πιστεῦσαι βεβαίως. Τὰς γοῦν ἐπιφανεστάτας αἰρέσεις τῶν φιλοσόφων εἴτις ἀκριβῶς ἐξετάζοι, πλείστον ὅσον εὐρήσει διαφερούσας ἀλλήλων, καὶ περὶ τῶν μεγίστων δοξῶν ἐναντία δοξαζούσας.

(C. 30.) Chaldaeorum doctrina de mundo, Deo, providentia, de stellis errantibus et fixis, quarum illas interpretes futurorum, has deos consiliarios et habent et vocant: de duodecim deorum principibus, quibus singulis mensem et zodiaci signum attribuunt.

30. Οἱ δ' οὖν Χαλδαῖοι τὴν μὲν τοῦ κόσμου φύσιν αἰδιόον φασιν εἶναι, καὶ μῆτε ἐξ ἀρχῆς γένεσιν ἐσχηκέναι, μῆθ' ὕστερον φθορὰν ἐπιδέξασθαι· τὴν δὲ τῶν ὄλων τάξιν τε καὶ διακόσμησιν θεῖα τινὲ πρόνοια γεγονέναι, καὶ νῦν ἕκαστα τῶν ἐν οὐρανῶ γινομένων, οὐχ ὡς ἔτυχεν, οὐδ' αὐτομάτως, ἀλλ' ὠρισμένη τινὲ καὶ βεβαίως κεκυρωμένη θεῶν κρίσει συντελεῖσθαι. Τῶν δ' ἀστρον πολυχρονίους παρατηρήσεις πεποιημένοι, καὶ τὰς ἐκάστου κινήσεις τε καὶ δυνάμεις ἀκριβέστατα πάντων ἀνθρώπων ἐπεγνωκότες, πολλὰ τῶν μελλόντων συμβαίνειν προλέγουσι τοῖς ἀνθρώποις· μεγίστην τέ φασιν εἶναι θεωρίαν καὶ κίνησιν περὶ τοὺς πέντε ἀστέρας, τοὺς πλανήτας καλουμένους, οὓς ἐκεῖνοι μὲν ἐρμηνεῖς ὀνομάζουσιν, ἰδίᾳ δὲ τὸν νῦν ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων Κρόνον ὀνομαζόμενον, ἐπιφανέστατον δὲ καὶ πλείστα καὶ μέ-

γιστα προσημαίνοντα, καλοῦσιν Ἥλιον· τοῖς δ' ἄλλοις τέσσαρας ὁμοίως τοῖς παρ' ἡμῖν ἀστρολόγοις ὀνομάζουσιν, Ἄρειος, Ἀφροδίτης, Ἐρμιοῦ, Διός. Διὰ τοῦτο δ' αὐτοὺς ἐρμηνεῖς καλοῦσιν, ὅτι τῶν ἄλλων ἀστέρων ἀπλανῶν ὄντων καὶ τεταγμένην ἐχόντων πορείαν, οὗτοι μόνοι πορείαν ἰδίαν ποιούμενοι, τὰ μέλλοντα γίνεσθαι δεικνύουσιν, ἐρμηνεύοντες τοῖς ἀνθρώποις τὴν τῶν θεῶν εὐνοίαν. Τὰ μὲν γὰρ διὰ τῆς ἀνατολῆς, τὰ δὲ διὰ τῆς δύσεως, τινὰ δὲ διὰ τῆς χροῆς προσημαίνειν φασὶν αὐτοὺς τοῖς προσέχειν ἀκριβῶς βουληθεῖσι. Ποτὲ μὲν γὰρ πνευμάτων μεγέθη δηλοῦν αὐτούς, ποτὲ δὲ ὄμβρων ἢ καυμάτων ὑπερβολάς· ἔστι δὲ ὅτε κομήτων ἀστέρων ἐπιτολάς, ἔτι δὲ ἡλίου τε καὶ σελήνης ἐκλείψεις, καὶ σεισμούς, καὶ τὸ σύνολον πάσας τὰς ἐκ τοῦ περιέχοντος γεννωμένας περιστάσεις, ὠφελίμους τε καὶ βλαβεράς οὐ μόνον ἔθνεσι καὶ τύποις, ἀλλὰ καὶ βασιλεῦσι καὶ τοῖς τυχοῦσιν ἰδιώταις. Ἐπὶ δὲ τὴν τούτων φορὰν λέγουσι τετάχθαι τριάκοντα ἀστέρας, οὓς προσαγορεύουσι βουλαίους θεούς· τούτων δὲ τοὺς μὲν ἡμίσεις [εἰς] τοὺς ὑπὲρ γῆν τόπους ἐφορᾶν, τοὺς δὲ ἡμίσεις ὑπὸ τὴν γῆν, τὰ κατ' ἀνθρώπους ἐπισκοποῦντας, ἅμα καὶ τὰ κατὰ τὸν οὐρανὸν συμβαίνοντα· διὰ δ' ἡμερῶν δέκα πέμπεσθαι τῶν μὲν ἄνω πρὸς τοὺς κάτω καθάπερ ἄγγελον τῶν ἀστέρων, τῶν δ' ὑπὸ γῆν πρὸς τοὺς ἄνω πάλιν ὁμοίως ἓνα· καὶ ταύτην ἔχειν αὐτοὺς φορὰν ὠρισμένην, καὶ περιόδω κεκυρωμένην αἰωνίῳ. Τῶν θεῶν δὲ κυρίου εἶναι φασὶ δώδεκα τὸν ἀριθμὸν, ὧν ἐκάστῳ μῆνα καὶ

τῶν δώδεκα λεγομένων ζωδίων ἐν προσνέμουσι. Διὰ δὲ τούτων φασὶ ποιεῖσθαι τὴν πορείαν τὸν τε ἥλιον καὶ τὴν σελήνην, καὶ πέντε τοὺς πλανήτας ἀστέρας, τοῦ μὲν ἡλίου τὸν ἴδιον κύκλον ἐνιαυτῷ τελοῦντος, τῆς δὲ σελήνης ἐνὶ μηνὶ τὴν ἰδίαν πορείαν διαπορευομένης.

(C. 31.) E planetis sumptae praedictiones, et privatis et re-
gibus ratae. Extra zodiacum quae duodecim stellae apparent, vi-
ventibus attributae, quae latent indicesque vocantur, mortuis.
Doctrina Chaldaeorum de luna, sole, terra: principes illi in
astrologia, at chronologiae suae vetustatem temere iactantes.

31. Τῶν δὲ πλανητῶν ἕκαστον ἴδιον ἔχειν δρό-
μον, καὶ διηλλαγμένως καὶ ποικίλως χρῆσθαι τοῖς
τάχεσι καὶ τῇ τῶν χρόνων διαιρέσει. Πλεῖστα δε
πρὸς τὰς γενέσεις τῶν ἀνθρώπων συμβάλλεσθαι τού-
τους τοὺς ἀστέρας ἀγαθὰ τε καὶ κακὰ· διὰ δὲ τῆς
τούτων φύσεώς τε καὶ θεωρίας μάλιστα γινώσκειν
τὰ συμβαίνοντα τοῖς ἀνθρώποις. Πεποιῆσθαι δὲ φασὶ
προφῶρήσεις ἄλλοις τε βασιλεῦσιν οὐκ ὀλίγοις καὶ τῷ κα-
ταπολεμήσαντι Δαρεῖον Ἀλεξάνδρῳ, καὶ τοῖς μετ' αὐ-
τὸν βασιλεύσασιν Ἀντιγόνῳ τε καὶ Σελεύκῳ τῷ Νι-
κάτορι· ἐν ἅπασι δὲ τοῖς ῥηθῆϊσιν εὐστοχηκέναι δο-
κοῦσιν· ὑπὲρ ὧν τὰ κατὰ μέρος ἐν οἰκειότεροις ἀνα-
γράφομεν καιροῖς. Προλέγουσι δὲ καὶ τοῖς ἰδιώ-
ταις τὰ μέλλοντα συμβαίνειν, οὕτως εὐστόχως, ὥστε
τοὺς πειραθέντας θαυμάζειν τὸ γινόμενον, καὶ μεῖ-
ζον ἢ κατ' ἀνθρώπον ἠγεῖσθαι. Μετὰ δὲ τὸν ζω-
διακὸν κύκλον εἴκουσι τέσσαρας ἀφορίζουσιν ἀστέρας,
ᾧν τοὺς μὲν ἡμίσεις ἐν τοῖς βορείοις μέρεσι, τοὺς δ'
ἡμίσεις ἐν τοῖς νοτίοις τετάχθαι φασί, καὶ τούτων

τοὺς μὲν ὀρωμένους, τῶν ζώντων εἶναι καταριθμοῦσι, τοὺς δ' ἀφανεῖς, τοῖς τετελευτηκόσιν προσωρίσθαι νομίζουσιν, οὓς δικαστὰς τῶν ὄλων προσαγορεύουσιν. Ἐπὶ πάντα δὲ τὰ προειρημένα τὴν σελήνην λέγουσι φέρεσθαι, ἔγγιστα μὲν τῆς γῆς οὔσαι διὰ τὴν βαρῦτητα, διαπορευομένην δ' ἐν ἐλαχίστῳ χρόνῳ τὸν ἐαυτῆς δρόμον, οὐ διὰ τὴν ὀξύτητα τῆς φορᾶς, ἀλλὰ διὰ τὴν βραχύτητα τοῦ κύκλου. Ὅτι δὲ τὸ φῶς ἀλλότριον ἔχει, καὶ διότι τὰς ἐκλείψεις ποιεῖται διὰ τὸ σκίασμα τῆς γῆς, παραπλήσια λέγουσι τοῖς Ἑλλησι. Περὶ δὲ τῆς κατὰ τὸν ἥλιον ἐκλείψεως ἀσθενεσιότητας ἀποδείξεις φέροντες, οὐ τολμῶσι προλέγειν, οὐδ' ἀκριβῶς ὑπὲρ αὐτῆς παραγράφειν τοὺς χρόνους. Περὶ δὲ τῆς γῆς ἰδιωτικῆς ἀποφάσεις ποιοῦνται, λέγοντες ὑπάρχειν αὐτὴν σκαφοειδῆ καὶ κοίλην, καὶ πολλὰς καὶ πιθανὰς ἀποδείξεις εὐποροῦσι περὶ τε ταύτης καὶ περὶ τῶν ἄλλων τῶν κατὰ τὸν κόσμον· ὑπὲρ ὧν τὰ κατὰ μέρος διεξιέναι, τῆς ὑποκειμένης ἱστορίας ἀλλότριον εἶναι νομίζομεν. Τοῦτο μὲντοιγε διαβεβαιώσαιτ' ἂν τις προσηκόντως, ὅτι Χαλδαῖοι μεγίστην ἔξιν ἐν ἀστρολογίᾳ τῶν ἀπάντων ἀνθρώπων ἔχουσι, καὶ διότι πλείστην ἐπιμέλειαν ἐποίησαντο ταύτης τῆς θεωρίας. Περὶ δὲ τοῦ πλήθους τῶν ἐτῶν ἐν οἷς φασὶ τὴν θεωρίαν τῶν κατὰ τὸν κόσμον πεποιῆσθαι τὸ σύστημα τῶν Χαλδαίων, οὐκ ἂν τις ῥαδίως πιστεύσειεν. Ἐτῶν γὰρ ἑπτὰ καὶ τετραράκοντα μυριάδας, καὶ τρεῖς ἐπὶ ταύταις χιλιάδας εἰς τὴν Ἀλεξάνδρου διάβασιν γεγονέναι καταριθμοῦσιν, ἀφ' οἴου τὸ παλαιὸν ἤρξαντο

τῶν ἄστρον τὰς παρατηρήσεις ποιεῖσθαι. Καὶ περὶ μὲν Χαλδαίων ἀρκεσθησόμεθα τοῖς ῥηθεῖσιν, ἵνα μὴ μακρότερον ἀποπλανώμεθα τῆς οἰκείας ἱστορίας. Περὶ δὲ τῆς Ἀσσυρίων βασιλείας, ὡς ὑπὸ Μήδων κατελύθη προειρηκότες, ἐπάνημεν ὅθεν ἐξέβημεν.

(C. 32.) Transit auctor ad Medorum, (qui Assyrios subegerant (c. 28.), historiam. Discrepant de ea scriptores: Herodotus, post multorum annorum democratiam, Cyaxarem [potius Deiotem, Herodotus. I, 96.] Ol. 2. XVII, regem exstitisse, vicinos domuisse, eiusque posteros, usque ad Astyagem, regnum ampliasse; Ctesias Arbacem, superato Sardanapalo (c. 27.), Medis praefuisse tradidit, Arbacis successores usque ad Artacum.

32. Ἐπεὶ δὲ διαφωνοῦσιν οἱ μέγιστοι τῶν συγγραφέων περὶ τῆς μεγίστης τῶν Μήδων ἡγεμονίας, οἰκείον εἶναι διαλαμβάνομεν τοῖς φιλαλήθως τὰς πράξεις ἱστορεῖν βουλομένοις, τὴν διαφορὰν τῶν ἱστοριογράφων παράλληλα θεῖναι. Ἡρόδοτος μὲν οὖν κατὰ Ξέρξην γεγονὸς τοῖς χρόνοις, φησὶν Ἀσσυρίους ἔτη πεντακόσια πρότερον τῆς Ἀσίας ἄρξαντας, ὑπὸ Μήδων καταλυθῆναι· ἔπειτα βασιλεία μὲν μηδένα γενέσθαι τὸν ἀμφιβεβητήσοντα τῶν ὄλων ἐπὶ πολλὰς γενεάς, τὰς δὲ πόλεις καθ' ἑαυτὰς ταυτομένας διοικεῖσθαι δημοκρατικῶς· τὸ δὲ τελευταῖον, πολλῶν ἐτῶν διελθόντων, αἰρεθῆναι βασιλεία παρὰ τοῖς Μήδοις ἄνδρα δικαιοσύνη διάφορον, ὄνομα Κυαξάρην. Τοῦτον δὲ προῖτον ἐπιχειρῆσαι προσάγεσθαι τοὺς πλησιοχώρους τοῖς Μήδοις, καὶ ἄρχηγὸν γενέσθαι τῆς τῶν ὄλων ἡγεμονίας· ἔπειτα τοὺς ἑγγόνους, αἰὲν προσκατακτωμένους πολλὴν τῆς ὁμόρου χώρας, αὐξῆσαι τὴν βασιλείαν, μέχρις Ἀστυάγους τοῦ καταπολεμηθέντος ὑπὸ Κύρου καὶ

Περσῶν. Περὶ ὧν νῦν ἡμεῖς τὰ κεφάλαια προειρηκότες, τὰ κατὰ μέρος ὕστερον ἀκριβῶς ἀναγράφομεν, ἐπειδὴν ἐπὶ τοὺς οἰκείους χρόνους ἐπιβάλωμεν. Κατὰ γὰρ τὸ δεύτερον ἔτος τῆς ἑπτακαιδεκάτης Ὀλυμπιάδος ἠρέθη βασιλεὺς ὑπὸ Μήδων Κυαξάρης, καθ' Ἡρόδοτον. Κιτησίας δὲ ὁ Κνίδιος τοῖς μὲν χρόνοις ὑπῆρξε κατὰ τὴν Κύρου στρατείαν ἐπὶ Ἄρταξέρξην τὸν ἀδελφόν, γενόμενος δὲ ἀχμάλωτος, καὶ διὰ τὴν ἰατρικὴν ἐπιστήμην ἀναληφθεὶς ὑπὸ τοῦ βασιλέως, ἑπτακαίδεκα ἔτη διετέλεσε τιμώμενος ὑπ' αὐτοῦ. Οὗτος οὖν φησὶν ἐκ τῶν βασιλικῶν διφθερῶν, ἐν αἷς οἱ Πέρσαι τὰς παλαιὰς πράξεις κατὰ τινα νόμον εἶχον συντεταγμένας, πολυπραγμονῆσαι τὰ καθ' ἕκαστα καὶ συνταξάμενος τὴν ἱστορίαν εἰς τοὺς Ἕλληνας ἐξενεγκεῖν. Φησὶν οὖν, μετὰ τὴν κατάλυσιν τῆς Ἀσσυρίων ἡγεμονίας Μήδους προστῆναι τῆς Ἀσίας, Ἀρβάκου βασιλεύοντος, τοῦ Σαρδανάπαλον καταπολεμήσαντος, καθότι προεῖρηται. Τούτου δ' ἄρξαντος ἔτη δυοὶ λείποντα τῶν τριάκοντα, διαδέξασθαι τὴν βασιλείαν τὸν υἱὸν Μαδαύκην, ὃν ἄρξαι τῆς Ἀσίας ἔτη πενήκοντα. Μετὰ δὲ τοῦτον τριάκοντα μὲν ἔτη βασιλεῦσαι Σώσαρμον, πενήκοντα δὲ Ἀρτύκαν, δύο δὲ πρὸς τοῖς εἴκοσι τὸν προσαγορευόμενον Ἀρβιάνην, τεσσαράκοντα δὲ Ἄρταϊον.

(C. 33.) Huius infestissimum bellum cum Candusiis, Parsondae et auctoritate deficientibus, et imprecatione motis, ut ad Cypri usque aetatem hostes Medorum se gererent.

33. Ἐπὶ δὲ τούτου συστήναι μέγαν πόλεμον

τοῖς Μήδοις πρὸς Καδουσίους, διὰ τοιαύτας αἰτίας. Παρσώδην τὸν Πέρσην, θαυμαζόμενον ἐπ' ἀνδρείᾳ καὶ συνέσει καὶ ταῖς ἄλλαις ἀρεταῖς, φίλον τε ὑπέσχετο τῷ βασιλεῖ, καὶ μέγιστον ἰσχύσαι τῶν μετεχόντων τοῦ βασιλικοῦ συνεδρίου· τοῦτον δ' ὑπὸ τοῦ βασιλέως ἔν τινι κρίσει λυπηθέντα, φυγεῖν μετὰ πεζῶν μὲν τριςχιλίων, ἰπέων δὲ χιλίων εἰς Καδουσίους· παρ' οἷς ἦν ἐκδεδομένος τὴν ἰδίαν ἀδελφὴν τῷ μάλιστα δυναστεύοντι κατὰ τούτους τοὺς τόπους. Γεινόμενον δὲ ἀποστάτην, καὶ πείσαντα τὸ σύμπαν ἔθνος ἀντέχεσθαι τῆς ἐλευθερίας, αἰρεθῆναι στρατηγὸν διὰ τὴν ἀνδρείαν. Ἐπειτα πυνθανόμενον ἀθροίζομένην ἐπ' αὐτὸν μεγάλην δύναμιν, καθοπλίσαι τοὺς Καδουσίους πανδημί, καὶ καταστρατοπεδεῦσαι πρὸς ταῖς εἰς τὴν χώραν εἰσβολαῖς, ἔχοντα τοὺς σύμπαντας οὐκ ἐλάττους εἴκοσι μυριάδων. Τοῦ δὲ βασιλέως Ἀρταίου στρατεύσαντος ἐπ' αὐτὸν μυριάσιν ὄγδοήκοντα μάχῃ κρατῆσαι, καὶ πλείους μὲν τῶν πεντακισμυρίων ἀνελεῖν, τὴν δ' ἄλλην δύναμιν ἐκβαλεῖν ἐκ τῆς Καδουσίων χώρας. Διὸ καὶ παρὰ τοῖς ἐγχωρίοις θαυμαζόμενον, αἰρεθῆναι βασιλέα, καὶ τὴν Μηδίαν συνεχῶς λεηλατεῖν, καὶ πάντα τόπον καταφθεῖρειν. Μεγάλης δὲ δόξης τυχόντα, καὶ γῆρα μέλλοντα καταστρέφειν τὸν βίον, ἄρᾳ θέσθαι παραστησάμενον τὸν διαδεχόμενον τὴν ἀρχήν, ὅπως μηδέποτε διαλύσονται ἔχθραν Καδοῦσιοι πρὸς Μήδους· εἰ δὲ συνθοῖντο ὁμολογίας, ἐξώλεις γενέσθαι τοὺς τε ἀπὸ τοῦ γένους αὐτοῦ καὶ Καδουσίους ἅπαντας. Διὰ δὲ ταύτας τὰς αἰτίας αἰὲν πολεμι-

κῶς ἐσχηκέναι Καδουσίους πρὸς Μήδους, καὶ μηδέποτε τοῖς τούτων βασιλεῦσιν ὑπηκόους γεγοῖναι, μέχρις ὅτου Κῦρος εἰς Πέρσας περιέστησε τὴν ἡγεμονίαν.

(C, 34) Artaxo successit Artynēs; huic Astibaras; quo regnante Parthi ad Sacas descēdere. Inde bellum cum Sacis, mulierum ferocia claris, tenente imperium et pacis conditiones accipiente Zarina, sapientia et virtute nobilissima, cui monumentum sepulchrale publice sacratum, honoresque heroici decreti. Aspades (Graecorum Astyages) ultimus Medorum rex, a Cyro victus. Hinc Média Persarum provincia.

34. Τῶν δὲ Μήδων βασιλεῦσαι μετὰ τὴν Ἀρταίου τελευτὴν Ἀρτύνην μὲν ἔτη δύο πρὸς τοῖς εἴκοσι, Ἀστιβάραν δὲ τεσσαράκοντα. Ἐπὶ δὲ τούτου Πάρθους ἀποστάντας Μήδων, Σάκαις τὴν τε χώραν καὶ τὴν πόλιν ἐγχειρίσαι. Διόπερ συστάντος πολέμου τοῖς Σάκαις πρὸς Μήδους ἐπ' ἔτη πλείω, γενέσθαι τε μάχας οὐκ ὀλίγας, καὶ συχνῶν παρ' ἀμφοτέροις ἀναιρεθέντων, τὸ τελευταῖον εἰρήνην αὐτοὺς ἐπὶ τοῖςδε συνθέσθαι· Πάρθους μὲν ὑπὸ Μήδους τετάχθαι, τῶν δὲ προὔπαρχόντων ἑκατέρους κυριεύσαντας, φίλους εἶναι καὶ συμμάχους ἀλλήλοις εἰς τὸν ἅπαντα χρόνον. Βασιλεῦσαι δὲ τότε τῶν Σακῶν γυναῖκα τὰ κατὰ πόλεμον ἐξηλωκυῖαν, καὶ τόλμη τε καὶ πράξει πολὺ διαφέρουσαν τῶν ἄλλων γυναικῶν τῶν ἐν Σάκαις, ὄνομα Ζαρίαν. Καθόλου μὲν οὖν τὸ ἔθνος τοῦτο γυναικῆς ἀλκίμους ἔχει, καὶ κοινωνούσας τοῖς ἀνδράσι τῶν ἐν τοῖς πολέμοις κινδύνων· ταύτην δὲ λέγεται τῷ τε κάλλει γενέσθαι πασῶν εὐπρεπεστάτην, καὶ ταῖς ἐπιβολαῖς καὶ τοῖς κατὰ μέρος ἐγχειρήμασι θαυμαστήν. Τῶν μὲν γὰρ

πλησιοχώρων βαρβάρων τοὺς ἐπηρμένους τῷ θρασεί
καὶ καταδουλομένους τὸ ἔθνος τῶν Σακῶν κατα-
πολεμηῆσαι, τῆς δὲ χώρας πολλὴν ἐξημερῶσαι, καὶ
πόλεις οὐκ ὀλίγας κτίσαι, καὶ τὸ σύνολον εὐδαιμο-
νέστερον τὸν βίον τῶν ὁμοεθνῶν ποιῆσαι. Διὸ καὶ
τοὺς ἐγχωρίους μετὰ τὴν τελευταίαν αὐτῆς χάριν ἀπο-
διδόντας τῶν εὐεργεσιῶν, καὶ τῆς ἀρετῆς μνημο-
νεύοντας, τάφον οἰκοδομῆσαι πολὺ τῶν ὄντων παρ'
αὐτοῖς ὑπερέχοντα. Ἐποστησαμένους γὰρ πυραμί-
δα τρίγωνον, τριῶν μὲν σταδίων ἐκάστην πλευρὰν
αὐτῆς κατασκευάσαι τὸ μῆκος, τὸ δ' ὕψος σταδιαῖ-
ον, εἰς ὃξὺ συνηγμένης τῆς κορυφῆς. Ἐπιστῆσαι
δὲ τῷ τάφῳ καὶ χρυσοῦν εἰκόνα κολοσσιακὴν, καὶ τι-
μὰς ἡρωϊκὰς ἀπονεῖμαι, καὶ ἄλλα πάντα μεγαλο-
πρεπέστερα ποιεῖν τῶν τοῖς προγεγονόσιν αὐτῆς
συγχωρηθέντων. Ἀστιβέρα δὲ τοῦ βασιλέως τῶν
Μήδων γῆρα τελευτήσαντος ἐν Ἐκβατάνοις, τὴν
ἀρχὴν Ἀσπάδαν τὸν υἱὸν διαδέξασθαι, τὸν ὑπὸ τῶν
Ἑλλήνων Ἀστιάγην καλούμενον. Τοῦτου δ' ὑπὸ
Κύρου τοῦ Πέρσου καταπολεμηθέντος, μεταπεσεῖν
τὴν βασιλείαν εἰς Πέρσας. Περὶ ὧν ἡμεῖς τὰ κατὰ
μέρος ἐν τοῖς ἰδίῳ χρόνοις ἀκριβῶς ἀναγράφομεν.
Περὶ μὲν οὖν τῆς Ἀσσυρίων καὶ Μήδων βασιλείας
καὶ τῆς τῶν συγγραφέων διαφωνίας ἱκανῶς εἰρησθαι
νομίζομεν· περὶ δὲ τῆς Ἰνδικῆς καὶ τῶν ἐν ταύτῃ
μυθολογουμένων ἐν μέρει διεξιμεν.

(C. 35.) Sequitur Indiae historia. Regionis situs; magni-
tudo: fertilitas, qua fruges, qua animalia; in quibus elephanti.

35. Ἡ τοίνυν Ἰνδικὴ τετραπλευρὸς οὖσα τῷ σχή-

ματι, τὴν μὲν πρὸς ἀνατολὰς νεύουσιν πλευρᾶν, καὶ τὴν πρὸς τὴν μεσημβρίαν ἢ μεγάλη περιέχει θάλαττα· τὴν δὲ πρὸς τὰς ἄρκτους τὸ Ἡμωδὸν ὄρος διείργει τῆς Σκυθίας, ἣν κατοικοῦσι τῶν Σκυθῶν οἱ προσαγορευόμενοι Σάκαι· τὴν δὲ τετάρτην τὴν πρὸς δύσιν ἐστραμμένην διείληφεν ὁ Ἰνδὸς προσαγορευόμενος ποταμός, μέγιστος ὧν σχεδὸν τῶν ἀπάντων μετὰ τὸν Νεῖλον. Τὸ δὲ μέγεθος τῆς ὅλης Ἰνδικῆς φασὶν ὑπάρχειν ἀπὸ μὲν ἀνατολῶν ἐπὶ δύσιν διςμυρίων ὀκτακισχιλίων σταδίων, ἀπὸ δὲ τῶν ἀρκτικῶν πρὸς μεσημβρίαν τριςμυρίων διςχιλίων. Τηλικαύτη δὲ οὔσα τὸ μέγεθος, δοκεῖ μάλιστα τοῦ κόσμου περιέχειν τὸν τῶν θερινῶν τροπῶν κύκλον, καὶ πολλαχῆ μὲν ἐπ' ἄκρας τῆς Ἰνδικῆς ἰδεῖν ἐστὶν ἄσκειους ὄντας τοὺς γνῶμονας, νυκτὸς δὲ τὰς ἄρκτους ἀθεωρήτους· ἐν δὲ τοῖς ἐσχάτοις οὐδ' αὐτὸν τὸν ἀρκτοῦρον φαίνεσθαι· καθ' ὃν δὴ τρόπον φασὶ καὶ τὰς σκιὰς κεκλίσθαι πρὸς μεσημβρίαν. Ἡ δ' οὖν Ἰνδικὴ πολλὰ μὲν ὄρη καὶ μεγάλα ἔχει, δένδρεσι παντοδαποῖς καρπίμοις πληθύοντα, πολλὰ δὲ πεδία καὶ μεγάλα καρποφόρα, τῶ μὲν κάλλει διάφορα, ποταμῶν δὲ πλήθει διαιρούμενα. Τὰ πολλὰ δὲ τῆς χώρας ἀρδεύεται, καὶ διὰ τοῦτο διπλοὺς ἔχει τοὺς κατ' ἔτος καρπούς, ζῶων τε παντοδαπῶν γέμει, διαφόρων τοῖς μεγέθεισι καὶ ταῖς ἀλκαῖς, τῶν μὲν χειρσαίων, τῶν δὲ καὶ πτηνῶν. Καὶ πλείστους δὲ καὶ μεγίστους ἐλέφαντας ἐκτρέφει, χορηγοῦσα τὰς τροφὰς ἀφθόνως· δι' ἃς ταῖς ῥώμαις τὰ θηρία ταῦτα πολὺ προέχει τῶν κατὰ τὴν Λιβύην γεννωμένων.

Διὸ καὶ πολλῶν θηρευομένων ὑπὸ τῶν Ἰνδῶν καὶ πρὸς τοὺς πολεμικοὺς ἀγῶνας κατασκευαζομένων, μεγάλας συμβαίνει γίνεσθαι ῥοπὰς πρὸς τὴν νίκην.

(C. 36.) Incolae et corpore, et animo praestantes. Foeta tellus tum metallis, tum fructibus, quorum varietas pluvia, bis quotannis cadente, alitur. Inde nulla victus inopia, legibus etiam populationem agrorum arcentibus.

36. Ὅμοίως δὲ καὶ τοὺς ἀνθρώπους ἢ πολυκαρπία τρέφουσα τοῖς τε ἀναστήμασι τῶν σωμάτων καὶ τοῖς ὄγκοις ὑπερφέροντας κατασκευάζει. εἶναι δὲ αὐτοὺς συμβαίνει καὶ πρὸς τὰς τέχνας ἐπιστήμονας, ὡς ἂν ἄερα μὲν ἔλκοντας καθαρὸν, ὕδωρ δὲ λεπτομερέστατον πίνοντας. Ἡ δὲ γῆ παμφόρος οὕσα τοῖς ἡμέροις καρποῖς, ἔχει καὶ φλέβας καταγείους πολλῶν καὶ παντοδαπῶν μετάλλων. Γίνεται γὰρ ἐν αὐτῇ πολὺς μὲν ἄργυρος καὶ χρυσός, οὐκ ὀλίγος δὲ χαλκός καὶ σίδηρος, ἔτι δὲ κασσίτερος, καὶ τἄλλα τὰ πρὸς κόσμον τε καὶ χρεῖαν καὶ πολεμικὴν παρασκευὴν ἀνήκοντα. Χωρὶς δὲ τῶν δημητριακῶν καρπῶν φύεται κατὰ τὴν Ἰνδικὴν πολλὴ μὲν κέγχρος, ἀρδευομένη τῇ τῶν ποταμίων ναμάτων δαψιλείᾳ, πολὺ δὲ ὄσπριον καὶ διάφορον, ἔτι δὲ ὄρυζα, καὶ τὸ προςαγορευόμενον βύσπορον, καὶ μετὰ ταῦτ' ἄλλα πλείω τῶν πρὸς διατροφὴν χρησίμων. Οὐκ ὀλίγους δὲ καὶ ἄλλους ἐδωδίμους καρποὺς φέρει, δυναμένους τρέφειν ζῶα, περὶ ὧν μακρὸν ἂν εἶη γράφειν. Διὸ καὶ φασὶ μηδέποτε τὴν Ἰνδικὴν ἐπισχεῖν λιμόν, ἢ καθόλου σπάνιν τῶν πρὸς τροφήν ἡμερον ἀνηκόντων. Διτιτῶν γὰρ ὄμβρων ἐν αὐτῇ γινομένων καθ' ἕκαστον ἔτος, τοῦ μὲν χειμερινοῦ,

οὗ, καθὰ παρὰ τοῖς ἄλλοις, ὁ σπόρος τῶν πυρίων γίνεται καρπῶν, τοῦ δ' ἑτέρου κατὰ τὴν θερινὴν τροπὴν, καθ' ἣν σπείρεσθαι συμβαίνει τὴν ὄρουσαν καὶ τὸ βόσπορον, ἔτι δὲ σήσαμον καὶ κέγχρον, κατὰ [δὲ] τὸ πλεῖστον ἀμφοτέροις τοῖς καρποῖς οἱ κατὰ τὴν Ἰνδικὴν ἐπιτυγχάνουσι. Πάντων δὲ μὴ τελεσφορομένων, θατέρου τῶν καρπῶν οὐκ ἀποτυγχάνουσιν οἱ τε αὐτοματίζοντες καρποί, καὶ αἱ κατὰ τοὺς ἐλώδεις τόπους φυόμεναι ῥίζαι, διάφοροι ταῖς γλυκῆτησιν οὔσαι, πολλὴν παρέχονται τοῖς ἀνθρώποις δαψίλειαν. Πάντα γὰρ σχεδὸν τὰ κατὰ τὴν χώραν πεδία γλυκεῖαν ἔχει τὴν ἀπὸ τῶν ποταμῶν ἰκμάδα, καὶ τὴν ἀπὸ τῶν ὄμβρων τῶν ἐν τῷ θέρει γινομένων, κατ' ἐνιαυτὸν κυκλικῆ τινὶ περιόδῳ παραδόξως εἰωθότων γίνεσθαι· καὶ τὰς ἐν τοῖς ἔλεσι ῥίζας ἔφοντος τοῦ καύματος, καὶ μάλιστα τῶν μεγάλων καλάμων. Συμβάλλονται δὲ παρὰ τοῖς Ἰνδοῖς καὶ τὰ νόμιμα πρὸς τὸ μηδέποτε λιμὸν γενέσθαι παρ' αὐτοῖς. Παρὰ μὲν γὰρ τοῖς ἄλλοις ἀνθρώποις οἱ πολέμιοι καταφθείροντες τὴν χώραν, ἀγεώρητον κατασκευάζουσι· παρὰ δὲ τούτοις τῶν γεωργῶν ἰερωῶν καὶ ἀσύλων ἐωμένων, οἱ πλησίον τῶν παρατάξεων γεωργοῦντες ἀνεπαίσθητοι τῶν κινδύνων εἰσίν. Ἀμφοτέροι γὰρ οἱ πολεμοῦντες ἀλλήλους μὲν ἀποκτείνουσιν ἐν ταῖς μάχαις, τοὺς δὲ περὶ τὴν γεωργίαν ὄντας ἐώσιν ἀβλαβεῖς, ὡς κοινούς ὄντας ἀπάντων εὐεργέτας· τὰς τε χώρας τῶν ἀντιπολεμούντων οὐτ' ἐμπυρίζουσιν, οὔτε δενδροτομοῦσιν.

(C. 37.) Indiae fluvii; celeberrimi Ganges et Indus. (Obiter de Gandaridis per elephantos suos invictis.) Vnde fluviorum tanta copia. Sillae fluvii natura mirabilis.

37. Ἐχει δὲ καὶ ποταμούς ἢ χώρα τῶν Ἰνδῶν πολλοὺς καὶ μεγάλους πλωτοὺς, οἱ τὰς πηγὰς ἔχοντες ἐν τοῖς ὄρεσι, τοῖς πρὸς τὰς ἄρκτους κεκλιμένοις, φέρονται διὰ τῆς πεδιάδος ὧν οὐκ ὀλίγοι συμμίσγοντες ἀλλήλοις, ἐμβάλλουσιν εἰς ποταμὸν τὸν ὀνομαζόμενον Γάγγην. Οὗτος δὲ τὸ πλάτος γενόμενος σταδίων τριάκοντα, φέρεται μὲν ἀπὸ τῆς ἄρκτου πρὸς μεσημβρίαν, ἐξερεύγεται δὲ εἰς τὸν Ὠκεανόν, ἀπολαμβάνων εἰς τὸ πρὸς ἕω μέρος τὸ ἔθνος τὸ τῶν Γανδαριδῶν, πλείστους ἔχον καὶ μεγίστους ἐλέφαντας. Διὸ καὶ τῆς χώρας ταύτης οὐδεὶς πάποτε βασιλεὺς ἐπηλυς ἐκράτησε, πάντων τῶν ἀλλοεθνῶν φοβουμένων τὸ πλῆθος καὶ τὴν ἀλκὴν τῶν θηρίων. Καὶ γὰρ Ἀλέξανδρος ὁ Μακεδῶν, ἀπάσης τῆς Ἀσίας κρατήσας, μόνους τοὺς Γανδαρίδας οὐκ ἐπολέμησε. Καταντήσας γὰρ ἐπὶ τὸν Γάγγην ποταμὸν μετὰ πάσης τῆς δυνάμεως, καὶ τοὺς ἄλλους Ἰνδοὺς καταπολεμήσας, ὡς ἐπύθετο τοὺς Γανδαρίδας ἔχειν τετρακισχιλίους ἐλέφαντας πολεμικῶς κεκοσμημένους, ἀπέγνω τὴν ἐπ' αὐτοὺς στρατείαν. Ὁ δὲ παραπλήσιος τῷ Γάγγη ποταμὸς, προσαγορευόμενος δὲ Ἰνδός, ἄρχεται μὲν ὁμοίως ἀπὸ τῶν ἄρκτων, ἐμβάλλων δὲ εἰς τὴν Ὠκεανόν, ἀφορίζει τὴν Ἰνδικήν· πολλὴν δὲ διεξιὼν πεδιάδα χώραν, δέχεται ποταμούς οὐκ ὀλίγους πλωτοὺς, ἐπιφανεστάτους δὲ Ἐρπιν καὶ Ῥδάσπην καὶ Ἀκεσῖνον. Χωρὶς δὲ τοῦτων ἄλλο πλῆθος ποταμῶν παντοδαπῶν διαῖ-

ῥεῖ, καὶ ποιεῖ κατάρῥυτον πολλοῖς κηπέμασι καὶ καρποῖς παντοδαποῖς τὴν χώραν. Τοῦ δὲ κατὰ τοὺς ποταμοὺς πλήθους καὶ τῆς τῶν ὑδάτων ὑπερβολῆς αἰτίαν φέρουσιν οἱ παρ' αὐτοῖς φιλόσοφοι καὶ φυσικοὶ τοιαύτην. Τῆς Ἰνδικῆς φασὶ τὰς περικειμένους χώρας, τὴν τε Σκυθῶν καὶ Βακτριανῶν, ἔτι δὲ καὶ τῶν Ἀριανῶν, ὑψηλοτέρας εἶναι τῆς Ἰνδικῆς ὥστε εὐλόγως εἰς τὴν ὑποκειμένην χώραν πανταχόθεν συρρέουσας τὰς λιβάδας, ἐκ τοῦ κατ' ὀλίγον ποιεῖν τοὺς τόπους καθύγρους, καὶ γεννηῖν ποταμῶν πλῆθος. Ἴδιον δὲ τι συμβαίνει περὶ τινὰ τῶν κατὰ τὴν Ἰνδικὴν ποταμῶν τὸν ὀνομαζόμενον Σίλλαν, ῥέοντα δὲ ἐκ τινος ὄμωνύμου κρήνης. Ἐπὶ γὰρ τοῦτου μόνου τῶν ἀπάντων ποταμῶν οὐδὲν τῶν ἐμβαλλομένων εἰς αὐτὸν ἐπιπλεῖ, πάντα δ' εἰς τὸν βυθὸν καταδύεται παραδόξως.

(C. 38.) Incolae aborigines; eorum victus, amictus, artes. Vetustissimae historiae fragmenta. Dionysus illic migravit cum copiis (etiam mulierum), quas Merum traductas, saevae pestis reliquit. Hinc fabula Graecorum de Dionyso *μυροῦφασι*. Is agri et vini culturam, artes, religiones, leges docendo, immortalitatem adeptus est, habuitque per 52 annos imperium, quod posteris traditum, sero in democratiam abiit.

38. Τὴν δὲ ὅλην Ἰνδικὴν, οὖσαν ὑπερμεγέθη λέγεται κατοικεῖν ἔθνη πολλὰ καὶ παντοδαπά, καὶ τούτων μηδὲν ἔχειν τὴν ἐξ ἀρχῆς γένεσιν ἔπηλυν, ἀλλὰ πάντα δοκεῖν ὑπάρχειν αὐτόχθονα. Πρὸς δὲ τούτοις, μήτε ξενικὴν ἀποικίαν προσδέχεσθαι πώποτε, μήτε εἰς ἄλλο ἔθνος ἀπεσταλκέναι. Μυθολογοῦσι δὲ τοὺς ἀρχαιοτάτους ἀνθρώπους τροφαῖς μὲν κεχοῤῥῆσθαι τοῖς αὐτομάτω φουμένοις ἐκ τῆς γῆς

καρποῖς, ἐσθῆσι δὲ ταῖς δοραῖς τῶν ἐγχωριῶν ζώων, καθάπερ καὶ παρ' Ἑλλησιν. Ὀμοίως δὲ καὶ τῶν τεχνῶν τὰς εὐρέσεις καὶ τῶν ἄλλων τῶν πρὸς βίον χρησίμων ἐκ τοῦ κατ' ὀλίγον γενέσθαι, τῆς χρείας αὐτῆς ὑφηγουμένης εὐφυεῖ ζώῳ, καὶ συνεργοὺς ἔχοντι πρὸς ἅπαντα χεῖρας, καὶ λόγον, καὶ ψυχῆς ἀγχινοίαν. Μυθολογοῦσι δὲ παρὰ τοῖς Ἰνδοῖς οἱ λογιώτατοι, περὶ ὧν καθῆκον ἂν εἴη συντόμως διελεθεῖν. Φασὶ γάρ, ἐν τοῖς ἀρχαιοτάτοις χρόνοις, παρ' αὐτοῖς ἔτι τῶν ἀνθρώπων κωμηδὸν οἰκούντων, παραγενέσθαι τὸν Διόνυσον ἐκ τῶν πρὸς ἑσπέραν τόπων, ἔχοντα δύναμιν ἀξιόλογον· ἐπελθεῖν δὲ τὴν Ἰνδικὴν ἅπασαν, μηδεμιᾶς οὔσης ἀξιολόγου πόλεως τῆς δυναμένης ἀντιτάξασθαι. Ἐπιγενομένων δὲ καυμάτων μεγάλων, καὶ τῶν τοῦ Διονύσου στρατιωτῶν λοιμικῆ νόσῳ διαφθειρομένων, συνέσει διαφέροντα τὸν ἡγεμόνα τοῦτον ἀπαγαγεῖν τὸ στρατόπεδον ἐκ τῶν πεδινῶν τόπων εἰς τὴν ὄρεινὴν. Ἐνταῦθα δὲ πνεόντων ψυχρῶν ἀνέμων, καὶ τῶν ναματιαίων ὑδάτων καθαρῶν ῥεόντων πρὸς αὐταῖς ταῖς πηγαῖς, ἀπαλλαγῆναι τῆς νόσου τὸ στρατόπεδον. Ὀνομάζεσθαι δὲ τῆς ὄρεινῆς τὸν τόπον τοῦτον Μηρόν, καθ' ὃν ὁ Διόνυσος ἐξέτρεψε τὰς δυνάμεις ἐκ τῆς νόσου· ἀπ' οὗ δὴ καὶ τοὺς Ἑλληνας περὶ τοῦ θεοῦ τούτου παραδεδωκέναι τοῖς μεταγενεστέροις, τετραφθαι τὸν Διόνυσον ἐν μηρῷ. Μετὰ δὲ ταῦτα τῆς παραθέσεως τῶν καρπῶν ἐπιμεληθέντα, μεταδιδόναι τοῖς Ἰνδοῖς, καὶ τὴν εὐρεσίαν τοῦ οἴνου καὶ τῶν ἄλλων τῶν εἰς τὸν βίον χρησίμων παραδοῦναι. Πρὸς δὲ

τούτοις, πόλεων τε ἀξιολόγων γενηθῆναι κτίστην, μεταγαγόντια εἰς κόμας εἰς τοὺς εὐθέτους τόπους, τιμῶν τε καταδειξάσαι τὸ θεῖον, καὶ νόμους εἰσηγήσασθαι καὶ δικαστήρια. Καθόλου δὲ πολλῶν καὶ καλῶν ἔργων εἰσηγητὴν γενόμενον, θεὸν νομισθῆναι, καὶ τυχεῖν ἀθανάτων τιμῶν. Ἱστοροῦσι δ' αὐτὸν καὶ γυναικῶν πλῆθος μετὰ τοῦ στρατοπέδου περιάγεσθαι, καὶ κατὰ τὰς ἐν τοῖς πολέμοις παρατάξεις τυμπάνοις καὶ κυμβάλοις κευρηθῆσθαι, μήπω σάλπιγγος εὐρημένης. Βασιλεύσαντα δὲ πάσης τῆς Ἰνδικῆς ἔτη δύο πρὸς τοῖς πενήκοντα γῆρα τελευτήσαι. Διαδεξαμένους δὲ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ τὴν ἡγεμονίαν, αἰεὶ τοῖς ἀφ' ἑαυτῶν ἀπολιπεῖν τὴν ἀρχήν. Τὸ δὲ τελευταῖον, πολλαῖς γενεαῖς ὕστερον καταλυθείσης τῆς ἡγεμονίας, δημοκρατηθῆναι τὰς πόλεις.

(C. 39.) Post Hercules Indiam pro numero natorum in plura regna distribuit; multas condidit urbes, in his regiam, Palibothra. Mortuo divum honores contigere. Posterī, rem praeclare gerentes, et bellis abstinuerant, neque colonias aliunde duxerunt. Florente iam populari imperio, tamen regna quaedam ad Alexandri adventum duravere. Leges Indorum, praecipue quae de aequali omnium libertate lata est.

39. Περὶ μὲν οὖν τοῦ Διονύσου καὶ τῶν ἀπογόνων αὐτοῦ τοιαῦτα μυθολογοῦσιν οἱ τὴν ὄρεινὴν τῆς Ἰνδικῆς κατοικοῦντες. Τὸν τε Ἡρακλέα φασὶ παρ' αὐτοῖς γεγενῆσθαι, καὶ παραπλησίως τοῖς Ἕλλησι, τό τε ῥόπαλον καὶ τὴν λεοντὴν αὐτῷ προσάπτουσι. Τῇ δὲ τοῦ σώματος ῥώμῃ καὶ ἀλκῇ πολλῶν τῶν ἄλλων ἀνθρώπων διενεγκεῖν, καὶ καθαρὰν ποιῆσαι τῶν θηρίων γῆν τε καὶ θάλατταν. Γαμήσαντα δὲ πλείους γυναῖκας, υἱοὺς μὲν πολλοὺς, θυγατέρα δὲ

μίαν γεννήσαι· καὶ τούτων ἐνηλίκων γενομένων, πᾶσαν τὴν Ἰνδικὴν διελόμενον εἰς ἴσας τοῖς τέκνοις μερίδας, ἅπαντας τοῖς τύποις ἀποδειῖξαι βασιλέας· μίαν δὲ θυγατέρα θρέψαντα, καὶ ταύτην βασιλίσσαν ἀποδειῖξαι. Κτίστην τε πόλεων οὐκ ὀλίγων γενέσθαι, καὶ τούτων τὴν ἐπιφανεστάτην καὶ μεγίστην προσαγορεύσαι Παλίβοθρα. Κατασκευάσαι δ' ἐν αὐτῇ καὶ βασιλεία πολυτελῆ, καὶ πλήθος οἰκητόρων καθιδρῦσαι· τὴν τε πόλιν ὀχυρῶσαι τάφροις ἀξιολόγοις, ποταμίαις ὕδασι πληρουμέναις. Καὶ τὸν μὲν Ἡρακλέα τὴν ἐξ ἀνθρώπων μετὰστασιν ποιησάμενον, ἀθανάτου τυχεῖν τιμῆς· τοὺς δ' ἀπογόνους αὐτοῦ, βασιλεύσαντας ἐπὶ πολλὰς γενεάς, καὶ πράξεις ἀξιολόγους μεταχειρισαμένους, μήτε στρατεῖαν ὑπερόριον ποιήσασθαι, μήτε ἀποικίαν εἰς ἄλλοεθνεῖς ἀποστεῖλαι. Ὑστερον δὲ πολλοῖς ἔτεσι τὰς πλείστας μὲν τῶν πόλεων δημοκρατηθῆναι, τινῶν δὲ ἐθνῶν τὰς βασιλείας διαμεῖναι μέχρι τῆς Ἀλεξάνδρου διαβάσεως. Νομίμων δ' ὄντων παρὰ τοῖς Ἰνδοῖς ἐνίων ἐξηλλαγμένων, θαυμασιώτατον ἂν τις ἠγήσαιτο τὸ καταδειχθὲν ὑπὸ τῶν ἀρχαίων παρ' αὐτοῖς φιλοσόφων. Νενομοθέτηται γὰρ παρ' αὐτοῖς δοῦλον μηδένα τὸ παράπαν εἶναι, ἐλευθέρους δ' ὑπάρχοντας τὴν ἰσότητα τιμᾶν ἐν πᾶσι. Τοὺς γὰρ μαθόντας μήθ' ὑπερέχειν, μήθ' ὑποπίπτειν ἄλλοις, κράτιστον ἔξιν βίον πρὸς ἀπάσας τὰς περιστάσεις. Εὐῆθεις γὰρ εἶναι νόμους ἐπίσης τιθέναι πᾶσι, τὰς δ' οὐσίας ἀνωμάλους κατασκευάζειν.

(C. 40.) Unversus populus in septem tribus s. ordines descriptus, quibus singulis sua officia, suae immunitates. Philosophi; agricolae; pastores; (C. 41.) Artifices; milites; ephori; senatores. Non mixtae tribus, nec per matrimonia, nec per vitae negotiorumque rationem.

40. Τὸ δὲ πᾶν πλῆθος τῶν Ἰνδῶν εἰς ἐπιτά μέρη διήρηται, ὧν ἐστὶ τὸ μὲν πρῶτον σύστημα φιλοσόφων, πλήθει μὲν τῶν ἄλλων μερῶν λειπόμενον, τῇ δ' ἐπιφανείᾳ πάντων πρωτεύον. Ἀλειτούργητοι γὰρ ὄντες οἱ φιλόσοφοι πάσης ὑπουργίας, οὔθ' ἐτέρων κυριεύουσιν, οὔθ' ὑφ' ἐτέρων δεσπύζονται. Παραλαμβάνονται δὲ ὑπὸ μὲν τῶν ἰδιωτῶν εἰς τε τὰς ἐν τῷ βίῳ θυσίας καὶ εἰς τὰς τῶν τετελευτηκότων ἐπιμελείας, ὡς θεοῖς γεγονότες προσφιλέστατοι, καὶ περὶ τῶν ἐν ἄθου μάλιστα ἐμπείρως ἔχοντες· ταύτης τε τῆς ὑπουργίας δῶρά τε καὶ τιμὰς λαμβάνουσιν ἀξιολόγους. Τῷ δὲ κοινῷ τῶν Ἰνδῶν μεγάλας παρέχονται χρείας, παραλαμβανόμενοι μὲν κατὰ τὸ νέον ἔτος ἐπὶ τὴν μεγάλην σύνοδον, προλέγοντες δὲ περὶ αὐχμῶν καὶ ἐπομβρίας, ἔτι δὲ ἀνέμων εὐπνοίας, καὶ νόσων, καὶ τῶν ἄλλων τῶν δυναμένων τοὺς ἀκούοντας ὠφελῆσαι. Τὰ μέλλοντα γὰρ προκαοῦσαντες οἱ τε πολλοὶ καὶ ὁ βασιλεὺς, ἐκπληροῦσιν αἰεὶ τὸ μέλλον ἐκλείπειν, καὶ προκατασκευάζουσιν αἰεὶ τι τῶν χρησίμων. Ὁ δὲ ἀποτυχῶν τῶν φιλοσόφων ἐν ταῖς προρρήσεσιν, ἄλλην μὲν οὐδεμίαν ἀναδέχεται τιμωρίαν, ἢ βλασφημίαν, ἄφωνος δὲ διατελεῖ τὸν λοιπὸν βίον. Δεύτερον δ' ἐστὶ μέρος τὸ τῶν γεωργῶν, οἱ τῷ πλήθει τῶν ἄλλων πολὺ προσέχειν δοκοῦσιν. Οὗτοι δὲ πολέμων καὶ τῆς ἄλλης λειτουργίας ἀφειμένοι, περὶ τὰς γεωργίας ἀσχο-

λοῦνται· καὶ οὐδεὶς ἂν πολέμιος περιτυχὼν γεωργῶν
κατὰ τὴν χώραν, ἀδικήσειεν, ἀλλ' ὡς κοινούς εὐερ-
γέτας ἡγούμενοι, πάσης ἀδικίας ἀπέχονται. Διόπερ
ἀδιάφθορος ἡ χώρα διαμένουσα καὶ καρποῖς βρι-
θουσα, πολλὴν ἀπόλαυσιν παρέχεται τῶν ἐπιτη-
δείων τοῖς ἀνθρώποις. Βιοῦσι δ' ἐπὶ τῆς χώρας
μετὰ τέκνων καὶ γυναικῶν οἱ γεωργοί, καὶ τῆς εἰς
τὴν πόλιν καταβάσεως παντελῶς ἀφροστήκασιν. Τῆς
δὲ χώρας μισθοὺς τελοῦσι τῷ βασιλεῖ, διὰ τὸ πᾶ-
σαν τὴν Ἰνδικὴν βασιλικὴν εἶναι, ἰδιώτη δὲ μηδενὶ
γῆν ἐξεῖναι κεκτῆσθαι· χωρὶς δὲ τῆς μισθώσεως τε-
τάρτην εἰς τὸ βασιλικὸν τελοῦσι. Τρίτον δ' ἐστὶ
φυλόν, τὸ τῶν βουκόλων καὶ ποιμένων, καὶ καθό-
λου πάντων τῶν νομέων, οἳ πόλιν μὲν ἢ κώμην οὐκ
οἰκοῦσι, σκηνίτη δὲ βίῳ χρῶνται. Οἱ δ' αὐτοὶ καὶ
κυνηγετοῦντες, καθαρὰν ποιοῦσι τὴν χώραν ὀρ-
νέων καὶ θηρίων. Εἰς ταῦτα δὲ ἀσκοῦντες καὶ φι-
λοπονοῦντες, ἐξημεροῦσι τὴν Ἰνδικὴν, πλήθουσαν
πολλῶν καὶ παντοδαπῶν θηρίων τε καὶ ὀρνέων, τῶν
καθεσθιόντων τὰ σπέρματα τῶν γεωργῶν.

41. Τέταρτον δ' ἐστὶ μέρος τὸ τῶν τεχνιτῶν·
τούτων οἱ μὲν εἰσὶν ὀπλοποιοί, οἱ δὲ τοῖς γεωργοῖς
ἢ τισὶν ἄλλοις τὰ χρήσιμα πρὸς ὑπηρεσίαν κατα-
σκευάζουσιν. Οὗτοι δὲ οὐ μόνον ἀτελεῖς εἰσὶν, ἀλ-
λὰ καὶ σιτομετρίαν ἐκ τοῦ βασιλικοῦ λαμβάνουσι.
Πέμπτον δὲ στρατιωτικόν, εἰς τοὺς πολέμους εὐ-
φροῦν, τῷ μὲν πλήθει δεύτερον, ἀνέσει δὲ καὶ
παιδιᾶ πλείστη χρώμενον ἐν ταῖς εἰρήναις. Τρέ-
φεται δ' ἐκ τοῦ βασιλικοῦ πᾶν τὸ πλῆθος τῶν στρα-

τιωτῶν, καὶ τῶν πολεμιστῶν ἵππων τε καὶ ἐλεφάντων. Ἐκτον δ' ἐστὶ τὸ τῶν ἐφόρων· οὗτοι δὲ πολυπραγμοῦντες πάντα καὶ ἐφορῶντες τὰ κατὰ τὴν Ἰνδικήν, ἀπαγγέλλουσι τοῖς βασιλεῦσιν, ἐὰν δὲ ἡ πόλις αὐτῶν ἀβασίλευτος ἦ, τοῖς ἄρχουσιν. Ἐβδομον δ' ἐστὶ μέρος τὸ βουλευῶν μὲν καὶ συνεδρεῶν τοῖς ὑπὲρ τῶν κοινῶν βουλευομένοις, πλήθει μὲν ἐλάχιστον, εὐγενείᾳ δὲ καὶ φρονήσει μάλιστα θαυμαζόμενον. Ἐκ τούτων γὰρ οἱ τε σύμβουλοι τοῖς βασιλεῦσιν εἰσιν, οἱ τε διοικηταὶ τῶν κοινῶν, καὶ οἱ δικασταὶ τῶν ἀμφισβητουμένων· καὶ καθόλου τοὺς ἡγεμόνας καὶ τοὺς ἄρχοντας ἐκ τούτων ἔχουσι. Τὰ μὲν οὖν μέρη τῆς διηρημένης πολιτείας παρ' Ἰνδοῖς σχεδὸν ταῦτά ἐσιν. Οὐκ ἐστὶ δὲ γαμῆν ἐξ ἄλλου μέρους, ἢ προαιρέσεις ἢ τέχνας μεταχειρίζεσθαι, οἷον, στρατιώτην ὄντα γεωργεῖν, ἢ τεχνίτην ὄντα φιλοσοφεῖν.

(C. 42.) Elephantorum brevis physiologia quaedam. Hospitum peculiaris tutela et proprii iudices.

42. Ἐχει δ' ἡ τῶν Ἰνδῶν χώρα πλείστους καὶ μεγίστους ἐλέφαντας ἀλκῇ τε καὶ μεγέθει πολὺ διαφέροντας. Ὀχεύεται δὲ τοῦτο τὸ ζῷον, οὐχ, ὡς περ τινὲς φασιν, ἐξηλλαγμένως, ἀλλ' ὁμοίως ἵπποις καὶ τοῖς ἄλλοις τετραπόδοις ζώοις. Κύνουσι δὲ τοὺς μὲν ἐλάχιστους μῆνας, ἑκκαίδεκα, τοὺς δὲ πλείστους, ὀκτωκαίδεκα. Τίκτουσι δὲ, καθάπερ ἵπποι, κατὰ τὸ πλείστον ἕν, καὶ τρέφουσι τὸ γεννηθὲν αἰ μητέρες ἐπ' ἕτη ἕξ. Ζῶσι δ' οἱ πλείστοι καθάπερ ὁ μακροβιώτατος ἄνθρωπος· οἱ δὲ μάλιστα

γηράσαντες, ἔτη διακόσια. Εἰσὶ δὲ παρ' Ἰνδοῖς καὶ ἐπὶ τοὺς ξένους ἄρχοντες τεταγμένοι, καὶ φροντίζοντες, ὅπως μηδεὶς ξένος ἀδικῆται. Τοῖς δ' ἀφ' ὧσιν αὐτοῦσι τῶν ξένων ἰατροὺς εἰσάγουσι, καὶ τὴν ἄλλην ἐπιμέλειαν ποιοῦνται, καὶ τελευτήσαντας θάπτουσιν. Ἔτι δὲ τὰ καταλειφθέντα χρήματα τοῖς προσήκουσιν ἀποδιδόασιν. Οἱ τε δικασταὶ τὰς κρίσεις παρ' αὐτοῖς ἀκριβῶς διαγινώσκουσι, καὶ πικρῶς τοῖς ἁμαρτάνουσι προσφέρονται. Περὶ μὲν οὖν τῆς Ἰνδικῆς καὶ τῶν κατ' αὐτὴν ἀρχαιολογούμενων ἀρκεσθησόμεθα τοῖς ῥηθεῖσι.

(C. 43.) Indis finitimi Scythae. Quorum prima perexigua sedes ad Araxem promotā est virtute regum, inprimis Scythae, a Iove geniti suoque gentem nomine insignientis. Posteris eius, duobus fratribus, Pali et Napi, qui prolatis imperii finibus, terras occuparunt, caeteris regibus Sacae, Massagetae, Arimaspi, alii originem debent. Sauromatarum colonia Scythiam devastavit.

43. Περὶ δὲ τῶν Σκυθῶν τῶν οἰκούντων τὴν ὄμορον χώραν ἐν μέρει διεξιμεν. Οὗτοι γὰρ τὸ μὲν ἐξ ἀρχῆς ὀλίγην ἐνέμοντο χώραν, ὕστερον δὲ κατ' ὀλίγον αὐξηθέντες, διὰ τὰς ἀλκὰς καὶ τὴν ἀνδρείαν, πολλὴν μὲν κατεκτήσαντο χώραν, τὸ δὲ ἔθνος εἰς μεγάλην ἡγεμονίαν καὶ δόξαν προήγαγον. Τὸ μὲν οὖν πρῶτον παρὰ τὸν Ἀράξην ποταμὸν ὀλίγοι κατόικουν παντελοῖς καὶ διὰ τὴν ἀδοξίαν καταφρονοῦμενοι· ἓνα δὲ τῶν ἀρχαίων ἔχοντες βασιλέα φιλοπόλεμον, καὶ διαφέροντα στρατηγία προσεκλήσαντο χώραν, τῆς μὲν ὄρεινῆς ἕως πρὸς τὸν Καύκασον, τῆς δὲ πεδινῆς τὰ παρὰ τὸν ὠκεανὸν καὶ τὴν Μαιῶσιν λίμνην, καὶ τὴν ἄλλην χώραν ἕως Τανάϊδος πο-

ταμοῦ. Ὡστερον δὲ μυθολογοῦσι Σκύθαι γηγενῆ, παρ' αὐτοῖς γενέσθαι παρθένον· ταύτην δ' ἔχειν τὰ μὲν ἄνω μέρη τοῦ σώματος μέχρι τῆς ζώνης, γυναικεῖα· τὰ δὲ κατώτερα, ἐχίδνης. Ταύτη δὲ Δία μιγέντα γεννῆσαι παῖδα Σκύθην ὄνομα. Τοῦτον δὲ γενόμενον ἐπιφανέστατον τῶν πρὸ αὐτοῦ, τοὺς λαοὺς ἀφ' ἑαυτοῦ Σκύθας προσαγορευῆσαι. Τῶν δὲ ἀπογόνων τούτου τοῦ βασιλέως ἀδελφοὺς δύο γενέσθαι διαφόρους ἀρετῆ, καὶ τὸν μὲν Πάλον, τὸν δὲ Νάπην ὀνομάσθαι. Τούτων δ' ἐπιφανεῖς πράξεις κατεργασαμένων, καὶ διελομένων τὴν βασιλείαν, ἀφ' ἑκατέρου τοὺς λαοὺς, τοὺς μὲν Πάλους, τοὺς δὲ Νάπας προσαγορευθῆναι. Μετὰ δὲ τινας χρόνους τοὺς ἀπογόνους τούτων τῶν βασιλέων, ἀνδρεία καὶ στρατηγία διενέγκαντας, πολλὴν μὲν πέραν τοῦ Τανάϊδος ποταμοῦ χώραν καταστρέψασθαι μέχρι τῆς Θράκης· ἐπὶ δὲ θάτερα μέρη στρατεύσαντας διατεῖναι τῇ δυνάμει μέχρι τοῦ κατ' Αἴγυπτον Νείλου. Πολλὰ δὲ καὶ μεγάλα τῶν ἀνὰ μίσον τούτων ἔθνῶν καταδουλωσαμένους, προβιβάσαι τὴν ἡγεμονίαν τῶν Σκυθῶν τῇ μὲν ἐπὶ τὸν πρὸς ἀνατολὰς ὠκεανόν, τῇ δ' ἐπὶ τὴν Κασπίαν θάλασσαν, καὶ Μαιῶτιν λίμνην. Ἠϋξήθη γὰρ ἐπὶ πολὺ τοῦτο τὸ ἔθνος, καὶ βασιλεῖς ἔσχεν ἀξιολόγους· ἀφ' ὧν τοῖς μὲν, Σάκας προσαγορευθῆναι, τοὺς δέ, Μασσαγέτας, τινὰς δέ, Ἀριμασποὺς, καὶ τούτοις ὁμοίως ἄλλους πλείονας. Ἐπὶ δὲ τούτων τῶν βασιλέων πολλὰ μὲν καὶ τῶν ἄλλων τῶν καταπολεμηθέντων ἔθνῶν μετοικισθῆναι, δύο δὲ μεγίστας ἀποικίας γε-

νέσθαι, τὴν μὲν ἐκ τῶν Ἀσσυρίων μετασιαθεῖσαν εἰς τὴν μεταξὺ χώραν τῆς τε Παφλαγονίας καὶ τοῦ Πόντου· τὴν δὲ ἐκ τῆς Μηδίας παρὰ τὸν Τάναϊν καθιδρυνθεῖσαν, ἧς τοὺς λαοὺς Σαυρομάτας ὀνομασθῆναι. Τούτους δ' ὕστερον πολλοῖς ἔτεσιν αὐξηθέντας πορθῆσαι πολλὴν τῆς Σκυθίας, καὶ τοὺς καταπολεμηθέντας ἄρδην ἀναιροῦντας, ἔρημον ποιῆσαι τὸ πλεῖστον μέρος τῆς χώρας.

(Cap. 44.) Anarchia, dein gynaeocratia Scytharum: quorum feminae fortitudine et rebus gestis ita excelluerunt, ut gens Amazonum (Cap. 45.) ad Thermodontem fluvium a muliere, muliere exercitum cogente, constitueretur, et in militiae disciplina exerce retur. Mares bello inutiles facti. Vnde nomen Amazonum. Earum prima dux Themiscyram condidit et ornavit, finitimisque cis Tanaim victis, heroïna occubuit.

44. Μετὰ δὲ ταῦτα ἀναρχίας γενομένης κατὰ τὴν Σκυθίαν, ἐβασίλευσαν γυναῖκες ἀλκῆ διαφέρουσαι. Ἐν τούτοις γὰρ ἔθνεσιν αἱ γυναῖκες γυμνάζονται πρὸς πόλεμον παραπλησίως τοῖς ἀνδράσι, καὶ ταῖς ἀνδρείαις οὐδὲν λείπονται τῶν ἀνδρῶν. Διὸ καὶ γυναικῶν ἐπιφανῶν πολλαὶ καὶ μεγάλαι πράξεις ἐπετελέσθησαν, οὐ μόνον κατὰ τὴν Σκυθίαν, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν ὁμορον ταύτης χώραν. Κύρου μὲν γὰρ τοῦ Περσῶν βασιλέως πλεῖστον ἰσχύσαντος τῶν καθ' αὐτόν, καὶ στρατεύσαντος ἀξιολόγοις δυνάμεσιν εἰς τὴν Σκυθίαν, ἧ βασιλίсса τῶν Σκυθῶν τό τε στρατόπεδον τῶν Περσῶν κατέκοψε, καὶ τὸν Κύρον αἰχμάλωτον γενόμενον ἀνεσταύρωσε· τό τε συσταθὲν ἔθνος τῶν Ἀμαζόνων τοσοῦτον ἀνδρεία διήνεγκεν, ὥστε μὴ μόνον πολλὴν χώραν ὁμορον καταδραμεῖν, ἀλλὰ καὶ πολλὴν τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀσίας καταστρέφασθαι. Ἡμεῖς δ' ἐπεὶ περὶ τῶν

Ἀμαζονίδων ἐμνήσθημεν, οὐκ ἀνοίκειον εἶναι τομίζομεν διελθεῖν περὶ αὐτῶν τὰ διὰ τὴν παραδοξολογίαν μύθοις ὅμοια διαληφθέντα.

45. Παρὰ τὸν Θερμώδοντα τοίνυν ποταμὸν ἔθνη [κρατοῦντος] γυναικοκρατουμένου, καὶ τῶν γυναικῶν ὁμοίως τοῖς ἀνδράσι τὰς πολεμικὰς χρείας μεταχειριζομένων, φασὶ μίαν ἐξ αὐτῶν, βασιλικὴν ἐξουσίαν ἔχουσαν, ἀλκῇ καὶ ῥώμῃ διενεγκεῖν· συστησαμένην δὲ γυναικῶν στρατόπεδον, γυμνάσαι τε τοῦτο, καὶ τινὰς τῶν ὁμόρων καταπολεμῆσαι. Αὐξομένης δὲ τῆς περὶ αὐτὴν ἀρετῆς τε καὶ δόξης, συνεχῶς ἐπὶ τὰ πλησιόχωρα τῶν ἔθνων στρατεύειν, καὶ τῆς τύχης εὐροῦσης, φρονήματος ἐμπίπλυσθαι. Καὶ θυγατέρα μὲν Ἄρεος ἑαυτὴν προσαγορεύσαι, τοῖς δὲ ἀνδράσι προσνεῖμαι τὰς ταλασιουργίας, καὶ τὰς τῶν γυναικῶν κατ' οἶκους ἐργασίας. Νόμους τε καταδεῖξαι, δι' ὧν τὰς μὲν γυναῖκας ἐπὶ τοὺς πολεμικοὺς ἀγῶνας προάγειν, τοῖς δὲ ἀνδράσι ταπεινώσειν καὶ δουλείαν περιάπτειν. Τῶν δὲ γεννωμένων τοὺς μὲν ἄρσενας πηροῦν τὰ τε σκέλη καὶ τοὺς βραχίονας, ὥστε ἀχρήστους κατασκευάζειν πρὸς τὰς πολεμικὰς χρείας· τῶν δὲ θηλυτερόων τὸν δεξιὸν μᾶστον ἐπικαίειν, ἵνα μὴ κατὰ τὰς μάχας τοῦ σώματος ἐπαιρόμενος ἐνοχλῇ· ἀφ' ἧς αἰτίας συμβῆναι τὸ ἔθνος τῶν Ἀμαζόνων ταύτης τυχεῖν τῆς προσηγορίας. Καθόλου δὲ διαφέρουσαν αὐτὴν συνέσει καὶ στρατηγίᾳ, πόλιν μὲν κτίσαι μεγάλην παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Θερμώδοντος ποταμοῦ, τοῦνομα Θεμίσκυραν, καὶ βασίλεια κατασκευάσαι περιβόητα· κατὰ δὲ τὰς στρα-

τείας ἐπιμελησαμένην πολὺ τῆς εὐταξίας, τὸ μὲν πρῶτον καταπολεμῆσαι πάντας τοὺς ὁμόρους μέχρι τοῦ Τανάϊδος ποταμοῦ. Καὶ ταύτην μὲν φασὶ ταύτας τὰς πράξεις ἐπιτελεσαμένην, καὶ κατὰ τινα μάχην λαυπρῶς ἀγωνισαμένην, ἠρωϊκῶς τελευτῆσαι.

(Cap. 46.) Filia, regni maternaeque virtutis heres, Martis et Dianae Tauricae sacra instituit, imperiique fines protulit, suis facilis et cara. Quae successerunt, gloriose regnarunt, donec Herculis adversus Hippolyten expeditione fractae Amazonum opes, paulatimque a vicinis exstinctae sunt. Penthesilea, ultima earum regina, profuga Troianis copias adduxit, ab Achille caesa.

46. Διαδεξαμένην δὲ τὴν ταύτης θυγατέρα τὴν βασιλείαν, ζηλώσαι μὲν τὴν μητρὸς ἀρετὴν, ὑπερβαλέσθαι δὲ ταῖς κατὰ μέρος πράξεσι. Τὰς μὲν γὰρ παρθένους ἀπὸ τῆς πρώτης ἡλικίας ἔν τε ταῖς θήραις γυμνάζειν, καὶ καθ' ἡμέραν ἀσκεῖν τὰ πρὸς πόλεμον ἀνήκοντα. Καταδεῖξαι δὲ καὶ θυσίας μεγαλοπρεπεῖς Ἄρει τε καὶ Ἀρτίμιδι τῇ προσαγορευομένη Ταυροπόλῳ. Στρατεύσασαν δὲ εἰς τὴν πέραν τοῦ Τανάϊδος ποταμοῦ χώραν, καταπολεμῆσαι πάντα τὰ ἔθνη τὰ συνεχῆ μέχρι τῆς Θράκης· ἀνακάμψασαν δὲ μετὰ πολλῶν λαφύρων εἰς τὴν οἰκίαν, ταοὺς τε μεγαλοπρεπεῖς κατασκευάσαι τῶν προειρημένων θεῶν, καὶ τῶν ὑποτεταγμένων ἐπιεικῶς ἄρχουσας, ἀποδοχῆς τυγχάνειν τῆς μεγίστης. Στρατεῦσαι δὲ καὶ ἐπὶ θάτερα μέρη, καὶ πολλὴν τῆς Ἀσίας κατακτήσασθαι, καὶ διατεῖναι τῇ δυνάμει μέχρι τῆς Συρίας. Μετὰ δὲ τὴν ταύτης τελευτὴν αἰεὶ τὰς προσηκούσας τῷ γένει διαδεχομένας τὴν βασιλείαν, ἀρξαι μὲν ἐπιφανῶς, αὐξῆσαι δὲ τὸ ἔθνος τῶν Ἀμαζονίδων δυνάμει τε καὶ δόξῃ. Μετὰ δὲ ταῦτα πολ-

λαῖς γενταῖς ὕστερον, διαβεβοημένης κατὰ πῦσαν τὴν οἰκουμένην τῆς περὶ αὐταῖς ἀρετῆς, Ἡρακλέα φασί, τὸν ἐξ Ἀλκμήτης καὶ Διός, ἄθλον λαβεῖν παρ' Εὐρυσθέως τὸν Ἱππολύτης τῆς Ἀμαζόνος ζωστήρα. Διόπερ στρατεῦσαι μὲν αὐτόν, παρατάξει δὲ μεγάλη νικῆσαντα, τό τε στρατόπεδον τῶν Ἀμαζόνων κατακόψαι, καὶ τὴν Ἱππολύτην μετὰ τοῦ ζωστήρος ζωγήσαντα, τὸ ἔθνος τοῦτο τελέως συντριῖναι. Διόπερ τοὺς περιοικοῦντας βαρβάρους, τῆς μὲν ἀσθενείας αὐτῶν καταφρονήσαντας, τῶν δὲ καθ' ἑαυτοὺς μηδ' ἐπισημασάντων πολεμῆσαι συνεχῶς τὸ ἔθνος, ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε μηδ' ὄνομα τοῦ γένους τῶν Ἀμαζονίδων ἀπολιπεῖν. Μετὰ γὰρ τὴν Ἡρακλέους στρατείαν ὀλίγοις ὕστερον ἔτεσι κατὰ τὸν Τρωϊκὸν πόλεμον, φασὶ Πενθεοίλειαν τὴν βασιλεύουσαν τῶν ὑπολειμμένων Ἀμαζονίδων, Ἄρεος μὲν οὖσαν θυγατέρα, φόνον δ' ἐμφύλιον ἐπιτελεσασμένην, φυγεῖν ἐκ τῆς πατρίδος διὰ τὸ μύσος· συμμαχήσασαν δὲ τοῖς Τρωσὶ μετὰ τὴν Ἔκτορος τελευτήν, πολλοὺς ἀνελεῖν τῶν Ἑλλήνων· ἀριστεύουσαν δ' αὐτὴν ἐν τῇ παρατάξει, καταστρέψαι τὸν βίον ἡρωϊκῶς, ὑπ' Ἀχιλλέως ἀναιρεθεῖσαν. Τῶν μὲν οὖν Ἀμαζονίδων ἐσχάτην ταύτην λέγουσιν ἀνδρεία διενεγεῖν, καὶ τὸ λοιπὸν αἰεὶ τὸ ἔθνος ταπεινούμενον, ἀσθενῆσαι παντελῶς· διὸ καὶ κατὰ τοὺς νεωτέρους καιροὺς, ἐπειδὴν τινες περὶ τῆς αὐτῶν ἀνδρείας διεξίωσι, μύθους ἡγοῦνται πεπλασμένους τὰς περὶ τῶν Ἀμαζονίδων ἀρχαιολογίας.

(C. 47.) Antiquissima Hyberboreorum. Terrae situs ex Hecataeo: nominis causa: soli fecunditas. Nata ibi Latona, ideoque Apollinis cultus praecipuus. Eximia eorum in Graecos amicitia, quam et donaria, a peregrinantibus Graecis relicta, testantur, et Abaris, in Graeciam profectus, renovavit. Luna ipsis proxima. Apollinis solennis apparatus: hinc annus magnus. Urbis imperium et sacrorum cura penes Boreadas.

47. Ἡμεῖς δ' ἐπεὶ τὰ πρὸς ἄρκτους κεκλιμένα μέρη τῆς Ἀσίας ἠξιώσαμεν ἀναγραφῆς, οὐκ ἀνοίκειον εἶναι νομίζομεν τὰ περὶ τῶν Ἑπερβορέων μυθολογούμενα διελθεῖν. Τῶν γὰρ τὰς παλαιὰς μυθολογίας ἀναγεγραφότων Ἑκαταῖος καὶ τινες ἕτεροὶ φασιν, ἐν τοῖς ἀντιπέραν τῆς Κελτικῆς τόποις κατὰ τὸν ὠκεανὸν εἶναι νῆσον οὐκ ἐλάττω τῆς Σικελίας. Ταύτην ὑπάρχειν μὲν κατὰ τὰς ἄρκτους, κατοικεῖσθαι δὲ ὑπὸ τῶν ὀνομαζομένων Ἑπερβορέων, ἀπὸ τοῦ πορρωτέρω κεῖσθαι τῆς βορείου πνοῆς· οὐσαν δ' αὐτὴν εὐγείον τε καὶ πάμφορον, εἶτε δὲ εὐκрасία διαφέρουσαν, διττοὺς κατ' ἔτος ἐκφέρειν καρπούς. Μυθολογοῦσι δ' ἐν αὐτῇ τὴν Αἰθιῶπιαν γεγονέναι· διὸ καὶ τὸν Ἀπόλλωνα μάλιστα τῶν ἄλλων θεῶν παρ' αὐτοῖς τιμᾶσθαι. Εἶναι δ' αὐτοὺς ὡς περὶ ἱερεῖς τινὰς Ἀπόλλωνος, διὰ τὸ τὸν θεὸν τοῦτον καθ' ἡμέραν ὑπ' αὐτῶν ὑμνεῖσθαι μετ' ᾠδῆς συνεχῶς, καὶ τιμᾶσθαι διαφερόντως. Ἑπάρχειν δὲ καὶ κατὰ τὴν νῆσον τέμενος τε Ἀπόλλωνος μεγαλοπρεπές, καὶ ναὸν ἀξιόλογον ἀναθήμασι πολλοῖς κεκοσμημένον, σφαιροειδῆ τῷ σχήματι, καὶ πόλιν [μὲν ὑπάρχειν] ἱερὰν τοῦ θεοῦ τούτου· τῶν δὲ κατοικούντων αὐτὴν τοὺς πλείστους εἶναι καθαριστίας, καὶ συνεχῶς ἐν τῷ ναῷ καθαρίζοντας, ὕμνους λέγειν τῷ θεῷ μετ' ᾠδῆς, ἀποσεμνύοντας αὐτοῦ τὰς πράξεις. Ἐχειν δὲ τοὺς Ἑπερβορέους ἰδίαν τινὰ διά-

λεκτον, καὶ πρὸς τοὺς Ἑλληνας οἰκειότατα διακείσθαι, καὶ μάλιστα πρὸς τοὺς Ἀθηναίους καὶ Δηλίους, ἐκ παλαιῶν χρόνων παρεληφότας τὴν εὐνοίαν ταύτην. Καὶ γὰρ τῶν Ἑλλήνων τινὰς μυθολογοῦσι παραβαλεῖν εἰς Ἐπερβορέους, καὶ ἀναθήματα πολυτελῆ καταλιπεῖν, γράμμασιν Ἑλληνικοῖς ἐπιγεγραμμένα. Ὡσαύτως δὲ καὶ ἐκ τῶν Ἐπερβορέων Ἀβαριν εἰς τὴν Ἑλλάδα καταστήσαντα τὸ παλαιόν, ἀνασῶσαι τὴν πρὸς Δηλίους εὐνοίαν τε καὶ συγγένειαν. Φασὶ δὲ καὶ τὴν σελήνην ἐκ ταύτης τῆς νῆσου φαίνεσθαι παντελῶς ὀλίγον ἀπέχουσαν τῆς γῆς, καὶ τινὰς ἐξοχὰς γεώδεις ἔχουσαν φανεράς. Λέγεται δὲ καὶ τὸν θεὸν δι' ἐτῶν ἑνεακαίδεκα καταστῆναι εἰς τὴν νῆσον, ἐν οἷς καὶ αἱ τῶν ἀστρῶν ἀποκαταστάσεις ἐπὶ τέλος ἄγονται· καὶ διὰ τοῦτο τὸν ἑνεακαίδεκαετη χρόνον ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων μέγαν ἐνιαυτὸν ὀνομάζεσθαι. Κατὰ δὲ τὴν ἐπιφάνειαν ταύτην τὸν θεὸν κηθαρίζειν τε καὶ χορεύειν συνεχῶς τὰς νύκτας, ἀπὸ ἰσημερίας ἑαρινῆς ἕως πλειάδος ἀνατολῆς, ἐπὶ τοῖς ἰδίῳις εὐημερήμασι τερπόμενον. Βασιλεύειν τε τῆς πόλεως ταύτης καὶ τοῦ τεμένουσ ἐπάρχειν τοὺς ὀνομαζομένους Βορεάδας, ἀπογόνους ὄντας Βορέου, καὶ κατὰ γένος αἰεὶ διαδέχεσθαι τὰς ἀρχάς.

(C. 48.) Arabum historia. Regionis situs. Versus orientem Nabataei terram sterilem (Arabiam desertam et petracam) incolunt, ipsi latrociniis nobiles, belloque propter aquas reconditas invicti, neque exterum dominatum passi. Ibi petra ingens et mirabilis: lacus asphaltites, animantibus pestifer, sed idem quacustusus: palmeta: balsami stirps indigena.

48. Τοῦτων δ' ἡμῖν διευκρινημένων, μεταβιβάζομεν τὸν λόγον ἐπὶ τὰ ἕτερα μέρη τῆς Ἀσίας, τὰ μὴ

τετευχότα τῆς ἀναγραφῆς, καὶ μάλιστα τὰ κατὰ τὴν
 Ἀραβίαν. Αὕτη γὰρ κεῖται μὲν μεταξὺ Συρίας καὶ
 τῆς Αἰγύπτου, πολλοῖς δὲ καὶ παντοδαποῖς ἔθνεσι
 διείληπται. Τὰ μὲν οὖν πρὸς τὴν ἑὼ μέρη κατοικοῦ-
 σιν Ἀραβες, οὓς ὀνομάζουσι Ναβαταίους, νεμόμενοι
 χώραν τὴν μὲν ἔρημον, τὴν δὲ ἄνυδρον, ὀλίγην δὲ
 καρποφόρον. Ἔχουσι δὲ βίον ληστρικόν, καὶ πολ-
 λὴν τῆς ὁμόρου χώρας κατατρέχοντες ληστεύουσι,
 ὄντες δύσμαχοι κατὰ τοὺς πολέμους. Κατὰ γὰρ τὴν
 ἄνυδρον χώραν λεγομένην κατεσκευακότες εὐκαιρα
 φρεάτια, καὶ ταῦτα πεποιηκότες τοῖς ἄλλοις ἔθνεσιν
 ἄγνωστα, συμφεύγουσιν εἰς τὴν χώραν ταύτην ἀκιν-
 δύνως. Αὐτοὶ μὲν γὰρ εἰδότες τὰ κατακεκρυμμένα
 τῶν ὑδάτων, καὶ ταῦτ' ἀνοίγοντες, χρῶνται δαψιλῆσι
 πότοις· οἱ δὲ τούτους ἐπιδιώκοντες ἄλλοεθνεῖς, σπα-
 κίζοντες τῆς ὑδρείας διὰ τὴν ἄγνοιαν τῶν φρεάτων,
 οἱ μὲν ἀπόλλυνται διὰ τὴν σπάνιν τῶν ὑδάτων, οἱ
 δὲ, πολλὰ κακοπαθήσαντες, μόλις εἰς τὴν οἰκίαν
 σώζονται. Διόπερ οἱ ταύτην τὴν χώραν κατοικοῦν-
 τες Ἀραβες, ὄντες δυσκαταπολέμητοι, διατελοῦσιν
 ἀδούλωτοι. Πρὸς δὲ τούτοις, ἔπηλυν μὲν ἡγεμόνα
 τὸ παράπαν οὐ προσδέχονται, διατελοῦσι δὲ τὴν
 ἐλευθερίαν διαφυλάττοντες ἀσάλευτον. Διόπερ οὐθ'
 οἱ Ἀσσύριοι τὸ παλαιόν, οὐθ' οἱ Μήδων καὶ Περ-
 σῶν, ἔτι δὲ Μακεδόνων βασιλεῖς ἠδυνήθησαν αὐτοὺς
 καταδουλώσασθαι, πολλὰς μὲν καὶ μεγάλας δυνά-
 μεις ἐπ' αὐτοὺς ἀγαγόντες, οὐδέποτε δὲ τὰς ἐπιβο-
 λὰς συντέλεσαντες. Ἔστι δ' ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ τῶν
 Ναβαταίων καὶ πέτρα καθ' ὑπερβολὴν ὄχυρά, μίαν

ἀνάβασιν ἔχουσα, δι' ἧς κατ' ὀλίγους ἀναβαίνοντες, ἀποτίθενται τὰς ἀποσκευάς· λίμνη τε μεγάλη, φέρουσα πολλὴν ἄσφαλτον, ἐξ ἧς λαμβάνουσιν οὐκ ὀλίγας προσόδους· αὕτη δ' ἔχει τὸ μὲν μῆκος σταδίων ὡς πεντακοσίων, τὸ δὲ πλάτος ὡς ἐξήκοντα· τὸ δ' ὕδωρ, δυσῶδες καὶ διάπικρον, ὥστε μὴ δύνασθαι μῆτε ἰχθῦν τρέφειν, μῆτ' ἄλλο τῶν κατ' ὕδατος εἰωθότων ζῶων εἶναι. Ἐκβαλλόντων δ' εἰς αὐτὴν ποταμῶν μεγάλων, τῇ γλυκύτητι διαφόρων, τούτων μὲν περιγίνεται κατὰ τὴν δυσωδίαν, ἐξ αὐτῆς δὲ μέσης κατ' ἐνιαυτὸν ἐκφυσᾷ ἀσφάλτου μέγεθος, ποτὲ μὲν μεῖζον ἢ τρίπλεθρον, ἔστι δ' ὅτε δυοῖν πλέθρων· ἐφ' ᾧ δὴ συνήθως οἱ περιοικοῦντες βάρβαροι, τὸ μὲν μεῖζον καλοῦσι ταῦρον, τὸ δ' ἔλαττον, μόσχον ἐπονομάζουσιν. Ἐπιπλεύουσης δὲ τῆς ἀσφάλτου πελαγίας, ὁ τόπος φαίνεται τοῖς μὲν ἐξ ἀποστήματος θεωροῦσιν οἷονεὶ νῆσος. Τὴν δ' ἐκπιῶσιν τῆς ἀσφάλτου συμβαίνει φανεράν γίνεσθαι τοῖς ἀνθρώποις πρὸ ἡμερῶν εἴκοσι. Κύκλω γὰρ τῆς λίμνης ἐπὶ πολλοὺς σταδίους ὁσμὴ προσπίπτει μετὰ πνεύματος, καὶ πᾶς ὁ περὶ τὸν τόπον ἄργυρός τε καὶ χρυσὸς καὶ χαλκὸς ἀποβάλλει τὴν ιδιότητα τοῦ χρώματος· ἀλλ' αὕτη μὲν ἀποκάθίσταται πάλιν, ἐπειδὴν ἀναφυσῆσαι συμβῆ πᾶσαν τὴν ἀσφαλτον. Ὁ δὲ πλησίον τόπος, ἔμπυρος ἂν καὶ δυσῶδης, ποιεῖται τὰ σώματα τῶν ἀνθρώπων ἐπίνοσα, καὶ παντελῶς ὀλιγοχρόνια. Ἄγαθὴ δ' ἐστὶ φοινικόφυτος, ὅσην αὐτῆς συμβαίνει ποταμοῖς διειλῆφθαι χρησίμοις, ἢ πηγαῖς δυναμέναις ἀρδεῦσαι. Γίνεται δὲ περὶ τοὺς τόπους τούτους

ἐν αὐλοῖνί τινι τὸ καλούμενον βάλαμον, ἐξ οὗ
 πρόσδορον λαμπρὰν λαμβάνουσιν, οὐδαμοῦ μὲν τῆς
 ἄλλης οἰκουμένης εὐρισκομένου τοῦ φυτοῦ τούτου,
 τῆς δ' ἐξ αὐτοῦ χρείας εἰς φάρμακα τοῖς ἰατροῖς
 καθ' ὑπερβολὴν εὐθετούσης.

(C. 49.) Arabia felix (versus meridiem c. 54.): proventus
 eius. supra terram multa plantarum et arborum genera; subter
 lapicidinae: (C. 50.) aurum apyrum. Pecora: ferac: struthioca-
 meli: (C. 51.) camelopardales; tragelaphi: bubali, aliae biformes
 bestiae. Omnino in terris calidioribus et animalium pulcra va-
 rietas, (C. 52.) et lapidum pretiosorum copia, crystallosum, sma-
 ragdorum, berylliorum, chrysolithorum, carbuncolorum. Gigni
 eos et formari per calorem et lucem solis. Hac effici omnino co-
 lores, illo etiam odorem, saporem, animalium habitum, et ter-
 rae proprietates.

49. Ἡ δ' ἐχομένη τῆς ἀνδρου καὶ ἐρήμου χώ-
 ρας Ἀραβία τοσοῦτο διαφέρει ταύτης, ὥστε, διὰ τὸ
 πλῆθος τῶν ἐν αὐτῇ φυομένων καρπῶν τε καὶ τῶν
 ἄλλων ἀγαθῶν, εὐδαίμονα Ἀραβίαν προσαγορευθῆ-
 ναι. Κάλαμον μὲν γὰρ καὶ σχοῖνον καὶ τὴν ἄλλην
 ἕλην τὴν ἀρωματίζουσαν πολλὴν φέρει, καὶ καθό-
 λου παντοδαπὰς φύλλων εὐωδίας· καὶ τῶν ἀποστα-
 ζόντων δακρῶν ὀσμαῖς ποικίλαις διείληπται. Τὴν τε
 γὰρ σμύρναν, καὶ τὸν προσφιλέστατον τοῖς θεοῖς εἰς
 τε τὴν οἰκουμένην πᾶσαν διαπόμπιμον λιβανωτὸν [ἀπ'
 αὐτῆς] αἱ ταύτης ἐσχατιαὶ φέρουσι. Τοῦ δὲ κόστου
 καὶ κασίας, ἔτι δὲ κιναμώμου καὶ τῶν ἄλλων τῶν
 τοιούτων οἱ χόρτοι καὶ θάμνοι βαθεῖαι τοσαῦται
 πεφύκασιν, ὥστε τὰ παρὰ τοῖς ἄλλοις σπανίως ἐπι-
 βωμοὺς θεῶν τιθέμενα, παρ' ἐκείνοις καὶ κριβάνων
 ὑπάρχειν ἐκκαύματα, καὶ τὰ παρὰ τοῖς ἄλλοις μι-
 κρῶ δείγματι ὑπάρχοντα, παρ' ἐκείνοις στιβάδας οἰ-
 κητικὰς ἐπὶ τῶν οἰκιῶν παρέχεσθαι· τό τε καλού-

μενον κινάμωμον διάφορον χρείαν παρεχόμενον, καὶ ῥητίνη, καὶ τερέβινθος ἄπλωτος εὐώδης φύεται περὶ τοὺς τόπους. Ἐν δὲ τοῖς ὄρεσιν εὖ μόνον ἐλάτη καὶ πεύκη φύεται δαφυλῆς, ἀλλὰ καὶ κέδρος καὶ ἄρκυθος ἄπλωτος, καὶ τὸ καλούμενον βόρατον. Πολλὰ δὲ καὶ ἄλλαι φύσεις εὐώδεις καρποφοροῦσαι τὴν ἀποῤῥοίαν καὶ προσπνεύσεις ἔχουσι τοῖς ἐγγίσειν προσηνεστάτας. Καὶ γὰρ αὐτὸ τὸ τῆς γῆς ἔχει τι φυσικὸν ἔνατμον, καὶ θυμιάμασιν εὐώδεσιν τοικὸς. Διὸ καὶ κατὰ τινὰς τόπους τῆς Ἀραβίας ὄρουτιτομένης τῆς γῆς, εὐρίσκονται φλέβες εὐώδεις, ὧν μεταλλευομένων ἐξαίσιον τὸ μέγεθος λατομίαι γίνονται. ἐκ δὲ τούτων τὰς οἰκίας συλλέγοντες κατασκευάζουσιν, αἷς ὅταν ἐκ τοῦ περιεχόντος προσπέσωσι ψεκᾶδες, τὸ διατηκόμενον ἀπὸ τῆς ἰκμάδος συρῶεῖ εἰς τὰς ἀρμογὰς τῶν λίθων, καὶ πηγνύμενον συμφυεῖς ἀπεργάζεται τοίχους.

50. Μεταλλεύεται δὲ καὶ κατὰ τὴν Ἀραβίαν καὶ ὁ προσαγορευόμενος ἄπυρος χρυσός, οὐχ ὡς περ παρὰ τοῖς ἄλλοις ἐκ ψηγμάτων καθεψόμενος, ἀλλ' εὐθύς ὄρουτιτόμενος εὐρίσκεται, τὸ μέγεθος καρύοις κασιτανάικοις παραπλήσιος, τὴν δὲ χροῖαν οὕτως φλογώδης, ὥστε τοὺς ἐντιμοτάτους λίθους ὑπὸ τῶν τεχνιτῶν ἐνδεθέντας ποιεῖν τὰ κάλλιστα τῶν κοσμημάτων. Θρεμμάτων τε παντοδαπῶν τοσοῦτο κατ' αὐτὴν ὑπάρχει πλῆθος, ὥστε ἔθνη πολλά, νομάδα βίον ἡρημένα, δύνασθαι καλῶς διατρέφεσθαι, σίτου μὲν μὴ προσδεόμενα, τῇ δ' ἀπὸ τούτων δαφυλεῖα χορηγούμενα. Θηρίων τε πλῆθος ἀλκίμων ἢ

προσορίζουσα τῇ Συρίᾳ τρέφει. Καὶ γὰρ λέοντας καὶ παρδάλεις ἐν αὐτῇ πολλῶ πλείονας καὶ μείζους, καὶ ταῖς ἄλκαῖς διαφόρους πεφυκέναι, ἤπερ ἐν τῇ Αἰβύῃ, συμβέβηκε· πρὸς δὲ τούτοις, οἱ καλούμενοι Βαβυλώνιοι τίγρεις. Φέρει δὲ καὶ ζῶα διφυῆ καὶ μεμιγμένα ταῖς ἰδέαις, ὧν αἱ μὲν ὀνομαζόμεναι στρουθοκάμηλοι περιειλήφασιν τοῖς τύποις μίγματα πτηνῶν καὶ καμήλων, ἀκολουθῶς τῇ προσηγορίᾳ. Τὸ μὲν γὰρ μέγεθος ἔχουσι νεογενεῖ καμήλων παραπλήσιον· τὰς δὲ κεφαλὰς πεφυκνίας θριξὶ λεπταῖς, τοὺς δὲ ὀφθαλμοὺς μεγάλους καὶ κατὰ τὴν χροῶν μέλανας, ἀπαραλλάκτους κατὰ τὸν τύπον καὶ τὸ χροῶμα τοῖς τῶν καμήλων. Μακροτραχήλον δ' ὑπάρχον, ῥύγχος ἔχει βραχὺ παντελῶς, καὶ εἰς ὄξυ συνηγμένον. Ἐπτέρωται δὲ ταρσοῖς μαλακοῖς καὶ τετριχωμένοις, καὶ δυοὶ σκέλεσι στηριζόμενον καὶ ποσὶ διχῆλοις, χερσαῖον ἅμα φαίνεται καὶ πτηνόν. Διὰ δὲ τὸ βάρος οὐ δυνάμενον ἐξῆραι καὶ πέτεσθαι, κατὰ τῆς γῆς ὠκέως ἀκροβατεῖ, καὶ διωκόμενον ὑπὸ τῶν ἰππέων, τοῖς ποσὶ τοὺς ὑποπίπτοντας λίθους οὕτως εὐτόνως ἀποσφενδονᾷ πρὸς τοὺς διώκοντας, ὥστε πολλάκις καρτεραῖς πληγαῖς αὐτοὺς περιπίπτειν. Ἐπειδὴν δὲ περικατάληπτον ἦ, τὴν κεφαλὴν εἰς τινα θάμνον ἢ τοιαύτην σκέπην ἀποκρύπτεται, οὐχ ὡς οἴονται τινες, ἀφροσύνη καὶ νωθρότητι ψυχῆς, διὰ τὸ μὴ βλέπειν ἑτέρους, μηδ' αὐτὸ βλέπεσθαι διαλαμβάνον ὑφ' ἑτέρων, ἀλλὰ, διὰ τὸ τοῦ σώματος ἔχειν τοῦτο τὸ μέρος ἀσθενέστατον, σκέπην αὐτῷ πρὸς σωτηρίαν περιποιῶν. Ἀγαθὴ γὰρ ἡ φύσις

διδάσκαλος ἅπασι τοῖς ζώοις ἐστὶ πρὸς διατήρησιν οὐ μόνον ἑαυτῶν, ἀλλὰ καὶ τῶν γεννωμένων, διὰ τῆς συγγενοῦς φιλοζωίας τὰς διαδοχὰς εἰς αὐτίδιον ἴγουσα διαμονῆς κύκλον.

51. Αἱ δὲ καλούμεναι καμηλοπαρδάλεις τὴν μὲν μίξιν ἀμφοτέρων ἔχουσι τῶν ἐν τῇ προσηγορίᾳ περιειλημμένων ζώων. Τῷ μὲν γὰρ μεγέθει μικρότεροι τῶν καμήλων εἰσὶ καὶ βραχυτραχηλότεροι, τὴν δὲ κεφαλὴν καὶ τὴν τῶν ὀμμάτων διάθεσιν παρδάλει παρεμφερῆ διατετύπωνται. Τὸ δὲ κατὰ τὴν ὄαξιν κέρτωμα παρεμφερὲς ἔχουσαι καμήλω, τῷ χρώματι καὶ τῇ τριχώσει παρδάλεσιν εἰκόασιν· ὁμοίως δὲ καὶ τὴν οὐρὰν μακρὰν ἔχουσαι, τὴν τοῦ θηρίου φύσιν ἀποτυποῦνται. Γίνονται δὲ καὶ τραγέλαφοι καὶ βούβαλοι, καὶ ἄλλα πλείω γένη δίμορφα ζώων, καὶ τὴν σύνθεσιν ἐκ τῶν πλείστον τῇ φύσει κχωρισμένων ἔχοντα, περὶ ὧν τὰ κατὰ μέρος μακρὸν ἂν εἶη γράφειν. Δοκεῖ γὰρ ἡ συνεγγίζουσα χώρα τῇ μεσημβρίᾳ τὴν ἀφ' ἡλίου δύναμιν ζωτικωτάτην οὔσαν πολλὴν ἐμπνεῖσθαι, καὶ διὰ τοῦτο πολλῶν καὶ ποικίλων, ἔτι δὲ καλῶν ζώων φύσεις γεννᾶν. Διὰ δὲ τὰς αὐτὰς αἰτίας κατὰ μὲν τὴν Αἴγυπτον τοὺς τε κροκοδείλους φύεσθαι καὶ τοὺς ποταμίους ἵππους, κατὰ δὲ τὴν Αἰθιοπίαν καὶ τὴν τῆς Λιβύης ἔρημον ἐλεφάντων τε πλῆθος, καὶ παντοδαπῶν ὄφεων τε καὶ τῶν ἄλλων θηρίων, καὶ δρακόντων ἐξηλλαγμένων τοῖς τε μεγέθεσι καὶ ταῖς ἀλκαῖς· ὁμοίως δὲ καὶ τοὺς περὶ τὴν Ἰνδικὴν ἐλέφαντας, ὑπερβάλλοντα τοῖς τε ὄγκοις καὶ πλήθεσιν, ἔτι δὲ ταῖς ἀλκαῖς.

52. Οὐ μόνον δ' ἐν ταύταις ταῖς χώραις ζῶα γεννᾶται ταῖς ἰδέαις ἐξηλλαγμένα, διὰ τὴν ἀφ' ἡλίου συνεργίαν καὶ δύναμιν, ἀλλὰ καὶ λίθων παντοίων ἐκφύσεις, διάφοροι ταῖς χροαῖς, καὶ ταῖς λαμπρότησι διαφανεῖς. Τοὺς γὰρ κρυστάλλους λίθους ἔχειν τὴν σύστασιν ἐξ ὕδατος καθαροῦ παγέντος, οὐχ ὑπὸ ψύχους, ἀλλ' ὑπὸ θείου πυρὸς δυνάμεως, δι' ἣν ἀσήπτους μὲν αὐτοὺς διαμένειν, βαφῆναι δὲ πολυμόρφως ἀναθυμιάσει πνεύματος. Σμαράγδους γάρ, καὶ τὰ καλούμενα βηρύλλια, κατὰ τὰς ἐν τοῖς χαλκουργείοις μεταλλείαις γινόμενα, διὰ τὴν ἀπὸ τῶν θείων βαφῆν καὶ σύνδεσιν συγχρώζεσθαι· τοὺς δὲ χρυσολίθους, ὑπὸ καπνώδους ἀναθυμιάσεως, ἡλίου θερμότητι φνομένους, λέγουσι τυγχάνειν τοῦτου τοῦ χρώματος. Διὸ καὶ τοὺς ὀνομαζομένους ψευδοχρυσολίθους κατασκευάζεσθαι, διὰ τοῦ θνητοῦ καὶ ὑπ' ἀνθρώπων γεγονότος πυρὸς βαπτομένων τῶν κρυστάλλων. Τὰς δὲ τῶν ἀνθρώπων φύσεις φωτὸς δυνάμιν ἐμπιληθεῖσαν τῇ πῆξει φασὶν ἀποτελεῖν τῷ μᾶλλον καὶ ἥτιον τὰς ἐν αὐτοῖς διαφοράς. Παραπλησίως δὲ καὶ τὰς τῶν ὀρνέων μορφὰς ἐπιχρώζεσθαι, τὰς μὲν ὀλοπορφύρους φαινομένας, τὰς δὲ κατα μέρος παντοίαις χροαῖς διελημμένας. Τὰ μὲν γὰρ φλόγινα, τὰ δὲ κροκώδη, τινὰ δὲ σμαραγδίζοντα, πολλὰ δὲ χρυσοειδῆ φαίνεσθαι κατὰ τὰς πρὸς τὸ φῶς ἐγκλίσεις αὐτῶν· καὶ καθόλου πολυειδεῖς καὶ δυσερμηνεύτους ἀποτελεῖσθαι χροαῖς. Ὅπερ καὶ ἐπὶ τῆς κατ' οὐρανὸν ἰριδος ὀράσθαι γινόμενον ὑπὸ τοῦ περι-

τὸν ἥλιον φωτός. Ἐκ δὲ τούτων τοὺς φυσιολόγους συλλογιζομένους ἀποφαίνεσθαι, διότι καὶ τὴν ἄνωθεν τῆς τῶν προειρημένων ἐκφύσεως ποικιλίαν ἔβαψεν ἢ συγγενῆς θερμοασία, συνεργήσαντος ἡλίου τοῦ ζωοποιούντος τὰς ἐκάστων μορφάς. Καθόλου δὲ καὶ τῆς περὶ τὰ ἄνθη διαφορᾶς τῆς χροῦς καὶ τῆς τῆς γῆς ποικιλίας τοῦτον ὑπάρχειν αἴτιον καὶ δημιουργόν· οὗ τὴν φυσικὴν ἐνέργειαν τὰς θνητὰς τέχνας μιμησαμένας, βιάπτειν ἕκαστα καὶ ποικίλλειν, μαθητρίας γενομένας τῆς φύσεως. Τὰ μὲν γὰρ χρώματα τὸ φῶς ἀπεργάζεσθαι, τὰς δὲ ὁσμὰς τῶν καρπῶν καὶ τὰς ιδιότητας τῶν χυλῶν, ἔτι δὲ τὰ μεγέθη τῶν ζῶων καὶ τὰς ἐκάστου διαθέσεις, πρὸς δὲ τούτοις τὰς τῆς γῆς ιδιότητας γεννᾶν τὴν περὶ τὸν ἥλιον θερμοασίαν, εἰς πολυτραφῆ χώραν καὶ γόνιμον ὕδωρ ἐνθάλπουσαν, καὶ δημιουργὸν γινομένην τῆς ἐκάστου φύσεως. Διόπερ οὔτε ἡ Παρσία λυγδος, οὔτ' ἄλλη θαυμαζομένη πέτρα τοῖς Ἀραβίοις λίθοις ἐξισωθῆναι δύναται· ὧν λαμπροτάτη μὲν ἡ λευκότης, βαρυτάτος δὲ ὁ σταθμός, ἢ δὲ γε λειότης ὑπερβολὴν ἐτέροις οὐκ ἀπολείπουσα. Αἰτία δὲ τῆς χώρας τῆς κατὰ μέρος ιδιότητος, καθάπερ προεῖπον, ἢ περὶ τὸν ἥλιον δύναμις, θερμοασία μὲν πήξασα, ξηρότητι δὲ πιλήσασα, φέγγει δὲ λαμπρύνασα.

(C. 53.) Obiter alia recensentur propria terris orientalibus propter maiorem solis calorem: volucrum varietas: animalium magnitudo: arborum, in primis palmae, excellentia.

53. Διὸ καὶ τὸ τῶν ὀρνέων γένος, πλείστης θερμοασίας κεκοινωνηκός, ἐγένετο διὰ μὲν τὴν κορυφήν πτηνόν, διὰ δὲ τὴν ἀφ' ἡλίου συνεργίαν

ποικίλον, καὶ μάλιστα κατὰ τὰς προκειμένας ἡλίω
 χώρας. Ἡ μὲν γὰρ Βαβυλωνία τῶνων ἐκτρέφει
 πλῆθος, παντοίαις χροαῖς ἐπηνθισμένων· αἱ δὲ
 τῆς Συρίας ἐσχατιαὶ ψιττακοὺς καὶ πορφυρίωνας
 καὶ μελεαγρίδας, καὶ ἄλλων ζώων ἰδίας φύσεις τοῖς
 χρώμασι καὶ ποικίλας συγκρίσεις. Ὁ δ' αὐτὸς λόγος
 καὶ κατὰ τὰς ἄλλας χώρας τῆς γῆς, τὰς κατὰ τὴν
 ὁμοίαν κράσιν κειμένας· λέγω δ' Ἰνδικήν, καὶ τὴν
 ἐρυθρὰν θάλατταν, ἔτι δὲ Αἰθιοπίαν, καὶ τινὰ μέ-
 ρη τῆς Λιβύης. Ἀλλὰ τῆς μὲν πρὸς ἀνατολὰς κεκλι-
 μένης πιωτέρας οὐσῆς, εὐγενέστερα καὶ μείζονα φύε-
 ται ζῶα· τῆς δ' ἄλλης αἰὲ κατὰ τὸν τῆς ἀρειτῆς λό-
 γον ἕκαστα ταῖς διαθέσει γεννᾶται. Ὁμοίως δὲ καὶ
 τῶν δένδρων οἱ φοίνικες, κατὰ μὲν τὴν Λιβύην αὐ-
 χμηροὺς καὶ μικροὺς ἐκφέρουσι καρπούς· τῆς δὲ
 Συρίας κατὰ μὲν τὴν κοίλην οἱ καρνωτοὶ προσαγο-
 ρευόμενοι γεννῶνται, διάφοροι κατὰ τε τὴν γλυκύ-
 τητα καὶ τὸ μέγεθος, ἔτι δὲ τοὺς χυμούς. Τούτων
 δὲ πολλῶ μείζους κατὰ τὴν Ἀραβίαν καὶ τὴν Βαβυ-
 λωνίαν ὄραν ἐστὶ γινομένους, κατὰ μὲν τὸ μέγεθος
 ἕξ δακτύλων ὄντας, τῇ δὲ χροᾷ τοὺς μὲν, μηλίνοὺς,
 τοὺς δὲ, φοινικοῦς, ἐπίουσι δὲ πορφυρίζοντας· ὡςθ' ἵ-
 ὑπ' αὐτῶν ἅμα καὶ τὴν ὄψιν τέρεπσθαι καὶ τὴν γεῦ-
 σιν ψυχαγωγεῖσθαι. Τὰ δὲ στελέχη τῶν φοινίκων
 τὸ μὲν μῆκος ἀερίον ἔχει, τὴν δὲ περιφέρειαν ψιλήν
 πανταχόθεν μέχρι τῆς κορυφῆς. Ἀκρόκομα δ' ὄντα,
 διαφόρους ἔχει τὰς ἀπὸ τῆς κόμης διαθέσεις. Τὰ
 μὲν γὰρ πάντα τοὺς ῥάδικας ἔχει περικεχυμένους,
 καὶ κατὰ μέσον ἕκ τινος περιῶραγέντος φλοιοῦ βο-

τριώδη καρπὸν ἀνίησι· τὰ δὲ ἐφ' ἓν μέρος ἔχοντα κεκλιμένας τὰς ἐπὶ τῆς κορυφῆς κόμας, σχηματισμὸν ἀποτελεῖ λαμπάδος ἀπαιθυσσομένης· ἔνια δ' ἐπ' ἀμφοτέρα τὰ μέρη περικλώμενα, καὶ διπλῇ τῇ καταθέσει τῶν κλάδων ἀμφίχαιτα γινόμενα, γραφικὴν ἀποτελεῖ τὴν πρόσοψιν.

(C. 54.) Arabiae pars interior (cf. c. 48. 49.) scenitis s. pasto-ribus; occidentalis campis arenosis; quae est versus Syriam, agricolis et mercatoribus: quae pars Oceanum attingens supra felicem Arabiam iacet, stagnis et lacubus abundat. In hac et dupli-ces quoque anno fructus, et varia genera bestiarum, vel cicurum vel serarum specie insolentium: in quibus cameli.

54. Τῆς δ' [Ἰλῆς] Ἀραβίας τὴν μὲν ἐπὶ μεσημβρίαν κεύουσαν, εὐδαίμονα προσαγορεύουσι· τὴν δ' ἐνδοτέρω κειμένην νέμεται πλῆθος Ἀράβων νομάδων καὶ σκηνήτην βίον ἡρημένων. Οὗτοι δὲ θρεμματοτροφοῦντες ἀγέλας μεγάλας βοσκημάτων, ἐναλλίζονται πεδίοις ἀμετρήτοις. Ἡ δ' ἀνὰ μέσον ταύτης τε καὶ τῆς εὐδαίμονος Ἀραβίας ἔρημος καὶ ἄνδρός ἐστι, καθάπερ προείρηται. Τὰ δὲ πρὸς δυσμὰς μέρη κεκλιμένα τῆς Ἀραβίας διείληπται πεδίοις ἀμμώδεσιν, ἀερίοις τὸ μέγεθος, δι' ὧν οἱ τὰς ὕδοιπορίας ποιούμενοι, καθάπερ οἱ ἐν τοῖς πελάγεσι, πρὸς τὰς ἀπὸ τῶν ἄρκτων σημασίας τὴν διέξοδον ποιοῦνται. Τὸ δ' ὑπολειπόμενον μέρος τῆς Ἀραβίας, τὸ πρὸς τὴν Συρίαν κεκλιμένον, πληθύνει γεωργῶν καὶ παντοδαπῶν ἐμπόρων, οἱ διὰ τὰς τῶν φορτίων εὐκαίρους ἀντιδόσεις, τὰ παρ' ἀμφοτέροις σπανίζοντα πρὸς δαψίλειαν τῶν χρησίμων διορθοῦνται. Ἡ δὲ παρὰ τὸν ὠκεανὸν Ἀραβία κεί-ται μὲν ὑπεράνω τῆς εὐδαίμονος, ποταμοῖς δὲ πολ-

λοῖς καὶ μεγάλοις διειλημμένη πολλοὺς ποιεῖ τόπους λιμνάζοντας, καὶ μεγάλων ἐλῶν περιμέτρους. Τοῖς δ' ἐκ τῶν ποταμῶν ἐπακτοῖς ὕδασι καὶ τοῖς ἐκ τῶν θερινῶν ὄμβρων γινομένοις ἀρδεύοντες πολλήν χώραν, καὶ διπλοὺς καρποὺς λαμβάνουσι. Τρέφει δὲ ὁ τόπος οὗτος ἐλεφάντων ἀγέλας, καὶ ἄλλα ζῶα κητώδη, χερσαῖα [θηρία] καὶ δίμορφα, ταῖς ἰδέαις ἐξηλλαγμένα. Πρὸς δὲ τούτοις θρεμμάτων παντοδαπῶν πληθύνει καὶ μάλιστα βοῶν καὶ προβάτων, τῶν τὰς μεγάλας καὶ παχείας οὐράς ἐχόντων. Πλεῖστα δὲ καὶ διαφορώτατα γένη καμήλων τρέφει, τῶν τε ψιλῶν καὶ δασέων, καὶ διπλοῦν ἀνατετακῶτων τὸ κατὰ τὴν ῥάχιν κύριωμα, καὶ διὰ τοῦτο διτύλων ὀνομαζομένων· ὧν αἱ μὲν γάλα παρεχόμεναι καὶ κρεοφαγούμεναι, πολλὴν παρέχονται τοῖς ἐγχωροῖς δαψίλειαν· αἱ δὲ πρὸς νωτοφορίαν ἡσκημένοι πυρῶν μὲν ἀνὰ δέκα μεδίμνους νωτοφοροῦσιν, ἀνθρώπους δὲ κατακειμένους ἐπὶ κλίνης πέντε βαστάζουσιν· αἱ δὲ ἀνάκωλοι καὶ λαγαραὶ ταῖς συστάσεσι δρομάδες εἰσὶ, καὶ διατείνουσι πλεῖστον ὁδοῦ μήκος, καὶ μάλιστα πρὸς τὰς διὰ τῆς ἀνδρου καὶ ἐρήμου συντελουμένης ὁδοιπορίας. Αἱ δ' αὐταὶ καὶ κατὰ τοὺς πολέμους εἰς τὰς μάχας ἔχουσαι τοξότας ἄγονται δύο, ἀντικαθημένους ἀλλήλοις ἀντιώτους. Τούτων δὲ ὁ μὲν τοὺς κατὰ πρόσωπον ἀπαντῶντας, ὁ δὲ τοὺς ἐπιδιώκοντας ἀμύνεται. Περὶ μὲν οὖν τῆς Ἀραβίας καὶ τῶν ἐν αὐτῇ φυομένων, εἰ καὶ πεπλευνάκαμεν, ἀλλ' οἷν πολλὰ τοῖς φιλιαναγνωστοῦσι πρὸς φιληκοῖαν ἀπηγγέλκαμεν.

(C. 55.) Insula incognita s. beata in Oceano meridionali, descripta a Iambulo mercatore: quem praedonibus captum, Aethiopes abduxerunt, et e prisco quodam devotionis ritu, in istam insulam ablegarunt.

55. Περὶ δὲ τῆς κατὰ τὸν ὠκεανὸν εὐρεθείσης νήσου κατὰ τὴν μεσημβρίαν, καὶ τῶν κατ' αὐτὴν παραδοξολογουμένων, πειρασόμεθα συντόμως διελθεῖν, προεκθέμενοι τὰς αἰτίας τῆς εὐρέσεως ἀκριβῶς. Ἰαμβοῦλος ἦν ἐκ παίδων παιδείαν ἐξήλωκώς· μετὰ δὲ τὴν τοῦ πατρὸς τελευτὴν ὄντος ἐμπορίου, καὶ αὐτὸς ἔδωκεν ἑαυτὸν ἐπὶ τὴν ἐμπορίαν. Ἀναβαίνων δὲ διὰ τῆς Ἀραβίας ἐπὶ τὴν ἀρωματοφόρον, ὑπὸ τινων ληστῶν συνελήφθη μετὰ τῶν συνοδοιπόρων. Τὸ μὲν οὖν πρῶτον μετὰ τινος τῶν συτεαλωκότων ἀπεδείχθη νομεύς, ὕστερον δ' ὑπὸ τινων Αἰθιοπῶν μετὰ τοῦ συνόντος ληστευθεὶς, ἀπήχθη πρὸς τὴν παραθαλάττιον τῆς Αἰθιοπίας. Οὗτοι δὲ συνηρπάγησαν εἰς καθαρόν τῆς χώρας, ὄντες ἀλλοεθνεῖς. Νόμιμον γὰρ ἦν τοῖς τῆδε κατοικοῦσιν Αἰθίοψι παραδεδομένον ἐκ παλαιῶν χρόνων, χρησιμοῖς θεῶν κεκυρωμένον, διὰ γενεῶν μὲν εἴκοσιν, ἐτῶν δ' ἑξακοσίων, τῆς γενεᾶς ἀριθμουμένης τριακονταετοῦς· τοῦ δὲ καθαροῦ γινομένου δυσὶν ἀνθρώποις, ἦν αὐτοῖς πλοιάριον κατεσκευασμένον, τῷ μεγέθει σύμμετρον, τοὺς ἑ' ἐν τῇ θαλάσῃ χειμῶνας ἀναφέρειν ἰσχύον, καὶ ῥαδίως ὑπὸ δυοῖν ἀνθρώπων ὑπηρετεῖσθαι δυνάμενον. Εἰς δὲ τοῦτο τροφὴν δυσὶν ἀνθρώποις ἱκανὴν εἰς ἕξ μῆνας ἐνθέμενοι, καὶ τοὺς ἀνδρας ἐμβιβάσαντες, προσέταττο ἀνάγεσθαι κατὰ τὸν χρησμόν· πλεῖν δὲ διεκελεύοντο πρὸς τὴν μεσημβρίαν. Ἦξεν γὰρ αὐτοὺς εἰς νῆ-

σον εὐδαίμονα, καὶ ἐπιεικεῖς ἀνθρώπους, παρ' οἷς μακαρίως ζήσεσθαι. Ὁμοίως δὲ καὶ τὸ ἑαυτῶν ἔθνος ἔφασαν, εἴ μὲν οἱ πεμφθέντες εἰς τὴν νῆσον διασωθῶσιν, ἑξακοσίων ἐτῶν εἰρήνης καὶ βίου κατὰ πᾶν εὐδαίμονος ἀπολαύσειν· εἰ δέ, καταπλαγέντες τὸ μῆκος τοῦ πελάγους, εἰς τοῦπίσω ποιήσονται τὸν πλοῦν, ὡς ἀσεβεῖς καὶ λυμεῶνας ὄλου τοῦ ἔθνους τιμωρίαις περιπεσεῖσθαι ταῖς μεγίσταις. Τοὺς μὲν οὖν Αἰθίοπας μεγάλην φασὶ πανήγυριν ἀγαγεῖν παρὰ τὴν θάλατταν, καὶ θυσίας μεγαλοπρεπεῖς ἐπιτελέσαντας καταστέψαι τοὺς σκεφομένους, καὶ καθαρόν ποιησαμένους τοῦ ἔθνους ἑξαποστεῖλαι. Τούτους δὲ πλεύσαντας πέλαγος μέγα, καὶ χειμασθέντας ἐν μησὶ τέταρσι προσενεχθῆναι τῇ προσημανθείσῃ νήσῳ, στρογγύλῃ μὲν ὑπαρχούσῃ τῷ σχήματι, τὴν δὲ περίμετρον ἐχούσῃ σταδίων ὡς πεντακισχιλίων.

(C. 56.) Insulariorum statura: singulares corporis dotes, velut lingua bifida et duplex loquela. Coeli mitis temperatio: arborum per totum annum fructus.

56. Ἴδῃ δὲ αὐτῶν ἐγγιζόντων τῇ νήσῳ, τῶν ἐγχωρίων τινὰς ἀπαντήσαντας καταγαγεῖν τὸ σκάφος· τοὺς δὲ κατὰ τὴν νῆσον συνδραμόντας θαυμάζειν μὲν τὸν τῶν ξένων κατάπλουν, προσενεχθῆναι δὲ αὐτοῖς ἐπιεικῶς, καὶ μεταδιδόναι τῶν παρ' αὐτοῖς χρησίμων. εἶναι δὲ τοὺς τὴν νῆσον οἰκοῦντας ταῖς τῶν σωμάτων ιδιότησι καὶ ταῖς ἀγωγαῖς πολὺ διαλλάττοντας τῶν κατὰ τὴν ἡμετέραν οἰκουμένην. Πάντας μὲν γὰρ παραπλησίους εἶναι τοῖς ἀναπλάσμασι τῶν σωμάτων, καὶ κατὰ τὸ

μέγεθος ὑπεράγειν τοὺς τέσσαρας πήχεις· τὰ δὲ ὅσῳ τοῦ σώματος ἔχειν ἐπὶ ποσὸν καμπιόμενα, καὶ πάλιν ἀποκαθιστάμενα, παραπλησίως τοῖς νευρώδεσι τόνοις. Εἶναι δὲ τοῖς σώμασιν ἀπαλοὺς μὲν καθ' ὑπερβολήν, εὐτονωτέρους δὲ πολὺ τῶν παρ' ἡμῶν· δραξαμένων γὰρ αὐτῶν ταῖς χερσὶν ὀδηποτοῦν, μηδένα δύνασθαι τὸ τοῖς δακτύλοις περιληφθὲν ἐκτρέψαι. Τρίχας δ' ἀπλῶς μηδαμοῦ τοῦ σώματος ἔχειν πλὴν ἐν τῇ κεφαλῇ καὶ ὄφρῦσι καὶ βλεφάροις, ἔτι δὲ καὶ πόγωνι· τὰ δὲ ἄλλα μέρη τοῦ σώματος οὕτως λεῖα, ὥστε μηδὲ τὸν ἐλάχιστον χιοῦν ἐν τῷ σώματι φαίνεσθαι. Εἶναι δὲ καὶ τῷ κάλλει διαπρηπεῖς, καὶ ταῖς ἄλλαις τοῦ σώματος περιγραφαῖς εὐρύθμους. Καὶ τὰ μὲν τῆς ὀνὸς τμήματα πολὺ τῶν παρ' ἡμῶν ἔχειν εὐρυχωρέστερα, καὶ καθάπερ ἐπιγλωττίδας αὐτοῖς ἐκτεφυκέναι. Ἴδιον δὲ τι καὶ περὶ τὴν γλῶτταν αὐτοὺς ἔχειν, τὸ μὲν φυσικῶς αὐτοῖς συγγεγενημένον, τὸ δ' ἐξ ἐπινοίας πεφιλοτεχνημένον. Δίπτυχον μὲν γὰρ αὐτοὺς ἔχειν τὴν γλῶτταν ἐπὶ ποσὸν, τὰ δ' ἐνδοτέρω, πρὸς διαίρεσιν, ὥστε διπλὴν αὐτὴν γίνεσθαι μέχρι τῆς ὀξέως. Διὸ καὶ ποικιλωτάτους αὐτοὺς εἶναι, καὶ ταῖς φωναῖς οὐ μόνον πᾶσαν ἀνθρωπίνην καὶ διηρθρωμένην διαλέκτον μιμουμένους, ἀλλὰ καὶ τὰς τῶν ὀρνέων πολυφωνίας καὶ καθόλου πᾶσαν ἤχου ἰδιότητα προῖεσθαι· τὸ δὲ πάντων παραδοξότατον, ἅμα πρὸς δύο τῶν ἐντυγχανόντων λαλεῖν ἐντελῶς, ἀποκρινομένους τε καὶ ταῖς ὑποκειμέναις περιστάσεσιν οἰκίως ὁμιλοῦντας· τῇ μὲν γὰρ ἐτέρῃ πυχῇ πρὸς

τὸν ἕνα, τῇ δ' ἄλλῃ πάλιν ὁμοίως πρὸς τὸν ἕτερον διαλέγεσθαι. Εὐκρατότατον δ' εἶναι τὸν ἀέρα παρ' αὐτοῖς, ὡς ἂν κατὰ τὸν ἰσημερινὸν οἰκοῦντας, καὶ μὴθ' ὑπὸ καύματος, μὴθ' ὑπὸ ψύχους ἐνοχλουμένους. Καὶ τὰς ὀπώρας δὲ παρ' αὐτοῖς παρ' ὄλον τὸν ἐνιαυτὸν ἀκμάζειν, ὡς περ καὶ ὁ ποιητὴς φησιν·

Ὅχνη ἐπ' ὄχνη γηράσκει, μῆλον δ' ἐπὶ μήλῳ·

Αὐτὰρ ἐπὶ σταφυλῇ σταφυλῇ, σῦκον δ' ἐπὶ σύκῳ·
Εἶναι δὲ διὰ παντός παρ' αὐτοῖς τὴν ἡμέραν ἴση τῇ νυκτί· καὶ κατὰ τὸ μέσον τῆς ἡμέρας μὴ γίνεσθαι παρ' αὐτοῖς σκιὰν μηδενός, διὰ τὸ κατὰ κορυφὴν εἶναι τὸν ἥλιον.

(C. 57.) Vitae consociatio: annonae copia: fontes et calidi et frigidi: studia literarum, maxime astrologiae: scripturae ratio. longaeuitas: tempus vivendi lege finitum, herbaeque soporiferae vi terminari solitum.

57. Βιοῦν δ' αὐτοὺς κατὰ συγγενείας καὶ συστήματα, συνηγμένων τῶν οἰκείων οὐ πλειόνων ἢ τετρακοσίων. Τούτους δ' ἐν τοῖς λειμῶσι διαζῆν, πολλὰ τῆς χώρας ἐχούσης πρὸς διατροφὴν. Διὰ γὰρ τὴν ἀρετὴν τῆς νήσου καὶ τὴν εὐκρασίαν τοῦ ἀέρος γεννᾶσθαι τροφὰς αὐτομάτους πλείους τῶν ἱκανῶν. Φύεσθαι γὰρ παρ' αὐτοῖς κάλαμον πολὺν, φέροντα κισπὸν δαφυλῆ, παρεμφερῆ τοῖς λευκοῖς ὀρόβοις. Τοῦτον οὖν συναγαγόντες βρέχουσιν ἐν ὕδατι θερμῷ, μέχρις ἂν τὸ μέγεθος ἔχωσιν ὡς ὠοῦ περιστερῆς· ἔπειτα συνθλάσαντες καὶ τρίψαντες ἐμπείρωσταις χερσί, διαπλάττουσιν ἄρτους· οὓς ὀπτήσαντες σιτοῦνται, διαφόρους ὄντας τῇ γλυκύτητι. Εἶναι δὲ καὶ πηγὰς ὑδάτων δαφυλεῖς, τὰς μὲν θερμῶν, εἰς

λουτρά καὶ κόπων ἀφαιρέσιν εὐθέτους· τὰς δὲ ψι-
 χρῶν, τῇ γλυκύτητι διαφόρους, καὶ πρὸς ὑγίειαν
 συνεργεῖν δυναμένας. Ἐπάρχειν δὲ παρ' αὐτοῖς καὶ
 παιδείας πάσης ἐπιμέλειαν, μάλιστα δὲ ἀστρολογίας.
 Γράμμασί τε αὐτοὺς χρῆσθαι, κατὰ μὲν τὴν δύνα-
 μιν τῶν σημαινόντων, εἴκοσι καὶ ὀκτώ τὸν ἀρι-
 θμόν, κατὰ δὲ τοὺς χαρακτῆρας, ἐπτά· ὧν ἕκαστον
 τετραχῶς μετασχηματίζεσθαι. Πολυχρονίους δ' εἶ-
 ναι τοὺς ἀνθρώπους καθ' ὑπερβολὴν, ὡς ἂν ἄκρι-
 τῶν πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν ἐτῶν ζῶντας, καὶ γινο-
 ἐνους ἀνόσους κατὰ τὸ πλεῖστον· τὸν δὲ πηρωθέν-
 τα ἢ καθόλου τι ἐλάττωμα ἔχοντα ἐν τῷ σώματι,
 μεθιστάειν ἑαυτὸν ἐκ τοῦ ζῆν ἀναγκάζουσι κατὰ
 τινα νόμον ἀπότομον. Γράφουσι δὲ τοὺς στίχους
 οὐκ εἰς τὸ πλάγιον ἐκτείνοντες, ὡς περ ἡμεῖς, ἀλλ'
 ἄνωθεν κάτω καταγράφοντες εἰς ὄρθον. Νόμιμον δ'
 αὐτοῖς ἐστὶ ζῆν ἄχρι ἐτῶν ὠρισμένων, καὶ τὸν χρό-
 νον τοῦτον ἐκπληρώσαντας, ἐκουσίως μεταλλάττειν
 ἐξηλλαγμένῳ θανάτῳ. Φύεσθαι γὰρ παρ' αὐτοῖς δι-
 φυῆ βοτάνην, ἐφ' ἧς ὅταν τις κοιμηθῆ, λεληθότως
 καὶ προσηνῶς πρὸς ὕπνον κατενεχθεὶς ἀποθνήσκει.

(C. 58.) Vxorum et liberorum communio. Bestiolae singula-
 ri forma et medicae. Indoles puerorum per volucres explorata.
 Natu maximus rex in singulis tribubus. Maris natura: insulae
 septem, pares et magnitudine et incolarum moribus.

58. Γυναῖκας δὲ μὴ γαμεῖν, ἀλλὰ κοινὰς ἔχειν,
 καὶ τοὺς γεννηθέντας παῖδας ὡς κοινούς τρέφοντας,
 ἐπίσης ἀγαπᾶν· νηπίων δ' ὄντων αὐτῶν πολλὰς
 τὰς τρεφούσας διαλλάττειν τὰ βρέφη, ὅπως μηδὲ αἰ-
 μητέρες ἐπιγινώσκωσι τοὺς ἰδίους. Διόπερ μηδεμιᾶς

παρ' αὐτοῖς γινομένης φιλοτιμίας, ἀστασιάστους καὶ τὴν ὁμόνοιαν περὶ πλείστου ποιουμένους διατελεῖν. Εἶναι δὲ παρ' αὐτοῖς καὶ ζῶα, μικρὰ μὲν τοῖς μεγέθεσι, παράδοξα δὲ τῇ φύσει τοῦ σώματος καὶ τῇ δυνάμει τοῦ αἵματος. Εἶναι γάρ αὐτὰ τῷ σχήματι στρογγύλα, καὶ παρεμφερέστατα ταῖς χελώναις, τὴν δ' ἐπιφάνειαν δυσὶ γραμμαῖς μηλίνας κεχιασμένα. Ἐφ' ἐκάστης δὲ ἄκρας ἔχειν ὄφθαλμὸν καὶ στόμα· διὸ καὶ τέτταρσιν ὄμμασι βλέποντα καὶ τοῖς ἴσοις στόμασι χρώμενα, εἰς ἓνα φάρυγγα συνάγειν τὰ σιτία, καὶ διὰ τούτου καταπινομένης τῆς τροφῆς εἰς μίαν κοιλίαν συρῶεῖν ἅπαντα. Ὅμοίως δὲ τὰ σπλάγχνα, καὶ τὰλλα τὰ ἐντὸς πάντα ἔχειν μοναχά. Πόδας δὲ ὑποκεῖσθαι κύκλῳ τῆς περιφερείας πολλούς, δι' ὧν δύνασθαι πορεύεσθαι πρὸς ὃ ἂν μέρος βούληται. Τὸ δ' αἷμα τούτου τοῦ ζώου θαυμάσιον ἔχει δύναμιν· πᾶν γάρ τὸ διατμηθὲν ἔμπνουν σῶμα κολλᾶν παραχρῆμα· κὰν ἀποκοπεῖσα χεὶρ, ἢ ὅμοιον εἰπεῖν, τύχη, δι' αὐτοῦ κολλᾶσθαι, προσφάτου τῆς τομῆς οὔσης· καὶ τὰλλα δὲ μέρη τοῦ σώματος, ὅσα μὴ κυρίοις τόποις καὶ συνέχουσι τὸ ζῆν κατέχεται. Ἐκαστον δὲ τῶν συστημάτων τρέφειν ὄρνεον εὐμέγεθες, ἰδιάζον τῇ φύσει· καὶ διὰ τούτου πειράζεται τὰ νῆπια τῶν βρεφῶν, ποίας τινὰς ἔχει τὰς τῆς ψυχῆς διαθέσεις. Ἀναλαμβάνουσι γάρ αὐτὰ ἐπὶ τὰ ζῶα· καὶ τούτων πετομένων, τὰ μὲν τὴν διὰ τοῦ ἀέρος φορὰν ὑπομένοντα τρέφουσι, τὰ δὲ περιναύτια γινόμενα καὶ θάμβους πληρούμενα ῥίπτουσιν, ὡς οὔτε πολυχρόνια καθεστῶτα, οὔτε τοῖς ἄλλοις

τῆς ψυχῆς λήμασιν ἀξιόλογα. Ἐκάστου δὲ συστήματος ὁ πρεσβύτερος αἰεὶ τὴν ἡγεμονίαν ἔχει, καθάπερ τις βασιλεύς· καὶ τοῦτω πάντες πείθονται. Οἷαν δ' ὁ πρῶτος τελέσας τὰ ἑκατὸν καὶ πενήκοντα ἔτη, κατὰ τὸν νόμον ἀπαλλάξῃ ἑαυτὸν τοῦ ζῆν, ὁ μετὰ τοῦτον πρεσβύτατος διαδέχεται τὴν ἡγεμονίαν. Ἡ δὲ περὶ τὴν νῆσον θάλαττα, ῥοώδης οὔσα καὶ μεγάλας ἀμπώτεις καὶ πλημμύρας ποιουμένη, γλυκεῖα τὴν γεῦσιν καθέστηκε. Τῶν δὲ παρ' ἡμῖν ἄστρον τὰς ἀρκτους καὶ πολλὰ καθόλου μὴ φαίνεσθαι. Ἐπιτὰ δ' ἦσαν αὗται νῆσοι παραπλήσιαί μιν τοῖς μεγέθεσι, σύμμετρον δ' ἀλλήλων διεστηκυῖαι, πᾶσαι δὲ τοῖς αὐτοῖς ἔθεσι καὶ νόμοις χρώμεναι.

(C. 59.) Victus frugalis et ordine quodam sumptus. Dii. Terrae proventus et animalia. Vestes ex lanugine arundinum, ostræ tincta. Sacrorum et funerum ratio. Calidorum fontium natura.

59. Πάντες δ' οἱ κατοικοῦντες ἐν αὐταῖς, καθάπερ δαψιλεῖς ἔχοντες πάντων χορηγίας αὐτοφυεῖς, ὁμῶς οὐκ ἀνέδην χρῶνται ταῖς ἀπολαύσεσιν, ἀλλὰ τὴν λιτότητα διώκουσι, καὶ τὴν ἀροκοῦσαν τροφὴν προσφέρουσι. Κρέα δὲ καὶ ἄλλα πάντα, ὅπτια καὶ ἐξ ὕδατος ἐφθὰ σκευάζουσι· τῶν δὲ ἄλλων τῶν τοῖς μαγειροῖς πεφιλοτεχνημένων χυμῶν, καὶ τῆς κατὰ τὰς ἀροτύσεις ποικιλίας ἀνδραπινόητοι παντελῶς εἰσὶ. Σέβονται δὲ θεοὺς, τὸ περιέχον πάντα, καὶ ἥλιον, καὶ καθόλου πάντα τὰ οὐράνια. Ἰχθύων δὲ παντοδαπῶν πλῆθος ἀλιεύοντες ποικίλως, καὶ τῶν πτηνῶν οὐκ ὀλίγα θηρεύουσι. Γίνεται δὲ παρ' αὐτοῖς ἀροδορῶν τε πλῆθος αὐτομάτων, καὶ ἐλαῖαι φύονται καὶ ἄμπελοι, ἐξ ὧν ἔλαιόν τε ποιοῦσι δαψιλῆς

καὶ οἶνον. Ὅφεις τε τοῖς μεγέθει διαφεροντας, οὐδέν δὲ ἀδικοῦντας τοὺς ἀνθρώπους, ἐδώδιμον ἔχειν τὴν σάρκα, καὶ γλυκύτητι διαφέρουσιν. Ἐσθῆτας δὲ αὐτοὺς κατασκευάζειν ἐκ τινων καλάμων ἐχόντων ἐν τῷ μέσῳ χροῦν λαμπρὸν καὶ μαλακόν· ὃν συνάγοντας καὶ τοῖς θαλαττίοις ὀστρέοις συγκεκομμένοις μίσγοντας, θαυμαστά κατασκευάζειν ἱμάτια πορφυρᾶ. Ζῶν τε παρηλλαγμένας φύσεις καὶ διὰ τὸ παράδοξον ἀπιστουμένας. Πάντα δὲ παρ' αὐτοῖς ὠρισμένην ἔχει τάξιν τὰ κατὰ τὴν δίαιταν, οὐχ ἅμα πάντων τὰς τροφὰς καὶ τὰς αὐτὰς λαμβανόντων· διατετάχθαι δ' ἐπὶ τινας ὠρισμένας ἡμέρας, ποτὲ μὲν ἰχθύων βρωσιν, ποτὲ δὲ ὀρνέων, ἔστι δ' ὅτε χερσαίων, ἐνίοτε δὲ ἐλαιῶν, καὶ τῶν λιτοτάτων προσοψημάτων. Ἐναλλάξ δὲ αὐτοὺς, τοὺς μὲν ἀλλήλοις διακονεῖν, τοὺς δὲ ἀλιεῦειν, τοὺς δὲ περὶ τὰς τέχνας εἶναι· ἄλλους δὲ περὶ ἄλλα τῶν χρησίμων ἀσχολεῖσθαι· τοὺς δ' ἐκ περιόδου κυκλικῆς λειτουργεῖν, πλὴν τῶν ἤδη γεγηρακότων. Ἐν τε ταῖς ἑορταῖς καὶ ταῖς εὐχαῖς λέγεσθαι τε καὶ ἄδασθαι παρ' αὐτοῖς εἰς τοὺς θεοὺς ὕμνους καὶ ἐγκώμια, μάλιστα δὲ εἰς τὸν ἥλιον, οὗ τὰς τε νήσους καὶ ἑαυτοὺς προσαγορεύουσι. Θάπτουσι δὲ τοὺς τελευτήσαντας, ὅταν ἄμπωτις γένηται, καταχωννύντες εἰς τὴν ἄμμον, ὡς τε κατὰ τὴν πλημμυρίδα τὸν τόπον ἐπιχώννυσθαι. Τοὺς δὲ καλάμους, ἐξ ὧν ὁ καρπὸς τῆς προφῆς γίνεται, φασὶ στεφανιαίους ὄντας τὸ πάχος, κατὰ τὰς τῆς σελήνης ἀναπληρώσεις ἀναπληροῦσθαι, καὶ πάλιν κατὰ τὰς ἐλατιώσεις ἀνάλογον ταπεινωθῆναι.

Τὸ δὲ τῶν θερμοῶν πηγῶν ὕδωρ γλυκὺ καὶ ὑγιεινὸν διαφυλάττει τὴν θερμυσίαν, καὶ οὐδέποτε ψύχεται, εἰὰν μὴ ψυχρὸν ὕδωρ ἢ οἶνος συμμίσγηται.

(C. 60.) Iambulus, cum socio ex insula eiectus, Polibothra venit naufragus: hinc per Persiam saluus in Graeciam rediit.

60. Ἐπιὰ δ' ἔτη παρ' αὐτοῖς μείναντας τοὺς περὶ τὸν Ἰαμβοῦλον ἐκβληθῆναι ἄκοντας, ὡς κακούργους καὶ πονηροῖς ἐθισμοῖς συντετραμμένους. Πάλιν οὖν τὸ πλοιάριον κατασκευάσαντας συναναγκασθῆναι τὸν χωρισμὸν ποιήσασθαι, καὶ τροφήν ἐνθεμένους, πλεῦσαι πλεῖον ἢ τέτταρας μῆνας. Ἐκπεσεῖν δὲ κατὰ τὴν Ἰνδικὴν εἰς ἄμμους καὶ τεναγώδεις τόπους· καὶ τὸν μὲν ἕτερον αὐτῶν ὑπὸ τοῦ κλύδωνος διαφραθῆναι, τὸν δὲ Ἰαμβοῦλον πρὸς τινα κώμην προσενεχθέντα, ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων ἀναχθῆναι πρὸς τὸν βασιλέα εἰς πόλιν Πολίβοθρα, πολλῶν ἡμερῶν ὁδὸν ἀπέχουσαν τῆς θαλάττης. Ὀντιος δὲ φιλέλληνος τοῦ βασιλέως καὶ παιδείας ἀντεχομένου, μεγάλης αὐτὸν ἀποδοχῆς καταξιῶσαι. Τὸ δὲ τελευταῖον μετὰ τινος ἀσφαλείας τὸ μὲν πρῶτον εἰς τὴν Περσίδα διελθεῖν, ὕστερον δὲ εἰς τὴν Ἑλλάδα διασωθῆναι. Ὁ δὲ Ἰαμβοῦλος οὗτος ταῦτά τε ἀναγραφῆς ἠξίωσε, καὶ περὶ τῶν κατὰ τὴν Ἰνδικὴν οὐκ ὀλίγα συνετάξατο τῶν ἀγνοουμένων παρὰ τοῖς ἄλλοις. Ἡμεῖς δὲ τὴν ἐν ἀρχῇ τῆς βίβλου γεγεννημένην ἐπαγγελίαν τετελεκότες, αὐτοῦ περιγράφομεν τὴνδε τὴν βίβλον.

Τ Α Δ Ε Ε Ν Ε Σ Τ Ι Ν
 Ε Ν Τ Η Ι Τ Ρ Ι Τ Η Ι
 Τ Ω Ν Δ Ι Ο Δ Ω Ρ Ο Υ Β Ι Β Λ Ω Ν .

α'. Περὶ Αἰθιοπῶν τῶν ὑπὲρ τῆς Λιβύης, καὶ τῶν παρ' αὐτοῖς ἀρχαιολογουμένων.

β'. Περὶ τῶν χρυσείων μετάλλων τῶν ἐν ταῖς ἐσχατιαῖς τῆς Αἰγύπτου, καὶ τῆς κατασκευῆς τοῦ χρυσοῦ.

γ'. Περὶ τῶν κατοικούντων ἐθνῶν τὴν παράλιον τὴν παρὰ τὸν Ἀραβικὸν κόλπον, καὶ καθόλου πᾶσαν τὴν παρὰ τὸν ὠκεανὸν μέχρι τῆς Ἰνδικῆς. Ἐν δὲ τούτοις δηλοῦται τὰ κατὰ μέρος ἔθνη, τίσι νομίμοις χρῆται, καὶ παρὰ τίνας αἰτίας πολλὰ παρ' αὐτοῖς ἱστορεῖται παντελῶς ἐξηλλαγμένα, καὶ διὰ τὸ παράδοξον ἀπιστούμενα.

δ'. Περὶ τῶν κατὰ τὴν Λιβύην ἀρχαιολογουμένων, καὶ περὶ Γοργόνων καὶ Ἀμαζονίδων καὶ Ἄμμωνος καὶ Αἰλάντος ἱστορουμένων.

ε'. Περὶ τῶν κατὰ τὴν Νύσαν μυθολογουμένων, ἐν οἷς ἐστὶ καὶ περὶ Τιτάνων καὶ Διονύσου, καὶ μητρὸς Θεῶν.

ΔΙΟΔΩΡΟΥ
 ΤΟΥ ΣΙΚΕΛΙΩΤΟΥ
 ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ
 ΒΙΒΛΟΣ ΤΡΙΤΗ.

(C. 1.) Duorum priorum librorum summam breviter complexus, progreditur Diodorus ad Aethiopum historiam. (C. 2.) Qui fuisse putantur mortalium primi, utpote autochthones, solique proximi. Primi etiam deos coluerunt; ideo grati illis, neque externorum imperiis unquam obnoxii.

Τῶν πρὸ ταύτης βιβλίων δυεῖν οὐσῶν ἡ μὲν πρώτη περιέχει τὰς κατὰ τὴν Αἴγυπτον πράξεις τῶν ἀρχαίων βασιλέων, καὶ τὰ μυθολογούμενα περὶ τῶν παρ' Αἴγυπτίοις θεῶν, πρὸς δὲ τούτοις περὶ τοῦ Νεῖλου, καὶ τῶν ἐν αὐτῇ φρομένων καρπῶν τε καὶ παντοδαπῶν ζώων· περὶ τε τῆς τοποθεσίας τῆς οὔσης Αἴγυπτου, καὶ τῶν νομίμων τῶν παρὰ τοῖς ἐγχωρίοις καὶ τῶν δικαστηρίων· ἡ δὲ δευτέρα τὰς κατὰ τὴν Ἀσίαν καὶ τὰς ἐν τοῖς ἀρχαίοις χρόνοις συντελεσθείσας πράξεις ὑπὸ τῶν Ἀσσυρίων, ἐν αἷς ἐστὶν ἡ τε Σεμιράμιδος γένεσις καὶ αὔξησις, καθ' ἣν ἔκτισε μὲν Βαβυλῶνα καὶ πολλὰς ἄλλας πόλεις, ἐστράτευσε δὲ ἐπὶ

τὴν Ἰνδικὴν μεγάλαις δυνάμεσιν· ἐξῆς δὲ περὶ τῶν Χαλδαίων, καὶ τῆς παρ' αὐτοῖς τῶν ἄστρων παρατηρήσεως· καὶ περὶ τῆς Ἀραβίας, καὶ τῶν ἐν αὐτῇ παραδόξων· περὶ τε τῆς Σκυθῶν βασιλείας, καὶ περὶ Ἀμαζόνων· καὶ τὸ τελευταῖον περὶ τῶν Ἑπεροβωρέων. Ἐν δὲ ταύτῃ, τὰ συνεχῆ τοῖς προῖστορημένοις προστιθέντες, διέξιμεν περὶ Αἰθιοπῶν καὶ τῶν Λιβύων, καὶ τῶν ὀνομαζομένων Ἀτλαντίδων.

2. Αἰθιοπας τοίνυν ἱστοροῦσι πρώτους ἀνθρώπων ἀπάντων γεγονέναι· καὶ τὰς ἀποδείξεις τούτων ἐμφανεῖς εἶναι φασιν. Ὅτι μὲν γὰρ οὐκ ἐπήλυδες ἐλθόντες, ἀλλ' ἐγγενεῖς ὄντες τῆς χώρας, δικαίως αὐτόχθονες ὀνομάζονται, σχεδὸν παρὰ πᾶσι συμφωνεῖται· ὅτι δὲ τοὺς ὑπὸ τὴν μεσημβρίαν οἰκοῦντας πιθανόν ἐστι πρώτους ὑπὸ τῆς γῆς ἐξωογονῆσθαι, προφανές ὑπάρχει ἅπασιν. Τῆς γὰρ περὶ τὸν ἥλιον θερμασίας ἀναξηραίνουσης τὴν γῆν ὑγρὰν οὔσαν, ἔτι δὲ κατὰ τὴν τῶν ὄλων γένεσιν καὶ ζωογονούσης, εἰκὸς εἶναι τὸν ἐγγυτάτω τόπον ὄντα τοῦ ἡλίου πρώτον ἐνεγκεῖν φύσεις ἐμψύχους. Φασὶ δὲ παρ' αὐτοῖς πρώτοις καταδειχθῆναι θεοὺς τιμᾶν, καὶ θυσίας ἐπιτελεῖν καὶ πομπὰς καὶ πανηγύρεις, καὶ τᾶλλα, δι' ὧν ἄνθρωποι τὸ θεῖον τιμῶσι. Διὸ καὶ τὴν παρ' αὐτοῖς εὐσέβειαν διαβεβοῆσθαι παρὰ πᾶσιν ἀνθρώποις, καὶ δοκεῖν τὰς παρ' Αἰθίοψιν θυσίας μάλιστα εἶναι τῷ δαιμονίῳ κεχαρισμένας. Μάρτυρα δὲ τούτων παρέχονται τὸν πρεσβύτατον σχεδὸν καὶ μάλιστα τῶν ποιητῶν θαυμαζόμενον παρ' Ἑλλησι. Τοῦτον γὰρ κατὰ τὴν Ἰλιάδα παρεισάγειν τὸν τε Δία

καὶ τοὺς ἄλλους μετ' αὐτοῦ θεοὺς ἀποδημοῦντας εἰς Αἰθιοπίαν, πρὸς τε τὰς θυσίας τὰς ἀπονεμομένας αὐτοῖς κατ' ἔτος, καὶ εὐχίαν κοινὴν παρὰ τοῖς Αἰθίοσι·

Ζεὺς γὰρ ἐς ὠκεανὸν μετ' ἀμύμονας Αἰθιοπῆας
Χθιζὸς ἔβη μετὰ δαῖτα, θεοὶ δ' ἅμα πάντες
ἔποντο.

Λέγουσι δὲ καὶ τῆς εἰς τὸ θεῖον εὐσεβείας φανερώς αὐτοὺς κομίζεσθαι τὰς χάριτας, μηδέποτε δεσποτείας ἐπήλυδος πείραν λαβόντας. Ἐξ αἰῶνος γὰρ ἐν ἑλευθερίᾳ μεμενηκέναι καὶ τῇ πρὸς ἀλλήλους ὁμοιοῖα, πολλῶν μὲν καὶ δυνατῶν ἐστρατευκόντων ἐπ' αὐτούς, μηδενὸς δὲ τῆς ἐπιβολῆς καθικομένου.

(C. 3.) Aegyptii, eorum colonia, ab Osiride deducta in terram, quae Nili aggestu paulatim exstiterit. Nam leges et ritus iidem: idem scripturae genus, nempe hieroglyphicum, Aethiopicibus commune, apud Aegyptios sacerdotibus proprium: sacra etiam regumque insignia eadem.

3. Καμβύσην μὲν γὰρ μεγάλην δυνάμει στρατεύσαντα, τὴν τε στρατιάν ἀποβαλεῖν ἄπασαν, καὶ αὐτὸν τοῖς ὄλοις κινδυνεῦσαι· Σεμίραμιν δὲ τῷ μεγέθει τῶν ἐπιβολῶν καὶ πράξεων διωνομασμένην, ἐπὶ βραχὺ τῆς Αἰθιοπίας προσελθοῦσαν, ἀπογνῶναι τὴν ἐπὶ τὸ σὺμπαν ἔθνος στρατείαν. Τοῖς τε περὶ Ἡρακλέα καὶ Διόνυσον ἐπιόντας ἄπασαν τὴν οἰκουμένην, μόνους τοὺς Αἰθίοπας τοὺς ὑπὲρ Αἰγύπτου μὴ καταπολεμῆσαι, διὰ τε τὴν εὐσέβειαν τῶν ἀνδρῶν καὶ τὸ δυσκράτητον τῆς ἐπιβολῆς. Φασὶ δὲ καὶ τοὺς Αἰγυπτίους ἀποίκους ἑαυτῶν ὑπάρχειν, Ὅσιριδος ἡγησαμένου τῆς ἀποικίας. Καθόλου γὰρ τὴν νῦν οὖσαν Αἴγυπτον λέγουσιν οὐ χώραν, ἀλλὰ θάλατταν

γεγονέναι κατὰ τὴν ἐξ ἀρχῆς τοῦ κόσμου σύστασιν· ὕστερον μὲντοι τοῦ Νείλου κατὰ τὰς ἀναβάσεις τὴν ἐκ τῆς Αἰθιοπίας ἰλὺν καταφέροντος, ἐκ τοῦ κατ' ὀλίγον προσχωσθῆναι. Ὅτι δ' ἐστὶν αὐτῶν ἡ χώρα πᾶσα ποταμόχωστος, ἐναργεσιάτην ἔχειν ἀπόδειξιν τὴν γενομένην κατὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Νείλου. Καθ' ἕκαστον γὰρ ἔτος αἰὲν νέας ἰλύος ἀθροιζομένης πρὸς τὰ στόματα τοῦ ποταμοῦ, καθουράται τὸ μὲν πέλαγος ἐξωθούμενον τοῖς προσχώμασιν, ἡ δὲ χώρα τὴν αὐξῆσιν λαμβάνουσα. Τὰ δὲ πλεῖστα τῶν νομίμων τοῖς Αἰγυπτίοις ὑπάρχειν Αἰθιοπικά, τηρουμένη τῆς παλαιᾶς συνηθείας παρὰ τοῖς ἀποικισθεῖσι. Τὸ τε γὰρ τοὺς βασιλεῖς θεοὺς νομίζειν, καὶ τὸ περὶ τὰς ταφὰς μάλιστα σπουδάζειν, καὶ πολλὰ τοιαῦθ' ἕτερα πράττειν, Αἰθιοπῶν ὑπάρχειν ἐπιτηδεύματα· τὰς τε τῶν ἀγαλμάτων ἰδέας καὶ τοὺς τῶν γραμμάτων τύπους Αἰθιοπικοὺς ὑπάρχειν. Ἰδίων γὰρ Αἰγυπτίοις ὄντων γραμμάτων, τὰ μὲν δημῶδη προσαγορευόμενα πάντας μανθάνειν, τὰ δ' ἱερά καλούμενα παρὰ μὲν τοῖς Αἰγυπτίοις μόνους γινώσκειν τοὺς ἱερεῖς, παρὰ τῶν πατέρων ἐν ἀπορρήτοις μανθάνοντας, παρὰ δὲ τοῖς Αἰθιοπῶν ἅπαντας τούτοις χρῆσθαι τοῖς τύποις. Τὰ τε συστήματα τῶν ἱερέων παραπλησίαν ἔχειν τάξιν παρ' ἀμφοτέροις τοῖς ἔθνεσι. Καθαρεύειν γὰρ ἅπαντας τοὺς περὶ τὴν τῶν θεῶν θεραπείαν ὄντας, ὁμοίως ἐξυρημένους, καὶ τὰς στολὰς τὰς αὐτὰς ἔχοντας, καὶ τὸν τοῦ σκήπτρου τύπον ἀροτροειδῆ καθεστῶτα· ὃν ἔχοντας τοὺς βασιλεῖς χρῆσθαι πῖλοις μακροῖς ἐπὶ τοῦ πέρατος ὀμφαλὸν

ἔχουσι, καὶ περιεσπειραμένοις ὄφειν, οὓς καλοῦ-
σιν ἀσπίδας. Τοῦτο δὲ τὸ παράσημον ἔοικε συνεμ-
φαίνειν, ὅτι τοὺς ἐπιθέσθαι τολμήσοντας τῷ βα-
σιλεῖ συμβήσεται θανατηφόροις περιπεσεῖν δήγμα-
σι. Πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα λέγουσι περὶ τῆς αὐτῶν ἀρ-
χαιότητος, καὶ τῆς τῶν Αἰγυπτίων ἀποικίας, περὶ
ᾧ οὐδὲν κατεπεῖγει γράφειν.

(C. 4.) Literae hieroglyphicae unde ductae, quid significant.

4. Περὶ δὲ τῶν Αἰθιοπικῶν γραμμάτων, τῶν
παρ' Αἰγυπτίοις καλουμένων ἱερογλυφικῶν, ἴητιον,
ἵνα μηδὲν παραλείπωμεν τῶν ἀρχαιολογουμένων.
Συμβέβηκε τοίνυν τοὺς μὲν τύπους ὑπάρχειν αὐτῶν
ὁμοίους ζώοις παντοδαποῖς καὶ ἀκρωτηρίοις ἀνθρώ-
πων, ἔτι δ' ὄργάνοις, καὶ μάλιστα τεκτονικοῖς. Οὐ
γὰρ ἐκ τῆς τῶν συλλαβῶν συνθέσεως ἡ γραμματικὴ
παρ' αὐτοῖς τὸν ὑποκείμενον λόγον ἀποδίδωσιν, ἀλλ'
ἐξ ἐμφάσεως τῶν μεταγραφομένων καὶ μεταφορῶν
μνήμη συνηθλημένης. Γράφουσι γὰρ ἱέρακα καὶ
κροκόδειλον, ἔτι δ' ὄφιν, καὶ τὸν ἐκ τοῦ σώματος
τῶν ἀνθρώπων ὀφθαλμόν, καὶ χεῖρα, καὶ πρόσωπον,
καὶ ἕτερα τοιαῦτα. Ὁ μὲν οὖν ἱέραξ αὐτοῖς σημαί-
νει πάντα τὰ ὀξέως γινόμενα, διὰ τὸ τὸ ζῶον τοῦτο τῶν
πτηνῶν σχεδὸν ὑπάρχειν ὀξύτατον· μεταφέρεται τε
ὁ λόγος ταῖς οἰκείαις μεταφοραῖς εἰς πάντα τὰ ὀξέα,
καὶ τὰ τοῦτοις οἰκεῖα, παραπλησίως τοῖς εἰρημένοις.
Ὁ δὲ κροκόδειλος σημαντικός ἐστι πάσης κακίας.
Ὁ δὲ ὀφθαλμός, δίκης τηρητῆς καὶ παντὸς τοῦ
σώματος φύλαξ. Τῶν δ' ἀκρωτηρίων ἡ μὲν δεξιὰ,

τοὺς δακτύλους ἐκτεταμένους ἔχουσα, σημαίνει βίου πορισμόν, ἢ δ' εὐώνυμος συνηγμένη τήρησιν καὶ φυλακὴν χρημάτων. Ὁ δ' αὐτὸς λόγος καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων τύπων τῶν ἐκ τοῦ σώματος, καὶ τῶν ὀργανικῶν καὶ τῶν ἄλλων ἀπάντων. Ταῖς γὰρ ἐν ἐκάστοις ἐνούσαις ἐμφάσει συνακολουθοῦντες, καὶ μελέτη πολυχρονίῳ καὶ μνήμῃ γυμνάζοντες τὰς ψυχὰς, ἐκτικῶς ἕκαστα τῶν γεγραμμένων ἀναγιγνώσκουσι.

(C. 5.) *Leges Aethiopum. Reges, e sacerdotibus ac per sacerdotes lecti, arbitrio suo nihil, omnia e legibus decernunt. Capitalis supplicium, non infertur, sed nuntiatur: nuntio viso reus, quia in exsilium abire nefas, sibi mortem conciscit.*

5. Τῶν δὲ παρ' Αἰθίοψι νομίμων οὐκ ὀλίγα δοκεῖ πολὺ τῶν παρὰ τοῖς ἄλλοις διαφέρειν, καὶ μάλιστα τὰ περὶ τὴν αἵρεσιν τῶν βασιλείων. Οἱ μὲν γὰρ ἱερεῖς ἐξ αὐτῶν τοὺς ἀρίστους προκρίνουσιν, ἐκ δὲ τῶν καταλεχθέντων, ὃν ἂν ὁ θεὸς κωμάζων κατὰ τινα συνήθειαν περιφερόμενος λάβῃ, τοῦτον τὸ πλῆθος αἵρεῖται βασιλέα· εὐθύς δὲ καὶ προσκυνεῖ καὶ τιμᾷ καθάπερ θεόν, ὡς ὑπὸ τῆς τοῦ δαιμονίου προνοίας ἐγκεχειρισμένης αὐτῷ τῆς ἀρχῆς. Ὁ δ' αἵριθεὶς διαίτη τεχρῆται τῇ τεταγμένῃ κατὰ τοὺς νόμους, καὶ τἄλλα πράττει κατὰ τὸ πάτριον ἔθος, οὔτ' εὐεργεσίαν, οὔτε τιμωρίαν ἀπονέμων οὐδενὶ παρὰ τὸ δεδογμένον ἐξ ἀρχῆς παρ' αὐτοῖς νόμιμον. Ἔθος δ' αὐτοῖς ἐστὶ μηδένα τῶν ὑποτεταγμένων θανάτῳ περιβάλλειν, μηδ' ἂν καταδικασθεὶς ἐπὶ θανάτῳ τις φανῇ τιμωρίας ἄξιος, ἀλλὰ πέμπειν τῶν ὑπηρετῶν τινὰ σημεῖον ἔχοντα θανάτου πρὸς τὸν

παρανενομηκότα· οὗτος δ' ἰδὼν τὸ σύσσημον, καὶ παραχρῆμα εἰς τὴν ἰδίαν οἰκίαν ἀπελθὼν, ἑαυτὸν ἐκ τοῦ ξῆν μεθίστησι. Φεύγειν δὲ τῆς ἰδίας χώρας εἰς τὴν ὄμορον, καὶ τῇ μεταστάσει τῆς πατρίδος λυεῖν τὴν τιμωρίαν, καθάπερ παρὰ τοῖς Ἑλλησιν, οὐδαμῶς συγκεχώρηται. Διὸ καὶ φασὶ τινὰ, τοῦ θανατηφόρου [σημείου] πρὸς αὐτὸν ἀποσταλέντος ὑπὸ τοῦ βασιλέως, ἐπιβαλέσθαι μὲν ἐκ τῆς Αἰθιοπίας φεύγειν, αἰσθομένης δὲ τῆς μητρός, καὶ τῇ ζώνῃ τὸν τράχηλον αὐτοῦ σφιγγούσης, ταύτη μὴδὲ καθ' ἓνα τρόπον τολμῆσαι προσενεγκεῖν τὰς χεῖρας· αὐτὸν δ' ἀγχόμενον καρτεροῦσαι μέχρι τῆς τελευτῆς, ἵνα μὴ τοῖς συγγενέσιν ὄνειδη καταλείπη μείζω.

(C. 6.) Regem sacerdotes Meroës, omnium potentissimi, abdicare se vita iubent: quae iussa Ergamenes primus, abiecta superstitione, adspersatus est.

6. Πάντων δ' ἐστὶ παραδοξότατον τὸ γινόμενον περὶ τὴν τελευτὴν τῶν βασιλέων. Κατὰ γὰρ τὴν Μερὸν οἱ περὶ τὰς τῶν θεῶν θεραπείας τε καὶ τιμὰς διατρίβοντες ἱερεῖς, μεγίστην καὶ κυριωτάτην τάξιν ἔχοντες, ἐπειδὴν ἐπὶ τοῦν αὐτοῖς ἔλθῃ, πέμπουσιν ἄγγελον πρὸς τὸν βασιλέα, κελεύοντες ἀποθνήσκειν. Τοὺς γὰρ θεοὺς αὐτοῖς ταῦτα κερηματοκίναται, καὶ δεῖν τὸ πρόσταγμα τῶν ἀθανάτων ὑπὸ θνητῆς φύσεως μηδαμῶς παροραθῆναι. Καὶ ἑτέροισι δ' ἐπιφθέγγονται λόγους, οἷους ἀπλῆ διανοίᾳ προσδέξαιτο φύσις, ἀρχαία μὲν καὶ δυσεξαλείπτῳ συνηθείᾳ συντεθραμμένη, λόγον δ' οὐκ ἔχουσα τὸν ἐναιτιωθησόμενον τοῖς οὐκ ἀναγκαίως προστατιμένοις. Κατὰ μὲν οὖν τοὺς ἐπάνω χρόνους ὑπὲρ-

κουνον οἱ βασιλεῖς τοῖς ἱερεῦσιν, οὐχ ὄπλοις οὐδὲ βία κρατηθέντες, ἀλλ' ὑπ' αὐτῆς τῆς δεισιδαιμονίας τοὺς λογισμοὺς κατισχυόμενοι. Κατὰ δὲ τὸν δεῦτερον Πτολεμαῖον ὁ βασιλεὺς τῶν Αἰθιοπῶν Ἐργαμείνης, μετεσχηκῶς Ἑλληνικῆς ἀγωγῆς, καὶ φιλοσοφίας, πρῶτος ἐθάρόθησε καταφρονῆσαι τοῦ προστάγματος. Λαβὼν γὰρ φρόνημα τῆς βασιλείας ἄξιον, παρῆλθε μετὰ τῶν στρατιωτῶν εἰς τὸ ἄβατον, οὗ συνέβαινε εἶναι τὸν χρυσοῦν ναὸν τῶν Αἰθιοπῶν, καὶ τοὺς μὲν ἱερεῖς ἅπαντας ἀπέσφαξε, τὸ δὲ ἔθος τοῦτο καταλύσας, διωρθώσατο πρὸς τὴν ἑαυτοῦ τροαίρεσιν.

(C. 7.) Regis amici et debilitationem et ipsam mortem cum ege communem appetunt: rex ob eam rem ab insidiis tutus.

7. Τὸ δὲ περὶ τοὺς φίλους τοῦ βασιλέως νόμιμον, καίπερ ὄν παράδοξον, διαμένειν ἔφασαν ἕως τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων. Ἔθος γὰρ ὑπάρχειν λέγουσι τοῖς Αἰθιοπῶν, ἐπὰν ὁ βασιλεὺς μέρος τι τοῦ σώματος πηρωθῇ δι' ἠνδηποτοῦν αἰτίαν, ἅπαντας τοὺς συνήθεις συναποβάλλειν τοῦτο κατὰ προαίρεσιν. Αἰσχρὸν γὰρ ὑπολαμβάνειν, τοῦ βασιλέως πεπηρωμένου τὸ σκέλος, ἀρτίποδας εἶναι τοὺς φίλους, καὶ μὴ πάντας ἐν ταῖς ἐξόδοις συνέπεσθαι χωλοὺς ὁμοίως. Ἄτοπον γὰρ εἶναι τὸ συμπενεθεῖν μὲν καὶ τὸ συλλυπεῖσθαι, καὶ τοῖν ἄλλων ὁμοίως ἀγαθῶν ἀπάντων τε καὶ κακῶν κοινωνεῖν τὴν βεβαίαν φιλίαν, τῆς δ' εἰς τὸ σῶμα λύπης ἄμοιρον γίνεσθαι. Φασὶ δὲ σύνηθες εἶναι καὶ τὸ συντελευτᾶν ἐκουσίως τοὺς ἐταίρους τοῖς βασιλεῦσι, καὶ τοῦτον εἶναι τὸν θά-

νατον ἔνδοξον καὶ φιλίας ἀληθινῆς μάρτυρα. Διόπερ μὴ ῥαδίως ἐπιβουλήν γίνεσθαι παρὰ τοῖς Αἰθίοφι κατὰ τοῦ βασιλέως, ὡς ἂν τῶν φίλων ἀπάντων ἐπίσης προνοουμένων τῆς τ' ἐκείνου καὶ τῆς ἰδίας ἀσφαλείας. Ταῦτα μὲν οὖν τὰ νόμιμα παρὰ τοῖς Αἰθίοφιν ἔστι τοῖς τὴν μητρόπολιν αὐτῶν οἰκοῦσι καὶ νεμομένοις τὴν τε νῆσον τὴν Μερόην, καὶ τὴν χώραν τὴν πλησίον Αἰγύπτου.

(C. 8.) Aethiopum, extra fines Aethiopiae habitantium, corpora: ingenia: arma: vestitus: victus.

8. Ἔστι δὲ καὶ ἄλλα γένη τῶν Αἰθιοπῶν παμπληθῆ, τὰ μὲν ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν τὴν παραποτάμιον τοῦ Νείλου κατοικοῦντα καὶ τὰς ἐν τῷ ποταμῷ νήσους, τὰ δὲ τὴν ὄμορον τῆς Ἀραβίας νεμόμενα, τὰ δ' ἐν τοῖς μεσογείοις τῆς Λιβύης καθιδρυμένα. Οἱ πλεῖστοι δὲ τούτων, καὶ μάλιστα οἱ παρὰ τὸν ποταμὸν οἰκοῦντες, ταῖς μὲν χρόαις εἰσὶ μέλανες, ταῖς δὲ ἰδέαις σιμοί, τοῖς δὲ τριχώμασιν οὐλοί. Καὶ ταῖς μὲν ψυχαῖς παντελῶς ὑπάρχουσιν ἄγριοι, καὶ τὸ θηριῶδες ἐμφαίνοντες, οὐχ οὕτως δὲ τοῖς θυμοῖς, ὡς τοῖς ἐπιτηδεύμασιν. Ἀνχητροὶ γὰρ ὄντες τοῖς ὅλοις σώμασι, τοὺς μὲν ὄνυχας ἐπιπολὺ παρηγμένους ἔχουσι, τοῖς θηρίοις παραπλησίως, τῆς δὲ πρὸς ἀλλήλους φιλανθρωπίης πλεῖστον ὅσον ἀφεστήκασιν. Καὶ τὴν μὲν φωνὴν ὀξεῖαν προβάλλοντες, τῶν δὲ παρὰ τοῖς ἄλλοις ἐπιτηδευομένων εἰς βίον ἡμέρον οὐδ' ὀτιοῦν ἔχοντες, μεγάλην ποιοῦσι πρὸς τὰ καθ' ἡμᾶς ἕθη τὴν διαφορὰν. Καθοπλίζονται δ' αὐτῶν οἱ μὲν ἀσπίσιν ὠμοβοῖναις καὶ μι-

κροῖς δόρασιν, οἱ δὲ ἄκοντίοις ἀναγκύλοις, ἐνίοτε δὲ ξυλίνοις τόξοις τετραπήχεσιν, οἷς τοξεύουσι μὲν τῷ ποδὶ προσβαίνοντες, ἀναλωθέντων δὲ τῶν οἰσιῶν, σκυτάλαις ξυλίναις διαγωνίζονται. Καθοπλίζουσι δὲ καὶ τὰς γυναῖκας, ὀρίζοντες αὐταῖς τεταγμένην ἡλικίαν, ὣν ταῖς πλείσταις νόμιμόν ἐστι χαλκοῦν κρῖκον φέρειν ἐν τῷ χεῖλει τοῦ στόματος. Ἐοθῆτι δὲ τινες μὲν αὐτῶν ἀπλῶς οὐ χρωῖνται, γυμνήτια βίον δι' αἰῶνος ἔχοντες, καὶ πρὸς μόνα τὰ κάμματα ποριζόμενοι βοήθειαν αὐτουργὸν ἐκ τοῦ παραπεσόντος· τινὲς δὲ τῶν προβάτων τὰς οὐρὰς ἀποκόπτοντες ἐκ τῶν ὀπισθεν, καλύπτουσι διὰ τούτων τὰ ἰσχία, καθάπερ αἰδῶ ταύτην προβαλόμενοι· ἔνιοι δὲ χρωῖνται ταῖς δοραῖς τῶν κτηνῶν· εἰσὶ δ' οἱ περιζώμασι μέχρι μέσον τὸ σῶμα καλύπτουσι, ἐκ τῶν τριχῶν πλέκοντες, ὡς ἂν τῶν παρ' αὐτοῖς προβάτων ὄντων μὴ φερόντων ἔρια, διὰ τὴν ἰδιότητα τῆς χώρας. Τροφῆ δὲ χρωῖνται τινὲς μὲν λαμβάνοντες τὸν γεννώμενον ἐν τοῖς ὕδασι καρπὸν, ὃς αὐτοφυῆς ἀνατέλλει περὶ τε τὰς λίμνας καὶ τοὺς ἐλώδεις τόπους· τινὲς δὲ τῆς ἀπαλωτάτης ὕλης τοὺς ἀκρέμονας περικλῶντες, οἷς καὶ τὰ σώματα σκιαζόντες περὶ τὰς μεσημβρίας καταψύχουσι· ἔνιοι δὲ στείροντες σήσαμον καὶ λωτόν· εἰσὶ δ' οἱ ταῖς ῥίζαις τῶν καλάμων ταῖς ἀπαλωτάταις διατρεφόμενοι. Οὐκ ὀλίγοι δ' αὐτῶν καὶ ταῖς τοξείαις ἐνηθληκότες, τῶν πτηνῶν εὐστόχως πολλὰ τοξεύουσι, δι' ὧν τὴν τῆς φύσεως ἐνδειαν ἀναπληροῦσιν. Οἱ πλείστοι δὲ τοῖς ἀπὸ τῶν

βοσκημάτων κρέασι καὶ γάλακτι καὶ τυρῶ τὸν πάν-
τα βίον διαζῶσι.

(C. 9.) Aethiopum supra Meroën insulam θεολογούμενα·
pauci athei: ritus sepeliendi varii. Reges creant vel forma,
vel pecorum curatione, vel divitiis, vel fortitudine probatis-
simos.

9. Περὶ δὲ θεῶν οἱ μὲν ἀνώτερον Μερῶης οἰ-
κοῦντες ἐννοίας ἔχουσι διττάς. Ἐπολαμβάνουσι γάρ
τοὺς μὲν αὐτῶν αἰώνιον ἔχειν καὶ ἄφθαρτον τὴν φύ-
σιν, οἷον ἥλιον καὶ σελήνην, καὶ τὸν σύμπαντα
κόσμον· τοὺς δὲ νομίζουσι θνητῆς φύσεως κοινοῦ-
νηκέαι, καὶ δι' ἀρετὴν καὶ κοινὴν εἰς ἀνθρώπους
εὐεργεσίαν τετευχέναι τιμῶν ἀθανάτων. Τὴν τε γὰρ
Ἰσιν καὶ τὸν Πᾶνα, πρὸς δὲ τούτοις Ἡρακλέα καὶ
Λία σέβονται, μάλιστα νομίζοντες ὑπὸ τούτων εὐ-
ηρηγετῆσθαι τὸ τῶν ἀνθρώπων γένος. Ὀλίγοι δὲ τῶν
Λιθιόπων καθόλου θεοὺς οὐ νομίζουσι εἶναι· διό
καὶ τὸν ἥλιον ὡς πολεμιώτατον ὄντα κατὰ τὰς ἀνα-
τολάς βλασφημήσαντες, φεύγουσι πρὸς τοὺς ἐλώδεις
τῶν τόπων. Παρηλλαγμένοις δ' ἔθεσι χρῶνται καὶ
περὶ τοὺς παρ' αὐτοῖς τελευτῶντας. Οἱ μὲν γὰρ εἰς
τὸν ποταμὸν βάλλοντες ἀφιαῖσιν, ἀρίστην ἠγούμενοι
ταφὴν ταύτην· οἱ δὲ, περιχέαντες ὕελον, ἐν ταῖς οἰ-
κίαις φυλάττοντες, νομίζουσι δεῖν μῆτε τῶν τελευ-
τώντων ἀγνοεῖσθαι τὰς ὄψεις τοῖς συγγενέσι, μὴτ'
ἐπιλανθάνεσθαι τοὺς προσήκοντας τῷ γένει τῶν
προσώκειωμένων· ἔνιοι δ' εἰς ὄστρακίνας σοροὺς ἐμ-
βάλλοντες κατορύττουσι κύκλω τῶν ἱερῶν καὶ τὸν
ἐπὶ τούτοις γινόμενον ὄρκον μέγιστον ἠγοῦνται.
Τὰς δὲ βασιλείας ἐγχειρίζουσιν οἱ μὲν τοῖς εὐπρεπε-

στάτοις, τύχης ἡγούμενοι δῶρα ἀμφοτέρα, τὴν τε μοναρχίαν καὶ τὴν εὐπρέπειαν· οἱ δὲ τοῖς ἐπιμελεστάτοις κτηνοτρόφοις παραδιδάσκει τὴν ἀρχήν, ὡς μόνους ἄριστα τῶν ὑποτεταγμένων φροντιοῦντας· ἔνιοι δὲ τοῖς πλουσιωτάτοις τοῦτο τὸ τίμιον ἀπονέμουσιν, ἡγούμενοι μόνους τούτους ἐπικουρεῖν τοῖς ὄχλοις δύνασθαι, διὰ τὴν ἐτοιμότητα τῆς εὐπορίας· εἰσὶ δ' οἱ τοὺς ἀνδρεία διαφέροντας αἰροῦνται βασιλεῖς, κρίνοντες τοὺς ἐν πολέμῳ πλεῖστον δυναμένους, ἀξίους εἶναι μόνους τυγχάνειν τῶν πρωτείων.

(C 10.) De regione fertilissima et amoenissima, quae Nilo adiacet in Libya, pugnant Afri et Aethiopes: illuc e superiore Libya elephantum veniunt, quorum saeva cum draconibus certamina.

10. Τῆς δὲ παρὰ τὸν Νεῖλον χώρας τῆς ἐν τῇ Αἰβύῃ κειμένης ἐστὶ τι μέρος τῷ κάλλει διαφέρον. Τροφάς τε γὰρ φέρει δαψιλεῖς καὶ ποικίλας, καὶ πρὸς τὰς τῶν καυμάτων ὑπερβολὰς ἔχει βοηθείας εὐθείους, τὰς ἐν τοῖς ἔλεσι καταφυγὰς· διὸ καὶ περιμάχητος ὁ τόπος οὗτος γίνεται τοῖς τε Αἰβυσι καὶ τοῖς Αἰθίοσι, καὶ πρὸς ἀλλήλους ὑπὲρ αὐτοῦ πολεμοῦντες διατελοῦσι. Φοιτᾷ δ' εἰς αὐτὸν καὶ πλῆθος ἐλεφάντων ἐκ τῆς ἄνω χώρας, ὡς μὲν ἔνιοι λέγουσι, διὰ τὴν δαψίλειαν καὶ τὴν ἠδονὴν τῆς νομῆς. Ἐλη γὰρ θαυμαστὰ παρεκτείνεται τοῖς χείλεσι τοῦ ποταμοῦ, πολλῆς καὶ παντοίας ἐν αὐτοῖς φρομένης τροφῆς. Διόπερ ὅταν γεύσωνται τοῦ θρύου καὶ τοῦ καλάμου, διὰ τὴν γλυκύτητα τῆς τροφῆς μένει, καὶ τὴν τῶν ἀνθρώπων δίαιταν καταφθείρει·

δι' ἣν αἰτίαν ἀναγκάζονται φεύγειν εἰς τούτους τοὺς τόπους, ὄντες νομάδες καὶ σκηνῖται, τὸ σύνολον τῷ συμφέροντι τὰς πατριδας ὀρίζοντες. Αἱ δ' ἀγέλαι τῶν εἰρημένων θηρίων τὴν μεσόγειον χώραν ἐκλείπουσι διὰ σπάνιν τροφῆς, ἅτε συντόμως τῶν φρομένων ἐν τῇ γῆ πάντων αὐαινομένων. Διὰ γὰρ τὴν τοῦ καύματος ὑπερβολὴν καὶ τὴν λειψυδρίαν τῶν πηγαίων καὶ ποταμίων ὑδάτων, σκληρὰς καὶ σπανίους συμβαίνει γίνεσθαι τὰς τροφάς. Ὡς δέ τινες φασιν, ὄφεις θαυμαστοὶ γίνονται τὸ τε μέγεθος καὶ τὸ πλῆθος κατὰ τὴν θηριώδη καλουμένην χώραν. Οὗτοι δὲ περὶ τὰς συστάσεις τῶν ὑδάτων ἐπιτίθενται τοῖς ἐλέφασιν· καὶ τραπέντες εἰς ἄλκην, περιπλέκονται ταῖς σπείραις εἰς τὰ σκέλη, καὶ πέρασ ἕως τούτου συνέχουσι βιαζόμενοι καὶ σφίγγοντες τοῖς δεσμοῖς, ἕως ἂν ἀφρίσαντα τὰ θηρία πέσῃ διὰ τὸ βῆρος. Ἐπειτ' ἀθροίζόμενοι τὸ πᾶν σαρκοφαγοῦσι, ῥαδίως ἐπικρατοῦντες διὰ τὴν δυσκινησίαν τοῦ ζώου. Ἀπολειπομένου δ' ἀπορήματος, διὰ τίν' αἰτίαν οὐ συνέπονται τοῖς ἐλέφασιν εἰς τὴν προειρημένην παραποταμίαν, διώκοντες τὰς συνήθεις τροφάς, φασὶ τοὺς τηλικούτους ὄφεις τὴν μὲν ἐπίπεδον τῆς χώρας φεύγειν, περὶ δὲ τὴν ὑπώρειαν ἐν ταῖς φάραγξι ταῖς τὸ μῆκος ἀνηκούσαις, καὶ τοῖς σπηλαιαῖς τοῖς τὸ βῆθος ἔχουσι συνεχῶς ἐναυλιζέσθαι. Διόπερ τοὺς συμφέροντας καὶ συνήθεις τόπους μηδαμῶς ἐκλείπειν, αὐτοδιδάκτου πρὸς τὰ τοιαῦτα τῆς φύσεως οὔσης ἅπασι τοῖς ζώοις. Περὶ μὲν οὖν Αἰθιοπῶν καὶ τῆς χώρας αὐτῶν τοσαῦτα λέγομεν.

(C. 11.) Recensus scriptorum, quos auctor, adhibito suo peregrinationis usu, in Aethiopum historia sequutum se profiteatur

11. Περὶ δὲ τῶν συγγραφέων ἡμῖν διοριστέον, ὅτι πολλοὶ συγγεγράφασι περὶ τῆς Αἰγύπτου καὶ τῆς Αἰθιοπίας, ὧν οἱ μὲν ψευδεῖ φήμῃ πεπιστευκότες, οἱ δὲ παρ' ἑαυτῶν πολλὰ τῆς ψυχαιγωγίας ἕνεκα πεπλακότες, δικαίως ἂν ἀπιστοῖντο. Ἀγαθαρχίδης μὲν γάρ ὁ Κνίδιος ἐν τῇ δευτέρᾳ βίβλῳ τῶν περὶ τὴν Ἀσίαν, καὶ ὁ τὰς γεωγραφίας συνταξάμενος Ἀρτεμίδωρος ὁ Ἐφέσιος κατὰ τὴν ὀγδόην βίβλον, καὶ τινες ἕτεροι τῶν ἐν Αἰγύπτῳ κατοικούντων, ἱστορηκότες τὰ πλεῖστα τῶν προειρημένων, ἐν πᾶσι σχεδὸν ἐπιτυχάνουσι. Καὶ γὰρ ἡμεῖς καθ' ὃν καιρὸν παρεβάλομεν εἰς Αἴγυπτον, πολλοὺς μὲν τῶν ἱερέων ἐνετύχομεν, οὐκ ὀλίγοις δὲ καὶ πρὸς βευταῖς ἀπὸ τῆς Αἰθιοπίας παροῦσιν εἰς λόγους ἀφικόμεθα· παρ' ὧν ἀκριβοῦς ἕκαστα πυθόμενοι, καὶ τοὺς λόγους τῶν ἱστορικῶν ἐξελέγξαντες, τοῖς μάλιστα συμφωνοῦσιν ἀκόλουθον τὴν ἀναγραφὴν πεποιήμεθα. Περὶ μὲν οὖν Αἰθιοπῶν τῶν πρὸς τῇ δύσει κατοικούντων ἀρκεσθησόμεθα τοῖς ῥηθεῖσι. Περὶ δὲ τῶν κατὰ τὴν μεσημβρίαν καὶ τὴν ἐρυθρὰν θάλασσαν κειμένων ἐν μέρει διέξιμεν· δοκεῖ δ' ἡμῖν ἀρμότειν προδιαλεθεῖν περὶ τῆς τοῦ χρυσοῦ κατασκευῆς τῆς ἐν τούτοις τοῖς τόποις γινομένης.

(C. 12. 13.) In confiniis Aegypti, Arabiae et Aethiopiae auri fodinae, quibus ingens damnatorum ad metalla numerus durissime exercetur. Operae singulae, ab artifice praefecto imperatae et corporis validioribus, (C. 13.) et pueris, et puberibus, et feminis, et senibus: quorum omnium vita aerumnosissima.

12. Περὶ γὰρ τὰς ἐσχατίας τῆς Αἰγύπτου καὶ τῆς ὀμορούσης Ἀραβίας τε καὶ Αἰθιοπίας, τόπος

ἔστιν ἔχων μέταλλα πολλὰ καὶ μέγαλα χρυσοῦ, συναγομένου πολλοῖς πολλῇ κακοπαθείᾳ τε καὶ δαπάνῃ. Τῆς γὰρ γῆς μελαίνης οὕσης τῇ φύσει, καὶ διαφνίς καὶ φλέβας ἐχούσης μαρμάρου, τῇ λευκότητι διαφερούσας, καὶ πάσας τὰς περιλαμβομένας φύσεις ὑπερβαλλούσας τῇ λαμπρότητι, οἱ προσεδρεύοντες τοῖς μεταλλικοῖς ἔργοις τῷ πλήθει τῶν ἐργαζομένων κατασκευάζουσι τὸν χρυσόν. Οἱ γὰρ βασιλεῖς τῆς Αἰγύπτου τοὺς ἐπὶ κικουργίᾳ καταδικασθέντας, καὶ τοὺς κατὰ πόλεμον αἰχμαλωτισθέντας, ἔτι δὲ τοὺς ἀδίκους διαβολαῖς περιπεσόντας, καὶ διὰ θυμὸν εἰς φυλακὰς παραδομένους, ποτὲ μὲν αὐτοὺς, ποτὲ δὲ καὶ μετὰ πάσης συγγενείας ἀθροίσαντες, παραδίδουσι πρὸς τὴν τοῦ χρυσοῦ μεταλλείαν, ἅμα μὲν τιμωρίαν λαμβάνοντες παρὰ τῶν καταγνωσθέντων, ἅμα δὲ διὰ τῶν ἐργαζομένων μεγάλας προσόδους λαμβάνοντες. Οἱ δὲ παραδοθέντες, πολλοὶ μὲν τὸ πλήθος ὄντες, πάντες δὲ πέδαις δεδεμένοι, προσκαρτεροῦσι τοῖς ἔργοις συνεχῶς καὶ μεθ' ἡμέραν καὶ δι' ὅλης τῆς νυκτός, ἀνάπασιν μὲν οὐδεμίαν λαμβάνοντες, δρασμοῦ δὲ παντὸς φιλοτίμως ἐργόμενοι. Φυλακαὶ γὰρ ἐκ στρατιωτῶν βαρβάρων καὶ ταῖς διαλέκτοις διαφόρως χρωμένων ἐφεστήκασιν, ὥστε μηδένα δύνασθαι δι' ὁμιλίας ἢ φιλανθρώπου τινὸς ἐντεύξεως φθεῖραι τινα τῶν ἐπιστατούντων. Τῆς δὲ τὸν χρυσὸν ἐχούσης γῆς τὴν μὲν σκληροτάτην πυρὶ πολλῷ καύσαντες καὶ ποιήσαντες χαύνην, προσάγουσι τὴν διὰ τῶν χειρῶν κατεργασίαν· τὴν δὲ ἀνειμένην πέτραν καὶ μετρίῳ πόνῳ δυναμένην ὑπείκειν λα-

τομικῶ σιδήρῳ καταπονοῖσι μυριάδες ἀκληροῦντων ἀνθρώπων. Καὶ τῆς μὲν ὅλης πραγματείας ὁ τὸν λίθον διακρίνων τεχνίτης καθηγεῖται, καὶ τοῖς ἐργαζομένοις ὑποδείκνυσι· τῶν δὲ πρὸς τὴν ἀτυχίαν ταύτην ἀποδειχθέντων, οἱ μὲν σώματος ῥώμη διαφέροντες τυπίαι σιδηραῖς τὴν μαρμαρίζουσαν πέτραν κόπτουσι, οὐ τέχνην τοῖς ἔργοις, ἀλλὰ βίαν προσάγοντες, ὑπόνομους δὲ διακόπτοντες, οὐκ ἐπ' εὐθείας, ἀλλ' ὡς ἂν ἢ διάφυσις τῆς ἀπουσιλβούσης πέτρας ὑπάρχη. Οὗτοι μὲν οὖν διὰ τὰς ἐν ταῖς διώρυξι καμπὰς [καὶ σκολιότητος] ἐν σκότει διατρίβοντες, λύχνους ἐπὶ τῶν μετώπων πεπραγματευμένους περιφέρουσι· πολλαχῶς δὲ πρὸς τὰς τῆς πέτρας ἰδιότητος μετασχηματίζοντες τὰ σώματα, καταβάλλουσι εἰς ἔδαφος τὰ λατομούμενα θραύσματα· καὶ τοῦτο ἀδιαλείπτως ἐνεργοῦσι πρὸς ἐπιστάτου βαρύτητα καὶ πληγὰς.

13. Οἱ δὲ ἄνηβοι παῖδες εἰσδύομενοι διὰ τῶν ὑπονόμων εἰς τὰ κεκοιλωμένα τῆς πέτρας, ἀναβάλλουσι ἐπιπόνως τὴν ῥιπτουμένην κατὰ μικρὸν πέτραν, καὶ πρὸς τὸν ἐκτὸς τοῦ στομίου τόπον εἰς ὑπαιθρον ἀποκομίζουσι. Οἱ δ' ὑπὲρ ἔτη τριάκοντα παρὰ τούτων λαμβάνοντες ὠρισμένον μέτρον τοῦ λατομήματος, ἐν ὄλμοις λιθίνοις τύπτουσι σιδηροῖς ὑπέροις, ἄχρις ἂν ὀρόβου τὸ μέγεθος κατεργάσωνται. Παρὰ δὲ τούτων τὸν ὀροβίτην λίθον αἰ. γυναικες καὶ οἱ πρεσβύτεροι τῶν ἀνδρῶν ἐκδέχονται, καὶ μύλων ἐξῆς πλειόνων, ἐπὶ τούτους ἐπιβάλλουσι, καὶ ταραστάντες ἀνά τρεῖς ἢ δύο πρὸς τὴν κόπην ἀλήθουσι, εἰς σεμιδάλεως τρόπον τὸ δοθὲν μέτρον κα-

τεργαζόμενοι. Προσούσης δ' ἅπασιν ἀθεραπευσίας σώματος, καὶ τῆς τὴν αἰδῶ περιστελλούσης ἐσθῆτος μὴ προσούσης, οὐκ ἔστιν ὅς ἰδὸν οὐκ ἂν ἐλέησειε τοὺς ἀκληροῦντας διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῆς ταλαιπωρίας. Οὐ γὰρ τυγχάνει συγγνώμης οὐδ' ἀνέσεως ἰπλῶς οὐκ ἄρρώστος, οὐ πεπηρωμένος, οὐ γεγηρακώς, οὐ γυναικὸς ἀσθένεια· πάντες δὲ πληγαῖς ἀναγκάζονται προσκαρτερεῖν τοῖς ἔργοις, μέχρις ἂν κακουχούμενοι τελευτήσωσιν ἐν ταῖς ἀνάγκαις. Διόπερ οἱ δυστυχεῖς φοβερῶτερον αἰεὶ τὸ μέλλον τοῦ παρόντος ἠγοῦνται, διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῆς τιμωρίας· ποθεινότερον δὲ τοῦ ζῆν τὸν θάνατον προσδέχονται.

(C. 14., 15.) Auri discernendi et praeparandi reliqua ratio, artificibus commissa. — Ab Aethiopicibus occidentalibus (C. 10.) pergit auctor ad caeteros in ora sinus Arabici, in Troglodytica, et australes, (C. 15.) incipiens ab Ichthyophagis. Inculta eorum et horrida vita: habitatio aspera: piscandi ratio.

14. Τὸ δὲ τελευταῖον οἱ τεχνῖται παραλαβόντες τὸν ἀηλεομένον λίθον, πρὸς τὴν ὄλην ἄγουσι συντέλειαν. Ἐπὶ γὰρ πλατείας σανίδος μικρὸν ἐγκλιμένης τρίβουσι τὴν κατειργασμένην μάρμαρον, ὕδωρ ἐπιχέοντες. Εἶτα τὸ μὲν γεῶδες αὐτῆς ἐκτικόμενον διὰ τῶν ὑγρῶν καταρρέει κατὰ τὴν τῆς σανίδος ἐγκλισιν, τὸ δὲ χρυσίον ἔχον ἐπὶ τοῦ ξύλου παραμένει διὰ τὸ βάρος. Πολλάκις δὲ τοῦτο ποιοῦντες, τὸ μὲν πρῶτον ταῖς χερσὶν ἐλαφρῶς τρίβουσι, μετὰ δὲ ταῦτα σπόγγοις ἄραιοῖς κούφως ἐπιθλίβουσι, τὸ χαῦνον καὶ γεῶδες διὰ τούτων ἀναλαμβάνουσι, μέχρις ἂν ὅτου καθαρὸν γένηται τὸ ψῆγμα τοῦ χρυσοῦ. Τὸ δὲ τελευταῖον ἄλλοι τεχνῖται παραλαμβάνοντες μέτρῳ καὶ σταθμῷ τὸ συνηγμένον, εἰς κεραμέους χύτρος ἐμβάλλουσι. Μίξαντες δὲ κατὰ

τὸ πλῆθος ἀνάλογον μολίβδου βῶλον καὶ χόνδρους ἄλων, ἔτι δὲ βραχὺ κασσιτέρου, καὶ κρήθινον πίτυρον προσεμβάλλουσιν. Ἀρμοστὸν δ' ἐπίθεμα ποιήσαντες, καὶ πηλᾶ φιλοπόνως περιχρῖσαντες, ὁπτῶσιν ἐν καμίνῳ πέντε ἡμέρας καὶ νύκτας ἴσας ἀδιαλείπτως. Ἐπειτα ἐάσαντες ψυγῆναι, τῶν μὲν ἄλλων οὐδὲν εὐρίσκουσιν ἐν τοῖς ἀγγείοις, τὸν δὲ χρυσὸν καθαρόν λαμβάνουσιν, ὀλίγης ἀπουσίας γεγενημένης. Ἡ μὲν οὖν ἐργασία τοῦ χρυσοῦ περὶ τὰς ἐσχατίας τῆς Αἰγύπτου γινομένη, μετὰ τοσοῦτων καὶ τηλικούτων πόνων συντελεῖται. Αὕτη γὰρ ἡ φύσις, οἶμαι, ποιεῖ πρόδηλον, ὡς ὁ μὲν χρυσὸς γένεσιν μὲν ἐπίπονον ἔχει, φυλακὴν δὲ χαλεπὴν, σπουδὴν δὲ μεγίστην, χρῆσιν δὲ ἀνὰ μέσον ἡδονῆς τε καὶ λύπης. Ἡ μὲν οὖν τῶν μετάλλων τούτων εὗρεσις ἀρχαία παντελῶς ἐστίν, ὡς ἂν ὑπὸ τῶν παλαιῶν βασιλείων καταδειχθεῖσα. Περὶ δὲ τῶν ἐθνῶν τούτων τῶν κατοικούντων τὴν τε παράλιον τοῦ Ἀραβίου κόλπου, καὶ Τρωγλοδυτικὴν, ἔτι δ' Αἰθιοπίαν τὴν πρὸς μεσημβρίαν καὶ νότον, πειρασόμεθα διεξιέναι.

15. Περὶ πρώτων δὲ τῶν ἰχθυοφάγων ἐροῦμεν, τῶν κατοικούντων τὴν παράλιον τὴν ἀπὸ Καρμανίας καὶ Κεδρωσίας ἕως τῶν ἐσχάτων τοῦ μυχοῦ τοῦ κατὰ τὸν Ἀράβιον κόλπον ἰδρυμένου· ὅς εἰς τὴν μεσόγειον ἀνήκων ἀπίστον διάστημα, δυσὶν ἡπείροις περικλείεται πρὸς τὸν ἔκπλου, τῇ μὲν ὑπὸ τῆς εὐδαίμονος Ἀραβίας, τῇ δ' ὑπὸ τῆς Τρωγλοδυτικῆς. Τούτων δὲ τῶν βαρβάρων τινὲς μὲν γυμνοὶ τὸ παράπαν βιοῦντες, κοινὰς ἔχουσι τὰς γυναῖκας καὶ τὰ τέκνα,

παραπλησίως ταῖς τῶν θρημιμάτων ἀγέλαις· ἡδοῖς
 δὲ καὶ πόνου τὴν φυσικὴν μόνον ἀντίληψιν ποιού-
 μενοι, τῶν αἰσχυρῶν καὶ καλῶν οὐδεμίαν λαμβάνου-
 σιν ἔννοιαν. Τὰς δὲ οἰκήσεις ἔχουσιν οὐκ ἀποθει-
 τῆς θαλάττης παρὰ τὰς ῥαχίας, καθ' ἃς εἰσιν οὐ μόνον
 βαθεῖαι κοιλιᾶδες, ἀλλὰ καὶ φάραγγες ἀνόμαλοι,
 καὶ στενοὶ παντελῶς αὐλοῖνες, σκολιαῖς ἐκτροπαῖς
 ὑπὸ τῆς φύσεως διειλημμένοι. Τούτων δὲ τῇ χρείᾳ
 τῶν ἐγχωρίων πεφυκότων ἄρμοζόντως, τὰς ἐκτροπαῖς
 καὶ διεξόδους συγκεχώκασι λίθοις μεγάλοις, δι' ὧν
 ὡςπερ δικτύων τὴν θῆραν τῶν ἰχθύων ποιοῦνται.
 Ὅταν γὰρ ἡ πλημμυρὶς τῆς θαλάσσης ἐπὶ τὴν χέρ-
 σον φέρεται λάβρως, ὃ ποιεῖ δις τῆς ἡμέρας περὶ
 τρίτην καὶ ἐνάτην μάλιστα πῶς ὥραν, ἡ μὲν θάλατ-
 τα πᾶσαν τὴν ῥαχίαν ἐπικλύζουσα καλύπτει, καὶ
 λάβρῳ καὶ πολλῷ κύματι συναποκομιζεῖ πρὸς τὴν
 χέρσον ἄπιστον πλῆθος παντοίων ἰχθύων, οἳ τὸ μὲν
 πρῶτον ἐν τῇ παραλίῳ μένουσι, νομῆς χάριν πλανώ-
 μενοι περὶ τὰς ὑποδύσεις καὶ τὰ κοιλώματα· ἐπει-
 δὴν δ' ὃ τῆς ἀμπώτεως ἔλθῃ χρόνος, τὸ μὲν ὑγρὸν
 ἐκ τοῦ κατ' ὀλίγον διὰ τῶν κεχωσμένων λίθων καὶ
 φαράγγων ἀπορῥεῖ, οἳ δ' ἰχθύες ἐν τοῖς κοιλώμασι
 καταλείπονται. Κατὰ δὲ τοῦτον τὸν καιρὸν τὸ πλῆ-
 θος τῶν ἐγχωρίων μετὰ τέκνων καὶ γυναικῶν εἰς τὰς
 ῥαχίας ἀθροίζεται, καθάπερ ἀφ' ἐνὸς νελεύσματος.
 Σχιζομένων δὲ τῶν βαρβάρων εἰς τὰ κατὰ μέρος συ-
 στήματα, πρὸς τοὺς ἰδίους ἕκαστοι τόπους μετὰ
 βοῆς ἑξαισιῶν φέρονται, καθάπερ αἰφνιδίου τινὸς
 κνηγίας ἐμπεπωκυίας. Εἰθ' αἱ μὲν γυναῖκες μετὰ

τῶν παιδίων τοὺς ἐλάττιονας τῶν ἰχθύων καὶ πλησίον ὄντας τῆς χέρσου συλλαμβάνουσαι ῥίπτουσιν ἐπὶ τὴν γῆν· οἱ δὲ τοῖς σώμασιν ἀκμάζοντες προσφέρουσι τὰς χεῖρας τοῖς διὰ τὸ μέγεθος δυσκαταγωνίστοις. Ἐκπίπτουσι γὰρ ἐκ τοῦ πελάγους ὑπερμεγέθεις οὐ μόνον σκορπίοι καὶ μύραιναι καὶ κύνες, ἀλλὰ καὶ φῶκαι, καὶ πολλὰ τοιαῦτα ξένα καὶ ταῖς ὄψεσι καὶ ταῖς προσηγορίαις. Ταῦτα δὲ τὰ θηρία καταμάχονται, τεχνικῆς μὲν ὄπλων κατασκευῆς οὐδὲν ἔχοντες, κέρασι δὲ αἰγῶν ὀξέσι κατακεντοῦντες, καὶ ταῖς ἀπορρόωξι πέτραις ἐπιτέμνοντες. Πάντα γὰρ ἢ χρεῖα διδάσκει τὴν φύσιν, οἰκείως τοῖς ὑποκειμένοις καιροῖς ἀρμοζομένην πρὸς τὴν ἐκ τῆς ἐλπίδος εὐχρηστίαν.

(C. 16.) E piscibus diligenter parati asservatique cibi, penuriam victus arcentes. Quam si maris tempestas forte attulerit, primo conchis, dein spinarum acervis vitam sustentant.

16. Ἐπειδὴν δ' ἀθροίσωσιν ἰχθύων παντοδαπῶν πλῆθος, μεταφέρουσι τοὺς ληφθέντας, καὶ πάντας ὀπιῶσιν ἐπὶ τῶν πετρῶν τῶν ἐγκεκλιμένων πρὸς μεσημβρίαν. Διαπύρων δ' οὐσῶν διὰ τὴν τοῦ καύματος ὑπερβολὴν, βραχὺν ἔασαντες χρόνον, στρέφουσι, καὶ πάλιν τῆς οὐρᾶς λαμβανόμενοι, σείουσι τὸν ὄλον ὄγκον. Αἱ μὲν οὖν σάρκες θρυπτόμεναι διὰ τὴν θερμασίαν, ἀποπίπτουσιν· αἱ δ' ἀκανθαί ῥιπτούμεναι πρὸς ἓνα τύπον, μέγαν σωρὸν ἀποτελοῦσιν, ἀθροιζόμεναι χρεῖας ἕνεκεν, περὶ ἧς μικρὸν ὕστερον ἐροῦμεν. Μετὰ δὲ ταῦτα τὰς μὲν σάρκας ἐπὶ τινος λεωπετρίας κατατιθέμενοι, πατοῦσιν ἐπιμελῶς ἐφ' ἰκανὸν χρόνον, καὶ καταμίσγουσι τὸν τοῖ

παλιούρου καρπόν. Τούτου γάρ συναναχρωσθέν-
τος, τὸ πᾶν γίνεται χρωμα κολλῶδες· καὶ δοκεῖ τοῦ-
το καθάπερ ἰδύσματος παρ' αὐτοῖς ἔχειν τάξιν. Τὸ
δὲ τελευταῖον, τὸ καλῶς πατηθὲν εἰς πλινθίδας πα-
ραμήκεις τυποῦντες, τιθέασιν εἰς τὸν ἥλιον· ἄς συμ-
μέτρως ξηρανθείσας καθίσαντες κατευωχοῦνται, οὐ
μὴν πρὸς μέτρον ἢ σταθμὸν ἐσθίοντες, ἀλλὰ πρὸς
τὴν ἰδίαν ἐκάστου βούλησιν, τὴν φυσικὴν ὄρεξιν
ἔχοντες τῆς ἀπολαύσεως περιγραφὴν. Ἄνεκλείπτω,
γάρ [καὶ διὰ παντός] ἐτοιμοῖς χρωῖνται ταμιεύμασιν,
ὡς ἂν τοῦ Ποσειδῶνος τὸ τῆς Δήμητρος ἔργον μετε-
ληφότος. Ἐνίοτε δὲ τηλικούτον ἐκ τοῦ πελάγους εἰς
τὴν χέρσον κυλινδεῖται κῦμα, καὶ τὰς ῥαχίας ἐφ'
ἡμέρας πολλὰς κατακλύζει λάβρον, ὥστε μηδένα δι-
νασθαι τοῖς τόποις προσεγγίζειν. Διόπερ κατὰ τοῦ-
τους τοὺς καιροὺς σπανίζοντες τροφῆς, τὸ μὲν πρῶ-
τον τοὺς κόγχους συλλέγουσι τηλικούτους τὸ μέγε-
θος, ὧν εὐρίσκονται τινες τετραμναῖοι. Τὰ μὲν γὰρ
κύτη συντρίβουσι λίθους εὐμεγέθεις ἐμβάλλοντες,
τὴν δ' ἐντὸς σάρκα κατεσθίουσιν ὠμὴν, τῆς γεύσεως
οὐσης παρεμφεροῦς τοῖς ὀστέοις. Ἐπὶ δὲ διὰ τὴν
συνέχειαν τῶν πνευμάτων ἐπὶ πλείονα χρόνον πλη-
θύειν συμβαίνει τὸν ὠκεανόν, καὶ τὴν εἰωθυῖαν θή-
ραν τῶν ἰχθύων ἐκκλείσῃ τὸ τῆς περιστάσεως ἀδύ-
νατον, ἐπὶ τοὺς κόγχους, ὡς εἴρηται, τρέπονται. Εἰ
δὲ ἢ ἐκ τῶν κόγχων τροφή σπανίζει, καταφεύγουσιν
ἐπὶ τὸν τῶν ἀκανθῶν σωρόν. Ἐκ τούτου γὰρ ἐκλέγοντες
τὰς ἐγγύλους καὶ προσφάτους τῶν ἀκανθῶν, διαί-
ροῦσι κατ' ἄρθρον, καὶ τὰς μὲν αὐτόθεν τοῖς ὀδοῦ-

σι κατεργάζονται, τὰς δὲ σκληραῖς λίθοις θραύοντες καὶ προὔπεργαζόμενοι κατεσθίουσι, παραπλησίαν διάθεσιν ἔχοντες τοῖς φαλεύουσι τῶν θηρίων. Τῆς μὲν οὖν ξηραῖς τροφῆς τὸν εἰρημένον τρόπον εὐποροῦσι.

(C. 17.) Piscationi per quadriduum continuo magnaque cum hilaritate et vago concubitu immorati, quinto quoque die aquae immoderato se potu vociferantes recreant. Ob hanc alimoniae simplicitatem vita morborum expers, sed perbrevis.

17. Τῆς δ' ὑγραῖς παράδοξον ἔχουσι καὶ παντελῶς ἀπιστουμένην τὴν χρῆσιν. Ταῖς μὲν γὰρ θήραις προσκυροῦσιν ἐφ' ἡμέρας τέτταρας, εὐωχούμενοι πανδημεὶ μεθ' ἰλαρότητος, καὶ ταῖς ἀνάρθροις ὠδαῖς ἀλλήλους ψυχαγωγοῦντες· πρὸς δὲ τούτοις ἐπιμίσγονται ταῖς γυναιξίν, αἷς ἂν τύχῃσι, παιδοποιίας ἕνεκα, πάσης ἀσχολίας ἀπολελυμένοι, διὰ τὴν εὐκοπίαν καὶ τὴν ἐτοιμότητα τῆς τροφῆς. Τῇ δὲ πέμπτῃ πρὸς τὴν ὑπόρειαν ἐπείγονται πανδημεὶ ποτιοῦ χάριν, ἵνα συρροῦσαις γλυκίων ὑδάτων εἰσὶ, πρὸς αἷς οἱ νομάδες τὰς ἀγέλας τῶν θρεμμάτων ποτίζουσιν. Ἡ δὲ ὄδοιπορία τούτων παραπλήσιος γίνεται ταῖς ἀγέλαις τῶν βοῶν, πάντων φωνῆν ἀφιέντων οὐκ ἕναρθρον, ἀλλ' ἤχον μόνον ἀποτελοῦσαν. Τῶν δὲ τέκνων τὰ μὲν νήπια παντελῶς αἱ μητέρες ἐν ταῖς ἀγκάλαις φέρουσι, τὰ δὲ κεχωρισμένα τοῦ γάλακτος, οἱ πατέρες· τὰ δ' ὑπὲρ πενταετῆ χρόνον ὄντα, προάγει μετὰ τῶν γονέων σὺν παιδιᾷ, πεπληρωμένα χαρᾶς, ὡς ἂν πρὸς τὴν ἡδίστην ἀπόλαυσιν ὁρμώμενα. Ἡ γὰρ φύσις αὐτῶν ἀδιάστροφος οὕσα τὴν ἀναπλήρωσιν τῆς ἐνδείας ἡγεῖται μέγιστον ἀγαθόν, οὐδὲν τῶν

ἐπεισάκτων ἡδέων ἐπιζητοῦσα. Ὄταν δὲ ταῖς τῶν νομάδων ποτίστραις ἐγγίσωσι καὶ τοῦ ποτοῦ πληρωθῶσι τὰς κοιλίας, ἐπανέρχονται, μόγις βαδίζοντες διὰ τὸ βάρος. Κακτείνην μὲν τὴν ἡμέραν οὐδενὸς γέονται, κεῖται δ' ἕκαστος ὑπεργέμων καὶ δύσπνου, καὶ τὸ σύνολον παρεμφερῆς τῶ μεθύνοντι· τῇ δ' ἐξῆς ἐπὶ τὴν ἀπὸ τῶν ἰχθύων πάλιν τροφήν ἀνακίμπουσι· καὶ τοῦτον τὸν τρόπον ἢ δίαιτα κυκλεῖται παρ' αὐτοῖς πάντα τὸν τοῦ ζῆν χρόνον. Οἱ μὲν οὖν τὴν παράλιον τὴν ἐντὸς τῶν στενωῶν κατοικοῦντες οὕτως βιοῦσι, νόσοις μὲν διὰ τὴν ἀπλότητα τῆς τροφῆς σπανίως περιπίπτοντες, ὀλιγοχρονιώτεροι δὲ πολὺ τῶν παρ' ἡμῖν ὄντες.

(C. 18.) His agrestior gens Ichthyophagorum, quae a sinu Arabico remota, crudis vescitur piscibus, absque potus desiderio, nulla unquam re commota, nec lingua loquens, sed manibus, et cum phocis vivens familiarissime.

18. Τοῖς δὲ τὴν ἐκτὸς τοῦ κόλπου παράλιον νεομομένοις πολλῶν τούτων παραδοξότερον εἶναι τὸν βίον συμβέβηκεν, ὡς ἂν ἄδιψον ἐχόντων καὶ ἀπαθῆ τὴν φύσιν. Ἀπὸ γὰρ τῶν οἰκουμένων τόπων εἰς τὴν ἔρημον ὑπὸ τῆς τύχης ἐκτετοπισμένοι, τῆς μὲν ἀπὸ τῶν ἰχθύων ἄγρους εὐποροῦσιν, ὑγρὰν δὲ τροφήν οὐκ ἐπιζητοῦσι. Προςφερόμενοι γὰρ τὸν ἰχθὺν ἔγχυλον, μικρὰν ἔχοντα τῶν ὁμοίων τὴν παραλλαγὴν, οὐχ οἷον ὑγρὰν τροφήν ἐπιζητοῦσι ποτοῦ, ἀλλ' οὐδ' ἔννοιαν ἔχουσι. Στέργουσι δὲ τὴν ἐξ ἀρχῆς δίαιταν ὑπὸ τῆς τύχης αὐτοῖς προσκληρωθεῖσαν, εὐδαιμονίαν ἡγαύμενοι τὴν ἐκ τῆς ἐνδείας αὐτοῦ τοῦ λυποῦντος ὑπεξαίρεσιν. Τὸ δὲ πάντων παραδοξότατον, ἀπαθεία

τοσοῦτον ὑπερβάλλουσι πάντας, ὥστε μὴ ὀραδίως πιστευθῆναι τὸν λόγον. Καίτοιγε πολλοὶ τῶν ἀπ' Αἰγύπτου πλεόντων διὰ τῆς ἐρυθρᾶς θαλάσσης ἔμποροι, μέχρι τοῦ νῦν πολλάκις προσπεπλευκότες πρὸς τὴν τῶν Ἰχθυοφάγων χώραν, ἐξηγοῦνται σύμφωνα τοῖς ὑφ' ἡμῶν εἰρημένοις περὶ τῶν ἀπαθῶν ἀνθρώπων. Καὶ ὁ τρίτος δὲ Πτολεμαῖος, ὁ φιλοτιμηθεὶς περὶ τὴν θήραν τῶν ἐλεφάντων τῶν περὶ τὴν χώραν ταύτην ὄντων, ἐξέπεμψεν ἓνα τῶν φίλων, ὄνομα Σιμμίαν, κατασκευάσμενον τὴν χώραν. Οὗτος δὲ μετὰ τῆς ἀρμοτιτοῦσης χορηγίας ἀποσταλείς, ἀκριβῶς, ὡς φησὶν Ἀγαθαρχίδης ὁ Κνίδιος ἱστοριογράφος, ἐξήτησε τὰ κατὰ τὴν παραλίαν ἔθνη. φησὶν οὖν τὸ τῶν ἀπαθῶν Αἰθιόπων ἔθνος τὸ σύνολον ποτῶ μὴ χρῆσθαι, μηδὲ τὴν φύσιν αὐτῶν ἐπιζητεῖν, διὰ τὰς προειρημένας αἰτίας. Καθόλου δ' ἀποφαίνεται, μήτ' εἰς σύλλογον ἔρχεσθαι πρὸς τοὺς ἄλλοεθνεῖς, μήτε τὸ ξένον τῆς ὄψεως τῶν προσπλεόντων κινεῖν τοὺς ἐγχωρίους, ἀλλ' ἐμβλέποντας ἀτενῶς, ἀπαθεῖς ἔχειν καὶ ἀκινήτους αἰσθήσεις, ὡς ἂν μηδενὸς παρόντος. Οὔτε γὰρ ξίφος σπασαμένου τινὸς καὶ καταφέροντος ὑπεξέφυγον, οὔθ' ὕβριν οὔτε πληγὰς ὑπομένοντες ἤρεθίζοντο· τό τε πλῆθος οὐ συνηγανάκει τοῖς πάσχουσιν, ἀλλ' ἐνόητε τέκνων καὶ γυναικῶν ἀποσφαττομένων ἐν ὀφθαλμοῖς, ἀπαθεῖς ταῖς διαθήσεσιν ἕμενον, οὐδεμίαν ἔμφασιν ὀργῆς ἢ πάλιν ἐλέους διδόντες. Καθόλου δὲ τοῖς ἐκπλητικωτάτοις δεινοῖς περιπίπτοντες, ἤρεμαῖοι διέμενον, βλέποντες μὲν ἀτενῶς εἰς τὰ συντελούμενα, ταῖς δὲ

κεφαλαῖς παρ' ἕκαστα διανέουτες. Λιὸ καὶ φασὶν αὐτοὺς διαλέκτῳ μὲν μὴ χρῆσθαι, μιμητικῇ δὲ δηλώσει διὰ τῶν χειρῶν διασημαίνειν ἕκαστα τῶν πρὸς τὴν χρεῖαν ἀνηκόντων. Καὶ, τὸ πάντων θαυμασιώτατον, φῶκαι τοῖς γένεσι τούτοις συνδιατρίβουσαι θήραν ποιοῦνται τῶν ἰχθύων καθ' αὐτάς, παραπλησίως ἀνθρώποις. Ὅμοίως δὲ καὶ περὶ τὰς κοίτας καὶ τὴν τῶν γεννηθέντων ἀσφάλειαν μεγίστη πίστει τὰ γένη ταῦτα χρῆσθαι πρὸς ἄλληλα. Χωρὶς γὰρ ἀδικήματος ἄλλοφύλοις ζώοις ἢ συναναστροφῇ γίνεται μετ' εἰρήνης καὶ πίστεως εὐλαβείας. Οὗτος μὲν οἶν ὁ βίος, καίπερ ὢν παράδοξος, ἐκ παλαιῶν χρόνων τετήρηται τοῖς γένεσι τούτοις, εἴτε ἐθισμῶ διὰ τὸν χρόνον, εἴτε ἀναγκαίᾳ χρεῖμει διὰ τὸ κατεπιῆγον ἤρμουςμένοις.

(C. 19.) Habitant vel in speluncis borealibus, vel sub costis balaenarum alga obtectis, vel sub congestarum arborum umbraculis, vel sub tumulis musci marini. Mortuos piscibus proiciunt.

19. Οἰκήσεσι δὲ τὰ ἔθνη οὐχ ὁμοίαις τοῖς ἰχθυόφάγοις χρῆται, πρὸς δὲ τὰς τῆς περιστάσεως ιδιότητας διηλλαγμέναις ἐμβιοῦσι. Τινὲς μὲν γὰρ ἐν σπηλαίοις κατοικοῦσι κεκλιμένοις μάλιστα πρὸς τὰς ἄρκτους, ἐν οἷς καταψύχουσιν ἑαυτοὺς διὰ τε τὸ βῆθος τῆς σκυῖς καὶ διὰ τὰς περιπνεούσας αὔρας. Τα μὲν γὰρ πρὸς μεσημβρίαν νεύοντα, τοῖς ἴττοις παραπλησίαν ἔχοντα τὴν θερμασίαν, ἀπρόσιτα τοῖς ἀνθρώποις ἐστὶ διὰ τὴν τοῦ καύματος ὑπερβολὴν. Οἱ δὲ τῶν πρὸς ἄρκτον νεύόντων σπηλαίων σπανίζουτες, ἀθροίζουσι τὰς πλευράς τῶν ἐκ τοῦ πελάγους ἐκπιπτόντων κητῶν. Τῆς δὲ τούτων δαφιλείας

πολλῆς οὔσης, καταπλέξαντες ἕξ ἑκατέρου μέρους κυρτάς καὶ πρὸς ἀλλήλας νενευκυίας, τῷ προσφάτω φύκει ταύτας διαπλέκουσι. Σκεπαζομένης οὖν τῆς καμάρας, ἐν ταύτῃ τὸ βαρύτερον τοῦ καύματος ἀναπαύονται, τῆς κατὰ φύσιν χρείας αὐτοδίδακτον τέχνην ὑφηγουμένης. Τρίτος δὲ τρόπος ἐστὶ [τοῖς Ἰχθυοφάγοις] τῆς σκηνώσεως τοιοῦτος· ἐλαῖαι φύονται πάνυ πολλαὶ περὶ τοὺς τόπους τούτους, τὰ μὲν πρὸς τὴν ῥίζαν ἔχουσαι προσκλυζόμενα τῇ θαλάττῃ, πυκναὶ δὲ τοῖς φυλλώμασι· τὸν δὲ καρπὸν ὁμοιον ἔχουσαι τῷ κασταναῖκῳ καρῷ. Ταύτας ἀλλήλαις συμπλέκοντες, καὶ συνεχῆ σκιὰν ποιοῦντες, ἰδιαζούσαις σκηναῖς ἐμβιοῦσιν. Ἄμα μὲν γὰρ καὶ ἐν γῆ καὶ ἐν θαλάττῃ διατρίβοντες, ἐπιτερωπῶς διεξάγουσι, τὸν μὲν ἥλιον φεύγοντες τῇ διὰ τῶν ἀκρομῶνων σκιᾷ, τὸ δὲ φυσικὸν περὶ τοὺς τόπους καῦμα τῇ συνεχεῖ τοῦ κύματος προσκλύσει διορθούμενοι, ταῖς δὲ περιπνοίαις τῶν εὐκαίρων ἀνέμων εἰς ῥαστάω- νην ἄγοντες τὰ σώματα. Ῥητέον δ' ἡμῖν καὶ περὶ τοῦ τετάρτου μέρους τῆς σκηνώσεως. Ἐκ γὰρ τοῦ παντός αἰῶνος σεσώρενται τοῦ μνίου φόρτος ἄπλετος, ὄρει παρεμφερής· οὗτος ὑπὸ τῆς συνεχοῦς τοῦ κύματος πληγῆς πεπιλημένος, τὴν φύσιν ἔχει στερέμνιον καὶ συμπεπλεγμένην ἄμμο. Ἐν τούτοις οὖν τοῖς ἀναστήμασιν ὑπονόμους ἀνδρομήκεις ὀρύττοντες, τὸν μὲν κατὰ κορυφὴν τόπον ἕωσι στέγην, κάτωθεν δ' αὐλῶνας παραμήκεις καὶ πρὸς ἀλλήλους συντετραγμένους κατασκευάζουσι. Ἐν δὲ τούτοις ἀναψύχοντες ἑαυτούς, ἀλύπους κατασκευάζουσι, καὶ

κατὰ τὰς ἐπικλύσεις τῶν κυμάτων ἐκπηδῶντες, περὶ τὴν θῆραν τῶν ἰχθύων ἀσχολοῦνται· ὅταν δὲ ἀμπωτις γένηται, κατευωησόμενοι τὰ ληφθέντα, συμφεύγουσι πάλιν εἰς τοὺς προειρημένους αὐλῶνας. Τοὺς δὲ τελευτήσαντας θάπτουσι κατὰ μόνον τὸν τῆς ἀμπώτεως καιρὸν, ἑῶντες ἐρόμιμένους· ὅταν δ' ἡ πλημμυρὶς ἐπέλθῃ, ῥίπτουσιν εἰς τὴν θάλατταν τὰ σώματα. Διὸ καὶ τὴν ἰδίαν ταφὴν τροφὴν τῶν ἰχθύων ποιούμενοι, κυκλούμενον ἰδιοτρόπως τὸν βίον ἔχουσι παρ' ὅλον τὸν αἰῶνα.

(C. 20.) Incolunt nonnulli valles praeruptis scopulis et mari inclusas; quamobrem aborigines putantur.

20. Ἐν δὲ γένος τῶν Ἰχθυοφάγων τοιαύτας ἔχει τας οἰκήσεις, ὥστε πολλὴν ἀπορίαν παρέχεσθαι τοῖς τὰ τοιαῦτα φιλοτιμουμένοις ζητεῖν. Ἐν γὰρ ἀποκρήμνοις φάραξι καθίδρυνταί τινες, εἰς ἃς ἐξ ἀρχῆς ἦν ἀδύνατον παραβάλλειν τοὺς ἀνθρώπους, ἄνωθεν μὲν ἐπεχούσης πέτρας ὑψηλῆς καὶ πανταχόθεν ἀποτόμου, ἐκ πλαγίων δὲ κρημνῶν ἀπροσίτων ὑφαιρουμένων τὰς παρόδους, τὴν δὲ λοιπὴν πλευρὰν τοῦ πελάγους ὀρίζοντος, ὃ πεζῆ μὲν διελθεῖν ἀδύνατον, σχεδίαίς δὲ οὐ χρῶνται τὸ παράπαν, πλοίων τε τῶν παρ' ἡμῖν ὑπάρχουσιν ἀεννόητοι. Τοιαύτης δὲ ἀπορίας περὶ αὐτοὺς οὔσης, ὑπολείπεται λέγειν αὐτόχθονας αὐτοὺς ὑπάρχειν, ἀρχὴν μὲν τοῦ πρώτου γένους μηδεμίαν ἐσχηκότας, αἰὲ δ' ἐξ αἰῶνος γεγονότας· καθάπερ ἔνιοι τῶν φυσιολόγων περὶ πάντων τῶν φυσιολογουμένων ἀπεφήναντο. Ἀλλὰ γὰρ περὶ μὲν τῶν τοιούτων ἀνεπίκτου τῆς ἐπινοίας ἡμῖν οὐ-

σης, οὐδὲν κωλύει τοὺς τὰ πλεῖστα ἀποφηναμένους ἐλάχιστα γινώσκειν, ὡς ἂν τὴν ἐν τοῖς λόγοις πιθαρύτητος τὴν μὲν ἀκοὴν πειθούσης, τὴν δ' ἀλήθειαν οὐδαμῶς εὐρισκούσης.

(C. 21.) Pergit Diodorus ad Chelonophagos, in exiguis insulis que insulis degentes, ubi testudinum ingens copia. Eas quomodo capiant, carneque et testis utantur. — Ab his locis parum, sed vivendi ratione multum distant Cetophagi, quorum victus describitur.

21. Ῥητιόν δ' ἡμῖν καὶ περὶ τῶν καλουμένων Χελωνοφάγων, ὃν τρόπον ἔχουσι τὴν ὅλην διάθεσιν τοῦ βίου. Νῆσοι γάρ εἰσι κατὰ τὸν ὠκεανόν, πλησίον τῆς γῆς κείμεναι, πολλαὶ μὲν τὸ πλῆθος, μικραὶ δὲ τοῖς μεγέθεσι καὶ ταπειναί, καρπὸν δὲ οὐθ' ἡμέρον οὐτ' ἄγριον ἔχουσαι. Ἐν ταύταις διὰ τὴν πυκνότητα κῆμα μὲν οὐ γίνεται, τοῦ κλύδωνος θραυμένου περὶ τὰς ἄκρας τῶν νήσων· χελωνῶν δὲ θαλαττίων πλῆθος ἐνδιατρίβει περὶ τοὺς τύπους τούτους, πανταχόθεν καταφεῦγον πρὸς τὴν ἐκ τῆς γαλήνης σκέπην. Αὗται δὲ τὰς μὲν νύκτας ἐν βυθῶ διατρίβουσιν, ἀσχολούμεναι περὶ τὴν νομὴν, τὰς δ' ἡμέρας εἰς τὴν ἀνά μέσον τῶν νήσων θάλατταν φοιτῶσαι, κοιμῶνται μετέωροι τοῖς κύτεσι πρὸς τὸν ἥλιον, παρεμφερῆ τὴν πρόσοψιν ποιοῦσαι ταῖς κατεστραμμέναις ἀκάτοις· ἐξαίσιοι γὰρ τοῖς μεγέθεσιν ὑπάρχουσι, καὶ τῶν ἐλαχίστων ἀλιάδων οὐκ ἐλάττους. Οἱ δὲ τὰς νήσους κατοικοῦντες βάρβαροι, κατὰ τοῦτον τὸν καιρὸν ἡρέμα προσνήχονται ταῖς χελώναις· πρὸς ἐκίερον δὲ μέρος πλησιάζαντες, οἱ μὲν πιέζουσιν, οἱ δ' ἐξαίρουσιν, ἕως ὕπτιον γένηται τὸ ζῶον· ἔπειθ' οἱ μὲν ἐξ ἐκατέρου μέρους οἰακίζουσι τὸν ὄλον ὄγκον,

ἵνα μὴ στραφέν τὸ ζῶον καὶ κηξάμενον τῷ τῆς φύσεως βοηθήματι φύγη κατὰ βιάτους· εἰς δ' ἔχων μέριμνα μακρὰν καὶ δήσας τῆς οὐραῖς, κηξεται πρὸς τὴν γῆν, καὶ προσέλκεται μετὰ γων τὸ ζῶον ἐπὶ τὴν χέρσον, συμπαρακομιζομένων τῶν ἐξ ἀρχῆς τὴν ἐπιθεσιν πεποιημένων. Ὅταν δ' εἰς τὴν νῆσον ἐκκομισσοσι, τὰ μὲν ἐντὸς πάντα βραχὺν χρόνον ἐν ἡλίῳ παροπτήσαντες κατευωχοῦνται, τοῖς δὲ κῦτεσιν οὖσι σκαφοειδέσι χρῶνται πρὸς τε τὸν εἰς τὴν ἡπειρον διάπλουν, ὃν ποιοῦνται τῆς ὑδρείας ἐνεκεν, καὶ πρὸς τὰς σκηνώσεις, τιθέντες πρηγεῖς ἐφ' ὑψηλῶν τόπων, ὥστε δοκεῖν τούτοις τὴν φύσιν δεδωρῆσθαι μιᾷ χάριτι πολλὰς χρείας· τὴν γὰρ αὐτὴν αὐτοῖς εἶναι τροφήν, ἀγγεῖον, οἰκίαν, ναῦν. Οὐ μακρὰν δὲ τούτων διεσιῶτες κέμονται τὴν παράλιον βάρβαροι βίον ἀνώμαλον ἔχοντες. Διατρέφονται γὰρ ἀπὸ τῶν ἐκπιπόντων εἰς τὴν χέρσον κητῶν, ποτὲ μὲν θαψιλείαν τροφῆς ἔχοντες διὰ τὰ μεγέθη τῶν εὐρισκομένων θηρίων, ποτὲ δὲ διαλειμμάτων γινομένων κακῶς ἀπαλλάττουσιν ὑπὸ τῆς ἐνδείας· καθ' ὃν δὴ χρόνον ἀναγκάζονται κατεργάσασθαι, διὰ τὴν σπάνιν, τῶν ἀρχαίων ὀσῶν χόνδρους, καὶ τὰς ἄκρας τῶν πλευρῶν ἐκφύσεις. Τῶν μὲν οὖν Ἰχθυοφαγῶν τὰ γένη τοσαῦτ' εἰσὶ, καὶ τοιούτοις χρῶνται βίοις, ὡς ἐν κεφαλαίῳ εἰπεῖν.

(C. 22.) Obiter commemoratur piscandi modus in ora Babyloniae obiecta.

22. Ἡ δὲ κατὰ τὴν Βαβυλωνίαν παράλιος συνάπτει μὲν ἡμέρω καὶ καταφύτῳ χώρῳ, τοσοῦτο δὲ

πληθὸς ἐστὶ τῶν ἰχθύων τοῖς ἐγχωρίοις, ὥστε τοὺς ἀναλίσκοιτας μὴ δύνασθαι ῥαδίως περιγενέσθαι τῆς δαψιλείας. Παρὰ γὰρ τοὺς αἰγιαλοὺς ἰσταῖσι καλάμους πυκνοὺς καὶ πρὸς ἀλλήλους διαπεπλεγμένους, ὥστε τὴν πρόσοψιν ὁμοίαν εἶναι δικτύῳ παρὰ θαλάτταν ἐστηκότι. Κατὰ δὲ πᾶν ἔργον ὑπάρχουσι πυκναὶ θύραι, τῇ μὲν πλοκῇ ταρσωταί, στροφεῖς δ' ἔχουσαι πρὸς τὰς εἰς ἑκάτερα τὰ μέρη κινήσεις εὐλύτους. Ταύτας ὁ κλύδων φερόμενος μὲν εἰς τὴν γῆν κατὰ τὸν τῆς πλημμυρίδος καιρὸν ἀνοίγει, παλισσῶν δὲ κατὰ τὴν ἄμπωτιν ἀποκλείει. Διόπερ συμβαίνει καθ' ἑκάστην ἡμέραν, πλημμυρούσης μὲν τῆς θαλάττης, ἐκ βυθοῦ τοὺς ἰχθύς συνεκφερομένους διὰ τῶν θυρῶν παρειαπίπτειν, ἀναχωρούσης δέ, μὴ δύνασθαι τοῖς ὑγροῖς συνδιαρῆεῖν διὰ τῆς τῶν καλάμων πλοκῆς. Διὸ καὶ παρὰ τὸν ὠκεανὸν ἐνίοτε σωροὺς ἰχθύων σπαιρόντων ὄραϊν ἐστὶ γινομένους· οὓς ἀναλεγόμενοι συνεχῶς οἱ πρὸς τοῦτοις τεταγμένοι δαψιλεῖς ἀπολαύσεις ἔχουσι, καὶ μεγάλας προσόδους. Ἐπιτοὶ δὲ τῶν περὶ τοὺς τόπους διατριβόντων, πεδιίδος τε καὶ ταπεινῆς τῆς χώρας ὑπαρχούσης, τάφρους ὀρύττουσιν ἀπὸ θαλάσσης εὐρείας ἐπὶ πολλοὺς σταδίους, μέχρι τῶν ἰδίων ἐπαύλεων. Ραβδωτὰς δὲ θύρας ἐπ' ἕκρας αὐτὰς ἐπιστήσαντες, ἀναβαινούσης μὲν τῆς πλημμυρίδος ἀνοίγουσιν, εἰς δὲ τοῦναντίον μεταπιπτούσης κλείουσιν. Εἵτα τῆς μὲν θαλάσσης διὰ τῶν τῆς θύρας ἀραιωμάτων ἀπορῆεούσης, τῶν δ' ἰχθύων ἀπολησθέντων ἐν ταῖς τὰ-

φροισ, ταμιεύονται καὶ λαμβάνουσιν, ὅσους ἂν προαιρῶνται, καὶ καθ' ὃν ἂν χρόνον βούλωνται.

(C. 23.) In Aethiopia supra Aegyptum ad fluvium Astabaram, (scu, ut alii volunt, Astapam) Rhizophagi: qui in magna nutrimenti abundantia infestantur leonibus, non nisi culicum incursioni cedentibus.

23. Διεληλυθότες δὲ περὶ τῶν παροικούντων τὴν ἀπὸ τῆς Βαβυλωνίας παραλίον ἕως Ἀραβίου κόλπου, περὶ τῶν ἐξῆς τούτοις ἔθνων διεξιμεν. Κατὰ γὰρ τὴν Αἰθιοπίαν τὴν ὑπὲρ Αἰγύπτου παρὰ τὸν Ἄσαν καλούμενον ποταμὸν παροικεῖ τὸ τῶν Ῥιζοφάγων ἔθνος. Ἐκ γὰρ τῶν πλησιοχώρων τὰς ῥίζας τῶν καλάμων ὀρύττοντες οἱ βάρβαροι, πλύνουσι φιλοτίμως· ποιήσαντες δὲ καθαρὰς, κόπτουσι λίθοις, μεχρὶς ἂν γένηται τὸ ἔργον λεῖον καὶ κολλῶδες· ἔπειτα ἀναπλάσαντες χειροπληθιαίους ὄγκους ἐν ἡλίῳ παροπτῶσι, καὶ ταύτη χρώμενοι τροφῇ πάντα τὸν βίον διατελοῦσιν. Ἄνεκλείτους δ' ἔχοντες τὰς τῆς τροφῆς ταύτης σαυιλείας, καὶ πρὸς ἀλλήλους ἀεὶ εἰρήνην ἄγοντες, ὑπὸ πλήθους λεόντων πολεμοῦνται. Ἐμπύρου γὰρ τοῦ πέριξ ἄερος ὄντος, ἐκ τῆς ἐρήμου πρὸς αὐτοὺς φοιτῶσι λέοντες σκιᾶς ἕνεκεν, οἱ δὲ καὶ θήρας τῶν ἐλατιόνων θηρίων. Διόπερ τοὺς ἐκ τῶν τελευμάτων ἐξιόντας τῶν Αἰθιοπῶν ὑπὸ τούτων τῶν θηρίων ἀναλίσκεσθαι συμβαίνει. Ἄδυνατοῦσι γὰρ ὑφίστασθαι τὰς ἀλκὰς τῶν λεόντων, ὡς ἂν μηδεμίαν βοήθειαν ὄπλων ἔχοντες. Καὶ πέρασ ἄρδην ἂν αὐτῶν διεφθάρη τὸ ἔθνος, εἰ μὴ φύσις τις αὐτοῖς αὐτόματον ἐποίησε βοήθημα. Ἐπὶ γὰρ τὴν ἀνατολὴν τοῦ κυνὸς παραδύξως, μηδεμιᾶς γενομένης μυίας

περὶ τοὺς τόπους, τοσοῦτο πλῆθος ἀθροίζεται κω-
 τῶπων, ὑπερέχον δυνάμει τοὺς γνωριζομένους, ὥστε
 τοὺς μὲν ἀνθρώπους καταφυγόντας εἰς τὰς ἐλώδεις
 λίμνας μηδὲν πάσχειν, τοὺς δὲ λέοντας πάντας φευ-
 γειν ἐκ τῶν τόπων, ἅμα μὲν ὑπὸ τοῦ δῆγματος κα-
 κουχομένους, ἅμα δὲ τὸν ἀπὸ τῆς φωνῆς ἤχον κα-
 ταπεπληγμένους.

(C. 24.) Finitimi illis Hylophagi et Spermatophagi: eorum vi-
 ctus, mores, bella. Glaucomate correpti plerique fame emoriuntur.

24. Ἐχόμενοι δὲ τούτοις εἰσὶν οἱ τε Ἐλοφάγοι
 καὶ οἱ Σπερματοφάγοι καλούμενοι. Τούτων δ' οἱ
 μὲν ὑπὸ τὴν θερμίαν τὸν πίπιοντα καρπὸν ἀπὸ τῶν
 δένδρων, ὄντα πολὺν, ἀθροίζοντες, ἀπόνως διατρέ-
 φονται· κατὰ δὲ τὸν ἄλλον καιρὸν τῆς βοτιάνης τῆς
 ἐν ταῖς σκιαζομέναις συναγκείαις σχιζομένης καὶ
 φυομένης, προσφέρονται τὴν προσηνεστάτην. Στερεὰ
 γὰρ οὕσα τὴν φύσιν, καὶ καυλὸν ἔχουσα παραπλή-
 σιον ταῖς γινομέναις βουνιάσιν, ἐκπληροῖ τὴν τῆς
 ἀναγκαίας τροφῆς ἔνδειαν. Οἱ δὲ Ἐλοφάγοι μετὰ
 τέκνων καὶ γυναικῶν ἐπὶ τὰς νομάς ἐξιόντες, ἀνα-
 βαίνουσιν ἐπὶ τὰ δένδρα, καὶ τοὺς ἀπαλοὺς τῶν ἀ-
 κρεμόνων προσφέρονται. Τοιαύτην δ' ἐκ τῆς συνε-
 χοῦς μελέτης τὴν ἐπ' ἄκρους τοὺς κλάδους ἀναδρο-
 μὴν ποιοῦνται πάντες, ὥστε ἄπιστον εἶναι τὸ γενό-
 μενον. Καὶ γὰρ μεταπηδῶσιν ἀπὸ ἑτέρου ἐφ' ἑτέρον
 δένδρον ὁμοίως τοῖς ὄρνέοις, καὶ τὰς ἀναβάσεις ἐπὶ τῶν
 λεπτοτάτων κλάδων ποιοῦνται χωρὶς κινδύνων. Ἰοχνό-
 τητι γὰρ σώματος καὶ κουφότητι διαφέροντες ἐπειδὴ
 τοῖς ποσὶ σφάλλονται, τοῖς χερσὶν ἀντιλαμβάνονται.

κὰν τύχῃσι πεσόντες ἀφ' ἕψους, οὐδὲν πάσχουσι, διὰ τὴν κουφότητα. Καὶ πάντα δὲ κλάδον ἔγχυλον τοῖς ὁδοῦσι κατεργαζόμενοι, πέτιουσιν εὐκόπως ταῖς κοιλίαις. Οὗτοι δ' αἰεὶ βιοῦσι γυμνοὶ μὲν ἐσθῆτος, κοιναῖς δὲ χρώμενοι γυναιξίν· ἀκολούθως δὲ καὶ τοὺς γεννηθέντας παῖδας κοινοὺς ἡγοῦνται. Διαπολεμοῦσι δὲ πρὸς ἀλλήλους περὶ τῶν τόπων, ῥάβδοις ὀπλισμένοι, καὶ ταύταις ἀμυνόμενοι τοῖς ἐναντίοις, διασπῶσι τοὺς χειρωθέντας. Τελετώσι δ' αὐτῶν οἱ πλεῖστοι λιμῶ καταπονηθέντες, ὅταν τῶν ὀμμάτων ἀπογλανκωθέντων τὸ σῶμα στερηθῇ τῆς ἀναγκαίας ἐκ ταύτης τῆς αἰσθήσεως χρείας.

(C. 25.) Proximam regionem tenent Aethiopes Venatores, modico numero, sed peculiari vitae ratione, et a pueris iacula tractantes. Venationem ferarum quomodo peragant.

25. Τὴν δὲ ἐξῆς χώραν τῶν Αἰθιοπῶν ἐπέχουσιν οἱ καλούμενοι Κυνηγοί, σύμμετροι μὲν κατὰ τὸ πλῆθος, βίον δ' οἰκεῖον ἔχοντες τῇ προσηγορίᾳ. Θηριώδους γὰρ οὔσης τῆς χώρας καὶ παντελῶς λυπρᾶς, ἔτι δὲ ὑδάτων ῥύσεις ναματιαίων ἐχούσης ὀλίγας, καθεύδουσι μὲν ἐπὶ τῶν δένδρων διὰ τὸν ἀπὸ τῶν θηρίων φόβον, ὑπὸ δὲ τὴν ἐωθινήν πρὸς τὰς σφύρῃσεις τῶν ὑδάτων μεθ' ὀπλων φοιτῶντες, ἑαυτοὺς ἀποκρύπτουσιν εἰς τὴν ἔλην, καὶ σκοπεύουσιν ἀπὸ τῶν δένδρων. Κατὰ δὲ τὸν τοῦ καύματος καιρὸν, ἐρχομένων βοῶν τε ἀγρίων καὶ παρδαλέων καὶ τῶν ἄλλων θηρίων πλῆθος πρὸς τὸ ποτόν, ταῦτα μὲν, διὰ τὴν ὑπερβολὴν τοῦ τε καύματος καὶ δίψου, λάβρως προσφέρεται τὸ ὑγρὸν, μέχρις ἂν ἐμπλησθῇ· οἱ δ' Αἰθίοπες, γενομένων αὐτῶν βαρέων καὶ δυσ-

κινήτων, καταπηδῶντες ἀπὸ τῶν δένδρων, καὶ χρώμενοι ξύλοις πεπυρακτωμένοις καὶ λίθοις, ἔτι δὲ τοξεύμασι, ῥαδίως καταπονοῦσι. Κατὰ δὲ συστήματα ταύταις χρώμενοι ταῖς κυνηγίαις, σαρκοφαγοῦσι τὰ ληφθέντα, καὶ σπανίως μὲν ὑπὸ τῶν ἀλκιμωτάτων ζῶων αὐτοὶ διαφθείρονται, τὰ δὲ πολλὰ δόλω τὴν ἐκ βίας ὑπεροχὴν χειροῦνται. Ἐὰν δὲ ποτε τῶν κυνηγουμένων ζῶων σπανίζωσι, τὰς δορὰς τῶν πρότερον εἰλημμένων βρέξαντες, ἐπιτιθέασιν ἐπὶ πῦρ ἀπαλὸν· σποδίσαντες δὲ τὰς τρίχας, τὰ δέρματα διαιροῦσι, καὶ κατεσθίοντες βεβιασμένως, πληροῦσι τὴν ἔνδειαν. Τοὺς δὲ ἀνήθους παῖδας γυμνάζουσιν ἐπὶ σκοπὸν βάλλειν, καὶ μόνοις διδῶσι τροφήν τοῖς ἐπιτυχοῦσι· διὸ καὶ θαυμαστοὶ ταῖς εὐστοχίαις ἀνδρες γίνονται, κάλλιστα διδασκόμενοι ταῖς τοῦ λιμοῦ πληγαῖς.

(C. 26. 27.) Longe ab his ad occasum remoti Venatores elephantum, quos alii vi, non sine vitae discrimine, (C. 27.) alii arte ac dolo occidunt.

26. Ταύτης δὲ τῆς χώρας εἰς τὰ πρὸς δυσμὰς μέρη πολὺ διεστηκότες Αἰθίοπες ὑπάρχουσιν Ἐλεφαντομάχοι κυνηγοί. Νεμόμενοι γὰρ δρυμῶδεις καὶ πυκνοὺς τοῖς δένδρεσι τόπους, παρατηροῦσι τῶν ἐλεφάντων τὰς εἰσόδους καὶ τὰς ἐκτροπὰς, σκοπὰς ἀπὸ τῶν ὑψηλοτάτων δένδρων ποιούμενοι· καὶ ταῖς μὲν ἀγέλαις αὐτῶν οὐκ ἐπιτίθενται, διὰ τὸ μηδεμίαν ἐλπίδα ἔχειν κατορθώσεως, τοῖς δὲ καθ' ἓνα πορευομένοις ἐπιβάλλουσι τὰς χεῖρας, παραδόξοις ἐγχειροῦντες τολμήμασιν. Ὅταν γὰρ τὸ ζῶον δεξιὸν γένηται κατὰ τὸ δένδρον, ἐν ᾧ συμβαίνει τὸν σκοπεύον-

τα κεκρῦφθαι, ἅμα τῷ παραλλάττειν τὸν τόπον, ταῖς μὲν χερσὶν ἐδράξατο τῆς οὐραῖς, τοῖς δὲ ποσὶν ἀντέβη πρὸς τὸν ἀριστερὸν μηρόν· ἔχων δ' ἐκ τῶν ὤμων προεξηρημένον πέλεκυν, κοῦφον μὲν πρὸς τὴν ἀπὸ τῆς μιᾶς χειρὸς πληγὴν, ὅξυν δὲ καθ' ὑπερβολὴν, τοῦτον λαβόμενος ἐν τῇ δεξιᾷ χειρὶ, νευροκοπεῖ τὴν δεξιὰν ἰγνύν, πυκνὰς καταφέρων πληγὰς, καὶ διὰ τῆς ἀριστερῆς χειρὸς οἰακίζων τὸ ἴδιον σῶμα. Παράδοξον δὲ ὀξύτητα τοῖς ἔργοις προσφέρουσι, ὡς ἂν ἀθλοῦ τῆς ἰδίας ψυχῆς ἐκάστῳ προκειμένου· ἢ γὰρ χειρώσασθαι τὸ ζῶον ἢ τελευτᾶν αὐτὸν λείπεται, τῆς περιστάσεως οὐκ ἐπιδεχομένης ἕτερον ἀποτελεσμα. Τὸ δὲ νευροκοπηθὲν μὲν ζῶον, ποτὲ μὲν διὰ τὴν δυσκινησίαν ἀδυνατοῦν στρέφεσθαι, καὶ συνεκκλινόμενον πρὸς τὸν πεπονητότα τόπον, πίπτει, καὶ τὸν Αἰθίοπα συναπόλλυσι· ποτὲ δὲ πρὸς πέτραν ἢ δένδρον ἀποθλίψαν τὸν ἄνθρωπον, τῷ βῆρει πιέζει, μέχρις ἂν ἀποκτείνῃ· ἔτιοι δὲ τῶν ἐλεφάντων περιαιγεῖς ἐκ τῶν τραυμάτων γενόμενοι, τοῦ μὲν ἀμύνεσθαι τὸν ἐπιβουλεύσαντα μακρὰν ἀφροσύνην, τὴν δὲ φυγὴν διὰ τοῦ πεδίου ποιοῦνται, μέχρις ἂν ὅτου συνεχῶς ὁ προσβεβηκὼς τύπτων εἰς τὸν αὐτὸν τόπον τῷ πελέκει, διακόψας τὰ νεῦρα, ποιήσῃ πάρετον τὸ ζῶον. Ὅταν δὲ τὸ ζῶον πέσῃ, συντρέχουσι κατὰ συστήματα, καὶ ζῶντιος ἔτι τέμνοντες τὰς σάρκας ἐκ τῶν ὀπισθεν μερῶν, εὐωχοῦνται.

27. Ἐτιοι δὲ τῶν πλησίον κατοικούντων χωρὶς κινδύνων θηρεύουσι τοὺς ἐλέφαντας, τέχνη τῆς βίας περιγινόμενοι. Εἴωθε γὰρ τοῦτο τὸ ζῶον, ἐπειδὴν

ἀπὸ τῆς νομῆς πληρωθῆ, πρὸς ὕπνον καταφέρεισθαι, διαφορὰν ἐχούσης τῆς περὶ αὐτὸ διαθέσεως πρὸς τὰ λοιπὰ τῶν τετραπόδων. Οὐ γὰρ δύναται τοῖς γόρρασι πρὸς τὴν γῆν συγκαθιέναι τὸν ὄλον ὄγκον, ἀλλὰ πρὸς δένδρον ἀνακλιθὲν, ποιῆται τὴν διὰ τῶν ὕπνων ἀνάπαυσιν. Διόπερ τὸ δένδρον διὰ τὴν γινόμενην πρὸς αὐτὸ πλεονάκεις πρὸςκλισιν τοῦ ζώου, τετριμμένον τέ ἐστι καὶ ῥύπου πλήρες· πρὸς δὲ τούτοις ὁ περὶ αὐτὸ τόπος ἔχνη τε ἔχει καὶ σημεῖα πολλὰ, δι' ὧν οἱ τὰ τοιαῦτα ἐρευνῶντες Αἰθίοπες γνωρίζουσι τὰς τῶν ἐλεφάντων κοίτας. Ὅταν οὖν ἐπιτύχωσι τοιοῦτω δένδρῳ, πρίζουσιν αὐτὸ παρὰ τὴν γῆν, μέχρις ἂν ὀλέγην ἔτι τὴν ῥοπὴν ἔχη πρὸς τὴν πτωσιν. Εἴθ' οὕτοι μὲν τὰ σημεῖα τῆς ἰδίας παρουσίας ἀφανίσαντες, ταχέως ἀπαλλάττονται, φθάνοντες τὴν ἔφοδον τοῦ ζώου· ὁ δ' ἐλέφας πρὸς τὴν ἐσπέραν ἐμπλησθεὶς τῆς τροφῆς, ἐπὶ τὴν συνήθη καταντῆ κοίτην. Κατακλιθεὶς δὲ ἀθρόως τῷ βάρει, παραχοῆμα μετὰ τῆς τοῦ δένδρου φορᾶς ἐπὶ τὴν γῆν καταφέρεται· πεσὼν δὲ ὕπτιος μένει τὴν νύκτα κείμενος, διὰ τὸ τὴν τοῦ σώματος φύσιν ἀδημιούργητον εἶναι πρὸς ἀνάστασιν. Οἱ δὲ πρίσαντες τὸ δένδρον Αἰθίοπες ἅμ' ἡμέρα καταντῶσι, καὶ χωρὶς κινδύνων ἀποκτείναντες τὸ ζῷον, σκηνοποιοῦνται περὶ τὸν τόπον, καὶ παραμένουσι, μέχρις ἂν τὸ πεπτικὸς ἀναδαίσωνται.

(C. 28.) Ad occidentem Aethiopes Simi, versus meridiem Struthophagi. Struthocamelorum (v. II, 50.) descriptio: quomodo capiuntur. Struthophagi contra Simos quibus armis utantur.

28. Τούτων δὲ τῶν γενῶν τὰ μὲν πρὸς ἐσπέραν

μέρη κατοικοῦσιν Αἰθίοπες οἱ προσαγορευόμενοι Σιμοί· τὰ δὲ πρὸς μεσημβρίαν κεκλιμένα νέμεται τὸ τῶν Στρουθοφάγων γένος. Ἔστι γὰρ παρ' αὐτοῖς ὄρνέου τι γένος μεμιγμένην ἔχον τὴν φύσιν τῷ χερσαίῳ ζῳῷ, δι' ἣν τῆς συνθέτου τέτευχε προσηγορίας· τοῦτο δὲ μεγέθει μὲν οὐ λείπεται τῆς μεγίστης ἐλάφου, τὸν δὲ αὐχένα μακρὸν ἔχον καὶ περιφερεῖς τὰς πλευράς καὶ πτερωτὰς ὑπὸ τῆς φύσεως διδημιούργηται· καὶ κεφάλαιον μὲν ἄσθενές ἔχει καὶ μικρὸν, ἠεροῖς δὲ καὶ κώλοισι ὑπάρχει καρτερώτατον, διχῆλου τῆς βάσεως οὔσης. Τοῦτο πέτεσθαι μὲν μετέωρον οὐ δύναται διὰ τὸ βῆρος, τρέχει δὲ πάντων ὠκύτατον, μικρὸν ἄκροισι τοῖς ποσὶ τῆς γῆς ἐπιφαῦνον· μάλιστα δ' ὅταν κατ' ἀνέμου πνοῆς ἐξαίρη τὰς πτέρυγας, ὑπεξάγει καθάπερ εἰ τις καὺς ἰστιοδρομοῦσα. Τοὺς δὲ διώκοντας ἀμύνεται, διὰ τῶν ποδῶν ἀποσφειδονῶν παραδόξως λίθους χειροπληθιαίους. Ὅταν δ' ἐν νηνεμίᾳ διώκηται, ταχὺ συνιδρουσῶν τῶν πτερύγων, ἀδυνατεῖ χρήσασθαι τοῖς τῆς φύσεως προτερήμασι, καὶ ῥαδίως καταλαμβανόμενον ἀλίσκεται. Τούτων δὲ τῶν ζῳῶν ἀμυθήτων ὄντων τῷ πλήθει κατὰ τὴν χώραν, οἱ βάρβαροι παντοδαπὰς μηχανὰς ἐπινοοῦσι κατ' αὐτῶν τῆς θήρας. Ῥαδίως δὲ πολλῶν ἀλισκομένων, ταῖς μὲν σαρκὶ χρῶνται πρὸς διατροφήν, ταῖς δὲ δοραῖς πρὸς ἐσθῆτα καὶ στρωμνῆν. Ἐπὶ δὲ τῶν Σιμῶν ὀνομαζομένων Αἰθιόπων πολεμούμενοι, διακινδυνεύουσι πρὸς τοὺς ἐπιτιθεμένους, ὅπλοις ἀμυντηρίοις χρώμενοι τοῖς τῶν ὄρνυγων κέρασι. Ταῦτα δὲ μεγάλα καὶ τιμητικὰ καθεστῶτα με-

γάλην παρεχεται χρείαν, δαψιλείας οὔσης κατὰ τὴν χώραν, διὰ τὸ πλῆθος τῶν ἐχόντων αὐτὰ ζώων.

(C. 29.) Iuxta Acridophagi: qui locustis arte captis vescuntur, alatorumque pedicularum foedissimo morbo brevem vitam finiunt.

29. Βραχὺ δὲ τούτων ἀπέχοντες Ἀκριδοφάγοι κατοικοῦσι τὰ συνορίζοντα πρὸς τὴν ἔρημον, ἄνθρωποι μικρότεροι μὲν τῶν ἄλλων, ἰσχυροὶ δὲ τοῖς ὄγκοις, μέλανες δὲ καθ' ὑπερβολὴν. Κατὰ γὰρ τὴν ἔαρινὴν ὥραν παρ' αὐτοῖς ζέφυροι καὶ λίβες παμμεγέθεις ἐκρίπτουσιν ἐκ τῆς ἐρήμου πλῆθος ἀκρίδων ἀμύθητον, τοῖς τε μεγέθεσι διαλλάττον, καὶ τῇ χροῇ τοῦ πτερώματος εἶδεχθῆς καὶ ῥυπαρόν. Ἐκ τούτου δαψιλῆς τροφᾶς ἔχουσιν ἅπαντα τὸν βίον, ἰδιοτρόπως αὐτῶν ποιούμενοι τὴν θήραν. Παρὰ γὰρ τὴν χώραν αὐτῶν ἐπὶ πολλοὺς σταδίους παρήκει χαράδρα βάθος ἔχουσα καὶ πλάτος ἀξιόλογον. Ταύτην πληροῦσιν ἀγρίας ὕλης, οὔσης ἀφθόνου κατὰ τὴν χώραν· ἔπειθ' ὅταν τῶν προειρημένων ἀνέμων πνεόντων προσφέρηται τὰ νέφη τῶν ἀκρίδων, καταδιελόμενοι πάντα τὸν τῆς χαράδρας τόπον, τύφουσι τὸν ἐν αὐτῇ χόρτον. Ἐγειρομένου δὲ καπνοῦ πολλοῦ καὶ δριμύτος, αἱ μὲν ἀκρίδες ὑπερπειτόμεναι τὴν χαράδραν, καὶ διὰ τὴν τοῦ καπνοῦ δριμύτητα πιγύμεναι, καταπίπτουσιν ἐπὶ τὴν γῆν, ὀλίγον διαπετασθεῖσαι τόπον· τῆς δὲ τούτων ἀπωλείας ἐπὶ πλείονας ἡμέρας γινομένης, μεγάλοι διανίστανται σωροί· καὶ τῆς χώρας ἐχούσης ἄλμυριδα πολλήν, πάντες προσφέρουσι ταύτην ἀθρόοις τοῖς σωροῖς, καὶ διατήξαντες οἰκέως, ποιοῦσι τὴν τε γεῦσιν πρόσφορον, καὶ τὸν

ἀποθησαυρισμὸν ἄσηπτον καὶ πολυχρόνιον. Ἡ μὲ οὖν διατροφή τούτοις παραχρῆμα καὶ τὸν ὕστερον χρόνον ἀπὸ τούτων τῶν ζώων ὑπάρχει. Οὔτε γὰρ κτηνοτροφοῦσιν, οὔτε θαλάττης ἐγγύς οἰκοῦσιν, οὔτε ἄλλης ἐπικουρίας οὐδεμιᾶς τυγχάνουσι. Τοῖς δὲ σώμασιν ὄντες κοῦφοι καὶ τοῖς ποσὶν ὀξύτατοι, βραχύβιοι παντελῶς εἰσίν, ὡς ἂν τῶν πολυχρονωτάτων παρ' αὐτοῖς οὐχ ὑπερβαλλόντων ἔτη τεσσαράκοντα. Τὸ δὲ τοῦ βίου τέλος οὐ μόνον παράδοξον ἔχουσι, ἀλλὰ καὶ πάντων ἀκληρότατον. Ὅταν γὰρ πλησιάσῃ τὸ γῆρας, ἐμφύονται τοῖς σώμασι πτερωτοὶ φθειρες, οὐ μόνον διάφοροι τοῖς εἶδεσιν, ἀλλὰ καὶ ταῖς ἰδέαις ἄγριοι καὶ παντελῶς εἰδεχθεῖς. Ἀρξάμενον δὲ τὸ κακὸν ἀπὸ τῆς γαστρὸς καὶ τοῦ θώρακος, ἐπινέμεται πάντα τὸν ὄγκον ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ. Ὁ δὲ πάσχων, τὸ μὲν πρῶτον, ὡς ὑπὸ ψώρας τινὸς ἐρεθιζόμενος, μετριῶς ὀδαξᾶσθαι φιλοτιμεῖται, μεμιγμένην ἔχοντας τοῦ πάθους ἀλγηδόσι τὴν χαρὰν· μετὰ δὲ ταῦτα, αἰεὶ μᾶλλον τῶν ἐγγενομένων θηρίων εἰς τὴν ἐπιφάνειαν ἐκπιπτόντων, συνεκχεῖται πλῆθος ἰχώρος λεπτοῦ, τὴν δριμύτητα παντελῶς ἔχοντας ἀνυπομόνητον. Διόπερ ὁ συνεχόμενος τῷ πάθει, βριαϊότερον ἀμύττει τοῖς ὄνυξι, στεναγμοὺς μεγάλους προϊέμενος. Κατὰ δὲ τὰς τῶν χειρῶν ἐξεκλώσεις τοσοῦτο πλῆθος ἐκπίπτει τῶν ἐρπετῶν, ὥστε μηδὲν ἀνύειν τοὺς ἀπολέγοντας, ὡς ἂν ἄλλων ἐπ' ἄλλοις ἐκφαινομένων, καθάπερ ἐκ τινος ἀγγείου, πολλαχῶς κατατετρημένου. Οὔτοι μὲν οὖν εἰς τοιαύτην διύλυσιν τοῦ σώματος καταστρέφουσι τὸν βίον δυστυ-

χῶς, εἴτε διὰ τὴν ἰδιότητα τῆς τροφῆς, εἴτε διὰ τὸν ἄερα τοιαύτης τυγχάνοντες περιπετείας.

(C. 30.) His propinqua regio ob magnam phalangiorum et scorpiorum vim desolata. Cuius narrationis fides aliis similibus exemplis firmatur.

30. Τῷ δὲ ἔθνει τούτῳ χώρα παρήκει κατὰ τὸ μέγεθος πολλή, καὶ κατὰ τὰς τῆς νομῆς ποικιλίας ἀγαθή. Ἐρημος δ' ἔστι καὶ παντελοῖς ἄβυτος, οὐκ ἀπ' ἀρχῆς σπανίζουσα τοῦ γένους τῶν ἀνθρώπων, ἀλλ' ἐν τοῖς ὕστερον χρόνοις ἕκ τινος ἐπομβρίας ἀκαίρου πλήθος φαλαγγίων καὶ σκορπίων ἐξενέγκασα. Τοσοῦτο γὰρ ἱστοροῦσιν ἐπιπολάσαι τῶν εἰρημένων θηρίων πλήθος, ὥστε τοὺς κατοικοῦντας ἀνθρώπους, τὸ μὲν πρῶτον πανδημεὶ κτείνειν [πάντα] τὸν τῆ φύσει πολέμιον· ἀπεριγενήτου δὲ τοῦ πάθους ὄντος, καὶ τῶν δηγμάτων ὄξει τοῖς πληγῆσι θανάτους ἐπιφερόντων, ἀπογόνιας τὴν πάτριον γῆν τε καὶ δίαιταν, φυγεῖν ἐκ τῶν τόπων. Οὐ χρὴ δὲ θαυμάζειν, οὐδὲ ἀπιστεῖν τοῖς λεγομένοις, πολλὰ τούτων παραδοξότερα κατὰ πᾶσαν τὴν οἰκουμένην γεγονότα διὰ τῆς ἀληθοῦς ἱστορίας παρεληφότας. Περὶ γὰρ τὴν Ἰταλίαν μυῶν πλήθος ἀρουραίων ἐγεννηθὲν τοῖς πεδίοις, ἐξέβαλέ τινας τῆς πατρίου χώρας. Κατὰ δὲ τὴν Μηδίαν ἐπιπολάσαντες ἀμύθητοι στρουθοί, καὶ τὰ σπέρματα τῶν ἀνθρώπων ἀφανίσαντες, ἠνάγκασαν εἰς ἑτερογενεῖς τόπους μεταστῆναι. Τοὺς δὲ καλουμένους Αὐταριάτας βάρβαροι, τὴν ἀρχέγονον σύστασιν ἐν τοῖς νέφεσι λαμβάνοντες, καὶ πίπτοντες ἀπὸ τῆς συνήθους ψεκίδος, ἐβίβισαντο τὰς πατρίδας καταλιπεῖν, καὶ καταφυγεῖν εἰς

τοῦτον τὸν τόπον, ἐν ᾧ νῦν καθίδρυνται. Καὶ μὴν τίς οὐχ ἰστόρησεν Ἡρακλεῖ τῶν ὑπὲρ τῆς ἀθανασίας ἄθλων συντελεσθέντων ἓνα καταριθμοῦμενον, καθ' ὃν ἐξήλασεν ἐκ τῆς Στυμφαλίδος λίμνης τὸ πλῆθος τῶν ἐπιπολασάντων ὄρνιθων ἐν αὐτῇ; Ἀνάστατοι δὲ κατὰ τὴν Λιβύην πόλεις τινὲς ἐγένοντο, πλήθους λεόντων ἐπελθόντος ἐκ τῆς ἐρήμου. Ταῦτα μὲν οὖν ἡμῖν εἰρήσθω πρὸς τοὺς ἀπίστως διὰ τὸ παράδοξον πρὸς τὰς ἱστορίας διακειμένους. Πάλιν δὲ ἐπὶ τὰ συνεχῆ τοῖς προειρημένοις μεταβησόμεθα.

(C. 31.) Cynamolgi, postrema ad meridiem reiecta natio, canum ferocium greges alunt ad venandos Indicos boves, quos et recentes, et sale conditos comedunt.

31. Τὰς δ' ἔσχατίας τῶν πρὸς μεσημβρίαν μερῶν κατοικοῦσιν ἄνδρες ὑπὸ μὲν τῶν Ἑλλήνων καλούμενοι Κυναμολγοί, κατὰ δὲ τὴν τῶν πλησιοχώρων βαρβάρων διάλεκτον Ἄγριοι. Οὗτοι δὲ πώγωνας μὲν φέρουσι παμμεγέθεις, κυνῶν δὲ τρέφουσιν ἀγρίων ἀγέλας πρὸς τὴν τοῦ βίου χρείαν εὐθέτους. Ἀπὸ γὰρ τῶν πρώτων τροπῶν τῶν θερινῶν μέχρι μέσου χειμῶνος Ἰνδικοὶ βόες ἀμύθητοι τὸ πλῆθος ἐπιφοιτῶσιν αὐτῶν τὴν χώραν, ἀδήλου τῆς αἰτίας αἴσης· οὐδεὶς γὰρ οἶδεν, εἴθ' ὑπὸ ζῶων πολλῶν καὶ σαρκοφάγων πολεμούμενοι φεύγουσιν, εἴτε δι' ἔνδειαν τροφῆς ἐκλείποντες τοὺς οἰκείους τόπους, εἴτε δι' ἄλλην περιπέτειαν, ἣν ἢ μὲν πάντα τὰ παράδοξα γεννώσα φύσις κατασκευάζει, τὸ δὲ τῶν ἀνθρώπων γένος ἀδυνατεῖ τῷ νῶ συνιδεῖν. Οὐ μὴν ἀλλὰ τοῦ πλήθους οὐ κατισχύοντες δι' ἑαυτῶν περιγενέσθαι, τοὺς κύνας ἐπαφιᾶσι, καὶ μετὰ τούτων ποιούμενοι

τὴν Θηραν, πολλὰ πάνυ τῶν ζώων χειροῦνται· τῶν δὲ ληφθέντων ἃ μὲν πρόσφατα κατεσθίουσιν, ἃ δὲ εἰς ἄλλας ἀποτιθέντες θησαυρίζουσι. Πολλὰ δὲ καὶ τῶν ἄλλων ζώων διὰ τῆς τῶν κυνῶν ἀλκῆς θηρεύοντες, ἀπὸ κριοφαγίας τὸν βίον ἔχουσι. Τὰ μὲν οὖν τελευταῖα γένη τῶν πρὸς μεσημβρίαν οἰκούντων ἐν μορφαῖς ἀνθρώπων τὸν βίον ἔχει θηριώδη. Λείπεται δὲ διελθεῖν ὑπὲρ δύο ἐθνῶν, τῶν τε Αἰθιοπίων καὶ τῶν Τρωγλοδυτῶν. Ἄλλὰ περὶ μὲν Αἰθιοπίων ἀναγεγράφαμεν ἐν ἄλλοις· περὶ δὲ τῶν Τρωγλοδυτῶν νῦν ἐροῦμεν.

(C. 32.) Troglodytae, Graecis Nomades dicti, tributum reguntur. His liberi et uxores communes, praeter usam tyranni, qui stupratori mulctam irrogat. Victus tum e sanguinis et lactis coagulo, tum e pecore, cui parentum nomina indunt. Potus alius privatorum, alius procerum. Vestitus. Circumcisio.

32. Οἱ τοίνυν Τρωγλοδυταὶ προσαγορεύονται μὲν ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων Νομάδες, βίον δ' ἔχοντες ἀπὸ θρεμμάτων νομαδικόν, κατὰ συστήματα τυραννοῦνται· καὶ μετὰ τῶν τέκνων τὰς γυναῖκας ἔχουσι κοινάς, πλὴν μιᾶς τῆς τοῦ τυράννου· τὸν δὲ ταύτη πλησιάσαντα πρόστιμον ὁ δυνάστης πράττεται τεταγμένον ἀριθμὸν προβάτων. Κατὰ δὲ τὸν τῶν ἐτησίων καιρὸν γινομένων παρ' αὐτοῖς ὄμβρων μεγάλων, ἀφ' αἵματος καὶ γάλακτος διατρέφονται, μίσγοντες ταῦτα, καὶ βραχὺν χρόνον ἐψήσαντες. Μετὰ δὲ ταῦτα, διὰ τὴν τῶν καυμάτων ὑπερβολὴν τῆς νομῆς ξηρανομένης, καταφεύγουσιν εἰς τοὺς ἐλώδεις τῶν τόπων, καὶ περὶ τῆς τῆς χώρας νομῆς πρὸς ἀλλήλους διαμάχονται. Τῶν δὲ βοσκημάτων τὰ πρῶτα καὶ νοσεῖν ἀρχόμενα καταναλίσκοντες, ἀπὸ

τούτων τὸν ἅπαντα χρόνον διατρέφονται. Διόπερ τὴν τῶν γονέων προσηγορίαν ἀνθρώπων μὲν οὐδεὶ προσάπτουσι, ταύρω δὲ καὶ βοῖ, καὶ πάλιν κριῶ καὶ προβάτω. Τούτων δὲ τοὺς μὲν πατέρας, τὰς δὲ μητέρας καλοῦσι, διὰ τὸ πορίζεσθαι τὰς ἐφημέρους τροφὰς ἀεὶ παρ' αὐτῶν, ἀλλὰ μὴ παρὰ τῶν γεγεννηκότων. Ποιῶ δ' οἱ μὲν ἰδιῶται συγχρῶνται παλιούρων βρέγματι· τοῖς δὲ δυνασταῖς ἀπὸ τινος ἄνθους κατασκευάζεται πόμα, παραπλήσιον τῷ χειρίστῳ παρ' ἡμῖν γλεύκει. Ταῖς δὲ ἀγέλαις τῶν θρεμμάτων ἐπακολουθοῦντες, ἄλλην ἐξ ἄλλης χώραν ἐπιπορεύονται, φεύγοντες τὸ τοῖς αὐτοῖς τόποις ἐνδιαιτρίβειν. Καὶ γυμνοὶ μὲν εἰσι πάντες τὰ σώματα, πλὴν τῶν ἰσχύων, ἃ δέρμασι σκεπάζουσι· τὰ δ' αἰδοῖα πάντες οἱ Τρωγλοδύται παραπλησίως τοῖς Αἰγυπτίοις περιτέμνονται, πλὴν τῶν ἀπὸ τοῦ συμπτώματος ὀνομαζομένων Κολοβῶν. Οὗτοι γὰρ μόνοι τὴν ἐντὸς τῶν στενῶν νεμόμενοι χώραν, ἐκ τηπίου ξυροῖς ἀποτέμνονται πᾶν τὸ τοῖς ἄλλοις μέρος περιτομῆς τυγχάνον.

(C. 33.) Troglodytae (quorum species Megabarei) armis, se pultura, bellorum ratione insignes. Pugnae dirimuntur a matronis, quae ipsis sanctae sunt. Infirmi vel sibimetipsi vitam praecludunt, vel ab aliis legitime summoventur. Quae tanta ingeniorum morumque ab aliis gentibus differitas e coeli diversitate explicanda.

33. Ὀπλισμὸν δ' ἔχουσι τῶν Τρωγλοδυτῶν οἱ μὲν ὀνομαζόμενοι Μεγαβαρεῖς, κυκλωτερεῖς ὠμοβοΐνας ἀσπίδας, καὶ ῥόπαλον τύλους ἔχον περισιδήρους· οἱ δὲ ἄλλοι τόξα καὶ λόγχας. Ταφαὶ δὲ παντελῶς ἐξηλλαγμένοι ἐπιχωριάζουσι. Τοῖς γὰρ τῶν

παλιούρων λύγοις δήσαντες τῶν τετελευτηκότων τα σώματα, προσάπτουσι τὸν αὐχένα τοῖς σκέλεσι· θέντες δὲ τὸν νεκρὸν ἐπὶ τινος ἀναστήματος, βάλλουσι λίθοις χειροπληθέσι γελῶντες, μέχρις ἂν ὅτου τοῖς λίθοις περιχώσαντες ἀποκρύψωσι τὰ σώματα· τὸ δὲ τελευταῖον, αἰγὸς κέρας ἐπιθέντες ἀπολύονται, συμπάθειαν οὐδεμίαν λαμβάνοντες. Πολεμοῦσι δὲ πρὸς ἀλλήλους οὐχ ὁμοίως τοῖς Ἑλλήσιν ὑπὲρ ὀργῆς, ἢ τινων ἄλλων ἐγκλημάτων, ἀλλ' ὑπὲρ τῆς ἐπιγινόμενης αἰεὶ νομῆς. Ἐν δὲ ταῖς φιλονεικίαις τὸ μὲν πρῶτον ἀλλήλους τοῖς λίθοις βάλλουσι, μέχρις ἂν τινες τραφῶσι, καὶ τὸ λοιπὸν ἐπὶ τὸν τῶν τόξων ἀγῶνα καταντῶσι· πολλοὶ δὲ ἐν ἀκαρεῖ χρόνῳ τελευτῶσιν, ὡς ἂν εὐστόχως μὲν βαλλόντων διὰ τὴν ἐν τούτοις ἄθλησιν, τὸν δὲ σκοπὸν ἐχόντων γυμνὸν τῶν σκεπαστηρίων ὄπλων. Διαλύουσι δὲ τὴν μάχην τῶν γυναικῶν αἱ πρεσβύτεραι, προβαλλόμεναι μὲν εἰς τὸ μέσον, ἐντροπῆς δὲ τυγχάνουσαι· νόμιμον γάρ ἐστιν αὐτοῖς ταύτας κατὰ μηδένα τῶν τρόπων τύπτειν· ὅθεν ἅμα τῷ φανῆναι παύονται τοῦ τοξεύειν. Οἱ δὲ διὰ τὸ γῆρας οὐ δυνάμενοι ταῖς ποίμναις ἀκολουθεῖν, βοὸς οἶρα τὸν αὐχένα περισφιγξάντες ἑαυτῶν, ἀπολύονται τοῦ ζῆν προθύμως· τοῦ δὲ τὸν θάνατον ἀναβαλλομένου τὴν ἐξουσίαν ὁ βουλόμενος ἔχει τὸν δεσμὸν ὡς ἐπ' εὐνοίᾳ περιθεῖναι, καὶ μετὰ νοουθετήσεως στερεῖναι τοῦ ζῆν. Ὅμοίως δὲ νόμιμόν ἐστι παρ' αὐτοῖς τοὺς πληρωθέντας ἢ νόσοις δυσιάτοις συνεχομένους ἐξάγειν ἐκ τοῦ ζῆν. Μέγιστον γὰρ τῶν κακῶν ἠγοῦνται τὸ φιλο-

φυχεῖν τὸν μηδὲν ἄξιον τοῦ ζῆν πράττειν δυνάμενον. Διὸ καὶ πάντα μὲν ἰδεῖν ἐστὶ τοὺς Τρωγλοδύτας ἀριτίους μὲν τοῖς σώμασιν, ἰσχύοντας δὲ ταῖς ἡλικίαις, ὡς ἂν μηδενὸς ὑπερβάλλοντος τὰ ἐξήκοντα ἔτη. Καὶ περὶ μὲν τῶν Τρωγλοδυτῶν ἱκανῶς εἰρήκαμεν· εἰ δὲ τις τῶν ἀναγινωσκόντων, διὰ τὸν ξενισμὸν καὶ τὸ παράδοξον τῶν ἀναγεγραμμένων βίων, ἀπιστήσει ταῖς ἱστορίαις, θεῖς πρὸ τῆς διανοίας παράλληλα τὸν τε περὶ τὴν Σκυθίαν ἄερα καὶ τὸν περὶ τὴν Τρωγλοδυτικὴν, καὶ τὰς ἑκατέρων διαφορὰς ἰδὼν, οὐκ ἀπιστήσει τοῖς εἰρημένους.

(C. 34.) Nam in aliis terris frigoris, in aliis caloribus summa vis quamquam frigidissimarum et calidissimarum orbis regionum non adeo magna intercapedo.

34. Τοσαύτη γὰρ παραλλαγή τῶν παρ' ἡμῖν ἁέρων πρὸς τοὺς ἱστορομένους, ἄστε τὴν κατὰ μέρος διαφορὰν ἀπιστον εἶναι. "Ὅπου μὲν γὰρ διὰ τὴν ὑπερβολὴν τοῦ ψύχους πήγνυνται μὲν οἱ μέγιστοι τῶν ποταμῶν, στέγοντος τοῦ κρυστάλλου διαβάσεις στρατοπέδων καὶ ἁμαξῶν καταγομένων ἐφόδους, πήγνυνται δὲ ὁ οἶνος καὶ τὰ λοιπὰ τῶν χυμῶν, ὥστε μαχαίραις ἀποτέμεσθαι· καὶ τὰ τούτων θυμασιώτερα, τὰ μὲν ἀκρωτήρια τῶν ἀνθρώπων τῆς ἐσθῆτος παρατριβούσης περιρρέει, τὰ δὲ ὄμματα ἀμαυροῦνται, τὸ δὲ πῦρ ἀλεωρὰν οὐ ποιεῖ· καὶ χαλκοῖ μὲν ἀνδριάντες ῥήγνυνται, κατὰ δὲ τινὰς καιροὺς, διὰ τὴν πυκνότητα τῶν νεφῶν, οὔτε ἀστραπήν, οὔτε βροντὴν γίνεσθαι περὶ τοὺς τόπους φασί· πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα τούτων παραδοξότερα συνιλεῖται, τοῖς μὲν ἀγνοοῦσιν ἀπίστα, τοῖς δὲ περὶ

ραν εἰληφοσιν ἀνυπομόνητα. Περὶ δὲ τὰς ἐσχατίας
 τῆς Αἰγύπτου καὶ Τρωγλοδυτικῆς, διὰ τὴν ὑπερ-
 βολὴν τῆς ἀφ' ἡλίου θερμασίας, κατὰ τὸν τῆς με-
 σημβρίας καιρὸν, οὐδὲ συνορᾶν ἀλλήλους οἱ παρε-
 στώτες δύνανται, διὰ τὴν παχύτητα τῆς περὶ τὸν
 ἀέρα πυκνώσεως. Χωρὶς δὲ ὑποδέσεως πάντες ἀδυ-
 νατοῦσι βαδίζειν, ὡς ἂν τοῖς ἀνυποδέτοις παραχρη-
 μα φλυκτίδων γινομένων. Κατὰ δὲ τὸ ποτόν, ἂν
 μὴ τὴν ἔνδειαν ἐτοιμῶς ἀφαιρῆται, ταχέως τελευ-
 τῶσιν· ὡς ἂν τῆς θερμασίας τὴν τῶν ὑγρῶν ἐν τῷ
 σώματι φύσιν ὀξέως ἀναλισκούσης. Πρὸς δὲ τού-
 τοις, ὅταν τις εἰς χαλκοῦν ἀγγεῖον ἐμβαλῶν τῶν
 ἐδωδίμων ὀδηποτοῦν, μεθ' ὕδατος εἰς τὸν ἥλιον θῆῃ,
 ταχέως ἔψεται, χωρὶς πυρὸς καὶ ξύλων. Ἄλλ' ὁμως
 οἱ κατοικοῦντες ἀμφοτέρας τὰς εἰρημένας χώρας,
 οὐχ οἷον φεύγειν βούλονται τὴν ὑπερβολὴν τῶν συμ-
 βαινόντων αὐτοῖς κακῶν, ἀλλὰ καὶ τοῖςναντίον ἐκου-
 σίως προἰέναι τὸ ζῆν, ἕνεκα τοῦ μὴ βιασθῆναι διαί-
 τῆς ἑτέρας καὶ βίου πειραθῆναι. Οὕτως αὐτοφυῆς
 ἔχει τι φίλτρον πᾶσα συνήθης χώρα, καὶ περιγίνε-
 ται τῆς ἐκ τῶν ἀέρων κακοπαθείας ὁ χρόνος, ὁ τὴν
 ἐκ νηπίου παραλαβὸν ἡλικίαν. Τὰς δὲ τηλικαύτας
 ἐπ' ἀμφοτέρα διαφορὰς οὐ πολὺ διορίζει τόπου διά-
 στημα. Ἀπὸ γὰρ τῆς Μαιώτιδος λίμνης, ἣ προσοι-
 κοῦσί τινες τῶν Σκυθῶν ἐν πάγοις καὶ ψύχεσι
 ὑπερβάλλουσι καθυδρυσμένοι, πολλοὶ τῶν πλοῖζομέ-
 νων οὐριοδρομούσαις ναυσὶ φορτίσιν, εἰς μὲν Ῥό-
 δον δεκαταῖοι καταπεπλεύκασιν· ἐξ ἧς εἰς μὲν Ἀλε-
 ξάνδρειαν τετραταῖοι καταντῶσιν, ἐκ δὲ ταύτης

κατὰ τὸν Νεῖλον πλείοντες, πολλοὶ δεκαταῖοι κατηντήκασιν εἰς Αἰθιοπίαν· ὥστε ἀπὸ τῶν κατεφυγμένων μερῶν τῆς οἰκουμένης ἐπὶ τὰ θεομώτατα μέρος, μὴ πλείον εἴκοσι καὶ τεσσαράων ἡμερῶν εἶναι τὸν πλοῦν τοῖς κατὰ τὸ συνεχές κομιζομένοις. Διόπερ, τῆς διαφορᾶς τῆς τῶν ἀέρων ἐν ὀλίγῳ διαστήματι μεγάλης οὔσης, οὐδὲν παράδοξον καὶ τὴν δίαιταν, καὶ τοὺς βίους, ἔτι δὲ τὰ σώματα πολὺ διαλλάττειν τῶν παρ' ἡμῖν.

(C. 35.) Sequitur historia bestiarum Aethiopum: rhinocerotis: sphingis: cynocephali: cepi: tauri carnivori: crocotta: (C. 36.) serpentium. Fama de horum vastitate firmatur exemplo draconis, in Aegyptum olim advecti, qui quum vi domari non potuissent, (C. 37.) dolo captus, Ptolemaeo II. oblati paulatimque mansuefactus est.

35. Ἐπεὶ δὲ τῶν ἐθνῶν καὶ βίων τὰ κεφάλαια τῶν δοκούντων εἶναι παραδόξων διεληλύθαμεν, περὶ τῶν [όντων] θηρίων τῶν κατὰ τὰς ὑποκειμένας χώρας ἐν μέρει διεξιμεν. Ἔστι γὰρ ζῷον, ὃ καλεῖται μὲν ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότος θινόκερος, ἀλκῆ δὲ καὶ βία παραπλήσιον ἐλέφαντι, τῷ δὲ ὕψει ταπεινότερον. Τὴν μὲν δορὰν ἰσχυροτάτην ἔχει, τὴν δὲ χροῖαν πυξοειδῆ. Ἐπὶ δ' ἄκρων τῶν μυκτήρων φέρει κέρας τῷ τύπῳ σιμόν, τῇ δὲ στερεότητι σιδήρῳ παρεμφερές. Τοῦτο περὶ τῆς νομῆς αἰὲν διαφερόμενον ἐλέφαντι, τὸ μὲν κέρας πρὸς τινα τῶν μειζόνων πετρῶν θήγει, συμπεσὼν δ' εἰς μάχην τῷ προειρημένῳ θηρίῳ καὶ ὑποδύνον ὑπὸ τὴν κοιλίαν, ἀναρόηται τῷ κέρατι, καθάπερ ξίφει, τὴν σάρκα. Τῷ δὲ τοιοῦτῳ τρόπῳ τῆς μάχης χρώμενον, ἕξαιμα ποιεῖ τὰ θηρία, καὶ πολλὰ διαφθείρει. Ὅταν δὲ ὁ ἐλέφας,

φθάσας τὴν ὑπὸ τὴν κοιλίαν ὑπόδυσιν, τῇ προβοσκίδι προκαταλάβηται τὸν θινόκερον, περιγίνεται ὀφθαλμῶς, τύπτων τοῖς ὀδοῦσι, καὶ τῇ βίᾳ πλέον ἰσχύων. Αἱ δὲ σφίγγες γίνονται μὲν περὶ τε τὴν Τρωγλοδυτικὴν καὶ τὴν Αἰθιοπίαν, ταῖς δὲ μορφαῖς ὑπάρχουσιν οὐκ ἀνόμοιοι ταῖς γραφομέναις, μόνον δὲ ταῖς δασύτησι διαλλάττουσι. Τὰς δὲ ψυχὰς ἡμέρους ἔχουσαι καὶ πανούργους, ἐπὶ πλεῖον καὶ διδασκαλίαν μεθοδικὴν ἐπιδέχονται. Οἱ δ' ὀνομαζόμενοι κυνοκέφαλοι τοῖς μὲν σώμασιν ἀνθρώποις δυσειδέσι παρεμφερεῖς εἰσὶ, ταῖς δὲ φωναῖς μυγμοὺς ἀνθρώπινους προΐενται. Ἀγριώτατα δὲ ταῦτα τὰ ζῶα καὶ παντελῶς ἀτιθάσσευτα καθεστῶτα, τὴν ἀπὸ τῶν ὀφρύων πρόσωπιν αὐστηροτέραν ἔχει. Ταῖς δὲ θηλείαις ἰδιώτατον συμβαίνει, τὸ τὴν μήτραν ἐκτὸς τοῦ σώματος φέρειν ἅπαντα τὸν χρόνον. Ὁ δὲ λεγόμενος κῆπος ὀνόμασται μὲν ἀπὸ τῆς περὶ ὄλον τὸν ὄγκον ὠραίας καὶ προσηνοῦς ἡλικίας, τὸ δὲ πρόσωπον ἔχων ὁμοίαν λέοντι, τὸ λοιπὸν σῶμα φέρει πάνθηρι παραπλήσιον, πλὴν τοῦ μεγέθους, ὃ παρισούται δορκάδι. Πάντων δὲ τῶν εἰρημένων ζώων ὁ σαρκοφάγος ταῦρος ἀγριώτατός ἐστι, καὶ παντελῶς δυσκαταμάχητος. Τῷ μὲν γὰρ ὄγκῳ τοῦτο μεῖζόν ἐστι τῶν ἡμετέρων ταύρων, ὀξύτητι δὲ ποδῶν οὐ λειπόμενον ἵππου, τῷ στόματι δὲ διεστηκὸς ἄχρι τῶν ὀμμάτων. Τὸ δὲ χροῖμα πυρρόν ἔχει καθ' ὑπερβολὴν· καὶ τὰ μὲν ὄμματα γλαυκότερα λέοντος, καὶ τὰς νύκτας ἀστράπτοντα, τὰ δὲ κέρατα φύσεως ἰδιοτρόπου κοινωνοῦντα. Τὸν μὲν γὰρ ἄλλον χρόνον αὐτὰ κινεῖ

παραπλησιῶς τοῖς ὄσι, κατὰ δὲ τὰς μάχας ἴσθησιν ἀσφαρότως. Τὴν δὲ τῆς τριχῶς ἐπαγωγὴν ἔχει τοῖς ἄλλοις ζώοις ἐναντίαν. Ἔστι δὲ τὸ θηρίον ἀλκῆ τε καὶ δυνάμει διάφορον, ὡς ἂν ἐπιτιθέμενον τοῖς ἀλκιμωτάτοις τῶν ζῶων, καὶ τὴν τροφήν ἔχον ἐκ τῆς τῶν χειρωθέντων σαρκοφαγίας. Διαφθείρει δὲ καὶ τὰς ποιμένας τῶν ἐγχωρίων, καὶ καταπληκτικῶς ἀγωνίζεται πρὸς ὅλα συστήματα τῶν ποιμένων, καὶ κυνῶν ἀγέλας. Λέγεται δὲ καὶ τὸ δέσμα ἄτρωτον ἔχειν· πολλῶν γοῦν ἐπιβεβλημένων λαβεῖν ὑποχείριον, οὐδένα κατισχυκέναι. Τὸ δ' εἰς ὄρυγμα πεσόν, ἢ δι' ἄλλης ἀπάτης χειρωθέν, ὑπὸ τοῦ θυμοῦ γίνεται περιπνιγές, καὶ τῆς ἐλευθερίας οὐδαμῶς ἀλλάττεται τὴν ἐν τῷ τιθασσεύεσθαι φιλανθρωπίαν. Διόπερ εἰκότως οἱ Τρωγλοδῦται τοῦτο τὸ θηρίον κρατίστον κρίνουσιν, ὡς ἂν τῆς φύσει αὐτῷ δεδωρημένης ἀλκῆν μὲν λέοντος, ἵππου δὲ τάχος, ῥώμην δὲ ταύρου· τῆς δὲ πάντων κρατίστης σιδήρου φύσεως οὐχ ἠττώμενον. Ὁ δὲ λεγόμενος παρ' Αἰθίοφι κροκότις μεμιγμένην ἔχει φύσιν κυνὸς καὶ λύκου, τὴν δὲ ἀγριότητα φοβερωτέραν ἀμφοτέρων· τοῖς δὲ ὕδοις, πάντων ὑπεράγει. Πᾶν γὰρ ὄστων μέγεθος συντρίβει ῥαδίως, καὶ τὸ καταποθὲν διὰ τῆς κοιλίας πέττει παραδόξως. Τοῦτο δὲ τὸ ζῶον τῶν ψευδῶς παραδοξολογούντων ἱστοροῦντες ἔνιοι, μιμεῖσθαι τὴν ἀνθρώπων διάλεκτον ἀποφηνάμενοι, ἡμῶς μὲν οὐ πείθουσιν.

36. Ὅφρων δὲ γένη παντοδαπὰ καὶ τοῖς μεγέθεισιν ἄπιστα θεωρεῖσθαι φασιν οἱ τὴν πλησίον τῆς

ἐρήμου καὶ θηριώδους κατοικοῦντες. Ἐκατὸν γὰρ
 πηχῶν τὸ μῆκος ἔωρακένοι τινὲς ἀποφαινόμενοι, δι-
 καίως ἂν οὐχ ὑφ' ἡμῶν μόνον, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τῶν
 ἄλλων ἀπάντων ψευδολογεῖν ὑποληφθεῖησαν. Προς-
 τιθέασι γὰρ τῷ διαπιστουμένῳ πολλῶ παραδόξοτε-
 ρα, λέγοντες ὅτι τῆς χώρας οὔσης πεδιάδος, ὅταν
 τὰ μέγιστα τῶν θηριῶν περισπειραθῆ, ποιεῖ ταῖς ἐν
 κύκλῳ τεθείσαις ἐπαλλήλαις σπείραις ἀναστήματα
 πόρρωθεν φαινόμενα λόφῳ παραπλήσια. Τῷ μὲν
 οὖν μεγέθει τῶν ῥηθέντων θηριῶν οὐκ ἂν τις ῥα-
 δίως συγκατάθοιτο. Περὶ δὲ τῶν μεγίστων θηριῶν
 ὄφρων τῶν εἰς ὄψιν ἔληλυθότων, καὶ κομισθέντων
 ἐν τισιν ἀγγείοις εὐθέτοις εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν,
 ποιησόμεθα τὴν ἀναγραφὴν, προστιθέντες καὶ τῆς
 κατὰ μέρος θήρας τὴν κατὰ μέρος οἰκονομίαν. Ὁ
 γὰρ δεῦτερος Πτολεμαῖος, περὶ τε τὴν τῶν ἐλεφάν-
 των κυνηγίαν φιλοτιμηθεὶς, καὶ τοῖς τὰς παραδό-
 ξους θήρας τῶν ἀλκιμωτάτων ζώων ποιουμένοις με-
 γάλας ἀπονέμων δωρεάς, πολλὰ δὲ πάνυ χρήματα
 δαπανήσας εἰς ταύτην τὴν ἐπιθυμίαν, ἐλέφαντάς τε
 συχροὺς πολεμιστάς περιεποίησατο, καὶ τῶν ἄλλων
 ζώων ἀθεωρήτους καὶ παραδόξους φύσεις ἐποίησεν
 εἰς γυνῶσιν ἔλθεῖν τοῖς Ἕλλησι. Διὸ καὶ τινες τῶν κυ-
 νηγῶν, ὁρῶντες τὴν τοῦ βασιλέως μεγαλοψυχίαν ἐν
 ταῖς δωρεαῖς, συστραφέντες εἰς ἱκανὸν πλῆθος,
 ἔκριναν παραβαλέσθαι ταῖς ψυχαῖς, καὶ τῶν μεγά-
 λων ὄφρων ἕνα θηρεύσαντες, ἀνακομίσει ζῶντα εἰς
 τὴν Ἀλεξάνδρειαν πρὸς τὸν Πτολεμαῖον. Μεγάλης
 δὲ οὔσης καὶ παραδόξου τῆς ἐπιβολῆς, ἡ τύχη συν-

εργήσασα ταῖς ἐπινοίαις αὐτῶν, καὶ τὸ τέλος οἰ-
 κειὸν περιεποίησε τῆς πράξεως. Σκοπεύσαντες γάρ
 ἓνα τῶν ὄφρων τριακότα πηχῶν, διατριβόντα περὶ
 τὰς συστάσεις τῶν ὑδάτων, τὸν μὲν ἄλλον χρόνον
 ἀκίνητον τοῦ σώματος τὸ κύκλωμα τηροῦντα, κατὰ
 δὲ ἐπιφάνειας τῶν διὰ τὴν δίψαν ζώων φοιτῶντων
 ἐπὶ τὸν τόπον, ἄφνω διανιστάμενον, καὶ τῷ μὲν
 στόματι διαρπάζοντα, τῷ δὲ σπειράματι καταπλέ-
 κοντα τὸν ὄγκον τῶν φανέντων ζώων, ὥστε μηδεὶ
 τρόπῳ δύνασθαι τὸ παραπεσὸν ἐκφυγεῖν· προμή-
 κους οὖν ὄντος τοῦ ζώου καὶ νοθροῦ τὴν φύσιν,
 ἐλπίσαντες βρόχοις [καὶ σειραῖς] κυριεύσειν, τὸ μὲν
 πρῶτον παρήσαν ἐπ' αὐτὸ τεθαρόηκότες, ἔχοντες
 ἐξηρτυμένα πάντα τὰ πρὸς τὴν χρείαν· ὡς δ' ἐπλη-
 σίαζον, αἰεὶ μᾶλλον ἐξεπλήττοντο τῷ δέει, θεωροῦν-
 τες ὄμμα πυρωπὸν, καὶ λιχωμένην πάντη τὴν
 γλῶτταν, ἔτι δὲ τῇ τραχύτητι τῶν φολίδων, ἐν τῇ
 διὰ τῆς ὕλης πορείᾳ καὶ παρατοίψει, φόφον ἐξαι-
 σιον κατασκευάζοντα, τὸ μέγεθός τε τὸ τῶν ὀδόν-
 των ὑπερφυές, καὶ στόματος ἀγρίαν πρόσοψιν, καὶ
 κυκλώματος ἀνάστημα παράδοξον. Διόπερ τῷ φόβῳ
 τὰ χρώματα τῶν προσώπων ἀποβεβληκότες, δειλῶς
 ἐτέβαλλον τοὺς βρόχους ἐπὶ τῆς οὐρᾶς. Τὸ δὲ θη-
 ρίον, ἅμα τῷ προσάψασθαι τοῦ σώματος τὸν κά-
 λων, ἐπεστράφη μετὰ πολλοῦ φρυσηματος καταπλη-
 κτικῶς, καὶ τὸν μὲν πρῶτον ἄρπάζει τῷ στόματι,
 μετεωρισθὲν ὑπὲρ τῆς κεφαλῆς, καὶ τὰς σάρκας ἔτι
 ζῶντος κατεσιτεῖτο· τὸν δὲ δεύτερον φεύγοντα τη-
 σπέρις πόρῳθεν ἐπεσπάσατο, καὶ περιελιθὲν ἔσφιγ-

γε τὴν κοιλίαν τῷ δεσμῷ· οἱ δὲ λοιποὶ πάντες ἐκ-
πλαγέντες διὰ τῆς φυγῆς τὴν σωτηρίαν ἐπορίσαντο.

37. Οὗ μὴν ἀπέγνωσαν τὴν θῆραν ὑπερβαλοῦ-
σης τῆς ἀπὸ τοῦ βασιλέως χάριτος καὶ δωρεῆς τοὺς
ἀπὸ τῆς πείρας ἐγνωσμένους κινδύνους· φιλοτεχνί-
ατε καὶ δόλω τὸ τῆ βία δυσκαταγώνιστον ἐχειρώσαν-
το, τοιάνδε τινὰ μηχανὴν πορισάμενοι. Κατεσκεύα-
σαν ἀπὸ σχοίνου πυκνῆς περιφερῆς πλόκαμον, τῷ
μὲν τύπῳ τοῖς κύρτοις ἐμφορῆς, τῷ δὲ μεγέθει καὶ
τῇ διαλήψει τῆς χώρας δυνάμενον δέξασθαι τὸν ὄγκον
τοῦ θηρίου. Κατοπιεύσαντες οὖν τὸν φωλεὸν αὐ-
τοῦ καὶ τὴν ὥραν τῆς τε ἐπὶ τὴν νομὴν ἐξόδου καὶ
πάλιν τῆς ἐπανόδου, ὡς τάχισθ' ὤρμησεν ἐπὶ τὴν
ἄγρην τὴν συνήθη τῶν ἑτερογενῶν ζώων, τὸ μὲν
προὔπαρχον τοῦ φωλεοῦ στόμα λίθοις εὐμεγέθεισι
καὶ γῆ συνωκοδύμησαν, τὸν δὲ πλησίον τῆς λόχμης
τόπον ὑπόνομον ποιήσαντες, καὶ τὸ πλόκαμον εἰς
αὐτὸν ἐνθέντες, ἐναντίον ἐποίησαν τὸ στόμιον, ὥστε
ἐξ ἐτοίμου τῷ θηρίῳ τὴν εἴσοδον ὑπάρχειν. Κατὰ δὲ
τὴν ἐπάνοδον τοῦ ζώου παρεσκευασμένοι τοξότας καὶ
σφενδονήτας, ἔτι δὲ ἵππεῖς πολλοὺς, πρὸς δὲ τού-
τοις σαλπικτιάς, καὶ τὴν ἄλλην ἅπασαν χορηγίαν·
ἥμα τῷ προσπελάζειν, τὸ μὲν θηρίον μετεωρότερον
τῶν ἵππέων ἐξῆρε τὸν αὐχένα, οἱ δ' ἐπὶ τὴν θῆραν
ἠθροισμένοι, προσεγγίσει μὲν οὐκ ἐτόλμων, νεου-
θειημένοι ταῖς προγεγενημέναις συμφοραῖς, πόρ-
ρωθεν δὲ πολλαῖς χερσὶν ἐφ' ἓνα καὶ μέγαν σκοπὸν
βάλλοντες ἐτύγχανον, καὶ τῇ τε τῶν ἵππέων ἐπιφα-
νείᾳ, καὶ πλήθει κυνῶν ἀλκίμων, ἔτι δὲ τῷ διὰ τῶν

σαλπύγγων ἤχῳ κατέπληκτον τὸ ζῷον. Διότερ ὑποχωροῦντος αὐτοῦ πρὸς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ λόχημν, τοσοῦτον ἐπεδίωκον, ὥστε μὴ παροξύνειν ἐπὶ πλεῖον. Ὡς δὲ τῆς ἐνωκοδομημένης φάραγγος ἤγγισεν, ἀθρόως φόρον μὲν πολὺν διὰ τῶν ὄπλων ἐποίησαντο, ταραχὴν δὲ καὶ φόβον διὰ τῆς τῶν ὄχλων ἐπιφανείας καὶ σαλπύγγων. Τὸ δὲ θηρίον τὴν μὲν εἴσοδον οὐχ εὗρισκε, τὴν δὲ τῶν κυνηγῶν ὁρμὴν καταπληττόμενον, κατέφυγεν εἰς τὸ πλησίον κατεσκευασμένον στόμιον. Πιμπλαμένου δὲ τοῦ πλοκάμου τῆ διαλύσει τῆς σπέρας, ἔφθασαν τῶν κυνηγῶν τινὲς προσπιπασάμενοι, καὶ πρὸ τοῦ στραφῆναι τὸν ὄφιν ἐπὶ τὴν ἔξοδον, κατελάβοντο δεσμοῖς τὸ στόμιον πρόμηκες ὄν, καὶ πεφιλοτεχνημένον πρὸς ταύτην τὴν ὀξύτητα· ἐξεκλύσαντες δὲ τὸ πλόκαμον καὶ φάλαγγας ὑποθέντες, μετέωρον ἐξῆσαν. Τὸ δὲ θηρίον ἀπειλημμένον ἐν ἀπεστενωμένῳ τόπῳ παρὰ φύσιν, συριγμὸν ἐξαίσιον ἠφίει, καὶ τοῖς ὁδοῦσι τὴν περιέχουσαν σχοῖνον κατέσπα. Πάντη δὲ διασειόμενον προσδοκίαν ἐποίησε τοῖς φέρουσιν ὡς ἐκπηδῆσον αὐτὸ ἐκ τοῦ περιέχοντος φιλοτεχνήματος. Διὸ καὶ καταπλαγέντες ἔθεσαν ἐπὶ τὴν γῆν τὴν ὄφιν, καὶ τοὺς περὶ τὴν οὐρὰν τόπους κατακεντοῦντες, ἀντιπεριέσπων τοῦ θηρίου τὸν ἀπὸ τῶν ὁδόντων σπαραγμὸν ἐπὶ τὴν αἴσθησιν τῶν ἀλγούντων μερῶν. Ἀπενέγκαντες δ' εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν, ἐδωρήσαντο τῷ βασιλεῖ, παράδοξον θέαμα καὶ τοῖς ἀκούσασιν ἀπιστούμενον. Τῆ δ' ἐνδεία τῆς τροφῆς καταπονήσαντες τὴν ἀλκὴν τοῦ θηρίου, τιθασσὸν ἐκ τοῦ κατ'

ὀλίγον ἐποίησαν· ὥστε θαυμαστὴν αὐτοῦ γενέσθαι τὴν ἐξημέρωσιν. Ὁ δὲ Πτολεμαῖος τοῖς μὲν κνηγοῖς τὰς ἀξίας ἀπένειμε δωρεάς, τὸν δ' ὄψιν ἔτρεφε τετιθασσευμένον, καὶ τοῖς εἰς τὴν βασιλείαν παραβάλλουσι ξένοις μέγιστον παρεχόμενον καὶ παραδοξότατον θάμα. Διόπερ τηλικούτου μεγέθους ὄφειος εἰς ὄψιν κοινὴν κατηντηκότος, οὐκ ἄξιον ἀπιστεῖν τοῖς Αἰθίοψιν, οὐδὲ μῦθον ὑπολαμβάνειν τὸ θρυλλοῦμενον ὑπ' αὐτῶν. Ἀποφαίνονται γὰρ ὄρεσθαι κατὰ τὴν χώραν αὐτῶν ὄφεις τηλικούτους τὸ μέγεθος, ὥστε μὴ μόνον βοῦς τε καὶ ταύρους καὶ τῶν ἄλλων ζώων τὰ τηλικαῦτα τοῖς ὄγκοις ἀναλίσκειν, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἐλέφασιν εἰς ἀλκὴν συνίστασθαι· καὶ διὰ μὲν τῆς σπείρας ἐμπλεκόμενους τοῖς σκέλεσιν, ἐμποδίζειν τὴν κατὰ φύσιν κίνησιν, τὸν δ' αὐχένα μετεωρίσαντας ὑπὲρ τὴν προβοσκίδα, τὴν κεφαλὴν ἐναντίαν ποιεῖν τοῖς τῶν ἐλεφάντων ὄμμασι· διὰ δὲ τοῦ πυρωποῦ τῶν ὀφθαλμῶν ἀστραπῆ παραπλησίως τὰς λαμπηδόνας προσβάλλοντας ἀποτυφλοῦν τὴν ὄρασιν, καὶ σφίλαντας ἐπὶ τὴν γῆν, σαρκοφαγεῖν τὰ χειρωθέντα τῶν ζώων.

(C, 38.) Sequitur descriptio Sinus Arabici, petita tum ex commentariis Alexandriae regis (Agatharchide) tum e narratione autoptarum. Primo describitur generaliter sinus longitudo latitudoque, dein particulariter ora eius dextra, quam Troglodytæ (et Ichthyophagi, c. 40.) habitant.

38. Διευκρινηκότες δ' ἀρχοῦντως τὰ περὶ τὴν Αἰθιοπίαν καὶ τὴν Τρωγλοδυτικὴν, καὶ τὴν ταύταις συνάπτουσαν, μέχρι τῆς διὰ καῦμα ἀνοικήτου, πρὸς δὲ ταύταις, περὶ τῆς παραλίας τῆς παρὰ τὴν ἐρυθρὰν θάλασσαν καὶ τὸ Ἀτλαντικὸν πέλαγος τὸ

πρὸς μεσημβρίαν κεκλιμένον, περὶ τοῦ καταλελειμμένου μέρους, λέγω δὴ τοῦ Ἀραβίου κόλπου, ποιησόμεθα τὴν ἀναγραφὴν, τὰ μὲν ἐκ τῶν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ βασιλικῶν ὑπομνημάτων ἐξεληφότες, τὰ δὲ παρὰ τῶν αὐτοπιῶν πεπυσμένοι. Τοῦτο γὰρ τὸ μέρος τῆς οἰκουμένης, καὶ τὸ περὶ τὰς Βρετανικὰς νήσους καὶ τὴν ἄρκτον, ἤκιστα πέπτωκεν ὑπὸ τὴν κοινὴν ἀνθρώπων ἐπίγνωσιν. Ἀλλὰ περὶ μὲν τῶν πρὸς ἄρκτον κεκλιμένων μερῶν τῆς οἰκουμένης, τῶν συναπτόντων τῇ διαψύχῳ ἀνοικίτῳ, διεξιμεν, ὅταν τὰς Γαίῳ Καίσαρος ἀναγράψωμεν πράξεις. Οὗτος γὰρ τὴν Ῥωμαίων ἡγεμονίαν εἰς ἐκεῖνα τὰ μέρη πορρόωτάτῳ προβιβάσας, πάντα τὸν πρότερον ἀγνοούμενον τόπον ἐποίησε πεσεῖν εἰς σύνταξιν ἱστορίας. Ὁ δὲ προσαγορευόμενος Ἀράβιος κόλπος ἀνεστόμωται μὲν εἰς τὸν κατὰ μεσημβρίαν κείμενον ὠκεανόν, τῷ μήκει δ' ἐπὶ πολλοὺς πάνυ παρήκων σταδίους, τὸν μυχὸν ἔχει περιοριζόμενον ταῖς ἐσχατιαῖς τῆς Ἀραβίας καὶ Τρωγλοδυτικῆς. Εὖρος δὲ κατὰ μὲν τὸ στόμα καὶ τὸν μυχὸν ὑπάρχει περὶ ἑκκαίδεκα σταδίους, ἀπὸ δὲ Πανόρμου λιμένος πρὸς τὴν ἀντιπέραν ἡπειρον μακρᾶς νεὸς διωγμὸν ἡμερήσιον. Τὸ δὲ μέγιστόν ἐστι διάστημα κατὰ τὸ Τύρκαιον ὄρος καὶ Μακαρίαν δυσπελαγίαν, ὡς ἂν τῶν ἡπείρων οὐχ ὀρωμένων ἀπ' ἀλλήλων. Ἀπὸ δὲ τούτου τὸ πλάτος αἰεὶ μᾶλλον συγκλείεται, καὶ τὴν συναγωγὴν ἔχει μέχρι τοῦ στόματος. Ὁ δὲ παράπλους αὐτοῦ κατὰ πολλοὺς τόπους ἔχει νήσους μακρὰς, στενοὺς μὲν διαδρόμους ἐχούσας, ῥοῦν δὲ πολὺν καὶ σφοδρόν.

Ἡ μὲν οὖν κεφαλαιώδης τοῦ κόλπου τούτου θείσις ὑπάρχει τοιαύτη. Ἡμεῖς δ' ἀπὸ τῶν ἐσχάτων τούτου τοῦ μυχοῦ τόπων ἀρξάμενοι, τὸν ἐφ' ἑκάτερα τὰ μέρη παράπλουν τῶν ἡπείρων καὶ τὰς ἀξιολογωτάτας καὶ αὐτὰς ἰδιότητας διεξιμεν· πρῶτον δὲ ληψόμεθα τὸ δεξιὸν μέρος, οὗ τὴν παραλίαν τῶν Τρωγλοδυτῶν ἔθνη νέμεται μέχρι τῆς ἐρήμου.

(C. 39.) Nempe a dextra urbis Arsinoës permulti lacus amari et mons rubricosus, cuius ad radices portus Veneris. Supra eum tres insulae, oleis et meleagridibus conspicuae. Inde sinus immundus, iuxta quem peninsula profunda: ultra serpentaria insula, dives topazii, et ob id ab Alexandrinis regibus exculta. Insulariorum dura conditio.

39. Ἀπὸ πόλεως τοίνυν Ἀρσινόης κοιμιζόμενοις παρὰ τὴν δεξιὰν ἡπειρον ἐκπίπτει κατὰ πολλοὺς τόπους ἐκ πέτρας εἰς θάλατταν ὕδατα πολλὰ, πικρᾶς ἀλμυρίδος ἔχοντα γεῦσιν. Παραδραμόντι δὲ τὰς πηγὰς ταύτας ὑπέρκειται μεγάλου πεδίου μιλιώδη χρόαν ἔχον ὄρος, καὶ τὴν ὄρασιν τῶν ἐπὶ πλεῖον ἰτενιζόντων εἰς αὐτὸ λυμαινόμενον. Ἐπὶ δὲ τὰς ἐσχατίας τῆς ὑπορείας κεῖται λιμὴν, σκολιὸν ἔχων τὸν εἰσπλουν, ἐπώνυμος Ἀφροδίτης. Ἐπέρκεινται δὲ τούτου νῆσοι τρεῖς, ὧν δύο μὲν πλήρεις, εἰσὶν ἐλαιῶν καὶ σύσκιοι, μία δὲ λειπομένη τῷ πλήθει τῶν προειρημένων δένδρων, πλήθος δ' ἔχουσα τῶν ὀνομαζομένων μελεαγρίδων. Μετὰ δὲ ταῦτα κόλπος ἐστὶν εὐμεγέθης, ὃ καλούμενος ἀκάθαρτος· καὶ πρὸς αὐτῷ βαθεῖα καθ' ὑπερβολὴν χειρόνησος, ἧς κατὰ τὸν αὐχένα στενὸν ὄντα διακομίζουσι τὰ σκάφη πρὸς τὴν ἀντιπέραν θάλατταν. Παρακομισθέντι δὲ τοῖς τόπους τούτους κεῖται νῆσος πελαγία μὲν

τῷ διαστήματι, τὸ δὲ μῆκος εἰς ὀγδοήκοντα σταδί-
 ους παρεκτείνουσα, καλουμένη δὲ ὀφιώδης· ἢ τὸ
 μὲν παλαιὸν ὑπῆρχε πλήρης παντοδαπῶν καὶ φοβε-
 ρῶν ἐρπετῶν, ἀφ' ὧν καὶ ταύτης ἔτυχε τῆς προση-
 γορίας· ἐν δὲ τοῖς μεταγενεστέροις χρόνοις ὑπὸ τῶν
 κατὰ τὴν Ἀλεξάνδρειαν βασιλέων οὕτως ἐξημερώθη
 φιλοτίμως, ὥς μηδὲν ἔτι κατ' αὐτὴν ὀρᾶσθαι τῶν
 προὔπαρξάντων ζώων. Οὐ παραλείπτεον δ' ἡμῖν
 οὐδὲ τὴν αἰτίαν τῆς περὶ τὴν ἡμέρωσιν φιλοτιμίας.
 Εὐρίσκειται γὰρ ἐν τῇ νήσῳ ταύτῃ τὸ καλούμενον
 τοπάζιον, ὅπερ ἐστὶ λίθος διαφαινόμενος, ἐπιτε-
 πῆς, ὑάλῳ παρεμφερῆς, καὶ θαυμαστὴν ἔγχρυσον
 πρόσοψιν παρεχόμενος. Διόπερ ἀνεπίβατος τοῖς ἄλ-
 λοις τηρεῖται, θανατουμένου παντὸς τοῦ προσπλευ-
 σαντος ὑπὸ τῶν καθεσταμένων ὑπ' αὐτῶν φυλάκων.
 Οὗτοι δὲ τὸν ἀριθμὸν ὄντες ὀλίγοι βίον ἔχουσι
 ἀτυχῆ. Ἴνα μὲν γὰρ μηδεὶς λίθος διακλαπῆ, πλοῖον
 οὐκ ἀπολείπεται τὸ παράπαν ἐν τῇ νήσῳ· οἱ δὲ
 παραπλέοντες αὐτὴν, διὰ τὸν ἀπὸ τοῦ βασιλέως φό-
 βον πόρρωθεν παραθέουσι· τροφαὶ δέ, αἱ μὲν
 παρακομιζόμεναι, ταχέως ἐκλείπουσιν, ἕτεραι δ'
 ἐγχώριοι τὸ σύνολον οὐχ ὑπάρχουσι. Διόπερ ὅταν
 τῶν σιτίων ὀλίγα καταλείπηται, κάθηνται πάντες
 οἱ κατὰ τὴν κώμην, προσδεχόμενοι τὸν τῶν κοι-
 ζόντων τὰς τροφὰς κατάπλουν· ὧν βραδυνόντων,
 εἰς τὰς ἐσχάτας ἐλπίδας συσιέλλονται. Ὁ δὲ προει-
 ρημένος λίθος, φυόμενος ἐν ταῖς πέτραις, τὴν μὲν
 ἡμέραν διὰ τὸ πνίγος οὐχ ὀρᾶται, κρατούμενος ὑπὸ
 τοῦ περὶ τὸν ἥλιον φέγγους· τῆς δὲ νυκτὸς ἐπιγι-

νομένης, εν σκοτει διαλάμπει, και πόρρωθεν δῆλός
 ἔστιν, ἐν ᾧ ποί' ἂν ἦ τόπω. Οἱ δὲ νησοφύλακες
 κλήρω διηρημένοι τοὺς τόπους ἐφεδρεύουσι, και τῷ
 φανέντι λίθῳ περιτιθέασι σημεῖου χάριν ἄγγος τη-
 λικοῦτον, ἠλίκον ἂν ἦ τὸ μέγεθος τοῦ στίλβοντος
 λίθου· τῆς δ' ἡμέρας περιϊόντες περιτέμνουσι τὸν
 σημειωθέντα τόπον τῆς πέτρας, και παραδιδῶσσι
 τοῖς διὰ τῆς τέχνης δυναμένοις ἐκλεαίνειν τὸ παρα-
 δοθὲν οἰκείως.

(Cap. 40.) Vltierius montes complures, usque ad portum salu-
 tarem. Inde brevia sinus Arabici: continens humilis, mare parum
 profundum, et in superficie viride ob algam. Navibus remigio in-
 structis expeditus ibi cursus, at difficilis et periculosus onerariis:
 nunc graves nautarum calamitates.

40. Παραπλεύσαντι δὲ τούτους τοὺς τόπους
 πολλὰ μὲν ἔθνη Ἰχθυοφάγων κατοικεῖ τὴν πυρά-
 λιον, πολλοὶ δὲ νομάδες Τρωγλοδύται. Πρὸς δὲ τού-
 τοις ὄρη παντοῖα ταῖς ιδιότησιν ὑπάρχει, μέχρι λι-
 μένος τοῦ προσαγορευθέντος Σωτήρος· ὅς ἔτυχε τῆς
 ὀνομασίας ταύτης ἀπὸ τῶν πρώτων πλευσάντων Ἑλ-
 λήνων, και διασωθέντων. Ἀπὸ δὲ τούτων τῶν μερῶν
 ἄρχεται συναγωγὴν λαμβάνειν ὁ κόλπος, και τὴν
 ἐπιστροφὴν ἐπὶ τὰ κατὰ τὴν Ἀραβίαν ποιῆσθαι
 μέρη· και τὴν φύσιν δὲ τῆς χώρας και θαλάττης
 ἀλλοίαν εἶναι συμβέβηκε, διὰ τὴν ιδιότητα τῶν τό-
 πων. Ἡ τε γὰρ ἡπειρος ταπεινὴ καθορεῖται, μηδα-
 μούθεν ἀναστήματος ὑπερκειμένου, ἢ τε θάλαττα
 τεναγώδης οὔσα, τὸ βάθος εὐρίσκεται οὐ πλεῖον
 τριῶν ὀργυιῶν, και τῇ χροῖα παντελῶς ὑπάρχει χλω-
 ραί. Τοῦτο δ' αὐτῇ φασὶ συμβαίνειν οὐ διὰ τὸ τὴν
 τῶν ὑγρῶν φύσιν εἶναι τοιαύτην, ἀλλὰ διὰ τὸ πλη-

θος τοῦ διαφαινομένου καθ' ὕδατος μνίου καὶ φύ-
 κους. Ταῖς μὲν οὖν ἐπικώποις τῶν νεῶν εὐθετός
 ἔστιν ὁ τόπος, κλύδωνα μὲν οὐκ ἐκ πολλοῦ κυλίων
 διαστήματος, θήραν δ' ἰχθύων ἄπλετον παρεχόμε-
 νος· αἱ δὲ τοὺς ἐλέφαντας διακομίζουσαι, διὰ τὰ
 βύρη βαθύπλευροι καθεστῶσαι, καὶ ταῖς κατασκευ-
 αῖς ἐμβριθεῖς, μεγάλους καὶ δεινοὺς ἐπιφέρουσι κιν-
 δύνους τοῖς ἐν αὐταῖς πλέουσι. Διάρσει γὰρ ἰστίων
 θέουσαι, καὶ διὰ τὴν τῶν πνευμάτων βίαν πολλάκις
 τυκτὸς ὠθούμεναι, ποτὲ μὲν πέτραις προσπεσοῦσαι
 ναυαγοῦσι, ποτὲ δ' εἰς τεναγῶδεις ἰσθμοὺς ἐμπί-
 πτουσιν. Οἱ δὲ ναῦται παρακαταβῆναι μὲν ἀδυνα-
 τοῦσι, διὰ τὸ πλεῖον εἶναι τὸ βῆθος ἀνδρομήκους,
 διὰ δὲ τῶν κοντιῶν τῷ σκάφει βοηθοῦντες, ὅταν μη-
 δὲν ἀνύσωσιν, ἐκβάλλουσιν ἅπαντα πλὴν τῆς τρο-
 φῆς· οὐδ' οὕτω δὲ τῆς τροφῆς τυγχάνοντες, εἰς με-
 γάλην ἀπορίαν ἐμπίπτουσιν, διὰ τὸ μήτε νῆσον, μή-
 τε ἄκρον ἠπείρου, μήτε ναῦν ἐτέραν πλησίον ὑπάρ-
 χουσαν ὁρᾶσθαι. Ἄξενοι γὰρ παντελῶς οἱ τόποι,
 καὶ σπανίως ἔχοντες τοὺς ναυσὶ διακομιζομένους.
 Χωρὶς δὲ τούτων τῶν κακῶν, ὁ κλύδων ἐν ἀκαρεῖ τῷ
 χρόνῳ τῷ κῦτει τῆς νεῶς τοσοῦτο πλήθος ἄμμου
 προσβάλλει καὶ συσσωρεύει παραδόξως, ὥστε τὸν κύ-
 κλω τόπον περιχώρηνυσθαι, καὶ τὸ σκάφος ὥσπερ
 ἐπίτηδες ἐνδεσμεύεσθαι τῇ χέρσῳ. Οἱ δὲ τούτῳ τῷ
 συμπτώματι περιπεσόντες, τὸ μὲν πρῶτον μετρίως
 ὀδίρονται πρὸς κωφὴν ἐρημίαν, οὐ παντελῶς δὲ
 ἀπεγνωκότες εἰς τέλος τὴν σωτηρίαν· πολλάκις γὰρ
 τοῖς τοιούτοις ἐπιφανεῖς ὁ τῆς πλημμυρίδος κλύδων,

ἐξῆρεν εἰς ὕψος, καὶ τοὺς ἐσχάτως κινδυνεύοντας, ὡς περὶ θεὸς ἐπιφανείς, διεφύλαξεν· ὅταν δὲ ἀπὸ μὲν τῶν θεῶν ἢ προειρημένη μὴ παρακολουθήσῃ βοήθεια, τὰ δὲ τῆς τροφῆς λήπῃ, τοὺς μὲν ἀσθενεστεροὺς οἱ κατισχύοντες ἐκβάλλουσιν εἰς θάλασσαν, ὅπως τοῖς ὀλίγοις τὰ λειπόμενα τῶν ἀναγκαίων πλείους ἡμέρας ἀντέχῃ· πέρας δὲ πάσας τὰς ἐλπίδας ἐξαλείψαντες, ἀπόλλυνται πολὺ χεῖρον τῶν προαποθανόντων. Οἱ μὲν γὰρ ἐν ἀκαρεῖ χρόνῳ τὸ πνεῦμα τῆ δούσῃ φύσει πάλιν ἀνταπέδωκαν, οἱ δ' εἰς πολλὰς ταλαιπωρίας καταμερίσαντες τὸν θάνατον, πολυχρονίους τὰς συμφορὰς ἔχοντες, τῆς τοῦ βίου καταστροφῆς τυγχάνουσι. Τὰ δὲ σκίαφῃ ταῦτα τῶν ἐπιβατῶν οἰκτρῶς στερηθέντα, καθάπερ τινὰ κενόταφια, διαμένει πολὺν χρόνον πανταχόθεν περιχωνύμενα· τοὺς δ' ἰστοὺς καὶ τὰς κεραίας μετεώρους ἔχοντα, πόρῳθεν τοὺς ὄρωντας εἰς οἶκτον καὶ συμπάθειαν ἄγει τῶν ἀπολωλότων. Πρόσταγμα γὰρ ἔστι βασιλέως, εἴαν τὰ τοιαῦτα συμπτώματα τοῖς πλέουσι διασημῶναι τοὺς τὸν ὄλεθρον περιποιοῦντας τόπους. Παρὰ δὲ τοῖς πλησίον κατοικοῦσιν Ἰχθυοφάγοις παραδέδοται λόγος, ἐκ προγόνων ἔχων φυλαττομένην τὴν φήμην, ὅτι μεγάλης τινὸς γενομένης ἀμπώτεως ἐγεώθη τοῦ κόλπου πᾶς ὁ τόπος, ὁ τὴν χλωρὰν ἔχων τοῦ τύπου πρόσοψιν, μεταπεσοῦσης τῆς θαλάττης εἰς τὰναντία μέρη· φανείσης δὲ τῆς ἐπὶ τῷ βυθῷ χέρσου, πάλιν ἐπελθοῦσαν ἐξαίσιον πλήμην ἀποκαταστήσαι τὸν πόρον εἰς τὴν προὔπαρξασαν τάξιν.

(C. 41.) Extrema Troglodyticae pars a Tauris ad orientem conversa, et circumscripta montibus Psebaeis, e quibus efflui flavii terras fecundant, versus meridiem ferarum plenissimas. Mare hic altissimum et belluis refertum.

41. Ἀπὸ δὲ τούτων τῶν τόπων τὸν μὲν ἀπὸ Πτολεμαΐδος παράπλου ἕως τῶν Ταύρων ἀκρωτηρίων προειρηκάμεν, ὅτε Πτολεμαίου τὴν τῶν ἐλεφάντων θήσαν ἀπηγγείλαμεν. Ἀπὸ δὲ τῶν Ταύρων ἐπιστρέφει μὲν ἡ παράλιος πρὸς τὰς ἀνατολάς, κατὰ δὲ τὴν θερρινὴν τροπὴν αἰσκιὰ πίπτουσι πρὸς μεσημβρίαν, ἐναντίως ταῖς παρ' ἡμῖν, ἄχρι πρὸς ὠραν δευτέραν. Ἔχει δὲ καὶ ποταμοὺς ἡ χώρα ὑέοντας ἐκ τῶν ὄρων τῶν προσαγορευομένων Ψεβαίων. Διείληπται δὲ καὶ πεδίοις μεγάλοις, φέρουσι μαλάχης καὶ καρδάμου καὶ φοίνικος ἄπιστα μεγέθη. Ἐκφέρει δὲ καρποὺς παντοίους, τὴν μὲν γεῦσιν ἔχοντας κωθράν, ἀγροουμένους δὲ παρ' ἡμῖν. Ἡ δὲ πρὸς τὴν μεσόγειον ἀνατείνουσα, πλήρης ἐστὶν ἐλεφάντων καὶ ταύρων ἀγρίων καὶ λέοντων, καὶ πολλῶν ἄλλων ἀλκιμῶν ζώων. Ὁ δὲ πόρος νήσοις διείληπται, καρπὸν μὲν οὐδένα φερούσας ἡμερον, ἐκτρεφούσας δ' ὄρνέων ἴδια γένη, καὶ ταῖς προσόψει θαυμιστά. Ἡ δ' ἐξῆς θάλαττα βυθεῖα παντελῶς ἐστί, καὶ κήτη παντοδαπὰ φέρει παράδοξα τοῖς μεγέθεσιν, οὐ μέντοι λυποῦντα τοὺς ἀνθρώπους, εἰ μὴ τις ἀκουσίως αὐτῶν ταῖς λοφίαις περιπέσῃ. Οὐ δύναται γὰρ διώκειν τοὺς πλείονας, ὡς ἂν κατὰ τὴν τῆς θαλάττης ἄρσιν ἀμαυρουμένων αὐτοῖς τῶν ὀμμάτων ὑπὸ τοῦ κατὰ τὸν ἥλιον φέγγους. Ταῦτα μὲν οὖν τὰ μέρη τῆς Τρογλοδυτικῆς ἔσχατα γνωρίζεται, περιγραφόμενα ταῖς ἄρχαίς, ἃς ὀνομάζουσι Ψεβαίας.

(C. 42.) Pergit auctor ad oram obiectam Arabiae. Sinus vocatur Persidum: iuxta palmetum nobile: regio fertilissima. Illic et ara pervetusta, obsoletis inscripta literis: penes virum et mulierem perpetua sacrorum cura. In continentis promontorio, quod petram Arabiae et Palaestinam respicit, insula phocæarum.

42. Τὸ δ' ἄλλο μέρος τῆς ἀντιπέραν παραλίου, τὸ προσκεκλιμένον Ἀραβία, πάλιν ἀναλαμβάντες ἀπὸ τοῦ μυχοῦ, διέξιμεν. Οὗτος γὰρ ὀνομάζεται Ποσειδειον, ἰδρυσσαμένου Ποσειδῶνι πελαγίῳ βωμὸν Ἀρίστωνος, τοῦ πεμφθέντος ὑπὸ Πτολεμαίου πρὸς κατασκοπὴν τῆς ἕως ὠκεανοῦ παρηκούσης Ἀραβίας. Ἐξῆς δὲ τοῦ μυχοῦ τόπος ἐστὶ παραθαλάττιος, ὁ τιμώμενος μὲν ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων διαφερόντως πρὸς τὴν εὐχρηστίαν τὴν ἐξ αὐτοῦ· οὗτος δ' ὀνομάζεται μὲν Φοινικῶν, ἔχει δὲ πλῆθος τοῦτου τοῦ φυτοῦ πολὺκαρπον καθ' ὑπερβολὴν, καὶ πρὸς ἀπόλαυσιν καὶ διατροφήν διάφορον. Πᾶσα δ' ἡ σύνεγγυς χώρα σπανίζει ναματιαίων ὑδάτων, καὶ διὰ τὴν πρὸς μεσημβρίαν ἔγκλισιν ἔμπυρος ὑπάρχει· διὸ καὶ τὸν κατάφυτον τόπον, ἐν ἀπανθρωποτάτοις ὄντα μέρεσι καὶ χορηγοῦντα τὰς τροφάς, εἰκότως οἱ βάρβαρος καθιερώκασιν. Καὶ γὰρ ὕδατος οὐκ ὀλίγα πηγαὶ καὶ λιβάδες ἐκπίπτουσιν ἐν αὐτῷ, ψυχρότητι χιόνοι οὐδὲν λειπόμεναι· αὗται δὲ ἐφ' ἑκάτερον μέρος τὰ κατὰ τῆς γῆς χλωρὰ ποιοῦσι καὶ παντελῶς ἐπιτερπῆ. Ἔστι δὲ καὶ βωμὸς ἐκ στερεοῦ λίθου παλαιὸς τοῖς χρόνοις, ἐπιγραφὴν ἔχων ἀρχαίοις γράμμασιν ἀγνώστοις. Ἐπιμελοῦνται δὲ τοῦ τεμένους ἀνῆρ καὶ γυνή, διὰ βίου τὴν ἱερωσύνην ἔχοντες. Μακρόβιοι δ' εἰσὶν οἱ τῆδε κατοικοῦντες, καὶ τὰς κοίτας ἐπὶ τῶν δένδρων ἔχουσι διὰ τὸν ἀπὸ τῶν θηρίων φόβον.

Παραπλεύσαντι δὲ τὸν Φοινικοῦντα, πρὸς ἀκρωτη-
ρίῳ τῆς ἠπείρου νῆσός ἐστιν, ἀπὸ τῶν ἐναυλιζομέ-
νων ἐν αὐτῇ ζώων Φωκῶν Νῆσος ὀνομαζομένη.
Τοσοῦτο γὰρ πλῆθος τῶν θηρίων τούτων ἐνδιατρί-
βει τοῖς τόποις, ὥστε θαυμάζειν τοὺς ἰδόντας. Τὸ
δὲ προκείμενον ἀκρωτήριον τῆς νήσου κεῖται κατὰ
τὴν καλουμένην Πέτραν καὶ τὴν Παλαιστίνην τῆς
Ἀραβίας. Εἰς γὰρ ταύτην τὸν τε λίβανον καὶ ἄλλα
φορτία τὰ πρὸς εὐωδίαν ἀνήκοντα κατάγουσιν, ὡς
λόγος, ἐκ τῆς ἄνω λεγομένης Ἀραβίας οἱ τε Γερόραῖοι
καὶ Μινναῖοι.

(C. 43.) Maranei quondam huius orae accolae: post Garynda-
nei per opportunitatem sacrorum in palmeto quinquennialium ea
potiti sunt. Ulterius Laeanitarum sinus; ubi Arabes Nabataei,
qui nomades olim tranquille vixere, tum praedones facti, tandem
superati in pelago, insolentiae poenas dederunt. Post haec plani-
ties, propter pascuorum bonitatem et pecudibus florens, et feris
infestata.

43. Τὴν δ' ἐξῆς παραθαλάττιον τὸ μὲν πα-
λαιὸν ἐνέμοντο Μαρανεῖς, μετὰ δὲ ταῦτα Γαρυνδα-
νεῖς, ὄντες πλησιόχωροι. Τὴν δὲ χώραν κατέσχον
τοιῶδὲ τινι τρόπῳ. Ἐν τῷ πρόσθεν λεχθέντι Φοι-
νικῶνι, συντελουμένης πανηγύρεως πενταετηρικῆς,
ἐφοίτων πανταχόθεν οἱ περίοικοι, καμήλων εὖ τε-
θραμμένων ἑκατόμβας τοῖς ἐν τῷ τεμένει θεοῖς θύ-
σοντες· ὁμοίως δὲ καὶ τῶν ὑδάτων τῶν ἐξ αὐτοῦ κο-
μιοῦντες εἰς τὰς πατρίδας· διὰ τὸ παραδίδοσθαι
τοῦτο τὸ ποτὸν παρασκευάζειν τοῖς προσενεγκάμε-
νοις τὴν ὑγίειαν. Διὰ δὲ ταύτας τὰς αἰτίας τῶν
Μαρανιτῶν κατανησάντων εἰς τὴν πανήγυριν, οἱ
Γαρυνδανεῖς τοὺς μὲν ἀπολελειμμένους ἐν τῇ χώρῃ
κατασφάξαντες, τοὺς δ' ἐκ τῆς πανηγύρεως ἐπανόν-

τας ἐνεδρεύσαντες διέφθειραν· ἐρημώσαντες δὲ τὴν
 χώραν τῶν οἰκητόρων, κατεκληρούχησαν πεδία καρ-
 ποφόρα, καὶ νομὰς τοῖς κτήνεσι δαψιλεῖς ἐκτρέφον-
 τα. Αὕτη δ' ἦ παραλίος λιμένας μὲν ὀλίγους ἔχει,
 διείληπται δὲ ὄρεσι πυκνοῖς καὶ μεγάλοις, ἐξ ἧν
 παντοίας ὠφελείας χρωμάτων ἔχουσα, θαυμαστὴν
 παρέχεται θείαν τοῖς παραπλεύουσι. Παραπλεύσαντι
 δὲ ταύτην τὴν χώραν, ἐκδέχεται κόλπος Λαιανίτης,
 περιοικούμενος πολλαῖς κόμαις Ἀράβων τῶν προςα-
 γορευομένων Ναβαταίων. Οὗτοι δὲ πολλὴν μὲν τῆς
 παραλίου νέμονται, οὐκ ὀλίγην δὲ καὶ τῆς εἰς τὴν
 μεσόγειον ἀνηκούσης χώρας, τὸν τε λαὸν ἀμύθητον
 ἔχοντες καὶ θρημμάτων ἀγέλας ἀπίστους τοῖς πλή-
 θεσιν. Οὐ τὸ μὲν παλαιὸν ἐξήγον δικαιοσύνη χρώ-
 μενοι, καὶ ταῖς ἀπὸ τῶν θρημμάτων τροφαῖς ἀρκού-
 μενοι, ὕστερον δέ, τῶν ἀπὸ τῆς Ἀλεξανδρείας βασι-
 λέων πλωτῶν τοῖς ἐμπόροις ποιησάντων τὸν πόρον,
 τοῖς τε ναυαγοῦσιν ἐπετίθεντο, καὶ ληστρικὰ σκά-
 φη κατασκευάζοντες ἐλήστευον τοὺς πλείοντας, μι-
 μούμενοι τὰς ἀγριότητας καὶ παρανομίας τῶν ἐν τῷ
 Πόντῳ Ταύρων· μετὰ δὲ ταῦτα ληφθέντες ὑπὸ τριη-
 ρικῶν σκαφῶν πελάγιοι, προσηκόντως ἐκολάσθησαν.
 Μετὰ δὲ τούτους τοὺς τόπους ὑπάρχει χώρα πεδίας
 κατάρρητος, ἐκτρέφουσα, διὰ τὰς πάντη διαρρέου-
 σας πηγὰς, ἄγρωστιν καὶ μηδίκην, ἔτι δὲ λωτὸν ἀν-
 δρομήκην. Διὰ δὲ τὸ πλῆθος καὶ τὴν ἀρετὴν τῆς νο-
 μῆς, οὐ μόνον κτηνῶν παντοδαπῶν ἀμύθητον ἐκ-
 τρέφει πλῆθος, ἀλλὰ καὶ καμήλους ἀγρίας, ἔτι δ'
 ἐλάφους καὶ δορκάδας. Πρὸς δὲ τὸ πλῆθος τῶν ἐν-

τροφομένων ζώων φοιτῶσιν ἐκ τῆς ἐρήμου λιόντων καὶ λύκων καὶ παρδάλεων ἀγέλαι, πρὸς ἃς οἱ κτηροτροφοῦντες ἀναγκάζονται καὶ μεθ' ἡμέραν καὶ τίκτωρ θηριομαχεῖν ὑπὲρ τῶν θρεμμάτων. Οὕτως τὸ τῆς χώρας εὐτύχημα τοῖς κατοικοῦσιν ἀτυχίας αἰτίον γίνεται· διὰ τὸ τὴν φύσιν ὡς ἐπίπαν τοῖς ἀνθρώποις μετὰ τῶν ἀγαθῶν διδόναι τὰ βλιπτόντα.

(C. 44.) Campis illis adiacet sinus Banizomenum, qui venatione vivunt et templum habent Arabibus omnibus sanctissimum. Proximae sunt tres insulae, quarum una Isidi sacra, omnes olivarum feraces. Ultra eas litus praeruptum immensaeque petrae. Teneant hanc oram Arabes Thamudeni. Contigua insularum congeries: in quibus peninsula amoenissima cum pulcherrimo portu Char-mutha.

44. Παραπλείσαντι δὲ τὰ πεδία ταῦτα, κόλπος ἐκδέχεται παράδοξον ἔχων τὴν φύσιν. Συννεύει μὲν γὰρ εἰς τὸν μυχὸν τῆς χώρας, τῷ μῆκει δ' ἐπὶ σταδίου πεντακοσίους παρεκτείνεται· περικλειόμενος δὲ κρηνοῖς θαυμασίους τὸ μέγεθος, σκολιὸν καὶ δυσδιεξίτητον ἔχει τὸ στόμα. Ἄλιτενοῦς γὰρ πέτρας τὸν εἰσπλον διαλαμβανούσης, οὔτ' εἰσπλεῦσαι δυνατὸν ἐστὶν εἰς τὸν κόλπον, οὔτ' ἐκπλεῦσαι. Κατὰ δὲ τὰς τοῦ ῥοῦ προσπτώσεις καὶ τὰς τῶν ἀνέμων μεταβολὰς ὁ κλύδων προσπίπτων τῇ ῥαχίᾳ, καχλάζει καὶ τραχύνεται πάντη περὶ τὴν παρήκουσαν πέτραν. Οἱ δὲ τὴν κατὰ τὸν κόλπον χώραν νεμόμενοι, Βανιζομενεῖς ὀνομαζόμενοι, τὰς τροφὰς ἔχουσι κυνηγετοῦντες καὶ σαρκοφαγοῦντες τὰ χερσαῖα ζῶα. Ἰερὸν δ' ἀγιώτατον ἰδρυται, τιμώμενον ὑπὸ πάντων Ἀράβων περιτότερον. Ἐξῆς δὲ τῇ προειρημένῃ παραλίᾳ νῆσοι τρεῖς ἐπίκεινται, λιμένας ποιοῦσαι πλείους. Καὶ

τούτων τὴν μὲν πρώτην ἱστοροῦσιν ὑπάρχειν ἱερὰν
 Ἴσιδος, ἔρημον οὖσαν. Παλαιῶν δ' οἰκιῶν ἔχει λι-
 θίνας ὑποστάθμας, καὶ στήλας γραμμασι βαρβαρι-
 κοῖς κεχαραγμένας. Ὅμοίως δὲ καὶ τὰς ἄλλας ἐρή-
 μους ὑπάρχειν· πάσας δ' ἐλαίαις καταπεπυκνωσθαι
 διαφόροις τῶν παρ' ἡμῶν. Μετὰ δὲ τὰς νήσους ταύ-
 τας αἰγιαλὸς παρῆκει κρημνώδης καὶ δυσπαράπλους
 ἐπὶ σταδίουσ ὡς χιλίουσ· οὔτε γὰρ λιμὴν, οὔτε σά-
 λος ἐπ' ἀγκύρας ὑπόκειται τοῖς ναυτίλοις, οὐδ' ἀνα-
 γκαίαν ὑπόδυσιν παρασχέσθαι. Ὅρος δὲ ταύτη
 παρῆκεται, κατὰ μὲν τὴν κορυφὴν πέτρας ἀποτο-
 μάδας ἔχον καὶ τοῖς ὕψει καταπληκτικὰς, ὑπὸ δὲ
 τὰς ῥίζας, σπιλάδας ὀξείας καὶ πυκνάς ἐνθαλάττους·
 καὶ κατόπιν αὐτῶν φάραγγας, ὑποβεβρωμένας καὶ
 σκολιὰς. Συντετριμμένων δ' αὐτῶν εἰς ἀλλήλας, καὶ
 τῆς θαλάττης βύθουσ ἐχούσης, ὁ κλύδων ποτὲ μὲν
 εἰσπίπτων, ποτὲ δὲ παλισσυστῶν, βρόμῳ μεγάλῳ πα-
 ραπλήσιον ἤχον ἐξίησι. Τοῦ δὲ κύματος τὸ μὲν
 πρὸς μεγάλας πέτρας ἀραττύμενον εἰς ὕψος ἴσταται,
 καὶ τὸν ἀφρόν θανμαστὸν τὸ πλῆθος κατασκευάζει,
 τὸ δὲ καταπινόμενον κοίλωμα σπασμὸν ποιεῖ κατα-
 πληκτικόν· ὥστε τοὺς ἀκουσίως ἐγγίσαντας τοῖς τό-
 ποις, διὰ τὸ δέος οἶονεὶ προαποθνήσκειν. Ταύτην
 μὲν οὖν τὴν παράλιον ἔχουσιν Ἀραβες οἱ καλούμενοι
 Θαμουδηνοί· τὴν δ' ἐξῆς ἐπέχει κόλπος εὐμεγέθης,
 ἐπικειμένων αὐτῷ νήσων σποράδων, τὴν πρόσοψιν
 ἔχουσῶν ὁμοίαν ταῖς καλουμέναις Ἐχινάσι νήσοις.
 Ἐκδέχονται δὲ ταύτην τὴν παράλιον αἰεριοὶ θῖνες

ἄμμου κατὰ τε τὸ μῆκος καὶ τὸ πλάτος, μέλανες τῆς
 χροῖαν καθεσιῶσαι. Μετὰ δὲ ταύτας ὄρᾶται χερσό-
 νησος, καὶ λιμὴν εἰς αὐτὴν κάλλιστος τῶν εἰς ἱστο-
 ρίαν πεπτωκότων, ὀνομαζόμενος Χαρμοῦθας. Ἐπὶ
 γὰρ χηλὴν ἐξαισίον κεκλιμένην πρὸς ζέφυρον κόλπος
 ἐστὶν οὐ μόνον κατὰ τὴν ἰδέαν θαυμασιός, ἀλλὰ
 καὶ κατὰ τὴν εὐχρησίαν πολὺ τοὺς ἄλλους ὑπερά-
 γων. Παρῆκει γὰρ αὐτὸν ὄρος συνηρεφές, κυκλού-
 μενον πανταχόθεν ἐπὶ σταδίους ἑκατόν· εἰςπλου-
 ν δ' ἔχει δίπλεθρον, ναυσὶ διςχιλίαις ἄκλυστον λιμένα
 ταρεχόμενος. Χωρὶς δὲ τούτων εὐὺδρός τε ἐστὶ καθ'
 ὑπερβολὴν, ποταμοῦ μείζονος εἰς αὐτὸν ἐμβάλλον-
 τος, καὶ κατὰ μέσον ἔχει νῆσον εὐὺδρον, καὶ δυνα-
 μένην ἔχειν κηπεύματα. Καθόλου δ' ἐμφερέστατός
 ἐστὶ τῶν κατὰ τὴν Καρχηδόνα λιμένων, προσαγορευο-
 μένω δὲ Κώθωνι· περὶ οὗ τὰς κατὰ μέρος εὐχρησίας
 ἐν τοῖς ἰδίοις χρόνοις πειρασόμεθα διελθεῖν· ἰχθυῶν
 δὲ πλῆθος ἐκ τῆς μεγάλης θαλάττης εἰς αὐτὸν ἀθροί-
 ζεται διὰ τε τὴν νηνεμίαν καὶ τὴν γλυκύτητα τῶν εἰς
 αὐτὸν καταρρέοντων ὑδάτων.

(C. 45.) Post haec quinque prominent montes pyramidum forma. Inde sinus, promontoriis vallatus, tribusque fanis incognitorum deorum instructus. Tum littus dulcibus fontibus scatens et mons Chabinus. Terram incolunt Arabes Debae, camelorum usu et amne aurifero clari, caeterum inhospitales, nisi Boeotia et Peloponnesiis. Propinqua Alilaei et Gasandae, quorum mitius coelum, terra benigna et auri nativi ditissima.

45. Παραπλεύσαντι δὲ τοὺς τόπους τούτους,
 ὄρη πέντε διεστηκότα ἀλλήλων εἰς ὕψος ἀνατείνει,
 συναγομένας ἔχοντα τὰς κορυφὰς εἰς πετρώδη μα-
 στόν, παραπλήσιον φαντασίαν ἀποτελοῦντα ταῖς
 κατ' Αἴγυπτον πυραμίσιν. Ἐξῆς δ' ἐστὶ κόλπος κυ-

κλωτερῆς μεγάλῳις ἀκρωτηρίοις περιεχόμενος· ου κατὰ μέσην τὴν διάμετρον ἀνέστηκε λόφος τραπεζώ-
 δης, ἐφ' οὗ τρεῖς ναοὶ θαυμαστοὶ τοῖς ὕψεσιν ὠκο-
 δόμηνται θεῶν, ἀγνοουμένων μὲν ὑφ' Ἑλλήνων, τι-
 μωμένων δ' ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων διαφερόντως. Μετὰ
 δὲ ταῦτα, αἰγιαλὸς παρήκει κάθυγρος, ναματιαίοις
 καὶ γλυκέσι ῥείθροις κατειλημμένος· καθ' ὃν ἔστιν
 ὄρος ὀνομαζόμενον μὲν Χαβῖνον, δρυμοῖς δὲ παντο-
 दाποῖς πετυκνωμένον. Τὴν δὲ χέρσον τὴν ἐχομένην
 τῆς ὄρεινῆς νέμονται τῶν Ἀράβων οἱ καλούμενοι Δέ-
 βαι· οὗτοι δὲ καμηλοτροφοῦντες, πρὸς ἅπαντα χρῶν-
 ται τὰ μέγιστα τῶν κατὰ τὸν βίον τῆ τοῦ ζώου τού-
 του χρεία· πρὸς μὲν γὰρ τοὺς πολεμίους ἀπὸ τού-
 των μάχονται, τὰς δὲ κομιδὰς τῶν φορτίων ἐπὶ τού-
 των κωτοφοροῦντες, ῥαδίως ἅπαντα συντελοῦσι· τὸ
 δὲ γάλα πίνοντες, ἀπὸ τούτων διατρέφονται, καὶ τὴν
 ὄλην χώραν περιπολοῦσιν ἐπὶ τῶν δρομάδων καμή-
 λων. Κατὰ δὲ τὴν μέσην χώραν αὐτῶν φέρεται πο-
 τιμὸς, τοσοῦτον χρυσοῦ καταφέρων ψῆγμα φαινό-
 μενον, ὥστε περὶ τὰς ἐκβολὰς τὴν ἰλὺν ἀποφέρεισθαι
 περιστίλβουσαν. Οἱ δ' ἐγχώριοι τῆς μὲν ἐργασίας
 τῆς τοῦ χρυσοῦ παντελῶς εἰσὶν ἄπειροι· φιλόξενοι
 δ' ὑπάρχουσιν οὐ πρὸς πάντας τοὺς ἀφικνουμένους,
 ἀλλὰ πρὸς μόνους τοὺς ἀπὸ Βοιωτίας καὶ Πελοπον-
 νήσου, διὰ τινὰ παλαιὰν ἂφ' Ἡρακλέους οἰκειότητα
 πρὸς τὸ ἔθνος, ἣν μυθικῶς ἑαυτοὺς παρειληφέναι
 παρὰ τῶν προγόνων ἱστοροῦσιν. Ἡ δ' ἐξῆς χώρα
 κατοικεῖται μὲν ὑπὸ Ἀράβων Ἀλιλαίων καὶ Γασαν-
 δῶν, οὐκ ἔμπυρος οὕσα καθ' ἅπερ αἱ πλησίον, ἀλλὰ

μαλακαῖς καὶ δασείαις νεφέλαις πολλάκις κατεχομέ-
τη· ἐκ δὲ τούτων νιφετοὶ γίνονται καὶ χειμῶνες εὐ-
καιροὶ, καὶ ποιοῦντες τὴν θερινὴν ὥραν εὐκρατον.
Ἡ τε χώρα πάμπορός ἐστι καὶ διάφορος κατὰ τὴν
ἀρετὴν, οὐ μὲντοι τυγχάνει τῆς ἐνδεχομένης ἐπιμε-
λείας, διὰ τὴν τῶν λιῶν ἀπειρίαν. Τὸν δὲ χρυσὸν
εὐρίσκοντες ἐν τοῖς φυσικοῖς ὑπονόμοις τῆς γῆς,
συνάγουσι πολὺν, οὐ τὸν ἐκ ψήγματος συντηκόμε-
νον, ἀλλὰ τὸν αὐτοφυῆ, καὶ καλούμενον ἀπὸ τοῦ
συμβεβηκότος ἄπυρον. Κατὰ δὲ τὸ μέγεθος ἐλάχι-
στος μὲν εὐρίσκεται παραπλήσιος πυρῆνι, μέγιστος
δὲ οὐ πολὺ λειπόμενος βασιλικοῦ καρύου. Φοροῦσι
δ' αὐτὸν περὶ τε τοὺς καρπούς τῶν χειρῶν καὶ περὶ
τοὺς τραχήλους, τετριμμένον ἐναλλάξ λίθοις διαφανέ-
σι. Καὶ τούτου μὲν τοῦ γένους ἐπιπολάζοντος παρ'
αὐτοῖς, χαλκοῦ δὲ καὶ σιδήρου σπανίζοντος, ἐπίσης
ἀλλάττονται ταῦτα τὰ φορτία πρὸς τοὺς ἐμπόρους.

(C. 46. 47.) Hos sequuntur Carbae et Sabaci, Arabiam felicem
colentes. Huius regionis suavissimi odores, qui afflantur e plantis
et arboribus, (C. 47.) sed serpentum pestiferorum abundantia. In-
colae soluti membris et enerves bitumine et barba hirci sanantur.
Sabac, urbs regia, e qua illicitum exire regibus. Circumfluit gens
auri argentique immensa copia, item supellectile magnifica, per-
diuque floruit. Mare candidum. Prope insulae fortunatae, merca-
turis frequentes.

46. Μετὰ δὲ τούτους ὑπάρχουσιν οἱ ὀνομαζό-
μενοι Κάρβαι, καὶ μετὰ τούτους Σαβαῖοι, πολυαν-
θρωπότατοι τῶν Ἀραβικῶν ἐθνῶν ὄντες. Νέμονται
γὰρ τὴν εὐδαίμονα λεγομένην Ἀραβίαν, φέρουσιν
τὰ πλεῖστα τῶν παρ' ἡμῖν ἀγαθῶν, καὶ θρημμάτων
παντοδαπῶν ἐκτρέφουσιν πλῆθος ἀμύθητον. Εὐω-
δία τε γὰρ πᾶσαν αὐτὴν ἐπέχει φυσική, διὰ τὸ πάν-

τα σχεδόν τὰ ταῖς ὀδμαῖς πρωτεύοντα φύεσθαι κατὰ τὴν χώραν ἀνέκλειπτα. Κατὰ μὲν γὰρ τὴν παράλιον φύεται τὸ καλούμενον βάλσαμον, καὶ κασία, καὶ πόα τις ἄλλη, ἰδιαίχουσαν φύσιν ἔχουσα. Αὕτη δέ, πρόσφατος μὲν οὖσα, τοῖς ὄμμασι προσηνεσιάτην παρέχεται τέρψιν, ἐγχρονισθεῖσα δέ, συντόμως γίνεται ἐξίτηλος. Κατὰ δὲ τὴν μεσόγειον ὑπάρχουσι δρυμοὶ συνηρεφεῖς, καθ' οὓς ἐστὶ δένδρα μεγάλα λιβανωτοῦ καὶ σμύρνης· πρὸς δὲ τούτοις φοῖνικος καὶ καλάμου καὶ κιναμώμου, καὶ τῶν ἄλλων τῶν τούτοις ὁμοίαν ἔχόντων τὴν εὐωδίαν· οὐδὲ γὰρ ἐξαριθμήσασθαι δυνατόν τὰς ἐκάστων ἰδιότητάς τε καὶ φύσεις, διὰ τὸ πλῆθος καὶ τὴν ὑπερβολὴν τῆς ἐκ πάντων ἀθροισομένης ὁσμῆς. Θεία γὰρ τις φαίνεται καὶ λόγου κρείττων ἢ προσπίπτουσα καὶ κινουσα τὰς ἐκάστων αἰσθήσεις εὐωδία. Καὶ γὰρ τοὺς παραπλέοντας, καίπερ πολὺ τῆς χέρσου κεχωρισμένους, οὐκ ἀμοίρους ποιεῖ τῆς τοιαύτης ἀπολαύσεως. Κατὰ γὰρ τὴν ἑαρινὴν ὥραν, ὅταν ἄνεμος ἀπόγειος γένηται, συμβαίνει τὰς ἀπὸ τῶν συμυροφόρων δένδρων καὶ τῶν ἄλλων τῶν τοιούτων ἀποπνεομένας εὐωδίας διῶκνεῖσθαι πρὸς τὰ πλησίον μέρη τῆς θαλάττης. Οὐ γὰρ ὡσπερ παρ' ἡμῖν ἀποκειμένην καὶ παλαιὰν ἔχει τὴν τῶν ἀρωμάτων φύσιν, ἀλλὰ τὴν ἀκμάζουσαν ἐν ἄνθει νεαράν δύναμιν, καὶ διῶκνουμένην πρὸς τὰ λεπτομερέστατα τῆς αἰσθήσεως. Κομιζούσης γὰρ τῆς αὐρας τὴν ἀπόρροίαν τῶν εὐωδιστάτων, προσπίπτει τοῖς προσπλέουσι τὴν παράλιον προσηγὲς καὶ πρὸς τὸ πρὸς δὲ τούτοις ὑγιεινὸν καὶ παρηλλαγμένον

ἐκ τῶν ἀρίστων μιγμα· οὔτε γὰρ τειρημένου τοῦ καρποῦ, καὶ τὴν ἰδίαν ἀκμὴν ἐκπεπνευκότος, οὔτε τὴν ἀπόθειν ἔχοντος ἐν ἑτερογενέσιν ἀγγείοις, ἀλλ' ἀπ' αὐτῆς τῆς νεαρωτάτης ὥρας, καὶ τὸν βλαστὸν ἀκέραιον παρεχομένης τῆς θείας φύσεως· ὥστε τοὺς μεταλαμβάνοντας τῆς ιδιότητος, δοκεῖν ἀπολαύειν τῆς μυθολογουμένης ἀμβροσίας, διὰ τὸ τὴν ὑπερβολὴν τῆς εὐωδίας μηδεμίαν ἑτέραν εὐρίσκειν προσηγορίαν οἰκείαν.

47. Οὐ μὴν ὀλόκληρον καὶ χωρὶς φθόνου τὴν εὐδαιμονίαν ἢ τύχη τοῖς ἀνθρώποις περιέσθηκεν, ἀλλὰ τοῖς τηλικούτοις δωρήμασι παρέξευξε τὸ βλάπτον καὶ νουθετήσον τοὺς διὰ τὴν συνέχειαν τῶν ἀγαθῶν εἰωθότας καταφρονεῖν τῶν θεῶν. Κατὰ γὰρ τοὺς εὐωδιστάτους δρυμοὺς ὄφειν ὑπάρχει πλῆθος, οἱ τὸ μὲν χρῶμα φοινίκου ἔχουσι, μῆκος δὲ οπιθαμῆς, δῆγματα δὲ ποιοῦνται παντελῶς ἀνιάτα· δάκνουσι δὲ προσπηδῶντες, καὶ ἀλλόμενοι πρὸς ὕψος αἰμάτιουσι τὸν χρῶτα. Ἴδιον δὲ τι παρὰ τοῖς ἐγχωρίοις συμβαίνει περὶ τοὺς ἡσθενηκότας ὑπὸ μακρῆς νόσου τὰ σώματα. Διαπνεομένου γὰρ τοῦ σώματος ὑπ' ἀκράτου καὶ τμητικῆς φύσεως, καὶ τῆς συγκρίσεως τῶν ὄγκων εἰς ἀραιῶμα συναγομένης, ἔκλυσις ἐπακολουθεῖ δυσβοήθητος. Διόπερ τοῖς τοιούτοις ἀσφαλτον παραθυμιῶσι καὶ τράγου πύγωνα, ταῖς ἐναντίαις φύσεσι καταμαχόμενοι τὴν ὑπερβολὴν τῆς εὐωδίας. Τὸ γὰρ καλὸν ποσότητι μὲν καὶ τάξει μετρούμενον ὠφελεῖ καὶ τέρπει τοὺς ἀνθρώπους, ἀναλογίας δὲ καὶ καθήκοντος καιροῦ διαμαρτόν, ἀνό

τητον ἔχει τὴν δωρεάν. Τοῦ δ' ἔθνους τούτου μητροπόλις ἐστίν, ἣν καλοῦσι Σάβας, ἐπ' ὄρους ὠκισμένη. Βασιλέας δ' ἐκ γένους ἔχει τοὺς διαδεχομένους, οἷς τὰ πλήθη τιμὰς ἀπονέμει μεμιγμένας ἀγαθοῖς καὶ κακοῖς. Μακάριον μὲν γὰρ βίον ἔχειν δοκοῦσιν, ὅτι πᾶσιν ἐπιτάττοντες, οὐδένα λόγον ὑπέχουσι τῶν πρακτομένων· ἀτυχεῖς δὲ νομίζονται, καθόσον οὐκ ἔξοστιν αὐτοῖς οὐδέποτε ἐξελθεῖν ἐκ τῶν βασιλείων· εἰ δὲ μή, γίνονται λιθόλευστοι ὑπὸ τῶν ὄχλων, κατὰ τινα χρησμὸν ἀρχαῖον. Τοῦτο δὲ τὸ ἔθνος οὐ μόνον τῶν πλησιοχώρων Ἀράβων, ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων διαφέρει πλούτῳ καὶ ταῖς ἄλλαις κατὰ μέρος πολυτελείαις. Ἐν γὰρ ταῖς τῶν φορτίων ἀλλαγαῖς καὶ πράσεσιν, ὄγκοις ἐλαχίστοις πλείστην ἀποφέρονται τιμὴν ἀπάντων ἀνθρώπων, τῶν ἀργυρικῆς ἀμείψεως ἕνεκα τὰς ἐμπορίας ποιουμένων. Διόπερ ἐξ αἰῶνος ἀπορρητήτων αὐτῶν γεγενημένων διὰ τὸν ἐκτοπισμὸν, καὶ χρυσοῦ τε καὶ ἀργύρου πλήθους ἐπικεκλυκός τε παρ' αὐτοῖς, καὶ μάλιστα ἐν Σάβαις, ἐν ἣ τὰ βασίλεια κεῖται, τορεύματα μὲν ἀργυρᾶ τε καὶ χρυσᾶ παντοδαπῶν ἐκπωμάτων ἔχουσι, κλίνας δὲ καὶ τρίποδας ἀργυρόποδας, καὶ τὴν ἄλλην κατασκευὴν ἀπιστιον τῇ πολυτελείᾳ, κίωνων τε ἀδρῶν περίστυλα, τὰ μὲν ἐπίχρυσα, τὰ δ' ἀργυροειδεῖς ἐπὶ τῶν κιονοκράνων τύπους ἔχοντα. Τὰς δ' ὀροφὰς καὶ θύρας χρυσαῖς φιάλαις λιθοκολλήτοις καὶ πυκναῖς διειληφότες, ἅπασαν τὴν τῶν οἰκιῶν κατὰ μέρος οἰκοδομίαν πεποίηται θαυμαστὴν ταῖς πολυτελείαις· τὰ μὲν γὰρ ἐξ ἀργύρου καὶ χρυ-

σοῦ, τὰ δ' ἐξ ἐλέφαντος καὶ τῶν διαπρεπεστάτων λίθων, ἔτι δὲ τῶν ἄλλων τῶν τιμιωτάτων παρ' ἀνθρώποις, κατεσκευάσασιν. Ἀλλὰ γὰρ οὗτοι μὲν ἐκ πολλῶν χρόνων τὴν εὐδαιμονίαν ἀσάλευτον ἔσχον, διὰ τὸ παντελῶς ἀπεξενῶσθαι τῶν διὰ τὴν ἰδίαν πλεονεξίαν ἔρμαιον ἡγουμένων τὸν ἀλλότριον πλοῦτον. Ἡ δὲ κατὰ τούτους θάλαττα λευκὴ φαίνεται τὴν χροάν, ὡςθ' ἅμα θαυμάζειν τὸ παράδοξον, καὶ τὴν αἰτίαν τοῦ συμβαινόντος ἐπιζητεῖν. Νῆσοι δ' εὐδαιμόνες πλησίον ὑπάρχουσιν, ἔχουσαι πόλεις ἀτειχίστους, ἐν αἷς τὰ βροσκήματα πάντα λευκὴν ἔχει τὴν χροάν, καὶ τοῖς θήλεσιν αὐτῶν οὐκ ἐπιφύεται τὸ καθόλου κέρας. Εἰς ταύτας δ' ἔμποροι πανταχόθεν καταπλέουσι, μάλιστα δ' ἐκ Ποιάνης, ἣν Ἀλέξανδρος ᾤκισε παρὰ τὸν Ἰνδὸν ποταμόν, καύσταθμον ἔχειν βουλόμενος τῆς παρὰ τὸν ὠκεανὸν παραλίου. Περὶ μὲν οὖν τῆς χώρας καὶ τῶν ἐν αὐτῇ ἐνοικούντων ἀρχεσθησόμεθα τοῖς εἰρημέτοις.

(C. 48.) Mira de coelo, de ortu occasuque siderum, ac solis praesertim observata: quae sit in his regionibus ventorum ratio.

48. Περὶ δὲ τῶν κατὰ τὸν οὐρανὸν ὄρωμένων παραδόξων ἐν τοῖς τόποις οὐ παραλείπτεον. Θαυμασιώτατον μὲν οὖν ἐστὶ τὸ περὶ τὴν ἄρκιον ἱστορούμενον, καὶ πλείστην ἀπορίαν παρεχόμενον τοῖς πλωϊζομένοις. Ἀπὸ γὰρ μηνός, ὃν καλοῦσιν Ἀθηναῖοι Μαιμακτηριῶνα, τῶν ἐπὶ τῶν κατὰ τὴν ἄρκιον ἀστέρων οὐδένα φασὶν ὄρασθαι μέχρι τῆς πρώτης φυλακῆς· τῷ δὲ Ποσειδεῶνι μέχρι δευτέρας, καὶ κατὰ τοὺς ἑξῆς ἐκ τοῦ κατ' ὀλίγον πλωϊζομένοις.

Τῶν δ' ἄλλων τοὺς ὀνομαζομένους πλανήτας ἀθεω-
 ρήτους ὑπάρχειν, τοὺς μὲν μείζονας τῶν παρ' ἡμῖν,
 ἑτέρους δὲ μηδὲ τὰς ὁμοίας ἀνατολὰς καὶ δύσεις
 ποιῆσθαι. Τὸν δ' ἥλιον οὐχ ὥσπερ παρ' ἡμῖν βρα-
 χύ πρὸ τῆς ἰδίας ἀνατολῆς προαπεστέλλειν τὸ φῶς,
 ἀλλ' ἔτι νυκτὸς οὕσης σκοταίου παραδύξως ἀφνω
 φανέντα ἐκλάμπειν. Διὸ καὶ μηδέποθ' ἡμέραν ἐν
 ἐκείνοις τοῖς τόποις γίνεσθαι, πρὶν ὄραθῆναι τὸν
 ἥλιον. Ἐκ μέσου δὲ τοῦ πελάγους φασὶν ἀναφαινό-
 μενον αὐτὸν ὄρασθαι μὲν ἀνθρακι παραπλήσιον τῷ
 πυρωδεστάτῳ, σπινθῆρας δ' ἀφ' ἑαυτοῦ μεγάλους
 ἀπορρίπτειν· καὶ τῷ τύπῳ μὴ κωνοειδῆ φαίνεσθαι,
 καθάπερ ἡμεῖς δοξάζομεν, ἀλλὰ κίονι τὸν τύπον
 ἔχειν ἐμφερῆ, μικρὸν ἐμβριθεστέραν ἔχοντι τὴν ἀπὸ
 τῆς κεφαλῆς ἐπιφάνειαν. Πρὸς δὲ τούτοις μήτ' αὐ-
 γὴν ποιῆν, μήτ' ἀκτῖνας βάλλειν ὕχρι πρώτης ὥρας,
 φαινομένου πυρὸς ἀλαμποῦς ἐν σκοτει· δευτέρας δ'
 ἀρχομένης, ἀσπιδοειδῆ γίνεσθαι, καὶ τὸ φῶς βάλλειν
 ἀπότομον καὶ πυρῶδες καθ' ὑπερβολήν. Κατὰ δὲ
 τὴν δύσιν ἐναντία γίνεσθαι συμπτώματα περὶ αὐ-
 τόν· δοκεῖν γὰρ τοῖς ὄρωσι καιναῖς ἀκτῖσι φωτίζειν
 τὸν κόσμον, οὐκ ἔλαττον ὥρῳν δυεῖν· ὡς δ' Ἀγα-
 θαρχίδης ὁ Κρίδιος ἀνέγραψεν, ὥρῳν τριῶν. Τοῦ-
 τον δὴ τὸν καιρὸν ἡδιστον τοῖς ἐγχωρίοις φαίνεσθαι,
 ταπεινουμένου τοῦ καύματος διὰ τὴν δύσιν τοῦ
 ἡλίου. Τῶν δ' ἀνέμων ζέφυροι μὲν καὶ λίβες, ἔτι
 δ' ἀργέσται καὶ εὖροι, πνέουσι καθάπερ καὶ παρὰ
 τοῖς ἄλλοις· τότοι δὲ κατὰ μὲν Αἰθιοπίαν οὔτε
 πνέουσιν, οὔτε γνωρίζονται τὸ σύνολον, κατὰ δὲ τὴν

Τρωγλοδυτικὴν καὶ τὴν Ἀραβίαν θερμοὶ γίνονται καθ' ὑπερβολὴν, ὥστε καὶ τὰς ὕλας ἐκπυροῦν, καὶ τῶν καταφευγόντων εἰς τὰς ἐν ταῖς καλύβαις σκιᾷ ἐκλύειν τὰ σώματα· ὁ δὲ βορέας δικαίως ἂν ἄριστος νομίζοιτο, δι' ἁπλῶς εἰς ἅπαντα τόπον τῆς οἰκουμένης, καὶ διαμένων ψυχρός.

(C. 49.) Sequuntur Afri, Aegypto contermini, quorum quatuor gentes: Nasamones, Auchisae, Marmaridae, Macae. Horum alii agricolae; alii nomades; alii latrones, nec regi, neque humanitati parentes. Sed et caeteri vita, armis, moribus feritatem aperte ferunt.

49. Τούτων δ' ἡμῖν διευκρινημένων, οἰκῆιον ἂν εἴη διελθεῖν περὶ τῶν Λιβύων τῶν πλησίον Αἰγύπτου κατοικούντων καὶ τῆς ὁμοῦρου χώρας. Τὰ γὰρ περὶ Κυρήνην καὶ τὰς Σύρτις, ἔτι δὲ τὴν μεσόγειον τῆς κατὰ τοὺς τόπους τούτους χέρσου, κατοικεῖ τέτταρα γένη Λιβύων· ὧν οἱ μὲν ὀνομαζόμενοι Νασαμῶνες νέμονται τὰ νεύοντα μέρη πρὸς νότον, οἱ δ' Ἀχχῖσαι τὰ πρὸς τὴν δύσιν· οἱ δὲ Μαρμαρίδαι κατοικοῦσι τὴν μεταξὺ ταινίαν Αἰγύπτου καὶ Κυρήνης, μετέχοντες καὶ τῆς παραλίας· οἱ δὲ Μιάκαι πολυανθρωπία τῶν ὁμοεθνῶν προέχοντες, νέμονται τοὺς τόπους τοὺς περὶ τὴν Σύρτιν. Τῶν δὲ προειρημένων Λιβύων γεωργοὶ μὲν εἰσιν, οἷς ὑπάρχει χώρα δυναμένη καρπὸν φέρειν δαφυλῆ, νομαδες δ', ὅσοι τῶν κτηνῶν τὴν ἐπιμέλειαν ποιούμενοι, τὰς τροφὰς ἔχουσιν ἀπὸ τούτων. Ἀμφοτέρω δὲ τὰ γένη ταῦτα βασιλέας ἔχει, καὶ βίον οὐ παντελῶς ἄγριον, οὐδ' ἀνθρωπίνης ἡμερότητος ἐξηλλαγμένον. Τὸ δὲ τρίτον γένος οὔτε βασιλέως ὑπακοῦον, οὔτε τοῦ δικαίου λόγον οὐδ' ἔννοιαν ἔχον, ἀεὶ ληστεύει.

ἀπροσδοκῆτως δὲ τὰς ἐμβολὰς ἐκ τῆς ἐρήμου ποιούμενον, ἀρπάζει τὰ παρατυχόντα, καὶ ταχέως ἀνακάμπει πρὸς τὸν αὐτὸν τόπον. Πάντες δ' οἱ Λίβυες οὗτοι θηριώδη βίον ἔχουσιν, ὑπαίθριοι διαμένοντες, καὶ τὸ τῶν ἐπιτηδευμάτων ἄγριον ἐξηλωκότες· οὔτε γὰρ ἡμέρου διαίτης οὔτ' ἐσθῆτος μετέχουσιν, ἀλλὰ δοραῖς αἰγῶν σκεπάζουσι τὰ σώματα. Τοῖς δὲ δυνασταῖς αὐτῶν πόλεις μὲν τὸ σύνολον οὐχ ὑπάρχουσι, πύργοι δὲ πλησίον τῶν ὑδάτων, εἰς οὓς ἀποτίθενται τὰ πλεονάζοντα τῆς ὠφελείας. Τοὺς δ' ὑποτεταγμένους λαοὺς κατ' ἐνιαυτὸν ἐξορκίζουσι πειθαρχήσειν· καὶ τῶν μὲν ὑπακουσάντων ὡς συμμάχων φροντίζουσι, τῶν δὲ μὴ προσεχόντων θάνατον καταγρόντες, ὡς λησταῖς πολεμοῦσιν. Ὁ δ' ὄπλισμός αὐτῶν ἐστὶν οἰκεῖος τῆς τε γῶρας καὶ τῶν ἐπιτηδευμάτων. Κοῦφοι γὰρ ὄντες τοῖς σώμασι, καὶ χώραν οἰκοῦντες κατὰ τὸ πλεῖστον πεδιάδα, πρὸς τοὺς κινδύνους ὀρμῶσι, λόγχας ἔχοντες τρεῖς καὶ λίθους ἐν ἄγχεσι σκνίνοις· εἶφος δ' οὐ φοροῦσιν, οὐδὲ κράνος, οὐδ' ὄπλον οὐδὲν ἕτερον, στοχαζόμενοι τοῦ προτερεῖν ταῖς εὐκνησίαις ἐν τοῖς διωγμοῖς, καὶ πάλιν ἐν ταῖς ἀποχωρήσει. Διόπερ εὐθειώτατοι πρὸς δρόμον εἰσὶ καὶ λιθοβολίαν, διαπεπονηκότες τῇ μελέτῃ καὶ τῇ συνηθείᾳ τὰ τῆς φύσεως προτερήματα. Καθόλου δὲ πρὸς τοὺς ἄλλοφύλους οὔτε τὸ δίκαιον οὔτε τὴν πίστιν καὶ οὐδένα τρόπον διατηροῦσι.

(C. 50.) Regio Cyrenaica laeto gaudet agrorum proventus at quae ad notum vergit, inculta et deserta iacet, plena serpentibus, praesertim cerastis. Illic et spectra aëria, quae comprehensos frigidō tactu terrent.

50. Τῆς δὲ χώρας ἡ μὲν ὄμορος τῇ Κυρήνῃ γεώδης ἐστὶ καὶ πολλοὺς φέρουσα καρποὺς· οὐ μόνον γὰρ ὑπάρχει σιτοφόρος, ἀλλὰ καὶ πολλὴν ἄμπελον, ἔτι δ' ἐλαίαν ἔχει, καὶ τὴν ἀγρίαν ὕλην, καὶ ποταμοὺς εὐχρηστίαν παρεχομένους· ἡ δ' ὑπὲρ τὸ νότιον μέρος ὑπερτείνουσα, καθ' ἣν τὸ νίτρον φύεσθαι συμβέβηκεν, ἄσπορος οἷσα καὶ σπανίζουσα ναματιαίων ὑδάτων, τὴν πρόσωψιν ἔχει πελάγει παρεμφερῆ, οὐδεμίαν δὲ παρεχομένη ποικιλίαν, ἐρήμω γῆ περιέχεται, τῆς ὑπερκειμένης ἐρήμου δυσεξίτητον ἐχούσης τὸ πέρας. Διόπερ οὐδ' ὄρνεον ἰδεῖν ἐστίν, οὐ τειράπουν ἐν αὐτῇ ζῶον, πλὴν δορκάδος καὶ βοός· οὐ μὴν οὔτε φυτόν, οὔτ' ἄλλο τῶν δυναμένων ψυχαγωγῆσαι τὴν ὄρασιν· ὡς ἂν τῆς εἰς μεσόγειον ἀνηκούσης γῆς ἐχούσης ἐπὶ τὸ μῆκος ἀθρόους θῖνας. Ἐφ' ὅσον δὲ σπανίζει τῶν πρὸς ἡμέρον βίον ἀνηκόντων, ἐπὶ τοσοῦτον πληθύνει παντοίων ταῖς ἰδέαις καὶ τοῖς μεγέθεσιν ὄφρων, μάλιστα δὲ τῶν τοιούτων, οὓς προσαγορεύουσι κεράστιας· οἱ τὰ μὲν δῆγματα θανατηφόρα ποιοῦνται, τὴν δὲ χροάν ἄμω παραπλησίαν ἔχουσι. Διόπερ ἐξωμοιωμένων αὐτῶν κατὰ τὴν πρόσωψιν τοῖς ὑποκειμένοις ἐδάφεσιν, ὀλίγοι μὲν ἐπιγιγνώσκουσιν, οἱ πολλοὶ δ' ἀγνοοῦντες πατοῦσι, καὶ κινδύνοις περιπίπτουσιν ἀπροσδοκῆτοις. Λέγεται δὲ τούτους τὸ παλαιὸν ἐπελθόντας ποτὲ πολλὴν ποιῆσαι τῆς Αἰγύπτου τὴν ὑποκειμένην χώραν ἀοίκητον. Γίνεται δὲ τι θαυμάσιον περὶ τε

ταύτην τὴν χώραν καὶ τὴν χέρσον, καὶ τὴν ἐπέκεινα τῆς Σύρτιως Λιβύην. Περὶ γὰρ τινὰς καιροὺς, καὶ μάλιστα κατὰ τὰς νημείας, συστάσεις ὁρῶνται κατὰ τὸν αἶρα παντοίων ζώων ἰδέας ἐμφαίνουσαι. Τούτων δ' αἱ μὲν ἡρεμοῦσιν, αἱ δὲ κίνησιν λαμβάνουσι· καὶ ποτὲ μὲν ὑποφεύγουσι, ποτὲ δὲ διώκουσι· πᾶσαι δὲ τὸ μέγεθος ἀπλετον ἔχουσαι, θαυμαστὴν κατάπληξιν καὶ ταραχὴν παρασκευάζουσι τοῖς ἀπείροις. Αἱ γὰρ ἐπιδιώκουσαι τοὺς ἀνθρώπους, ἐπειδὴν καταλάβονται, περιχέονται τοῖς σώμασι, ψυχραὶ καὶ παλμώδεις· ὥστε τοὺς μὲν ξένους, ἀσυνήθεις ὄντας, διὰ τὸ δέος ἐκπεπλήχθαι· τοὺς δ' ἐγχωρίους, πολλάκις συγκεκρυηκότας τοῖς τοιούτοις, καταφρονεῖν τοῦ συμβαίνοντος.

(C. 51.) Eorum causae physicae ex immoto aëre derivantur.

51. Παραδόξου δ' εἶναι δοκοῦντος τοῦ πράγματος καὶ μῦθῳ πεπλασμένῳ παραπλησίον, πειρῶνται τινες τῶν φυσικῶν αἰτίας ἀποδιδόναι τοῦ γινομένου τοιαύτως. Ἄνεμους φασὶ κατὰ τὴν χώραν τοὺς μὲν τὸ σύνολον μὴ πνεῖν, τοὺς δὲ παντελῶς εἶναι ἀβληχροὺς καὶ κωφοὺς· ὑπάρχειν δὲ καὶ περὶ τὸν αἶρα πολλάκις ἡρεμίαν καὶ θαυμαστὴν ἀκινήσιαν, διὰ τὸ μῆτε νάπας, μῆτε συσκίους αὐλῶνας παρακεῖσθαι πλησίον, μῆτε λόφων ὑπάρχειν ἀναστήματα· ποταμῶν τε μεγάλων σπανίζειν τοὺς τόπους, καὶ καθόλου τὴν σύνεγγυς χώραν ἅπασαν ἄκαρπον οὔσαν, μηδεμίαν ἔχειν ἀναθυμίασιν. Ἐξ ὧν ἀπάντων εἰωθέναι γεννᾶσθαι τινὰς ἀρχὰς καὶ συστάσεις πνευμάτων. Διόπερ συμπνιγοῦς περιστάσεως τὴν χέρσον

ἐπεχούσης, ὅπερ ὀροῦμεν ἐπὶ τῶν νεφῶν ἐνίοτε συμβαῖνον ἐν ταῖς νοτιάις ἡμέραις, τυπουμενων ἰδεῶν παντοδαπῶν, τοῦτο γίνεσθαι καὶ περὶ τὴν Λιβύην, πολλαχῶς μορφουμένου τοῦ συμπύπτοντος ἀέρος· ὃν ταῖς μὲν ἀσθενέσι καὶ ἀβληχεραῖς αὔραις ὀχεῖσθαι μετεωριζόμενοι, καὶ παλμούς ποιοῦντα καὶ συγκρούοντα συστήμασιν ἑτέροις ὁμοίοις· νηνεμίας δ' ἐπιλαμβανούσης καθίστασθαι πρὸς τὴν γῆν, βαρὺν ὄντα καὶ τετυπωμένον ὡς ἔτυχεν· ἔπειτα, μηδεὸς ὄντος τοῦ διαχέοντος, προσπελάζειν τοῖς αὐτομάτως περιτυγχάνουσι τῶν ζώων. Τὰς δ' ἐφ' ἐκάτερα κινήσεις αὐτῶν φασὶ προαίρεσιν μὲν οὐδεμίαν ἐμφαίνειν· ἐν ἀψύχῳ γὰρ ἀδύνατον ὑπάρχειν φυγὴν ἐκούσιον ἢ δίωξιν. Τὰ μέντοι ζῶα λεληθότως αἰτία τῆς μεταρσίας καὶ κινήσεως γίνεσθαι· προσιόντων μὲν γὰρ αὐτῶν, τὸν ὑποκείμενον ἀέρα μετὰ βίας ἀναστελλεῖν, καὶ διὰ τοῦτο ὑποχωρεῖν τὸ συνεστηκὸς εἶδωλον, καὶ ποιεῖν τὴν ἔμφασιν ὑποφεύγοντος· τοῖς δ' ἀναχωροῦσι κατὰ τὸναντίον ἐπακολουθεῖν, ἀντεστραμμένης τῆς αἰτίας, ὡς ἂν τοῦ κενοῦ καὶ τῆς ἀραιώσεως ἐπισπωμένης. Διόπερ εἰκέναι διώκοντι τοὺς ὑποχωροῦντας· ἔλκεσθαι γὰρ αὐτὸ καὶ προπίπτειν εἰς τὸ πρόσθεν ἄθρουον ὑπὸ τῆς πάλιν ὀύμης· τοὺς δ' ὑποφεύγοντας, ὅταν ἐπιστρέψωσιν, ἢ μένωσιν, εὐλόγως ὑπὸ τοῦ συνακολουθοῦντος εἰδώλου φαύεσθαι τοῖς ὄγκοις· τοῦτο δὲ κατὰ τὴν πρὸς τὸ στερέμνιον πρόσπτωσιν περιθρῦβεσθαι, καὶ πανταχόθεν προσχεόμενον, καταψύχειν τὰ σώματα τῶν περιτυγχανόντων.

(C. 52.) Amazones Afræ: quarum famam, Thermodontearum (v. C. 45.) splendore obscuratam, et propter vetustatem paene intermortuam Diodorus instaurare conatur Dionysii (Milesii sat levi) auctoritate. Excelluisse et Africam fortitudine mulierum, inter eosque Gorgones Persei virtute inclaruisse.

52. Τούτων δ' ἡμῖν διευκρινημένων, οἰκειὸν ἂν εἴη τοῖς προειρημένοις τόποις, διελεῖν τὰ περὶ τὰς Ἀμαζόνας ἱστορούμενα, τὰς γενομένας τὸ παλαιὸν κατὰ τὴν Λιβύην. Οἱ πολλοὶ γὰρ ὑπειλήφασιν τὰς περὶ τὸν Θερμόδοντα ποταμὸν ἐν τῷ Πόντῳ λεγομένας κατοικηκέναι, μόνας ὑπάρξαι· τὸ δ' ἄληθές οὐχ οὕτως ἔχει, διὰ τὸ πολὺ προτερεῖν τοῖς χρόνοις τὰς κατὰ τὴν Λιβύην, καὶ πράξεις ἀξιολόγους ἐπιτελέσασθαι. Οὐκ ἄγνοοῦμεν δέ, διότι πολλοῖς τῶν ἀναγινωσκόντων ἀνήκοος φανεῖται καὶ ξένη παντελῶς ἢ περὶ τούτων ἱστορία. Ἐφανισμένου γὰρ ὀλοσχερῶς τοῦ γένους τῶν Ἀμαζονίδων τούτων πολλαῖς γενεαῖς πρότερον τῶν Τρωϊκῶν, τῶν δὲ περὶ τὸν Θερμόδοντα ποταμὸν ἠκμακνυῶν μικρὸν πρὸ τούτων τῶν χρόνων, οὐκ ἀλόγως αἱ μεταγενέστεραι καὶ μᾶλλον γνωριζόμεναι τὴν δόξαν κεκληρονομήκασιν τὴν τῶν παλαιῶν καὶ παντελῶς ἄγνοουμένων διὰ τὸν χρόνον ὑπὸ τῶν πλείστων. Οὐ μὴν ἄλλ' ἡμεῖς εὐρίσκοντες πολλοὺς μὲν τῶν ἀρχαίων ποιητῶν τε καὶ συγγραφέων, οὐκ ὀλίγους δὲ καὶ τῶν μεταγενεσιτέρων, μνήμην πεποιημένους αὐτῶν, ἀναγράφειν τὰς πράξεις πειρασόμεθα ἐν κεφαλαίοις, ἀκολούθως Διονυσίῳ τῷ συντεταγμένῳ τὰ περὶ τοὺς Ἀργοναύτας καὶ τὸν Διόνυσον, καὶ ἕτερα πολλὰ τῶν ἐν τοῖς παλαιοτάτοις χρόνοις πραχθέντων. Γέγονε μὲν οὖν πλείω γένη γυναικῶν ἢ τὴν Λιβύην μάχισα καὶ

τεθαυμασμένα μεγάλως ἐπ' ἀνδρεία. Τό, τε γάρ τῶν Γοργόνων ἔθνος, ἐφ' ὃ λέγεται τὸν Περσέα στρατεῦσαι, παρειλήφαμεν ἀλκῇ διαφέρον· τὸ γὰρ τὸν Διὸς μὲν υἱόν, τῶν δὲ καθ' ἑαυτὸν Ἑλλήνων ἄριστον, τελέσαι μέγιστον ἄθλον τὴν ἐπὶ ταύτας στρατείαν, τεκμήριον ἄν τις λάβοι τῆς περὶ τὰς προειρημένας γυναικας ὑπεροχῆς τε καὶ δυνάμεως· ἢ τε τῶν νῦν ἱστορεῖσθαι μελλουσῶν ἀνδρεία παράδοξον ἔχει τὴν ὑπεροχὴν, πρὸς τὰς καθ' ἡμᾶς φύσεις τῶν γυναικῶν συγκρινομένη.

(C. 53.) Gynaecocratia Amazonum; quae ab adustis mammis nomen adeptae, habitarunt insulam in palude Tritonide occidentalem sub Atlante, arboribus et pecore beatam. Captis insulae urbibus praeter Menam, ignivomam illam et lapidibus pretio sisclaram), debellatisque vicinis, in Tritonidis lacu urbem Chersonesum condidere.

53. Φασὶ γὰρ ὑπάρχει τῆς Λιβύης ἐν τοῖς πρὸς ἐσπέραν μέρεσιν, ἐπὶ τοῦ πέρατος τῆς οἰκουμένης, ἔθνος γυναικοκρατούμενον, καὶ βίον οὐκ ἴσον τῷ παρ' ἡμῖν ἐξηλωκός. Ταῖς μὲν γὰρ γυναῖξιν ἔθνος εἶναι διαπονεῖν τὰ κατὰ τὸν πόλεμον, καὶ χρόνους ὠρισμένους ὀφείλιν στρατεῦσθαι, διατηρουμένης τῆς παρθενίας· διελθόντων δὲ τῶν ἐτῶν τῆς στρατείας, προσιέναι μὲν τοῖς ἀνδράσι παιδοποιίας ἕνεκα· τὰς δὲ ἀρχάς καὶ τὰ κοινὰ διοικεῖν ἅπαντα ταύτας. Τοὺς δὲ ἀνδρας ὁμοίως ταῖς παρ' ἡμῖν γαμεταῖς τὸν κατοικίδιον ἔχειν βίον, ὑπηρετοῦντας τοῖς ὑπὸ τῶν συνοικουσῶν προσταττομένοις· μὴ μετέχειν δ' αὐτοὺς μήτε στρατείας, μήτε ἀρχῆς, μήτ' ἄλλης τινὸς ἐν τοῖς κοινοῖς παρόρησίας, ἐξ ἧς ἡμελλον φρονηματιωθέντες ἐπιθέσθαι ταῖς γυναῖξι. Κατὰ δὲ τὰς

γενέσεις τῶν τέκνων, τὰ μὲν βρέφη παραδίδοσθαι τοῖς ἀνδράσι, καὶ τούτους διατρέφειν αὐτὰ γάλακτι, καὶ ἄλλοις τισὶν ἐπιθήμασιν, οἰκείως ταῖς τῶν νηπίων ἡλικίαις· εἰ δὲ τύχοι θῆλυ γεννηθῆν, ἐπικαίεσθαι αὐτοῦ τοὺς μαστοὺς, ἵνα μὴ μετεωρίζονται κατὰ τοὺς τῆς ἀκμῆς χρόνους. Ἐμπόδιον γὰρ οὐ τὸ τυχόν εἶναι δοκεῖ πρὸς τὰς στρατείας τοὺς ἐξέχοντας τοῦ σώματος μαστοὺς· διὸ καὶ τούτων αὐτὰς ἀπεστερημένας, ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων Ἀμαζόνας προσαγορεύεσθαι. Μυθολογοῦσι δ' αὐτὰς ὠκκῆσαι νῆσον, τὴν, ἀπὸ τοῦ μὲν πρὸς δυσμᾶς ὑπάρχειν αὐτὴν, Ἑσπέραν προσαγορευθεῖσαν, κειμένην δὲ ἐν τῇ Τριτωνίδι λίμνῃ. Ταύτην δὲ πλησίον ὑπάρχειν τοῦ περιέχοντος τὴν γῆν ὠκεανοῦ, προσηγορεῦσθαι δ' ἀπὸ τινος ἐμβάλλοντος εἰς αὐτὴν ποταμοῦ Τριτωνος. Κεῖσθαι δὲ τὴν λίμνην ταύτην πλησίον Αἰθιοπίας, καὶ τοῦ παρὰ τὸν ὠκεανὸν ὄρους, ὃ μέγιστον μὲν ὑπάρχειν τῶν ἐν τοῖς τόποις, καὶ προκεκυφὸς εἰς τὸν ὠκεανόν, ὀνομάζεσθαι δ' ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων Ἀτλαντα. Τὴν δὲ προσειρημένην νῆσον ὑπάρχειν μὲν εὐμεγέθη, καὶ πλήρη καρπίμων δένδρων παντοδαπῶν, ἀφ' ὧν πορίζεσθαι τὰς τροφὰς τοὺς ἐγχωρίους· ἔχειν δ' αὐτὴν [καὶ κτητῶν] πλῆθος αἰγῶν καὶ προβάτων, ἐξ ὧν γάλα καὶ κρέα πρὸς διατροφήν ὑπάρχειν τοῖς κεκτημένοις. Σίτω δὲ τὸ σύνολον μὴ χρῆσθαι τὸ ἔθνος, διὰ τὸ μήπω τοῦ καρποῦ τούτου τὴν χρεῖαν εὔρεθῆναι παρ' αὐτοῖς. Τὰς δ' οἷν Ἀμαζόνας, ἀλλῆ διαφερούσας καὶ πρὸς πόλεμον ὠρμημένας, τὸ μὲν πρῶτον τὰς

ἐν τῇ νήσῳ πόλεις καταστρέφεσθαι· (πλὴν τῆς ὀνομαζομένης Μήνης, ἱερᾶς δ' εἶναι νομιζομένης, ἣν κατοικεῖσθαι μὲν ὑπ' Αἰθιοπῶν ἰχθυοφάγων, ἔχειν δὲ πυρὸς ἐκφυσήματα μεγάλα, καὶ λίθων πολυτελοῦν πλῆθος τῶν ὀνομαζομένων παρ' Ἑλλήσιν ἀνθρώπων, καὶ σαορίων, καὶ σμαράγδων·) μετὰ δὲ ταῦτα, πολλοὺς τῶν πλησιοχώρων Λιβύων καὶ νομάδων καταπολεμῆσαι, καὶ κτίσαι πόλιν μεγάλην ἐντὸς τῆς Τριτωνίδος λίμνης, ἣν ἀπὸ τοῦ σχήματος ὀνομάσαι Χερύδοννησον.

(C. 54) Hinc profectae suoque more armatae bellum intulere Atlanteis, imperatrice Myrina. Quae incolae Cernae atrocissime tractavit, sed obsequio et muneribus placata, et illos et caeteros Atlanteos in amicitiam recepit. Horum suasu postea vicinas Gorgones aggressa, quum extirpare universas nequiret, plurimas in servitutem abduxit.

54. Ἐξ δὲ ταύτης ὀρρωμένηας ἐγχειρῆσαι μεγάλαις ἐπιβολαῖς, ὀρρωῆς αὐταῖς ἐμπεισοῦσης ἐπελθεῖν πολλὰ μέρη τῆς οἰκουμένης. Ἐπὶ πρώτους δ' αὐτὰς στρατεῦσαι λέγεται τοὺς Ἀτλαντεῖους, ἀνδρας ἡμερωτάτους τῶν ἐν τοῖς τόποις ἐκείνοις, καὶ χώραν νεμομένους εὐδαίμονα καὶ πόλεις μεγάλας· παρ' οἷς δὴ μυθολογεῖσθαι φασὶ τὴν τῶν θεῶν γένεσιν ὑπάροξαι, πρὸς τοῖς κατὰ τὸν ὠκεανὸν τόποις, συμφώνως τοῖς παρ' Ἑλλήσι μυθολόγοις, περὶ ὧν κατὰ μέρος μικρὸν ὕστερον διεξιμεν. Τῶν οὖν Ἀμαζόνων λέγεται βασιλεύουσαν Μυρίναν συστήσασθαι στρατόπεδον πεζῶν μὲν τρισεκκλίων, ἵππέων δὲ διςμυριάων, ζηλουμένης παρ' αὐταῖς περιττότερον ἐν τοῖς πολέμοις τῆς ἀπὸ τῶν ἵππέων χρείας. Ὀπλοῖς δὲ χρῆσθαι σκεπαστηρίοις, ὄφρων μεγάλων δορατῖς,

ἔχουσης τῆς Λιβύης ταῦτα τὰ ζῶα τοῖς μεγέθειν
 ἄπιστα· ἀμυντηρίοις δέ, ξίφεσι καὶ λόγχαις, ἔτι
 δὲ τόξοις, οἷς μὴ μόνον ἐξ ἐναντίας βάλλειν, ἀλλὰ
 καὶ κατὰ τὰς φυγὰς τοὺς ἐπιδιώκοντας εἰς τοῦπίσω
 τοξεύειν εὐστόχως. Ἐμβαλούσας δ' αὐτὰς εἰς τὴν
 τῶν Ἀτλαντίδων χώραν, τοὺς μὲν τὴν Κέρνην κα-
 λουμένην κατοικοῦντας, παρατάξει νικῆσαι, καὶ
 συνεισπεσοῦσας τοῖς φεύγουσιν ἐντὸς τῶν τειχῶν,
 κύριεῦσαι τῆς πόλεως. Βουλομένης δὲ τῷ φόβῳ κα-
 ταπλήξασθαι τοὺς περιοίκους, ὁμοῖς προσενεχθῆναι
 τοῖς ἄλοῦσι, καὶ τοὺς μὲν ἄνδρας ἠβηδὸν ἀποσφά-
 ξαι, τέκνα δὲ καὶ γυναῖκας ἐξανδραποδισαμένας,
 κατασκάψαι τὴν πόλιν. Τῆς δὲ περὶ τοὺς Κερναί-
 ους συμφορᾶς διαδοθείσης εἰς τοὺς ὁμοεθνεῖς, λέ-
 γεται τοὺς μὲν Ἀτλαντεῖους καταπλαγέντας δι' ὁμο-
 λογίας παραδοῦναι τὰς πόλεις, καὶ πᾶν τὸ προσ-
 ταχθὲν ποιῆσειν ἐπαγγείλασθαι· τὴν δὲ βασιλίω-
 σαν Μυρίναν, ἐπεικῶς αὐτοῖς προσενεχθεῖσαν, φι-
 λίαν τε συνθέσθαι, καὶ πόλιν ἀντὶ τῆς κατασκα-
 φείσης ὁμώνυμον ἑαυτῆς κτίσαι· κατοικίσει δ' εἰς
 αὐτὴν τοὺς τε αἰχμαλώτους καὶ τῶν ἐγχωρίων τὸν
 βουλόμενον. Μετὰ δὲ ἰαῦτα τῶν Ἀτλαντεῖων δῶρά
 τε μεγαλοπρεπῆ δόντων αὐτῇ, καὶ τιμὰς ἀξιολόγους
 κοινῇ ψηφισαμένων, ἀποδέξασθαι τε τὴν φιλαν-
 θρωπίαν αὐτῶν, καὶ προσεπαγγείλασθαι τὸ ἔθνος
 εὐεργετήσειν. Τῶν δ' ἐγχωρίων πεπολεμημένων πολ-
 λάκις ὑπὸ τῶν ὀνομαζομένων Γοργόνων, οὐσῶν πλη-
 σιοχώρων, καὶ τὸ σύνολον ἔφεδρον ἐχόντων τοῦτο
 τὸ ἔθνος, φασὶν ἀξιοθεῖσαν τὴν Μυρίναν ὑπὸ τῶν

Ἀτλαντείων, ἐμβαλεῖν εἰς τὴν χώραν τῶν προειρη-
 μένων. Ἀντιταξαμένων δὲ τῶν Γοργόνων, γενέσθαι
 καρτεράν μάχην, καὶ τὰς Ἀμαζόνας ἐπὶ τοῦ προ-
 τερήματος γενομένας, ἀνελεῖν μὲν τῶν ἀντιταχθει-
 σῶν παμπλήθεις, ζῶγρησαι δ' οὐκ ἐλάττους τῶν
 τριεχιλίων· τῶν δ' ἄλλων εἰς τινα δρυμώδη τόπον
 συμφυγούσων, ἐπιβαλέσθαι μὲν τὴν Μυρίαν ἐμ-
 πρῆσαι τὴν ὕλην, σπεύδουσαν ἄρδην ἀνελεῖν τὸ ἔ-
 θνος· οὐ δυνηθεῖσαν δὲ κρατῆσαι τῆς ἐπιβολῆς,
 ἐπανελθεῖν ἐπὶ τοὺς ὄρους τῆς χώρας.

(C. 55.) Captivarum in victrices subita pugna. Occisarum
 Amazonum tumuli. (Sed Gorgones, quarum et post magna vis,
 Medusa regnante, Persens domuit, denique Hercules, idem
 Amazonum eversor, penitus deleuit. Tritonis palus terrae motu
 abolita.) Tum Myrina vicit Africae populos, inita cum Horo,
 Aegypti rege, amicitia: item Arabes, Syros, et Cilicum obsequi-
 um libertate remunerata, gentes Tauricas subegit. Complures
 etiam urbes, unam suam, caeteras ducum nominibus appellatas,
 condidit. Et insulas occupavit, in his Lesbum, ubi exstructa
 Mitylene. Posthac tempestati erepta, Deum matri Samothraciam
 dicavit, Corybantum sacris celebrem. Postremo Mopsus et Sipy-
 lus, exules, Myrinam necarunt cum multis Amazonibus: quarum
 superstites, crebris Thracum proeliis vexatae, Africam repe-
 tierunt.

55. Τῶν δὲ Ἀμαζόνων νυκτὸς τὰ περὶ τὰς φυ-
 λακὰς θάθυμουσῶν διὰ τὴν εὐημερίαν, ἐπιθεμένιας
 τὰς αἰχμαλώτιδας, σπασαμένας τὰ ξίφη τῶν δοκου-
 σῶν κεκρατηκέναι, πολλὰς ἀνελεῖν· τέλος δὲ τοῦ
 πλήθους αὐταῖς πανταχόθεν περιχυθέντιος, εὐγενῶς
 μαχομένας ἀπάσας κατακοπῆναι. Τὴν δὲ Μυρίαν
 θάψασαν τὰς ἀναιρεθείσας τῶν συστρατενουσῶν
 ἐν τρισὶ πυραῖς, χωμάτων μεγάλων ἐπιστῆσαι τά-
 φους τρεῖς, οὓς μέχρι τοῦ νῦν Ἀμαζόνων σωροὺς
 ὀνομάζεσθαι. Τὰς δὲ Γοργόνας ἐν τοῖς ὕστερον χρό-

νοις αὐξηθείσας, πάλιν ὑπὸ Περσέως τοῦ Διὸς καταπολεμηθῆναι, καθ' ὃν χρόνον ἔβασίλευεν αὐτῶν Μέδουσα. Τὸ δὲ τελευταῖον ὑφ' Ἡρακλείους ἄρδην ἀναιρεθῆναι ταύτας τε καὶ τὸ τῶν Ἀμαζόνων ἔθνος, καθ' ὃν καιρὸν τοὺς πρὸς ἐσπέραν τόπους ἐπελθὼν, ἔθετο τὴν ἐπὶ τῆς Λιβύης στήλην· δεινὸν ἠγούμενος, εἰ προσελόμενος τὸ γένος κοινῇ τῶν ἀνθρώπων εὐεργετεῖν, περιόφεται τινα τῶν ἐθνῶν γυναικοκρατούμενα. Λεγεται δὲ καὶ τὴν Τριτωνίδα λίμνην σεισμῶν γενομένων ἀφανισθῆναι, ῥαγέντων αὐτῆς τῶν πρὸς τὸν ὠκεανὸν μερῶν κεκλιμένω· Τὴν δὲ Μυρίαν φασὶ τῆς τε Λιβύης τὴν πλείστην ἐπελθεῖν, καὶ παραβαλοῦσαν εἰς Αἴγυπτον, πρὸς μὲν Ὄρον τὸν Ἰσιδος, βασιλεύοντα τότε τῆς Αἰγύπτου, φιλίαν συνθέσθαι· πρὸς δὲ Ἀραβας διαπολεμήσασαν, καὶ πολλοὺς αὐτῶν ἀνελοῦσαν, τὴν μὲν Συρίαν καταστρέψασθαι, τῶν δὲ Κιλικῶν ἀπαντησάντων αὐτῇ μετὰ δώρων, καὶ τὸ κελυόμενον ποιήσειν ὁμολογούντων, ἔλευθέρους ἀφεῖναι τοὺς ἔκουσίως προσχωρήσασιας· οὓς ἀπὸ ταύτης τῆς αἰτίας μέχρι τοῦ νῦν Ἐλευθεροκίλικας καλεῖσθαι. Καταπολεμηῆσαι δ' αὐτὴν καὶ τὰ περὶ τὸν Ταῦρον ἔθνη, διάφορα ταῖς ἄλλαις ὄντα, καὶ διὰ Φρυγίας τῆς μεγάλης ἐπὶ Θάλατταν καταβῆναι, ἐξῆς δὲ τὴν παραθαλάττιον χώραν προσυγαγομένην, ὄρους θέσθαι τῆς στρατείας τὸν Κάϊκον ποταμὸν. Τῆς δὲ δορυκίτου χώρας ἐκλεξαμένην τοὺς εὐθέτους τόπους εἰς πόλεων κτίσεις, οἰκοδομηῆσαι πλείους πόλεις, καὶ τούτων ὁμώνυμον ἑαυτῇ κτίσαι μίαν· τὰς δ' ἄλλας ἀπὸ τῶν τὰς ἡγε-

μονίας τὰς μεγίστας ἔχουσῶν, Κύμην, Πιτάνην, Πριήνην. Ταύτας μὲν οὖν οἰκίσαι παρὰ θάλατταν, ἄλλας δὲ πλείους ἐν τοῖς πρὸς μεσόγειον ἀνήκουσι τόποις. Κατασχεῖν δ' αὐτὴν καὶ τῶν νήσων τινάς, καὶ μάλιστα τὴν Λέσβον, ἐν ἧ̄ κτίσαι πόλιν Μιτυλήνην, ὁμώνυμον τῇ μετεχούσῃ τῆς στρατείας ἀδελφῆ. Ἐπειτα καὶ τῶν ἄλλων νήσων τινάς καταστρεφόμενῃν χειμασθῆναι, καὶ ποιησαμένην τῇ μητρὶ τῶν θεῶν εὐχὰς ὑπὲρ τῆς σωτηρίας, προσενεχθῆναι νήσῳ τινὶ τῶν ἐρήμων· ταύτην δὲ κατὰ τινα ἐν τοῖς ὄνειροις φαντασίαν καθιερωῶσαι τῇ προειρημένῃ θεῷ, καὶ βωμοὺς ἰδρύσασθαι, καὶ θυσίας μεγαλοπρεπεῖς ἐπιτελέσαι· ὀνομάσαι δ' αὐτὴν Σαμοθράκην, ὕπερ εἶναι, μεθερμηνεύμενον εἰς τὴν Ἑλληνικὴν διάλεκτον, ἱερὰν νήσον. Ἐνιοὶ δὲ τῶν ἱστορικῶν λέγουσι, τὸ προτοῦ Σάμον καλουμένην αὐτὴν, ὑπὸ τῶν κατοικούντων ἐν αὐτῇ ποτὲ Θρακῶν Σαμοθράκην ὀνομασθῆναι. Οὐ μὴν ἀλλὰ τῶν Ἀμαζόνων ἐπανελθουσῶν εἰς τὴν ἠπειρον, μυθολογοῦσι τὴν μητέρα τῶν θεῶν εὐαρεστηθεῖσαν τῇ νήσῳ, ἄλλους τὲ τινὰς ἐν αὐτῇ κατοικίσαι, καὶ τοὺς ἑαυτῆς υἱοὺς τοὺς ὀνομαζομένους Κορύβαντας, ἐξ οὗ δ' εἰσὶ πατρός, ἐν ἀπορρήτῳ κατὰ τὴν τελετὴν παραδιδόμενου· καταδεῖξαι δὲ καὶ τὰ νῦν ἐν αὐτῇ συντελούμενα μυστήρια, καὶ τὸ τέμενος ἄσυλον νομοθετῆσαι. Περὶ δὲ τούτους τοὺς χρόνους, Μόψον τὸν Θρακῆα, φυγάδα γενόμενον ὑπὸ Λυκούργου τοῦ βασιλέως τῶν Θρακῶν, ἐμβαλεῖν εἰς τὴν χώραν τῶν Ἀμαζόνων, μετὰ στρατιᾶς τῆς συνεισπεσοῦσης αὐτῷ· συστρατεῦσα

δὲ καὶ Σίπυλον τῷ Μόψῳ τὸν Σκύθην, πεφυγαδευ-
 μένον ὁμοίως ἐκ τῆς ὁμόρου τῆ Ἰσθμίας Σκυθίας.
 Γενομένης δὲ παρατάξεως, καὶ τῶν περὶ τὸν Σίπυ-
 λον καὶ Μόψον προτερησάντων, τὴν τε βασιλισσαν
 τῶν Ἀμαζόνων Μυρίναν ἀναιρεθῆναι, καὶ τῶν ἄλ-
 λων τὰς πλείους. Τοῦ δὲ χρόνου προβαίνοντος, καὶ
 κατὰ τὰς μάχας αἰεὶ τῶν Ἰσθμίων ἐπικρατούντων, τὸ
 τελευταῖον τὰς περιλειφθείσας τῶν Ἀμαζόνων ἀνα-
 κάμψαι πάλιν εἰς Λιβύην. Καὶ τὴν μὲν στρατείαν
 τῶν ἀπὸ Λιβύης Ἀμαζόνων μυθολογοῦσι τοιοῦτο
 λαβεῖν τὸ πέρας.

(C. 56.) Atlantearum, tanquam populi in extrema Africa olim
 et pietate et fortunis florentis, fabulosa historia adiicitur, Grae-
 corum theologiae hand absimilis. Nempe in deorum ordinem trans-
 iisse apud se narrant homines, rebus gestis et meritis claros. Uranus
 primus rex, humanioris vitae auctor, astrologiae peritissimus.

56. Ἡμεῖς δ' ἐπεὶ περὶ τῶν Ἀτλαντείων ἐμνή-
 σθημεν, οὐκ ἀνοίκειον ἡγοῦμεθα διελθεῖν τὰ μυ-
 θολογούμενα παρ' αὐτοῖς περὶ τῆς τῶν θεῶν γενέ-
 σεως, διὰ τὸ μὴ πολὺ διαλλάττειν αὐτὰ τῶν μυθο-
 λογουμένων παρ' Ἑλλησιν. Οἱ τοίνυν Ἀτλάντειοι
 τοὺς παρὰ τὸν ὠκεανὸν τόπους κατοικοῦντες, καὶ
 χώραν εὐδαίμονα νεμόμενοι, πολλῇ μὲν εὐσεβείᾳ
 καὶ φιλανθρωπία τῇ πρὸς τοὺς ξένους δοκοῦσι δια-
 φέρειν τῶν πλησιοχώρων, τὴν δὲ γένεσιν τῶν θεῶν
 παρ' αὐτοῖς γενέσθαι φασί. Συμφωνεῖν δὲ τοῖς
 λεγομένοις ὑπ' αὐτῶν καὶ τὸν ἐπιφανέστατον τῶν
 παρ' Ἑλλησι ποιητῶν, ἐν οἷς παρειαγάγει τὴν Ἥραν
 λέγουσαν·

Εἴμι γὰρ ὀψομένη πολυφθόρου πειρατα γαίης,
 Ὠκεανὸν τε θεῶν γένεσιν, καὶ μητέρα Τηθύν.

Μυθολογοῦσι δὲ πρῶτον παρ' αὐτοῖς Οὐρανὸν βασιλεῦσαι, καὶ τοὺς ἀνθρώπους σποράδην οἰκοῦντας συναγαγεῖν εἰς πόλεως περίβολον, καὶ τῆς μὲν ἀνομίας καὶ τοῦ θηριώδους βίου παῦσαι τοὺς ὑπακούσαντας, εὐρόντα τὰς τῶν ἡμέρων καρπῶν χρείας καὶ παραθέσεις, καὶ τῶν ἄλλων χρησίμων οὐκ ὀλίγα· κατακτιήσασθαι δ' αὐτὸν καὶ τῆς οἰκουμένης τὴν πλείστην, καὶ μάλιστα τοὺς πρὸς τὴν ἑσπέραν καὶ τὴν ἄρκιον τόπους. Τῶν δὲ ἄστρον γενόμενον ἐπιμελῆ παρατηρητὴν, πολλὰ προλέγειν τῶν κατὰ τὸν κόσμον μελλόντων γίνεσθαι. Εἰσηγήσασθαι δὲ τοῖς ὄχλοις τὸν μὲν ἐνιαυτὸν ἀπὸ τῆς τοῦ ἡλίου κινήσεως, τοὺς δὲ μῆνας ἀπὸ τῆς σελήνης, καὶ τὰς κατ' ἔτος ἕκαστον ὥρας διδάξαι. Διὸ καὶ τοὺς μὲν πολλοὺς, ἀγνοοῦντας τὴν τῶν ἄστρον αἰώνιον τάξιν, θαυμάζοντας δὲ τὰ γινόμενα κατὰ τὰς προῤῥήσεις, ὑπολαβεῖν τὸν τούτων εἰσηγητὴν θείας μετέχειν φύσεως. Μετὰ δὲ τὴν ἐξ ἀνθρώπων αὐτοῦ μετὰστασιν, διὰ τε τὰς εὐεργεσίας καὶ τὴν τῶν ἄστρον ἐπίγνωσιν, ἀθανάτους τιμᾶς ἀπονεῖμαι· μεταγαγεῖν δ' αὐτοῦ τὴν προσηγορίαν ἐπὶ τὸν κόσμον· ἅμα μὲν τῷ δοκεῖν οἰκείως ἐσχηκέναι πρὸς τὰς τῶν ἄστρον ἐπιτολὰς τε καὶ δύσεις, καὶ τἄλλα τὰ γινόμενα περὶ τὸν κόσμον· ἅμα δὲ τῷ μεγέθει τῶν τιμῶν ὑπερβάλλειν τὰς εὐεργεσίας, καὶ πρὸς τὸν αἰῶνα βασιλέα τῶν ὄλων αὐτὸν ἀναγορεύσαντας.

(C. 57.) Vxores plures habuit, et Titanes suscepit e Titaea, post ὀποθέωσιν Telluris nomen nacta. Ex eadem Basilea et Rheia: quarum haec etiam Pandora, illa, quod fratres enutrivit, Magna Mater audit, patrique in regno successit. E Basilea et fratre Hyperione nati Heliuss et Selene: hi post funestam mortem, quae matrem in furorē egit, inter coeli sidera relati.

57. Οὐρανοῦ δὲ μυθολογοῦσι γενέσθαι παῖδας

ἐκ πλειόνων γυναικῶν πέντε πρὸς τοῖς τεσσαράκον-
 τα· καὶ τούτων ὀκτώ καὶ δέκα λέγουσιν ὑπαρχειν
 ἐκ Τιταίας, ὄνομα μὲν ἴδιον ἔχοντας ἐκάστους, κοι-
 νῇ δὲ πάντας ἀπὸ τῆς μητρὸς ὀνομαζομένους Τιτῆ-
 τας. Τὴν δὲ Τιταίαν, σώφρονα οἶσαν καὶ πολλῶν
 ἀγαθῶν αἰτίαν γενομένην τοῖς ἄλλοις, ἀποθεωθῆ-
 ναι μετὰ τὴν τελευταίην ὑπὸ τῶν εὖ παθόντων, Γῆν
 μετονομασθεῖσαν. Γενέσθαι δ' αὐτῶν καὶ θυγατέ-
 ρας, ὧν εἶναι δύο τὰς πρεσβυτάτας πολὺ τῶν ἄλλων
 ἐπιφανεστάτας, τὴν τε καλουμένην Βασίλειαν, καὶ Πέ-
 αν, τὴν ὑπ' ἐνίων Γιανδώραν μετονομασθεῖσαν. Τού-
 των δὲ τὴν μὲν Βασίλειαν, πρεσβυτάτην οὔσαν, καὶ σω-
 φροσύνη τε καὶ συνέσει πολὺ τῶν ἄλλων διαφέρουσαν,
 ἐκθρέψαι πάντας τοὺς ἀδελφούς, κοινῇ μητρὸς εὖ-
 νοιαν παρεχομένην· διὸ καὶ Μεγάλην Μητέρα προς-
 αγορευθῆναι. Μετὰ δὲ τὴν τοῦ πατρὸς ἐξ ἀνθρώ-
 πων εἰς θεοὺς μετάστασιν, συγχωροῦντων τῶν ὀ-
 χλων καὶ τῶν ἀδελφῶν, διαδέξασθαι τὴν βασιλείαν,
 παρθέρον οὔσαν, ἔτι δὲ καὶ διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῆς
 σωφροσύνης οὐθενὶ συνοικῆσαι βουληθεῖσαν. Ὑστε-
 ρον δὲ βουλομένην διαδόχους τῆς βασιλείας ἀπολι-
 πεῖν υἱούς, Ὑπερίονι συνοικῆσαι τῶν ἀδελφῶν ἐνί,
 πρὸς ὃν οἰκειότατα διέκειτο. Γενομένων δ' αὐτῇ
 δύο τέκνων Ἑλίου καὶ Σελήνης, καὶ θαυμαζομένων
 ἐπὶ τῷ κάλλει καὶ τῇ σωφροσύνῃ, φασὶ τοὺς ἀδελ-
 φούς ταύτη μὲν ἐπ' εὐτεκνία φθοιοῦντας, τὸν δ'
 Ὑπερίονα φοβηθέντας, μὴ ποτε τὴν βασιλείαν εἰς
 αὐτὸν περισπάσῃ, πρῶξιν ἐπιτελέσασθαι παντελῶς
 ἀνόσιον. Συνωμοσίαν γὰρ ποιησαμένους, τὸν μὲν

Ἐπερίονα κατασφάξαι, τὸν δ' Ἥλιον, ὄντα παῖδα τὴν ἡλικίαν, εἰς τὸν Ἰριδανὸν ποταμὸν ἐμβalonτας ἀποπνίξαι. Καταφανοῦς δὲ γενομένης τῆς ἀτυχίας, τὴν μὲν Σελήνην, φιλάδελφον οὖσαν καθ' ὑπερβολήν, ἀπὸ τοῦ τέγους ἑαυτὴν ῥίψαι· τὴν δὲ μητέρα, ζητοῦσαν τὸ σῶμα παρὰ τὸν ποταμὸν, σύγκοπον γενέσθαι, καὶ κατενεχθεῖσαν εἰς ὕπνον, ἰδεῖν ὄψιν, καθ' ἣν ἔδοξεν ἐπιστάντα τὸν Ἥλιον παρακαλεῖν αὐτὴν μὴ θρηνεῖν τὸν τῶν τέκνων θάνατον· τοὺς μὲν γὰρ Τιταῖνας τεύξεσθαι τῆς προσηκούσης τιμωρίας, ἑαυτὸν δὲ καὶ τὴν ἀδελφὴν εἰς ἀθανάτους φύσεις μετασχηματισθήσεσθαι θεία τινὶ προνοίᾳ· ὀνομασθήσεσθαι γὰρ ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων ἥλιον μὲν τὸ πρότερον ἐν οὐρανῷ πῦρ ἱερὸν καλούμενον, σελήνην δὲ τὴν μήνην προσαγορευομένην. Διεγεγθεῖσαν δέ, τοῖς ὄχλοις τὸν τε ὄνειρον καὶ τὰ περὶ αὐτὴν ἀτυχήματα διελθοῦσαν, ἀξιῶσαι τοῖς μὲν τετελευτηκόσιν ἀπονεῖμαι τιμὰς ἰσοθέους, τοῦ δὲ αὐτῆς σώματος μηκέτι μηδένα θίγειν. Μετὰ δὲ ταῦτα ἐμμανῆ γενομένην, καὶ τῶν τῆς θυγατρὸς παιγνίων τὰ δυνάμενα φόφον ἐπιτελεῖν ἀρπάσασαν, πλανᾶσθαι κατὰ τὴν χώραν, καταλελυμένην μὲν τὰς τρίχας, τῷ δὲ διὰ τῶν τυμπάνων καὶ κυμβάλων φόφῳ ἐνθιάζουσαν, ὥστε καταπλήττεσθαι τοὺς ὄρωντας. Πάντων δὲ τὸ περὶ αὐτὴν πάθος ἐλεούτων, καὶ τινῶν ἀντεχομένων τοῦ σώματος, ἐπιγενέσθαι πλῆθος ὄμβρου καὶ συνεχεῖς κεραυνῶν πτώσεις· ἐνταῦθα δὲ τὴν μὲν Βασιλείαν ἀφανῆ γενέσθαι, τοὺς δ' ὄχλους θαυμάσαντας τὴν περιπέτειαν,

τὸν μὲν Ἥλιον καὶ τὴν Σελήνην τῇ προσηγορίᾳ καὶ ταῖς τιμαῖς μεταγαγεῖν ἐπὶ τὰ κατ' οὐρανὸν ἄστρα, τὴν δὲ μητέρα τούτων θεὸν τε νομίσαι καὶ βωμοὺς ἰδρῦσασθαι, καὶ ταῖς διὰ τῶν τυμπάνων καὶ κυμβάλων ἐνεργείαις, καὶ τοῖς ἄλλοις ἅπασιν ἀπομιμουμένους τὰ περὶ αὐτὴν συμβάντα, θυσίας καὶ τὰς ἄλλας τιμὰς ἀπονεῖμαι.

(C. 58.) Alii Phrygum de Basilea mythi: natam esse e Macone et Dindyma, expositam in monte Cybelo, altam a bestiis, sublataque a pascentibus feminis; inde Cybelen appellatam et Matrem montanam; fistulam, cymbala, tympana et incantationes invenisse, saepius versatam cum Marsya, solertissimo tibiarum repertore: post ab Attide vitiatam (C. 59.) receptamque a parentibus, desiderio interempti amatoris furibundam aufugisse, oberasse ululantem, tandemque cum Marsya, fido sectatore, ad Bacchum et Apollinem venisse. Marsyae et Apollinis, Nysaeis iudiciis, musica certamina, letifera victo, victori acerba: qui abolita, quam invenerat, harmonia citharae, cum Cybele usque ad Hyperboreos vagatus est. Ex oraculi responso Attis et Cybele coelitisbus adscripti, et huius sacra imprimis a Mida instituta.

58. Παραδέδοται δὲ καὶ ἡ τῆς θεοῦ ταύτης κατὰ τὴν Φρυγίαν γένεσις. Οἱ γὰρ ἐγχώριοι μυθολογοῦσι, τὸ παλαιὸν γενέσθαι βασιλέα Φρυγίας καὶ Λυδίας Μήονα· γήμαντα δὲ Δινδύμην, γεννησάμεναι μὲν παιδίον θῆλυ, τρέφειν δ' αὐτὸ μὴ βουλόμενον, εἰς ὄρος ἐκθῆναι τὸ προσαγορευόμενον Κύβελον. Ἐνταῦθα τῷ παιδίῳ κατὰ τινα θεῖαν πρόνοιαν τὰς τε παρδάλεις καὶ τινα τῶν ἄλλων τῶν ἀλκῆ διαφερόντων θηρίων παρέχεσθαι τὴν θηλήν, καὶ διατρέφειν. Γύναια δὲ τινα περὶ τὸν τόπον ποιμαίνοντα κατιδεῖν τὸ γινόμενον, καὶ θαυμάσαντα τὴν περιπέτειαν, ἀτελέσθαι τὸ βρέφος, καὶ προσαγορεῦσαι Κυβέλην ἀπὸ τοῦ τόπου. Αὐξομένην δὲ τὴν παῖδα, τῷ τε κάλλει καὶ σωφροσύνῃ διενεγκεῖν,

ἔτι δὲ συνέσει γενέσθαι θαυμαστήν. Τὴν τε γαῖαν πολυκάλαμον σύριγγα πρώτην ἐπινοῆσαι, καὶ πρὸς τὰς παιδιάς καὶ χορείας εὐρεῖν κύμβαλα καὶ τύμ-
πανα· πρὸς δὲ τούτοις καθαρμούς τῶν νοσοῦντων κτηνῶν τε καὶ νηπίων παίδων εἰσηγήσασθαι. Διὸ καὶ τῶν βρεφῶν ταῖς ἐπωδαῖς σωζομένων, καὶ τῶν πλείστων ὑπ' αὐτῆς ἐναγκαλιζομένων, διὰ τὴν εἰς ταῦτα σπουδὴν καὶ φιλοστοργίαν ὑπὸ πάντων αὐτὴν ὄρειαν μητέρα προσαγορευθῆναι. Συναναστρέφε-
σθαι δ' αὐτῇ καὶ φιλίαν ἔχειν ἐπὶ πλεῖόν φασι Μαρ-
σύαν τὸν Φρύγα, θαυμαζόμενον ἐπὶ συνέσει καὶ σωφροσύνῃ. Καὶ τῆς μὲν συνέσεως τεκμήριον λαμ-
βάνουσι τὸ μιμήσασθαι τοὺς φθόγγους τῆς πολυ-
καλάμου σύριγγος, καὶ μετενεγκεῖν ἐπὶ τοὺς αὐλοὺς τὴν ὄλην ἁρμονίαν· τῆς δὲ σωφροσύνης σημεῖον εἶναί φασι τὸ μέχρι τῆς τελευτῆς ἀπείρατον γενέ-
σθαι τῶν ἀφροδισίων. Τὴν οὖν Κυβέλην εἰς ἀκμὴν ἡλικίας ἐλθοῦσαν, ἀγαπῆσαι τῶν ἐγχωρίων τινὰ νεανίσκον τὸν προσαγορευόμενον μὲν Ἄτιν, ὕστε-
ρον δὲ ἐπικληθέντα Πάπαν· συνελθοῦσαν δ' εἰς ὀμιλίαν αὐτῷ λάθρα, καὶ γενομένην ἔγκυον, ἐπιγνω-
σθῆναι κατὰ τοῦτον τὸν καιρὸν ὑπὸ τῶν γονέων.

59. Διόπερ ἀναχθείσης αὐτῆς εἰς τὰ βασίλεια, καὶ τοῦ πατρὸς τὸ μὲν πρῶτον ὡς παρθένον προσ-
δεξαμένου, μετὰ δὲ ταῦτα γνότος τὴν φθοράν, καὶ τὰς τε τροφούς καὶ τὸν Ἄτιν ἀνελόντος, καὶ τὰ σώματα ἐκρίψαντος ἄταφα, φασὶ τὴν Κυβέλην, διὰ τὴν πρὸς τὸ μειράκιον φιλοστοργίαν καὶ τὴν ἐπὶ ταῖς τροφοῖς λύπην, ἐμμανῆ γενομένην, εἰς τὴν χώ-

ραν ἐκπηδήσαι· καὶ ταύτην μὲν ὀλολύζουσαν καὶ τυμπανίζουσαν μόνην ἐπιέναι πᾶσαν χώραν, καταλελυμένην τὰς τριχάς· τὸν δὲ Μαρσύαν ἐλεοῦντα τὸ πάθος ἐκουσίως αὐτῇ παρακολουθεῖν καὶ συμπλατῆσθαι, διὰ τὴν προϋπάρχουσαν φιλίαν. Παραγενομένους δ' αὐτοὺς πρὸς Διόνυσον εἰς τὴν Νύσαν, καταλαβεῖν τὸν Ἀπόλλω τυγχάνοντα μεγάλης ἀποδοχῆς διὰ τὴν κιθάραν, ἣν Ἐρμῆν εὗρεῖν φασίν, Ἀπόλλω δὲ πρῶτον αὐτῇ κατὰ τρόπον χρήσασθαι· ἐρίζοντος δὲ τοῦ Μαρσύου πρὸς τὸν Ἀπόλλω περὶ τῆς τέχνης, καὶ τῶν Νυσαέων ἀποδειχθέντων δικαστῶν, τὸν μὲν Ἀπόλλω πρῶτον κιθαρίσαι ψιλήν, τὸν δὲ Μαρσύαν ἐπιβαλόντα τοῖς αὐλοῖς, καταπλήξαι τὰς ἀκοὰς τῷ ξενίζοντι, καὶ διὰ τὴν εὐμέλειαν δόξαι πολὺ προέχειν τοῦ προηγωνισμένου. Συντεθειμένων δ' αὐτῶν παράλληλα τοῖς δικασταῖς ἐπιδείκνυσθαι τὴν τέχνην, τὸν μὲν Ἀπόλλω φασίν ἐπιβαλεῖν τὸ δευτερον ἀρμότιουσαν τῷ μέλει τῆς κιθάρας ᾠδὴν, καθ' ἣν ὑπερβαλέσθαι τὴν προϋπάρξασαν τῶν αὐλῶν ἀποδοχὴν· τὸν δὲ πρότερον ἀγανακτήσαντα, διδάσκειν τοὺς ἀκροατάς, ὅτι παρὰ πᾶν τὸ δίκαιον αὐτὸς ἐλαττοῦται· δεῖν γὰρ γίνεσθαι τέχνης σύγκρισιν, οὐ φωνῆς, καθ' ἣν προσήκει τὴν ἀρμονίαν καὶ τὸ μέλος ἐξετάζεσθαι τῆς κιθάρας, καὶ τῶν αὐλῶν· καὶ πρὸς τούτοις ἄδικον εἶναι δύο τέχνας ἅμα πρὸς μίαν συγκρίνεσθαι. Τὸν δὲ Ἀπόλλω μυθολογοῦσιν εἰπεῖν, ὡς οὐδὲν αὐτὸς πλεονεκτοίη· καὶ γὰρ τὸν Μαρσύαν τὸ παραπλήσιον αὐτῷ ποιεῖν, εἰς τοὺς αὐλοὺς ἐμφυσῶντα· δεῖν οὖν ἢ τὴν ἐξου-

σίαν ταύτην ἀμφοτέροις δίδοσθαι τῆς κράσεως, ἢ μῆδέτερον τῷ στόματι διαγωνιζόμενον, διὰ μόνων τῶν χειρῶν ἐνδείκνυσθαι τὴν ἰδίαν τέχνην. Ἐπικρινάντων δὲ τῶν ἀκροατῶν τὸν Ἀπόλλω δικαιοτέρα λέγειν, συγκριθῆναι πάλιν τὰς τέχνας· καὶ τὸν μὲν Μαρσύαν λειψθῆναι, τὸν δ' Ἀπόλλω, διὰ τὴν ἔριν πικρότερον χρησάμενον, ἐκδεῖραι ζῶντα τὸν ἠιτηθέντα. Ταχὺ δὲ μεταμεληθέντα, καὶ βαρέως ἐπὶ τοῖς ὑπ' αὐτοῦ πραχθεῖσιν ἐνέγκαντα, τῆς κιθάρας ἐκρῆξαι τὰς χορδὰς, καὶ τὴν εὐρημένην ἁρμονίαν ἀφανίσαι. Ταύτης δ' ὕστερον Μούσας μὲν ἀνευρεῖν τὴν μέσην, Λίνον δὲ τὴν λίχανον, Ὀρφέα δὲ καὶ Θάμυριν τὴν ὑπάτην καὶ παρυπάτην. Τὸν δ' Ἀπόλλω φασὶν εἰς τὸ ἄντρον τοῦ Διονύσου τὴν τε κιθάραν καὶ τοὺς αὐλοὺς ἀναθέντα, καὶ τῆς Κυβέλης ἐρασθέντα, συμπλανηθῆναι ταύτη μέχρι τῶν Ἐπερβορέων. Κατὰ δὲ τὴν Φρυγίαν ἐμπεσοῦσης νόσου τοῖς ἀνθρώποις, καὶ τῆς γῆς ἀκάροπου γενομένης, ἐπερωτησάντων τὸν θεὸν περὶ τῆς τῶν κακῶν ἀπαλλαγῆς, προστάξει φασὶν αὐτοῖς, θάψαι τὸ Ἄτιδος σῶμα, καὶ τιμᾶν τὴν Κυβέλην ὡς θεόν. Διόπερ τοὺς Φρύγας, διὰ τὸν χρόνον ἠφανισμένου τοῦ σώματος, εἰδῶλον κατασκευάσαι τοῦ μειρακίου, πρὸς ᾧ θρηνοῦντας ταῖς οἰκείαις τιμαῖς τοῦ πάθους ἐξιλάσκεσθαι τὴν τοῦ παρανομηθέντος μῆνιν· ὅπερ μέχρι τοῦ καθ' ἡμᾶς βίου ποιοῦντας αὐτοὺς διατελεῖν. Τῆς δὲ Κυβέλης τὸ παλαιὸν βωμοὺς ἰδρυσάμενους θυσίας ἐπιτελεῖν κατ' ἔτος· ὕστερον δὲ ἐν Πεισινοῦντι τῆς Φρυγίας κατασκευάσαι νεῶν πολυ-

τελῆ, καὶ τιμᾶς καὶ θουσίας καταδειῖξαι μεγαλοπρεπεστάτας, Μίδου τοῦ βασιλέως εἰς ταῦτα συμπιλοκαλήσαντος· τῷ δ' ἀγάλματι τῆς θεοῦ παραστήσαι παρδάλεις καὶ λέοντας, διὰ τὸ δοκεῖν ὑπὸ τούτων πρώτως τραφῆναι. Περὶ μὲν οὖν μητρὸς θεῶν τοιαῦτα μυθολογεῖται παρὰ τε τοῖς Φρυξὶ καὶ τοῖς Ἀτλαντείοις, τοῖς παρὰ τὸν ὠκεανὸν οἰκοῦσι.

(C. 60.) Post interitum Hyperionis Vrani filii regnum diviserunt: in his clarissimi Atlas, qui sphaerae inventor noto mytho celebratur, et Saturnus. Atlantis filius Hesperus, a ventis raptus; filiae septem Atlantides, quae singulae illustribus natis clarae, cunctae Pleiadum sidus obtinuerunt.

60. Μετὰ δὲ τὴν Ἰπερίονος τελευταίην μυθολογοῦσι τοὺς υἱοὺς τοῦ Οὐρανοῦ διελεῖσθαι τὴν βασιλείαν, ὧν ὑπάρχειν ἐπιφανεστάτους Ἀτλαντα καὶ Κρόνον. Τούτων δὲ τὸν μὲν Ἀτλαντα λαχεῖν τοὺς παρὰ τὸν ὠκεανὸν τόπους, καὶ τοὺς τε λαοὺς Ἀτλαντείους ὀνομάσαι, καὶ τὸ μέγιστον τῶν κατὰ τὴν χώραν ὁρῶν ὁμοίως Ἀτλαντα προσαγορεῦσαι. Φασὶ δ' αὐτὸν τὰ περὶ τὴν ἀστρολογίαν ἐξακριβῶσαι, καὶ τὸν σφαιρικὸν λόγον εἰς ἀνθρώπους πρῶτον ἐξενεγκεῖν· ἀφ' ἧς αἰτίας δόξαι τὸν σύμπαντα κόσμον ἐπὶ τῶν Ἀτλαντος ὤμων ὀχεῖσθαι, τοῦ μύθου τὴν τῆς σφαίρας εὗρεσιν καὶ διαγραφὴν αἰνιττομένου. Γενέσθαι δ' αὐτῷ πλείους υἱοὺς, ὧν ἓνα διενεγκεῖν εὐσεβείᾳ καὶ τῇ πρὸς τοὺς ἀρχομένους δικαιοσύνῃ καὶ φιλανθρωπίᾳ, τὸν προσαγορευόμενον Ἑσπερον. Τοῦτον δ' ἐπὶ τὴν κορυφὴν τοῦ Ἀτλαντος ὄρους ἀναβαίνοντα, καὶ τὰς τῶν ἀστρῶν παρατηρήσεις ποιούμενον, ἐξαί-

φνης ὑπὸ πνευμάτων συναρπαγέντα μεγάλων ἄφαντον γενέσθαι. Διὰ δὲ τὴν ἀρετὴν αὐτοῦ τὸ πάθος τὰ πλήθη ἐλέησαντα, τιμὰς ἀθανάτους ἀποκῆμαι, καὶ τὸν ἐπιφανέστατον τῶν κατὰ τὸν οὐρανὸν ἀστέρων ὁμωνύμως ἐκείνῳ προσαγορεύσαι. Τῆν δὲ Ἰπταντι καὶ θυγατέρας ἐπτά, τὰς κοινῶς μὲν ἀπὸ τοῦ πατρὸς καλουμένας Ἀτλαντίδας ἰδίᾳ δὲ ἐκίστην ὀνομαζομένην, Μαΐαν, Ἠλέκτραν, Ταῦγέτην, Ἀστεροπὴν, Μερόπην, Ἀλκυόνην, καὶ τελευταίαν Κελαινῶ. Ταύτας δὲ μιγεῖσας τοῖς ἐπιφανεστάτοις ἥρωσι καὶ θεοῖς, ἀρχηγούς καταστῆναι τοῦ πλείστου γένους τῶν ἀνθρώπων, τεκούσας τοὺς δι' ἀρετὴν θεοὺς καὶ ἥρωας ὀνομασθέντας· οἷον, τὴν πρεσβυτάτην Μαΐαν Διὶ μιγεῖσσαν Ἐρημὴν τεκνωῖσαι, πολλῶν εὐρετὴν γενόμενον τοῖς ἀνθρώποις· παραπλησίως δὲ καὶ τὰς ἄλλας Ἀτλαντίδας γεννῆσαι παῖδας ἐπιφανεῖς, ὧν τοὺς μὲν ἐθνῶν, τοὺς δὲ πόλεων γενέσθαι κτίστας. Διόπερ οὐ μόνον παρ' ἐνίοις τῶν βαρβάρων, ἀλλὰ καὶ παρὰ τοῖς Ἑλλήσι τοὺς πλείστους τῶν ἀρχαιοτάτων ἡρώων εἰς ταύτας ἀναφέρειν τὸ γένος. Ἰπάρξαι δὲ αὐτὰς καὶ σώφρονας διαφερόντως, καὶ μετὰ τὴν τελευτὴν τυχεῖν ἀθανάτου τιμῆς παρ' ἀνθρώποις, καὶ καθιδρυθεῖσας ἐν τῷ κόσμῳ, καὶ τῇ τῶν Πλειάδων προσηγορίᾳ περιληφθεῖσας. Ἐκλήθησαν δὲ αἱ Ἀτλαντίδες καὶ Νύμφαι, διὰ τὸ τοὺς ἐγχωρίους κοινῇ τὰς γυναῖκας νύμφας προσαγορεύειν.

(C. 61.) Saturni ac Iovis, ab eo ex Rhea oriundi, mythologia. (Alius Iupiter, rex Cretae, quam ab Idaea coniuge vocavit, aetate superior, imperio et gloria inferior; a quo Curetes geniti.) Saturni regnum et magna impietas: Iovis aequitas et beneficentia (unde et nomen eius temere ducitur), devictisque Titanibus rerum omnium dominatio, et aeternus cultus.

61. Κρόνον δὲ μυθολογοῦσιν, ἀδελφὸν μὲν Ἄτλαντος ὄντα, διαφέροντα δ' ἄσεβείᾳ καὶ πλεονεξίᾳ, γῆμαι τὴν ἀδελφὴν Ῥέαν, ἐξ ἧς γεννηῆσαι Δία, τὸν Ὀλύμπιον ὑστερον ἐπικληθεῖντα. Γεγονέναι δὲ καὶ ἕτερον Δία, τὸν ἀδελφὸν μὲν Οὐρανοῦ, τῆς δὲ Κρήτης βασιλεύσαντα, τῇ δόξῃ πολὺν λειπόμενον τοῦ μεταγενεστέρου. Τοῦτον μὲν οὖν βασιλεῦσαι τοῦ σύμπαντος κόσμου· τὸν δὲ προγενέστερον, δυναστεύοντα τῆς προειρημένης νήσου, δέκα παῖδας γεννηῆσαι, τοὺς ὀνομασθέντας Κούρητας· προσαγορευῆσαι δὲ καὶ τὴν νῆσον ἀπὸ τῆς γυναικὸς Ἰδαίαν, ἐν ἧ καὶ τελευτήσαντα ταφῆναι, δεικνυμένου τοῦ τὴν ταφὴν δεξαμένου τόπου μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων. Οὐ μὴν οἱ γε Κρηῖτες ὁμολογούμενα τοῦτοις ἱστοροῦσι, περὶ ὧν ἡμεῖς ἐν τοῖς περὶ Κρήτης τὰ κατὰ μέρος ἀναγράφομεν. Δυναστεῦσαι δὲ φασὶ τὸν Κρόνον κατὰ Σικελίαν, καὶ Λιβύην, ἔτι δὲ τὴν Ἰταλίαν, καὶ τὸ σύνολον ἐν τοῖς πρὸς ἑσπέραν τόποις συστήσασθαι τὴν βασιλείαν· παρὰ πᾶσι δὲ φρουραῖς διακατέχειν τὰς ἀκροπόλεις, καὶ τοὺς ὄχθρους τῶν τόπων τούτων· ἀφ' οὗ δὴ μέχρι τοῦ νῦν [χρόνου] κατὰ τε τὴν Σικελίαν καὶ τὰ πρὸς ἑσπέραν νεύοντα μέρη, πολλοὺς τῶν ὑψηλῶν τόπων ἀπ' ἐκείνου Κρόνια προσαγορεύεσθαι. Κρόνου δὲ γενόμενον υἱὸν Δία τὸν ἐναντίον τῷ πατρὶ βίον ζηλῶσαι, καὶ

ταρεχόμενον ἑαυτὸν πᾶσιν ἐπεικῆ καὶ φιλόανθρωπον, ὑπὸ τοῦ πλήθους πατέρα προσαγορευθῆναι. Διαδέξασθαι δ' αὐτὸν φασὶ τὴν βασιλείαν, οἱ μὲν ἐκόντος τοῦ πατρὸς παραχωρήσαντος, οἱ δ' ὑπὸ τῶν ὄχλων αἰρεθέντα, διὰ τὸ μῖσος τὸ πρὸς τὸν πατέρα· ἐπιστρατεύσαντος δ' ἐπ' αὐτὸν τοῦ Κρόνου μετὰ τῶν Τιτάνων, κρατῆσαι τῆ μάχῃ τὸν Δία, καὶ κύριον γενόμενον τῶν ὄλων, ἐπελθεῖν ἅπασαν τὴν οἰκουμένην, εὐεργετοῦντα τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων. Διευγεκεῖν δ' αὐτὸν καὶ σώματος ὥμῃ καὶ ταῖς ἄλλαις ἀπάσαις ἀρεταῖς, καὶ διὰ τοῦτο ταχὺ κύριον γενέσθαι τοῦ σύμπαντος κόσμου. Καθόλου δ' αὐτὸν τὴν ἅπασαν σπουδὴν ἔχειν εἰς κύλασιν μὲν τῶν ἀσεβῶν καὶ πονηρῶν, εὐεργεσίαν δὲ τῶν ὄχλων. Ἄνθ' ὧν μετὰ τὴν ἐξ ἀνθρώπων μετάστασιν ὀνομασθῆναι μὲν Ζῆνα, διὰ τὸ δοκεῖν τοῦ καλῶς ζῆν αἴτιον γενέσθαι τοῖς ἀνθρώποις, καθιδρυνθῆναι δ' ἐν τῷ κόσμῳ τῆ τῶν εὐπαθόντων τιμῇ, πάντων προθύμως ἀναγορευόντων θεὸν καὶ κύριον εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ σύμπαντος κόσμου. Τῶν μὲν οὖν παρὰ τοῖς Ἀτλαντείοις θεολογουμένων τὰ κεφάλαια ταῦτ' ἐστίν.

(C. 62.) Dionysi mythica historia, supra (L. I. c. 23.) memorata, narrationumque diversitate distracta, copiosius exponitur, praemissa interpretatione physica. Nam quod bimater dicatur, quod filius Iovis et Cereris, quod Semeles partus; eius rei causas physicas esse. Eundem bis e Iove natum fingi, ob vitem Deucalionis diluvio extinctam ac velut renatam.

62. Ἡμεῖς δ' ἐπεὶ προειρήκαμεν ἐν τοῖς Ἀγυπτιακοῖς περὶ τῆς τοῦ Διονύσου γενέσεως καὶ τῶν ἐπ' αὐτοῦ πραχθέντων, ἀκολουθῶς ταῖς ἐγχωρίοις ἱστορίαις, οἰκείον εἶναι διαλαμβάνομεν προσθεῖναι

τὰ μυθολογούμενα περὶ τοῦ Θεοῦ τούτου παρὰ τοῖς
 Ἑλλησι. Τῶν δὲ παλαιῶν μυθογράφων καὶ ποιητῶν
 περὶ Διονύσου γεγραφότων ἀλλήλοις ἀσύμφωνα,
 καὶ πολλοὺς καὶ τερατώδεις λόγους καταβεβλημένων,
 δυσχερὲς ἐστὶ περὶ τῆς γενέσεως τοῦ Θεοῦ τούτου
 καὶ τῶν πράξεων εἰπεῖν. Οἱ μὲν γὰρ ἓνα Διόνυσον,
 οἱ δὲ τρεῖς γεγονέναι παραδεδώκασιν· εἰσὶ δ' οἱ γένε-
 σιν μὲν τούτου ἀνθρωπόμορφον μὴ γεγονέναι τὸ παρὰ-
 παν ἀποφαινόμενοι, τὴν δὲ τοῦ οἴνου δόσιν Διόνυσον
 εἶναι νομίζοντες. Διόπερ ἡμεῖς τῶν παρ' ἐκάστοις
 λεγομένων τὰ κεφάλαια πειρασόμεθα συντόμως ἐπι-
 δραμεῖν. Οἱ τοίνυν φυσιολογοῦντες περὶ τοῦ Θεοῦ
 τούτου, καὶ τὸν ἀπὸ τῆς ἀμπέλου καρπὸν Διόνυσον
 ὀνομάζοντες, φασὶ τὴν γῆν αὐτομάτως μετὰ τῶν ἄλ-
 λων φυτῶν ἐνεγκεῖν καὶ τὴν ἀμπέλον, ἀλλ' οὐκ ἐξ
 ἀρχῆς ὑπὸ τινος εὔρετοῦ φυτευθῆναι. Τεκμήριον
 δ' εἶναι τούτου τὸ μέχρι τοῦ νῦν ἐν πολλοῖς τόποις
 ἀγρίας ἀμπέλους φύεσθαι, καὶ καρποφορεῖν αὐτὰς
 ὁμοίως ταῖς ὑπὸ τῆς ἀνθρωπίνης ἐμπειρίας χειρουρ-
 γουμέναις. Διμήτορα δὲ Διόνυσον ὑπὸ τῶν παλαιῶν
 ὠνομάσθαι, μιᾶς μὲν καὶ πρώτης γενέσεως ἀριθμου-
 μένης, ὅταν τὸ φυτὸν εἰς τὴν γῆν τεθὲν λαμβάνῃ
 τὴν αὔξησιν, δευτέρας δ' ὅταν καρποφορῇ, καὶ τοὺς
 βότρυας πεπαίῃ· ὥστε τὴν μὲν ἐκ γῆς, τὴν δ' ἐκ
 τῆς ἀμπέλου γένεσιν τοῦ Θεοῦ νομίζεσθαι. Παραδε-
 δωκότων δὲ τῶν μυθογράφων καὶ τρίτην γένεσιν,
 καθ' ἣν φασὶ τὸν Θεὸν ἐκ Διὸς καὶ Δήμητρος τε-
 κνωθέντα, διασπασθῆναι μὲν ὑπὸ τῶν γηγενῶν καὶ
 καθεψηθῆναι, πάλιν δ' ὑπὸ τῆς Δήμητρος τῶν με-

λῶν συναρμοσθέντων, ἐξ ἀρχῆς νέον γεννηθῆναι· εἰς φυσικὰς τινὰς αἰτίας ἀνάγουσι τοὺς τοιούτους λόγους. Διὸς μὲν γὰρ καὶ Δήμητρος αὐτὸν λέγεσθαι, διὰ τὸ τὴν ἄμπελον ἐκ τε γῆς καὶ ὄμβρων λαμβάνουσαν τὴν αὐξήσιν, καρποφορεῖν τὸν ἐκ τοῦ βότρου ἀποθλιβόμενον οἶνον· τὸ δ' ὑπὸ τῶν γηγενῶν νέον ὄντα διασπασθῆναι, δηλοῦν τὴν ὑπὸ τῶν γεωργῶν συγκομιδὴν τῶν καρπῶν, διὰ τὸ τοὺς ἀνθρώπους τὴν γῆν Δήμητραν νομίζειν· τὴν δὲ καθέφησιν τῶν μελῶν μεμυθοποιῆσθαι, διὰ τὸ τοὺς πλείστους ἐμφεῖν τὸν οἶνον, εὐωδεστέραν αὐτοῦ καὶ βελτίονα τὴν φύσιν κατασκευάζοντας· τὰ δ' ὑπὸ τῶν γηγενῶν λυμανθέντα τῶν μελῶν, ἄρμοσθέντα πάλιν ἐπὶ τὴν προγεγεννημένην φύσιν ἀποκαθίστασθαι, παρεμφαίνειν πάλιν, ὅτι ἡ γῆ τὴν τρυγηθεῖσαν ἄμπελον καὶ τμηθεῖσαν ταῖς κατ' ἔτος ὥραις, εἰς τὴν προὔπαρξασαν ἐν τῷ καρποφορεῖν ἀκμὴν ἀποκαθίστησι. Καθόλου γὰρ ὑπὸ τῶν ἀρχαίων ποιητῶν καὶ μυθογράφων τὴν Δήμητραν γῆν μητέρα προσαγορεύεσθαι. Σύμφωνανα δὲ τούτοις εἶναι τὰ τε δηλούμενα διὰ τῶν Ὀρφικῶν ποιημάτων, καὶ τὰ παρεισαγόμενα κατὰ τὰς τελετάς, περὶ ὧν οὐ θέμις τοῖς ἀμνήτοις ἱστορεῖν τὰ κατὰ μέρος. Ὅμοίως δὲ καὶ τὴν ἐκ Σεμέλης γενεσιν εἰς φυσικὰς ἀρχὰς ἀνάγουσιν, ἀποφαινόμενοι Θυώνην ὑπὸ τῶν ἀρχαίων τὴν γῆν ὠνομάσθαι· καὶ τεθεῖσθαι τὴν προσηγορίαν, Σεμέλην μὲν, ἀπὸ τοῦ σεμνὴν εἶναι τῆς θεοῦ ταύτης τὴν ἐπιμέλειαν καὶ τιμὴν, Θυώνην δὲ ἀπὸ τῶν θυομένων αὐτῇ φυσικῶν καὶ θυηλῶν. Διὸς δ' αὐτοῦ τὴν γενεσιν ἐκ Διὸς πα-

ραδεδούσθαι, διὰ τὸ δοκεῖν μετὰ τῶν ἄλλων ἐν τῷ κατὰ τὸν Δευκαλίωνα κατακλυσμῷ φθαρῆναι καὶ τοῦτους τοὺς καρπούς, καὶ μετὰ τὴν ἐπομβρίαν πάλιν ἀναφύεντων, ὥσπερὶ δευτέραν ἐπιφάνειαν ταύτην ὑπάρξαι τοῦ θεοῦ παρ' ἀνθρώποις, καθ' ἣν ἐκ τοῦ Διὸς μηροῦ γενέσθαι πάλιν τὸν θεὸν τοῦτον μεμυθοποιησθαι. Οἱ μὲν οὖν τὴν χρεῖαν καὶ δύναμιν τοῦ κατὰ τὸν οἶνον εὐρήματος ἀποφαινόμενοι Διόνυσον ὑπάρχειν, τοιαῦτα περὶ αὐτοῦ μυθολογοῦσι.

(C. 63.) Sequitur historica narratio, qua tres fuisse Dionysi feruntur. Antiquissimus Indus, qui orbem terrarum peragrans, vitis aliarumque arborum culturam et usum monstravit, hinc Lenaeus dictus et Barbatus, suisque illis meritis divinos honores adeptus.

63. Τῶν δὲ μυθογράφων οἱ σωματοειδῆ τὸν θεὸν παρεξάγοντες, τὴν μὲν εὐρεσιν τῆς ἀμπέλου καὶ φυτείας, καὶ πᾶσαν τὴν περὶ τὸν οἶνον πραγματείαν συμφώνως αὐτῷ προσάπτουσι· περὶ δὲ τοῦ πλείους γεγονέναι Διονύσους ἀμφισβητοῦσιν. Ἔνιοι μὲν γὰρ ἓνα καὶ τὸν αὐτὸν ἀποφαίνονται γενέσθαι, τὸν τε καταδειξάντα τὰ κατὰ τὰς οἰνοποιίας καὶ συγκομιδὰς τῶν ξυλίνων καλουμένων καρπῶν, καὶ τὸν στρατευσάμενον ἐπὶ πᾶσαν τὴν οἰκουμένην, ἔτι δὲ τὸν τὰ μυστήρια καὶ τελετὰς καὶ βακχείας εἰσηγησάμενον· ἔνιοι δέ, καθάπερ προεῖπον, τρεῖς ὑποστησάμενοι γεγονέναι κατὰ διεστηκότας χρόνους, ἐκάστῳ προσάπτουσιν ἰδίας πράξεις. Καὶ φασί, τὸν μὲν ἀρχαιότατον Ἰνδὸν γεγονέναι, καὶ τῆς χώρας αὐτομάτως διὰ τὴν εὐκρασίαν φερούσης πολλὴν ἀμπελον, πρῶτον τοῦτον ἀποθλίψαι βότρυας, καὶ τὴν χρεῖαν τῆς περὶ τὸν οἶνον φύσεως ἐπινοῆσαι· ὁμοίως

δὲ καὶ τὴν τῶν σύκων καὶ τῶν ἄλλων ἀκροδρύων τὴν καθήκουσαν ἐπιμέλειαν καὶ παράδοσιν ποιήσασθαι, καὶ καθόλου τὰ πρὸς τὴν συγκομιδὴν τούτων τῶν καρπῶν ἐπινοῆσαι· διὸ καὶ Ἀθηναῖον ὀνομασθῆναι. Τὸν αὐτὸν δὲ καὶ Καιαπῶγωνα λέγουσι, διὰ τὸ τοῖς Ἰνδοῖς νόμιμον εἶναι, μέχρι τῆς τελευτῆς ἐπιμελῶς ἀνατρέφειν τοὺς πῶγωνα. Τὸν δ' οὖν Διόνυσον ἐπελθόντα μετὰ στρατοπέδου πᾶσαν τὴν οἰκουμένην, διδάξαι τὴν τε φυτεῖαν τῆς ἀμπέλου, καὶ τὴν ἐν ταῖς ληνοῖς ἀπόθλιψιν τῶν βοτρύων· ἀφ' οὗ Ἀθηναῖον αὐτὸν ὀνομασθῆναι. Ὅμοίως δὲ καὶ τῶν ἄλλων εὐρημάτων μεταδόντα πᾶσι, τυχεῖν αὐτὸν μετὰ τὴν ἐξ ἀνθρώπων μεταστάσιν ἀθανάτου τιμῆς παρὰ τοῖς εὖ παθοῦσιν. Δείκνυσθαι δὲ παρ' Ἰνδοῖς μέχρι τοῦ νῦν τὸν τε τόπον, ἐν ᾧ συνέβη γενέσθαι τὸν θεόν, καὶ προσηγορίας πόλεων ὑπ' αὐτοῦ κατὰ τὴν τῶν ἐγχωρίων διάλεκτον· καὶ πολλὰ ἕτερα διαμένειν ἀξιόλογα τεκμήρια τῆς παρ' Ἰνδοῖς γενέσεως, περὶ ὧν μακρὸν ἂν εἴη γράφειν.

(C. 64.) Alter Iovis et Proserpinae vel Cereris f., agriculturæ doctor, fingitur cornutus. Tertius Thebanus, Iovis et Semeles f., ob Iunonis invidiam per abortum natus, in Iovis femore ad maturitatem perductus et a Nymphis Nysæis educatus, Baccharum agmina per orbem universum duxit, teletas docuit, panegyres et ludos musicos instituit, pacemque firmavit.

64. Δεύτερον δὲ μυθολογοῦσι γενέσθαι Διόνυσον ἐκ Διὸς καὶ Περσεφόνης, ὡς δὲ τινες, ἐκ Δήμητρος. Τοῦτον δὲ παρειαγούσι πρῶτον βοῖς ὑπ' ἄροτρον ζεύξαι, τὸ προτοῦ ταῖς χερσὶ τῶν ἀνθρώπων τὴν γῆν κατεργαζομένων. Πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα φιλοτέχνως ἐπινοῆσαι τῶν πρὸς τὴν γεωργίαν χρησίμων,

δι' ὧν ἀπολυθῆναι τοὺς ὄχλους τῆς πολλῆς κακοπα-
 θείας. Ἄνθ' ὧν τοὺς εὖ παθόντας ἀπονεῖμαι τιμὰς
 ἰσοθέους αὐτῷ καὶ θυσίας, προθύμως ἀπάντων ἀν-
 θρώπων διὰ τὸ μέγεθος τῆς εὐεργεσίας ἀπονειμάν-
 των τὴν ἀθανασίαν. Παράσημον δ' αὐτῷ ποιῆσαι
 κέρατα τοὺς κατασκευάζοντας τὰς γραφὰς ἢ τοὺς
 ἀνδριάντας, ἅμα μὲν δηλοῦντας ἑτέραν Διονύσου
 φύσιν, ἅμα δὲ ἀπὸ τῆς περὶ τὸ ἄροτρον εὐρέσεως
 ἐμφαίνοντας τὸ μέγεθος τῆς ἐπινοηθείσης τοῖς γεωρ-
 γοῖς εὐχρηστίας. Τρίτον δὲ γενέσθαι Διόνυσόν φα-
 σιν ἐν Θήβαις ταῖς Βοιωταῖς ἐκ Διὸς καὶ Σεμέλης
 τῆς Κάδμου. Μυθολογοῦσι γὰρ ἐρασθέντα Δία
 μιγῆναι πλεονάκις αὐτῇ διὰ τὸ κάλλος, τὴν δ' Ἥραν
 ζηλοτυποῖσαν καὶ βουλομένην τιμωρίᾳ περιβαλεῖν
 τὴν ἀνθρωπον, ὁμοιωθῆναι μὲν τινι τῶν ἀποδοχῆς
 τυγχανουσῶν παρ' αὐτῇ γυναικῶν, παρακρούσασθαι
 δὲ τὴν Σεμέλην. Εἰπεῖν γὰρ πρὸς αὐτήν, ὅτι καθῆ-
 κον ἦν τὸν Δία μετὰ τῆς ἐπιφανείας τε καὶ τιμῆς
 ποιῆσθαι τὴν ὀμιλίαν, ἥπερ χρᾶται κατὰ τὴν πρὸς
 τὴν Ἥραν συμπεριφορὰν. Διὸ καὶ τὸν μὲν Δία, τῆς
 Σεμέλης ἀξιούσης τυγχάνειν τῶν ἴσων Ἥρα τιμῶν,
 παραγενέσθαι μετὰ βροντῶν καὶ κεραυνῶν· τὴν δὲ
 Σεμέλην, οὐχ ὑπομείνασαν τὸ μέγεθος τῆς περιστά-
 σεως, τελευτῆσαι, καὶ τὸ βρέφος ἐκτρῶσαι πρὸ τοῦ
 καθήκοντος χρόνου. Καὶ τοῦτο μὲν τὸν Δία ταχέως
 εἰς τὸν ἑαυτοῦ μηρὸν ἐγκρύψαι· μετὰ δὲ ταῦτα,
 τοῦ κατὰ φύσιν τῆς γενέσεως χρόνου τελείαν αὐξῆσιν
 ποιήσαντος, ἀπενγκεῖν τὸ βρέφος εἰς Νύσαν τῆς
 Ἀραβίας. Ἐνταῦθα δ' ὑπὸ νυμφῶν τραφέντα τὸν

παῖδα προσαγορευθῆναι μὲν ἀπὸ τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ τόπου Διόνυσον, γενόμενον δὲ τῷ κάλλει διάφορον, τὸ μὲν πρῶτον ἐν χορείαις καὶ γυναικῶν θιάσοις καὶ παντοδαπῇ τρυφῇ καὶ παιδιᾷ διατελεῖν· μετὰ δὲ ταῦτα, στρατόπεδον ἐκ τῶν γυναικῶν συναγαγόντα καὶ θύρσοις καθοπλίσαντα, στρατείαν ἐπὶ πᾶσαν ποιήσασθαι τὴν οἰκουμένην. Καταδειῶσαι δὲ καὶ τὰ περὶ τὰς τελετάς, καὶ μεταδοῦναι τῶν μυστηρίων τοῖς εὐσεβέσι τῶν ἀνθρώπων καὶ δίκαιον βίον ἄσχοῦσι. Πρὸς δὲ τούτοις πανταχοῦ πανηγύρεις ἄγειν, καὶ μουσικοὺς ἀγῶνας συντελεῖν, καὶ τὸ σύνολον συλλύοντα τὰ τε νείκη τῶν ἐθνῶν καὶ πόλεων, ἀντὶ τῶν στάσεων καὶ τῶν πολέμων ὁμόνοιαν καὶ πολλὴν εἰρήνην παρασκευάζειν.

(C. 65.) Iapji eius contemptores variis modis puniti; inter quos nobilissimi Pentheus, Myrrianus, Lycurgus Theropi, qui de insidiis perfidi Lycurgi Dionysum admonuerat, praemii loco Thraciae regnum et mysteria tradita, quae hinc ad Oragrum devenerunt, eiusque filium Orpheum, orgiorum celeberrimum instauratorem. Triumphans Dionysus spoliisque onus us post Iudicam trium annorum expeditionem Thebas rediit: unde trieterides.

65. Διαβροθείσης δὲ κατὰ πάντα τόπον τῆς τοῦ θεοῦ παρουσίας, καὶ διότι πᾶσιν ἐπεικῶς προσφερόμενος πολλὰ συμβάλλεται πρὸς τὴν ἐξημέρωσιν τοῦ κοινοῦ βίου, πανδημεὶ συναντᾶν αὐτῷ, καὶ προσδέχασθαι μετὰ πολλῆς τιμῆς καὶ χαρᾶς. Ὀλίγων δ' ὄντων τῶν δι' ὑπερηφανίαν καὶ ἀσέβειαν καταφρονούντων, καὶ φασκόντων τὰς μὲν Βάκχας δι' ἀκρᾶσίαν αὐτὸν περιάγεσθαι, τὰς δὲ τελετάς καὶ τὰ μυστήρια φθορᾶς ἕνεκα τῶν ἄλλοτρίων γυναικῶν καταδεικνύειν, κολάζεσθαι τοὺς τοιοῦτους ὑπ' αὐ-

τοῦ παραχοῆμα. Ἐνίοτε γάρ τῃ τῆς φύσεως ὑπερο-
 χῇ χρώμενον τιμωρεῖσθαι τοὺς ἄσεβεῖς, ποτὲ μὲν
 αὐτοῖς ἐμβάλλοντα μανίαν, ποτὲ δὲ ταῖς τῶν γυναι-
 κῶν χερσὶ ζῶντας διαμελίζοντα· ἐνίοτε δὲ καὶ διὰ
 τῆς στρατηγικῆς ἐπινοίας παραδόξως ἀναιρεῖν τοὺς
 ἐναντιοπραγοῦντας. Ἀναδιδόναί γὰρ ταῖς Βάκχαις
 ἀντὶ τῶν θύρσων λόγχας τῷ κιττῷ κεκαλυμμένας τὴν
 ἀκμὴν τοῦ σιδήρου· καὶ τῶν βασιλέων διὰ τὴν ἄγνοι-
 ἀν καταφρονούντων, ὡς ἂν γυναικῶν, καὶ διὰ τοῦτο
 ἀπαρασκεύων ὄντων, ἀνεπίστως ἐπιτιθέμενον κα-
 τακοντίζειν. Τῶν δὲ κολασθέντων ὑπ' αὐτοῦ φασὶν
 ἐπιφανεστάτους εἶναι Πενθέα μὲν παρὰ τοῖς Ἑλλη-
 σι, Μυῶρανον δὲ τὸν βασιλέα παρ' Ἰνδοῖς, Λυκοῦρ-
 γον δὲ παρὰ τοῖς Θραξί. Μυθολογοῦσι γάρ τὸν
 Διόνυσον ἐκ τῆς Ἀσίας μέλλοντα τὴν δύναμιν δια-
 βιβάζειν εἰς τὴν Εὐρώπην, συνθέσθαι φιλίαν πρὸς
 Λυκοῦργον τὸν Θράκης βασιλέα τῆς ἐφ' Ἑλληςπόν-
 τω. Διαβιβάσαντος δὲ αὐτοῦ πρώτας τὰς Βάκχας
 ὡς εἰς φιλίαν χώραν, τὸν μὲν Λυκοῦργον παραγγέ-
 λαι τοῖς στρατιώταις νυκτὸς ἐπιθέσθαι, καὶ τὸν τε
 Διόνυσον καὶ τὰς μαινάδας πάσας ἀνελεῖν· τὸν δὲ
 Διόνυσον παρὰ τινος τῶν ἐγχωρῶν, ὃς ἔκαλεῖτο Θά-
 ροψ, μαθόντα τὴν ἐπιβουλήν, καταπλαγῆναι, διὰ
 τὸ τὴν δύναμιν ἐν τῷ πέραν εἶναι, παντελῶς δὲ ὀλί-
 γους αὐτῷ τῶν φίλων συνδιαβεβηκέναι. Διόπερ λά-
 θρα τούτου διαπλεύσαντος πρὸς τὸ σφέτερον στρα-
 τόπεδον, τὸν μὲν Λυκοῦργὸν φασὶν ἐπιθέμενον ταῖς
 μαινάσιν ἐν τῷ καλουμένῳ Νυσίῳ, πάσας ἀποκτεῖ-
 ναι· τὸν δὲ Διόνυσον περαιώσαντα τὰς δυνάμεις,

μάχη κρατῆσαι τῶν Θρακῶν, καὶ τὸν Λυκοῦργον ζωγρήσαντα τυφλώσαι τε καὶ πᾶσαν αἰκίαν εἰσενεγκάμενον ἀναστραυρῶσαι. Μετὰ δὲ ταῦτα, τῷ μὲν Θάροπι χάριν ἀποδιδόντα τῆς εὐεργεσίας, παραδοῦναι τὴν τῶν Θρακῶν βασιλείαν, καὶ διδάξαι τὰ κατὰ τὰς τελετὰς ὄργια· Θάροπος δ' υἱὸν γενόμενον Οἰάγρον παραλαβεῖν τὴν τε βασιλείαν καὶ τὰς ἐν τοῖς μυστηρίοις τελετὰς παραδεδομένας· ὡς ὕστερον Ὀρφεῖα τὸν Οἰάγρου μαθόντα παρὰ τοῦ πατρός, καὶ φύσει καὶ παιδείᾳ τῶν ἀπάντων διενεγκόντα, πολλὰ μεταθεῖναι τῶν ἐν τοῖς ὄργιοις· διὸ καὶ τὰς ὑπὸ τοῦ Διονύσου γενομένας τελετὰς, Ὀρφικὰς προσαγορευθῆναι. Τῶν δὲ ποιητῶν τινές, ὧν ἐστὶ καὶ Ἀντίμαχος, ἀποφαίνονται τὸν Λυκοῦργον οὐ Θρακῆς, ἀλλὰ τῆς Ἀραβίας γεγονέναι βασιλεῖα, καὶ τῷ τε Διονύσῳ καὶ ταῖς Βάκχαις τὴν ἐπίθεσιν ἐν τῇ κατὰ τὴν Ἀραβίαν Νύση πεποιῆσθαι. Τὸν δ' οὖν Διόνυσόν φασι κολάσαντα μὲν τοὺς ἀσεβεῖς, ἐπιεικῶς δὲ προσενεχθέντα τοῖς ἄλλοις ἀνθρώποις, ἐκ τῆς Ἰνδικῆς ἐπ' ἐλέφαντος τὴν εἰς Θήβας ἐπάνοδον ποιήσασθαι. Τριετοῦς δὲ διαγεγενημένου τοῦ σύμπαντος χρόνου, φασὶ τοὺς Ἕλληνας ἀπὸ ταύτης τῆς αἰτίας ἄγειν τὰς τριετηρίδας. Μυθολογοῦσι δ' αὐτὸν καὶ λαφύρων ἡθροικότα πλῆθος, ὡς ἂν ἀπὸ τηλικαύτης στρατείας, πρῶτον τὸν ἀπάντων καταγαγεῖν Θρίαμβον εἰς τὴν πατρίδα.

(C. 66.) Enumeratis regionibus, quae de Dionysi patria continent, referre Diodorus instituit Libycas de eo narrationes, a Dionysio (c. 52.) servatas, quibus et alii scriptores graeci consona tradiderint.

66. Αὐτῶν μὲν οὖν αἱ γενέσεις συμφωνοῦσι

μάλιστα παρὰ τοῖς παλαιοῖς. Ἀμφισβητοῦσι δὲ καὶ πόλεις οὐκ ὀλίγαι Ἑλληνίδες τῆς τούτου τεκνώσεως. Καὶ γὰρ Ἡλεῖοι καὶ Νάξιοι, πρὸς δὲ τούτοις οἱ τὰς Ἐλευθεράς οἰκοῦντες, καὶ Τῆσιοι καὶ πλείους ἕτεροι παρ' ἑαυτοῖς ἀποφαίνονται τεκνωθῆναι. Καὶ Τῆσιοι μὲν τεκμήριον φέρουσι τῆς παρ' αὐτοῖς γενέσεως τοῦ Θεοῦ, τὸ μέχρι τοῦ νῦν τεταγμένοις χρόνοις ἐν τῇ πόλει πηγὴν αὐτομάτην ἐκ τῆς γῆς οἴνου ῥεῖν εὐωδία διαφέροντος· τῶν δ' ἄλλων οἱ μὲν ἱερὰν Διονύσου δεικνύουσι τὴν χώραν, οἱ δὲ ναοὺς καὶ τεμένη διαφερόντως ἐκ παλαιῶν χρόνων αὐτῷ καθιδρυμένα. Καθόλου δ' ἐν πολλοῖς τόποις τῆς οἰκουμένης ἀπολειπότος τοῦ Θεοῦ σημεῖα τῆς ἰδίας εὐεργεσίας ἅμα καὶ παρουσίας, οὐδὲν παράδοξον ἐκάστους νομίζειν, οἰκειότητά τινα γεγονέναι τῷ Διονύσῳ πρὸς τὴν ἑαυτῶν πόλιν τε καὶ χώραν. Μαρτυρεῖ δὲ τοῖς ὑφ' ἡμῶν λεγομένοις καὶ ὁ ποιητὴς ἐν τοῖς ὕμνοις, λέγων περὶ τῶν ἀμφισβητούντων τῆς τούτου γενέσεως, καὶ ἅμα τεκνωθῆναι παρεισάγων αὐτὸν ἐν τῇ κατὰ τὴν Ἀραβίαν Νύση,

Οἱ μὲν γὰρ Δρακάνῳ σ', οἱ δ' Ἰκάρῳ ἠνεμοέσση
 Φάσ', οἱ δ' ἐν Νάξῳ, δῖον γένος, Εἰραφιῶτα,
 Οἱ δὲ σ' ἐπ' Ἀλφειῷ, ποταμῷ βαθυδινήνenti,
 Ἄλλοι δ' ἐν Θήβησιν, ἄναξ, σὲ λέγουσι γενέσθαι,
 Ψευδόμενοι· σὲ δ' ἔτικτε πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε,
 Πολλὸν ἀπ' ἀνθρώπων, κρύπτων λευκῶλενον Ἴηρην
 Ἔστι δὲ τις Νύση, ὕπατον ὄρος, ἀνθέον ὕλην,
 Τηλοῦ Φοινίκης, σχεδὸν Αἰγύπτιοις ῥοαίων.

Οὐκ ἀγνοῶ δ' ὅτι καὶ τῶν τῆν Αἰβύην νεμυσίων οἱ

παρὰ τὸν ὠκεανὸν οἰκοῦντες ἀμφιβητοῦσι τῆς τοῦ θεοῦ γενέσεως, καὶ τὴν Νύσαν καὶ τὰλλα τὰ περὶ αὐτοῦ μυθολογούμενα παρ' ἑαυτοῖς δεικνύουσι γεννημένα, καὶ πολλὰ τεκμήρια τούτων μέχρι τοῦ καθ' ἡμᾶς βίου διαμένειν κατὰ τὴν χώραν φασί· πρὸς δὲ τούτοις, ὅτι πολλοὶ τῶν παλαιῶν παρ' Ἑλλησι μυθογράφων καὶ ποιητῶν συμφωνούμενα τούτοις ἱστοροῦσι, καὶ τῶν μεταγενεστέρων συγγραφέων οὐκ ὀλίγοι. Διόπερ, ἵνα μηδὲν παραλείπωμεν τῶν ἱστορημένων περὶ Διονύσου, διέξιμεν ἐν κεφαλαίοις τὰ παρὰ τοῖς Λίβυσι λεγόμενα, καὶ τῶν Ἑλληνικῶν συγγραφέων ὅσοι τούτοις σύμφωνα γεγράφασι, καὶ Διονυσίῳ τῷ συνταξαμένῳ τὰς παλαιὰς μυθοποιίας. Οὗτος γὰρ τὰ τε περὶ τὸν Διόνυσον καὶ τὰς Ἀμαζόνας, ἔτι δὲ τοὺς Ἀργοναύτας, καὶ τὰ κατὰ τὸν Ἰλιακὸν πόλεμον πραχθέντα, καὶ πόλλ' ἕτερα συντέτακται, παρατιθεῖς τὰ ποιήματα τῶν ἀρχαίων, τῶν τε μυθολόγων καὶ τῶν ποιητῶν.

(C. 67.) Dionysio igitur auctore, Linus musicus ideinque Herculis, Thamyris et Orphei in hac arte doctor, allatis a Cadmo literis primus usus, res Dionysi perscripsit; iisdem usi sunt Orpheus et Pronapis, Homeri magister, nec non Thymoetas, qui Libyam et Nysam montem ipse adiit, et redux inde carmen fecit, Phrygiae poëseos nomine dictum.

67. Φησὶ τοίνυν παρ' Ἑλλησι πρῶτον εὐρετὴν γενέσθαι Λίνον ὄρθων καὶ μέλους· ἔτι δέ, Κάδμου κομίσαντος ἐκ Φοινίκης τὰ καλούμενα γράμματα, πρῶτον εἰς τὴν Ἑλληνικὴν μεταθεῖναι διάλεκτον, καὶ τὰς προσηγορίας ἐκάστω τάξαι, καὶ τοὺς χαρακτῆρας διατυπῶσαι. Κοινῇ μὲν οὖν τὰ γράμματα Φοινίκια κληθῆναι, διὰ τὸ παρὰ τοὺς Ἕλληνας ἐκ

Φοινίκων μετενεχθῆναι· ἰδίᾳ δέ, τῶν Πελασγῶν πρώτων χρησαμένων τοῖς μετατεθειτοῖς χαρακτῆρσι, Πελασγικὰ προσαγορευθῆναι. Τὸν δὲ Αἶνον ἐπὶ ποιητικῇ καὶ μελωδίᾳ θαυμασθέντα, μαθητὰς σχεῖν πολλοὺς, ἐπιφανεστάτους δὲ τρεῖς, Ἡρακλέα, Θάμυριν, καὶ Ὀρφέα. Τούτων δὲ τὸν μὲν Ἡρακλέα κιθαρίζειν μανθάνοντα, διὰ τὴν τῆς ψυχῆς βραδύτητα, μὴ δύνασθαι δέξασθαι τὴν μάθησιν· ἔπειθ' ὑπὸ τοῦ Αἶνου πληγαῖς ἐπιτιμηθέντα, διοργισθῆναι, καὶ τῇ κιθάρᾳ τὸν διδάσκαλον, πατάξαντα, ἀποκτεῖναι. Θάμυριν δὲ φύσει διαφόρῳ κεχορηγημένον, ἐκπονῆσαι τὰ περὶ τὴν μουσικὴν, καὶ κατὰ τὴν ἐν τῷ μελωδεῖν ὑπεροχὴν φάσκειν ἑαυτὸν τῶν Μουσῶν ἐμμελέστερον ἄδειν. Διὸ καὶ τὰς θεὰς αὐτῷ χολωθεῖσας τὴν τε μουσικὴν ἀφελῆσθαι, καὶ πηρῶσαι· καθάπερ καὶ τὸν Ὀμηρον τούτοις προσμαστρυεῖν, λέγοντα,

— ἔνθα τε Μοῦσαι

Ἄντόμεναι Θάμυριν τὸν Θρήϊκα παῦσαν ἀοιδίης.
καὶ ἔτι,

Αἱ δὲ χολωσάμεναι πηρὸν θέσαν· αὐτὰρ ἀοιδὴν
Θεσπεσίην ἀφέλοντο, καὶ ἐκλέλαθον κιθαριστύν.
Περὶ δὲ Ὀρφείως τοῦ τρίτου μαθητοῦ κατὰ μέρος ἀναγράφομεν, ὅταν τὰς πράξεις αὐτοῦ διεξιῶμεν. Τὸν δ' οὖν Αἶνον φασὶ τοῖς Πελασγικοῖς γράμμασι συνταξάμενον τὰς τοῦ πρώτου Διονύσου πράξεις καὶ τὰς ἄλλας μυθολογίας, ἀπολιπεῖν ἐν τοῖς ὑπομνήμασιν. Ὅμοίως δὲ τούτοις χρήσασθαι τοῖς Πελασγικοῖς γράμμασι τὸν Ὀρφέα, καὶ Προναπίδην τὸν

Ὁμήρου διδάσκαλον, εὐφυῆ γεγονότα μιλοποιδόν. Πρὸς δὲ τούτοις, Θυμοίτην τὸν Θυμοίτου τοῦ Λυσόμεδοντος, κατὰ τὴν ἡλικίαν γεγονότα τοῦ Ὁρφέως, πλανηθῆναι κατὰ πολλοὺς τόπους τῆς οἰκουμένης, καὶ παραβαλεῖν τῆς Λιβύης εἰς τὴν πρὸς ἑσπέραν χώραν [τῆς οἰκουμένης] ἕως ὠκεανοῦ· θεάσασθαι δὲ καὶ τὴν Νύσαν, ἐν ἣ μυθολογοῦσιν οἱ ἐγχώριοι ἄρχαῖοι τραφῆναι τὸν Διόνυσον, καὶ τὰς κατὰ μέρος τοῦ θεοῦ τούτου πράξεις μαθόντα παρὰ τῶν Νυσαέων, συντάξασθαι τὴν Φρυγίαν ὀνομαζομένην ποίησιν, ἀρχαῖκῶς τῇ τε διαλέκτῳ καὶ τοῖς γράμμασι χρησάμενον.

(C. 68. 69.) Ex ista traditione Ammon, rex Libyae, qui Rheam, Coeli filiam, duxerat uxorem, e virgine Amalthea, forte oblata, Dionysum procreavit. Amaltheam praefecit regioni, a forma sua Hesperii cornu, post a regina cornu Amaltheae nuncupatae: sed filium, ut a Rheae irsidiis servaret, transtulit Nysam, quae urbs fuit insulae amoenissimae, et arboribus, (C. 69.) Iontibus, antro inprimis Nympharum longe iucundissimae.

68. Φησὶ δ' οὖν Ἀμμωνα, βασιλεύοντα μέρους τῆς Λιβύης, Οὐρανοῦ γῆμαι θυγατέρα τὴν προσαγορευομένην Ῥέαν, ἀδελφὴν οὖσαν Κρόνου τε καὶ τῶν ἄλλων Τιτάνων. Ἐπιόντα δὲ τὴν βασιλείαν, εὐρεῖν πλησίον τῶν Κεραυνίων καλουμένων ὄρων, παρθένον τῷ κάλλει διαφέρουσαν, Ἀμαλθίαν ὄνομα. Ἐρασθέντα δ' αὐτῆς καὶ πλησιάσαντα, γεννησάμενα παῖδα τῷ τε κάλλει καὶ τῇ ὀσμῇ θαυμαστόν, καὶ τὴν μὲν Ἀμαλθίαν ὑποδείξαι κυρίαν τοῦ σύνεγγυς τόπου παριός, ὄντος τῷ σχήματι παραπλησίου κέραυ βοός, ἀφ' ἧς αἰτίας Ἑσπέρου Κέρας προσαγορευθῆναι· διὰ δὲ τὴν ἀρετὴν τῆς χώρας, εἶναι πλή-

ρη παντοδαπῆς ἀμπέλου, καὶ τῶν ἄλλων δένδρων τῶν ἡμέρους φερόντων καρπούς. Τῆς δὲ προειρημένης γυναικὸς τὴν δυναστείαν παραλαβούσης, ἀπὸ ταύτης τὴν χώραν Ἀμαλθίας Κέρας ὀνομασθῆναι. Διὸ καὶ τοὺς μεταγενεστέρους ἀνθρώπους, διὰ τὴν προειρημένην αἰτίαν, τὴν κρατίστην γῆν καὶ παντοδαποῖς καρποῖς πληθύνουσαν, ὡσαύτως Ἀμαλθίας Κέρας προσαγορεύειν. Τὸν δ' οὖν Ἀμμωνα, φοβούμενον τὴν Ῥέας ζηλοτυπίαν, κρύψαι τὸ γεγονός, καὶ τὸν παῖδα λάθρα μετενεγκεῖν εἰς τινα πόλιν Νύσαν, μακρὰν ἀπ' ἐκείνων τῶν τόπων ἀπηρημένην. Κεῖσθαι δὲ ταύτην ἐν τινὶ νήσῳ περιεχομένη μὲν ὑπὸ τοῦ Τρίτωνος ποταμοῦ, περικυκλήμηνω δὲ καὶ καθ' ἓνα τόπον ἐχούσῃ στενὰς εἰσβολάς, ἃς ὀνομασθαι πύλας Νυσειᾶς. Εἶναι δ' ἐν αὐτῇ χώραν εὐδαίμονα λειμῶσί τε μαλακοῖς διειλημμένην, καὶ κήποις, ὕδασιν ἀρδευομένην δαψιλέσι· δένδρα τε καρποφόρα παντοῖα, καὶ πολλὴν ἄμπελον αὐτοφυῆ, καὶ ταύτης τὴν πλείστην ἀναδενδράδα. Ἰσχύει δὲ καὶ πάντα τόπον εὐπνουν, ἔτι δὲ καθ' ὑπερβολὴν ὑγιειόν· καὶ διὰ τοῦτο τοὺς ἐν αὐτῷ κατοικοῦντας μακροβιωτάτους ὑπάρχειν τῶν πλησιοχώρων. Εἶναι δὲ τῆς νήσου τὴν μὲν πρώτην εἰσβολὴν αὐλωνοειδῆ, σύσκιον ὑψηλοῖς καὶ πυκνοῖς δένδροισιν, ὥστε τὸν ἥλιον μὴ παντάπασι διαλάμπειν διὰ τὴν συνάγκειαν, ἐν γῆν δὲ μόνην ὁρᾶσθαι φωτὸς.

69. Πάντη δὲ κατὰ τὰς παρόδους προχεῖσθαι τηγὰς ὕδατων τῇ γλυκύτητι διαφόρων, ὥστε τὸν τόπον εἶναι τοῖς βουλομένοις ἐνδιατρίψαι προσηνέστα-

τον. Ἐξῆς δὲ ὑπάρχειν ἄντρον τῷ μὲν σχήματι κυκλωτερές, τῷ δὲ μεγέθει καὶ τῷ κάλλει θαυμαστόν. Ὑπερκεῖσθαι γὰρ αὐτοῦ πανταχῇ κρημνὸν πρὸς ὕψος ἐξαίσιον, πέτρας ἔχοντα τοῖς χρώμασι διαφόρους. Ἐναλλάξ γὰρ ἀποστίλβειν, τὰς μὲν θαλαττίαις πορφύραις τὴν χροῶν ἐχούσας παραπλήσιον, τὰς δὲ κυανῶ, τινὰς δ' ἄλλαις φύσεσι περιλαμπομέναις· ὥστε μηδὲν εἶναι χροῶμα τῶν ἐωραμένων παρ' ἀνθρώποις, περὶ τὸν τόπον ἀθεώρητον. Πρὸ δὲ τῆς εἰσόδου πεφυκέναι δένδρα θαυμαστά, τὰ μὲν κάριμα, τὰ δὲ ἀειθαλῆ, πρὸς αὐτὴν μόνον τὴν ἀπὸ τῆς θεᾶς τέρψιν ὑπὸ τῆς φύσεως δεδημιουργημένα· ἐν δὲ τούτοις ἐννοοσεύειν ὄρνεα παντοδαπά ταῖς φύσεσιν, ἃ τὴν χροῶν ἔχειν ἐπιτερπῆ καὶ τὴν μελωδίαν προσηνεστάτην. Διὸ καὶ πάντα τὸν τόπον ὑπάρχειν μὴ μόνον θεοπρεπῆ κατὰ τὴν πρόσωψιν, ἀλλὰ καὶ τὸν ἦχον, ὡς ἂν τῆς αὐτοδιδάκτου γλυκυφωνίας νικώσης τὴν ἐναρμόνιον τῆς τέχνης μελωδίαν. Διελθόντι δὲ τὴν εἰσόδον, θεωρεῖσθαι μὲν ἄντρον ἀναπεπταμένον, καὶ τῇ κατὰ τὸν ἥλιον αὐγῇ περιλαμπόμενον· ἄνθη τε παντοδαπά πεφυκότες, καὶ μάλιστα τὴν τε κασίαν, καὶ τἄλλα τὰ δυνάμενα δι' ἐνιαυτῶν διαφυλάττειν τὴν εὐωδίαν· ὄρῳσθαι δὲ καὶ νυμφῶν εὐνάς ἐν αὐτῷ πλείους ἐξ ἀνθῶν παντοδαπῶν, οὐ χειροποίητους, ἀλλ' ἐξ αὐτῆς τῆς φύσεως ἀνεμμένας θεοπρεπῶς. Κατὰ πάντα δὲ τὸν τῆς περιφερείας κύκλον οὔτ' ἄνθος, οὔτε φύλλον πεπτωκὸς ὄρῳσθαι. Διὸ καὶ τοῖς θεωμένοις οὐ μόνον ἐπι-

τερπῆ φαίνεσθαι τὴν πρόσωπον, ἀλλὰ καὶ τὴν εὐω-
δίαν προσηνεστάτην

(C. 70.) Hoc in antro educatus Dionysus, magistro Aristazo, custode Minerva Tritonia. Quae in eadem erat insula ad amnem Tritonem nata, virgo castissima, artium inventrix, Aegidis debellatrix. Ad cuius monstri vindicandam caedem mater Tellus Gigantes peperit, Diis infensissimos, a Iove, Minerva et Dionysio victos. Huius pueri mira solertia, qua vitium praecipue cultum multorumque fructuum usum aperuit.

70. Εἰς τοῦτο οὖν τὸ ἄντρον τὸν Ἄμμωνα παραγενόμενον παραθέσθαι τὸν παῖδα, καὶ παραδοῦναι τρέφειν Νύση, μιᾷ τῶν Ἀρισταίου θυγατέρων. Ἐπιστάτην δ' αὐτοῦ τάξαι τὸν Ἀρισταῖον, ἄνδρα συνέσει καὶ σωφροσύνη καὶ πάσῃ παιδείᾳ διαφέροντα. Πρὸς δὲ τὰς ἀπὸ τῆς μητριᾶς Ῥέας ἐπιβουλὰς φύλακα τοῦ παιδὸς καταστήσαι τὴν Ἀθηνᾶν, μικρὸν πρὸ τούτων τῶν χρόνων γηγενῆ φανεῖσαν ἐπὶ τοῦ Τριτωνος ποταμοῦ, δι' ὃν καὶ Τριτωνίδα προσηγορεῦσθαι. Μυθολογοῦσι δὲ τὴν θεὸν ταύτην, ἐλομένην τὸν πάντα χρόνον τὴν παρθενίαν, σωφροσύνη διενεγκεῖν, καὶ τὰς πλείστας τῶν τεχνῶν ἐξευρεῖν, ἀγχίνουσι οὖσαν καθ' ὑπερβολὴν· ζηλωσαὶ δὲ καὶ τὰ κατὰ τὸν πόλεμον, ἀλκῆ καὶ θάμῃ διαφέρουσαν· ἄλλα τε πολλὰ προῖξαι μνήμης ἄξια, καὶ τὴν Αἰγίδα προσαγορευομένην ἀνελεῖν, θηρίον τι καταπληκτικὸν καὶ παντελοῦς δυσκαταγώνιστον. Γηγενὲς γὰρ ὑπάρχον, καὶ φυσικῶς ἐκ τοῦ στόματος ἀπλετον ἐκβάλλον φλόγα, τὸ μὲν πρῶτον φανῆναι περὶ τὴν Φρυγίαν, καὶ κατακαῦσαι τὴν χώραν, ἣν μέχρι τοῦ νῦν κατακεκαυμένην Φρυγίαν ὀνομάζεσθαι· ἔπειτ' ἐπελθεῖν τὰ

περὶ τὸν Ταῦρον ὄρη, καὶ συνεχῶς κατακαῦσαι τοὺς ἐξῆς δρυμοὺς μέχρι τῆς Ἰνδικῆς. Μετὰ δὲ ταῦτα πάλιν ἐπὶ θάλατταν τὴν ἐπάνοδον ποιησάμενον, περὶ μὲν τὴν Φοινίκην ἐμπρῆσαι τοὺς κατὰ τὸν Λίβανον δρυμοὺς, καὶ δι' Αἰγύπτου πορευθὲν ἐπὶ τῆς Λιβύης διελθεῖν τοὺς περὶ τὴν ἐσπέραν τόπους, καὶ τὸ τελευταῖον εἰς τοὺς περὶ τὰ Κεραύνια δρυμοὺς κατασκῆψαι. Ἐπιφλεγομένης δὲ τῆς χώρας πάντη, καὶ τῶν ἀνθρώπων τῶν μὲν ἀπολλυμένων, τῶν δὲ διὰ τὸν φόβον ἐκλειπόντων τὰς πατρίδας, καὶ μακρὰν ἐκτοπιζομένων, τὴν Ἀθηναίων φασί, τὰ μὲν συνέσει, τὰ δ' ἀλκῇ καὶ ῥώμῃ περιγενομένην, ἀνελεῖν τὸ θηρίον, καὶ τὴν δορὰν αὐτοῦ περιεπαμένην φορεῖν τῷ στήθει, ἅμα μὲν σκέπης ἕνεκα καὶ τῆς φυλακῆς τοῦ σώματος πρὸς τοὺς ὕστερον κινδύλους, ἅμα δ' ἀρετῆς ὑπόμνημα καὶ δικαίας δόξης. Τὴν δὲ μητέρα τοῦ θηρίου Ἰῆν ὀργιοθεῖσαν, ἀνεῖναι τοὺς ὀνομαζομένους Γίγαντας ἀντιπάλους τοῖς θεοῖς, οὓς ὕστερον ὑπὸ Διὸς ἀναιρεθῆναι, συναγωνιζομένης Ἀθηναίας καὶ Διονύσου μετὰ τῶν ἄλλων θεῶν. Οὐ μὴν ἀλλὰ τὸν Διόνυσον ἐν τῇ Νύσῃ τρεφόμενον καὶ μετέχοντα τῶν καλλίστων ἐπιτηδευμάτων, μὴ μόνον γενέσθαι τῷ κάλλει καὶ τῇ ῥώμῃ διάφορον, ἀλλὰ καὶ φιλότεχνον, καὶ πρὸς πᾶν τὸ χρήσιμον εὐρετικόν. Ἐπινοῆσαι γάρ αὐτόν, ἔτι παῖδα τὴν ἡλικίαν ὄντα, τοῦ μὲν οἴνου τὴν φύσιν τε καὶ χρειάν, ἀποθλίψαντα βότρυς τῆς αὐτοφυοῦς ἀμπέλου· τῶν δ' ὠραίων τὰ δυνάμενα ξηραίνεσθαι καὶ πρὸς ἀποθησαυρισμὸν ὄντα χρήσιμα,

μετὰ δὲ ταῦτα καὶ τὰς ἐκάστων κατὰ τρόπον φυτείας εὐρεῖν, καὶ βουλευθῆναι τῷ γένει τῶν ἀνθρώπων μεταδοῦναι τῶν ἰδίων εὐρημάτων, ἐλπίσαντα διὰ τὸ μέγεθος τῆς εὐεργεσίας ἀθανάτων τεύξασθαι τιμῶν.

(C. 71.) At Rhea ad Titanes reversa, fratrique Saturno iuncta, bellum movit Ammoni: qui superatus Idaeam fugit, Cretamque (unde postea haec insulae nomen,) duxit. Saturni violentiam, postquam in Nysam arina parasset, repressit, sociatis secum Amazonibus ac Minerva, Dionysus, ob insignem clementiam e captivis deus pronuntiatus. Inde libationis origo.

71. Τῆς δὲ περὶ αὐτὸν ἀρετῆς τε καὶ δόξης διαδιδομένης, λέγεται τὴν Ῥέαν ὀργισθεῖσαν Ἄμμωνι, φιλοτιμηθῆναι λαβεῖν ὑποχείριον τὸν Διόνυσον. Οὐ δυναμένην δὲ κρατῆσαι τῆς ἐπιβολῆς, τὸν μὲν Ἄμμωνα καταλιπεῖν, ἀπαλλαγεῖσαν δὲ πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς Τιτᾶνας, συνοικῆσαι Κρόνῳ τῷ ἀδελφῷ. Τοῦτον δ' ὑπὸ τῆς Ῥέας πεισθέντα στρατεῦσαι μετ' αὐτῶν ἐπ' Ἄμμωνα, καὶ γενομένης παρατάξεως, τὸν μὲν Κρόνον ἐπὶ τοῦ προτερήματος ὑπάρξαι· τὸν δὲ Ἄμμωνα σιτοδείᾳ πιεζόμενον φυγεῖν εἰς Κρήτην, καὶ γήμαντα τῶν τότε βασιλευόντων Κουρήτων ἐνὸς θυγατέρα Κρήτην, δυναστεῦσαι τε τῶν τόπων καὶ τὸ προτοῦ τὴν νῆσον Ἰδαίαν καλουμένην ἀπὸ τῆς γυναικὸς ὀνομάσαι Κρήτην. Τὸν δὲ Κρόνον μυθολογοῦσι κρατήσαντα τῶν Ἀμμωνίων τόπων, τούτων μὲν ἄρχειν πικρῶς, ἐπὶ δὲ τὴν Νύσαν καὶ τὸν Διόνυσον στρατεῦσαι μετὰ πολλῆς δυνάμεως. Τὸν δὲ Διόνυσον πυθόμενον τὰ τε τοῦ πατρὸς ἐλαττώματα καὶ τὴν τῶν Τιτάνων ἐπ' αὐτὸν συνδρομήν, ἀθροῖσαι στρατιώτας ἐκ τῆς Νύσης· ὧν εἶναι συντρόφους διακοσίους, διαφόρους τῇ τε ἀλκῇ καὶ τῇ πρὸς αὐ-

τὸν εὐνοίᾳ. Προσλαβέσθαι δὲ καὶ τῶν πλησιοχώρων τοὺς τε Αἰθίους καὶ τὰς Ἀμαζόνας, περὶ ὧν προειρήκαμεν, ὅτι δοκοῦσιν ἄλκῃ διενεγκεῖν, καὶ πρῶτον μὲν στρατείαν [πολλήν] ὑπερόριον στείλασθαι, πολλήν δὲ τῆς οἰκουμένης τοῖς ὅπλοις κατασιρέψασθαι. Μάλιστα δ' αὐτὰς φασὶ παρορμησαί πρὸς τὴν συμμαχίαν Ἀθηναίων, διὰ τὸν ὅμοιον τῆς προαιρέσεως ζῆλον· ὡς ἂν τῶν Ἀμαζόνων ἀντεχομένων ἐπὶ πολὺ τῆς ἀνδρείας καὶ παρθενίας. Διηρημένης δὲ τῆς δυνάμεως, καὶ τῶν μὲν ἀνδρῶν στρατηγούντος Διονύσου, τῶν δὲ γυναικῶν τὴν ἡγεμονίαν ἐχούσης Ἀθηναίων, προσπεσόντας μετὰ τῆς στρατιᾶς τοῖς Τιταῖσι, συνάψαι μάχην. Γενομένης δὲ παρατάξεως ἰσχυρᾶς, καὶ πολλῶν παρ' ἀμφοτέροις πεσόντων, τρωθῆναι μὲν τὸν Κρόνον, ἐπικρατῆσαι δὲ τὸν Διόνυσον, ἀριστεύσαντα κατὰ τὴν μάχην. Μετὰ δὲ ταῦτα τοὺς μὲν Τιτᾶνας φυγεῖν εἰς τοὺς κατακτηθέντας ὑπὸ τῶν περὶ τὸν Ἀμμωνα τόπους· τὸν δὲ Διόνυσον, ἀθροίσαντα πλῆθος αἰχμαλώτων, ἐπανελθεῖν εἰς τὴν Νύσαν. Ἐνταῦθα δὲ τὴν δύναμιν περιστήσαντα καθωπλισμένην τοῖς ἰλοῦσι, κατηγορίαν ποιήσασθαι τῶν Τιτᾶνων καὶ πᾶσαν ὑπόνοιαν καταλιπεῖν, ὡς μέλλοιτα κατακόπτειν τοὺς αἰχμαλώτους. Ἀπολύσαντος δ' αὐτοῦς τῶν ἐγκλημάτων, καὶ τὴν ἐξουσίαν δόντος, εἴτε συστρατεῦειν, εἴτε ἀτιέναι βούλοιντο, πάντα ἐλέσθαι συστρατεῦειν· διὰ δὲ τὸ παράδοξον τῆς σωτηρίας, προσκυνεῖν αὐτοὺς ὡς θεόν. Τὸν δὲ Διόνυσον παράγοντα καθ' ἕνα τῶν αἰχμαλώτων, καὶ

διδόντα σπονδὴν οἴνου, πάντας ἔξορκίσαι, συστρατεύειν ἀδόλως, καὶ μέχρι τελευτῆς βεβαίως διαγωνεῖσθαι. Διὸ καὶ τούτων πρώτων ὑποσπόνδων ὀνομασθέντων, τοὺς μεταγενεστέρους, ἀπομιμουμένους τὰ τότεπραχθέντα, τὰς ἐν τοῖς πολέμοις διαλύσεις σπονδῆς προσαγορεύειν.

(C. 72.) Belli socii etiam Sileni fuerunt, ab antiquissimo Nyssae rege genus et naturam trahentes. In illa expeditione Dionysus in urbe Zabirna Campen, monstrum horrendum, necavit, caeterum probis beneficus, improbis gravis, inde gratus Afris, in ipsosque hostes victos, Saturnum et Rheam, pius ac lenis. Rheae veram, Saturni simulatam benevolentiam superavit honos, quo Dionysus paulo post illorum filium, Iovem, amplexus est.

72. Τοῦ δ' οὖν Διονύσου μέλλοντος στρατεύειν ἐπὶ τὸν Κρόνον, καὶ τῆς δυνάμεως ἐκ τῆς Νύσης ἐξιούσης, μυθολογοῦσιν Ἀρισταῖον τὸν ἐπιστάτην αὐτοῦ θυσίαν τε παρασιῆσαι, καὶ πρῶτον ἀνθρώπων ὡς θεῶ Διονύσω θύσαι. Συστρατεύσαι δέ φασι καὶ τῶν Νυσαέων τοὺς εὐγενεστάτους, οὓς ὀνομάζεσθαι Σιληνοὺς. Πρῶτον γὰρ τῶν ἀπάντων βασιλεῦσαί φασι τῆς Νύσης Σιληνόν, οὗ τὸ γένος ὅθεν ἦν ὑπὸ πάντων ἀγνοεῖσθαι διὰ τὴν ἀρχαιότητα. Ἐχοντας δ' αὐτοῦ κατὰ τὴν ὄσφυν οὐράν, διατελέσαι καὶ τοὺς ἐγγόνους τὸ παράσημον τοῦτο φοροῦντας, διὰ τὴν τῆς φύσεως κοινωνίαν. Τὸν δ' οὖν Διονύσον ἀναξεύξαντα μετὰ τῆς δυνάμεως, καὶ διελθόντα πολλὴν μὲν ἄνυδρον χώραν, οὐκ ὀλίγην δ' ἔρημον καὶ θηριώδη, καταστρατοπεδεῦσαι περὶ πόλιν Λιβυκὴν τὴν ὀνομαζομένην Ζάβιρναν. Πρὸς δὲ ταύτη γηγενὲς ὑπάρχον θηρίον, καὶ πολλοὺς ἀναλίσκον τῶν ἐγχωρίων, τὴν ὀνομαζομένην Κάμπην,

ἀνελεῖν, καὶ μεγάλης τυχεῖν δόξης ἐπ' ἀνδρείαα παρὰ τοῖς ἔγχωροῖσι. Ποιῆσαι δ' αὐτὸν καὶ χῶμα παμμέγεθες ἐπὶ τῷ φονευθέντι θηρίῳ, βουλούμενον ἀθάνατον ὑπολιπεῖν ὑπόμνημα τῆς ἰδίας ἀρετῆς, τὸ καὶ διαμεῖναν μέχρι τῶν νεωτέρων χρόνων. Ἐπειτα τὸν μὲν Διόνυσον προσάγειν πρὸς τοὺς Τιτῆνας, εὐτάκτως ποιούμενον τὰς ὁδοιπορίας, καὶ πᾶσι τοῖς ἔγχωροῖσι φιλανθρώπως προσφερόμενον, καὶ τὸ σύνολον ἑαυτὸν ἀποφαινόμενον στρατεύειν ἐπὶ κολλῶσει μὲν τῶν ἀσεβῶν, εὐεργεσία δὲ τοῦ κοινοῦ γένους τῶν ἀνθρώπων. Τοὺς δὲ Λίβυας, θαυμάζοντας τὴν εὐταξίαν καὶ τὸ τῆς ψυχῆς μεγαλοπρεπές, τροφὰς τε παρέχεσθαι τοῖς ἀνθρώποις δαψιλῆς, καὶ συστρατεύειν προθυμότατα. Συνεγγιζούσης δὲ τῆς δυνάμεως τῇ πόλει τῶν Ἀμμωνίων, τὸν Κρόνον πρὸ τοῦ τείχους παρατάξει λειφθέντα, τὴν πόλιν τυκτὸς ἐμπρηῆσαι, σπεύδοντα εἰς τέλος καταφθεῖραι τοῦ Διονύσου τὰ πατρῷα βασίλεια· αὐτὸν δ' ἀναλαβόντα τὴν γυναῖκα Ῥέαν, καὶ τινὰς τῶν συνηγωνισμένων φίλων, λαθεῖν ἐκ τῆς πόλεως διαδράντα. Οὐ μὴν τὸν γε Διόνυσον ὁμοίαν ἔχειν τούτῳ προαίρεσιν· λαβόντα γὰρ τὸν τε Κρόνον καὶ τὴν Ῥέαν αἰχμαλώτους, οὐ μόνον ἀφεῖναι τῶν ἐγκλημάτων διὰ τὴν συγγένειαν, ἀλλὰ καὶ παρακαλέσαι τὸν λοιπὸν χρόνον γονέων ἔχειν πρὸς αὐτὸν εὐνοίαν τε καὶ τάξιν, καὶ συζῆν τιμωμένους ὑπ' αὐτοῦ μάλιστα πάντων. Τὴν μὲν οὖν Ῥέαν διατελέσαι πάντα τὸν βίον ὡς νιδὸν ἀγαπῶσαν, τὸν δὲ Κρόνον ὑπουλον ἔχειν τῆς εὐνοίας. Γενέσθαι δ' αὐτοῖς περὶ τούτους τοὺς χρό-

ρους υἱόν, ὃν προσαγορευθῆναι Δία, τιμηθῆναι δὲ μεγάλως ὑπὸ τοῦ Διονύσου, καὶ δι' ἀρετὴν ἐν τοῖς ὕστερον χρόνοις γενέσθαι πάντων βασιλεῖα.

(C. 73.) Ammoni patri, quod vera praedixerat, Dionysus oraculum condidit, divinosque honores decrevit. Uterque cur cornutus. Oraculo huic morem ipse gerens, Aegyptum invadit, Iovem ei praeficit regem, adiuncto tutore Olympo: idem fructuum usuram docet, similiterque reliquas orbis partes, imperio ultro parentes, artibus suis excolit. Tam ex India regressus, patri fert Cretensibusque suppetias, et Titanes funditus tollit. Abit denique cum Ammone ad immortales: quo facto Iupiter universi mundi rex constitutus.

73. Τῶν δὲ Λιβύων εἰρηκότων αὐτῷ, πρὸ τῆς μάχης, ὅτι καθ' ὃν καιρὸν ἐξέπεσεν ἐκ τῆς βασιλείας Ἄμμων, τοῖς ἐγγωρίοις προειρηκῶς εἶη, τεταγμένοις χρόνοις ἤξειν υἱὸν αὐτοῦ Διονύσον, καὶ τὴν τε πατρῴαν ἀνακτήσεσθαι βασιλείαν, καὶ πάσης τῆς οἰκουμένης κυριεύσαντα, θεὸν νομισθῆσεσθαι· ὑπολαβὸν ἀληθῆ γεγονέναι μάντιν, τό τε χρηστήριον ἰδρύσατο τοῦ πατρός, καὶ τὴν πόλιν οἰκοδομήσας, τιμὰς ὥρισεν ὡς θεῷ, καὶ τοὺς ἐπιμελησομένους τοῦ μαντείου κατέστησε. Παραδεδόσθαι δὲ τὸν Ἄμμωνα σχεῖν κριοῦ κεφαλὴν τετυπωμένην, παράσημον ἐσχηκότος αὐτοῦ τὸ κράνος κατὰ τὰς στρατείας. Εἰσὶ δ' οἱ μυθολογοῦντες αὐτῷ πρὸς ἀλήθειαν γενέσθαι φυσικῶς καθ' ἑκάτερον μέρος τῶν κροτάφων κερᾶτια· διὸ καὶ τὸν Διονύσον, υἱὸν αὐτοῦ γεγυνότα, τὴν ὁμοίαν ἔχειν πρόσωπον, καὶ τοῖς ἐπιγινομένοις τῶν ἀνθρώπων παραδεδόσθαι τὸν θεὸν τοῦτον γεγυνότα κερᾶτιαν. Μετὰ δ' οὖν τὴν τῆς πόλεως οἰκοδομίαν καὶ τὴν περὶ τὸ χρηστήριον κατὰστασιν, ἠρώτῳ φασὶ τὸν Διονύσον χρῆσασθαι

τῷ θεῷ περὶ τῆς στρατείας, καὶ λαβεῖν παρὶ τοῦ
 πατρὸς χρησμόν, ὅτι τοὺς ἀνθρώπους εὐεργετῶν,
 τεύξεται τῆς ἀθανασίας. Διὸ καὶ μετεωρισθέντα
 τῇ ψυχῇ, τὸ μὲν πρῶτον ἐπὶ τὴν Αἴγυπτον στρα-
 τεῦσαι, καὶ τῆς χώρας κατασιῆσαι βασιλεία Δία,
 τὸν Κρόνου καὶ Ῥέας παῖδα, τὴν ἡλικίαν νέον ὄντα.
 Παρακατασιῆσαι δ' αὐτῷ καὶ ἐπισιάντην Ὀλυμπον,
 ὑφ' οὗ τὸν Δία παιδευθέντα, καὶ πρωτεύσαντα
 κατ' ἀρετὴν, Ὀλύμπιον προσαγορευθῆναι. Τὸν δ'
 οὖν Διόνυσον λέγεται διδάξαι τοὺς Αἰγυπτίους τὴν
 τε τῆς ἀμπέλου φυτείαν καὶ τὴν χρῆσιν, καὶ τὴν
 παράθισιν τοῦ τε οἴνου καὶ τῶν ἀκροδρῶν, καὶ
 τινῶν ἄλλων καρπῶν. Πάντη δὲ διαδιδομένης περὶ
 αὐτοῦ φήμης ἀγαθῆς, μηδέμια καθάπερ πρὸς πο-
 λέμιον ἀντιτάσσεσθαι, πάντας δὲ προθύμως ὑπα-
 κούοντας, ἐπαίνοισι καὶ θυσίαις ὡς θεὸν τιμᾶν.
 Ἐπὶ δ' αὐτῷ τρόπῳ ἐπελθεῖν φασὶ τὴν οἰκουμένην,
 ἐξημεροῦντα μὲν τὴν χώραν ταῖς φυτείαις, εὐεργε-
 τοῦντα δὲ τοὺς λαοὺς μεγάλαις τιμαῖς καὶ χάρισι
 πρὸς τὸν αἰῶνα. Διὸ καὶ πάντας τοὺς ἀνθρώπους
 ἐν ταῖς πρὸς τοὺς ἄλλους θεοὺς τιμαῖς οὐχ ὁμοίαν
 ἔχοντας προαίρεσιν ἀλλήλοις, σχεδὸν ἐπὶ μόνου τοῦ
 Διονύσου συμφωνουμένην ἀποδεικνύειν μαρτυρίαν
 τῆς ἀθανασίας. Οὐθένα γὰρ οὐθ' Ἑλλήνων, οὔτε
 βαρβάρων ἄμοιρον εἶναι τῆς τούτου δωρεῆς καὶ χά-
 ριτος· ἀλλὰ καὶ τοὺς ἀπηργιωμένην ἔχοντας χώραν,
 ἢ πρὸς φυτείαν ἀμπέλου παντελοῦς ἀπηλλοτριωμένην,
 μαθεῖν τὸ κατασκευαζόμενον ἐκ τῶν κριθῶν πόμα,
 βραχὺ λειπόμενον τῆς περὶ τὸν οἶνον εὐωδίας. Τὸν

ὃ οὖν Διόνυσόν φασι τὴν κατάβασιν ἐκ τῆς Ἰνδι-
 τῆς ἐπὶ τὴν Θάλατταν ταχεῖαν ποιησάμενον, κατα-
 λαβεῖν ἅπαντας τοὺς Τιτῆνας ἠθροικότας δυνάμεις,
 καὶ διαβεβηκότας εἰς Κρήτην ἐπ' Ἄμμωνα. Προς-
 βροθηκότος δὲ καὶ τοῦ Διὸς ἐκ τῆς Αἰγύπτου τοῖς
 περὶ τὸν Ἄμμωνα, καὶ πολέμου μεγάλου συνεστῶ-
 τος ἐν τῇ νήσῳ, ταχέως καὶ τοὺς περὶ τὸν Διόνυ-
 σον καὶ τὴν Ἀθηνᾶν, καὶ τινὰς τῶν ἄλλων θεῶν
 νομισθέντων συνδραμεῖν εἰς Κρήτην. Γενομένης δὲ
 παρατάξεως μεγάλης, ἐπικρατῆσαι τοὺς περὶ τὸν
 Διόνυσον, καὶ πάντας ἀνελεῖν τοὺς Τιτῆνας. Μετὰ
 δὲ ταῦτα Ἄμμωνος καὶ Διονύσου μεταστάντων ἐκ
 τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως εἰς τὴν ἀθανασίαν, τὸν Δία
 φασὶ βασιλεῦσαι τοῦ σύμπαντος κόσμου, κεκολα-
 σμένων τῶν Τιτῆνων, καὶ μηδενὸς ὄντος τοῦ τολμή-
 σοντος δι' ἀσέβειαν ἀμφισβητῆσαι τῆς ἀρχῆς.

(C. 74.) Etiam Afri de altero Dionyso, Aegyptio, et tertio,
 Iovis ac Semeles f., solennia narrant, ita, ut postremo fere supe-
 riorum res gestae adscribantur. Quod simili exemplo Herculis
 illustratur.

74. Τὸν μὲν οὖν πρῶτον Διόνυσον, ἐξ Ἄμμω-
 νος καὶ Ἀμαλθείας γενόμενον, τοιαύτας οἱ Αἰβυες
 ἱστοροῦσιν ἐπιτελέσασθαι πράξεις· τὸν δὲ δευτερόν
 φασιν ἐξ Ἰοῦς τῆς Ἰνᾶχου Διὶ γενόμενον, βασιλεῦ-
 σαι μὲν τῆς Αἰγύπτου, καταδειξαι δὲ τὰς τελετάς·
 τελευταῖον δὲ τὸν ἐκ Διὸς καὶ Σεμέλης τεκνωθέντα,
 παρὰ τοῖς Ἑλλήσι ζηλωτὴν γενέσθαι τῶν προτέρων.
 Τὰς δ' ἀμφοτέρων προαιρέσεις μιμησάμενον, στρα-
 τεῦσαι μὲν ἐπὶ πᾶσαν τὴν οἰκουμένην, στήλας δ'

οὐκ ὀλίγας ἀπολιπεῖν τῶν ὄρων τῆς στρατείας· καὶ τὴν μὲν χώραν ἐξημεροῦν ταῖς φυτεῖαις, στρατιωτιδας δὲ ἐπιλέξασθαι γυναῖκας, καθάπερ καὶ ὁ παλαιὸς τὰς Ἀμαζόνας. Ἐνεργῆσαι δ' ἐπὶ πλεῖον καὶ τὰ περὶ τοὺς ὄργιασμούς, καὶ τελετὰς ἃς μὲν μεταθεῖναι πρὸς τὸ κρεῖττον, ἃς δ' ἐπινοῆσαι. Διὰ δὲ τὸ πλῆθος τοῦ χρόνου τῶν προτέρων εὐρετῶν ἀγνοηθέντων ὑπὸ τῶν πολλῶν, τοῦτον κληρονομησαί τὴν τῶν προγενεστέρων προαίρεσίν τε καὶ δόξαν. Οὕτως ἐπὶ τούτου δὲ μόνον συμβῆναι τὸ προειρημένον, ἀλλὰ καὶ μετὰ ταῦτα ἐφ' Ἡρακλέους. Διοῖν γὰρ ὄντοις τῶν προγενεστέρων τῶν τὴν αὐτὴν ἐσχηκότων προσηγορίαν, τὸν μὲν ἀρχαιότερον Ἡρακλῆα μυθολογεῖσθαι γεγονέναι παρ' Αἰγυπτίοις, καὶ πολλὴν τῆς οἰκουμένης τοῖς ὕπλοις καταστρεψάμενον, θέσθαι τὴν ἐπὶ τῆς Λιβύης στήλην· τὸν δὲ δευτέρου ἐκ Κρήτης, ἓνα τῶν Ἰδαίων ὄντα Δακτύλων, καὶ γενόμενον γόητα καὶ στρατηγικόν, συστήσασθαι τὸν Ὀλυμπιακὸν ἀγῶνα· τὸν δὲ τελευταῖον, μικρὸν πρὸ τῶν Τρωϊκῶν ἐξ Ἀλκμήνης καὶ Διὸς τεκνωθέντα, πολλὴν ἐπελθεῖν τῆς οἰκουμένης, ὑπηρετοῦντα τοῖς Εὐρυσθέως προστάγμασι. Ἐπιτυχόντα δὲ πᾶσι τοῖς ἄθλοις, θέσθαι μὲν καὶ στήλην, τὴν ἐπὶ τῆς Εὐρώπης· διὰ δὲ τὴν ὁμωνυμίαν καὶ τὴν τῆς προαιρέσεως ὁμοιότητα, χρόνων ἐπιγενομένων, τελευτήσαντα κληρονομησαί τὰς τῶν ἀρχαιοτέρων πράξεις, ὡς ἐνὸς Ἡρακλέους γεγονότος ἐν παντὶ τῷ πρώτῳ αἰῶνι. Ἐπερὶ δὲ τοῦ πλείους Διονύσου γεγονέναι, σὺν ἄλλαις ἀποδείξεσι πειροῦνται φέρειν καὶ

τὴν ἐκ τῆς τιτανομαχίας. Συμφωνουμένου γὰρ παρὰ
 πᾶσιν, ὅτι Διόνυσος τῷ Διὶ συνηγωνίσαιτο τὸν πρὸς
 τοὺς Τιτᾶνας πόλεμον, οὐδαμῶς πρέπειν φασὶ τὴν
 τῶν Τιτάνων γενεὰν τιθέναι κατὰ τοὺς τῆς Σεμέλης
 χρόνους, οὐδὲ Κάδμον τὸν Ἀγήνορος ἀποφαίνεσθαι
 πρεσβύτερον εἶναι τῶν Ὀλυμπίων θεῶν. Οἱ μὲν οὖν
 Δίβυες περὶ Διονύσου τοιαῦτα μυθολογοῦσιν·
 ἡμεῖς δὲ τὴν ἐν ἀρχῇ πρόθεσιν τετελειωκότες, αὐ-
 τοῦ περιγράψομεν τὴν τρίτην βίβλον.

D I O D O R I S I C U L I
B I B L I O T H E C A E
H I S T O R I C A E
Q U A E S U P E R S U N T.

A D
O P T I M O R U M L I B R O R U M F I D E M
A C C U R A T E E D I T A.

E D I T I O S T E R E O T Y P A.

T O M . I I .

L I P S I A E
S U M P T I B U S O T T O N I S H O L T Z E .
1872.

LIPSIAE.

Impresserunt Metzger & Wittig.

ΤΑ ΔΕ ΕΝΕΣΤΙΝ

ΕΝ ΤΗ ΤΕΤΑΡΤΗ

ΤΩΝ ΔΙΟΔΩΡΟΥ ΒΙΒΛΩΝ.

α. Προοίμιον περὶ τῶν παρὰ τοῖς Ἑλλησιν ἱστοροουμένων κατὰ τοὺς ἀρχαιοτάτους χρόνους.

β'. Περὶ τῶν ἐπιφανειστίων ἡρώων τε καὶ ἡμιθέων, καὶ καθόλου τῶν κατὰ πόλεμον ἀξιολογόν τι κατειργασμένων.

γ'. Περὶ Διονύσου, Πριάπου, Ἐρμαφροδίτου, καὶ Μουσῶν.

δ'. Περὶ Ἡρακλέους καὶ τῶν δώδεκα ἄθλων, καὶ τῶν ἄλλων τῶν πραχθέντων ὑπ' αὐτοῦ μέχρι τῆς ἀποθνήσκουσας.

ε'. Περὶ τῶν Ἀργοναυτῶν, περὶ τε Μηδείας καὶ τῶν Πελίου θυγατέρων.

ς'. Περὶ τῶν ἀπογόνων τοῦ Ἡρακλέους.

ζ'. Περὶ Θησέως καὶ τῶν ἄθλων αὐτοῦ.

η'. Περὶ τῶν ἐπὶ ἐπὶ Θήβας.

θ'. Περὶ τῶν ἐπιγόνων τῶν ἐπὶ ἐπὶ Θήβας.

ι'. Περὶ Νηλέως καὶ τῶν ἀπογόνων αὐτοῦ.

ια'. Περὶ Λαπιθῶν καὶ Κενταύρων.

ιβ'. Περὶ Ἀσκληπιοῦ καὶ τῶν ἀπογόνων αὐτοῦ.

ιγ'. Περὶ τῶν Ἀσωποῦ θυγατέρων, καὶ τῶν Αἰακῶ
γενομένων υἱῶν.

ιδ'. Περὶ Πέλοπος, καὶ Ταντάλου, καὶ Οἰνομαου,
καὶ Νιόβης.

ιε'. Περὶ Δαρδάνου καὶ τῶν ἀπογόνων αὐτοῦ, μέ-
γρι τοῦ Πριάμου.

ις'. Περὶ Δαιδάλου, καὶ Μινωταύρου, καὶ τῆς
Μίνως στρατείας εἰς Σικελίαν ἐπὶ Κώκαλον βασιλέα.

ιζ'. Περὶ Ἀρισταίου, καὶ Λάφριδος, καὶ Ἐρυκος,
καὶ Ὠρίωνος.

ΔΙΟΔΩΡΟΥ
ΤΟΥ ΣΙΚΕΛΙΩΤΟΥ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ
ΒΙΒΛΟΣ ΤΕΤΑΡΤΗ.

Explicatis historiae praeae difficultatibus, quibus deterriti scriptores in recentioribus se temporibus continuerint, consilium et argumentum operis sic aperit Diodorus, ut exterorum antiquitati nunc Graecorum antiquissima se adiecturum ostendat. Orditur a fabula Dionysi, vetustissimi quippe et beneficentissimi Dei: (C. 2.) Qui per abortum natus a Semele Cadmea, Iovis amplexus male passa, Nympharumque educationi in antro Nysae traditus, inde nomen accepit. Vini et zythi repertor, et mitioris vitae auctor, itinera usque in Indiam fecit, conditisque in Boeotia Eleutheris pietatem erga patriam demonstravit.

Ὅνκ ἀγνοοῦμεν, ὅτι τοῖς τὰς παλαιὰς μυθολογίας συνταττομένοις συμβαίνει κατὰ τὴν γραφὴν ἐν πολλοῖς ἐλασσοῦσθαι. Ἡ μὲν γὰρ τῶν ἀναγραφομένων ἀρχαιότης δυσεύρετος οὐσα, πολλὴν ἀπορίαν παρέχεται τοῖς γράφοσιν· ἡ δὲ τῶν χρόνων ἀπαγγελία τὸν ἀκριβέστατον ἔλεγχον οὐ προσδεχομένη, καταφρονεῖν ποιεῖ τῆς ἱστορίας τοὺς ἀναγινώσκοντας. Πρὸς δὲ τοῦτοις ἡ ποικιλία καὶ τὸ πλῆθος τῶν γενεαλογουμένων ἡρώων τε καὶ ἡμιθέων, καὶ τῶν ἄλλων ἀνδρῶν, δυσέφικτον ἔχει τὴν ἀπαγγελίαν. Τὸ δὲ μέγιστον καὶ πάντων ἀτοπώτατον, ὅτι συμβαίνει τοὺς ἀναγεγραφότας τὰς ἀρχαιοτάτας πράξεις τε καὶ μυθολογίας, ἀσυμφῶνους εἶναι πρὸς ἀλλήλους.

περ τῶν μεταγενεστέρων ιστοριογράφων οἱ πρωτεύοντες τῇ δόξῃ τῆς μὲν ἀρχαίας μυθολογίας ἀπέστησαν διὰ τὴν δυσχέρειαν, τὰς δὲ νεωτέρας πράξεις ἀναγράφειν ἐπεχείρησαν. Ἐφορος μὲν οὖν ὁ Κυμαῖος, Ἰσοκράτους ὢν μαθητῆς, ὑποστησάμενος γράφειν τὰς κοινὰς πράξεις, τὰς μὲν παλαιὰς μυθολογίας ὑπερέβη, τὰ δ' ἀπὸ τῆς Ἡρακλειδῶν καθόδου προχθέντα συνταξάμενος, ταύτην ἀρχὴν ἐποίησατο τῆς ἱστορίας. Ὅμοίως δὲ τότε Καλλισθένης καὶ Θεόπομπος, κατὰ τὴν αὐτὴν ἡλικίαν γεγονότες, ἀπέστησαν τῶν παλαιῶν μύθων. Ἡμεῖς δὲ τὴν ἐναντίαν τούτοις κρίσιν ἔχοντες, καὶ τὸν ἐκ τῆς ἀναγραφῆς πόρον ὑποστάντες, τὴν πᾶσαν ἐπιμέλειαν ἐποίησάμεθα τῆς ἀρχαιολογίας. Μέγιστα γὰρ καὶ πλεῖστα συνετελέσθησαν πράξεις ὑπὸ τῶν ἡρώων τε καὶ ἡμιθέων, καὶ πολλῶν ἄλλων ἀνδρῶν ἀγαθῶν· ὢν διὰ τὰς κοινὰς εὐεργεσίας οἱ μεταγενέστεροι τοὺς μὲν ἰσοθέους, τοὺς δ' ἡρωϊκαῖς θυσίαις ἐτίμησαν· πάντας δ' ὁ τῆς ἱστορίας λόγος τοῖς καθήκουσιν ἐπαίνοις εἰς τὸν αἰῶνα καθύμνησεν. Ἐν μὲν οὖν ταῖς πρὸ ταύτης βίβλοις τρισὶν ἀνεγράψαμεν τὰς παρὰ τοῖς ἄλλοις ἔθνεσι μυθολογουμένας πράξεις, καὶ τὰ περὶ θεῶν παρ' αὐτοῖς ἱστορούμενα· πρὸς δὲ τούτοις τὰς τοποθεσίας τῆς παρ' ἐκάστοις χώρας, καὶ τὰ φυόμενα παρ' αὐτοῖς θηρία καὶ τἄλλα ζῷα καὶ καθόλου πάντα τὰ μνήμης ἄξια καὶ παραδοξολογούμενα διεξιόντες· ἐν ταύτῃ δὲ τὰ παρὰ τοῖς Ἕλλησιν ἱστορούμενα κατὰ τοὺς ἀρχαιοτάτους χρόνους περὶ τῶν ἐπιφανεστάτων ἡρώων τε καὶ ἡμιθέων, καὶ καθόλου τῶν κατὰ πό-

λεμον ἀξιόλογόν τι κατειργασμένων, ὁμοίως δὲ καὶ τῶν ἐν εἰρήνῃ τι χρήσιμον εἰς τὸν κοινὸν βίον εὐρόντων, ἢ νομοθετησάντων. Ποιησόμεθα δὲ τὴν ἀρχὴν ἀπὸ Διονύσου, διὰ τὸ καὶ παλαιὸν εἶναι σφόδρα τοῦτον, καὶ μεγίστας εὐεργεσίας κατατεθεῖσθαι τῇ γένει τῶν ἀνθρώπων. Εἴρηται μὲν οὖν ἡμῖν ἐν ταῖς προειρημέναις βίβλοις, ὅτι τινὲς τῶν βαρβάρων ἀντιποιοῦνται τῆς γενέσεως τοῦ θεοῦ τούτου. Αἰγύπτιοι μὲν γάρ τὸν παρ' αὐτοῖς θεὸν Ὅσιριν ὀνομαζόμενον φασιν εἶναι τὸν παρ' Ἑλλήσι Διονύσον καλούμενον. Τοῦτον δὲ μυθολογοῦσιν ἐπελθεῖν ἅπασαν τὴν οἰκουμένην, εὐρετὴν γενόμενον τοῦ οἴνου, καὶ τὴν φυτείαν διδάξαι τῆς ἀμπέλου τοὺς ἀνθρώπους, καὶ διὰ ταύτην τὴν εὐεργεσίαν τυχεῖν συμφουμένης ἀθανασίας. Ὅμοίως δὲ τοὺς Ἰνδοὺς τὸν θεὸν τοῦτον παρ' ἑαυτοῖς ἀποφαίνεσθαι γεγονέναι, καὶ τὰ περὶ τὴν φυτείαν τῆς ἀμπέλου φιλοτεχνήσαντα, μεταδοῦναι τῆς τοῦ οἴνου χρήσεως τοῖς κατὰ τὴν οἰκουμένην ἀνθρώποις. Ἡμεῖς δὲ κατὰ μέρος τὰ περὶ τούτων εἰρηκότες, νῦν τὰ παρὰ τοῖς Ἑλλήσι περὶ τοῦ θεοῦ τούτου λεγόμενα διεξιμεν.

2. Κάδμω μὲν γάρ φασι τὸν Ἀγήνορος ἐκ Φοινίκης ὑπὸ τοῦ βασιλέως ἀποσταλῆναι πρὸς ζήτησιν τῆς Εὐρώπης, ἐντολὰς λαβόντα, ἢ τὴν παρθένον ἀγαγεῖν, ἢ μὴ ἀνακάμπειν εἰς τὴν Φοινίκην. Ἐπελθόντα δὲ πολλὴν χώραν, καὶ μὴ δυνάμενον ἀνευρεῖν, ἀπογνῶναι τὴν εἰς οἶκον ἀνακομιδὴν· καταστήσαντα δ' εἰς τὴν Βοιωτίαν, κατὰ τὸν παραδεδομένον χρησμὸν κτίσαι τὰς Θήβας. Ἐνταῦθα δὲ κατοικήσαντα,

γῆμαι μὲν Ἀρμονίαν τὴν Ἀφροδίτης, γεννησαί δ' ἐξ αὐτῆς Σεμέλην, καὶ Ἰνώ, καὶ Ἀυτοιοῖον, καὶ Ἀγαθήν, ἔτι δὲ Πολύδωρον. Τῇ δὲ Σεμέλῃ διὰ τὸ κάλλος Δία μιγέντα, καὶ μεθ' ἡσυχίας ποιοῦμενον τὰς δομίας, δόξαι καταφρονεῖν αὐτῆς. Διόπερ ὑπ' αὐτῆς παρακληθῆναι τὰς ἐπιπλοκάς δομίας ποιῆσθαι ταῖς πρὸς τὴν Ἥραν συμπεριφοραῖς. Τὸν μὲν οὖν Δία παραγενόμενον θεοπρεπῶς μετὰ βροντῶν καὶ ἀστραπῶν, ἐπιφανῶς ποιῆσαι τὴν συνουσίαν· τὴν δὲ Σεμέλην, ἔγκυον οὔσαν, καὶ τὸ μέγεθος τῆς περιστάσεως οὐκ ἐνέγκασαν, τὸ μὲν βρέφος ἐκτρῶσαι, ὑπὸ δὲ τοῦ πυρός αὐτὴν τελευτῆσαι. Ἔπειτα τὸ παιδίον ἀναλαβόντα τὸν Δία, παραδοῦναι τῷ Ἐρμῇ, καὶ προστάξαι τοῦτο μὲν ἀποκομίσαι πρὸς τὸ ἄντρον τὸ ἐν τῇ Νύσῃ, κείμενον μετὰ Φοινίκης καὶ Νείλου, ταῖς δὲ νύμφαις παραδοῦναι τρέφειν, καὶ μετὰ πολλῆς σπουδῆς ἐπιμέλειαν αὐτοῦ ποιῆσθαι τὴν ἀρίστην. Διὸ καὶ τραφέντα τὸν Διόνυσον ἐν τῇ Νύσῃ, τυχεῖν τῆς προσηγορίας ταύτης ἀπὸ Διὸς καὶ Νύσης. Καὶ τὸν Ὅμηρον δὲ τούτοις μαρτυρῆσαι ἐν τοῖς ὕμνοις, ἐν οἷς λέγει,

Ἔστι δὲ τις Νύση, ὕπατον ὄρος, ἀνθέον ἕλη,

Τηλοῦ Φοινίκης, σχεδὸν Αἰγύπτιοιο ἰσθμῶν.

Τραφέντα δ' αὐτὸν ὑπὸ τῶν νυμφῶν ἐν τῇ Νύσῃ φασὶν εὐφρετὴν τοῦ οἴνου γενέσθαι, καὶ τὴν φυτείαν διδάξαι τῆς ἀμπέλου τοῦς ἀνθρώπους. Ἐπιόντα δὲ σχεδὸν πᾶσαν τὴν οἰκουμένην, πολλὴν χώραν ἐξημερῶσαι, καὶ διὰ τοῦτο τυχεῖν παρὰ πᾶσι μεγίστων τιμῶν. Εὐρεῖν δ' αὐτὸν καὶ τὸ ἐκ τῆς κριθῆς κα-

τισκεναζόμενον πόμα, τὸ προσαγορευόμενον μὲν ὑπ' ἐνίων ζῦθος, οὐ πολὺ δὲ λειπούμενον τῆς περὶ τὸν οἶνον εὐωδίας· τοῦτο δὲ διδάξαι τοὺς χόραν ἔχοντας μὴ δυναμένην ἐπιδέχεσθαι τὴν τῆς ἀμπελοῦ φυτείαν. Περιάγεσθαι δ' αὐτὸν καὶ στρατόπεδον οὐ μόνον ἀνδρῶν, ἀλλὰ καὶ γυναικῶν, ὧς τοὺς ἀδίκους καὶ ἄσεβεῖς τῶν ἀνθρώπων κολάζειν. Καὶ κατὰ μὲν τὴν Βοιωτίαν ἀποδιδόντα τῇ πατρίδι χάριτας, ἔλευθερῶσαι πάσας τὰς πόλεις, καὶ κτίσαι πόλιν ἐπιώνυμον τῆς αὐτονομίας, ἣν Ἐλευθερίας προσαγορεύουσι.

(C. 3.) Reduci cum spoliis triumphatori origia trieterica Graeci instituere, bacchicisque inventi praestantiam more quodam convivali expressere. Ob tale beneficium Dionysus cum Cerere summis honoribus mactatus.

3. Στρατεύσαντα δ' εἰς τὴν Ἰνδικὴν τριετὴ χρόνῳ, τὴν ἐπάνοδον εἰς τὴν Βοιωτίαν ποιήσασθαι, κομίζοντα μὲν λαφύρων ἀξιολόγων πλῆθος· καταγαγεῖν δὲ πρῶτον τῶν ἀπάντων Θρύμβρον ἐπ' ἐλέφαντος Ἰνδικοῦ. Καὶ τοὺς μὲν Βοιωτοὺς καὶ τοὺς ἄλλους Ἕλληνας καὶ Θρακὰς ἀπομνημονεύοντας τῆς κατὰ τὴν Ἰνδικὴν στρατείας, καταδειξαι τὰς τριετηρίδας θυσίας Διονύσῳ, καὶ τὸν θεὸν νομίζειν κατὰ τὸν χρόνον τοῦτον ποιῆσθαι τὰς παρὰ τοῖς ἀνθρώποις ἐπιφανείας. Διὸ καὶ παρὰ πολλαῖς τῶν Ἑλληνίδων πόλεων διὰ τριῶν εἰῶν βακχεῖά τε γυναικῶν ἀθροίζεσθαι, καὶ ταῖς παρθένοις νόμιμον εἶναι θυροσοφοεῖν καὶ συνενθουσιάζειν, εὐαζούσαις καὶ τιμώσαις τὸν θεόν· τὰς δὲ γυναῖκας κατὰ συστήματα θυσιάζειν τῷ θεῷ καὶ βακχεύειν, καὶ καθόλου τὴν παρουσίαν ὑμνεῖν τοῦ Διονύσου, μιμουμένας τὰς ἱστο-

ρουμένας τὸ παλαιὸν παρεδρεῦεν τῷ θεῷ μαινάδας, Κολάσαι δ' αὐτὸν πολλοὺς μὲν καὶ ἄλλους κατὰ πᾶσαν τὴν οἰκουμένην, τοὺς δοκοῦντας ἄσεβειν, ἐπιφανεστάτους δὲ Πενθέα καὶ Λυκοῦργον. Τῆς δὲ κατὰ τὸν οἶνον εὐρέσεως καὶ δωρεῆς κεχαρισμένης τοῖς ἀνθρώποις καθ' ὑπερβολήν, διὰ τε τὴν ἡδονὴν τὴν ἐκ τοῦ ποτοῦ, καὶ διὰ τὸ τοῖς σώμασιν εὐτιονωτέρους γίνεσθαι τοὺς τὸν οἶνον πίνοντας, φασὶν ἐπὶ τῶν δεῖπνων, ὅταν ἄκρατος οἶνος δίδεται πῦσιν, ἐπιλέγειν ἀγαθοῦ δαίμονος· ὅταν δὲ μετὰ τὸ δεῖπνον δίδεται κεκραμένος ὕδατι, Διὸς σωτήρος ἐπιφωνεῖν. Τὸν μὲν γὰρ οἶνον ἄκρατον πινόμενον μαριώδει διαθέσεις ἀποτελεῖν· τοῦ δ' ἀπὸ Διὸς ὕμβρου μίγντος, τὴν μὲν τέρψιν καὶ τὴν ἡδονὴν μένειν, τὸ δὲ τῆς μαρίας καὶ παραλύσεως βλάπτον διορθοῦσθαι. Καθόλου δὲ μυθολογοῦσι τῶν θεῶν μεγίστης ἀποδοχῆς τυγχάνειν παρ' ἀνθρώποις τοὺς ταῖς εὐεργεσίαις ὑπερβαλομένους κατὰ τὴν εὐρεσίαν τῶν ἀγαθῶν Διόνυσόν τε καὶ Δῆμητραν· τὸν μὲν τοῦ προσηνεστάτου ποτοῦ γενόμενον εὐρετήν, τὴν δὲ τῆς ξηραῖς τροφῆς τὴν κρατίστην παραδοῦσαν τῷ γένει τῶν ἀνθρώπων.

(C. 4.) Alius antiquior Dionysus, Sabazius, Jovis ac Proserpinae f., noctu cultus, cornutus. Thebanus ille, junior, qui in maioris res gestas successit, nobilis ingenio, forma, mulierum militia, comitatu Musarum et Sileni paedagogi, habitu denique, bimater ductus, quare cum ferula inducatur.

4. Μυθολογοῦσι δὲ τινες καὶ ἕτερον Διόνυσον γεγονέναι πολὺ τοῖς χρόνοις προτεροῦντα τούτου. Φασὶ γὰρ ἐκ Διὸς καὶ Περσεφόνης Διόνυσον γενέσθαι, τὸν ὑπὸ τινῶν Σαβάζιον ὀνομαζόμενον· οὗ τῆς

τε γένεσιν, καὶ τὰς θυσίας καὶ τιμὰς νυκτερινὰς καὶ κρυφίους παρεϊσάγουσι, διὰ τὴν αἰσχύνην ἐκ τῆς συνουσίας ἐπακολουθοῦσαν. Λέγουσι δ' αὐτὸν ἀγχινοῖα διενεγκεῖν, καὶ πρῶτον ἐπιχειρῆσαι βοῦς ζευγνύειν, καὶ διὰ τούτων τὸν σπόρον τῶν καρπῶν ἐπιτελεῖν· ἅψ' οὗ δὴ καὶ κερατίαν αὐτὸν παρεϊσάγουσι. Καὶ τὸν μὲν ἐκ Σεμέλης γενόμενον ἐν τοῖς νεωτέροις χρόνοις, φασὶ τῷ σώματι γενέσθαι τρυφερόν καὶ παντελῶς ἀπαλόν, εὐπρεπεία δὲ πολὺ τῶν ἄλλων διενεγκεῖν, καὶ πρὸς τὰς ἀφροδισιακὰς ἡδονὰς εὐκατάφορον γεγονέναι· κατὰ δὲ τὰς στρατείας γυναικῶν πλήθος περιάγεσθαι, καθωπλισμένων λόγχαις τεθυσωμέναις. Φασὶ δὲ καὶ τὰς Μούσας αὐτῷ συναποδημεῖν, παρθένους οὖσας καὶ πεπαιδευμένας διαφερόντως. Ταύτας δὲ διὰ τε τῆς μελωδίας καὶ τῶν ὀρχήσεων, ἔτι δὲ τῶν ἄλλων τῶν ἐν παιδείᾳ καλῶν ψυχαγωγεῖν τὸν θεόν. Φασὶ δὲ καὶ παιδαγωγὸν καὶ τροφέα συνέπεσθαι κατὰ τὰς στρατείας αὐτῷ Σιλητόν, εἰσηγητὴν καὶ διδάσκαλον γινόμενον τῶν καλλίστων ἐπιτηδευμάτων, καὶ μεγάλα συμβιάλλεσθαι τῷ Διονύσῳ πρὸς ἀρετὴν τε καὶ δόξαν. Καὶ κατὰ μὲν τὰς ἐν τοῖς πολέμοις μάχας ὄπλοις αὐτὸν πολεμικοῖς κεκοσμηῆσθαι, καὶ δοραῖς παρδάλεων· κατὰ δὲ τὰς ἐν εἰρήνῃ πανηγύρεις καὶ ἑορτὰς, ἐσθήσειν ἀνθειναῖς καὶ κατὰ τὴν μαλακότητα τρυφεραῖς χρῆσθαι. Πρὸς δὲ τὰς ἐκ τοῦ πλεονάζοντος οἴνου κεφαλαλγίας τοῖς πίνουσι γινομένας, διαδεδέσθαι λέγουσιν αὐτὸν μίτρα τὴν κεφαλὴν· ἅψ' ἧς αἰτίας καὶ μιτρηφόρον ὀνομάζεσθαι. Ἀπὸ δὲ ταύτης τῆς μίτρας ὕστερον παρὰ

τοῖς βασιλεῦσι καταδειχθῆναι τὸ διάδημά φασι. Δι-
 αήτορα δ' αὐτὸν προσαγορευθῆναι λέγουσι, διὰ τὸ
 πατρός μὲν ἐνός ὑπάρχει τοὺς δύο Διονύσους, μητέ-
 ρων δὲ δυεῖν. Κεκληρονομηκῆναι δὲ τὸν νεώτερον
 τὰς τοῦ προγενεστέρου πράξεις. Διόπερ τοὺς μετα-
 γενεστέρους ἀνθρώπους, ἀγνοοῦντας μὲν τῆς ἀληθείας,
 πλανηθέντας δὲ διὰ τὴν ὁμωνυμίαν, ἕνα γεγονέναι
 νομίσαι Διόνυσον. Τὸν δὲ νόσθηκα προσάπτουσι
 αὐτῷ διὰ τινὰς τοιαύτας αἰτίας. Κατὰ τὴν ἐξ ἀρ-
 χῆς εὐρεσιν τοῦ οἴνου, μήπω τῆς τοῦ ὕδατος κρύ-
 σεως εὐρημένης, ἄκρατον πίνειν τὸν οἶνον· κατὰ δὲ
 τὰς φίλων συναναστροφάς καὶ εὐωχίας τοῖς συνεορ-
 τάζοντας δαψιλῆ τὸν ἄκρατον ἐμφορησαμένους, μα-
 κρώδεις γίνεσθαι, καὶ ταῖς βακτηρίαις ξυλίταις χρω-
 μένους, ταύταις ἀλλήλους τύπτειν. Διὸ καὶ τινῶν
 μὲν τραυματιζομένων, τινῶν δὲ καὶ τελευτώντων ἐκ
 τῶν καιρίων τραυμάτων, προσκόπαντα τὸν Διόνυσον
 ταῖς τοιαύταις περιστάσεσι, τὸ μὲν ἀποστῆσαι τοῦ
 πίνειν δαψιλῆ τὸν ἄκρατον ἀποδοκιμάσαι, διὰ τὴν
 ἡδονὴν τοῦ ποτοῦ, καταδειξαι δὲ νόσθηξι χρῆσθαι,
 καὶ μὴ ξυλίταις βακτηρίαις.

(C. 5) Dionysi cognomina, eorumque causae. Cur bitormis.
 unde Satyrorum et Musarum cum eo consortium. Idem scenico-
 rum artificum musicorumque acroamatum auctor.

5. Ἐπωνυμίας δ' αὐτῷ τοῖς ἀνθρώπους πολλὰς
 προσάψαι, τὰς ἀφορμὰς ἀπὸ τῶν περὶ αὐτὸν ἐπιτη-
 δευμάτων λαβόντας. Βακχεῖον μὲν γὰρ ἀπὸ τῶν
 συνεπομένων Βακχῶν ὀνομάσαι· Ἀθηναῖον δὲ ἀπὸ τοῦ
 παιῆσαι τὰς σταφυλάς ἐν ληνῷ· Βρόμιον δὲ ἀπὸ τοῦ
 κατὰ τὴν γένεσιν αὐτοῦ γενομένου βρόμου· ὁμοίως

δὲ καὶ πυριγενῆ διὰ τὴν ὁμοίαν αἰτίαν ὀνομάσαι. Θρίαμβον δ' αὐτὸν ὀνομασθῆναι φασιν ἀπὸ τοῦ πρώτου τῶν μνημονευομένων καταγαγεῖν ἀπὸ τῆς στρατείας Θρίαμβον εἰς τὴν πατρίδα, τὴν ἐξ Ἰνδῶν ποιησάμενον ἐπάνοδον μετὰ πολλῶν λαφύρων. Παραπλησίως δὲ καὶ τὰς λοιπὰς προσηγορίας ἐπιθετικὰς αὐτῷ γεγενῆσθαι· περὶ ὧν μικρὸν ἂν εἶη λέγειν, καὶ τῆς ὑποκειμένης ἱστορίας ἀνοίκειον. Δίμορφον δ' αὐτὸν δοκεῖν ὑπάρχειν, διὰ τὸ δύο Διονέσους γεγενῆναι, τὸν μὲν παλαιόν, καταπύγωνα, διὰ τὸ τοὺς ἀρχαίους πάντας πωγωνοτροφεῖν· τὸν δὲ νεώτερον, ὠραῖον καὶ τρυφερόν καὶ νέον, καθότι προεῖρηται. Ἕνιοι δὲ λέγουσιν, ὅτι τῶν μεθυόντων διττὰς διαθέσεις ἔχοντων, καὶ τῶν μὲν ὀργίλων, τῶν δὲ ἰλαρῶν γινομένων, δίμορφον ὀνομάσθαι τὸν θεόν. Καὶ Σατύρους δὲ φασιν αὐτὸν περιάγεσθαι, καὶ τοὺτους ἐν ταῖς ὀρχήσεσι καὶ ταῖς τραγωδίαις τέρψιν καὶ πολλὴν ἡδονὴν παρέχεσθαι τῷ θεῷ. Καθόλου δὲ τὰς μὲν Μούσας τοῖς ἐκ τῆς παιδείας ἀγαθοῖς ὠφελούους τε καὶ τερπούσας, τοὺς δὲ Σατύρους ταῖς πρὸς γέλωτα συνεργοῦσαις ἐπιτηδεύσει χρωμένους, παρασκευάζειν τῷ Διονύσῳ τὸν εὐδαίμονα καὶ κεχαρισμένον βίον. Καθόλου δὲ τῶν θυμηλικῶν ἀγῶνων φασὶν εὐρετὴν γενέσθαι, καὶ θέατρα καταδείξαι, καὶ μουσικῶν ἀκροαμάτων σύστημα ποιῆσαι· πρὸς δὲ τοῦτοις ἀλειτουργήτους ποιῆσαι καὶ τοὺς ἐν ταῖς στρατείαις μεταχειριζομένους τι τῆς μουσικῆς ἐπιστήμης· ἀφ' ὧν τοὺς μεταγενεστέρους μουσικὰς συνόδους συστήσασθαι τῶν περὶ τὸν Διόνυσον τεχνιτῶν.

καὶ ἀτελεῖς ποιῆσαι τοὺς τὰ τοιαῦτα ἐπιτηδευοντας.
Καὶ περὶ μὲν Διονύσου καὶ τῶν περὶ αὐτοῦ μυθολογουμένων ἀρεσθησόμεθα τοῖς ἡθεῖσι, στοχαζόμενοι τῆς συμμετρίας.

(C 6.) Sequitur mythus de Priapo, Bacchi et Veneris s. Origenes cultus vel a propagatione generis humani, vel ab Osiridis caede, per Titanes patrata, repetuntur. Etiam Ithyphallus et Tycho vocatus, in arboribusque et agris hortorum custos et fascinationis ultor cultus. Similis ortus Hermaphroditii.

6. Περὶ δὲ Πριάπου καὶ τῶν μυθολογουμένων περὶ αὐτοῦ νῦν διέξιμεν, οἰκεῖον ὄρῳντες τὸν περὶ τούτου λόγον ταῖς Διονυσιακαῖς ἱστορίαις. Μυθολογοῦσιν οὖν οἱ παλαιοὶ τὸν Πριάπον υἱὸν εἶναι Διονύσου καὶ Ἀφροδίτης, πιθανῶς τὴν γένεσιν ταύτην ἐξηγούμενοι· τοὺς γὰρ οἰνωθέντας φυσικῶς ἐντειάσθαι πρὸς τὰς ἀφροδισιακὰς ἡδονάς. Τινὲς δὲ φασὶ τὸ αἰδοῖον τῶν ἀνθρώπων τοὺς παλαιοὺς μυθωδῶς βουλομένους ὀνομάζειν, Πριάπον προσαγορεῦσαι. Ἔτιοι δὲ λέγουσι τὸ γεννητικὸν μόριον, αἴτιον ὑπάρχον τῆς γενέσεως τῶν ἀνθρώπων καὶ διαμονῆς εἰς ἅπαντα τὸν αἰῶνα, τυχεῖν τῆς ἀθανάτου τιμῆς. Οἱ δ' Αἰγύπτιοι περὶ τοῦ Πριάπου μυθολογοῦντες, φασὶ τοὺς Τιτῆνας τὸ παλαιὸν ἐπιβουλεύσαντας Ὀσίριδι, τοῦτον μὲν ἀνελεῖν, τὸ δὲ σῆμα αὐτοῦ διελόντας εἰς ἕσας μερίδας, καὶ λαβόντας ἀπενεγκεῖν ἐκ τῆς οἰκείας λαθραίως· μόνον δὲ τὸ αἰδοῖον εἰς τὸν ποταμὸν ῥίψαι, διὰ τὸ μηδένα βούλεσθαι τοῦτο ἀνελεσθαι. Τὴν δὲ Ἴσιν τὸν φόνον τοῦ ἀνδρὸς ἀνάζητοῦσαν, καὶ τοὺς μὲν Τιτῆνας ἀνελοῦσαν, τὰ δὲ τοῦ σώματος μέρη περιπλάσασαν εἰς ἀνθρώπου τύπον, ταῦτα μὲν δοῦναι θάψαι τοῖς ἱερεῦσι, καὶ

τιμῶν προστάξει ὡς θεὸν τὸν Ὅσιριν· τὸ δὲ αἰδοῖον μόνον οὐ δυναμένην ἀνευρεῖν, καταδείξει τιμῶν ὡς θεόν, καὶ ἀγαθεῖναι κατὰ τὸ ἱερὸν ἐντεταμένον. Περὶ μὲν οὖν τῆς γενέσεως τοῦ Πριάπου καὶ τῆς τιμῆς τοιαῦτα μυθολογεῖται παρὰ τοῖς παλαιοῖς τῶν Αἰγυπτίων. Τοῦτον δὲ τὸν θεὸν τινὲς μὲν Ἰθύφαλλον ὀνομάζουσι, τινὲς δὲ Τύχωνα. Τὰς δὲ τιμὰς οὐ μόνον κατὰ πόλιν ἀπονέμουσιν αὐτῷ ἐν τοῖς ἱεροῖς, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὰς ἀγροικίας, ὅπως φύλακα τῶν ἀμπελώνων ἀποδεικνύντες καὶ τῶν κήπων· ἔτι δὲ πρὸς τοὺς βασκαίνοντάς τι τῶν καλῶν τοῦτον κολαστὴν παρεισάγοντες. Ἐν τε ταῖς τελεταῖς οὐ μόνον ταῖς Διονυσιακαῖς, ἀλλὰ καὶ ταῖς ἄλλαις σχεδὸν ἀπάσαις οὗτος ὁ θεὸς τυγχάνει τιμῆς τινός, μετὰ γέλωτος καὶ παιδιᾶς παρεισαγόμενος ἐν ταῖς θυσίαις. Παραπλησίως δὲ τῷ Πριάπῳ τινὲς μυθολογοῦσι γεγενῆσθαι τὸν ὀνομαζόμενον Ἐρμαφρόδιτον, ὃν ἐξ Ἐρμοῦ καὶ Ἀφροδίτης γεννηθέντα, τυχεῖν τῆς ἐξ ἀμφοτέρων τῶν γονέων συντεθείσης προσηγορίας. Τοῦτον δ' οἱ μὲν φασιν εἶναι θεόν, καὶ κατὰ τινὰς χρόνους φαίνεσθαι παρ' ἀνθρώποις· καὶ γεννᾶσθαι τὴν τοῦ σώματος φύσιν ἔχοντα μεμιγμένην ἐξ ἀνδρὸς καὶ γυναικός· καὶ τὴν μὲν εὐπρέπειαν καὶ μαλακότητα τοῦ σώματος ἔχειν γυναικὶ παρεμφερῆ, τὸ δὲ ἀρρήενωπὸν καὶ δραστικὸν ἔχειν ἀνδρός· ἔνιοι δὲ τὰ τοιαῦτα γένη ταῖς φύσεσιν ἀποφαινόμενα τέρατα ὑπάρχειν, καὶ γεννώμενα σπανίως, προσημαντικὰ γίνεσθαι ποτὲ μὲν κακῶν, ποτὲ δ' ἀγαθῶν. Καὶ περὶ μὲν τῶν τοιούτων ἄλλις ἡμῖν ἔχεται.

(C. 7) Musae. Earum parentes: numerus: nomina: nominum ratio.

7. Περὶ δὲ τῶν Μουσῶν, ἐπειδήπερ ἐμνήσθημεν ἐν ταῖς τοῦ Διονύσου πράξεσιν, οἰκείον ἂν εἴη διελεθεῖν ἐν κεφαλαίοις. Ταύτας γὰρ οἱ πλεῖστοι τῶν μυθογράφων, καὶ μάλιστα οἱ δεδοκιμασμένοι, φασὶ θυγατέρας εἶναι Διὸς καὶ Μνημοσύνης· ὀλίγοι δὲ τῶν ποιητῶν, ἐν οἷς ἐστὶ καὶ Ἀλκιμῖν, θυγατέρας ἀποφαίνονται Οὐρανοῦ καὶ Γῆς. Ὅμοίως δὲ καὶ κατὰ τὸν ἀριθμὸν διαφωνοῦσιν· οἱ μὲν γὰρ τρεῖς λέγουσιν, οἱ δὲ ἑννέα. Καὶ κεκράτηκεν ὁ τῶν ἑννέα ἀριθμὸς ὑπὸ τῶν ἐπιφανεστάτων ἀνδρῶν βεβαιούμενος· λέγω δὲ Ὅμηρον τε καὶ Ἡσίοδον καὶ τῶν ἄλλων τῶν τοιούτων. Ὅμηρος μὲν γὰρ λέγει,

Μοῦσαι δ' ἑννέα πᾶσαι ἀμειβόμεναι ὄπι καλῆ.
Ἡσίοδος δὲ καὶ τὰ ὀνόματα αὐτῶν ἀποφαίνεται, λέγων,

Κλειώ τ', Εὐτέρπη τε, Θάλεια τε, Μελπομένη τε,

Τερψιχόρη τ', Ἐρατώ τε, Πολύμνια τ', Οὐρανίη τε,

Καλλιόπη θ', ἧ σφραγῶν προφανεστάτη ἐστὶν ἱερασιῶν.

Τούτων δ' ἐκάστη προσάπτουσι τὰς οἰκείας διαθέσεις τῶν περὶ μουσικὴν ἐπιτηδευμάτων· οἷον ποιητικὴν μελωδίαν, ὀρχήσεις καὶ χορείας, ἀστρολογίαν τε, καὶ τὰ λοιπὰ τῶν ἐπιτηδευμάτων. Παρθένους τε αὐτὰς οἱ πλεῖστοι γεγονέναι μυθολογοῦσι, διὰ τὸ τὰς κατὰ τὴν παιδείαν ἀρετὰς ἀφθάρτους δοκεῖν εἶναι. Μοῦσας δ' αὐτὰς ὀνομάσθαι ἀπὸ τοῦ μυεῖν

τοὺς ἀνθρώπους· τοῦτο δ' ἔστιν, ἀπὸ τοῦ διδάσκειν τὰ καλὰ καὶ συμφέροντα, καὶ ὑπὸ τῶν ἀπαιδευτῶν ἄγνοούμενα. Ἐκάστη δὲ προσηγορία τὸν οἰκεῖον λόγον ἀπορέμοντες, φασὶν ὠνομάσθαι τὴν μὲν Κλειώ, διὰ τὸ τὸν ἐκ τῆς ποιήσεως τῶν ἐγκωμιαζομένων ἔπαινον μέγα κλέος περιποιεῖν τοῖς ἐπαινουμένοις· Εὐτέρπην δὲ ἀπὸ τοῦ τέρπειν τοὺς ἀκροαμένους τοῖς ἀπὸ τῆς παιδείας ἀγαθοῖς· Θάλειαν δὲ ἀπὸ τοῦ θάλλειν ἐπὶ πολλοὺς χρόνους τοὺς διὰ τῶν ποιημάτων ἐγκωμιαζομένους· Μελπομένην δὲ ἀπὸ τῆς μελωδίας, δι' ἧς τοὺς ἀκούοντας ψυχαγωγεῖσθαι· Τερψιχόρην δὲ ἀπὸ τοῦ τέρπειν τοὺς ἀκροατὰς τοῖς ἐκ παιδείας περιγνομένοις ἀγαθοῖς· Ἐρατὴν δὲ ἀπὸ τοῦ τοὺς παιδευθέντας ποθεινοὺς καὶ ἐπερώστους ἀποτελεῖν· Πολύμνιαν δὲ ἀπὸ τοῦ διὰ πολλῆς ἑμνήσεως ἐπιφανεῖς κατασκευάζειν τοὺς διὰ τῶν ποιημάτων ἀπαθαραιζομένους τῇ δόξῃ· Οὐρανίαν δὲ ἀπὸ τοῦ τοὺς παιδευθέντας ὑπ' αὐτῆς ἐξαίρεσθαι πρὸς οὐρανόν· τῇ γὰρ δόξῃ καὶ τοῖς φρονήμασι μετεωρίζεσθαι τὰς ψυχὰς εἰς ὕψος οὐράνιον· Καλλιόπην δὲ ἀπὸ τοῦ καλὴν ὕπα προῖεσθαι, τουτέστι, τῇ εὐτελείᾳ διάφοροι οὖσαν, ἀποδοχῆς τυγχάνειν ὑπὸ τῶν ἀκουόντων. Τούτων δ' ἡμῖν ἀρκούντως εἰρημένων, μεταβιβάζομεν τὸν λόγον ἐπὶ τὰς Ἡρακλέους πράξεις.

(C. 8.) De Herule mythi etsi multa contineant impedita et fidem paene excedentia. tamen non prorsus eos adspernandos, nec veritatem nimis subtiliter exquirendam esse, Diodorus (mythorum originem et naturam parum callens) iudicat.

8. Οὐκ ἄγροῦ δ' ὅτι πολλὰ δὲςχρηστα συμβαίνει τοῖς ἱστοροῦσι τὰς παλαιὰς μυθολογίας, καὶ

μάλιστα τὰς περὶ Ἡρακλέους. Τῷ μὲν γὰρ μεγέθει τῶν κατεργασθέντων ὁμολογουμένως οὗτος παραδίδεται πάντας τοὺς ἐξ αἰῶνος ὑπερῶραι τῇ μνήμῃ, παραδοθέντας. Δυσέφικτον οὖν ἐστὶ τὸ κατὰ τὴν ἀξίαν ἕκαστον τῶν πραχθέντων ἀπαγγεῖλαι, καὶ τὸν λόγον ἐξισῶσαι τοῖς τηλικούτοις ἔργοις, οἷς διὰ τὸ μέγεθος ἔπαθλον ἦν ἢ ἀθανασία. Διὰ δὲ τὴν πηλαιότητα καὶ τὸ παράδοξον τῶν ἱστορουμένων, παρὰ πολλοῖς ἀπιστουμένων τῶν μύθων, ἀναγκαῖον ἦν, ἢ παραλιπόντας τὰ μέγιστα τῶν πραχθέντων, κηθαιρεῖν τι τῆς τοῦ θεοῦ δόξης, ἢ πάντα διεξιόντας, τὴν ἱστορίαν ποιεῖν ἀπιστουμένην. Ἔτιοι γὰρ τῶν ἀναγινωσκόντων, οὐ δικαίᾳ χρώμενοι κρίσει, τὰ κριβέες ἐπιζητοῦσιν ἐν ταῖς ἀρχαίαις μυθολογίαις, ἐπίσης τοῖς πρᾶττομένοις ἐν τῷ καθ' ἡμῖς χρόνῳ, καὶ τὰ δισταζόμενα τῶν ἔργων διὰ τὸ μέγεθος, ἐκ τοῦ καθ' αὐτοὺς βίου τεκμαιρόμενοι, τὴν Ἡρακλέους δύναμιν ἐκ τῆς ἀσθενείας τῶν νῦν ἀνθρώπων θεωροῦσιν· ὥστε διὰ τὴν ὑπερβολὴν τοῦ μεγέθους τῶν ἔργων ἀπιστεῖσθαι τὴν γραφήν. Καθόλου μὲν γὰρ ἐν ταῖς μυθολογουμέναις ἱστορίαις οὐκ ἐκ παντὸς τρόπου πικρῶς τὴν ἀλήθειαν ἐξεταστέον. Καὶ γὰρ ἐν τοῖς θεάτροις, πεπεισμένοι μῆτε Κενταύρους διφυεῖς ἐξ ἑτερογενῶν σωμάτων ὑπάρξαι, μῆτε Τηρῶν τρισώματον, ὅμως προσδεχόμεθα τὰς τοιαύτας μυθολογίας, καὶ ταῖς ἐπισημασίαις συναύξομεν τὴν τοῦ θεοῦ τιμὴν. Καὶ γὰρ ἄτοπον, Ἡρακλέα μὲν ἔτι κατ' ἀνθρώπους ὄντα τοῖς ἰδίῳις πόνοις ἐξημερῶσαι τὴν οἰκουμένην, τοὺς δ' ἀνθρώ-

πους, επιλαθομένους τῆς κοινῆς εὐεργεσίας, συκοφαντεῖν τὸν ἐπὶ τοῖς καλλίστοις ἔργοις ἔπαινον· καὶ τοὺς μὲν προγόνους, διὰ τὴν ὑπεροχὴν τῆς ἀρετῆς, ὁμολογουμένην αὐτῶ συγχωρῆσαι τὴν ἀθανασίαν, ἡμᾶς δὲ πρὸς τὸν θεὸν μηδὲ τὴν πατροπαράδοτον εὐσέβειαν διαφυλάττειν. Ἀλλὰ γὰρ τῶν τοιούτων λόγων ἀφήμενοι, διεξιμεν αὐτοῦ τὰς πράξεις ἀπ' ἀρχῆς, ἀκολούθως τοῖς ἀρχαιοτάτοις τῶν ποιητῶν τε καὶ μυθολόγων.

(C. 9.) Genealogia Herculis, Iove et Alemene prognati, Persidae (1384 a. Chr.). Immensae vires per ipsam portentosam procreationem ei infusae, auctaeque per Iunonem, quae quum Iovis consilium Ilithyae, dein Eurysthici ope frustrari niteretur, exposito infanti mammas inscīa praebuit.

9. Τῆς Ἀκρισίου τοίνυν Δανάης καὶ Διὸς φασὶ γενέσθαι Περσεία· τοῦτω δὲ μιγεῖσαν τὴν Κηφείως Ἀνδρομέδαν, Ἡλεκτρούνα γεννηῆσαι· ἔπειτα τοῦτω τὴν Πέλοπος Εὐρυδίκην συνοικήσασαν, Ἀλκμήνην τεκνώσαι· καὶ ταύτη Δία μιγέντα δι' ἀπάτης, Ἡρακλέα γεννηῆσαι. Τὴν μὲν οὖν ὄλην τοῦ γένους ῥίζαν ἀπ' ἀμφοτέρων τῶν γονεων εἰς τὸν μέγιστον τῶν θεῶν ἀναφέρειν λέγεται τὸν εἰρημένον τρόπον. Τὴν δὲ γεγενημένην περὶ αὐτὸν ἀρετὴν οὐκ ἐν ταῖς πράξεσι θεωρηθῆναι μόνον, ἀλλὰ καὶ πρὸ τῆς γενέσεως γινώσκεισθαι. Τὸν γὰρ Δία μισγόμενον Ἀλκμήνην τριπλασίαν τὴν νύκτα ποιῆσαι, καὶ τῶ πλήθει τοῦ πρὸς τὴν παιδοποιΐαν ἀναλωθέντος χρόνου, προσημῆναι τὴν ὑπερβολὴν τῆς τοῦ γεννηθισομένου ῥώμης. Καθόλου δὲ τὴν ὁμιλίαν ταύτην οὐκ ἐρωτικῆς ἐπιθυμίας ἕνεκα ποιήσασθαι, καθάπερ ἐπὶ τῶν ἄλλων γυναικῶν, ἀλλὰ τὸ πλεῖον τῆς παι-

δοποιίας χάριν. Διὸ καὶ βουλόμενον τὴν ἐπιπλοκὴν νόμιμον ποιήσασθαι, βιάσασθαι μὲν μὴ βουληθῆναι, πείσαι δ' οὐδαμῶς ἐλπίζειν, διὰ τὴν σωφροσύνην· τὴν ἀπάτην οὖν προκρίναντα, διὰ ταύτης παρακρούσασθαι τὴν Ἀλκμήνην, Ἀμφιτρούωνι κατὰ πᾶν ὁμοιωθέντα. Διελθόντος δὲ τοῦ κατὰ φύσιν χρόνου ταῖς ἐγκύοις, τὸν μὲν Δία πρὸς τὴν Ἡρακλέους γένεσιν ἐνεχθέντα τῇ διανοίᾳ, προειπεῖν παρόντων ἀπάντων τῶν θεῶν, ὅτι τὸν κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν γεννώμενον, Περσειδῶν ποιήσει βασιλέα. Τὴν δ' Ἥραν ζηλοτυπῶσαν, καὶ συνεργὸν ἔχουσαν Εἰλείθυιαν τὴν θυγατέρα, τῆς μὲν Ἀλκμήνης παρακατασχεῖν τὰς ὠδῖνας, τὸν δ' Εὐρυσθέα πρὸ τοῦ καθήκοντος χρόνου πρὸς τὸ φῶς ἀγαγεῖν. Τὸν δὲ Δία καταστρατηγηθέντα, βουληθῆναι τὴν τε ὑπόσχεσιν βεβαιῶσαι, καὶ τῆς Ἡρακλέους ἐπιφανείας προνοηθῆναι. Διὸ φασιν αὐτὸν τὴν μὲν Ἥραν πείσαι συγχωρῆσαι, βασιλέα μὲν ὑπάρχειν κατὰ τὴν ἰδίαν ὑπόσχεσιν Εὐρυσθέα, τὸν δ' Ἡρακλέα τεταγμένον ὑπὸ τὸν Εὐρυσθέα, τελέσαι δώδεκα ἄθλους, οὓς ἂν Εὐρυσθεὺς προσιάξῃ, καὶ τοῦτο πράξαντα τυχεῖν τῆς ἀθανασίας. Ἀλκμήνη δὲ τεκοῦσα, καὶ φοβηθεῖσα τὴν τῆς Ἥρας ζηλοτυπίαν, ἐξέθρε τοὺς βρέφος εἰς τὸν τόπον, ὃς νῦν ἀπ' ἐκείνου καλεῖται πεδῖον Ἡράκλειον· καθ' ὃν δὴ χρόνον Ἀθηναῖα μετὰ τῆς Ἥρας προῖοῦσα, καὶ θαυμάσασα τοῦ παιδίου τὴν φύσιν, συνέπεισε τὴν Ἥραν τὴν θηλὴν ὑποσχεῖν. Τοῦ δὲ παιδὸς ὑπὲρ τὴν ἡλικίαν βιαίότερον ἐπισπασμένου τὴν θηλὴν, ἣ μὲν Ἥρα διαλγήσασα, τὸ

βροφος ἔθροψεν· Ἀθηναῖα δὲ κομίσασα αὐτὸ πρὸς τὴν μητέρα, τρέφειν παρεκελεύσατο. Θανμάσαι δ' ἄν τις εἰκότως τὸ τῆς περιπετείης πυράδοξον· ἢ μὲν γὰρ σιέργειν ὑφείλουσα μήτηρ τὸ ἴδιον τέκνον, ἀπόλλυεν· ἢ δὲ μητρονῆς ἔχουσα μῦθος, δι' ἄγνοιαν ἔσωζε τὸ τῆ φύσει πολέμιον.

(C. 10.) In cunis gloriose perpetratum facinus Herculi nomen dedit, antea Alcæo dicto. Thebis educatus, ephobus ab Ergini tribato urbem liberavit, occisoque tyranno et Minyarum oppido destructo, tum virtutis plurimos præcones, tum Megaram, Creontis filiam, uxorem nactus est. Postea Eurysthei, Argivorum regis, invidia invito duodecim certamina imponit, quibus superatis deorum sententia immortalitatem erat consequuturus.

10. Μετὰ δὲ ταῦτα ἢ μὲν Ἥρα δύο δράκοντας ἀπέστειλε τοὺς ἀναλώσοντας τὸ βρέφος· ὁ δὲ παῖς οὐ καταπλαγείς ἐκατέρα τῶν χειρῶν τὸν ἀνχίνα σφίγγας, ἀπέπνιξε τοὺς δράκοντας. Λιόπερ Ἀργεῖοι, πυθόμενοι τὸ γενόμενον, Ἥρακλέα προσηγόρευσαν, ὅτι δι' Ἥραν ἔσχε κλέος, Ἀλκαῖον πρότερον καλούμενον. Τοῖς μὲν οἷν ἄλλοις οἱ γοεῖς τοῦνομα περιτιθέασι· τούτῳ δὲ μόνῳ ἢ ἀρετὴ τὴν προσηγορίαν ἔθετο. Μετὰ δὲ ταῦτα ὁ μὲν Ἀμφιτρυῶν φρυγιδευθεὶς ἐκ Τίρυνθος μετώκησεν εἰς Θήβας· ὁ δ' Ἥρακλῆς τραφεὶς καὶ παιδευθεὶς, καὶ μάλιστα ἐν τοῖς γυμνασίοις διαπονηθεὶς, ἐγένετο ῥώμῃ τε σώματος πολὺ προέχων τῶν ἄλλων ὑπάντων, καὶ ψυχῆς λαμπρότητι περιβόητος· ὅς γε τὴν ἡλικίαν ἔφηβος ὢν, πρῶτον μὲν ἠλευθέρωσε τὰς Θήβας, ἀποδιδούς ὡς πατρίδι τὰς προσηκούσας χάριτας. Τποιεταγμένων γὰρ τῶν Θηβαίων Ἐργίνῳ τῷ βασιλεῖ τῶν Μινυῶν, καὶ κατ' ἐνιαυτὸν ὠρισμένους

φόρους τελούντων μεθ' ὕβρεως, οὐ καταπλαγείς
 τὴν τῶν δεδουλωμένων ὑπεροχὴν, ἐτόλμησε προὔξιν
 ἐπιτελέσαι περιβόητον· τοὺς γὰρ παραγενομένους
 τῶν Μινυῶν ἐπὶ τὴν ἀπαίτησιν τῶν δασμῶν, καὶ
 μεθ' ὕβρεως ἐκπραττομένους, ἀκρωτηριάσας ἐξέβαλεν
 ἐκ τῆς πόλεως. Ἐργίνου δ' ἐξαίτουντος τὸν αἴτιον,
 Κρέων βασιλεύων τῶν Θηβαίων καταπλαγείς τὸ
 θάρος τῆς ἐξουσίας, ἔτοιμος ἦν ἐκδιδόναι τὸν
 αἴτιον τῶν ἐγκλημάτων. Ὁ δ' Ἡρακλῆς πείσας
 τοὺς ἡλικιώπας ἐλευθεροῦν τὴν πατρίδα, κατέσπασεν
 ἐν τῶν ναῶν τὰς προσηλωμένας πανοπλίας, ἃς οἱ
 πρόγονοι σκῆλα τοῖς θεοῖς ἦσαν ἀνατεθεικότες· οὐ
 γὰρ ἦν εὐρεῖν κατὰ τὴν πόλιν ἰδιωτικὸν ὄπλον, διὰ
 τὸ τοὺς Μινύας παροπλικέναι τὴν πόλιν, ἵνα μηδε-
 μίαν λαμβάνωσιν οἱ κατὰ τὰς Θήβας ἀποστάσεις
 Ἰννοιαί. Ὁ δὲ Ἡρακλῆς πυθόμενος Ἐργῆνον τὸν
 βασιλέα τῶν Μινυῶν προσάγειν τῇ πόλει μετὰ
 στρατιωτῶν, ἀπαντήσας αὐτῷ κατὰ τινα στενοχωρίαν,
 καὶ τὸ μέγεθος τῆς τῶν πολεμίων δυνάμεως ἄχρηστον
 ποιήσας, αὐτὸν τε τὸν Ἐργῆνον ἀνέϊλε, καὶ τοὺς
 μετ' αὐτοῦ σχεδὸν ἅπαντας ἀπέκτεινεν. Ἄφνω δὲ
 προσπεσὼν τῇ πόλει τῶν Ὀρχομενίων, καὶ παρειαπε-
 σὼν ἐντὸς τῶν πυλῶν, τὰ τε βασιλεία τῶν Μινυῶν
 ἐνέπρησε, καὶ τὴν πόλιν κατέσκαψε. Περιβόητοι
 δὲ τῆς πράξεως γενομένης καθ' ὅλην τὴν Ἑλλάδα,
 καὶ πάντων θαυμαζόντων τὸ παράδοξον, ὃ μὲν
 βασιλεὺς Κρέων, θαυμάσας τὴν ἀρετὴν τοῦ νεο-
 νίσκου, τὴν τε θυγατέρα Μεγάραν συνάκτισεν αὐτῷ,
 καὶ καθάπερ νύτῃ γνησίω τὰ κατὰ τὴν πόλιν ἐπέ-

τρεψεν· Εὐρύσθεὺς δ' ὁ τὴν βασιλείαν ἔχων τῆς Ἀργείας, ὑποπτεύσας τὴν Ἡρακλέους ἀΐξῃσιν, μετεπέμπετό τε αὐτόν, καὶ προσέειπτε τελεῖν ἄθλους. Οὐχ ὑπακούοντος δὲ τοῦ Ἡρακλέους, Ζεὺς μὲν ἀπέστειλε, διακελευόμενος ὑπουργεῖν Εὐρύσθει· Ἡρακλῆς δὲ παρελθὼν εἰς Δελφούς, καὶ περὶ τούτων ἐπερωτήσας τὸν θεόν, ἔλαβε χρησμὸν τὸν δηλοῦντα, διότι τοῖς θεοῖς δέδοκται δώδεκα ἄθλους τελείσαι, προστάτιοντος Εὐρύσθεως, καὶ τοῦτο πράξαντα τεύξασθαι τῆς ἀθανασίας,

(C. 11.) Incedit primo in animi aegritudinem ac furorem; quo liberatus, singulos strenue adit laboros. Itaque 1) necat leonem Nemeum, eiusque exuviis se amicit. 2) Exstinguit hydram Lernaeam, cuius felle tela tinguit.

11. Τούτων δὲ προσταχθέντων, ὁ μὲν Ἡρακλῆς ἐνέπεσεν εἰς ἀθυμίαν οὐ τὴν τυχοῦσαν. Τό τε γὰρ τῷ ταπεινότερῳ δουλεύειν, οὐδαμῶς ἄξιον ἔκριεν εἶναι τῆς ἰδίας ἀρετῆς· τό τε τῷ Διὶ καὶ πατρὶ μὴ πείθεσθαι, καὶ ἀσύμφορον ἐφαίνετο καὶ ἀδύνατον. Εἰς πολλὴν οὖν ἀμηχανίαν ἐμπίπτοντος αὐτοῦ, Ἡρα μὲν ἔπεμψεν αὐτῷ λύσσαν· ὁ δὲ τῇ ψυχῇ δυσφορῶν, εἰς μαρίαν ἐνέπεσε. Τοῦ πάθους δ' αὐξομένου, τῶν φρενῶν ἐκτὸς γενόμενος, τὸν μὲν Ἰόλαον ἐπεβύλετο κτείνειν· ἐκείνου δὲ φυγόντος, καὶ τῶν παιδῶν τῶν ἐκ Μεγάρων πλησίον διατριβόντων, τούτους ὡς πολεμίους κατετόξευσε. Μόλις δὲ τῆς μαρίας ἀπολυθεὶς, καὶ ἐπιγνοὺς τὴν ἰδίαν ἄγροϊαν, περιαλγῆς ἦν ἐπὶ τῷ μεγέθει τῆς συμφορᾶς. Πάντων δ' αὐτῷ συλλυπομένων καὶ συμπαθούντων, ἐπὶ πολὺν χρόνον κατὰ τὴν οἰκίαν ἠσύχαζεν, ἐκκλί-

των τὰς τῶν ἀνθρώπων ὁμιλίᾳ τε καὶ ἀπαντήσεις. Τέλος δὲ τοῦ χρόνου τὸ πάθος πραΰναντος, κρίνας ὑπομένειν τοὺς κινδύνους, παρεγένετο πρὸς Εὐρουσθέα· καὶ πρῶτον ἔλαβεν ἄθλον, ἀποκτεῖναι τὸν ἐν Νεμέᾳ λέοντα. Οὗτος δὲ μεγέθει μὲν ὑπερφυῖς ἦν, ἄθρωτος δὲ ὢν σιδήρῳ, καὶ χαλκῷ καὶ λίθῳ, τῆς κατὰ χεῖρα βιαζομένης προσεδεῖτο ἀνάγκης. Διέτριβε δὲ μάλιστα μεταξὺ Μυκηθῶν καὶ Νεμέας, περὶ ὄρος τὸ καλούμενον ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότος Τρητόν· εἶχε γὰρ περὶ τὴν ῥίζαν διώρυγα διηρικῆ, καθ' ἣν εἰώθει φωλεύειν τὸ θηρίον. Ὁ δ' Ἡρακλῆς κατακτίσας ἐπὶ τὸν τόπον, προσέβαλεν αὐτῷ, καὶ τοῦ θηρίου συμφυγόντος εἰς τὴν διώρυγα, συνακολουθῶν αὐτῷ, καὶ τὸ ἕτερον τῶν στομιῶν ἐμφρούξας, συνεπλάκη, καὶ τὸν ἀνχένα σφίγξας τοῖς βραχίουσιν, ἀπέπνιξε. Τὴν δὲ δορὴν αὐτοῦ περιθέμενος, καὶ διὰ τὸ μέγεθος ἅπαν τὸ ἴδιον σῶμα περιλαβὼν, εἶχε σκεπαστήριον τῶν μετὰ ταῦτα κινδύνων. Δεύτερον δ' ἔλαβεν ἄθλον, ἀποκτεῖναι τὴν Λερναίαν ἴδραν, ἧς ἐξ ἑνὸς σώματος ἑκατὸν ἀνχένες, ἔχοντες κεφαλὰς ὄφρων, διευτυποῦντο. Τούτων δ' εἰ μίᾳ διαφθαρείῃ, διπλασίας ὁ τμηθεὶς ἀνίει τόπος· δι' ἣν αἰτίαν ἀήττητος ὑπάρχειν διείληπτο, καὶ κατὰ λόγον· τὸ χεῖρ χειρωθὲν αὐτῆς μέρος διπλάσιον ἀπεδίδου βοήθημα. Πρὸς δὲ τὴν δυστραπελίαν ταύτην ἐπινοήσας τι φιλοτέχνημα, προσέταξεν Ἴολάῳ τὸ ἀποτμηθὲν μέρος λαμπάδι καιομένην ἐπικαίειν, ἵνα τὴν ῥύσιν ἐπισπῆ τοῦ αἵματος. Οὕτως οὖν χειρωσάμενος τὸ ζῶον, εἰς τὴν χολὴν ἀπέβαπτε τὰς

ἀκίδας, ἵνα τὸ βληθὲν βέλος ἔχη τὴν ἐκ τῆς ἀκίδος πληγὴν ἀνίατον.

(C. 12.) 3) Vivum capit aprum Erymanthium. Debella Centauros, quorum alii fugati, alii caesi sunt. His qui sepulturam parabat, Pholus, hospes Herculis, venenata sagitta casu ipse periit, ab amico deinde magnifice humatus.

12. Τρίτον δὲ πρόσταγμα ἔλαβεν, ἐνεγκεῖν τὸν Ἑρμυάνθιον κάπρον ζῶντα, ὅς διέτριβε μὲν ἐν πεδιάτῃ τῆς Ἀρκαδίας· ἐδόκει δὲ τὸ πρόσταγμα τοῦτο πολλὴν ἔχειν δυσχέρειαν. Ἔδει γάρ τὸν ἀγωνιζόμενον τοιοῦτω θηρίῳ, τοσαύτην κεκτῆσθαι περιουσίαν, ὥστε ἐπ' αὐτῆς τῆς μάχης ἀκριβῶς στοχάζεσθαι τοῦ καιροῦ. Ἔτι μὲν γὰρ ἰσχύοντα ἀφείς αὐτόν, ἀπὸ τῶν ὀδόντων ἂν ἐκινδύνευσε· πλείω δὲ τοῦ δεοντος καταπολεμήσας, ἀπέκτεινεν, ὡς τὸν ἄθλον ὑπάρχειν ἀσυντέλεστον. Ὅμως δὲ κατὰ τὴν μάχην ταμειυσάμενος ἀκριβῶς τὴν συμμετρίαν, ἀπήνεγκε τὸν κάπρον ζῶντα πρὸς Εὐρυσθέα· ὃν ἰδὼν ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τῶν ὤμων φέροντα, καὶ φοβηθεὶς, ἔκρυπεν ἑαυτὸν εἰς χαλκοῦν πίθον. Ἄμα δὲ τούτοις πραττομένοις Ἡρακλῆς κατηγωνίσαστο τοὺς ὀνομαζομένους Κενταύρους, διὰ τοιαύτας αἰτίας. Φύλος ἦν Κένταυρος, ἀφ' οὗ συνέβη τὸ πλησίον ὄρος Φολόην ὀνομασθῆναι· οὗτος ξενίοις δεχόμενος τὸν Ἡρακλῆα, τὸν κατακεχωσμένον οἴνου πίθον ἀνέφεξε. Τοῦτον γὰρ μυθολογοῦσι τὸ παλαιὸν Διονύσον παρατεθεῖσθαι τινὶ Κενταύρῳ, καὶ προσιάξει τότε ἀνοῖξαι, ὅταν Ἡρακλῆς παραγένηται. Διόπερ ὑστερον πολλαῖς γενεαῖς ἐπιξενωθέντος αὐτοῦ, μνησθῆναι τὸν Φόλον τῆς Διονύσου παραγγελίας. Ἀνεοχθέντος οὖν τοῦ

πίθου, καὶ τῆς εὐωδίας, διὰ τὴν παλαιότητα καὶ δύναμιν τοῦ οἴνου, προσπεσούσης τοῖς πλησίον οἰκοῦσι Κενταύροις, συνέβη διοιστρηθῆναι τούτους. Διὸ καὶ προσπεσόντες ἄθροοι τῇ οἰκῆσει τοῦ Φόλου, καταπληκτινῶς ἄρμησαν πρὸς ἄρπαγὴν. Ὁ μὲν οὖν Φόλος φοβηθεὶς, ἔκρυπεν ἑαυτὸν· ὁ δ' Ἡρακλῆς παραδόξως συνεπλάκη τοῖς βιαζομένοις. Ἔδει γὰρ διαγωνίζεσθαι πρὸς τοὺς ἀπὸ μὲν μητρὸς θεοὺς ὄντας, τὸ δὲ τάχος ἔχοντας ἵππων, ῥώμῃ δὲ δισωμάτων θῆρας, ἐμπειρίαν δὲ καὶ σύνεσιν ἔχοντας ἀνδρῶν. Τῶν δὲ Κενταύρων οἱ μὲν πύκας αὐτορίζους ἔχοντες ἐπήεσαν, οἱ δὲ πέτρας μεγάλας, τινὲς δὲ λαμπάδας ἡμένας, ἕτεροι δὲ βουφόρους πελέκεις. Ὁ δ' ἀκαταπλήκτως ὑποστάς, ἀξίαν τῶν προκατειργασμένων συνεστήσατο μάχην. Συνηγωνίζετο δ' αὐτοῖς ἡ μήτηρ Νεφέλη πολὺν ὄμβρον ἐκχέουσα, δι' οὗ τοὺς μὲν, τετρασκελεῖς, οὐκ ἔβλαπτε, τῷ δὲ, δυσὶν ἐρηρησμένῳ σκέλεσι, τὴν βίασιν ὀλισθηρὰν κατεσκεύαζεν. Ἄλλ' ὅμως τοῖς τοιοῦτοις προτερήμασι πλεονεκτοῦντας Ἡρακλῆς παραδόξως κατηγωνίσσατο, καὶ τοὺς μὲν πλείστους ἀπέκτεινε, τοὺς δ' ὑπολειφθέντας φυγεῖν ἠνάγκασε. Τῶν δ' ἀναιρεθέντων Κενταύρων ὑπῆρχον ἐπιφανέστατοι, Λάφνις, καὶ Ἀργεῖος, καὶ Ἀμφίων· ἔτι δὲ Ἴπποτίων, καὶ Οὐρεῖος, καὶ Ἰσοπλῆς, καὶ Μελαγχαίτης· πρὸς δὲ τοῦτοις, Θηρεὺς, καὶ Δούπων, καὶ Φρίξος. Τῶν δὲ διαφυγόντων τὸν κίνδυνον ὕστερον ἕκαστος τιμωρίας ἠξιώθη. Ὅμαδος μὲν γὰρ ἐν Ἀρκαδίᾳ τὴν Εὐρυσθέως ἀδελφὴν Ἀλκυόνην βιασάμενος ἀνηρέθη·

ἐφ' ᾧ θαυμασθῆναι συνέβη τὸν Ἡρακλέα διαφερον-
τως· τὸν μὲν γὰρ ἐχθρὸν κατ' ἰδίαν ἐμίσησε, τὴν
δὲ ὑβριζομένην ἐλεῶν ἐπεικεία διαφέρειν ὑπελάμ-
βανεν. Ἴδιον δὲ τι συνέβη περὶ τὸν Ἡρακλέους
φίλον τὸν ὀνομαζόμενον Φόλον. Οὗτος γὰρ διὰ
τὴν συγγένειαν θάπτων τοὺς πεπιτωκότας Κεντιάυ-
ρους, καὶ βέλος ἔκ τινος ἐξαίρων, ὑπὸ τῆς ἀκίδος
ἐπλήγη, καὶ τὸ τραῦμα ἔχων ἀνίατον ἐτελεύτησεν· ὃν
Ἡρακλῆ μεγαλοπρεπῶς ἔθαψεν ὑπὸ τὸ ὄρος, ὃ στήλης
ἐνδόξου γέγονε κρεῖττον. Φολὴ γὰρ ὀνομαζόμενον,
διὰ τῆς ἐπωνυμίας μνηύει τὸν ταφέντα, καὶ οὐ δι'
ἐπιγραφῆς. Ὁμοίως δὲ καὶ Χείρωνα τὸν ἐπὶ τῇ ἰατρι-
κῇ θαυμαζόμενον, ἀκουσίως τόξου βολῇ διέφθειρε.
Καὶ περὶ μὲν τῶν Κεντιάυρων ἱκανῶς ἡμῖν εἰρήσθω.

(C. 13.) 4) Capit et cervam, aureis cornubus et celeritate insignem. 5) Abigit aves Stympthalides. 6) Augiae stabulum honestissime purgat. 7) Taurum, Pasiphaës amorem, e Creta in Peloponnesum traducit.

13. Μετὰ δὲ ταῦτ' ἔλαβε πρόσταγμα τὴν
χρυσόκερων μὲν οὔσαν ἔλαφον, τάχει δὲ διαφέρου-
σαν, ἀγαγεῖν. Τοῦτον δὲ τὸν ἄθλον συντελῶν,
ἐπίνοιαν ἔσχεν οὐκ ἀχρηστοτέραν τῆς κατὰ τὸ σῶμα
ρώμης. Οἱ μὲν γὰρ φασιν αὐτὴν ἄρκυσιν ἐλεῖν· οἱ
δὲ, διὰ τῆς στιβείας χειρώσασθαι καθεύδουσαν·
τινὲς δὲ, συνεχῆ διωγμῶ καταπονῆσαι· πλὴν ἄνευ
βίας καὶ κινδύνων διὰ τῆς κατὰ τὴν ψυχὴν ἀγχινοίας
τὸν ἄθλον τοῦτον κατειργάσατο. Ὁ δ' Ἡρακλῆς
πρόσταγμα λαβὼν, τὰς ἐκ τῆς Στυμφαλίδος λίμνης
ὄρνιθας ἐξελάσαι, τέχνη καὶ ἐπίνοια θραδῖος συνετέ-
λεσε τὸν ἄθλον. Ἐπεπόλασε γὰρ, ὡς ἔοικεν, ὄρνι-
θων πλήθος ἀμύθητον, καὶ τοὺς ἐν τῇ πλησίον

χώρᾳ καρποὺς ἔλυμαινετο. Βία μὲν οὖν ἀδύνατον ἦν χειρῶσασθαι τὰ ζῶα, διὰ τὴν ὑπερβολὴν τοῦ πλήθους· φιλοτέχνου δὲ ἐπινοίας ἢ προὔξις προσεδεῖτο. Διόπερ κατασκευάσας χαλκῆν πλατιάγην, καὶ διὰ ταύτης ἐξαίσιον κατασκευάζων ψόφον, ἐξεφόβει τὰ ζῶα, καὶ πέρας τῆ συνεχείᾳ τοῦ κρότου ῥαδίως ἐκπολεμήσας, καθαρὰν ἐποίησε τὴν λίμνην. Τελέσας δὲ καὶ τοῦτον τὸν ἄθλον, ἔλαβε παρ' Εὐρυσθέως πρόσταγμα, τὴν αὐλὴν τοῦ Αὐγείου καθᾶραι, μηδενὸς βοηθοῦντος· αὕτη δ' ἐκ πολλῶν ἐτῶν ἠθροισμένην κόπρον εἶχεν ἄπλετον, ἣν ὕβρεως ἔνεκεν Εὐρυσθεὺς προσέταξε καθᾶραι. Ὁ δ' Ἡρακλῆς τὸ μὲν τοῖς ὤμοις ἐξενεγκεῖν αὐτὴν ἀπεδοκίμασεν, ἐκκλίνων τὴν ἐκ τῆς ὕβρεως αἰσχύνην· ἐπαγαγὼν δὲ τὸν Πηγειὸν καλούμενον ποταμὸν ἐπὶ τὴν αὐλὴν, καὶ διὰ τοῦ ῥεύματος ἐκκαθάρας αὐτὴν, χωρὶς ὕβρεως συνετέλεσε τὸν ἄθλον ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ. Διὸ καὶ θαυμάσαι ἂν τις τὴν ἐπίνοιαν· τὸ γὰρ ὑπερήφανον τοῦ προστάγματος χωρὶς αἰσχύνης ἐπετέλεσεν, οὐδὲν ὑπομείνας ἀνάξιον τῆς ἀθανασίας. Μετὰ δὲ ταῦτα λαβὼν ἄθλον τὸν ἐκ Κρήτης ταῦρον ἀγαγεῖν, οὗ Πασιφάνη ἐρασθῆναι φασί, πλεύσας εἰς τὴν νῆσον, καὶ Μίνω τὸν βασιλέα συνεργὸν λαβῶν, ἦγαγεν εἰς Πελοπόννησον, τὸ τηλικούτον πέλαγος ἐπ' αὐτῷ ναυστοληθεῖς.

(C. 14.) Quo labore defunctus, ludos Olympicos Iovi instituit (A. M. 3406. , ipse in omni certaminum genere victus, a diis deabusque ob virtutem praemiis ornatus. Obiter commemorat scriptor, Nioben primam, Alcmenam postremam mortalium fuisse, quacum Iupiter consuerit.

14. Τελέσας δὲ τοῦτον τὸν ἄθλον, τὸν Ὀλυμ-

πιακὸν ἀγῶνα συνεστήσατο, κάλλιστον τῶν τόπων
 πρὸς τηλικαύτην πανηγυριν προκρίνας, τὸ παρὰ
 τὸν Ἀλφειὸν ποταμὸν πεδίον, ἐν ᾧ τὸν ἀγῶνα
 τοῦτον τῷ Διὶ τῷ πατρίῳ καθιέρωσε. Στεφανίτην
 δ' αὐτὸν κατεσκεύασεν, ὅτι καὶ αὐτὸς εὐηργέτησε
 τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων, οὐδένα λαβὼν μισθόν.
 Τὰ δὲ ἀθλήματα πάντα αὐτὸς ἀδηρίτως ἐνίκησε,
 μηδεὶς τολμήσαντος αὐτῷ συγκριθῆναι διὰ τὴν
 ὑπερβολὴν τῆς ἀρετῆς, καίπερ τῶν ἀθλημάτων
 ἐναντίων ἀλλήλοις ὄντων. Τὸν γὰρ πύκτην ἢ
 παγκρατιαστὴν τοῦ σταδίου δύσκολον περιγενέσθαι,
 καὶ πάλιν τὸν ἐν τοῖς κούφοις ἀθλήμασι πρωτεύοντα
 [καταγωνίσασθαι] τοὺς ἐν τοῖς βαρέσιν ὑπερέχοντας
 δυσχερὲς καταπονήσαι. Διόπερ εἰκότως ἐγένετο
 τιμιώτατος ἅπαντων τῶν ἀγῶνων οὗτος, τὴν ἀρχὴν
 ἀπ' ἀγαθοῦ λαβὼν. Οὐκ ἄξιον δὲ παραλιπῆν οὐδέ
 τὰς ὑπὸ τῶν θεῶν δοθείσας αὐτῷ δωρεὰς διὰ τὴν
 ἀρετὴν. Ἀπὸ γὰρ τῶν πολέμων τραπέντος αὐτοῦ
 πρὸς ἀνέσεις τε καὶ πανηγύρεις, ἔτι δὲ ἐορτὰς καὶ
 ἀγῶνας, ἐτίμησαν αὐτὸν δωρεαῖς οἰκείαις ἕκαστος
 τῶν θεῶν. Ἀθηναῖ μὲν πέπλω, Ἡφαιστὸς δὲ ῥοπάλω
 καὶ θώρακι· καὶ πρὸς ἀλλήλους ἐφιλοτιμήθησαν οἱ
 προειρημένοι θεοὶ κατὰ τὰς τέχνας, τῆς μὲν πρὸς
 εἰρηρικὴν ἀπόλαυσιν καὶ τέρψιν, τοῦ δὲ πρὸς τὴν
 τῶν πολεμικῶν κινδύνων ἀσφάλειαν. Τῶν δὲ ἄλλων
 Ποσειδῶν μὲν ἵππους ἐδωρήσατο, Ἐρμῆς δὲ ξίφος,
 Ἀπόλλων δὲ τόξον τε ἔδωκε, καὶ τοξεύειν ἐδίδαξε·
 Δημήτηρ δὲ πρὸς τὸν καθαρμὸν τοῦ Κενταύρων
 φόνου τὰ μικρὰ μυστήρια συνεστήσατο, τὸν Ἡρα-

κλέα τιμῶσα. Ἴδιον δέ τι συνέβη καὶ κατὰ τὴν γένεσιν τοῦ Θεοῦ τούτου συντελεσθῆναι. Ζεὺς γὰρ πρώτη μὲν ἐμίγη γυναικὶ Θνητῇ Νιόβῃ τῇ Φορωνεύς, ἐσχάτη δὲ Ἀλκμήνῃ· ταύτην δὲ ἀπὸ Νιόβης ἐκκαιδεκάτην οἱ μυθογράφοι γενεαλογοῦσιν. Εἰς δὲ τὸ γεννᾶν ἀνθρώπους ἐκ μὲν τῶν ταύτης προγόνων ἤρξατο, εἰς αὐτὴν δὲ ταύτην κατέληξεν ἐν ταύτῃ γὰρ τὰς πρὸς Θνητὴν ὀμιλίαις κατέπαυσεν· καὶ κατὰ τοὺς ὕστερον χρόνους οὐδένα τούτων γεννήσειν ἄξιον ἐλπίζων, οὐκ ἐβουλήθη τοῖς κρείττοσιν ἐπεισάγειν τὰ χεῖρω.

(C. 15.) Hercules in Gigantum pugna ad Pallenen deos adiuvant, inde Olympiorum honores adeptus. Prometheus, igne rapto de hominibus bene promeritum, iniustis vineulis exsolvit. 8) Diomedis equas carnivoras abducit, idem Argonautarum socius.

15. Μετὰ δὲ ταῦτα τῶν περὶ τὴν Παλλήνην γιγάντων ἐλομένων τὸν πρὸς τοὺς ἀθανάτους πόλεμον, Ἡρακλῆς τοῖς θεοῖς συναγωνισάμενος, καὶ πολλοὺς ἀνελὼν τῶν γηγενῶν, ἀποδοχῆς ἔτυχε τῆς μεγίστης. Ζεὺς γὰρ τοὺς μὲν συναγωνισαμένους τῶν θεῶν, μόνους ὠνόμασεν Ὀλυμπίους, ἵνα τῇ ταύτης τιμῇ ὁ ἀγαθὸς κοσμηθεῖς, ἐπωνυμίᾳ διαφέρει τοῦ χείρονος· ἠξίωσε δὲ ταύτης τῆς προσηγορίας τῶν ἐκ Θνητῶν γυναικῶν γενομένων Διόνυσον καὶ Ἡρακλέα, οὐ μόνον ὅτι πατρὸς ἦσαν Διὸς, ἀλλ' ὅτι καὶ τὴν προαίρεσιν ὁμοίαν ἔσχον, εὐεργετήσαντες μεγάλα τὸν βίον τῶν ἀνθρώπων. Ζεὺς δὲ, Προμηθεύς παραδόντος τὸ πῦρ τοῖς ἀνθρώποις, δεσμοῖς κατελάβετο, καὶ παρέστησεν αἰτιὸν τὸν ἐσθίοντα τὸ ἥπαρ αὐτοῦ Ἡρακλῆς δὲ ὄρων τῆς

τιμωρίας αὐτὸν τυγχάνοντα διὰ τὴν τῶν ἀνθρώπων εὐεργεσίαν, τὸν μὲν αἰετὸν κατετόξευσε, τὸν δὲ Δία πείσας λῆξαι τῆς ὄρυγης, ἔσωσε τὸν κοινὸν εὐεργέτην. Μετὰ δὲ ταῦτα ἔλαβεν ἄθλον, ἀγαγεῖν τὰς Διομήδους τοῦ Θρακὸς ἵππους. Αὐταὶ δὲ χαλκῶς μὲν φάτνας εἶχον διὰ τὴν ἀγριότητα, ἀλύσεισι δὲ σιδηραῖς διὰ τὴν ἰσχὺν ἐδεσμεύοντο· τροφήν δ' ἐλάμβανον οὐ τὴν ἐκ γῆς φυομένην, ἀλλὰ τὰ τῶν ξένων μέλη διαιρούμεναι, τροφήν εἶχον τὴν συμφορὰν τῶν ἀκληροῦντων. Ταύτας ὁ Ἡρακλῆς βουλόμενος χειρώσασθαι, τὸν κύριον Διομήδη παρέβουλε, καὶ ταῖς τοῦ παρανομεῖν διδάξαντος σαορξίν ἐκπληρώσας τὴν ἔνδειαν τῶν ζώων, εὐπειθεῖς ἔσχεν. Εὐρουσθεὺς δέ, ἀχθεισῶν πρὸς αὐτὸν τῶν ἵππων, ταύτας μὲν ἱερός ἐποίησεν Ἴφρας, ὧν τὴν ἐπιγονὴν συνέβη διαμεῖναι μέχρι τῆς Ἀλεξάνδρου τοῦ Μακεδόνος βασιλείας. Τοῦτον δὲ τὸν ἄθλον ἐπιτελέσας, μετ' Ἰάσονος ἔπλευσε ουστρατεύσων ἐπὶ τὸ χρυσόμαλλον δέρας εἰς Κόλχους. Ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων ἐν τῇ τῶν Ἀργοναυτῶν στρατεία τὰ κατὰ μέρος διέξιμεν.

(C. 16.) 9) Post acrem cum Amazonibus conflictum, victor et exstinctor illarum Hippolytae balteum reportat.

16. Ἡρακλῆς δὲ λαβῶν πρόσταγμα τὸν Ἴππολύτης τῆς Ἀμαζόνος ἐνεγκεῖν ζωστήρα, τὴν ἐπὶ τὰς Ἀμαζόνων στρατείαν ἐποίησατο. Πλεύσας οὖν εἰς τὸν ἀπ' ἐκείνου Εὐξείνον κληθέντα Πόντον, καὶ καταπλεύσας ἐπὶ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Θερμώδοντος ποταμοῦ, πλησίον Θεμισκύρας πόλεως κατεστρατοπέδευσε, ἐν ἧ τὰ βασίλεια τῶν Ἀμαζόνων ὑπῆρχε. Καὶ τὸ μὲν πρῶτον ἦτι παρ' αὐτῶν τὸν προστε-

ταγμενον ζωσιῆρα· ὡς δ' οὐχ ὑπηκουον, συνῆψ μάχην αὐταῖς. Τὸ μὲν οὖν ἄλλο πλῆθος αὐτῶν ἀντετάχθη τοῖς πολλοῖς· αἱ δ' ἐπισημόταται καὶ αὐτὸν ταχθεῖσαι τὸν Ἡρακλέα, μάχην καρτεράν συνεστήσαντο. Πρώτη μὲν γὰρ αὐτῷ συνάψασα μάχην Ἄελλα, καὶ διὰ τὸ τάχος ταύτης τετευχυῖα τῆς προσηγορίας, ὀξύτερον εὔρεν αὐτῆς τὸν ἀντιταχθέντα. Δευτέρα δὲ Φίλιππιδες εὐθύς ἐκ τῆς πρώτης συστάσεως καιρία πληγῇ περιπεσοῦσα, διεφθάρη. Μετὰ δὲ ταῦτα Προθόη συνῆψε μάχην, ἣν ἐκ προκλήσεως ἔφασαν ἐπιτάκεις τετυχημένοι τὸν ἀντιταξάμενον. Πεσοῦσης δὲ καὶ ταύτης, τετάρτην ἐχειρώσατο τὴν ὀνομαζομένην Ἐρίβουιν. Αὕτη δὲ, διὰ τὴν ἐν τοῖς πολεμικοῖς ἀγῶσιν ἀνδραγαθίαν, κενχωμένη, μηδενοῦς χρεῖαν ἔχειν βοηθοῦ, ψευδῆ τὴν ἐπαγγελίαν ἔσχε, κρείττονι περιπεσοῦσα. Μετὰ δὲ ταύτας Κελαινώ καὶ Εὐρυβία καὶ Φοίβη, Ἀριτέμιδος οὔσαι συγκυρηγοί, καὶ διὰ παντὸς εὐστόχως ἀκοντίζουσαι, τὸν ἕνα σκοπὸν οὐκ ἔτριψαν, ἀλλ' ἑαυταῖς συντισπίζουσαι, πᾶσαι τότε κατεκόπησαν. Μετὰ δὲ ταύτας Αἰγιόνην καὶ Ἀστερίαν καὶ Μάρτην, ἔτι δὲ Τέκμησαν καὶ Ἀλκίπτην ἐχειρώσατο. Αὕτη δὲ ὁμόσασα παρθένος διαμένειν, τὸν μὲν ὄρκον διετήρησε, τὸ δὲ ζῆν οὐ διεφύλαξεν. Ἡ δὲ τὴν στρατηγίαν ἔχουσα τῶν Ἀμαζονίδων Μελαρίππη, καὶ θαυμαζομένη μάλιστα δι' ἀνδρείαν, ἀπέβαλε τὴν ἡγεμονίαν. Ἡρακλῆς δὲ τὰς ἐπιφανεστάτας τῶν Ἀμαζονίδων ἀνελόν, καὶ τὸ λοιπὸν πλῆθος φυγῆν συναναγκάσας, κατέκοψε τὰς πλεί-

στας, ὥστε παντελῶς τὸ ἔθνος αὐτῶν συντριβῆναι. Τῶν δὲ αἰχμαλωτῶν Ἀντιόπην μὲν ἐδωρήσατο Θησεΐ, Μελανίππην δὲ ἀπελύτρωσεν, ἀντιλαβὼν τὸν ζωσιτῆρα.

(C. 11.) 10) Ad Geryonis boves abigendos Iberiam tendens, collectis in Creta insula, quam bestiis expurgat, multis copiis, in Libyam traiecit, ubi Antaeum luctatorem in certamine occidit, terramque pacat et cultam facit.

17. Εὐρουσθέως δὲ προστάξαντος ἄθλον δέκατον, τὰς Γηρυόπου βοῦς ἀγαγεῖν, ἃς νέμεσθαι συνέβαινε τῆς Ἰβηρίας ἐν τοῖς πρὸς τὸν ὠκεανὸν κεκλιμένοις μέρεσιν, Ἡρακλῆς θεωρῶν τὸν πόνον τοῦτον μεγάλης προσδεόμενον κακοπαθείας καὶ παρασκευῆς, συνεστήσατο στόλον ἀξιόλογον, καὶ πλῆθος στρατιωτῶν ἀξιόχρεων ἐπὶ ταύτην τὴν στρατείαν. Διεβεβόητο γὰρ καθ' ὅλην τὴν οἰκουμένην, ὅτι Χρυσάωρ, ὁ λαβὼν ἀπὸ τοῦ πλοῦτου τὴν προσηγορίαν, βασιλεύει μὲν ἀπάσης Ἰβηρίας, τρεῖς δ' ἔχει συναγωνιστὰς υἱοὺς, διαφέροντας ταῖς τε ὑψώμασι τῶν σωματίων καὶ ταῖς ἐν τοῖς πολεμικοῖς ἀγῶσιν ἀνδραγαθίαις· πρὸς δὲ τούτοις, ὅτι τῶν υἱῶν ἕκαστος μεγάλας ἔχει δυνάμεις, συνεστώσας ἐξ ἀνδρῶν μαχίμων· ὧν δὴ χάριν ὁ μὲν Εὐρουσθέως νομίζων δυσέφικτον εἶναι τὴν ἐπὶ τούτοις στρατείαν, προσετείλαται τὸν προειρημένον ἄθλον. Ὁ δ' Ἡρακλῆς ἀκολούθως ταῖς προκατειργασμέναις πράξεσι τεθαρόρηκός τις ὑπέστη τοὺς κινδύνους. Καὶ τὰς μὲν δυνάμεις ἤθροισεν εἰς Κρήτην, κεκρικῶς ἐκ ταύτης ποιῆσθαι τὴν ὁρμὴν· (σφόδρα γὰρ εὐφρῶς ἡ νῆσος αὕτη κεῖται πρὸς τὰς ἐφ' ὅλην τὴν οἰκου-

μένην στρατείας·) πρὸ δὲ τῆς ἀναγωγῆς τιμηθεὶς ὑπὸ τῶν ἐγγχωρίων μεγαλοπρεπῶς, καὶ βουλόμενος τοῖς Κρησὶ χαρίσασθαι, καθαρὰν ἐποίησε τὴν νῆσον τῶν θηρίων. Διόπερ ἐν τοῖς ὕστερον χρόνοις οὐδὲν ἔτι τῶν ἀγρίων ζῶων ὑπῆρχεν ἐν τῇ νήσῳ, οἷον ἄρκτων, λύκων, ὄφρων, ἢ τῶν ἄλλων τῶν τοιούτων. Ταῦτα δ' ἔπραξεν, ἀποσεμνύων τὴν νῆσον, ἐν ᾗ μυθολογοῦσι καὶ γενέσθαι καὶ τραφῆναι τὸν Δία. Ποιησάμενος οὖν τὸν ἐκ ταύτης πλοῦν, κατήχηεν εἰς τὴν Λιβύην, καὶ πρῶτον μὲν Ἀνταῖον, τὸν ῥώμη σώματος καὶ παλαιότρας ἐμπειρία διαβεβοημένον, καὶ τοὺς ὑπ' αὐτοῦ καταπαλαισθέντας ξένους ἀποκτείναντα, προκαλεσάμενος εἰς μάχην, καὶ συμπλακεὶς διέφθειρεν. Ἀκολούθως δὲ τούτοις, τὴν μὲν Λιβύην πλήθουσαν ἀγρίων ζῶων, πολλὰ τῶν κατὰ τὴν ἔρημον χώραν χειρωσάμενος, ἐξημέρωσεν· ὥστε καὶ γεωργίαις καὶ ταῖς ἄλλαις φυτείαις ταῖς τοὺς καρποὺς παρασκευαζούσαις πληρωθῆναι, πολλὴν μὲν ἀμπελόφυτον, πολλὴν δὲ ἐλαιοφόρον. Καθόλου δὲ τὴν Λιβύην, διὰ τὸ πλῆθος τῶν κατὰ τὴν χώραν θηρίων ἀοίκητον πρότερον οὔσαν, ἐξημερώσας, ἐποίησε μηδεμιᾶς χώρας εὐδαιμονία λείπεσθαι. Ὅμοίως δὲ καὶ τοὺς παρανομοῦντας ἀνθρώπους ἢ δυνάστας ὑπερηφάνους ἀποκτείνας, τὰς πόλεις ἐποίησεν εὐδαίμονας. Μυθολογοῦσι δ' αὐτὸν διὰ τοῦτο μισῆσαι καὶ πολεμῆσαι τὸ γένος τῶν ἀγρίων θηρίων καὶ παρανόμων ἀνδρῶν, ὅτι παιδὶ μὲν ὄντι νηπίῳ συνέβη τοὺς ὄφεις ἐπιβοῦλους αὐτῷ γενέσθαι, ἀνδρωθέντι δὲ πεσεῖν ὑπ' ἐξουσίαν ὑπερηφάνου

καὶ ἀδίκου μονάρχου, τοῦ τοῦς ἄθλους προστάσ-
σειτος.

(C. 18.) Verso in Aegyptum itinere Basiridem interficit; in Libya Hecatompylon exstruit, post Carthaginiensibus expugnatam; tandem ad mare Gaditanum columnas statuit, caesisque Chrysaoris filiis, boves abducit. Propter donationem boum divinis honoribus colitur adhuc vivens. Obiter de columnis Herculis mutatoque per eum freto: qui similiter Tempe in Thessalia desiccavit, et in Boeotia diluvium excitavit.

18. Μετὰ δὲ τὸν Ἀνταίου θάνατόν παρελθὼν εἰς Αἴγυπτον, ἀνέϊλε Βούσιριν τὸν βασιλέα, ξενοκτονοῦντα τοὺς παρεπιδημοῦντας. Διεξιὼν δὲ τὴν ἄνδρον τῆς Λιβύης, καὶ περικυκλῶν χώρα καταρρύτιω καὶ καρποφόρῳ, πόλιν ἔκτισε θαυμαστήν τῷ μεγέθει, τὴν ὀνομαζομένην Ἑκατόμπυλον· ἣ ἔθετο τὴν προσηγορίαν ἀπὸ τοῦ πλήθους τῶν κατ' αὐτὴν πυλῶν. Διέμεινε δὲ ἡ ταύτης τῆς πόλεως εὐδαιμονία μέχρι τῶν νεωτέρων καιρῶν, ἐν οἷς καὶ Καρχηδόνοι δυνάμεσιν ἀξιολόγοις καὶ στρατηγοῖς ἀγαθοῖς στρατεύσαντες ἐπ' αὐτὴν, κύριοι κατέστησαν. Ὁ δ' Ἡρακλῆς πολλὴν τῆς Λιβύης ἐπελθὼν, παρήλθεν ἐπὶ τὸν πρὸς Γαδείροις ὠκεανόν, καὶ στήλας ἔθετο καθ' ἑκατέραν τῶν ἡπείρων. Συμπαραπλέοντος δὲ τοῦ στόλου, διαβὰς εἰς τὴν Ἰβηρίαν, καὶ καταλαβὼν τοὺς Χρυσάορος υἱοὺς τρισὶ δυνάμεσι μεγάλαις κατεστρατοπεδευκότας ἐκ διαστήματος, πάντας τοὺς ἡγεμόνας ἐκ προκλήσεως ἀνελών, καὶ τὴν Ἰβηρίαν χειρωσάμενος, ἀπήλασε τὰς διωνομασμένας τῶν βοῶν ἀγέλας. Διεξιὼν δὲ τὴν τῶν Ἰβήρων χώραν, καὶ τιμηθεὶς ὑπὸ τινος τῶν ἐγχωρίων βασιλέως, ἀνδρὸς εὐσεβεῖα, καὶ δικαιοσύνη διαφέροντος;

κατέλιπε μέρος τῶν βοῶν ἐν δωρεᾷ τῷ βασιλεῖ. Ὁ δὲ λαβὼν, ὑπάσας καθιέρωσεν Ἡρακλεῖ, καὶ κατ' ἐνιαυτὸν ἐκ τούτων ἔθυσεν αὐτῷ τὸν καλλιστεῦοντα τῶν ταύρων· τὰς δὲ βοῦς τηρουμένας συνέβη ἱερὰς διαμεῖναι κατὰ τὴν Ἰβηρίαν μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς καιρῶν. Ἡμεῖς δ' ἐπεὶ περὶ τῶν Ἡρακλέους στηλῶν ἐμνήσθημεν, οἰκεῖον εἶναι νομίζομεν περὶ αὐτῶν διελθεῖν. Ἡρακλῆς γὰρ παραβυλὸν εἰς τὴν ἄκρας τῶν ἠπείρων, τὰς παρὰ τὸν ὠκεανὸν κειμένας [τῆς τε Λιβύης καὶ τῆς Εὐρώπης], ἔγνω τῆς στρατείας θέσθαι στήλας ταύτας. Βουλόμενος δ' αἰμίμηστον ἔργον ἐπ' αὐτῷ συντελέσαι, φασί, τὴν ἄκρας ἀμφοτέρως ἐπὶ πολὺν προσχῶσαι. Διὸ καὶ πρότερον διεστηκυίας ἀπ' ἀλλήλων πολὺ διάστημα, συναγαγεῖν τὸν πόρον εἰς στενόν, ὅπως ἄλιτενοῦς καὶ στενοῦ γενομένου, κωλύηται τὰ μεγάλα κήτη διεκπίπτειν ἐκ τοῦ ὠκεανοῦ πρὸς τὴν ἐντὸς θάλατταν, ἅμα δὲ καὶ διὰ τὸ μέγεθος τῶν ἔργων μὲν αἰμίμηστος ἡ δόξα τοῦ κατασκευάσαντος. Ὡς δὲ τινὲς φασί, τὸναντίον τῶν ἠπείρων ἀμφοτέρων συνεζευγμένων, διασκάψαι ταύτας, καὶ τὸν πόρον ἀνοίξαντα, ποιῆσαι τὸν ὠκεανὸν μίσεσθαι τῇ καθ' ἡμᾶς θαλάττῃ. Ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων σκοπεῖν ἐξέσται, ὡς ἂν ἕκαστος ἑαυτὸν πείθῃ. Τὸ παραπλήσιον δὲ τούτοις ἔπραξε πρότερον κατὰ τὴν Ἑλλάδα. Περὶ μὲν γὰρ τὰ καλούμενα Τέμπη τῆς πεδιάδος χώρας ἐπὶ πολὺν τόπον λιμναζούσης, διέσκαψε τὸν συνεχῆ τόπον, καὶ κατὰ τῆς διώρυγος δεξάμενος ἄπαν τὸ κατὰ τὴν λίμνην ὕδωρ, ἐποίησε τὰ πεδία φανῆναι τὰ κατὰ

τὴν Θετταλίαν παρὰ τὸν Πηνειὸν ποταμὸν. Ἐν δὲ τῇ Βοιωτίᾳ τοῦναντίον ἐμφράξας τὸ περὶ τὸν Μινύειον Ὀρχομενὸν ῥεῖθρον, ἐποίησε λιμνάζειν τὴν χώραν, καὶ φθαρῆναι τὰ κατ' αὐτὴν ἅπαντα. Ἀλλὰ τὰ μὲν κατὰ τὴν Θετταλίαν ἔπραξεν εὐεργετῶν τοὺς Ἕλληνας· τὰ δὲ κατὰ τὴν Βοιωτίαν, τιμωρίαν λαμβάνων παρὰ τῶν τὴν Μινυάδα κατοικούντων διὰ τὴν τῶν Θηβαίων καταδούλωσιν.

(C. 19.) Hispaniae regno proceribus tradito, in Galliam transit, ibique Alesiam condit urbem, nemini obnoxiam nisi Caesari: inde per Alpes, quas pervias pacatasque reddidit, in Liguriam venit.

19. Ὁ δ' οὖν Ἡρακλῆς τῶν μὲν Ἰβήρων παρέδωκε τὴν βασιλείαν τοῖς ἀρίστοις τῶν ἐγχωρίων· αὐτὸς δ' ἀναλαβὼν τὴν δύναμιν, καὶ κατανήσας εἰς τὴν Κελτικὴν, καὶ πᾶσαν ἐπελθὼν, κατέλυσε μὲν τὰς συνήθεις παρανομίας καὶ ξενοκτονίας· πολλοῦ δὲ πλήθους ἀνθρώπων ἐκ παντὸς ἔθνους ἐκουσίως συστρατεύοντος, ἔκτισε πόλιν εὐμεγέθη, τὴν ὀνομαζομένην ἀπὸ τῆς κατὰ τὴν στρατείαν ἄλης Ἀλησίαν. Πολλοὺς δὲ καὶ τῶν ἐγχωρίων ἀνέμιξεν εἰς τὴν πόλιν· ὧν ἐπικρατησάντων τῷ πλήθει, πάντας τοὺς κατοικοῦντας ἐκβαρβαρωθῆναι συνέβη. Οἱ δὲ Κελτοὶ μέχρι τῶνδε τῶν καιρῶν ἐτίμων ταύτην τὴν πόλιν, ὡς ἀπάσης τῆς Κελτικῆς οὖσαν ἐστίαν καὶ μητρόπολιν. Διέμεινε δ' αὕτη πάντα τὸν ἀφ' Ἡρακλέους χρόνον ἐλευθέρῳ καὶ ἀπόρρητος, μέχρι τοῦ καθ' ἡμᾶς χρόνου· τὸ δὲ τελευταῖον ὑπὸ Γαίου Καίσαρος, τοῦ διὰ τὸ μέγεθος τῶν πράξεων θεοῦ προσαγορευθέντος, ἐκ βίας ἄλοῦσα, συνηναγκάσθη μετὰ τῶν ἄλλων Κελτῶν ὑποταγῆναι Ῥωμαίοις.

Ὁ δ' Ἡρακλῆς τὴν ἐκ τῆς Κελτικῆς πορείαν ἐπὶ τὴν Ἰταλίαν ποιούμενος, καὶ διεξιὼν τὴν ὄρεινὴν τὴν κατὰ τὰς Ἄλπεις, ὠδοποίησε τὴν τραχύτητα τῆς ὁδοῦ καὶ τὸ δύσβατον, ὥστε δύνασθαι στρατοπέδοις καὶ ταῖς τῶν ὑποζυγίων ἀποσκευαῖς βάσιμον εἶναι. Τῶν δὲ τὴν ὄρεινὴν ταύτην κατοικούντων βαρβάρων εἰωθότων τὰ διεξιόντα τῶν στρατοπέδων [περικόπτειν καὶ] ληστεύειν ἐν ταῖς δυσχωρίαις, χειρωσάμενος ἅπαντας, καὶ τοὺς ἡγεμόνας τῆς παρανομίας ἀνελών, ἐποίησεν ἀσφαλῆ τοῖς μεταγενεστέροις τὴν ὁδοπορίαν. Διελθὼν δὲ τὰς Ἄλπεις, καὶ τῆς νῦν καλουμένης Γαλατίας τὴν πεδιάδα διεξιὼν, ἐποίησατο τὴν πορείαν διὰ τῆς Λιγυστικῆς.

(C. 20.) Magna regionis asperitas; maior incolis laborum patientia, quae notabili feminae parturientis exemplo ostenditur.

20. Οἱ δὲ ταύτην τὴν χώραν κατοικοῦντες Λίγυες νέμονται γῆν τραχεῖαν καὶ παντελῶς λυπράν· τῶν δ' ἐγχωρίων ταῖς ἐργασίαις καὶ ταῖς τῆς κακοπαθείας ὑπερβολαῖς φέρει καρποὺς πρὸς βίαν ὀλίγους. Διὸ καὶ τοῖς ὄγκοις εἰσὶ συνεσταλμένοι, καὶ διὰ τὴν συνεχῆ γυμνασίαν εὐτόνοι. Τῆς γὰρ κατὰ τὴν τρυφὴν ἠμιστώνης πολὺ κεχωρισμένοι, ἐλαφροὶ μὲν ταῖς εὐκνησίαις εἰσίν, ἐν δὲ τοῖς πολεμικοῖς ἀγῶσι ταῖς ἀλκαῖς διάφοροι. Καθόλου δὲ τῶν πλησιοχώρων τὸ πονεῖν συνεχῶς ἡσκηκότων, καὶ τῆς χώρας πολλῆς ἐργασίας προσδεομένης, εἰθίκασι τὰς γυναῖκας τῶν κακοπαθειῶν τῶν ἐν ταῖς ἐργασίαις κοινωνοὺς ποιεῖσθαι. Μισθοῦ δὲ ἀλλήλοις ἐργαζομένων τῶν τε ἀνδρῶν καὶ τῶν γυναικῶν, ἰδίον τι καὶ

παράδοξον καθ' ἡμᾶς συνέβη περὶ μίαν γυναῖκα γενέσθαι. Ἐγκυος γὰρ οὖσα καὶ μετὰ τῶν ἀνδρῶν ἐργαζομένη μισθοῦ, μεταξὺ συνεχομένη ταῖς ὧδισιν, ἀπῆλθεν εἰς τινας θάμνους ἀθορύβως· ἐν αἷς τεκοῦσα, καὶ τὸ παιδίον φύλλοις ἐνειλήσασα, τοῦτο μὲν εἰς τινας θάμνους ἀπέκρυψεν, αὐτὴ δὲ συμμίξασα τοῖς ἐργαζομένοις, τὴν αὐτὴν ἐκείνοις ὑπέμενε κακοπάθειαν, οὐδὲν δηλώσασα περὶ τοῦ συμβεβηκότος. Τοῦ δὲ βρέφους κλαυθμυριζομένου, καὶ τῆς πράξεως φανεραῶς γενομένης, ὁ μὲν ἐφεσθηκῶς οὐδαμῶς ἠδύνατο πείσαι παύσασθαι τῶν ἔργων· ἢ δ' οὐ πρότερον ἀπέστη τῆς κακοπαθείας, ἕως ὃ μισθωσάμενος ἐλεήσας, καὶ τὸν μισθὸν ἀποδοὺς, ἀπέλυσε τῶν ἔργων.

(C. 21.) Hercules ad Tiberim benigno hospitio exceptus a Pinaris et (quem D. per errorem addidit) Cacio, decimationem Herculanam instituit; quae diu mansit. in templo ei sacratio peracta. Tum in campum Cumacum s. Phlegraeum progressus, Gigantes delevit.

21. Ἡρακλῆς δὲ διελθὼν τὴν τε τῶν Λιγύων καὶ τῶν Τυρρήνων χώραν, καταντήσας πρὸς τὸν Τίβεριν ποταμὸν, κατεστρατοπέδευσεν, οὗ νῦν ἡ Ῥώμη ἐστίν. Ἄλλ' αὐτὴ μὲν πολλαῖς γενεαῖς ὕστερον ὑπὸ Ῥωμύλου τοῦ Ἄρσος ἐκτίσθη· τότε δὲ τινες τῶν ἐγχωρίων κατοικοῦν ἐν τῷ νῦν καλουμένῳ Πινατίῳ, μικρὰν παντελῶς πόλιν οἰκοῦντες. Ἐν ταύτῃ δὲ τῶν ἐπιφανῶν ὄντες ἀνδρῶν Κάκιος καὶ Πινάριος, ἐδέξαντο τὸν Ἡρακλέα ξενίοις ἀξιολόγοις, καὶ δωρεαῖς κεχαρισμέναις εἰμίησαν· καὶ τούτων τῶν ἀνδρῶν ὑπομνήματα μέχρι τῶνδε τῶν καιρῶν διαμένει κατὰ τὴν Ῥώμην. Τῶν γὰρ νῦν εὐγενῶν

ἀνδρῶν τὸ τῶν Πιναρίων ὀνομαζόμενον γένος δια-
 μένει παρά τοῖς Ῥωμαίοις, ὡς ὑπάρχον ἀρχαιότατον·
 τοῦ δὲ Κακίου ἐν τῷ Παλατίῳ κατάβασίς ἐστίν,
 ἔχουσα λιθίνην κλίμακα, τὴν ὀνομαζομένην ἀπὸ
 ἐκείνου Κακίαν, οὗσαν πλησίον τῆς τότε γενομένης
 οἰκίας τοῦ Κακίου. Ὁ δ' οὖν Ἡρακλῆς ἀποδε-
 ξάμενος τὴν εὐνοίαν τῶν τὸ Παλάτιον οἰκούντων,
 προεῖπεν αὐτοῖς, ὅτι μετὰ τὴν ἑαυτοῦ μετástασιν
 εἰς θεοῦς, τοῖς εὐξάμενοις ἐκδεκατεύσειν Ἡρακλεῖ
 τὴν οὐσίαν, συμβήσεται τὸν βίον εὐδαιμονέστερον
 ἕξειν· ὃ καὶ συνέβη κατὰ τοὺς ὕστερον χρόνους
 διαμεῖναι μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων. Πολλοὺς
 γὰρ Ῥωμαίων, οὐ μόνον τῶν συμμέτρους οὐσίας
 κεκτημένων, ἀλλὰ καὶ τῶν μεγαλοπλούτων τινάς,
 εὐξάμενοις ἐκδεκατεύσειν Ἡρακλεῖ, καὶ μετὰ ταῦτα
 γενομένους εὐδαιμόνας, ἐκδεκατεύσαι τὰς οὐσίας
 οὕσας ταλάντων τετρακισχιλίων. Λεύκολλος γὰρ ὁ
 τῶν καθ' αὐτὸν Ῥωμαίων σχεδόν τι πλουσιώτατος
 ὢν, διατιμησάμενος τὴν ἰδίαν οὐσίαν, κατέθυσεν τῷ
 θεῷ πᾶσαν τὴν δεκάτην, εὐωχίας ποιῶν συνεχεῖς
 καὶ πολυδαπάνους. Κατεσκεύασαν δὲ καὶ Ῥωμαῖοι
 τούτῳ τῷ θεῷ παρά τὸν Τίβεριν ἱερόν ἀξιόλογον,
 ἐν ᾧ νομίζουσι συντελεῖν τὰς ἐκ τῆς δεκάτης θυσίας.
 Ὁ δ' οὖν Ἡρακλῆς ἀπὸ τοῦ Τιβέρεως ἀναξενύξας,
 καὶ διεξιὼν τὴν παράλιον τῆς νῦν Ἰταλίας ὀνομαζο-
 μένης, κατήντησεν εἰς τὸ τῶν Κυμαίων πεδῖον, ἐν ᾧ
 μυθολογοῦσιν ἄνδρας γενέσθαι ταῖς τε ῥώμαις
 προέχοντας καὶ ἐπὶ παρανομίᾳ διωγομασμένους,
 οὓς ὀνομάζεσθαι Γίγαντας. Ὀνομάσθαι δὲ καὶ

τὸ πεδῖον τοῦτο Φλεγραῖον, ἀπὸ τοῦ λόφου τοῦ τὸ παλαιὸν ἄπλειον πῦρ ἐκφυσῶντος, παραπλησίως τῇ κατὰ τὴν Σικελίαν Αἴτην. Καλεῖται δὲ νῦν ὁ τόπος Οὐεσοῦσις, ἔχων πολλὰ σημεῖα τοῦ κεκαῦσθαι κατὰ τοὺς ἀρχαίους χρόνους. Τοὺς δ' οὖν Γίγαντας, πυθομένους τὴν τοῦ Ἡρακλέους παρουσίαν, ἀθροισθῆναι πάντας καὶ παρατάξασθαι τῷ προειρημένῳ. Θαυμαστῆς δὲ γενομένης μάχης κατὰ τὴν ῥώμην καὶ τὴν ἀλκὴν τῶν Γιγάντων, φασὶ τὸν Ἡρακλέα, συμμαχοῦντων αὐτῷ τῶν Θεῶν, κρατῆσαι τῇ μάχῃ, καὶ τοὺς πλείστους ἀνελόντα, τὴν χώραν ἐξημερῶσαι. Μυθολογοῦνται δ' οἱ Γίγαντες γηγενεῖς γεγονέναι, διὰ τὴν ὑπερβολὴν τοῦ κατὰ τὸ σῶμα μεγέθους. Καὶ περὶ μὲν τῶν ἐν Φλέγρα φονευθέντων Γιγάντων τοιαῦτα μυθολογοῦσίν τινες, οἷς καὶ Τίμαιος ὁ συγγραφεὺς ἠκολούθησεν.

(C. 22.) Arvernium lacum praestruxit: unde via Heraclea. In Posidoniatarum regione venator aliquis superbac impietatis poenas dedit: Hercules contra e finibus Rheginorum ac Locrensium pia prece cicadas abegit, tandem nando in Siciliam cum bubus traiciens.

22. Ὁ δ' Ἡρακλῆς ἐκ τοῦ Φλεγραίου πεδίου κατελθὼν παρὰ τὴν θάλατταν, κατεσκεύασεν ἔργα περὶ τὴν Ἄορνον ὀνομαζομένην λίμνην, ἱερὰν δὲ Περσεφόνης νομιζομένην. Κεῖται μὲν οὖν ἡ λίμνη μεταξὺ Μισσηνοῦ καὶ Δικαιαρχείων, πλησίον τῶν θερμοῦν ὑδάτων· ἔχει δὲ τὴν μὲν περίμετρον ὡς πέντε σταδίων, τὸ δὲ βάθος ἄπιστον· ἔχουσα γὰρ ὕδωρ καθαρώτατον, φαίνεται τῇ χροῇ κύνεον, διὰ τὴν ὑπερβολὴν τοῦ βάθους. Μυθολογοῦσι δὲ τὸ μὲν παλαιὸν γεγενῆσθαι νεκυομαντεῖον πρὸς αὐτῇ, ὃ τοῖς

ὑστερον χρόνοις καταλελύσθαι φασίν. Ἀναπεπιαμένης δὲ τῆς λίμνης εἰς τὴν θάλατταν, τὸν Ἡρακλεῖα λέγεται τὸν μὲν ἔκρουν ἐγχῶσαι, τὴν δ' ὁδὸν τὴν νῦν οὔσαν παρὰ θάλατταν κατασκευάσαι, τὴν ἂπ' ἐκείνου καλουμένην Ἡρακλείαν. Ταῦτα μὲν οὖν ἐπραξε περὶ τούτους τοὺς τόπους. Ἐντεῦθεν δ' ἀναξέξας κατήνησε τῆς Ποσειδωνιατῶν χώρας πρὸς τινα πέτραν· πρὸς ἣ μυθολογοῦσιν ἰδιὸν τι γενέσθαι καὶ παράδοξον. Τῶν γὰρ ἐγχωρίων τινὰ κυνηγὸν ἐν τοῖς κατὰ τὴν θῆραν ἀνδραγαθήμασι διωρομασμένον, ἐν μὲν τοῖς ἔμπροσθεν χρόνοις εἰώθεναι τῶν λεφθέντων θηρίων τὰς κεφαλὰς καὶ τοὺς πόδας ἀνατιθέναι τῇ Ἀρτέμιδι, καὶ προσηλοῦν τοῖς δένδρεσι· τότε δ' οὖν ὑπερφυῆ κάπρον χειρωσάμενον, καὶ τῆς θεοῦ καταφρονήσαντα, εἰπεῖν ὅτι τὴν κεφαλὴν τοῦ θηρίου ἑαυτῷ ἀνατίθῃσι, καὶ τοῖς λόγοις ἀκολούθως ἔκ τινος δένδρου κορυμμάσαι ταύτην· αὐτὸν δέ, καυματοῦδος περιστάσεως οὔσης, κατὰ τὴν μεσημβρίαν εἰς ὕπνον τραπῆναι· καθ' ὃν δὴ χρόνον τοῦ δεσμοῦ λυθέντος αὐτομάτως, πεσεῖν τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τὸν κοιμώμενον, καὶ διαφθεῖραι. Ἀλλὰ γὰρ οὐκ ἂν τις θαυμάσειε τὸ γεγονός, ὅτι τῆς θεᾶς ταύτης πολλὰ περιστάσεις μνημονεύονται περιέχουσαι τὴν κατὰ τῶν ἀσεβῶν τιμωρίαν. Τῷ δ' Ἡρακλεῖ διὰ τὴν εὐσέβειαν τούναντίον συνέβη γενέσθαι. Καταντήσαντος γὰρ αὐτοῦ πρὸς τὰ μεθόρια τῆς Ῥηγίνης καὶ Λοκρίδος, καὶ διὰ τὸν ἐκ τῆς ὁδοιπορίας κόπον ἀναπαυομένου, φασίν ὑπὸ τῶν τεττίγων αὐτὸν ἐνοχλούμενον εὐξασθαι τοῖς θεοῖς ἀφανεῖς γενέσθαι τοὺς

ἐνοχλοῦντας αὐτόν· καὶ διὰ τοῦτο τῶν θεῶν βεβαιωσάντων τὴν εὐχὴν, μὴ μόνον κατὰ τὸ παρὸν ἀφανεῖς γενέσθαι τούτους, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὸν ὕστερον χρόνον ἅπαντα, μηδένα κατὰ τὴν χώραν φαίνεσθαι τέτιγα. Ὁ δ' οὖν Ἰρακλῆς κατανήσας ἐπὶ τὸν πορθμὸν κατὰ τὸ στενώτατον τῆς θαλάττης, τὰς μὲν βοῦς ἐπεραιώσεν εἰς τὴν Σικελίαν, αὐτὸς δὲ ταύρου κέρως λαβόμενος, διενήξατο τὸν πόρον, ὄντος τοῦ διαστήματος σταδίων τριῶν καὶ δέκα, ὡς Τίμαιός φησι.

(C. 23.) Hic thermis Himeracis et Eggestanis recreatus, Erycem certamine vincit, et Siciliam praemium reportat; quam unus e posteris Doricus, obtinuit in eaque Heracliam extraxit, postea Carthaginiensibus dirutam. Hercules Cereri et Proserpinae Syracusis sacra instituit, Sicanosque, infesta acie obvius caedit.

23. Μετὰ δὲ ταῦτα βουλόμενος ἐγκυκλωθῆναι πᾶσαν Σικελίαν, ἐποιεῖτο τὴν πορείαν ἀπὸ Πελοριάδος ἐπὶ τὸν Ἔρυκα. Διεξιόντος δ' αὐτοῦ τὴν παράλιον τῆς γῆσου, μυθολογοῦσι τὰς Νύμφας ἀνεῖται θερμὰ λουτρὰ πρὸς τὴν ἀνάπαυσιν τῆς κατὰ τὴν ὄδοιπορίαν γενομένης αὐτῷ κακοπαθείας. Τούτων δ' ὄντων διτιῶν, τὰ μὲν Ἰμεραῖα, τὰ δὲ Ἐγισταῖα προσαγορεύεται, τὴν ὀνομασίαν ἔχοντα ταύτην ἀπὸ τῶν τόπων. Τοῦ δ' Ἰρακλέους πλησιάσαντος τοῖς κατὰ τὸν Ἔρυκα τόποις, προεκάλεσατο αὐτὸν Ἐρυξ εἰς πάλην, υἱὸς μὲν ὢν Ἀφροδίτης καὶ Βουτιᾶ τοῦ τότε βασιλεύοντος τῶν τόπων. Γενομένης δὲ τῆς φιλοτιμίας μετὰ προστίμου, καὶ τοῦ μὲν Ἐρυκος διδόντος τὴν χώραν, τοῦ δ' Ἰρακλέους τὰς βοῦς, τὸ μὲν πρῶτον ἀγανακτεῖν τὸν Ἔρυκα, διότι πολὺ λείπονται τῆς ἀξίας αἱ βοῦς, συγκρινομένης τῆς

χώρας πρὸς αὐτάς· πρὸς ταῦτα δὲ τοῦ Ἡρακλείου
 ἀποφαινομένου, διότι, ἂν ταύτας ἀποβάλῃ, στερη-
 θήσεται τῆς ἀθανασίας, εὐδοκήσας ὁ Ἐρυξ τῇ συν-
 θήκῃ, καὶ παλαίσας, ἐλείφθη, καὶ τὴν χώραν ἀπέ-
 βαλεν. Ὁ δὲ Ἡρακλῆς τὴν μὲν χώραν παρέθετο τοῖς
 ἐγχωρίοις, συγχωρήσας αὐτοῖς λαμβάνειν τοὺς καρ-
 πούς, μέχρις ἂν τις τῶν ἐγγόνων αὐτοῦ παραγενό-
 μενος ἀπαιτήσῃ· ὅπερ καὶ συνέβη γενέσθαι. Πολ-
 λαῖς γὰρ ὕστερον γεγεναῖς Λωριεὺς ὁ Λακεδαιμόνιος
 καταντήσας εἰς Σικελίαν, καὶ τὴν χώραν ἀπολαβὼν,
 ἔκτισε πόλιν Ἡρακλείαν. Ταχὺ δ' αὐτῆς ἀυξομένης,
 οἱ Καρχηδόνιοι φθονήσαντες ἅμα καὶ φοβηθέντες,
 μὴ ποτε πλεῖον ἰσχύσασα τῆς Καρχηδόνος, ἀφέληται
 τῶν Φοινίκων τὴν ἡγεμονίαν, στρατεύσαντες ἐπ' αὐ-
 τὴν μεγάλαις δυνάμεσι, καὶ κατὰ κράτος ἐλόντες,
 κατέσκαψαν. Ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων τὰ κατὰ μέρος
 ἐν τοῖς οἰκείοις χρόνοις ἀναγράψομεν. Τότε δ' ὁ
 Ἡρακλῆς ἐγκυκλούμενος τὴν Σικελίαν, καὶ καταντή-
 σας εἰς τὴν νῦν οὔσαν τῶν Συρακουσίων πόλιν, καὶ
 πυθόμενος τὰ μυθολογούμενα κατὰ τὴν τῆς Κόρης
 ἄρπαγὴν, εὐθύς ἔθυσέ τε ταῖς θεαῖς μεγαλοπρεπῶς,
 καὶ εἰς τὴν Κυανὴν τὸν καλλιστεύοντα τῶν ταύρων
 καθάγισας, κατέδειξε θύειν τοὺς ἐγχωρίους κατ' ἐπι-
 αὐτὸν τῇ Κόρῃ, καὶ πρὸς τῇ Κυανῇ λαμπροῖς ἄγειν
 πανήγυριν τε καὶ θυσίαν. Αὐτὸς δὲ μετὰ τῶν βοῶν
 διὰ τῆς μεσογείου διεξιὼν, καὶ τῶν ἐγχωρίων Σικα-
 νῶν μεγάλαις δυνάμεσιν ἀντιταξαμένων, ἐνίκησεν ἐπι-
 φανεῖ παρατάξει, καὶ πολλοὺς ἀπέκτεινεν· ἐν οἷς μυ-
 θολογοῦσί τινες καὶ στρατηγούς ἐπιφανεῖς γεγενῆ-

σθαι, τοὺς μέχρι τοῦ νῦν ἡρωϊκῆς τιμῆς τυγχάνον-
τας, Λεύκασπιν, καὶ Πεδιακράτην, καὶ Βουφρονᾶν,
καὶ Γαυγαῖαν, ἔτι δὲ Κυγαῖον καὶ Κρυτιδᾶν.

(C. 24.) Divinis honoribus apud Leontinos et Agyrinacos affectus, miraculoque certus divinitatis factus, pro illis monumenta reliquit, lacum sui nominis, Geryonis lucum, fanum Iolai magna religione et ludis celebratum. Tum boves retro in Italiam agit, Iacinium ob furtum obtruncat, Crotonem monumento fatidicus ornat.

24. Μετὰ δὲ ταῦτα διελθὼν τὸ Λεοντῖνον πε-
δίον, τὸ μὲν κάλλος τῆς χώρας ἐθαύμασε· πρὸς δὲ
τοὺς τιμῶντας αὐτὸν οἰκείως διατιθέμενος, ἀπέλιπε
παρ' αὐτοῖς ἀθάνατα μνημεῖα τῆς ἑαυτοῦ παρου-
σίας· ὧν ἰδιὸν τι συνέβη γενέσθαι περὶ τὴν πόλιν
τῶν Ἀγυρναίων. Ἐν ταύτῃ γὰρ τιμηθεὶς ἐπίσης
τοῖς Ὀλυμπίοις θεοῖς πανηγύρσει καὶ θυσίαις λαμ-
πραῖς, καίπερ κατὰ τοὺς ἔμπροσθεν χρόνους οὐδε-
μίαν θυσίαν προσδεχόμενος, τότε πρώτως συνευδό-
κησε, τοῦ δαιμονίου τὴν ἀθανασίαν αὐτῷ προση-
μαίνοντος. Ὀδοῦ γὰρ οὔσης οὐκ ἄποθεν τῆς πόλεως
πετρώδους, αἱ βοῦς τὰ ἴχνη καθάπερ ἐπὶ κηροῦ τι-
νὸς ἀπετυποῦντο. Ὀμοίως δὲ καὶ αὐτῷ τῷ Ἡρακλεῖ
τούτου συμβαίνοντος, καὶ τοῦ ἄθλου δεκάτου τε-
λουμένου, νομίσας ἤδη τι λαμβάνειν τῆς ἀθανασίας,
προσεδέχετο τὰς τελουμένας ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων κατ'
ἐνιαυτὸν θυσίας. Διόπερ τοῖς εὐδοκιμουμένοις τὰς
χάριτας ἀποδιδούς, πρὸ μὲν τῆς πόλεως κατεσκεύασε
λίμνην, ἔχουσαν τὸν περίβολον σταδίων τεσσάρων,
ἣν ἐπώνυμον αὐτοῦ καλεῖσθαι προσέταξεν· ὡσαύτως
δὲ καὶ τῶν βοῶν τοῖς ἀποτυπωθεῖσιν ἴχνεσιν τὴν ἀφ'
ἑαυτοῦ προσηγορίαν ἐπιθείς, τέμενος καθιέρωσεν
ἥρωϊ Γηρούνη, ὃ μέχρι τοῦ νῦν τιμᾶται παρὰ τοῖς

ἔγχωρίοις. Ἰολάου τε τοῦ ἀδελφιδοῦ συστρατεύοντος, τέμενος ἀξιόλογον ἐποίησε, καὶ τιμὰς καὶ θυσίας κατέδειξεν αὐτῷ γίνεσθαι κατ' ἐνιαυτὸν, τὰς μέχρι τοῦ νῦν τηρουμένας. Πάντες γὰρ οἱ κατὰ ταύτην τὴν πόλιν οἰκοῦντες, ἐκ γενετῆς τὰς κόμας ἱερὰς Ἰολάῳ τρέφουσι, μέχρις ἂν ὅτου θυσίαις μεγαλοπρεπέσι καλλιερῆσαντες τὸν θεὸν ἵλεων κατασκευάσωσι. Τοσαύτη δ' ἔστιν ἀγνεία καὶ σεμνότης περὶ τὸ τέμενος, ὥστε τοὺς μὴ τελοῦντας τὰς εἰθισμένας θυσίας παῖδας, ἀφώνους γίνεσθαι, καὶ τοῖς τετελευτηκόσιν ὁμοίους· ἀλλ' οὗτοι μὲν, ὅταν εὐξῆται τις ἀποδώσειν τὴν θυσίαν καὶ ἐνέχυρον τῆς θυσίας ἀναδείξῃ τῷ θεῷ, παραχρῆμα ἀποκαθίστασθαι φασὶ τοὺς τῇ προειρημένῃ νόσῳ κατεχομένους. Οἱ δ' οὖν ἐγχώριοι τούτοις ἀκολούθως, τὴν μὲν πύλην, πρὸς ἣ τὰς ἀπαντήσεις καὶ θυσίας τῷ θεῷ παρέστησαν Ἡράκλειαν προσηγόρευσαν· ἀγῶνα δὲ γυμνικὸν καὶ ἵππικὸν καθ' ἕκαστον ἔτος μετὰ πάσης προθυμίας ποιοῦσι. Πανδήμου δὲ τῆς ἀποδοχῆς ἐλευθέρων τε καὶ δούλων γινομένης, κατέδειξαν καὶ τοὺς οἰκέτας, ἰδίᾳ τιμῶντας τὸν θεόν, θιάσους τε συνάγειν, καὶ συνιόντας εὐωχίας τε καὶ θυσίας τῷ θεῷ συντελεῖν. Ὁ δ' Ἡρακλῆς μετὰ τῶν βοῶν περαιοθεὶς εἰς τὴν Ἰταλίαν προῆγε διὰ τῆς παραλίου, καὶ Λακίνιον μὲν κλέπτοντα τῶν βοῶν ἀνείλε· Κρότιωρα δὲ ἀκουσίως ἀποκτείνας ἔθαψε μεγαλοπρεπῶς καὶ τάφον αὐτοῦ κατασκεύασε· προεῖπε δὲ τοῖς ἐγχωρίοις, ὅτι καὶ κατὰ τοὺς ὑστερον χρόνους ἔσται πόλις ἐπίσημος, ἑμῶν μὲν τῷ τετελευτηκότι.

(C. 25.) Herculis reditus in Epirum. 11) Cerberum ex inferis protrahit, Eleusiniis sacris antea initiatus. Quae sacra dant a. sam scriptori dicendi de Orpheo, illorum antiistite, musices et scientia et virtutibus claro.

25. Αὐτὸς δὲ κυκλωθεὶς τὸν Ἀδριάν, καὶ πεζῆ περιελθὼν τὸν προειρημένον κόλπον, κατήντησεν εἰς τὴν Ἡπειρον· ἐξ ἧς πορευθεὶς εἰς τὴν Πελοπόννησον, καὶ τετελεκῶς τὸν δέκατον ἄθλον, ἔλαβε πρόσταγμα παρ' Εὐρύσθεως, τὸν ἐξ ἄδου Κέρβερον πρὸς τὸ φῶς ἀγαγεῖν. Πρὸς δὲ τοῦτον τὸν ἄθλον ὑπολαβὼν συνοίσειν αὐτῷ, παρῆλθεν εἰς τὰς Ἀθήνας, καὶ μετέσχε τῶν ἐν Ἐλευσῖνι μυστηρίων, Μουσαίου τοῦ Ὀρφείως υἱοῦ τότε προεσθηκότος τῆς τελετῆς. Ἐπεὶ δ' Ὀρφείως ἐμνήσθημεν, οὐκ ἀνοίκειόν ἐστι παρεκβίαντας βραχέα περὶ αὐτοῦ διελεθεῖν. Οὗτος γὰρ ἦν υἱὸς μὲν Οἰάγρου, Θράξ δὲ τὸ γένος· παιδεία δὲ καὶ μελωδία καὶ ποιήσει πολὺ προέχων τῶν μνημονευομένων. Καὶ γὰρ ποίημα συνέταξε θαυμαζόμενον, καὶ κατὰ τὴν ᾠδὴν ἐμμελεία διαφέρον. Ἐπιτοσοῦτο δὲ προέβη τῇ δόξῃ, ὥστε δοκεῖν τῇ μελωδίᾳ θέλγειν τὰ τε θηρία καὶ τὰ δένδρα. Περὶ δὲ παιδείαν ἀσχοληθεὶς, καὶ τὰ περὶ τῆς θεολογίας μυθολογούμενα μαθὼν, ἀπεδήμησε μὲν εἰς Αἴγυπτον, καὶ καὶ πολλὰ προσεπιμαθὼν, μέγιστος ἐγένετο τῶν Ἑλλήνων ἐν τε ταῖς τελεταῖς καὶ ταῖς θεολογίαις, καὶ ποιήμασι καὶ μελωδίαις. Συνεστρατεύσατο δὲ καὶ τοῖς Ἀργοναύταις, καὶ διὰ τὸν ἔρωτα τὸν πρὸς τὴν γυναικα, καταβῆναι μὲν εἰς ἄδου παραδόξως ἐτόλμησε· τὴν δὲ Περσεφόνην διὰ τῆς ἐμμελείας ψυχαγωγήσας, ἔπεισε συνεργῆσαι ταῖς ἐπιθυμίαις, καὶ συγχωρῆσαι τὴν γυναικα αὐτοῦ τετελευτηκυῖαν ἀνα-

γαγεῖν ἐξ ἄδου παραπλησίως τῷ Διονύσῳ. Καὶ γὰρ ἐκείνον μυθολογοῦσιν ἀναγαγεῖν τὴν μητέρα Σεμέλην ἐξ ἄδου, καὶ μεταδόντα τῆς ἄθανασίας, Θυώνην μετονομάσαι. Ἡμεῖς δ' ἐπεὶ περὶ Ὀρφείως διεληλύθαμεν, μεταβησόμεθα πάλιν ἐπὶ τὸν Ἡρακλέα.

(C. 26.) 12) Hercules asportat Hesperidum aurea mala; de quibus opiniones discrepant.

26. Οὗτος γάρ, κατὰ τοὺς παραδεδομένους μύθους, καταβάς εἰς τοὺς καθ' ἄδου τόπους, καὶ προσδεχθεὶς ὑπὸ τῆς Περσεφόνης, ὡς ἂν ἀδελφός, Θησέα μὲν ἀνήγαγεν ἐκ δεσμῶν μετὰ Πειρίθου, χαρισαμένης τῆς Κόρης· τὸν δὲ κύννα παραλαβὼν δεδεδεμένον, παραδόξως ἀνήγαγε, καὶ φανερὸν κατέστησεν ἀνθρώποις. Τελευταῖον δ' ἄθλον λαβὼν ἐνεγκεῖν τὰ τῶν Ἑσπερίδων χρυσαῖα μῆλα, πάλιν ἔπλευσεν εἰς τὴν Λιβύην. Περὶ δὲ τῶν μῆλων τούτων διαπεφωνήκασιν οἱ μυθογράφοι· καὶ τινες μὲν φασιν ἐν τισὶ κήποις τῶν Ἑσπερίδων ὑπάρχειν κατὰ τὴν Λιβύην μῆλα χρυσαῖα, τηρούμενα συνεχῶς ὑπὸ τινος δράκοντος φοβερωτάτου· τινὲς δὲ λέγουσι ποιμένας προβάτων κάλλι διαφερούσας κεκτηῆσθαι τὰς Ἑσπερίδας· χρυσαῖα δὲ μῆλα ἀπὸ τοῦ κάλλους ὠνομάσθαι ποιητικῶς, ὡς περ καὶ τὴν Ἀφροδίτην χρυσοῦν καλεῖσθαι διὰ τὴν εὐπρέπειαν. Ἐπιτοιοὶ δὲ λέγουσιν ὅτι πρόβατα τὴν χροῶν ἰδιάζουσαν ἔχοντα καὶ παρόμοιον χρυσοῦ, τετευχέναι ταύτης τῆς προσηγορίας· δράκοντα δὲ τῶν ποιμνίων ἐπιμελητὴν καθεσταμένον, καὶ ῥώμη σώματος καὶ ἀγκῆ διαφέροντα, τηρεῖν τὰ πρόβατα, καὶ τοὺς ληστεύειν αὐτὰ τολμῶντας ἀποκτείνειν. Ἄλλὰ

περὶ μὲν τούτων ἐξέσται διαλαμβάνειν ὡς ἂν ἕκα-
στος ἑαυτὸν πείθῃ. Ὁ δ' Ἡρακλῆς τὸν φύλακα τῶν
μῆλων ἀνελών, καὶ ταῦτα ἀποκομίσας πρὸς Εὐρυ-
σθέα, καὶ τοὺς ἄθλους ἐπιτετελεκώς, προσεδέχετο τῆς
ἄθανασίας τεύξασθαι, καθάπερ ὁ Ἀπόλλων ἔχρησεν.

(C. 27.) Atlas et Hesperus fratres: Atlantides seu Hesperides,
illius ex Hesperii nata filiae. Quas a Busiride raptas, Hercules, praed-
onibus occisis, Atlanti restituit, auctus ob id munere sphaericae
doctrinae, quam ipse postea Graecis impertit.

27. Ἡμῖν δ' οὐ παραλείπτεον τὰ περὶ Ἀτλαντος
μυθολογούμενα, καὶ τὰ περὶ τοῦ γένους τῶν Ἑσπε-
ρίδων. Κατὰ γὰρ τὴν Ἑσπερίτιν ὀνομαζομένην χώ-
ραν φασὶν ἀδελφοὺς δύο γενέσθαι δόξη διωνομασμέ-
νους, Ἑσπερον καὶ Ἀτλαντα. Τούτους δὲ κεκτῆσθαι
πρόβατα τῶ μὲν κάλλει παράδοξα, τῇ δὲ χροῶξανθὰ
καὶ χρυσοειδῆ· ἀφ' ἧς αἰτίας τοὺς ποιητὰς τὰ πρό-
βατα μῆλα καλοῦντας, ὀνομάσαι χρυσαῖα μῆλα. Τὸν
μὲν οὖν Ἑσπερον θυγατέρα γεννήσαντα τὴν ὀνομα-
ζομένην Ἑσπερίδα, συνοικίσει τῶ ἀδελφῶ, ἀφ' ἧς τὴν
χώραν Ἑσπερίτιν ὀνομασθῆναι. Τὸν δὲ Ἀτλαντα ἐκ
ταύτης ἑπτὰ γενῆσαι θυγατέρας, ἃς ἀπὸ μὲν τοῦ
πατρὸς Ἀτλαντίδας, ἀπὸ δὲ τῆς μητρὸς Ἑσπερίδας
ὀνομασθῆναι. Τούτων δὲ τῶν Ἀτλαντίδων κάλλει
καὶ σωφροσύνη διαφερουσῶν, λέγουσι Βούσιριν τὸν
βασιλέα τῶν Αἰγυπτίων ἐπιθυμῆσαι τῶν παρθένων
ἐγκρατῆ γενέσθαι· διὸ καὶ ληστὴς ἐπ' αὐτὰς κατὰ
θάλατταν ἀποστείλαντα, διακελεύσασθαι τὰς κόρας
ἄρπάσαι καὶ διακομίσαι πρὸς ἑαυτὸν. Κατὰ δὲ τοῦ-
τον τὸν καιρὸν Ἡρακλέα τελοῦντα τὸν ὕστερον ἄ-
θλον, Ἀνταῖον μὲν ἀνελεῖν ἐν τῇ Λιβύῃ, συναναγκά-

ζοντα τοὺς ξένους διαπαλαίειν· Βούσιριν δὲ κατα
 τὴν Αἴγυπτον τῷ Διὶ καλλιερεῖν, σφαγιαζόντα τοὺς
 παρεπιδημοῦντας ξένους, τῆς προσηκούσης τιμωρίας
 ἀξιῶσαι. Μετὰ δὲ ταῦτα ἀνὰ τὸν Νεῖλον πλεύσαντα
 εἰς τὴν Αἰθιοπίαν, τὸν βασιλέα τῶν Αἰθιόπων Ἡρα-
 κλῶνα κατάρχοντα μάχης ἀποκτεῖναι· τὸ δ' ὕστα-
 τον ἐπανελθεῖν πάλιν ἐπὶ τὸν ἄθλον. Τοὺς δὲ λη-
 στίας ἐν κήπῳ τινὶ παιζούσας τὰς κόρας συναρπάσαι,
 καὶ ταχὺ φυγόντας εἰς τὰς ναῦς ἀποπλεῖν. Τούτοις
 δ' ἐπὶ τινος ἀκτῆς δειπνοποιουμένοις ἐπιστάντα τὸν
 Ἡρακλέα, καὶ παρὰ τῶν παρθένων μαθόντα τὸ συμ-
 βεβηκός, τοὺς μὲν ληστίας ἅπαντας ἀποκτεῖναι, τὰς
 δὲ κόρας ἀποκομίσει πρὸς Ἀτλάντα τὸν πατέρα·
 ἀνθ' ὧν τὸν Ἀτλάντα χεῖρ τῆς εὐεργεσίας ἀποδι-
 δόντα, μὴ μόνον δοῦναι τὰ πρὸς τὸν ἄθλον καθή-
 κοντα προθύμως, ἀλλὰ καὶ τὰ κατὰ τὴν ἀστρολο-
 γίαν ἀφθόνως διδάξει. Περιττότερον γὰρ αὐτὸν τὰ
 κατὰ τὴν ἀστρολογίαν ἐκπεπονηκότα, καὶ τὴν τῶν
 ἄστρον σφαῖραν φιλοτέχνως ἔχοντα, ἔχειν ὑπόληψιν
 ὡς τὸν κόσμον ὅλον ἐπὶ τῶν ὤμων φέροντα. Παρα-
 πλησίως δὲ καὶ τοῦ Ἡρακλέους ἐξενέγκαντος εἰς τοὺς
 Ἕλληνας τὸν σφαιρικὸν λόγον, δόξης μεγάλης τυ-
 χεῖν, ὡς διαδεδεγμένον τὸν Ἀτλάντειον κόσμον, αἰ-
 νιτιτομένων τῶν ἀνθρώπων τὸ γεγονός.

(C. 28.) Interca Amazones, ob illata per Herculem damna rap-
 tatumque Antiope, Scythis assumtis, Atticae bellum inferunt, vin-
 cunturque Theseo duce.

28. Τοῦ δ' Ἡρακλέους περὶ ταῦτα ὄντος, φασὶ
 τὰς ὑπολειφθείσας Ἀμαζόνας, περὶ τὸν Θερμῶδοντα
 ποταμὸν ἀθροισθείσας πανδημεῖ, σπεῦσαι τοὺς Ἕλ-

ληνας ἀμύνασθαι, περὶ ὧν Ἡρακλῆς στρατεύσας διειργάσατο. Διαφορώτατα δὲ τοὺς Ἀθηναίους ἐφιλοτιμοῦντο, διὰ τὸ τὸν Θησεῖα δεδουλώσθαι τὴν ἡγεμόνα τῶν Ἀμαζόνων Ἀντιόπην, ὡς δ' ἔνιοι γράφουσιν, Ἴππολύτην. Συστρατευσάντων δὲ τῶν Σκυθῶν ταῖς Ἀμαζόσι, συνέβη δύναμιν ἀξιόλογον ἀθροισθῆναι, μεθ' ἧς αἱ προηγούμεναι τῶν Ἀμαζονίδων περαιωθεῖσαι τὸν Κιμμέριον Βόσπορον, προῆγον διὰ τῆς Θράκης. Τέλος δὲ πολλὴν τῆς Εὐρώπης ἐπελθοῦσαι, κατήντησαν εἰς τὴν Ἀττικὴν, καὶ κατεστρατοπέδευσαν, ὅπου νῦν ἐστὶ τὸ καλούμενον ἀπ' ἐκείνων Ἀμαζονεῖον. Θησεὺς δὲ πυθόμενος τὴν τῶν Ἀμαζόνων ἔφοδον, ἐβοήθει ταῖς πολιτικαῖς δυνάμεσιν, ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ τὴν Ἀμαζόνα Ἀντιόπην, ἐξ ἧς ἦν πεπαιδοποιημένος υἱὸν Ἴππόλυτον. Συνάψας δὲ μάχην ταῖς Ἀμαζόσι, καὶ τῶν Ἀθηναίων ὑπερεχόντων ταῖς ἀνδραγαθίαις, ἐνίκησαν οἱ περὶ τὸν Θησεῖα, καὶ τῶν ἀντιταχθειῶν Ἀμαζονίδων ἃς μὲν κατέκοψαν, ἃς δὲ τῆς Ἀττικῆς ἐξέβαλον. Συνέβη δὲ καὶ τὴν Ἀντιόπην, συναγωνισαμένην τῷ ἀνδρὶ Θησεῖ, καὶ κατὰ τὴν μάχην ἀριστεύουσαν, ἡρωϊκῶς καταστρέφει τὸν βίον. Αἱ δ' ὑπολειφθεῖσαι τῶν Ἀμαζόνων, ἀπογνοῦναι τὴν πατρίδα γῆν, ἐπανῆλθον εἰς τὴν Σκυθίαν καὶ μετὰ τῶν Σκυθῶν κατόκησαν. Ἡμεῖς δὲ ἀρ-οῦντως περὶ τούτων διεληλυθότες, ἐπάνοιμεν πάλιν πρὸς τὰς Ἡρακλέους πράξεις.

(C. 29.) Perfunctus laboribus Hercules, oraculi iussu, sobolem c Thespiadibus (quarum brevis historia inseritur) procreatam, duce olao, in Sardiniam mittit, expugnatam et deinde sic excultam ab ac colonia, ut Carthaginiensibus invidiam moveret.

29. Τετελεκότες γὰρ αὐτοῦ τοὺς ἄθλους, καὶ
DIOD. T. II. D

τοῦ θεοῦ χρήσαντος συμφέρειν πρὸ τῆς εἰς θεοὺς μεταλλαγῆς ἀποικίαν εἰς Σαρδῶ πέμψαι, καὶ τοὺς ἐκ τῶν Θεσπιάδων αὐτῷ γενομένους υἱοὺς ἡγεμόνας ποιῆσαι ταύτης, ἔκρινε τὸν ἀδελφιδοῦν Ἰόλαον ἐκπέμψαι μετὰ τῶν παίδων, διὰ τὸ παντελῶς νέους εἶναι. Ἀναγκαῖον δ' ἡμῖν φαίνεται προδιελθεῖν περὶ τῆς γενέσεως τῶν παίδων, ἵνα τὸν περὶ τῆς ἀποικίας λόγον καθαρώτερον ἐκθέσθαι δυνηθῶμεν. Θεσπιος γὰρ ἀνὴρ ἦν τὸ γένος ἐπιφανῆς ἐκ τῶν Ἀθηναίων, υἱὸς Ἐρχεθῆως. Βασιλεύων δὲ τῆς ὁμωνύμου χώρας, ἐγέννησεν ἐκ πλειόνων γυναικῶν θυγατέρας πενήκοντα. Ἡρακλέους δὲ ἔτι παιδὸς ὄντος τὴν ἡλικίαν, καὶ ῥώμῃ σώματος ὑπερφουῖς ὄντος, ἐφιλοτιμήθη τὰς θυγατέρας ἐκ τούτου τεκνοποιήσασθαι. Διὸ καὶ καλέσας αὐτὸν ἐπὶ τινα θυσίαν, καὶ λαμπρῶς ἐστιάσας, ἀπέστειλε κατὰ μίαν τῶν θυγατέρων· αἷς ἀπάσαις μιγείς, καὶ ποιήσας ἐγκύους, ἐγένετο πατὴρ υἱῶν πενήκοντα, ὧν λαβόντων τὴν κοινὴν προσηγορίαν ἀπὸ τῶν Θεσπιάδων, καὶ γενομένων ἐνηλίκων, ἔκρινεν ἐκπέμπειν τούτους εἰς τὴν ἀποικίαν τὴν εἰς Σαρδῶ κατὰ τὸν χρησμόν. Ἦγουμένου δὲ τοῦ στόλου παντὸς Ἰολάου, καὶ συνεστρατευμένου σχεδὸν ἀπάσας τὰς στρατείας, ἐπέτρεψεν αὐτῷ τὰ περὶ τοὺς Θεσπιάδας καὶ τὴν ἀποικίαν. Τῶν δὲ πενήκοντα παίδων δύο μὲν κατέμειναν ἐν ταῖς Θήβαις, ὧν τοὺς ἀπογόνους φασὶ μέχρι τοῦ νῦν τιμᾶσθαι· ἐπὶ δ' ἐν Θεσπιαῖς, οὓς ὀνομάζουσι Δημούχους· ὧν καὶ τοὺς ἀπογόνους ἡγήσασθαι φασὶ τῆς πόλεως μέχρι τῶν νεωτέρων καιρῶν. Τοὺς δὲ λοιποὺς ἅπαντας Ἰόλαος ἀναλαβὼν,

καὶ πολλοὺς ἄλλους τοὺς βουλομένους κοινωνεῖν τῆς ἀποικίας, ἔπλευσεν εἰς τὴν Σαρδίᾳ. Κρατήσας δὲ μίχην τῶν ἐγχωρίων, κατεκληρούχησε τὸ κάλλιστον τῆς νῆσου, καὶ μάλιστα τὴν πεδιάδα χώραν, ἣν μέχρι τοῦ νῦν καλεῖσθαι Ἰολαεῖον. Ἐξημερώσας δὲ τὴν χώραν, καὶ κατάφυτον δένδροισι καρπίμοις ποιήσας, κατεσκεύασε περιμάχητον. Ἐπὶ τοσοῦτον γὰρ ἡ νῆσος διωνομάσθη τῇ τῶν καρπῶν ἀφθονίᾳ, ὥστε Καρχηδονίους ὕστερον αὐξηθέντες ἐπιθυμῆσαι τῆς νῆσου, καὶ πολλοὺς ἀγῶνας καὶ κινδύνους ὑπὲρ αὐτῆς ἀναδέξασθαι. Ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων ἐν τοῖς οὐκείοις χρόνοις ἀναγράψομεν.

(C. 30.) Ab Iolao arcessitus e Sicilia Daedalus multis Sardiniam operibus decorat: Iolaus nomine suo cives appellat, post ἀποθῆωσιν ipse Pater dictus. Revertens in Gracciam, novam relinquit in Sicilia coloniam: at illa Sardinienensis, oraculo ita ferente, semper invicta.

30. Τότε δ' ὁ Ἰόλαος καταστήσας τὰ περὶ τὴν ἀποικίαν, καὶ τὸν Δαίδαλον ἐκ τῆς Σικελίας μεταπεμφθῆναι, κατεσκεύασεν ἔργα πολλὰ καὶ μεγάλα, μέχρι τῶν νῦν καιρῶν διαμένοντα, καὶ ἀπὸ τοῦ κατασκευάσαντος Δαιδάλεια καλούμενα. Ἰνικοδόμησε δὲ καὶ γυμνάσια μεγάλα καὶ πολυτελῆ, καὶ δικαστήρια κατέστησε, καὶ τὰλλα τὰ πρὸς τὴν εὐδαιμονίαν συντείνοντα. Ἰννόμασε δὲ καὶ τοὺς λαοὺς Ἰολαούς, ἀφ' ἑαυτοῦ θέμενος τὴν προσηγορίαν, συγχωρησάντων τῶν Θεσπιάδων, καὶ δόντων αὐτῷ τοῦτο τὸ γέρας, καθ' ἅπερ εἶ τιμι πατρί. Διὰ γὰρ τὴν πρὸς αὐτοὺς σπουδὴν ἐπὶ τοσοῦτον εὐνοίας προήχθησαν, ὥστ' ἐπώνυμον αὐτῷ περιθεῖναι τὴν τοῦ γονέως προσηγορίαν. Διόπερ ἐν τοῖς ὕστερον χρόνοις οἱ τὰς θυ-

σίας τελοῦντες τούτῳ τῷ θεῷ προσαγορευουσι αὐτὸν Ἰόλαον πατέρα, καθάπερ οἱ Πέρσαι τὸν Κῦρον. Μετὰ δὲ ταῦτα ὁ μὲν Ἰόλαος ἔπανιὼν εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ προσπλεύσας τῇ Σικελίᾳ, οὐκ ὀλίγον χρόνον διέτριψεν ἐν τῇ νήσῳ· καθ' ὃν δὴ χρόνον καὶ τινες τῶν συναποδημούντων αὐτῷ, διὰ τὸ κάλλος τῆς χώρας κατέμειναν ἐν τῇ Σικελίᾳ, καὶ τοῖς Σικανοῖς καταμιγέντες, ἐν ταύτῃ κατώκησαν, τιμώμενοι διαφερόντως ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων. Ὁ δ' Ἰόλαος μεγάλης ἀποδοχῆς τυγχάνων, καὶ πολλοὺς εὐεργετῶν, ἐν πολλαῖς τῶν πόλεων ἐτιμήθη τεμένεσι καὶ τιμαῖς ἡρωϊκαῖς. Ἴδιον δὲ τι καὶ παράδοξον συνέβη γενέσθαι κατὰ τὴν ἀποικίαν ταύτην. Ὁ μὲν γὰρ θεὸς ἔχρησεν αὐτοῖς, ὅτι πάντες οἱ τῆς ἀποικίας ταύτης μετασχόντες, καὶ οἱ τούτων ἔκγονοι, διατελέσουσι ἔπαντα τὸν αἰῶνα διαμένοντες ἐλεύθεροι. Τῷ δ' ἀποτελεσμα τούτων ἀκολούθως τῷ χρησμῷ διέμεινε μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς καιρῶν. Οἱ μὲν γὰρ λαοὶ διὰ τὸ πλῆθος τοῦ χρόνου, πλειόντων τῶν βαρβάρων ὄντων τῶν μετεσχηκότων τῆς ἀποικίας, ἐξεβαρβαρώθησαν, καὶ μεταστάντες εἰς τὴν ὄρεινὴν, ἐν ταῖς διεχωρίαις κατώκησαν. Ἐθίσαντες δ' ἑαυτοὺς τρέφεσθαι γάλακτι καὶ κρέασι, καὶ πολλὰς ἀγέλας κτηνῶν τρέφοντες, οὐκ ἐπεδέοντο σίτου. Κατασκευάσαντες δ' οἰκῆσεις ἑαυτοῖς καταγείους, καὶ τὴν τοῦ βίου διεξαγωγὴν ἐν τοῖς ὄρυγμασι ποιούμενοι, τοὺς ἐκ τῶν πόλεμων κινδύνους ἐξέφυγον. Διὸ καὶ πρότερον μὲν Καρχηδόνοι, μετὰ δὲ ταῦτα Ῥωμαῖοι πολλάκις πολέμησαντες τούτοις, τῆς προθέσεως διήμαρτον. Καὶ

περὶ μὲν Ἰολάου καὶ Θεσπιάδων, ἔτι δὲ τῆς ἀποι-
κίας τῆς εἰς Σαρδῶν γενομένης ἀρκεσθησόμεθα τοῖς
ῥηθεῖσι. Περὶ δ' Ἡρακλέους τὰ συνεχῆ τοῖς εἰρη-
μένοις προσθήσομεν.

(C. 31.) De sobole sollicitus Hercules pro Megara uxore, quam
Iolao concedit, Iolen ambit. Acepta repulsa, Euryti patris equas
abigit, huiusque filium, Iphitum, insequentem de turri praecipitat.
Tum Neleum ac Deiphobum frustra adiens, expiationis caussa Om-
phalae, Maconum reginae, in servitutem traditur, regnoque a
Cercopibus liberato, et libertatem ipse et reginae coniugium con-
sequitur.

31. Τελέσας γὰρ τοὺς ἄθλους, τὴν μὲν ἑαυτοῦ
γυναῖκα Μεγάραν συνώκισεν Ἰολάω, διὰ τὴν περὶ
τὰ τέκνα συμφορὰν ὑποπτευσάμενος τὴν ἐξ ἐκείνης
παιδοποιΐαν, ἑτέραν δὲ ἐξήτει πρὸς τέκνων γένεσιν
ἀνύποπτον. Διόπερ ἐμνήστευσεν Ἰόλην τὴν Εὐρύ-
του τοῦ δυναστείσαντος Οἰχαλίας. Ὁ δ' Εὐρύτος,
διὰ τὴν ἐκ τῆς Μεγάρης γενομένην ἀτυχίαν εὐλαβη-
θεῖς, ἀπεκρίθη βουλευέσθαι περὶ τοῦ γάμου. Ὁ δὲ
ἀποτυχὼν τῆς μνηστείας, διὰ τὴν ἀτιμίαν ἐξήλασε
τὰς ἵππους τοῦ Εὐρύτου. Ἰφίτου δὲ τοῦ Εὐρύτου
τὸ γεγονός ὑποπτεύσαντος, καὶ παραγενομένου κατὰ
ζήτησιν τῶν ἵππων εἰς Τίρυνθα, τοῦτον μὲν ἀναβι-
βάσας ὁ Ἡρακλῆς ἐπὶ τινα πύργον ὑψηλόν, ἐκέλευ-
σεν ἀφορᾶν μὴ που νεμόμεναι τυγχάνουσιν. Οὐ δυ-
ναμένου δὲ καταιοῆσαι τοῦ Ἰφίτου, φήσας αὐτὸν
ψευδῶς κατητιᾶσθαι τὴν κλοπὴν, κατεκρήμνισεν
ὑπὸ τοῦ πύργου. Διὰ δὲ τὸν τούτου θάνατον Ἡρα-
κλῆς νοσήσας, παρῆλθεν εἰς Πύλον πρὸς Νηλέα, καὶ
παρεκάλεσεν αὐτὸν καθᾶραι τὸν φόνον. Ὁ μὲν οὖν
Νηλεὺς βουλευσάμενος μετὰ τῶν υἱῶν, ἔλαβε πάν-

τας, πλὴν Νέστορος τοῦ νεωτάτου, συγκαταينوῦν-
 τας μὴ προςδέξασθαι τὸν καθαρόν. Ὁ δ' Ἡρα-
 κλῆς τότε μὲν παρελθὼν πρὸς Ληΐφοβον τὸν Ἴππο-
 λύτου, καὶ πείσας αὐτόν, ἐκαθάρθη· οὐ δυνάμενος
 δὲ ἀπολυθῆναι τῆς νόσου, ἐπηρώτησε τὸν Ἀπόλλωνα
 περὶ τῆς θεραπείας. Τοῦτου δὲ χρήσαντος, ὅτι ῥᾶον
 οὕτως ἀπολυθήσεται τῆς νόσου, εἰ πραθεῖς δικαίως,
 τὴν ἑαυτοῦ τιμὴν ἀποδοίη τοῖς Ἰφίτου παισίν· ἀναγ-
 καζόμενος οὖν πείθεσθαι ὑπὸ τῆς νόσου τῷ χρησμῷ,
 μετὰ τινων φίλων ἐπλευσεν εἰς τὴν Ἀσίαν. Ἐκεῖ δ'
 ὑπομείνας ἔκουσίως, ὑπὸ τινος τῶν φίλων ἐπράθη,
 καὶ δοῦλος ἐγένετο Ὀμφάλῃς τῆς Ἰαρδάνου, βασι-
 λευούσης τῶν τότε Μαιόνων, νῦν δὲ Λυδῶν ὀνομα-
 ζομένων. Καὶ τὴν μὲν τιμὴν ὁ ἀποδόμενος τὸν Ἡρα-
 κλέα τοῖς Ἰφίτου παισίν ἀπέδωκε κατὰ τὸν χρησμόν·
 ὁ δ' Ἡρακλῆς ὑγιασθεῖς, καὶ δουλεύων τῇ Ὀμφάλῃ,
 τοὺς κατὰ τὴν χώραν ληστεύοντας ἐκόλασε. Τοὺς
 μὲν γὰρ ὀνομαζομένους Κέρκωπας, ληστεύοντας καὶ
 πολλὰ κακὰ διεργαζομένους, οὓς μὲν ἀπέκτεινεν,
 οὓς δὲ ζωγρήσας, δεδεμένους παρέδωκε τῇ Ὀμφάλῃ.
 Συλέα δὲ τοὺς παριόντας ξένους συναρπάζοντα, καὶ
 τοὺς ἀμπελῶνας σκάπτειν ἀναγκάζοντα, τῷ σκαφεῖω
 πατάξας ἀπέκτεινεν. Ἰτώνων δὲ λεηλατούντων πολ-
 λὴν τῆς ὑπὸ Ὀμφάλῃ χώρας, τὴν τε λείαν ἀφείλετο,
 καὶ τὴν πόλιν, ἐξ ἧς ἐποιοῦντο τὴν ὀσμὴν, ἐκπορθή-
 σας, ἐξηνδραποδίσατο καὶ κατέσκαψεν. Ἡ δὲ Ὀμ-
 φάλῃ, ἀποδεχομένη τὴν ἀνδρείαν τοῦ Ἡρακλέους,
 καὶ πυθομένη τίς ἐστι καὶ τίνων, ἐθαύμασε τὴν ἀρε-
 τὴν· ἐλεύθερον δ' ἀφεῖσα, καὶ συνοικήσασα αὐτῷ,

Λαμόν ἐγέννησε. Προὔπηρχε δὲ τῷ Ἡρακλεῖ κατὰ τὸν τῆς δουλείας καιρὸν ἐκ δούλης υἱὸς Κλεόλαος.

(C. 32.) Post in Peloponnesum regressus, navibus Troiam petit, iniurias a Laomedonte olim illatas vindicaturus. Oiclio in acie interempto, Laomedontem multasque eius copias caedit. Priamo regnum paternum tradit, atque Hesionen forti Telamoni locat.

32. Μετὰ δὲ ταῦτα ἐπανελθὼν εἰς Πελοπόννησον, ἐστράτευσεν εἰς Ἴλιον, ἐγκαλῶν Λαομέδοντι τῷ βασιλεῖ. Οὗτος γάρ, Ἡρακλέους στρατεύοντος μετὰ Ἰάσονος ἐπὶ τὸ χρυσόμαλλον δέρας, καὶ τὸ κῆτος ἀνελόντος, ἀπεστέρησε τῶν ὠμολογημένων ἵππων, περὶ ὧν ἐν τοῖς Ἀργοναύταις τὰ κατὰ μέρος μικρὸν ὕστερον διεξιμεν. Καὶ τότε μὲν διὰ τὴν μετ' Ἰάσονος στρατείαν ἀσχοληθεῖς, ὕστερον δὲ λαβὼν καιρὸν, ἐπὶ τὴν Τροίαν ἐστράτευσεν, ὡς μὲν τινὲς φασι, ναυσὶ μακραῖς ὀκτῶ καὶ δέκα, ὡς δὲ Ὅμηρος γέγραπεν, ἕξ ταῖς ἀπάσαις, ἐν οἷς παρεισάγει τὸν υἱὸν αὐτοῦ Τληπόλεμον, λέγοντα,

Ἄλλ' οἷόν τινα φασι βίην Ἡρακληεῖην

Εἶναι, ἐμὸν πατέρα θρασυμέμονα, θυμολέοντα·

Ὅς ποτε δεῦρ' ἐλθὼν ἔνεχ' ἵππων Λαομέδοντος

Ἐξ οἴης σὺν νηυσὶ καὶ ἀνδράσι παυροτέροισιν.

Ἰλίου ἐξαλάπαξε πόλιν, χήρωσε δ' ἀγυιάς.

Ὁ δ' οὖν Ἡρακλῆς καταπλεύσας εἰς τὴν Τρωάδα, αὐτὸς μὲν μετὰ τῶν ἀρίστων προῆγεν ἐπὶ τὴν πόλιν· ἐπὶ δὲ τῶν νεῶν κατέλιπεν ἡγεμόνα τὸν Ἀμφιαράου υἱὸν Οἰκλέα. Λαομέδων δέ, ἀπροςδοκῆτου τῆς παρουσίας τῶν πολεμίων γενομένης, δύναμιν ἀξιόλογον συναγαγεῖν ἐξεκλείσθη διὰ τὴν ὀξύτητα τῶν καιρῶν· ἀθροίσας δὲ ὄσους ἐδύνατο, μετὰ τούτων ἦλθεν εἰς τὰς ναῦς, ἐλπίζων, εἰ ταύτας ἐμπρήσειε,

τέλος ἐπιθήσειν τῷ πολέμῳ. Τοῦ δὲ Ὀϊκλίου ἀπα-
τήσαντος, ὁ μὲν στρατηγὸς Ὀϊκλῆς ἔπεσεν· οἱ δὲ
λοιποὶ συνδιωχθέντες εἰς τὰς ναῦς, ἔφθασαν ἀνα-
πλεύσαντες ἀπὸ τῆς γῆς. Λαομέδων δὲ ἐπανελθὼν,
καὶ πρὸς τῆ πόλει τοῖς μεθ' Ἡρακλέους συμβαλὼν,
αὐτὸς τε ἔπεσε, καὶ τῶν συναγωνιζομένων οἱ πλείους.
Ἡρακλῆς δὲ τὴν πόλιν ἐλὼν κατὰ κράτος καὶ πολ-
λοὺς ἐν χειρῶν νόμῳ κατασφάζας, Πριάμῳ τὴν βα-
σιλείαν ἀπέδωκε τῶν Ἰλίων, διὰ τὴν δικαιοσύνην.
Οὗτος γὰρ μόνος τῶν νύϊων τοῦ Λαομέδοντος ἐναν-
τιούμενος τῷ πατρὶ, τὰς ἵππους συνεβούλευεν ἀπο-
δοῦναι τῷ Ἡρακλεῖ κατὰ τὰς ἐπαγγελίας. Ὁ δ' Ἡρα-
κλῆς ἐστεφάνωσε Τελαμῶνα ἀριστείοις, δὸς αὐτῷ
τὴν Λαομέδοντος θυγατέρα Ἡσιόνην. Οὗτος γὰρ
κατὰ τὴν πολιορκίαν πρῶτος βιασάμενος, εἰσέπεσεν
εἰς τὴν πόλιν, Ἡρακλέους προσβαλόντος κατὰ τὸ καρ-
τερώτατον μέρος τοῦ τείχους τῆς ἀκροπόλεως.

(C. 33.) Tum bellat contra Augeam, qui mercedem recusarat. Re infecta, Olenum ad Dexamenum abit, obtruncatoque in Hippolytae nuptiis Eurytione Centauro, Tirynthem ad Eurystheum, et hinc insidiarum metu in exilium missus, Pheneum in Arcadia fugit. Hic per opportunitatem et Eurytum, et patrem eius Augeam necat, Elidemque Phyleo tradit. Tyndareum, Sparta eiectionem, commissa pugna, in regnum restituit. In Arcadia quum Augem compressisset, ipse Stymphalum se recipit; illa damnata a patre, ut submergeretur, in via parit filium, in Parthenio monte relictum, servataque Caribus dono permittitur. Infans, a pastoribus educatus Telemphi nomine, postquam adolevisset, matrem apud Teuthrantem reperit, huiusque cum filia Mysiae regnum nanciscitur.

33. Μετὰ δὲ ταῦτα, Ἡρακλῆς μὲν ἐπανελθὼν
εἰς Πελοπόννησον, ἐστράτευσεν ἐπ' Αὐγέαν, διὰ τὴν
ἀποστέρησιν τοῦ μισθοῦ. Γενομένης δὲ μάχης πρὸς
τοὺς Ἰλιεῖους, τότε μὲν ἐπανῆλθεν εἰς Ὠλεον πρὸς
Λεξάμενον. Τῆς δὲ τούτου θυγατρὸς Ἰπολύτης

συνοικιζομένης Ἀξάνι, συνδειπνῶν Ἡρακλῆς, καὶ θεασάμενος ἐν τοῖς γάμοις ὑβρίζοντα τὸν Κένταυρον Εὐρυτίωνα, καὶ τὴν Ἴππολύτην βιαζόμενον, ἀπέκτεινεν. Εἰς Τίρυνθα δὲ Ἡρακλέους ἐπανελθόντος, Εὐρυσθεὺς αἰτιασάμενος αὐτὸν ἐπιβουλεύειν τῇ βασιλείᾳ, προσέταξεν ἀπελθεῖν ἐκ Τίρυνθος, αὐτὸν τε καὶ τὴν Ἀλκμήνην, καὶ Ἰφικλέα καὶ Ἰόλαον. Διότις ἀναγκασθεὶς ἔφυγε μετὰ τούτων καὶ κατήκησε τῆς Ἀρκαδίας ἐν Φενεῶ. Ἐντεῦθεν δὲ δομῶμενος, καὶ πυθόμενος ἐξ Ἥλιδος πομπὴν ἀποστέλλεσθαι Ποσειδῶνι εἰς Ἴσθμόν, καὶ ταύτης ἀφηγεῖσθαι Εὐρυτον τὸν Αὐγέου, προσπεσὼν ἄφνω, τὸν Εὐρυτον ἀπέκτεινε περὶ Κλεωνάς, ἔνθα νῦν ἱερόν ἐστιν Ἡρακλέους. Μετὰ δὲ ταῦτα στρατεύσας ἐπὶ τὴν Ἥλιν, τὸν τε βασιλεῖα ἐφόνευσεν Αὐγέα, καὶ τὴν πόλιν ἔλων κατὰ κράτος, Φυλέα τὸν Αὐγέου μετεπέμψατο, καὶ τούτῳ τὴν βασιλείαν παρέδωκεν· ἦν γὰρ ὑπὸ τοῦ πατρὸς [αὐτοῦ] πεφυγαδευμένος, καθ' ὃν καιρὸν δικαστῆς γενόμενος τῷ πατρὶ πρὸς Ἡρακλέα περὶ τοῦ μισθοῦ, τὸ νίκημα ἀπέδωκεν Ἡρακλεῖ. Μετὰ δὲ ταῦτα Ἴπποκόων μὲν ἐφυγαδέυσεν ἐκ τῆς Σπάρτης τὸν ἀδελφὸν Τυνδάρεω· Οἰωνὸν δὲ τὸν Δικυμνίου, φίλον ὄντα Ἡρακλέους, οἱ υἱοὶ τοῦ Ἴπποκόωντος, εἴκοσι τὸν ἀριθμὸν ὄντες, ἀπέκτειναν· ἐφ' οἷς ἀγανακτήσας Ἡρακλῆς ἐστράτευσεν ἐπ' αὐτούς· μεγάλη δὲ μάχη νικήσας, παμπληθεῖς ἀπέκτεινε. Τὴν δὲ Σπάρτην ἔλων κατὰ κράτος, κατήγαγεν ἐπὶ τὴν βασιλείαν Τυνδάρεω τὸν πατέρα τῶν Διοσκύρων, καὶ τὴν βασιλείαν Τυνδάρεω ὡς δορυκτικτον

παρέθετο, προστάξας τοῖς ἀφ' ἑαυτοῦ γενομένοις φυλάττειν. Ἔπεσον δ' ἐν τῇ μάχῃ τῶν μὲν μεθ' Ἰρακλείους ὀλίγοι παντελῶς, ἐν οἷς ἦσαν ἐπιφανεῖς ἄνδρες Ἴφικλος καὶ Κηφείως υἱοί, τὸν ἀριθμὸν ὄντες δέκα καὶ ἑπτὰ· τρεῖς γὰρ ἀπὸ τῶν εἴκοσι μόνου διεσώθησαν· τῶν δ' ἐναντίων αὐτός τε ὁ Ἴπποκόων, καὶ μετ' αὐτοῦ δέκα μὲν υἱοί, τῶν δ' ἄλλων Σπαρτιατῶν παμπληθεῖς. Ἀπὸ δὲ ταύτης τῆς στρατείας ἐπανιών εἰς τὴν Ἀρκαδίαν, καὶ καταλύσας παρὰ Ἄλεω τῷ βασιλεῖ, τῇ θυγατρὶ τούτου λάθρα μιγεῖς Αὔγῃ, καὶ ταύτην ποιήσας ἔγκυον, εἰς Στύμφαλον ἐπανῆλθεν. Ἄλεως δὲ ἀγνοῶν τὸ πεπραγμένον, ὡς ὁ τῆς γαστρὸς ὄγκος ἐμήνυσε τὴν φθορὰν, ἐξήτει τὸν φθειράνα. Τῆς δὲ Αὔγης ἀποφαινομένης, ὅτι βιάσαιτο αὐτὴν Ἰρακλῆς, ἀπιστήσας τοῖς ὑπὸ ταύτης λεγομένοις, ταύτην μὲν παρέδωκε Ναυπλίῳ φίλῳ καθεστῶτι, καὶ προσέειπε καταποντίσαι. Αὔγῃ δὲ ἀπαγομένη εἰς Ναυπλίαν, καὶ γενομένη κατὰ τὸ Παρθένιον ὄρος, ὑπὸ τε τῶν ὠδίνων καταβαρουμένη, παρῆλθεν εἰς τὴν πλησίαν ὕλην, ὡς ἐπὶ τινα χρεῖαν ἀναγκαίαν· τεκοῦσα δὲ παιδίον ἄρρην, ἀπέλιπε τὸ βρέφος εἰς τινὰς θάμνους κρύψασα. Μετὰ δὲ ταῦτα Αὔγῃ μὲν ἀπηλλάγη μετὰ Ναυπλίου, καὶ κατανήσασα τῆς Ἀργείας εἰς τὸν ἐν Ναυπλίᾳ λιμένα, παραδόξου σωτηρίας ἔτυχεν. Ὁ γὰρ Ναυπλιος καταποντίσαι μὲν αὐτὴν κατὰ τὰς ἐντολάς οὐκ ἔκρινε, ξένοις δέ τισι Καρσὶν ἀναγομένοις εἰς τὴν Ἀσίαν δωρήσασθαι. Οὗτοι δ' ἀπαγαγόντες εἰς τὴν Ἀσίαν, ἀπέδοντο τὴν Αὔγην τῷ βασιλεῖ τῆς Μυσίας Τεύθραντι. Τὸ δὲ

απολειφθέν ἐν τῷ Παρθενίῳ βρέφος ὑπὸ τῆς Αὔρης
 βουκόλοι τινὲς Κορύθου τοῦ βασιλέως εὐρόντες ὑπό-
 τινος ἐλάφου τῷ μαστῷ τρεφόμενον, ἐδωρήσαντο τῷ
 δεσπότῃ. Ὁ δὲ Κόρυθος παραλαβὼν τὸ παιδίον
 ἰσμείνως, ὡς ἴδιον υἱὸν ἔτρεφε, προσαγορεύσας Τη-
 λεφον, ἀπὸ τῆς τρεφούσης ἐλάφου. Τηλέφου δὲ ἀν-
 δρωθεὶς, καὶ τὴν μητέρα μαθεῖν σπεύδων παρῆλθεν
 εἰς Δελφούς, καὶ χρησμὸν ἔλαβε, πλεῖν εἰς τὴν Μυ-
 σίαν πρὸς Τεῦθραντὰ τὸν βασιλέα. Ἄνευρὼν δὲ τὴν
 μητέρα, καὶ γνωσθεὶς τίνος ἦν πατρός, ἀποδοχῆς
 ἐτύγχανε τῆς μεγίστης. Ὁ δὲ Τεῦθρας ἄπαις ὢν ἀθ-
 ρόνων, τὴν θυγατέρα Ἀργιόπην συνώκισε τῷ Τηλέφῳ,
 καὶ διάδοχον ἀπέδειξε τῆς βασιλείας.

(C. 34.) Relicta Peloponneso, Hercules Calydonem, Actoliae urbem, se confert, et Deianiram, Oenei f., ducit uxorem. Huius frater, Meleager, iam extinctus tum erat. Itaque per digressionem apri Calydonii ab eo confixi historia, Meleagri interitus, (C. 35.) et Periboeae, ad mortem condemnatae, cum Oeneo connubium narratur. De Calydoniorum agro bene meret Hercules, facto novo Acheioli alveo; unde nata fabula de cornu Amaltheae.

34. Ἡρακλῆς δὲ μετὰ τὴν ἐν Φενεῶν κατοίκησιν
 ἔτει πέμπτῳ, δυσφορῶν ἐπὶ τῷ τετελευκέναι Οἰωνὸν
 τὸν Δικυμνίου καὶ Ἴφικλον τὸν ἀδελφόν, ἀπῆλθεν
 ἐκουσίως ἐξ Ἀκαδίας καὶ πάσης Πελοποννήσου. Συν-
 απελθόντων δ' αὐτῷ πολλῶν ἐκ τῆς Ἀρκαδίας, ἀπῆλ-
 θε τῆς Αἰτωλίας εἰς Καλυδῶνα, καὶ κεῖ κατώκησεν.
 Οὐκ ὄντων δ' αὐτῷ παίδων γνησίων, οὐδὲ γαμετῆς
 γυναικός, ἔγημε Δηϊάνειραν τὴν Οἰνέως, τετελευτη-
 κότος ἤδη Μελέαγρου. Οὐκ ἀνοίκειον δ' εἶναι νομί-
 ζομεν βραχὺ παρεκβάντας ἡμᾶς ἀπαγγεῖλαι τὴν περὶ
 τὸν Μελέαγρον περιπέτειαν. Οἰνεὺς γάρ, γενομένης

αὐτῇ εὐκαρπίας τοῦ σίτου, τοῖς μὲν ἄλλοις θεοῖς ἐτέλεσε θυσίας, μόνης δὲ τῆς Ἀρτέμιδος ὀλιγώρησεν δι' ἣν αἰτίαν ἡ θεὸς αὐτῷ μηνίσασα, τὸν διαβεβημένον Καλυδώνιον ἔν ἀνήκεν, ὑπερφυῆ τὸ μέγεθος. Οὗτος τὴν σύνεγγυς χώραν καταφθείρων, τὰς κτήσεις ἐλυμαίνεται. Διόπερ Μελέαγρος ὁ Οἰνέως τὴν μὲν ἡλικίαν μάλιστα ἀκμάζων, ῥώμῃ δὲ καὶ ἀνδρείᾳ διαφέρων, παρέλαβε πολλοὺς τῶν ἀρίστων ἐπὶ τὴν τοῦτου κυνηγίαν. Πρώτου δὲ Μελεάγρου τὸ θηρίον ἀκοντίσαντος, ὁμολογούμενον αὐτῷ τὸ πρωτεῖον συνεχωρήθη· τοῦτο δ' ἦν ἡ δορὰ τοῦ ζώου. Μετεχούσης δὲ τῆς κυνηγίας Ἀταλάντης τῆς Σχοινέως, ἐρασθεὶς αὐτῆς ὁ Μελέαγρος, παρεχώρησε τῆς δορᾶς καὶ τοῦ κατὰ τὴν ἀριστείαν ἐπαίνου. Ἐπὶ δὲ τοῖς πραχθεῖσιν οἱ Θεστίου παῖδες συγκυνηγοῦντες ἡγανάκησαν, ὅτι ξένην γυναῖκα προετίμησεν αὐτῶν, παραπέμψας τὴν οἰκειότητα. Διόπερ ἀκυροῦντες τοῦ Μελεάγρου τὴν δωρεάν, ἐνήδρευσαν Ἀταλάντην, καὶ κατὰ τὴν εἰς Ἀρκαδίαν αὐτῆς ἐπάνοδον ἐπιθέμενοι, τὴν δορὰν ἀφείλοντο. Μελέαγρος δὲ διὰ τε τὸν πρὸς τὴν Ἀταλάντην ἔρωτα, καὶ διὰ τὴν ἀτιμίαν παροξυνθεὶς, ἐβοήθησε τῇ Ἀταλάντῃ. Καὶ τὸ μὲν πρῶτον παρεκάλει τοὺς ἠρπακώτας ἀποδοῦναι τῇ γυναικὶ τὸ δοθέν ἀριστεῖον· ὡς δ' οὐ προσεῖχον, ἀπέκτεινεν αὐτούς, ὄντας τῆς Ἀλθαιῆς ἀδελφούς. Διόπερ ἡ μὲν Ἀλθαία γενομένη περιαλγῆς ἐπὶ τῇ τῶν δμαίων ἀναιρέσει, ἀρὰς ἔθετο καθ' ἃς ἠξίωσεν ἀποθανεῖν Μελέαγρον· καὶ τοὺς ἀθανάτους ὑπακούσαντας ἐπετεγκεῖν αὐτῇ τὴν τοῦ βίου καταστροφὴν. Ἐνιοὶ δὲ

μυθολογοῦσιν, ὅτι κατὰ τὴν Μελεάγρου γένεσιν τῇ Ἀλθαίᾳ τὰς Μοίρας καθ' ὕπνου ἐπιστάσας εἶπεν, ὅτι τότε τελευτήσει Μελεάγρος ὁ υἱὸς αὐτῆς, ὅταν ὁ δαλὸς κατακαυθῆ. Διόπερ τεκοῦσαν, καὶ νομίσασαν ἐν τῇ τοῦ δαλοῦ φυλακῇ τὴν σωτηρίαν τοῦ τέκνου κεῖσθαι, τὸν δαλὸν ἐπιμελῶς τηρεῖν. Ὡστερον δ' ἐπὶ τῷ φόβῳ τῶν ἀδελφῶν παροξυνθεῖσαν, τὸν δαλὸν κατακαῦσαι, καὶ τῷ Μελεάγρῳ τῆς τελευτῆς τὴν αἰτίαν καταστήναι· ἀεὶ δὲ μᾶλλον ἐπὶ τοῖς πεπραγμένοις λυπουμένην τὸ τέλος ἀγχόνη τὸν βίον καταστρέψαι.

35. Ἄμα δὲ τούτοις πραττομένοις, Ἴππόνου ἐν Ὠλένῳ πρὸς τὴν θυγατέρα Περίβοιαν, φάσκουσιν αὐτὴν ἐξ Ἄρεος ὑπάρχειν ἔγκυον, διενεχθέντα, πέμψαι ταύτην εἰς Αἰτωλίαν πρὸς Οἰνέα, καὶ παρακελεύσασθαι αὐτὴν ἀφανίσαι τὴν ταχίστην. Ὁ δ' Οἰνεὶς ἀπολωλεκῶς προσφάτως υἱὸν καὶ γυναῖκα, τὸ μὲν ἀποκτεῖναι τὴν Περίβοιαν ἀπέγνω, γήμας δὲ αὐτὴν, ἐγέννησεν υἱὸν Τυδέα. Τὰ μὲν οὖν περὶ Μελεάγρου καὶ Ἀλθαίαν, ἔτι δ' Οἰνέα, τοιαύτης ἔτυχε διεξόδου. Ἡρακλῆς δὲ τοῖς Καλυδωνίοις βουλόμενος χαρίσασθαι, τὸν Ἀχελῶιον ποταμὸν ἀπέστρεψε, καὶ ῥύσιν ἄλλην κατασκευάσας, ἀπέλαβε χώραν πολλὴν καὶ πάμφορον, ἀρδευομένην ὑπὸ τοῦ προειρημένου ῥείθρου. Διὸ καὶ τῶν ποιητῶν τινὰς μυθοποιῆσαι τὸ πραχθέν· παρρησιγᾶγον γὰρ τὸν Ἡρακλέα πρὸς τὸν Ἀχελῶιον συνάψαι μάχην, ὁμοιωμένου τοῦ ποταμοῦ ταύρῳ· κατὰ δὲ τὴν συμπλοκὴν θάτερον τῶν κεράτων κλάσαντα,

δωρήσασθαι τοῖς Αἰτωλοῖς· ὁ προσαγορευῆσαι κέρας Ἀμαλθείας· ἐν ᾧ πλάττουσι πάσης ὀπωρινῆς ὄρας ὑπάρχειν πλήθος, βοτάνων τε καὶ μῆλων, καὶ τῶν ἄλλων τῶν τοιούτων· αἰνιτομένων τῶν ποιητῶν, κέρας μὲν τοῦ Ἀχελώου τὸ διὰ τῆς διώρυγος φερόμενον ῥεῖθρον, τὰ δὲ μῆλα καὶ τὰς ῥοιάς καὶ τοὺς βότρους δηλοῦν τὴν καρποφόρον χώραν, τὴν ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ ἀρδευομένην, καὶ τὸ πλήθος τῶν καρποφορούντων φυτῶν· Ἀμαλθείας δ' εἶναι κέρας, οἰοεὶ τινος ἀμαλακιστίας, δι' ἧς τὴν εὐτοσίαν τοῦ κατασκευάσαντος δηλοῦσθαι.

(C. 36.) Calydoniorum in bello contra Thesprotos socius Hercules, Ephryam vi capit, et regis Phyleo occiso, ex eius filia captiva Tlepolemum procreat. Mox ob Eurynomum, casu ab eo necatum, cum Deianira aufugit: quam Nessus Centaurus per Evenum flumen portans, violare frustra cupiit, sagittaque confixus crudeli philtro donavit. Hercules cum sociis Ceycein, Trachiniae regem hospes adit.

36. Ἡρακλῆς δὲ τοῖς Καλυδωνίοις συστρατεύσας ἐπὶ Θεσπρωτοῦς, πύλιν τε Ἐφύραν κατὰ κράτος εἶλε, καὶ Φυλέα τὸν βασιλεῖα τῶν Θεσπρωτῶν ἀπέκτεινε· λαβὼν δὲ αἰχμάλωτον τὴν θυγατέρα τοῦ Φυλέως, ἐπεμίγη ταύτῃ, καὶ ἐτέκνωσε Τληπόλεμον. Μετὰ δὲ τὸν Δηϊανείρας γάμον τρισὶν ἕστερον ἔτεσι δειπνῶν παρ' Οἰνεῖ, διακονοῦντος Εὐρυνόμου τοῦ Ἀρχιτέλους υἱοῦ, παιδὸς τὴν ἡλικίαν, ἀμαρτάνοντος δὲ ἐν τῷ διακονεῖν, πατάξας κονδύλω, καὶ βαρύτερας τῆς πληγῆς γενομένης, ἀπέκτεινεν ἀκουσίως τὸν παῖδα. Περιαλγῆς δὲ γενόμενος ἐπὶ τῷ πάθει, πάλιν ἐκ τῆς Καλυδῶνος ἐκουσίως ἔφυγε μετὰ τῆς γυναικὸς Δηϊανείρας, καὶ Ἰλλου τοῦ ἐκ ταύτης, παιδὸς ὄντος τὴν ἡλικίαν. Ἐπεὶ δὲ πορευόμενος

ἦλθε πρὸς τὸν Εὐήνον ποταμόν, κατέλαβε Νέσσον τὸν Κένταυρον μισθοῦ διαβιβάζοντα τὸν ποταμόν. Οὗτος δὲ πρῶτον διαβιβάσας τὴν Δηϊάνειραν, καὶ διὰ τὸ κάλλος ἐρασθεὶς, ἐπεχείρησε βιάσασθαι ταύτην. Ἐπιβοωμένης δ' αὐτῆς τὸν ἄνδρα, ὁ μὲν Ἡρακλῆς ἐτόξευσε τὸν Κένταυρον· ὁ δὲ Νέσσος μεταξὺ μισγόμενος, καὶ διὰ τὴν ὀξύτητα τῆς πληγῆς εὐθύς ἀποθνήσκων, ἔφησε τῇ Δηϊανείρᾳ δώσειν φίλτρον, ὅπως μηδεμιᾶ τῶν ἄλλων γυναικῶν Ἡρακλῆς θελήσῃ πλησιάσαι. Παρεκελεύσατο οὖν, λαβοῦσαν τὸν ἐξ αὐτοῦ πεσόντα γόνον, καὶ τούτῳ προσμίξασαν ἔλαιον, καὶ τὸ ἀπὸ τῆς ἀκίδος ἀποστίζον αἷμα, χρίσαι τὸν χιτῶνα τοῦ Ἡρακλέους. Οὗτος μὲν οὖν ταύτην τὴν ὑποθήκην δοὺς Δηϊανείρᾳ, παραχορῆμα ἐξέπνευσεν· ἡ δὲ κατὰ τὴν γενομένην τοῦ Νέσσου παραγγελίαν εἰς ἄγγος ἀναλαβοῦσα τὸν γόνον, καὶ τὴν ἀκίδα βάψασα, λάθρα τοῦ Ἡρακλέους ἐφύλαττεν. Ὁ δὲ διαβάς τὸν ποταμόν, κατήντησε πρὸς Κήϋκα τὸν τῆς Τραχῖνος βασιλέα· καὶ μετὰ τούτου κατώκησεν, ἔχων τοὺς αἰεὶ συστρατεύοντας τῶν Ἀρκάδων.

(C. 37.) Post oraculi Delphici vindex, Dryopes sedibus eiecit, regemque eorum, Phylantem, necat. Ex huius filia Antiochum progignit. Obiter de natis e Deïnarìa. Dryopum novae sedes et res gestae. Dorienses Hercules contra Lapithas defendit, Cygnum certamine vincit. Oimēni regem, ob recusatam Astydāmiā fil., bello subigit, et ex hac Ctesippum suscipit. Iolen etiam rapit, occisis fratribus, inde ad promontorium Cenaeum profectus.

37. Μετὰ δὲ ταῦτα, Φύλαντος τοῦ Ἀρκόπων βασιλέως δόξαντος εἰς τὸ ἐν Δελφοῖς ἱερὸν παρανενομηκέναι, στρατεύσας μετὰ τῶν Μηλιέων, τὸν τε

βασιλεία τῶν Δρυόπων ἀνεῖλε, καὶ τοὺς ἄλλοις ἐκ
 τῆς χώρας ἐξαναστήσας, Μηλιεῦσι παρέδωκε τὴν
 χώραν· τὴν δὲ Φύλαντος θυγατέρα λαβὼν αἰχμάλω-
 τον, καὶ μιγεῖς αὐτῇ, υἱὸν Ἀντίοχον ἐγέννησεν.
 Ἐτέκνωσε δὲ καὶ ἐκ τῆς Δηϊανείρας νεωτέρους τοῦ
 Ἰλλου υἱοὺς δύο Γληνέα καὶ Ὀδίτην. Τῶν δ'
 ἐκπεσόντων Δρυόπων οἱ μὲν εἰς τὴν Εὐβοίαν κατα-
 τήσαντες, ἔκτισαν πόλιν Κάρυστον· οἱ δ' εἰς Κύπρον
 τὴν νῆσον πλεύσαντες, καὶ τοῖς ἐγχωρίοις ἀναμι-
 χθέντες, ἐνταῦθα κατώκησαν· οἱ δὲ λοιποὶ τῶν
 Δρυόπων καταφυγόντες ἐπὶ τὸν Εὐρυσθέα, βοήθειαν
 ἔτυχον διὰ τὴν ἔχθραν τὴν πρὸς Ἡρακλῆα. Τοῦτου
 χάρις αὐτοῖς συνεργοῦντος, τρεῖς πόλεις ᾤκισαν ἐν
 Πελοποννήσῳ, Ἀσίην, καὶ Ἐρμιόνην, ἔτι δ' Ἡϊόνα.
 Μετὰ δὲ τὴν Δρυόπων ἀνάστασιν, πόλεμος συνε-
 στῶτος τοῖς Δωριεῦσι τοῖς τὴν Ἑσθιαϊῶτιν καλου-
 μένην οἰκοῦσιν, ὧν ἐβασίλευεν Αἰγίμιος, καὶ τοῖς
 Λαπίθαις τοῖς περὶ τὸν Ὀλυμπον ἰδρυμένοις, ὧν
 ἐδυνάστευε Κορωνὸς ὁ Καινέως, ὑπερεχόντων δὲ
 τῶν Λαπιθῶν πολὺ ταῖς δυνάμεσιν, οἱ Δωριεῖς
 κατέφυγον ἐπὶ τὸν Ἡρακλῆα, καὶ σύμμαχον αὐτὸν
 ἐκάλεσαν ἐπὶ τρίτῳ μέρει τῆς Δωριδος χώρας καὶ τῆς
 βασιλείας· πείσαντες δὲ, κοινῇ τὴν ἐπὶ τοὺς Λαπίθας
 στρατείαν ἐποίησαντο. Ὁ δ' Ἡρακλῆς ἔχων αἰεὶ
 τοὺς μεθ' ἑαυτοῦ στρατεύσοντας Ἀρκάδας, καὶ
 μετὰ τούτων χειρωσάμενος τοὺς Λαπίθας, αὐτὸν τε
 τὸν βασιλεῖα Κορωνὸν ἀνεῖλε, καὶ τῶν ἄλλων τοὺς
 πλείστους κατακόψας, ἠνάγκασεν ἐκχωρῆσαι τῆς
 ἀμφιβηθησίμου χώρας. Τούτων δὲ πραχθέντων,

Αιγυμῖω μὲν τὸ ἐπιβάλλον τῆς χώρας τρίτον μέρος παρέθετο, καὶ παρεκλείσατο φυλάττειν τοῖς ἄφ' ἑαυτοῦ· ἐπιγνῶν δ' εἰς Τραχίνα καὶ προκληθεὶς ὑπὸ Κύνκου τοῦ Ἄρεος, τοῦτον μὲν ἀπέκτεινεν· ἐκ δὲ τῆς Ἰωάνου πορευόμενος, καὶ διὰ τῆς Πελασγιώτιδος γῆς βαδίζων, Ὀρμενίῳ τῷ βασιλεῖ συνέμιξεν, οὗ τὴν θυγατέρα ἐμνήστευσεν Ἀστυδάμειαν. Οὐ προσέχοντος δ' αὐτοῦ, διὰ τὸ ἔχειν αὐτὸν γαμετὴν Δηϊάνειραν τὴν Οἰνέως, στρατεύσας ἐπ' αὐτὸν, τὴν τε πόλιν εἴλε, καὶ τὸν ἀπειθοῦντα βασιλέα ἀπέκτεινε· τὴν δὲ Ἀστυδάμειαν αἰχμάλωτον λαβὼν, καὶ μιγεῖς αὐτῇ, Κτήσιππον υἱὸν ἐγέννησε. Ταῦτα δὲ διαπραξάμενος, ἐστράτευσεν εἰς τὴν Οἰχαλίαν ἐπὶ τοὺς Εὐρύτου παῖδας, ὅτι τὴν Ἰόλην μνηστεύσας ἀπέτυχε. Συναγωνιζομένων δ' αὐτῷ τῶν Ἀρκάδων, τὴν τε πόλιν εἴλε, καὶ τοὺς Εὐρύτου παῖδας ἀπέκτεινε, Τοξέα, καὶ Μολίονα, καὶ Πύτιον. Λαβὼν δὲ καὶ τὴν Ἰόλην αἰχμάλωτον, ἀπῆλθε τῆς Εὐβοίας ἐπὶ τὸ ἀκρωτήριον τὸ καλούμενον Κηναῖον.

(C. 38.) Hic sacrificatio Deianira, amoris in Iolen certior facta, pestilentes vestes mittit, quae exitialem morbum protulere. Inopinata re percussa Deianira vitam laqueo sibi vit; Hercules, oraculo morem gerens, regum in Oeta conscendit, vivusque concrematur.

38. Ἐνταῦθα δὲ Θυσίαν ἐπιτελῶν, ἀπέστειλε Λίχαν τὸν ὑπηρέτην εἰς Τραχίνα πρὸς τὴν γυναῖκα Δηϊάνειραν· τοῦτω δὲ προστεταγμένον ἦν αἰτῆσαι χιτῶνα καὶ ἱμάτιον, οἷς εἰώθει χρῆσθαι πρὸς τὰς Θυσίας. Ἡ δὲ Δηϊάνειρα πυθομένη τοῦ Λίχα τὴν πρὸς Ἰόλην φιλοστοργίαν, καὶ βουλομένη πλείον

ἑαυτὴν ἀγαπᾶσθαι, τὸν χιτῶνα ἔχρισε τῷ παρὰ τοῦ
 Κενταύρου δεδομένῳ πρὸς ἀπώλειαν φίλτρῳ. Ὁ
 μὲν οὖν Λίχας, ἀγνοῶν περὶ τούτων, ἀπήνεγκε τὴν
 ἐσθῆτα πρὸς τὴν θυσίαν· ὁ δ' Ἡρακλῆς ἐνδύς τὸν
 κελυρισμένον χιτῶνα, καὶ κατ' ὀλίγον τῆς τοῦ σηπτι-
 κοῦ φαρμάκου δυνάμειος ἐνεργούσης, περιέπεσε
 συμφορᾷ τῇ μεγίστῃ. Τῆς γὰρ ἀκίδος τὸν ἐκ τῆς
 ἐχίδνης ἰὸν ἀνεληφυσίας, καὶ διὰ τοῦτο τοῦ χιτῶνος
 διὰ τὴν θερμασίαν τὴν σάρκα τοῦ σώματος λυμαι-
 νομένου, περιαληγῆς γενόμενος ὁ Ἡρακλῆς, τὸν μὲν
 διακονήσαντα Λίχαν ἀπέστειλε, τὸ δὲ στρατόπεδον
 ἀπολύσας, ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Τραχίνα. Αἰεὶ δὲ
 μᾶλλον τῇ νόσῳ βαρυνόμενος, αὐτὸς μὲν ἀπέστειλεν
 εἰς Δελφοὺς Λικύμνιον καὶ Ἰόλαον, ἐπερωτήσαντας
 τὸν Ἀπόλλωνα, τί χρὴ περὶ τῆς νόσου πράττειν.
 Διήϊάνειρα δὲ τὸ μέγεθος τῆς Ἡρακλέους συμφορᾶς
 καταπεπληγμένη, καὶ συνειδυῖα ἑαυτῇ τὴν ἑμαστίαν,
 ἀγχόρῃ τὸν βίον κατέστρεψε. Ὁ δὲ θεὸς ἔχρησε
 κομισθῆναι τὸν Ἡρακλέα μετὰ τῆς πολεμικῆς δια-
 σκευῆς εἰς τὴν Οἴτην, κατασκευάσαι δὲ πλησίον
 αὐτοῦ πυρᾶν εὐμεγέθη· περὶ δὲ τῶν λοιπῶν ἔφησε
 Διὶ μελήσειν. Τῶν δὲ περὶ τὸν Ἰόλαον ποιησάντων
 τὸ προστεταγμένον, καὶ ἐκ διαστήματος ἀποθεω-
 ρούντων τὸ ἀποβησόμενον, ὁ μὲν Ἡρακλῆς ἀπογνοῦς
 τὰ κατ' ἑαυτὸν, καὶ παρελθὼν εἰς τὴν πυρᾶν,
 παρεκίλει τὸν αἰὲ προσιόντα ὑφάψαι τὴν πυρᾶν.
 Οὐδενὸς δὲ τολμῶντος ὑπακοῦσαι μότος Φιλοκτιήτης
 ἐπέισθη· λαβὼν δὲ τῆς ὑπουργίας χάριν τὴν τῶν
 τόξων δωρεάν, ἤψε τὴν πυρᾶν. Εὐθύς δὲ καὶ

κερανῶν ἐκ τοῦ περιέχοντος πεσόντων, ἡ πυρὴ πῦσα κατεφλέχθη. Μετὰ δὲ ταῦτα οἱ μὲν περὶ τὸν Γόλαον ἐλθόντες ἐπὶ τὴν ὀστολογίαν, καὶ μηδὲν ὄλως ὀστῆον εὗρόντες, ὑπέλαβον τὸν Ἡρακλέα τοῖς χρησιμοῖς ἀκολούθως ἕξ ἀνθρώπων εἰς θεοὺς μεθεσιῶσθαι.

(C. 39.) Consecratus post mortem, et a Junone solenni ritu acceptatus, in ordinem duodecim deorum recipi, honeste recusavit.

39. Διόπερ ὡς ἤρωϊ ποιήσαντες ἀγισμοὺς, καὶ χόματα κατασκευάσαντες, ἀπηλλάγησαν εἰς Τραχῆνα. Μετὰ δὲ τούτους Μενότιος ὁ Ἄκτορος υἱός, φίλος ὢν Ἡρακλεῖ, ταῦρον καὶ κίπρον καὶ κριὸν θύσας ὡς ἤρωϊ, κατέδειξε κατ' ἐνιαυτὸν ἐν Ὀποῦντι θύειν καὶ τιμᾶν ὡς ἤρωα τὸν Ἡρακλέα. Τὸ παραπλήσιον δὲ ποιησάντων καὶ τῶν Θηβαίων, Ἀθηναῖοι πρῶτοι τῶν ἄλλων ὡς θεὸν ἐτίμησαν θυσίαις τὸν Ἡρακλέα, καὶ τοῖς ἄλλοις ἀνθρώποις παράδειγμα τὴν ἑαυτῶν εἰς τὸν θεὸν εὐσέβειαν ἀποδείξαντες, προειρέψαντο τὸ μὲν πρῶτον ἅπαντας Ἕλληνας, μετὰ δὲ ταῦτα καὶ τοὺς κατὰ τὴν οἰκουμένην ἀνθρώπους ἅπαντας, ὡς θεὸν τιμᾶν τὸν Ἡρακλέα. Προςθετέον δ' ἡμῖν τοῖς εἰρημένοις, ὅτι μετὰ τὴν ἀποθέωσιν αὐτοῦ, Ζεὺς Ἥραν μὲν ἔπεισεν υἰοποιήσασθαι τὸν Ἡρακλέα, καὶ τὸ λοιπὸν εἰς τὸν ἅπαντα χρόνον μητρὸς εὐνοίαν παρέχεσθαι· τὴν δὲ τέκνωσιν αὐτοῦ γενέσθαι φασὶ τοιαύτην. Τὴν Ἥραν ἀναβῆσαν ἐπὶ τὴν κλίνην, καὶ τὸν Ἡρακλέα προσλαβομένην πρὸς τὸ σῶμα, διὰ τῶν ἐνδυμάτων ἀφείναι πρὸς τὴν γῆν, μιμουμένην τὴν ἀληθινὴν γένεσιν

ὅπερ μέχρι τοῦ νῦν ποιεῖν τοὺς βαρβάρους, διὰ θετὸν υἱὸν ποιεῖσθαι βούλωνται. Τὴν δ' Ἥραν μετὰ τὴν τέκνωσιν μυθολογοῦσι συνοικίσαι τὴν Ἥβην τῷ Ἡρακλεῖ, περὶ ἧς καὶ τὸν ποιητὴν τεθεικέναι κατὰ τὴν νεκρίαν,

Εἶδωλον, αὐτὸς δὲ μετ' ἀθανάτοισι θεοῖσι

Τέρεται ἐν Θαλίαις καὶ ἔχει καλλίσφυρον Ἥβην. Τὸν δ' οὖν Ἡρακλῆα λέγουσι, καταλεγόμενον ὑπὸ τοῦ Διὸς εἰς τοὺς δώδεκα θεοὺς, μὴ προσδέξασθαι τὴν τιμὴν ταύτην· ἀδύνατον γὰρ ἦν τοῦτον καταλεχθῆναι, μὴ πρότερον ἐνός τῶν δώδεκα θεῶν ἐκβληθέντος· ἄτοπον οὖν εἶναι προσδέξασθαι τιμὴν ἐτέρῳ θεῷ φέρουσαν ἀτιμίαν. Περὶ μὲν οὖν Ἡρακλέους εἰ καὶ πεπλεονόκαμεν, ἀλλ' οὖν οὐδὲν τῶν μυθολογουμένων περὶ αὐτοῦ παραλελοίπαμεν.

(C. 40.) Proximus dicendi locus de Argonautis, quorum socius fuerat Hercules. Jason, Aesonis f., quum rebus gestis inclarescere cuperet; Pelias, rex Thessaliae, malevolo consilio armavit iuvenis audaciam, permovitque, ut, ad aureum arietis vellus auferendum, Colchidem tenderet.

40. Περὶ δὲ τῶν Ἀργοναυτῶν, ἐπειδὴ τούτοις Ἡρακλῆς συνεστράτευσεν, οἰκῆιον ἂν εἶη διελθεῖν περὶ αὐτῶν. Ἰάσονα γενέσθαι λέγουσιν υἱὸν μὲν Αἴσονος, ἀδελφιδοῦν δὲ Πελίου τοῦ Θεσσαλῶν βασιλέως, ῥώμῃ δὲ σώματος καὶ ψυχῆς λαμπρότητι διενέγκαντα τῶν ἡλικιωτῶν, ἐπιθυμῆσαι τι προὔξαι μνήμης ἄξιον. Ὅρῳντα δὲ τὸν πρὸ αὐτοῦ Περσέα, καὶ τινὰς ἄλλους, διὰ τὰς ὑπερορίους στρατείας καὶ τὸ παράβολον τῶν ἄθλων, δόξης ἀειμνήστου τετευχότας, ζηλώσαι τὰς προαιρέσεις αὐτῶν. Διὸ καὶ τῆς ἐπιβολῆς ἀνακοινωσάμενον τῷ βασιλεῖ, ταχέως

λαβεῖν αὐτὸν συγκάταινον, οὐχ οὕτως τοῦ Πελίου σπεύδοντος προαγαγεῖν εἰς ἐπιφάνειαν τὸν νεανίσκον, ὡς ἐλπίζοντος ἐν ταῖς παραβόλοις στρατείαις διαφθαρήσεσθαι. Αὐτὸν μὲν γὰρ ἐκ φύσεως ἐστεργῆσθαι παίδων ἀρῶνων· τὸν δ' ἀδελφὸν εὐλαβεῖσθαι, μὴ ποτε συνεργὸν ἔχων τὸν υἱὸν ἐπίθῃται τῇ βασιλείᾳ. Κρύπτοντα δὲ τὴν ὑποψίαν ταύτην, καὶ τὰ πρὸς τὴν στρατείαν χρήσιμα κορηγήσειν ἐπαγγελάμενον, παρακαλεῖν ἄθλον τελέσαι, στείλαμενον τὸν πλοῦν εἰς Κόλχους ἐπὶ τὸ διαβεβημένον τοῦ κριοῦ δέρας χρυσόμαλλον. Τὸν δὲ Πόντον κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους περιοικούμενον ὑπὸ ἐθνῶν βαρβάρων καὶ παντελῶς ἀγρίων, Ἄξενον προσαγορεύεσθαι, ξενοκτονούντων τῶν ἐγχωρίων τοὺς καταπλέοντας. Ἰάσονα δὲ δόξης ὀρεγόμενον καὶ τὸν ἄθλον δυσέφικτον μὲν, οὐ κατὰ πᾶν δ' ἀδύνατον κρίνοντα, καὶ διὰ τοῦτο μᾶλλον αὐτὸν ἐπιφανέστερον ἔσεσθαι διαλαμβάνοντα, παρασκευάσασθαι τὰ πρὸς τὴν ἐπιβολήν.

(C. 41.) Navis exstructa insolitae magnitudinis, Argo nuncupata: delecti itineris socii: iis Hercules praetectus.

41. Καὶ πρῶτον μὲν περὶ τὸ Πήλιον ναυπηγήσασθαι τὸ σκάφος, πολὺ τῷ μεγέθει καὶ τῇ λοιπῇ κατασκευῇ τὴν τότε συνήθειαν ὑπερβάλλον, διὰ τὸ σχεδίαις πλεῖν τοὺς τότε ἀνθρώπους, καὶ μικροῖς παντελῶς ἀκατίοις. Διὸ καὶ τῶν ἰδόντων αὐτὸ τότε καταπλητομένων, καὶ τῆς φήμης διαδοθείσης κατὰ τὴν Ἑλλάδα, πρὸς τε τὸν ἄθλον καὶ τῆς κατὰ τὴν ναυπηγίαν ἐπιβολῆς, οὐκ ὀλίγους τῶν ἐν ὑπεροχαῖς

μεανίσκων ἐπιθυμήσαι μετασχεῖν τῆς στρατείας. Ἰάσονα δὲ καθελκύσαντα τὸ σκάφος, καὶ κοσμήσαντα πᾶσι τοῖς ἀνήκουσι πρὸς ἔκπληξιν λαμπρῶς, ἐκλέξει τῶν ὀρεγομένων τῆς αὐτῆς προαιρέσεως τοὺς ἐπιφανεστάτους ἀριστεῖς, ὥστε σὺν αὐτῷ τοὺς ἅπαντας εἶναι πενήτηκοντα καὶ τέτταρας. Τούτων δ' ὑπάρχειν ἐνδοξοτάτους Κύστορα καὶ Πολυδεύκην, ἔτι δ' Ἡρακλέα καὶ Τελαμῶνα· πρὸς δὲ τούτοις, Ὀρφέα καὶ τὴν Σχοινέως Ἀταλάντην· ἔτι δὲ τοὺς Θεσπίου παῖδας, καὶ αὐτὸν τὸν σιελόμενον τὸν πλοῦν ἐπὶ τὴν Κολχίδα. Τὴν δὲ καὺν Ἄργον προσαγορευθῆναι, κατὰ μὲν τινος τῶν μυθογράφων, ἀπὸ τοῦ τὸ σκάφος ἀρχιτεκτονήσαντος Ἄργου, καὶ συμπλεύσαντος ἕνεκα τοῦ θεραπεύειν αἰετὰ πονοῦντα μέρη τῆς νεῶς· ὡς δ' ἔτιοι λέγουσιν, ἀπὸ τῆς περὶ τὸ τάχος ὑπερβολῆς, ὡς ἂν τῶν ἀρχαίων ἀργὸν τὸ ταχὺ προσαγορευόντων. Τοὺς δ' οὖν ἀριστεῖς συνελθόντας ἐλέσθαι σφῶν αὐτῶν στρατηγὸν Ἡρακλέα, προκρίναντας κατ' ἀνδρείαν.

(C. 42.) Fata in itinere. Ad oram Troadis quum essent ventis iactati; Hercules Hesionem, ab oraculo devotam, liberat, eamque, interfecto celo, et regias equas loco praemii accipit, quod interea Laomedontis custudiac relinquit.

42. Ἐπειτα ἐκ τῆς Ἰωλκοῦ τὸν ἔκπλοον ποιησάμενος, καὶ παραλλάξαντας τὸν τε Ἄθω καὶ Σαμοθράκην, χειμῶνι περιπεσεῖν, καὶ προσνεχθῆναι τῆς Τρωάδος πρὸς Σίγειον. Ἐνιαυθα δ' αὐτῶν τὴν ἀπόβασιν ποιησαμένων, εὐρεθῆναί φασι παρθένου δεδεμένην παρὰ τὸν αἰγιαλὸν διὰ τοιαύτας αἰτίας. Λέγεται τὸν Ποσειδῶνα διὰ τὴν μυθολογουμένην

τῶν Τρωϊκῶν τειχῶν κατασκευὴν, μηνίσαντα Λαομέδοντι τῷ βασιλεῖ, κῆτος ἀεῖναι ἐκ τοῦ πελάγους πρὸς τὴν χώραν· ὑπὸ δὲ τούτου τοὺς τε παρὰ τὸν αἰγιαλὸν διατρίβοντας, καὶ τοὺς γεωργοῦντας τὴν παραθαλάττιον παραχορῆμα συναρπάξεσθαι· πρὸς δὲ τούτοις λοιμὸν ἐμπεσεῖν εἰς τὰ πλήθη, καὶ καρπῶν παρτελῆ φθορὰν· ὥστε πάντας ἐκπλήττεσθαι τὸ μέγεθος τῆς περιστάσεως. Διὸ καὶ συντρεχόντων τῶν ὄχλων εἰς ἐκκλησίαν, καὶ ζητούντων ἀπαλλαγὴν τῶν ἀτυχημάτων, λέγεται τὸν βασιλέα πέμψαι πρὸς τὸν Ἀπόλλωνα τοὺς ἐπερωτήσοντας περὶ τῶν συμβεβηκότων. Ἐκπεσόντος οὖν χρημοῦ, μῆνιν ὑπάρχειν Ποσειδῶνος, καὶ τότε ταύτην λήξειν, ὅταν οἱ Τρῶες τὸ λαχὸν τῶν τέκτων ἐκουσίως παραδῶσι βορὰν τῷ κῆτι· φασὶν, ὑπάντων εἰς τὸν κληρὸν ἐμβληθέντων, ἐπανελθεῖν εἰς Ἡσιόνην τὴν τοῦ βασιλέως θυγατέρα. Διόπερ τὸν Λαομέδοντα συναγκισθέντα παραδοῦναι τὴν παρθένον, καὶ δεσμοῖς καταλαβόμενον ἀπολιπεῖν παρὰ τὸν αἰγιαλόν. Ἐνταῦθα τὸν Ἡρακλέα μετὰ τῶν Ἀργοναυτῶν τὴν ἀπόβασιν ποιησάμενον, καὶ μυθόντα παρὰ τῆς κόρης τὴν περιπέτειαν, ἀναρῶξῃαι μὲν τοὺς περὶ τὸ σῶμα δεσμούς, ἀναβάντα δ' εἰς τὴν πόλιν, ἐπαγγεῖλαισθαι τῷ βασιλεῖ διαφθερεῖν τὸ κῆτος. Τοῦ δὲ Λαομέδοντος ἀποδεξαμένου τὸν λόγον, καὶ δωρεὰν δώσειν ἐπαγγειλαμένου τὰς ἀνικήτους ἵππους, φασὶ τὸ μὲν κῆτος ὑφ' Ἡρακλέους ἀναιρεθῆναι, τῇ δ' Ἡσιόνη δοθῆναι τὴν ἔξουσίαν, εἴτε βούλοιο μετὰ τοῦ σώσαντος ἀπελθεῖν, εἴτε μετὰ

τῶν γυναικῶν καταμένειν ἐν τῇ πατρίδι. Τὴν μὲν οὖν κόρην ἐλίσθαι τὸν μετὰ τοῦ Ξένου βίον, οὐ μόνον τῆς συγγενείας τὴν εὐεργεσίαν προκρίνασαν, ἀλλὰ καὶ φοβουμένην, μὴ πάλιν φανέντος κήτους, πρὸς τὴν ὁμοίαν ὑπὸ τῶν πολιτῶν ἐκτεθῆ τιμωρίαν. Τὸν δ' οὖν Ἡρακλῆα δώροισι καὶ τοῖς προσήκοσι ξενίοισι λαμπρῶς τιμηθέντα, τὴν Ἡσιόνην καὶ τὰς ἵππους παραθέσθαι τῷ Λαομέδοντι, συνταξάμενον μετὰ τὴν ἐκ Κόλχων ἐπίναδον ἀπολήψεσθαι ταῦτα· αὐτὸν δ' ἀναχθῆναι μετὰ τῶν Ἀργοναυτῶν κατὰ σπουδὴν ἐπὶ τὸν προκείμενον ἄθλον.

(C.43.) Oborta tempestate, a diis Samothracis, quibus Orpheus vota fecit, sei tantur. Mansere haec nautarum nautica, et Tyndaridarum alba stella refulgens, laeta portendit. Inde in Thraciam progressi, duo Filii regis e Cleopatra filios, ob nocentiae criminationes crudeliter a patre habitos, ulciscuntur.

43. Ἐπιγενομένου δὲ μεγάλου χειμῶτος, καὶ τῶν ἀριστίων ἀπογινωσκόντων τὴν σωτηρίαν, φασὶν Ὅρφέα τῆς πελετῆς μόνον τῶν συμπλεόντων μετεσχηκότα, ποιήσασθαι τοῖς Σαμοθραξὶ τὰς ὑπὲρ τῆς σωτηρίας εὐχάς. Εὐθύς δὲ τοῦ πνεύματος ἐνδύοντος, καὶ δυοῖν ἀστέρων ἐπὶ τὰς τῶν Διοσκούρων κεφαλὰς ἐπιπεσόντων, ἄπαιτας μὲν ἐκπλαγῆναι τὸ παράδοξον, ὑπολαβεῖν δὲ θεῶν προνοίᾳ τῶν κινδύνων ἑαυτοὺς ἀπηλλάχθαι. Διὸ καὶ τοῖς ἐπιγενομένοις παραδοσίμου γεγενημένης τῆς περιπετειᾶς, αἰεὶ τοὺς χειμαζομένους τῶν πλεόντων εὐχάς μὲν τίθεσθαι τοῖς Σαμοθραξί, τὰς δὲ τῶν ἀστέρων παρουσίας ἀναπέμπειν εἰς τὸν τῶν Διοσκούρων ἐτιφάνειαν. Οὐ μὴν ἀλλὰ τότε λήξαντος τοῦ χειμῶτος,

ἀποβῆναι μὲν τοὺς ἀριστεῖς τῆς Θοράκης εἰς τὴν ὑπο
 Φινέως βασιλευομένην χώραν, περιτυχεῖν δὲ δυσὶ
 νεανίσκοις ἐπὶ τιμωρίᾳ διωρυγμένοις, καὶ μάλιστα
 πληγὰς συνεχεῖς λαμβάνουσι. Τούτους δ' ὑπάρχειν
 Φινέως υἱοὺς καὶ Κλεοπάτρας, ἣν φασιν ἐξ Ὀρει-
 θυίας τῆς Ἐρεχθέως γεννηθῆναι καὶ Βορέου· διὰ
 δὲ μητριᾶς τόλμαν καὶ διαβολὰς ψευδεῖς τυγχάνον-
 τας ὑπὸ τοῦ πατρὸς ἀδίκως τῆς προειρημένης τιμω-
 ρίας. Τὸν γὰρ Φινεῖα γεγαμηκότα Ἰδαίαν τὴν
 Λαρδάνου τοῦ Σκυθῶν βασιλέως θυγατέρα, καὶ
 διὰ τὸν πρὸς αὐτὴν ἔρωτα πάντα χαριζόμενον,
 πιστεῦσαι διότι τῇ μητριᾷ βίαν ἐφ' ἕβρει προσή-
 γαγον οἱ πρόγονοι, βουλόμενοι τῇ μητρὶ χαρίζεσθαι.
 Τῶν δὲ περὶ τὸν Ἡρακλέα παραδόξως ἐπιφανέντων,
 φασὶ τοὺς μὲν ἐν ταῖς ἀνάγκαις ὄντας ἐπικαλέσασθαι
 καθάπερ θεοὺς τοὺς ἀριστεῖς, καὶ τὰς αἰτίας δηλώ-
 σαντας τῆς τοῦ πατρὸς παρανομίας, δεῖσθαι τῶν
 ἀτυχημάτων αὐτοὺς ἐξελέσθαι.

(C. 44.) Quibus Boreadae propter cognationem primi succur-
 runt, occisoque ab Hercule patre, regnum contingit: Cleopatra
 vinculis exsolvitur. Novercae supplicium lenitas filiorum illius
 patri permittit. Ab aliis, ut fluctuant mythi, aliter res narrata.
 Tum Argonautae, e Thracia in Pontum transvecti, appellant ad
 Chersonesum Tauricam, nescientes, hic hospites a barbaris Dianae
 immolari.

44. Τὸν δὲ Φινεῖα πικρῶς ἀπαντήσαντα τοῖς
 ξένοις, παραγγεῖλαι μὴθὲν τῶν καθ' ἑαυτὸν πολυ-
 πραγμονεῖν· μὴδένα γὰρ πατέρα λαβεῖν παρ' υἱῶν
 ἐκουσίως τιμωρίαν, εἰ μὴ τοῦ μεγέθει τῶν ἀδικημά-
 των ὑπερθοῖντο τὴν φυσικὴν τῶν γονέων εἰς τέκνια
 φιλοστοργίαν. Ἐνταῦθα συμπλέοντας τοῖς περὶ

τὸν Ἡρακλέα τοὺς ἐπικαλουμένους μὲν Βορραΐδας, ἀδελφοὺς δὲ ὄντας Κλεοπάτρας, λέγεται διὰ τὴν συγγένειαν πρώτους ὀρμηῆσαι πρὸς τὴν βοίθειαν· καὶ τοὺς μὲν περικειμένους τοῖς νεανίσκοις δεσμοὺς περιόρῃσαι, τοὺς δὲ ἐναντιουμένους τῶν βασιβάρων ἀποκτεῖναι. Ὀρμηῆσαντος δὲ τοῦ Φινείως πρὸς μάχην, καὶ τοῦ πλήθους τῶν Θρακῶν συνδρομούμετος, φασὶ τὸν Ἡρακλέα πάντων ἄριστα διαγωνισάμενον, αὐτὸν τε τὸν Φινέα καὶ τῶν ἄλλων οὐκ ὀλίγους ἀνελεῖν· τὸ δὲ τελευταῖον κρητήσαντα τῶν βασιλείων, τὴν μὲν Κλεοπάτραν ἐκ τῆς φυλακῆς προσηγαγεῖν, τοῖς δὲ Φινεΐδαις ἀποκαταστήσαι τὴν πατρίαν ἀρχὴν. Βουλομένων δ' αὐτῶν τὴν μητροῦν μετ' αἰκίας ἀποκτεῖναι, πείσαι τῆς μὲν τιμωρίας ταύτης ἀποστήναι, πρὸς δὲ τὸν πατέρα πέμψαντας εἰς τὴν Σκυθίαν, ἐκείνον παρακαλέσαι τῶν εἰς αὐτοὺς ἀνομημάτων λαβεῖν κόλασιν· οὗ γενηθέντος, τὸν μὲν Σκύθην τῆς θυγατρὸς καταγνῶναι θάνατον, τοὺς δ' ἐκ τῆς Κλεοπάτρας υἱοὺς ἀπενέγκασθαι παρὰ τοῖς Θραξὶ δούξαν ἐπεικειάς. Οὐκ ἄγνωθ' δέ, διότι τινὲς τῶν μυθογράφων τυφλωθῆναι φασὶ τοὺς Φινεΐδας ὑπὸ τοῦ πατρὸς, καὶ τὸν Φινέα τῆς ὁμοίας τυχεῖν συμφορᾶς ὑπὸ Βορέου. Ὁμοίως δὲ καὶ τὸν Ἡρακλέα τινὲς παραδεδώκασιν πρὸς ὑδρείαν ἐξελεθόντα κατὰ τὴν Ἀσίαν, ὑπὸ τῶν Ἀργοναυτῶν ἐπὶ τῆς χώρας ἀπολειφθῆναι. Καθόλου γὰρ τοὺς παλαιοὺς μύθους οὐχ ἁπλῆν οὐδὲ συμπεφωνημένην ἱστορίαν ἔχειν συμβέβηκε. Διόπερ οὐ χρὴ θαναμάζειν, εἰάν τινα τῶν ἀρχαιολογουμένων μὴ συμφώνως

ἄπασι τοῖς ποιηταῖς καὶ συγγραφεῦσι συγκρίνωμεν. Οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τοὺς Φινεΐδας λέγεται τὴν βασιλείαν παραδόντας τῇ μητρὶ Κλεοπάτρῃ, συστρατιεῦσαι τοῖς ἀριστεῦσιν. Ἀναχθέντας δ' αὐτοὺς ἐκ τῆς Θυράκης καὶ κομισθέντας εἰς τὸν Πόντον, προσσχέειν τῇ Ταυρικῇ, τὴν ἀγριότητα τῶν ἐγχωρίων ἀγροῦντας. Νόμιμον γὰρ εἶναι τοῖς τὴν χώραν ταύτην οἰκοῦσι βιασβάροις, θύειν Ἀρτέμιδι Ταυροπόλῳ τοὺς καταπλέοντας ξένους· παρ' οἷς φασὶ τὴν Ἰφιγένειαν ἐν τοῖς ὕστερον χρόνοις ἰερεῖαν τῆς εἰρημένης θεοῦ κατασταθεῖσαν, θύειν τοὺς ἀλισκομένους.

(C. 45.) Huius immanitatis origo, simulque res Colchicae enarrantur. Aectes Colchidis, Perses Tauricae rex, fratres crudelissimi. Hecate, Persae filia, inventis venenis, quibus patrem peremit, hospitium immolationem instituit. Nupta Aectae Circeae, Medeam et Aegialum peperit. Circe matris diram artem colit; Sarmatarum regi in matrimonium data, sublato marito, imperium occupat. Os eviticum eiecta, petit Italiae promontorium, ab ipsa vocatum.

45. Ἐπιζητούσης δὲ τῆς ἱστορίας τὰς τῆς ξηνοπορίας αἰτίας, ἀναγκαῖον βραχέα διελεθεῖν, ἄλλως τε καὶ τῆς παρεμβάσεως οἰκείας ἔσομένης ταῖς τῶν Ἑργοναντιῶν πράξεσι. Φασὶ γὰρ Ἥλιου δύο γενέσθαι παῖδας, Αἰήτην τε καὶ Πέρσην· τούτων δὲ τὸν μὲν Αἰήτην βασιλεῦσαι τῆς Κολχίδος, τὸν δ' ἕτερον τῆς Ταυρικῆς, ἀμφοτέρους δὲ διενεγκεῖν ὠμότητι. Καὶ Πέρσου μὲν Ἐκάτην γενέσθαι θυγατέρα, τόλμη καὶ παρρημία προέχουσαν τοῦ πατρός, φιλοκλίτηγον δ' οὔσαν, ἐν ταῖς ἀποτυχίαις ἀνθρώπους ἀντὶ τῶν θηρίων κατατοξεύειν. Φιλότεχρον δ' εἰς φαρμάκων θανασίμων συνθέσεις γενομένην, τὸ καλούμενον ἀκόνιτον ἐξευρεῖν, καὶ τῆς ἐκάστου δυνάμεως

πειραν λαμβάνειν, μίσγουσιν ταῖς διδομένους ἰσὺς ξένοις τροφαῖς. Ἐμπειρίαν δὲ μεγάλην ἐν τούτοις ἔχουσιν, πρῶτον μὲν τὸν πατέρα φαρμάκῳ διαφθεῖραι, καὶ διαδέξασθαι τὴν βασιλείαν· ἔπειτ' Ἀρτέμιδος ἱερὸν ἰδρυσσάμενην, καὶ τοὺς καταπλείοντας ξένους θύεσθαι τῇ θεῷ καταδειξάσασιν, ἐπ' ὁμοίῳτι διονομασθῆναι. Μετὰ δὲ ταῦτα, συνοικήσασιν Αἰήτην, γεννηῆσαι δύο θυγατέρας, Κίρκην τε καὶ Μήδειαν, ἔτι δ' υἱὸν Αἰγιάλεα. Καὶ τὴν μὲν Κίρκην εἰς φαρμάκων παντοδαπῶν ἐπίνοιαν ἐκτραπέυσαν, ἔξενεργεῖν ῥιζῶν παντοίας φύσεις καὶ δυνάμεις ἀπιστομένης. Οὐκ ὀλίγα μὲν γὰρ ὑπὸ τῆς μητρὸς Ἐκάτης διδαχθῆναι, πολὺ δὲ πλείω διὰ τῆς ἰδίας ἐπιμελείας ἔξευροῦσαν, μηδεμίαν ὑπερβολὴν ἀπολιπεῖν ἕτερον πρὸς ἐπίνοιαν φαρμακείας. Δοθῆναι δ' αὐτὴν εἰς γάμον τῷ βασιλεῖ τῶν Σαρματῶν, οὓς ἔνιοι Σκύθας προσαγορεύουσι. Καὶ τὸ μὲν πρῶτον τὸν ἄνδρα φαρμάκοις ἀνελεῖν, μετὰ δὲ ταῦτα τὴν βασιλείαν διαδέξασσάμενην, πολλὰ κατὰ τῶν ἀρχομένων ὁμιᾶ προῦξαι καὶ βίαια. Διόπερ ἐκπεσοῦσαν τῆς βασιλείας, κατὰ μὲν τινὰς τῶν μυθογράφων, φυγεῖν ἐπὶ τὸν ὠκεανόν, καὶ νῆσον ἔρημον καταλαβομένην, ἐνταῦθα μετὰ τῶν συμφυγουσῶν γυναικῶν καθιδρυθῆναι· κατὰ δὲ τινὰς τῶν ἱστορικῶν, ἐκλιποῦσαν τὸν Πόντον κατοικῆσαι τῆς Ἰταλίας ἀκρωτήριον τὸ μέχρι τοῦ ἰὺν ἀπ' ἐκείνης Κίρκαιον ὀνομαζόμενον.

(C. 46.) Medea et ipsa veresica, sed mitioris ingenii, peregrinorum servatrix. Quae profuga tum in littore, obviam fit Argonautis, acceptaque ab Iasone coniugii fide, consiliorum ac et expeditionis sociam adiungit. Itaque vellus aureum noctu invadunt.

46. Τὴν δὲ Μήδειαν ἱστοροῦσι μαθεῖν παρὰ τε

τῆς μητρὸς καὶ τῆς ἀδελφῆς ἀπάσας τὰς τῶν φαρμάκων δυνάμεις, προαιρέσει δ' ἐναντιωτάτη χρῆσθαι· διατελεῖν γὰρ τοὺς καταπλέοντις τῶν ξένων ἐξαιρουμένην ἐκ τῶν κινδύνων. Καὶ ποτὲ μὲν παρὰ τοῦ πατρὸς αἰτεῖσθαι δεήσει καὶ χάριτι τὴν τῶν μελλόντων ἀπόλλυσθαι σωτηρίαν, ποτὲ δ' αὐτὴν ἐκ τῆς φυλακῆς ἀφιεῖσθαι, προνοεῖσθαι τῆς τῶν ἀτυχοῦντων ἀσφαλείας. Τὸν μὲν γὰρ Αἰήτην, τὰ μὲν διὰ τὴν ἰδίαν ὠμότητα, τὰ δ' ὑπὸ τῆς γυναικὸς Ἐκάτης πεισθέντα, προςδέξασθαι τὸ τῆς ξενοκτονίας νόμιμον. Ἀντιπρατιούσης δὲ τῆς Μηδείας ἀεὶ μᾶλλον τῇ προαιρέσει τῶν γονέων, φησὶ τὸν Αἰήτην ὑποπεύσαντα τὴν ἐκ τῆς θυγατρὸς ἐπιβουλήν, εἰς ἐλευθέραν αὐτὴν ἀποθέσθαι φυλακὴν· τὴν δὲ Μήδειαν διαδραῦσαν, καταφυγεῖν εἰς τι τέμενος Ἥλιου, κείμενον παρὰ θάλατταν· καθ' ὃν δὴ χρόνον τοὺς Ἀργοναύτας ἀπὸ τῆς Ταυρικῆς κομισθέντας, νυκτὸς καταπλεῦσαι τῆς Κολχίδος εἰς τὸ προειρημένον τέμενος. Ἐνθα δὴ περιτυχόντας τῇ Μηδείᾳ πλανωμένη παρὰ τὸν αἰγιαλόν, καὶ μυθόντας παρ' αὐτῆς τὸ τῆς ξενοκτονίας νόμιμον, ἀποδέξασθαι μὲν τὴν ἡμερότητα τῆς παρθένου, δηλώσαντας δὲ αὐτῇ τὴν ἑαυτῶν ἐπιβολήν, πάλιν παρ' ἐκείνης μαθεῖν τὸν ὑπάρχοντα αὐτῇ κίνδυνον ἀπὸ τοῦ πατρὸς, διὰ τὴν πρὸς τοὺς ξένους εὐσέβειαν. Κοινοῦ δὲ τοῦ συμφέροντος φανέντος, τὴν μὲν Μήδειαν ἐπαγγείλασθαι συνεργήσειν αὐτοῖς μέχρις ἂν συντελέσωσι τὸν προκείμενον ἄθλον· τὸν δὲ Ἰάσονα διὰ τῶν ὄρκων δοῦναι πίστις, ὅτι γήμας αὐτὴν ἔξει σύμβιον ἅπαντα τὸν τοῦ ζῆν χρόνον. Με-

τὰ δὲ ταῦτα τοὺς Ἀργοναύτας, ἀπολιπόντας φυλακῆς τῆς νεώς, νυκτὸς δομηῆσαι μετὰ τῆς Μηδείας ἐπὶ τὸ χρυσομάλλον δέρας· περὶ οὗ τὸ κατὰ μέρος οἰκεῖον ἂν εἴη διελθεῖν, ἵνα μηδὲν τῶν ἀνηρόντων εἰς τὴν ὑποκειμένην ἱστορίαν ἀγνοῆται.

(C. 47.) Inseritur fabula de Phrixo, qui arietem ex Europa in Asiam transvectus, aureum eius vellus Marti sacravit: cuius in templo Aetes, oraculum metuens, diligentissime servavit, custode dracone. Adhucitur mythi historica explicatio.

47. Φοῖξον τὸν Ἰθάμαντος μυθολογοῦσι διὰ τὰς ἀπὸ τῆς μητροῦς ἐπιβουλὰς ἀναλαβόντα τὴν ἀδελφὴν Ἑλλήν, φυγεῖν ἐκ τῆς Ἑλλάδος. Περιομμένων δ' αὐτῶν κατὰ τινα θεῶν πρόνοιαν ἐκ τῆς Εὐρώπης εἰς τὴν Ἀσίαν ἐπὶ κριοῦ χρυσομάλλου, τὴν μὲν πορθεῖον ἀποπεσεῖν εἰς τὴν θάλατταν, ἣν ἀπ' ἐκείνης Ἑλλήσποντον ὀνομασθῆναι· τὸν δὲ Φοῖξον εἰς τὸν Πόντον πορευθεῖτα, κατερχθῆναι μὲν πρὸς τὴν Κολχίδα, κατὰ δὲ τι λόγιον, θύσαντα τὸν κριόν, ἀναθεῖναι τὸ δέρας εἰς τὸ τοῦ Ἄρεος ἱερόν. Μετὰ δὲ ταῦτα βασιλεύοντι τῆς Κολχίδος Αἰήτη χρησμὸν ἐκτεσεῖν, ὅτι τότε καταστρέψει τὸν βίον, ὅταν ξένοι καταπλεύσαντες τὸ χρυσομάλλον δέρας ἀπεπέγκωσι. Διὰ δὲ ταύτας τὰς αἰτίας, καὶ διὰ τὴν ἰδίαν ὁμότητα καταδειξάσαι θύειν τοὺς ξένους· ἵνα διαδοθείσης τῆς φήμης εἰς ἅπαντα τόπον περὶ τῆς Κόλχων ἀγριότητος, μηδεὶς τῶν ξένων ἐπιβῆναι τολμήσῃ τῆς χώρας. Περιβαλεῖν δὲ καὶ τῷ τεμένει τείχος, καὶ φύλακας πολλοὺς περιστήσαι τῶν ἐκ τῆς Ταυρικῆς· ἀφ' ὧν καὶ τερατώδεις παρὰ τοῖς Ἑλλησι πλασθῆναι μύθους. Διαβεβοῆσθαι γὰρ ὅτι τυρίτροοι ταῦροι περὶ

τὸ τέμενος ὑπῆρχον, δράκων δ' αὐτοῖς ἐτήρει τὸ δέρας· ἀπὸ μὲν τῶν Ταύρων μετενεχθείσης τῆς ὀμωρυμίας ἐπὶ τὴν τῶν βοῶν ἰσχύν, ἀπὸ δὲ τῆς κατὰ τὴν ξεροκτορίαν ὁμότητος πῦρ πνεῖν τοὺς ταύρους μυθολογηθέντος· παραπλησίως δὲ τοῦ τηροῦντος τὸ τέμενος, Δράκοντος ὀνομαζομένου, μετενηνοχέναι τοὺς ποιητὰς ἐπὶ τὸ τερατιῶδες καὶ καταπληκτικὸν τοῦ ζώου. Τῆς δ' ὁμοίας μυθολογίας ἔχεισθαι καὶ τὰ περὶ τοῦ Φοῖβου λεγόμενα. Διαπλεῦσαι γὰρ αὐτόν φασιν, οἳ μὲν ἐπὶ νεῖς προτομὴν ἐπὶ τῆς πρώτης ἐχούσης κριοῦ, καὶ τὴν Ἑλλην δυνασσοῦσαν ἐπὶ τῇ ναυτίᾳ, καὶ διὰ τοῦτο ἐπὶ τοῦ τοίχου τῆς νεῖς ἐκκύπτουσιν, εἰς τὴν θάλασσαν πεσεῖν. Ἐνιοὶ δὲ φασὶ τὸν βασιλέα τῶν Σκυθῶν, ὄντα γαμβρὸν Αἰήτου, παρὰ τοῖς Κόλχοις ἐπιδημῆσαι, καθ' ὃν καιρὸν ἀλδῖναι συνέβη τὸν Φοῖβον μετὰ τοῦ παιδαγωγοῦ. Ἑρωτικῶς δὲ σχόντα τοῦ παιδός, λαβεῖν αὐτὸν ἐν δωρεῇ παρ' Αἰήτου, καὶ καθάπερ υἱὸν γνήσιον ἀγαπήσαντα, καταλιπεῖν αὐτῷ τὴν βασιλείαν. Τὸν δὲ παιδαγωγὸν ὀνομαζόμενον Κριόν, τυθῆναι τοῖς θεοῖς, καὶ τοῦ σώματος ἐκδαρέντος, προσηλωθῆναι τῷ θεῷ τὸ δέγμα κατὰ τι νόμιμον. Μετὰ δὲ ταῦτα Αἰήτη γενομένου χρησιμοῦ, καθ' ὃν ἐσημαίνετο τελευτήσκειν αὐτόν, ὅταν ξένοι καταπλεύσαντες τὸ τοῦ Κριοῦ δέρας ἀπενέγκωσι· φασὶ τὸν βασιλέα τειχίσαι τὸ τέμενος, καὶ φρουρὰν ἐγκαταστήσαι, πρὸς δὲ τοῦτοις χρυσῶσαι τὸ δέρας, ἵνα διὰ τὴν ἐπιφάνειαν ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν ἐπιμελεστάτης ἀξιοθῆ ἢ φυλακῆς. Ταῦτα μὲν οἷν ἐξέσται τοὺς ἀναγινώσκοντας κρίνειν πρὸς τὰς ἰδίας ἐκάστου προαιρέσεις.

(C. 48.) Medea igitur duce Argonautae, caesis custodibus, vel-
lere iapto, ad naves confugiunt. Quos frustra persequenti Colchis
funduntur, et Aetes in proelio cadit. Vulneratos curat Medea. In
reditu tempestate afflicti, postquam diis Samothraciis iterum vota
nuncupassent, a Glaucō adiuuantur, fatorum praecuntio.

48. Τὴν δὲ Μῆδειαν ἱστοροῦσι καθηγῆσθαι
τοῖς Ἀργοναύταις πρὸς τὸ τοῦ Ἄρεος τέμενος, ἀπέ-
χον ἑβδομήκοντα σταδίου ἀπὸ τῆς πόλεως· ἦν κα-
λεῖσθαι μὲν Σύβαριν, ἔχειν δὲ τὰ βασιλεία τῶν Κόλ-
χων. Προσελθούσας δὲ ταῖς πύλαις κεκλεισμέναις
νυκτός, τῇ Ταυρικῇ διαλέκτῳ προσφωνῆσαι τοῖς
φρουροῦσι. Τῶν δὲ στρατιωτῶν ἀνοιξάντων προθύ-
μως, ὡς ἂν βασιλέως θυγατρί, φασὶ τοὺς Ἀργοναύ-
τας εἰσπεσόντας ἐσπασμένοις τοῖς ξίφεσι, πολλοὺς μὲν
φονεῦσαι τῶν βαρβάρων, τοὺς δ' ἄλλους διὰ τὸ πα-
ράδοξον καταπληξαμένους, ἐκβαλεῖν ἐκ τοῦ τέμενος,
καὶ τὸ δέρας ἀναλαβόντας, πρὸς τὴν ναῦν ἐπέιγεσθαι
κατὰ σπουδὴν. Παραπλησίως δὲ τούτοις καὶ τὴν
Μῆδειαν ἐν τῷ τέμένει τὸν μυθολογούμενον ἄϋπνον
δράκοντα, περιεσπειραμένον τὸ δέσμα, φαρμάκοις
ἀποκτεῖναι, καὶ μετ' Ἰάσονος τὴν ἐπὶ θάλατταν
κατάβασιν ποιήσασθαι. Τῶν δὲ διαφυγόντων Ταύ-
ρων ἀπαγγειλάντων τῷ βασιλεῖ τὴν γενομένην ἐπίθε-
σιν, φασὶ τὸν Αἰήτην μετὰ τῶν περὶ αὐτὸν στρατιω-
τῶν διώξαντα τοὺς Ἕλληνας, καταλαβεῖν πλησίον τῆς
θαλάττης· ἐξ ἐφόδου δὲ συνάψαντα μάχην, ἀνελεῖν
ἓνα τῶν Ἀργοναυτῶν, Ἴφιτον τὸν Εὐρύσθεως ἀδελ-
φὸν τοῦ τοὺς ἄθλους Ἡρακλεῖ προστάξαντος· ἔπειτα
τοῖς ἄλλοις τῷ πλήθει τῶν συναγωνιζομένων περιχυ-
θέντα, καὶ βριαότερον ἐγκείμενον, ὑπὸ Μελεάγρου
φρονευθῆναι. Ἐνθα δὲ πεσόντος τοῦ βασιλέως, καὶ

τῶν Ἑλλήνων ἐπαρθέντων, τραπήναι τοὺς Κόλχους πρὸς φυγὴν, καὶ κατὰ τὸν διωγμὸν τοὺς πλείστους αὐτῶν ἀναιρεθῆναι. Γενέσθαι δὲ καὶ τῶν ἀριστεῶν τραυματίας Ἰάσονα καὶ Λιέβτην, ἔτι δὲ Ἀταλάντην, καὶ τοὺς Θεσπιίδας προσαγορευομένους. Τούτους μὲν οὖν φασὶν ὑπὸ τῆς Μηδείας ἐν ὀλίγαις ἡμέραις τισὶ ῥίζαις καὶ βοτάναις θεραπευθῆναι. Τοὺς δ' Ἀργοναύτας ἐπισιτισαμένους ἐκπλεῦσαι, καὶ μέσον ἤδη τὸ Ἰοντικὸν πέλαγος ἔχοντας, περιπεσεῖν χειμῶνι παντελῶς ἐπικινδύνῳ· τοῦ δ' Ὀρφέως, καθάπερ καὶ πρότερον, εὐχὰς ποιησαμένου τοῖς Σαμοθραξί, λῆξαι μὲν τοὺς ἀνέμους, φανῆναι δὲ πλησίον τῆς νεῶς τὸν προσαγορευόμενον Θαλάττιον Γλαῦκον. Τοῦτον δ' ἐπὶ δύο νύκτας καὶ δύο ἡμέρας συνεχῶς τῇ νηϊ συμπλεύσαντα, προειπεῖν μὲν Ἡρακλεῖ περὶ τῶν ἄθλων καὶ τῆς ἀθανασίας· τοῖς δὲ Τυνδαρίδαις, ὅτι προσαγορευθήσονται μὲν Διόσκουροι, τιμῆς δ' ἰσοθέου τεύξονται παρὰ πᾶσιν ἀνθρώποις. Καθόλου δ' ἐξ ὀνόματος προσφωνήσαντα πάντα τοὺς Ἀργοναύτας, εἰπεῖν ὡς διὰ τῆς Ὀρφέως εὐχὰς θεῶν προνοία φανεῖς αὐτοῖς σημαίνει τὰ μέλλοντα γενήσεσθαι· συμβουλεύειν μὲν οὖν αὐτοῖς, ἐπὰν τάχιστα τῆς γῆς ἄψωνται, τὰς εὐχὰς ἀποδιδόναι τοῖς θεοῖς, δι' οὓς τετεύχασι δις ἤδη τῆς σωτηρίας.

(C. 49) Solutis ad Byzantium votis, superatque Helleponto attingunt Troadem. Ibi ob Hesioneen et equas recusatas (c. 42.) pugna commissa, in quo Laomedon perit: iustiori Priamo regnum traditur. Tum in Samothracia iterum reddunt diis vota (c. 43. 48.), templumque ornant.

49. Ἐπειτα τὸν μὲν Γλαῦκον δῦναι πάλιν εἰς τὸ πέλαγος, τοὺς δ' Ἀργοναύτας κατὰ στόμα τοῦ

Πόντου γενομένους, προσπλεύσαι τῇ γῆ, βασιλεύον-
 τος τότε τῆς χώρας Βύζαντος· ἀφ' οὗ καὶ τὴν πό-
 λιν τῶν Βυζαντίων ὀνομάσθαι. Ἐνταῦθα δὲ βωι-
 μούς ἰδρυσάμενους, καὶ τοῖς θεοῖς τὰς εὐχὰς ἀπο-
 δόντας, καθιερωῖσαι τὸν τόπον, τὸν ἔτι καὶ νῦν τι-
 μώμενον ὑπὸ τῶν παραπλεόντων. Μετὰ δὲ ταῦτα
 ἀναχθέντας, καὶ διαπλεύσαντας τὴν τε Προποντίδα
 καὶ τὸν Ἑλλήσποντον, προσενεχθῆναι τῇ Τρωάδι.
 Ἐνταῦθα δ' Ἡρακλέους πέμπαντος εἰς τὴν πόλιν
 Ἰφικλόν τε τὸν ἀδελφὸν καὶ Τελαμῶνα, τὰς τε ἵπ-
 πους καὶ τὴν Ἡσιόνην ἀπαιτήσοντας, λέγεται τὸν
 Λαιομέδοντα τοὺς μὲν πρὸςβεντὰς εἰς φυλακὴν ἀπο-
 θέσθαι, τοῖς δὲ ἄλλοις Ἀργοναύταις δι' ἐρέδρας βου-
 λεύσασθαι θάνατον· καὶ τοὺς μὲν ἄλλους υἱοὺς ἔχειν
 τῇ πράξει συνεργοὺς, Πρίαμον δὲ μόνον ἐναντιοπρα-
 γοῦντα. Τοῦτον γὰρ ἀποφῆρασθαι δεῖν τὰ πρὸς
 τοὺς ξένους δίκαια τηρεῖν, καὶ τὴν τε ἀδελφὴν καὶ
 τὰς ὁμολογημένας ἵππους ἀποδιδόναι. Οὐδενὸς δ'
 αὐτῷ προσέχοντος, φασὶν εἰς τὴν φυλακὴν δύο ξίφη
 παρενέγκναιτα λάθρα δοῦναι τοῖς περὶ τὸν Τελαμῶνα,
 καὶ τὴν τοῦ πατρὸς προαίρεσιν ἐξηγησάμενον, αἴτιον
 γενέσθαι τῆς σωτηρίας αὐτοῖς. Εὐθύς γὰρ τοὺς
 περὶ τὸν Τελαμῶνα φρονεῖσαι μὲν τῶν φυλάκων τοὺς
 ἀντεχομένους, φυγόντας δ' ἐπὶ θάλατταν ἀπαγγεῖ-
 λαι τὰ κατὰ μέρος τοῖς Ἀργοναύταις. Διόπερ τού-
 τους μὲν ἐτοιμοὺς γενομένους πρὸς μάχην, ἀπαντῆ-
 σαι τοῖς ἐκ τῆς πόλεως ἐκχομένοις μετὰ τοῦ βασι-
 λέως. Γενομένης δὲ μάχης ἰσχυρᾶς καὶ τῶν ἀριστέων
 διὰ τὰς ἀρετὰς ἐπικρατοῦντων, μυθολογοῦσι τὸν

Ἡρακλέα πάντων ἄριστα διαγωνίσασθαι. Τὸν τε
 κῆρ Λαιομέδοντα φορεῦσαι, καὶ τῆς πόλεως ἕξ ἐφό-
 δου κρατήσαντα, κολάσαι μὲν τοὺς μετασχόντας τῷ
 βασιλεῖ τῆς ἐπιβουλῆς, Πριάμῳ δὲ διὰ τὴν δικαιο-
 σύνην παραδοῦναι τὴν βασιλείαν, καὶ φιλίαν συν-
 θέμενον, ἐκπλεῦσαι μετὰ τῶν Ἀργοναυτῶν. Ἐνιοὶ
 δὲ τῶν ἀρχαίων ποιητῶν παραδεδάκασιν, οὐ μετὰ
 τῶν Ἀργοναυτῶν, ἀλλ' ἰδίᾳ στρατεύσαντα τὸν Ἡρακλέα
 ναυσὶν ἕξ ἕνεκα τῶν ἵππων, ἐλεῖν τὴν Τροίαν. Προς-
 μαρτυρεῖν δὲ τούτοις καὶ Ὅμηρον ἐν τοῖςδε τοῖς ἔπεσιν,

Ἄλλ' οἷόν τινα φασὶ βίην Ἡρακληεῖην

Εἶναι, ἐμὸν πατέρα θρασυμέμνονα, θυμολέοντα·

Ὅς ποτε δεῦρ' ἐλθὼν ἕνεχ' ἵππων Λαιομέδοντος,

Ἐξ οἴης σὺν νηυσὶ καὶ ἀνδράσι παυροτέροισιν.

Ἰλίου ἕξαλάπαξε πόλιν, χήρωσε δ' ἄγυιās.

Τοὺς δ' Ἀργοναύτας φασὶν ἐκ τῆς Τρωάδος ἀναχθέν-
 τας, εἰς Σαμοθράκην κομισθῆναι, καὶ τοῖς μεγάλοις
 θεοῖς τὰς εὐχὰς ἀποδόντας πάλιν, ἀναθεῖναι τὰς
 φιάλας εἰς τὸ τέμενος, τὰς ἔτι καὶ νῦν διαμενούσας.

(C. 50.) Interea Pelias, extincta stirpe Iasonis, quem mari pe-
 riisse rumor ferebat, regnum occupaverat. Redux patriam Iason
 ulcisci cladem suorum constituit, paratis ad auxilium proceribus:
 quibus de modo vindictae consultantibus Medea regem dolo interi-
 mere, et prodere regiam spondet.

50. Τῆς δὲ τῶν ἀριστέων ἀνακομιδῆς ἀγνοου-
 μένης ἔτι κατὰ τὴν Θετταλίαν, φασὶ προσπεσεῖν φή-
 μην, ὅτι πάντες οἱ μετὰ Ἰάσονος στρατεύσαντες, ἐν
 τοῖς κατὰ Πόντον τόποις ἀπολώλασι. Διόπερ τὸν
 Πελίαν καιρὸν ἔχειν ὑπολαμβάνοντα, τοὺς ἐφῆδρους
 τῆς βασιλείας ἅπαντας ἄρδην ἀνελεῖν. Τὸν μὲν γὰρ
 πατέρα τοῦ Ἰάσονος ἀναγκάσαι πιεῖν αἷμα ταύρου·

τὸν δὲ ἀδελφὸν Πρόμαχον, παῖδα τὴν ἡλικίαν ὄντα, φονεῦσαι. Ἀμφινόμην δὲ τὴν μητέρα μέλλουσαν ἀναιρεῖσθαι, φασὶν ἔπανδρον καὶ μνήμης ἀξίαν ἐπιτελέσασθαι προὔξιν. Καταφυγοῦσαν γὰρ ἐπὶ τὴν ἐστίαν τοῦ βασιλέως, καὶ καταρασαμένην παθεῖν αὐτὸν ἀξία τῶν ἀσεβημάτων, ξίφει πατάξασαν αὐτῆς τὸ στήθος, ἠρωϊκῶς καταστρέψαι τὸν βίον. Τὸν δὲ Πελίαν τοῦτω τῷ τρόπῳ πᾶσαν τὴν Ἰάσονος συγγένειαν ἄρδην ἀνελόντα, ταχὺ τὴν προσήκουσαν τοῖς ἀσεβήμασι κομίσασθαι τιμωρίαν. Τὸν γὰρ Ἰάσονα καταπλεύσαντα νυκτὸς τῆς Θετταλίας εἰς ὄρμον οὐ μακρὰν μὲν τῆς Ἰωλκοῦ κείμενον, ἀθιώρητον δὲ τοῖς ἐκ τῆς πόλεως, μαθεῖν παρὰ τινος τῶν κατὰ τὴν χώραν τὰ γενόμενα περὶ τοὺς συγγενεῖς αἰτυχήματα. Πάντων δὲ τῶν ἀριστέων ἐτοιμῶν ὄντων βοηθεῖν τῷ Ἰάσονι, καὶ πάντα κίνδυνον ἀναδέχασθαι, περὶ τῆς ἐπιθέσεως ἐμπεσεῖν αὐτοῖς ἀμφισβήτησιν· οὓς μὲν γὰρ συμβουλεύειν, παραχρῆμα βιασαμένους εἰς τὴν πόλιν, ἀπροσδοκῆτως ἐπιθέσθαι τῷ βασιλεῖ· τινὰς δ' ἀποφαίνεσθαι δεῖν στρατιώτας ἀπὸ τῆς ἰδίας πατρίδος ἕκαστον συλλέξαντα, κοινὸν ἄρασθαι πόλεμον· ἀδύνατον γὰρ εἶναι πεντήκοντα καὶ τρισὶν ἀνδράσι περιγενέσθαι βασιλέως δυνάμιν ἔχοντος καὶ πόλεις ἀξιολόγους. Τοιαύτης δ' οὔσης ἐν αὐτοῖς ἀπορίας, λέγεται τὴν Μήθειαν ἐπαγγείλασθαι δι' ἑαυτῆς τὸν τε Πελίαν ἀποκτεῖναι δόλω, καὶ τὰ βασίλεια παραδοῦναι τοῖς ἀριστεῦσιν ἀκινδύνως. Ἐνταῦθα πάντων θαυμασάντων τὸν λόγον, καὶ τὸν τρόπον τῆς ἐπιβολῆς μαθεῖν ζητούντων, εἰπεῖν ὅτι

κομίζει μεθ' ἑαυτῆς πολλάς καὶ παραδόξους δυνάμεις φαρμάκων, ὑπὸ τε τῆς μητρος Ἐκάτης εὐρημένας, καὶ τῆς ἀδελφῆς Κίρκης· καὶ ταύταις μὲν μηδέποτε χρῆσθαι πρότερον πρὸς ἀπώλειαν ἀνθρώπων, γυνὴ δὲ δι' αὐτῶν ἀμυνεῖσθαι ῥαδίως τοὺς ἀξίους τιμωρίας. Προειποῦσαν δὲ τοῖς ἀριστεῦσι τὰ κατὰ μέρος τῆς ἐπιθέσεως, ἐκ τῶν βασιλείων αὐτοῖς ἐπαγγεῖλασθαι σημαίνειν, τῆς μὲν ἡμέρας, καπνῶ, τῆς δὲ νυκτός, πυρὶ, πρὸς τὴν ὑπερκειμένην τῆς θαλάττης σκοπὴν.

(C. 51.) Assumpta igitur sagae persona, cum simulacro Dianae urbem intrat, et magica ministeria senectae transformandae in iuvenilem vigorem offert et praestigiis approbat.

51. Αὐτὴν δὲ κατασκευάσασαν Ἀρτέμιδος εἰδῶλον κοῖλον, εἰς μὲν τοῦτο παντοδαπὰς φύσεις φαρμάκων κατακρύψαι, ἑαυτῆς δὲ τὰς μὲν τρίχας δυνάμεισι τισι χρίσασαν, ποιῆσαι πολιὰς, τὸ δὲ πρόσωπον καὶ τὸ σῶμα ῥυτίδων πλήρεις, ὥστε τοὺς ἰδόντας δοκεῖν εἶναι τινα παντελοῦς πρεσβῦτιν. Τὸ δὲ τελευταῖον, ἀταλαβοῦσαν τὴν θεὸν διεσκευασμένην καταπληκτικῶς εἰς ὄχλων δεισιδαιμονίαν, εἰς τὴν πόλιν εἰσβαλεῖν ἄμα ἡμέρα. Ἐνθεαζούσης δ' αὐτῆς, καὶ τοῦ πλήθους κατὰ τὰς ὁδοὺς συντρέχοντος, παραγγέλλειν πᾶσι δέχεσθαι τὴν θεὸν εὐσεβῶς· παρεῖναι γὰρ αὐτὴν ἐξ Ἐπερβορέων ἐπ' ἀγαθῶν δαίμονι τῆ τε πόλει πάσῃ καὶ τῷ βασιλεῖ. Πάντων δὲ προσκυνούτων καὶ τιμώντων τὴν θεὸν θυσίαις, καὶ τὸ σύνολον τῆς πόλεως ἀπάσης συνθεαζούσης, εἰσβαλεῖν τὴν Μήδειαν εἰς τὰ βασίλεια· καὶ τὸν τε Πελίαν εἰς δεισιδαιμόνα διάθεσιν ἐμβαλεῖν, καὶ τὰς θυγατέρας αὐ-

τοῦ διὰ τῆς τερατείας εἰς τοιαύτην κατάπληξιν ἀγα-
 γεῖν, ὥστε πιστεῦσαι, διότι πάρεστιν ἢ θεὸς εὐδαί-
 μονα ποιήσουσα τὸν οἶκον τοῦ βασιλέως. Ἀπεφαι-
 νετο γὰρ ἐπὶ δρακόντων ὄχουμένην τὴν Ἄρτεμιν δι-
 ἀέρος ὑπερπειρασθῆναι πολλὰ μέρη τῆς οἰκουμένης
 καὶ πρὸς καθίδρυσιν ἑαυτῆς καὶ τιμᾶς αἰωνίου,
 ἐκλελέχθαι τὸν εὐσεβέστατον ὑπάντων τῶν βασιλέων·
 προστεταχέναι δ' αὐτῇ καὶ τὸ γῆρας ἀφελούσαν τοῦ
 Πελίου διὰ τινων δυνάμεων, νέον παντελῶς ποιῆσαι
 τὸ σῶμα, καὶ πολλὰ ἕτερα πρὸς μακάριον καὶ θεο-
 φιλῆ βίον δωρήσασθαι. Ἐκκλητιομένου δὲ τοῦ βα-
 σιλέως τὸ παράδοξον τῶν λόγων, ἐπαγγείλασθαι τὴν
 Μήδειαν παραχοῆμα ἐπὶ τοῦ σώματος ἑαυτῆς τὰς πί-
 στις παρεῖξασθαι. Εἰποῦσαν γὰρ μιᾷ τῶν Πελίου
 θυγατέρων καθαρὸν ἐνεγκεῖν ὕδωρ, καὶ τῆς παρθέ-
 νου τὸ ὄρηθὲν εὐθύς ἐπὶ τέλος ἀγαγούσης, φασὶν εἰς
 οἰκίσκον τινὰ συγκλείσασαν ἑαυτήν, καὶ περινιψαμέ-
 νην τὸ σῶμα πᾶν, ἀποκλύσασθαι τὰς τῶν φαρμά-
 κων δυνάμεις. Ἀποκατασταθεῖσαν δ' εἰς τὴν οἰκίαν
 διάθεσιν, καὶ φανεῖσαν τῷ βασιλεῖ, καταπλήξασθαι
 τοὺς ὄρῳντας, καὶ δόξαι τινὶ θεῶν προνοία μετηλλα-
 χέναι τὸ γῆρας εἰς παρθένου νεότητα καὶ κάλλος πε-
 ρίβλεπτον. Ποιῆσαι δ' αὐτὴν καὶ διὰ τινων φαρμάκων
 εἶδωλα φαντασθῆναι δρακόντων, ἐφ' ὧν ἀποφαινε-
 σθαι τὴν θεὸν κομισθεῖσαν δι' ἀέρος ἐξ Ἐπερβορέων,
 ἐπιξενωθῆναι τῷ Πελίᾳ. Τῶν δὲ ἐνεργημάτων ὑπὲρ
 τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν φανέντων, καὶ τοῦ βασιλέως
 μεγάλης ἀποδοχῆς ἀξιούντος τὴν Μήδειαν, καὶ τὸ
 σύνολον πιστεύσαντος ἀληθῆ λέγειν, φασὶν αὐτὴν

κατὰ μόνας ἐντυχοῦσαν τῷ Πελίᾳ, παρακαλέσαι ταῖς θυγατράσι διακελεύεσθαι συνεργεῖν, καὶ πράττειν, ἅπερ ἂν αὐταῖς προστάξῃ· προσήκειν γὰρ τῷ τοῦ βασιλέως σώματι, μὴ δουλικαῖς χερσίν, ἀλλὰ ταῖς τῶν τέκνων θεραπειαῖς τυχεῖν τῆς παρὰ θεῶν εὐεργεσίας. Διόπερ τοῦ Πελίου ταῖς θυγατράσι διαρρήθηδην εἰπόντος πάντα πράττειν, ὅσα ἂν ἡ Μήδεια προστάτῃ περὶ τὸ σῶμα τοῦ πατρός, τὰς μὲν παρθέτους ἐτοιμοὺς οὔσας, τὸ κελευόμενον ἐπιτελεῖν.

(C. 52.) Qua fraude eadem Peliae per ipsas eius filias patrat, datoque signo, Iasonem cum sociis ad occupandam regiam advocat. Peliades facinus, quod insciae commiserant, morte sua expiaturas vix erigit Iason.

52. Τὴν δὲ Μήδειαν, νυκτὸς ἐπιγενομένης καὶ τοῦ Πελίου πρὸς ὕπνον τραπέντος, λέγειν ὡς ἀναγκαῖον ἐν λέβητι καθεψῆσαι τὸ σῶμα τοῦ Πελίου. Προσηνῶς δὲ τῶν παρθέτων δεξαμένων τὸν λόγον, ἑτέραν αὐτὴν ἐπινοῆσαι πίστιν τῶν ὑπ' αὐτῆς λεγομένων. Τρεφομένου γὰρ κριοῦ πολυειοῦς κατὰ τὴν οἰκίαν, ἐπαγγεῖλασθαι ταῖς κόραις τοῦτον πρότερον καθεψῆσειν, καὶ ποιῆσειν ἅπ' ἀρχῆς ἄρνα. Συγκαταθεμένων δ' αὐτῶν, μυθολογοῦσι τὴν Μήδειαν κατὰ μέλη διελοῦσαν τὸ σῶμα τοῦ κριοῦ καθεψῆσαι, καὶ διὰ τινων φαρμάκων παρακρουσαμένην, ἐξελεῖν ἐκ τοῦ λέβητος ἄρνός εἶδωλον. Ἐνταῦθα τῶν παρθέτων καταπλαγισῶν, καὶ πίστεις τῆς πράξεως ἡγησαμένων ἐνδεχομένας ἔχειν, ὑπουργῆσαι τοῖς προστάγμασι. Καὶ τὰς μὲν ἄλλας ἀπάσας τὸν πατέρα τυπτούσας ἀποκτεῖναι, μόνην δ' Ἀλκησιν δι' εὐσεβείας ὑπερβολὴν ἀποσχέσθαι τοῦ γεννήσαντος.

Μετὰ δὲ ταῦτα τὴν Μήδειάν φασὶ τοῦ μὲν τὸ σῶμα κατακόπτειν ἢ καθεπεῖν ἀποστῆναι, προσποιησαμένην δὲ δεῖν πρότερον εὐχὰς ποιήσασθαι τῇ σελήνῃ, τὰς μὲν παρθένους ἀναβιβᾶσαι μετὰ λαμπάδων ἐπὶ τὸ μετεωρότατον τέγος τῶν βασιλείων, αὐτὴν δὲ τῇ Κολχίδι διαλέκτῳ κατευχῆν τινα μακρὰν διερχομένην, ἐγγχρονῆζειν, ἀναστροφὴν διδοῦσαν τοῖς μέλλουσι ποιῆσθαι τὴν ἐπίθεσιν. Διὸ καὶ τοὺς Ἀργοναύτας ἀπὸ τῆς σκοπῆς καταμαθόντας τὸ πῦρ, καὶ νομίσαντας συντετελέσθαι τὴν ἀναίρεσιν τοῦ βασιλέως, ὁρμησαὶ δρόμῳ πρὸς τὴν πόλιν. Παρσιελθόντας δ' ἐντὸς τοῦ τείχους, ἔσπασμένοις τοῖς ξίφεσιν εἰς τὰ βασίλεια καταντῆσαι, καὶ τοὺς ἐναντιουμένους τῶν φυλάκων ἀνελεῖν· τὰς δὲ τοῦ Πελίου θυγατέρας, ἄρτι καταβεβηκυίας ἀπὸ τοῦ τέγους πρὸς τὴν καθέψησιν, καὶ παραδόξως ἐν τοῖς βασιλείοις ἰδούσας τὸν τε Ἰάσονα καὶ τοὺς ἀριστεῖς περιαλγεῖς ἐπὶ τῇ συμφορᾷ γενέσθαι· οὔτε γὰρ ἀμύνασθαι τὴν Μήδειαν ἔχειν ἔξουσίαν, οὔτε τὸ πρᾶχθὲν αὐταῖς μύσος δι' ἀπάτην, διορθώσασθαι. Διόπερ ταύτας μὲν ὁρμησαὶ λέγεται στερίσκειν αὐτὰς τοῦ ζῆν, τὸν δὲ Ἰάσονα, κατελεήσαντα τὰ πάθη, παρακατασχεῖν αὐτὰς, καὶ θαρσύνειν παρακαλέσαντα, δεικνύειν ὡς ἐκ κακίας μὲν οὐδὲν ἤμαρτον, ἀκουσίως δὲ δι' ἀπάτην ἠτύχησαν.

(C. 53. Qui quum factum palam purgasset, in superstitem regis familiam benignus, Acasto filio imperium cedit, filias principibus viris collocat, ipse, dicata Neptuno navi, sedem capit Corinthum. His peractis, Argonautae, Hercule auctore, sempiternam foedus et fidem socialem ineunt, ludosque celebrant, Iovi sacres Olympio (cf. c. 14.)

53. Καθόλου δὲ πᾶσι τοῖς συγγενέσιν ἐπαγγει-

λάμενον ἐπεικῶς καὶ μεγαλοψύχως προσενεχθήσεσθαι, συναγαγεῖν εἰς ἐκκλησίαν τὰ πλήθη. Ἀπολογησάμενον δὲ περὶ τῶν πεπραγμένων, καὶ διδάξαντα διότι τοὺς προαδικήσαντας ἠμύνατο, τιμωρίαν ἐλάττονα λαβὼν ὧν αὐτὸς πέπονθεν, Ἀκάστῳ μὲν τῷ Πελλίου τὴν πατρῴαν βασιλείαν παραδοῦναι· τῶν δὲ τοῦ βασιλέως θυγατέρων ἀξιῶσαι αὐτὸν φροντίδα ποιήσασθαι. Καὶ πέρας συντελέσαι τὴν ὑπόσχεσιν αὐτὸν φασὶ μετὰ τινα χρόνον, συνοικίσαντα πάσας τοῖς ἐπιφανεστάτοις. Ἀκνηστὴν μὲν γὰρ τὴν πρεσβυτάτην ἐκδοῦναι πρὸς γάμον Ἀδμήτῳ τῷ Φέρητος Θεταλῶ, Ἀμφινόμην δὲ Ἀνδραίμονι Λεοντέως ἀδελφῶ, Εὐάδην δὲ Κάνῃ τῷ Κεφάλου, Φωκέων τότε βασιλεύοντι. Ταῦτα μὲν ὕστερον αὐτὸν πράξει· τότε δὲ μετὰ τῶν ἀριστείων εἰς Ἴσθμὸν τὸν ἐν Πελοποννήσῳ πλεύσαντα, Θυσίαν ἐπιτελέσαι τῷ Ποσειδῶνι, καὶ καθιερῶσαι τὴν Ἀργὸν τῷ θεῷ. Ἀποδοχῆς δὲ μεγάλης τυγχάνοντα παρὰ τῷ βασιλεῖ τῶν Κορινθίων Κρέοντι, μετασχεῖν τῆς πολιτείας, καὶ τὸν λοιπὸν χρόνον ἐν τῇ Κορίνθῳ κατοικῆσαι. Μελλόντων δὲ τῶν Ἀργοναυτῶν εἰς τὰς πατρίδας διαχωρίζεσθαι, φασὶ τὸν Ἡρακλέα συμβουλευσαι τοῖς ἀριστεῦσι, πρὸς τὰ παράδοξα τῆς τύχης ἀλλήλοις ὅρκους δοῦναι συμμαχήσειν, εἴαν τις βοηθείας προσδεθῆῃ· ἐκλέξασθαι δὲ καὶ τῆς Ἑλλάδος τὸν ἐπιφανέστατον τόπον εἰς ἀγῶνων θέσιν καὶ πανήγυριν κοινήν, καὶ καθιερῶσαι τὸν ἀγῶνα τῷ μεγίστῳ τῶν θεῶν Διὶ Ὀλυμπίῳ. Συνομοσάντων δὲ τῶν ἀριστείων περὶ τῆς συμμαχίας, καὶ τὴν διάταξιν τῶν ἀγῶνων ἐπιτρεψάντων

Ἡρακλεῖ, φασὶ τοῦτον τὸν τόπον προκρῖναι πρὸς τὴν πανήγυριν τῆς τῶν Ἡλείων χώρας, τὸν παρὰ τὸν Ἄλφειόν. Διὸ καὶ τὴν παραποταμίαν καθιερώσαντα τῷ μεγίστῳ τῶν θεῶν, Ὀλυμπίαν ἀπ' ἐκείνου προσ-αγορευῆσαι. Ἐποσησάμενον δ' ἱππικὸν ἀγῶνα καὶ γυμνικόν, τὰ τε περὶ τῶν ἀθλῶν διατάξαι, καὶ θεωροὺς ἀποστεῖλαι τοὺς ταῖς πόλεσι προεροῦντας τὴν θέαν τῶν ἀγῶνων. Διὰ δὲ τὴν παρὰ ταῖς Ἀργοναύταις γενομένην ἀποδοχὴν αὐτοῦ κατὰ τὴν στρατείαν οὐ μετρίως δοξασθέντος, προσγενέσθαι τὴν ἐκ τῆς Ὀλυμπιακῆς πανηγύρεως δόξαν· ὥστε πάντων τῶν Ἑλλήνων ἐπιφανέστατον ὑπάρξαι, καὶ παρὰ ταῖς πλείσταις πόλεσι γνωσθέντα, πολλοὺς ἔχειν ἐπιθυμητὰς τῆς φιλίας, οὓς προθύμους εἶναι μετέχειν παντὸς κινδύνου. Ταχὺ δ' ἐπ' ἀνδρείᾳ καὶ στρατηγίᾳ θαυμασθέντα, στρατόπεδόν τε κράτιστον συστήσασθαι, καὶ πᾶσαν ἐπελθεῖν τὴν οἰκουμένην, εὐεργετοῦντα τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων· ἀνθ' ὧν τυχεῖν αὐτὸν συμφωνουμένης ἀθανασίας. Τοὺς δὲ ποιητὰς, διὰ τὴν συνήθη τερατολογίαν, μυθολογῆσαι μόνον τὸν Ἡρακλέα καὶ γυμνὸν ὕπλων τελέσαι τοὺς τεθρυλλημένους ἀθλους.

(C. 54.) Jason deinde, repudiata Medea, e qua tres filios suscepserat, altera inquit cum Glauce vota. Quae Medeam, cedere nolentem, ita furore armavit, ut igne et caede grassaretur, extinctaque Glauce, suos ipsa liberos trucidaret, atque Herculem adversus Iasonem vindicem posceret

54. Ἀλλὰ περὶ μὲν τοῦ θεοῦ τούτου τὰ μυθολογούμενα πάντα διήλθομεν· νυνὶ δὲ προσθετέον ἡμῖν ὑπὲρ Ἰάσονος τὸν ὑπολειπόμενον λόγον. Φασὶ γάρ

αὐτὸν ἐν Κορίνθῳ κατοικοῦντα, καὶ συμβιώσαντα δεκαετῆ χρόνον Μήδεια, γεννῆσαι παῖδας ἐξ αὐτῆς, τοὺς μὲν πρεσβυτάτους δύο, διδύμους, Θετιάλον τε καὶ Ἀλκιμένην· τὸν δὲ τρίτον, πολὺ νεώτερον τούτων, Τίσανδρον. Τοῦτον μὲν οὖν τὸν χρόνον ἱστοροῦσιν ἀποδοχῆς ἀξιοθῆναι τὴν Μήδειαν ὑπὸ τοῦ ἀνδρός, διὰ τὸ μὴ μόνον κάλλει διαφέρειν αὐτήν, ἀλλὰ καὶ σοφροσύνη καὶ ταῖς ἄλλαις ἀρεταῖς κεκοσμησθαι· τὰ δὲ ταῦτα ἀεὶ μᾶλλον τοῦ χρόνου τὴν φυσικὴν εὐπείθειαν ἀφαιρουμένου, λέγεται, τὸν Ἰάσονα Γλαῦκι ἐρασθέντα τῆς Κρέοντος θυγατρὸς, μηστεῦσαι τὴν ταρθένον. Συγκυταθεμένου δὲ τοῦ πατρὸς καὶ τὰς ἡμέρας τοῖς γάμοις, τὸ μὲν πρῶτον ἐπιβαλέσθαι φασὶν αὐτὸν πείθειν τὴν Μήδειαν ἐκουσίως παραχωρῆσαι τῆς συμβιώσεως· βούλεσθαι γὰρ αὐτὴν γαμεῖν, οὐκ ἀποδοκιμάσαντα τὴν πρὸς αὐτὴν ὀμίλιαν, ἀλλὰ καὶ τοῖς τέκνοις σπεύδοντα συγγενῆ τὸν βασιλέως οἶκον ποιήσασθαι. Ἀγανακτούσης δὲ τῆς γυναικός, καὶ τοὺς θεοὺς μαρτυρουμένης τοὺς ἐπόπιτας γενομένους τῶν ὄρκων, φασὶ τὸν Ἰάσονα καταφρονήσαντα γῆμαι τὴν τοῦ βασιλέως θυγατέρα. Τὴν δὲ Μήδειαν ἐξελαινομένην ἐκ τῆς πόλεως, καὶ μίαν ἡμέραν ἀπὸ τοῦ Κρέοντος λαβοῦσαν εἰς τὴν τῆς φυγῆς παρασκευὴν, εἰς μὲν τὰ βασιλεία νυκτὸς εἰσελθεῖν, ἀλλοιώσασαν τοῖς φαρμάκοις τὴν αὐτῆς ὄψιν, καὶ τὴν οἰκίαν ὑφάψαι, ὅζιον τι προσθεῖσαν, εὐρημένον μὲν ὑπὸ Κίρκης τῆς ἀδελφῆς, δύναμιν δ' ἔχον, ἐπὶν ἕξαφθῆ, δυσκατάσβεστον. Ἄφρα δὲ φλεγομένων τῶν βασιλείων, τὸν μὲν Ἰάσονα ταχέως

ἐκπηδῆσαι, τὴν δὲ Γλαύκην καὶ τὸν Κρέοντα τοῦ πυρός περικαταλυβόντος διαφθαρεῖν. Τινὲς δὲ τῶν συγγραφέων φασὶ τοὺς μὲν υἱοὺς τῆς Μήδειας δῶρα κομίσει τῇ νύμφῃ φαρμάκοις κεχρισμένα, τὴν δὲ Γλαύκην δεξαμένην καὶ τῷ σώματι περιθεμένην, αὐτὴν τε συμφορᾷ περιπεσεῖν, καὶ τὸν πατέρα βοήθουντα, καὶ τοῦ σώματος ἀψάμενον, τελευτῆσαι. Τὴν δὲ Μήδειαν ἐπιτυχοῦσαν τοῖς πρώτοις ἐγχειρήμασιν, οὐκ ἀποστῆναι τῆς Ἰάσονος τιμωρίας. Ἐπιτοσοῦτον γὰρ προελθεῖν αὐτὴν ὄγγης ἅμα καὶ ζηλοτυπίας, ἔτι δ' ὠμότητος, ὥστ' ἐπεὶ ἐξέφυγε τὸν μετὰ τῆς νύμφης κίνδυνον, τῇ σφαγῇ τῶν κοινῶν τέκνων ἐμβालεῖν αὐτὸν εἰς τὰς μεγίστας συμφοράς. Πλήν γὰρ ἐνός τοῦ διαφυγόντος, τοὺς ἄλλους υἱοὺς ἀποσφάξει, καὶ τὰ σώματα τούτων ἐν τῷ τῆς Ἥρας τεμένει θάψει· καὶ μετὰ τῶν πιστοποιήτων Θεραπαινίδων, ἔτι πολλῆς νυκτός οὔσης, φυγεῖν ἐκ τῆς Κορίνθου, καὶ διεκπεσεῖν εἰς Θήβας πρὸς Ἡρακλέα· τοῦτο γὰρ μισίτην γεγονότα τῶν ὁμολογιῶν ἐν Κόλχοις, ἐπηγγέλθαι βοηθήσειν αὐτῇ παρασπονδουμένη.

(C. 55.) Orbus Iason quum mortem sibi conscivisset; Thessalus, filius eius superstes, Iolcum reversus, Peliae in regno succedit, suaeque populum ditionis Thessalos appellat. Medea, desperata furentis Herculis ope, Athenas profugit ad Aegem: cui nupta Medum peperit, primum Medorum regem. Aliae de erroribus eius narrationes: (C. 56.) quarum magna est per Tragicos varietas orta. — Argonautarum reditus per aliam viam, a Timaeo aliisque traditus, adverso Tanai et per aliud flumen in Oceanum, inde iuxta Gades in mare mediterraneum, eiusque rei opinata vestigia. Sed hoc de reditu falsa multa commemorata.

55. Ἐν τοσοῦτῳ δὲ τὸν μὲν Ἰάσονα στηρηθέντα τέκνων καὶ γυναικός, δόξαι πᾶσι δίκαια πεπονθέναι· διὸ καὶ μὴ δυνάμενον ἐνεγκεῖν τὸ μέγεθος τῆς

συμφορᾶς, ἐκ τοῦ ζῆν ἑαυτὸν μετασιῆσαι. Τοὺς δὲ
 Κορινθίους ἐκπεπλήχθαι μὲν τὴν δεινότητα τῆς πε-
 ριπετείας, μάλιστα δ' ἀπορεῖν περὶ τῆς ταφῆς τῶν
 παιδῶν. Διόπερ ἀποστειλάντων αὐτῶν Πυθῶδες
 τοὺς ἐπερωτήσαντας τὸν Θεόν, πῶς χρησιέον τοῖς σώ-
 μασι τῶν παιδῶν, προστάξαι τὴν Πυθίαν ἐν τῷ τε-
 μένει τῆς Ἥρας αὐτοὺς θάψαι, καὶ τιμῶν ἡρωϊκῶν
 αὐτοὺς ἀξιοῦν. Πειρησάντων δὲ τῶν Κορινθίων τὸ
 προσταχθέν, φασὶ Θειταλὸν μὲν τὸν διαφυγόντα τὸν
 ἀπὸ τῆς μητρὸς φόνον, ἐν Κορίνθῳ τραφέντα, μετὰ
 ταῦτα ἐπανελθεῖν εἰς Ἴωλκόν, οὓσαν Ἰάσονος πα-
 τρίδα· ἐν ἣ καταλαβόντα προσφάτως Ἀκασίον τὸν
 Πελίου τετελευτημῶτα, παραλαβεῖν κατὰ γένος προση-
 ἤκουσαν τὴν βασιλείαν, καὶ τοὺς ὑφ' ἑαυτὸν τετα-
 γμένους ἄφ' ἑαυτοῦ προσαγορευῆσαι Θειταλοὺς. Οὐκ
 ἄγνωσθαι δὲ διότι περὶ τῆς τῶν Θειταλῶν προσηγορίας
 οὐ ταύτην μόνην τὴν ἱστορίαν, ἀλλὰ καὶ διαφώνους
 ἐτέρας παραδεδοσθαι συμβέβηκε· περὶ ὧν ἐν οἰκειο-
 τέροις μνησθησόμεθα καιροῖς. Τὴν δ' οὖν Μήδειαν
 ἐν Θήβαις φασὶ καταλαβοῦσαν Ἡρακλέα μανικῶ πά-
 θει συνεχόμενον, καὶ τοὺς υἱοὺς ἀπεκτακότα, φαρ-
 μάκοις αὐτὸν ἰάσασθαι. Τοῦ δ' Εὐρυσθέως ἐπι-
 κειμένου τοῖς προστάγμασιν, ἀπογνοῦσαν τὴν κατα-
 τὸ παρὸν ἐκ τούτου βοήθειαν, καταφυγεῖν εἰς Ἀθή-
 νας πρὸς Αἰγέα τὸν Πανδίωνος. Ἐνταῦθα δ' οἱ μὲν
 φασὶν αὐτὴν Αἰγεῖ συνοικήσασαν, γεννησάσαι Μῆδον
 τὸν ὕστερον Μηδίας βασιλεύσαντα· τινὲς δ' ἱστο-
 ροῦσιν ὑφ' Ἰππότου τοῦ Κρέοντος ἐξαιτουμένην, κρί-
 σεως τυχεῖν, καὶ τῶν ἐγκλημάτων ἀπολυθῆναι. Μετα

δὲ ταῦτα Θησεύς ἐπαρελθόντος ἐκ Τροίης ἦνος εἰς τὰς Ἀθήνας, ἐγκληθεῖσαν ἐπὶ φαρμακείᾳ, φυγεῖν ἐκ τῆς πόλεως· δόντος δ' Αἰγέως τοὺς παραπέμψοντας εἰς ἣν βούλοιοτο χώραν, εἰς τὴν Φοινίκην κομισθῆναι. Ἐντεῦθεν δ' εἰς τοὺς ἄνω τόπους τῆς Ἀσίας ἀναβῆσαν, συνοικῆσαι τιμὴ τῶν ἐπιφανῶν βασιλείων· ἐξ οὗ γεννηῆσαι παῖδα Μῆδον· καὶ τὸν μὲν παῖδα μετὰ τὴν τοῦ πατρὸς τελευτήν διαδοξάμενον τὴν βασιλείαν, θανατοῦσθαι τε κατὰ τὴν ἀνδρείαν, καὶ τοὺς λαοὺς ἀφ' ἑαυτοῦ Μῆδους ὀνομαῖσαι.

56. Καθόλου δέ, διὰ τὴν τῶν τραγωδῶν τερατείαν, ποικίλη τις καὶ διάφορος ἱστορία περὶ Μηδείας ἐξηγήκεται. Καὶ τινες, χαρίζεσθαι βουλόμενοι τοῖς Ἀθηναίοις, φασὶν αὐτὴν ἀναλαβοῦσαν τὸν ἐξ Αἰγέως Μῆδον, εἰς Κόλχους διασωθῆναι. Κατὰ δὲ τοῦτον τὸν χρόνον Αἰήτην, ἐκ τῆς βασιλείας ὑπὸ τοῦ ἀδελφοῦ Πέροισι βιαίως ἐκπεπιτωκότα, τὴν ἀρχὴν ἀνακτιῆσασθαι, Μῆδου τοῦ Μηδείας ἀνελόντος τὸν Πέροισιν. Μετὰ δὲ ταῦτα δυνάμει ἐγκρατῆ γενόμενον τὸν Μῆδον, πολλὴν ἐπιθεῖν τῆς ὑπὲρ τὸν Πόντον Ἀσίας, καὶ κατασχεῖν τὴν ἀπ' ἐκείνου προσαγορευθεῖσαν Μηδίαν. Ἄλλὰ γὰρ τὸ πάσας τὰς ἀποφάσεις τῶν περὶ τῆς Μηδείας μυθολογησάντων ἀναγράφειν οὐκ ἀναγκαιῶν, ἀλλὰ καὶ μακρὸν εἶναι κρίνοντες, τὰ καταλειπόμενα τῆς περὶ τῶν Ἀργοναυτῶν ἱστορίας προσθήσομεν. Οὐκ ὀλίγοι γὰρ τῶν τε ἀρχαίων συγγραφέων καὶ τῶν μεταγενεστέρων, (ὧν ἐστὶ καὶ Τίμαιος) φασὶ τοὺς Ἀργοναυτὰς μετὰ τὴν τοῦ δέκατος ἀρπαγὴν, πυθομένους ὑπ' Αἰήτου προκα-

τειλῆφθαι ναυσὶ τὸ στόμα τοῦ Πόντου, προῖξιν ἐπι-
 τελέσασθαι παράδοξον καὶ μνήμης ἄξιον. Ἀναπλευ-
 σαντας γὰρ αὐτοὺς διὰ τοῦ Ταναΐδος ποταμοῦ ἐπὶ
 τὰς πηγὰς, καὶ κατὰ τόπον τινὰ τὴν ναῦν διεκλύσαν-
 τας, καθ' ἑτέρου πάλιν ποταμοῦ, τὴν ῥύσιν ἔχοντας
 εἰς τὸν ὠκεανόν, καταπλεῦσαι πρὸς τὴν θάλασσαν·
 ἀπὸ δὲ τῶν ἄρκτων ἐπὶ τὴν δύσιν κομισθῆναι, τὴν
 γῆν ἔχοντας ἐξ εὐωνύμων, καὶ πλησίον γενομένους
 Γαδείρων, εἰς τὴν καθ' ἡμῶς θάλασσαν εἰσπλεῦσαι.
 Ἀποδείξεις δὲ τούτων φέρουσι, δεικνύντες τοὺς παρὶ
 τὸν ὠκεανὸν κατοικοῦντας Κελτοὺς σεβομένους μά-
 λιστα τῶν θεῶν τοὺς Διοσκούρους· παραδόσιμον
 γὰρ ἔχειν αὐτοὺς ἐκ παλαιῶν χρόνων τὴν τούτων
 τῶν θεῶν παρουσίαν ἐκ τοῦ ὠκεανοῦ γεγεννημένην.
 εἶναι δὲ καὶ τὴν παρὰ τὸν ὠκεανὸν χώραν οὐκ ὀλί-
 γας ἔχουσαν προσηγορίας ἀπὸ τε τῶν Ἀργοναυτῶν
 καὶ τῶν Διοσκούρων. Παραπλησίως δὲ καὶ τὴν ἐντὸς
 Γαδείρων ἡπειρον ἔχειν ἐμφανῆ σημεῖα τῆς τούτων
 ἀνακομιδῆς. Περὶ μὲν γὰρ τὴν Τυρρῶνηίαν κατα-
 πλεῦσαντας αὐτοὺς εἰς νῆσον τὴν ὀνομαζομένην Αἰ-
 θαλίαν, τὸν ἐν αὐτῇ λιμένα, κάλλιστον ὄντα τῶν ἐν
 ἐκείνοις τοῖς τόποις, Ἀργεῖον ἀπὸ τῆς νεῶς προσαγο-
 ρεῦσαι, καὶ μέχρι τῶνδε τῶν χρόνων διαμένειν αὐ-
 τοῦ τὴν προσηγορίαν. Παραπλησίως δὲ τοῖς εἰρη-
 μένοις, κατὰ μὲν τὴν Τυρρῶνηίαν ἀπὸ σταδίων ὀκτα-
 κοσίων τῆς Ρώμης ὀνομάσαι λιμένα Τελαμῶνα· κατὰ
 δὲ Φορμίας τῆς Ἰταλίας Αἰήτην, τὸν νῦν Καιήτην
 προσαγορευόμενον. Πρὸς δὲ τούτοις ὑπ' ἀνέμων αὐ-
 τοὺς ἐκριφέντας εἰς τὰς σύρτις, καὶ μαθόντας παρὰ

Τρίτωνος τοῦ τότε βασιλεύοντος τῆς Λιβύης τὴν ἰδιότητα τῆς θαλάττης, καὶ τὸν κίνδυνον ἐκφυγόν-
 τας, δωρήσασθαι χαλκοῦν τρίποδα, τὸν ἀρχαίοις μὲν
 κεχαραγμένον γράμμασι, μέχρι δὲ τῶν νεωτέρων χρό-
 νων διαμείναντα παρὰ τοῖς Εὐεσπερίταις. Οὐ πα-
 ραλειπτιόν δ' ἡμῖν ἀνεξέλεγκτον τὴν ἱστορίαν τῶν
 ἀποφηναμένων τοὺς Ἀργοναύτας ἀνὰ τὸν Ἴστρον
 πλεύσαντας μέχρι τῶν πηγῶν, κατενεχθῆναι διὰ τῆς
 ἀντιπροσώπου ῥύσειος πρὸς τὸν Ἀδριατικὸν κόλπον.
 Τοῦτους γὰρ ὁ χρόνος ἤλεγξεν ὑπολαβόντας τὸν ἐν
 τῷ Πόντῳ πλείοσι στόμασιν ἐξερευγόμενον Ἴστρον,
 καὶ τὸν εἰς τὸν Ἀδρίαν ἐκβάλλοντα, τὴν ῥύσιν ἔχειν
 ἀπὸ τῶν αὐτῶν τόπων. Ῥωμαίων γὰρ καταπολεμη-
 σάντων τὸ τῶν Ἰστρον ἔθνος, εὗρέθη τὰς πηγὰς
 ἔχων ὁ ποταμὸς ἀπὸ τετταράκοντα σταδίων τῆς θα-
 λάττης. Ἀλλὰ γὰρ τοῖς συγγραφεῦσιν αἰτίαν τῆς
 πλάνης φασὶ γενέσθαι τὴν ὁμωνυμίαν τῶν ποταμῶν.

(C. 57.) Heraclidae, post ἀποθίωσιν patris Trachine apud Cey-
 cem regem educati, minisque Eurysthei cedentes, ab unis Athe-
 niensibus in tutelam recipiuntur, et nacti Tricorynthum, auxilio
 illorum, Theseo et Hyllo ducibus, adversarium filiosque eius caedunt.

57. Ἡμῖν δ' ἀρκεύοντως ἐξεργασμένοις τὴν περὶ
 τῶν Ἀργοναυτῶν ἱστορίαν, καὶ τὰ ὑφ' Ἡρακλέους
 πραχθέντα, οἰκείον ἂν εἶη, κατὰ τὴν γενομένην ἐπαγ-
 γελίαν, ἀναγράψαι τὰς τῶν νύων αὐτοῦ πράξεις. Με-
 τὰ τὴν Ἡρακλέους τοίνυν ἀποθέωσιν οἱ παῖδες αὐ-
 τοῦ κατώκουν ἐν Τραχίνι παρὰ Κήϋκι τῷ βασιλεῖ.
 Μετὰ δὲ ταῦτα Ἰλλου καὶ τινων ἐτέρων ἀνδρωθέν-
 των, Εὐρυσθεὺς φοβηθεὶς μὴ πάντων ἐνηλίκων γε-
 νομένων, ἐκπέσῃ τῆς ἐν Μυκῆναις βασιλείας, ἔγνω

τοὺς Ἡρακλείδας ἐξ ὅλης τῆς Ἑλλάδος φυγάδεῦσαι.
 Διὸ Κηῦκι μὲν τῷ βασιλεῖ προηγόρευσε τοὺς τε Ἡρα-
 κλείδας καὶ τοὺς τοῦ Λικυμνίου παῖδας ἐκβαλεῖν·
 ἔτι δὲ Ἰόλαον, καὶ τὸ σύστημα τῶν Ἀρκάδων, τῶν
 Ἡρακλεῖ συνεστρατευκότων· ἢ ταῦτα μὴ ποιοῦντα,
 πόλεμον ἀναδέξασθαι. Οἱ δ' Ἡρακλεῖδαι καὶ οἱ
 μετ' αὐτῶν, θεωροῦντες αὐτοὺς οὐκ ἀξιωμαχοὺς ὄν-
 τας Εὐρυσθεῖ πολεμεῖν, ἔγνωσαν ἐκουσίως φεύγειν
 ἐκ τῆς Τραχίνος· ἐπιόντες δὲ τῶν ἄλλων πόλεων
 τὰς ἀξιολογωτάτας, ἐδέοντο παραδέξασθαι σφῶνς αὐ-
 τοὺς συνοίκους. Μηδεμιάς δὲ τολμώσης ὑποδέξασθαι,
 μόνοι τῶν ἄλλων Ἀθηναῖοι, διὰ τὴν ἔμφυτον αὐτοῖς
 ἐπιείκειαν, προσεδέξαντο τοὺς Ἡρακλείδας· κατωκι-
 σαν δὲ αὐτοὺς μετὰ τῶν συμφυγόντων εἰς Τρικύρουν-
 θον, ἣτις ἐστὶ μία τῆς ὀνομαζομένης Τετραπόλεως.
 Μετὰ δὲ τινα χρόνον ἀπάντων τῶν Ἡρακλέους παῖ-
 δων ἠνδρωμένων, καὶ φρονήματος ἐμφυομένου τοῖς
 νεανίσκοις διὰ τὴν ἀφ' Ἡρακλέους δόξαν, ὑφορώμε-
 νος αὐτῶν τὴν αὐξήσιν Εὐρυσθεύς, ἐστράτευσεν ἐπ'
 αὐτοὺς μετὰ πολλῆς δυνάμεως. Οἱ δ' Ἡρακλεῖδαι,
 βοηθούντων αὐτοῖς τῶν Ἀθηναίων, προσησάμενοι
 τὸν Ἡρακλέους ἀδελφιδοῦν Ἰόλαον, καὶ τοῦτω τε καὶ
 Θησεῖ καὶ Ἐλλῶ τὴν στρατηγίαν παραδόντες, ἐνί-
 κησαν παρατάξει τὸν Εὐρυσθέα. Κατὰ δὲ τὴν μά-
 χην πλείστοι μὲν τῶν μετ' Εὐρυσθέως κατεκόπησαν,
 αὐτὸς δ' Εὐρυσθεύς, τοῦ ἄρματος κατὰ τὴν φυγὴν
 συντριβέντος, ὑπὸ Ἐλλου τοῦ Ἡρακλέους ἀνῆρέθη.
 Ὅμοίως δὲ καὶ οἱ υἱοὶ τοῦ Εὐρυσθέως πάντες κατὰ
 τὴν μάχην ἐτελεύτησαν.

(C. 58.) Quo facto, Hylli auspiciis, Peloponnesum invadunt, Mycenarum regnum ab Atreo recuperaturi; at victo Hyllō in certamine, quo res est dirempta, quinquaginta annos regno et Peloponneso excluduntur. Alemena interim Thebis dea facta. Caeteri Heraclidae communes cum Doriensibus sedes sibi vindicant. Tlepolemus, ob Licymnii caedem Argis Rhodum profugus, insulae, in tres divisae partes, imperium obtinuit.

58. Μετά δὲ ταῦτα, οἱ μὲν Ἡρακλεῖδαι παντες περιβοήτῳ μάχῃ νενικηκότες τὸν Εὐρυσθέα, καὶ διὰ τὴν εὐημερίαν συμμαχῶν εὐπορήσαντες, ἐστράτευσαν ἐπὶ τὴν Πελοπόννησον, ἄλλου στρατηγοῦντος. Αἰρεὺς δὲ μετὰ τὴν Εὐρυσθέως τελευτὴν καταλαβόμενος τὴν ἐν Μυκῆναις βασιλείαν, καὶ προσλαβόμενος συμμαχῶν Τεγεάτας, καὶ τινὰς ἄλλους, ἀπήνησε τοῖς Ἡρακλεΐδαις. Κατὰ δὲ τὸν Ἰσθμὸν τῶν στρατοπέδων ἀθροισθέντων, ἄλλος μὲν ὁ Ἡρακλέους εἰς μονομαχίαν προεκαλέσατο τῶν πολεμίων τὸν βουλόμενον, ὁμολογίας θέμενος τοιαύτας· εἰ μὲν ἄλλος νικήσει τὸν ἀντιπαχθέντα, παραλαβεῖν Ἡρακλεΐδας τὴν Εὐρυσθέως βασιλείαν· εἰ δὲ ἄλλος λειφθεῖη, μὴ κατιέναι τοὺς Ἡρακλεΐδας εἰς Πελοπόννησον ἐντὸς ἐτῶν πενήκοντα. Καταβάντος δ' εἰς τὴν πρόκλησιν Ἐχέμου τοῦ βασιλέως τῶν Τεγεατῶν, καὶ τῆς μονομαχίας γενομένης, ὁ μὲν ἄλλος ἀνῆρέθη, οἱ δὲ Ἡρακλεΐδαι κατὰ τὰς ὁμολογίας ἀπέστησαν τῆς καθόδου, καὶ τὴν εἰς Τριχοῦρον ἐκάνοδον ἐποίησαντο. Μετὰ δὲ τινὰς χρόνους, Δικύμνιος μὲν μετὰ τῶν παίδων, καὶ Τληπολέμου τοῦ Ἡρακλέους, ἐκουσίως τῶν Ἀργείων αὐτοὺς προσδεξαμένων, ἐν Ἀργεὶ κατώκησαν. Οἱ δ' ἄλλοι πάντες ἐν Τριχοῦρον κατοικήσαντες, ὡς ὁ πενήκονταετῆς χρόνος διήλθε, κατήλθον εἰς Πελο-

πόννησον· ὧν τὰς πράξεις ἀναγράφομεν, ὅταν εἰς ἐκείνους τοὺς χρόνους παραγεννηθῶμεν. Ἄλκμηνη δ' εἰς Θήβας καταστήσασα, καὶ μετὰ ταῦτα ἄφαντος γενομένη, τιμῶν ἰσοθέων ἔτυχε παρὰ τοῖς Θηβαίοις. Τοὺς δ' ἄλλους Ἡρακλείδας φασὶν ἐλθόντας παρ' Αἰγίμιον τὸν Δώρου, τὴν πατρῴαν τῆς χώρας παρακαταθήκην ἀπαιτήσαντας, μετὰ Δωριέων κατοικῆσαι. Τληπόλεμον δὲ τὸν Ἡρακλέους ἐν Ἄργει κατοικοῦντα λέγουσιν ἀνελεῖν Αἰκὺμιον τὸν Ἰλεκτρούνορος, ἐρίσαντα περὶ τινῶν, διὰ δὲ τὸν φόνον τοῦτον ἐξ Ἄργους φυγόντα εἰς Ρόδον κατοικῆσαι. Τὴν δὲ νῆσον ταύτην τότε κατόικουν Ἕλληνες οἱ ὑπὸ Τροίπα τοῦ Φόρβαντος κατοικισθέντες. Τὸν δ' οὖν Τληπόλεμον κοινῇ μετὰ τῶν ἐγχωρίων τριμερῆ ποιῆσαι τὴν Ρόδον, καὶ τρεῖς ἐν αὐτῇ καταστήσαι πόλεις, Αἰνδον, Ἰήλυσον, Κάμιρον· βασιλεῦσαι δ' αὐτὸν πάντων τῶν Ροδίων, διὰ τὴν τοῦ πατρὸς Ἡρακλέους δόξαν, καὶ κατὰ τοὺς ἕστερον χρόνους μετ' Ἀγαμέμνονος ἐπὶ τὴν Τροίαν στρατεῦσαι.

(C. 59.) Progreditur auctor ad Theseum, Herculis aemulum (ante Chr. 1260); cuius genus et prima virtutis specimina in Coryneten, Sinin, aprum Crommyonensem, Scironem, Cercyonem, Procrusten, describit. Quibus praeclare peractis Theseus Athenas petit, ab Aegeoque rege certis indiciis filius agnitus, taurum Marathonium superat.

59. Ἐπεὶ δὲ περὶ Ἡρακλέους καὶ τῶν ἀπογόνων αὐτοῦ διήλθομεν, οἰκείον ἂν εἶη περὶ Θησεῦς εἶπεῖν, διὰ τὸ τοῦτον ζηλωτὴν γενέσθαι τῶν Ἡρακλέους ἄθλων. Θησεὺς τοίνυν γεγονὼς Αἰθρας τῆς Πιτθέως καὶ Ποσειδῶνος, τραφεὶς ἐν Τροίῳζηνι παρὰ Πιτθεῖ τῷ μητροπάτορι, καὶ τὰ μυθολογούμενα σύμβολα

ἀνηρημένος, τὰ ὑπὸ Αἰγέως ὑπὸ τίνι πέτρα τεθειμένα, κατήντησεν εἰς τὰς Ἀθήνας. Διεξιὼν δ', ὡς φασί, τὴν παραθαλάττιον, καὶ ζηλωτῆς ὦν τῆς Ἰπρακλέους ἀρετῆς, ἐπεβάλετο τελεῖν ἄθλους περιέχοντας ἀποδοχὴν τε καὶ δόξαν. Πρῶτον μὲν οὖν ἀνεῖλε τὸν ὀνομαζόμενον Κορυνήτην, χρώμενον τῇ προσαγορευομένῃ κορυνῆ, (ἣτις ἦν αὐτῷ ὄπλον ἀμυντήριον) καὶ τοὺς παριόντας ἀποκτείνοντα. Δεύτερον δέ, τὸν ἐν Ἴσθμῷ κατοικοῦντα Σίνιν. Οὗτος γὰρ δύο πίτυς κάμπτων, καὶ πρὸς ἑκατέραν τὸν ἕνα βραχίονα προσδεσμεύων, ἄφρω τὰς πίτυς ἤφει· διόπερ τῶν σωμάτων διὰ τὴν βίαν ἀποσπώμενων, συνέβαινε τοὺς ἀτυχοῦντας μετὰ μεγάλης τιμωρίας τελευτᾶν. Τρίτον δὲ τὴν ἐν Κρομμυθῶνι ὑπάρχουσαν ἕν ἀγρίαν, διαφέρουσαν ἀλκῇ τε καὶ μεγέθει, καὶ πολλοὺς ἀνθρώπους ἀναιροῦσαν, ἀπέκτεινεν. Ἐκδασε δὲ καὶ Σκίρωνα, τὸν οἰκοῦντα τῆς Μεγαρίδος τὰς ὀνομαζόμενας ἀπ' ἐκείνου Σκίρωνίδας πέτρας. Οὗτος γὰρ εἰώθει τοὺς παριόντας ἀναγκάζειν ἀπονίπτειν ἑαυτὸν ἐπὶ τινος ἀποκρήμνου τόπου· λακτίσματι δὲ ἄφρω τύπτων, περιεκύλιε κατὰ τῶν κρημνῶν εἰς θάλασσαν, κατὰ τὴν ὀνομαζομένην Χελώνην. Ἀνεῖλε δὲ καὶ περὶ τὴν Ἐλευσίνα Κερκύονα, τὸν διαπαλαιόντα τοῖς παριοῦσι, καὶ τὸν ἥτιηθέντα διαφθείροντα. Μετὰ δὲ ταῦτα, τὸν ὀνομαζόμενον Προκρούστην ἀπέκτεινε, τὸν οἰκοῦντα ἐν τῷ λεγομένῳ Κορυθάλλῳ τῆς Ἀττικῆς. Οὗτος δὲ τοὺς παριόντας ὁδοιπόρους ἠνάγκαζεν ἐπὶ τινος κλίνης ἀναπίπτειν, καὶ τῶν μὲν μακροτέρων τὰ

προέχοντα μέρη τοῦ σώματος ἀπέκοπτε, τῶν δ' ἐλατιόνων τοὺς πόδας προέκρουεν· ἀφ' οὗπερ Προκρούστης ὠνομάσθη. Κατορθώσας δὲ τὰ προειρημένα, κατήντησεν εἰς τὰς Ἀθήνας, καὶ τὸν Αἰγέα διὰ τῶν συμβόλων ἀνεγνώρισε. Μετὰ δὲ ταῦτα τὸν ἐν Μαραθῶνι ταῦρον, ὃν Ἡρακλῆς, τελῶν ἄθλον, ἐν Κρήτης ἀπήγαγεν εἰς Πελοπόννησον, συμπλακεῖς καὶ κρατήσας τοῦ ζώου, κατήγαγεν εἰς τὰς Ἀθήνας· τοῦτον δ' Αἰγεὺς παραλαβὼν ἔθυσεν Ἀπόλλωνι.

(C. 60.) Interemit et Minotaurum; de quo mythus sic narratur, ut regum Cretensium recensens deducatur usque ad Androgeum, Minois secundi filium, per insidias ab Aegeo, cui suspectus erat, occisum.

60. Λείπεται δ' ἡμῖν εἰπεῖν περὶ Μινωταύρου τοῦ ἀναιρεθέντος ὑπὸ Θησεῖως. Ἀναγκαῖον δ' ἔστι, προσαναδραμόντας τοῖς χρόνοις, τὰ συμπεπλεγμένα τούτοις διελθεῖν, ἵνα γένηται σαφῆς ἡ σύμπασα διήγησις. Τεῦταμος ὁ Δῶρου, τοῦ Ἑλληνος, τοῦ Λευκαλίωνος, εἰς Κρήτην πλεύσας μετὰ Αἰολέων καὶ Πελασγῶν, ἐβασίλευσε τῆς νήσου· γήμας δὲ τὴν Κρηθείως θυγατέρα, ἐγέννησεν Ἀστέριον. Οὗ βασιλεύοντος ἐν τῇ Κρήτῃ, Ζεὺς, ὡς φασιν, Εὐρώπην ἄρπάσας ἐκ Φοινίκης, καὶ διακομίσας εἰς Κρήτην ἐπὶ ταύρου, μιγεῖς αὐτῇ, τρεῖς υἱοὺς ἐγέννησε, Μίνω, καὶ Ῥαδάμανθυν καὶ Σαρπηδόνα. Μετὰ δὲ ταῦτα τὴν Εὐρώπην Ἀστέριος ὁ βασιλεὺς τῆς Κρήτης ἔγημεν· ἅπαις δὲ ὦν, τοὺς τοῦ Διὸς παῖδας υἱοποιήσαμενος, διαδόχους τῆς βασιλείας ἀπέλιπε. Τούτων δὲ Ῥαδάμανθυσ μὲν τοῖς Κρησὶν ἐνομοθέτησε·

Μίνως δὲ διαδεξάμενος τὴν βασιλείαν, καὶ γῆμας Ἰτώνην τὴν Λυκίου, Λύκαστον ἐγέννησεν· ὃς διαδεξάμενος τὴν ἀρχὴν, καὶ γῆμας Ἴδην τὴν Κορύβαντος, ἐγέννησε Μίνωα τὸν δεύτερον, ὃν τινες Διὸς υἱὸν ἀναγράφουσιν. Οὗτος πρῶτος Ἑλλήνων ναυτικὴν δύναμιν ἀξιόλογον συστησάμενος, ἐθαλασσοκράτησε. Γῆμας δὲ Πασιφάνην τὴν Ἑλίου καὶ Κρήτης, ἐγέννησε Δευκαλίωνα, καὶ Κατρία, καὶ Ἄνδρόγεω, καὶ Ἀριάδην, καὶ ἕτερα τέκνα ἔσχε πλείονα. Τῶν δὲ Μίνως υἱῶν Ἄνδρόγεω μὲν εἰς τὰς Ἀθήνας κατήντησε, Παναθηναίων συντελουμένων, Αἰγέως βασιλεύοντος· ἐν δὲ τοῖς ἀγῶσι νικήσας τοὺς ἀθλητὰς ἅπαντας, συνήθης ἐγένετο τοῖς Πάλλαντος παισίν. Ἐνταῦθ' ὁ μὲν Αἰγεὺς ὑποπιεύσας τὴν Ἄνδρόγεω φιλίαν, μήπως ὁ Μίνως βοηθήσας τοῖς υἱοῖς τοῦ Πάλλαντος, ἀφέληται τὴν ἀρχὴν, ἐπεβούλευσε τῷ Ἄνδρόγεω. Βαδίζοντας οὖν αὐτοῦ εἰς τὰς Θήβας ἐπὶ τινα θεωρίαν, ἐδολοφόνησεν αὐτὸν διὰ τινων ἐγχωρίων, περὶ Οἰνόην τῆς Ἀττικῆς.

(C. 61.) Hanc ob caedem Minos bello et fame pressit Athenienses, et ad explendam Minotauri saevitiam gravissimam eis, oraculi iussu, morigerantibus, multam irrogavit. Sed Theseus, Ariadnae ope adiutus, Minotauro confecto, patriam iniuncto tributo liberat. Redux, coniugis raptu perturbatus, conventi obliviscitur; atris vultu conspicit, praecipitem se fert Aegeus pater; cui ille in regno succedens legibus Atticam et institutis ampliorem fecit.

61. Μίνως δὲ πυθόμενος τὴν κατὰ τὸν υἱὸν συμφορὰν, ἤκεν εἰς τὰς Ἀθήνας, δίκας αἰτῶν τοῦ Ἄνδρόγεω φόνου. Οὐδενὸς δ' αὐτῷ προσέχοντος, πρὸς μὲν Ἀθηναίους συνεστήσατο πόλεμον, ἀρκίς δὲ ἐπειθήσατο τῷ Διὶ γενέσθαι κατὰ τὴν πόλιν τῶν

Ἀθηναίων ἀρχὸν καὶ λιμὸν. Ταχὺ δὲ περὶ τὴν
 Ἰτικὴν καὶ τὴν Ἑλλάδα γενομένων ἀρχῶν, καὶ
 φθαρέντων τῶν καρπῶν, συνελθόντες οἱ τῶν πόλεων
 ἡγεμόνες, ἐπηρώτησαν τὸν θεόν, πῶς ἂν δύναιντο
 τῶν κακῶν ἀπαλλαγῆναι. Ὁ δ' ἔχρησεν ἐλθεῖν αὐ-
 τοὺς πρὸς Αἰακὸν τὸν Διὸς καὶ Αἰγίνης τῆς Ἀσωποῦ
 θυγατρὸς, καὶ κελεύειν ὑπὲρ αὐτῶν εὐχὰς ποιήσα-
 σθαι. Ὡν πραξάντων τὸ προσταχθέν, ὁ μὲν Αἰα-
 κὸς ἐπετέλεσε τὰς εὐχὰς, καὶ ὁ ἀρχμὸς παρὰ μὲν
 τοῖς ἄλλοις Ἑλλησιν ἐπαύσατο, παρὰ δὲ τοῖς Ἀθη-
 ναίοις μόνοις διέμεινεν· οὐδὲ γὰρ χάριν ἠναγκάσθησαν
 οἱ Ἀθηναῖοι τὸν θεὸν ἐπερωτῆσαι περὶ τῆς τῶν κα-
 κῶν ἀπαλλαγῆς. Εἴθ' ὁ μὲν θεὸς ἔχρησεν, εἰάν τοῦ
 Ἀνδρόγεω φόρου τῷ Μίνῳ δίκας δῶσιν, ἅς ἂν ἐκεῖ-
 νος δικάσῃ· ὑπακουσάντων δὲ τῷ θεῷ τῶν Ἀθηναίων,
 προσέταξεν αὐτοῖς ὁ Μίνως διδόναι κόρους ἐπιτὰ καὶ
 τὰς ἴσας κόρας δι' ἐτῶν ἐννέα βορὰν τῷ Μινωταύρῳ,
 εἰς ὅσον ἂν χρόνον ζῆ τὸ τέρας. Λόντων δ' αὐτῶν,
 ἀπηλλάγησαν τῶν κακῶν οἱ κατὰ τὴν Ἰτικὴν, καὶ
 ὁ Μίνως πολεμῶν ἐπαύσατο τὰς Ἀθήνας. Διελθόν-
 των δὲ ἐτῶν ἐννέα, πάλιν ὁ Μίνως ἦλθεν εἰς τὴν
 Ἰτικὴν μετὰ μεγάλου σιόλου, καὶ τοὺς δις ἐπιτὰ
 κόρους ἀπαιτήσας ἔλαβε. Μελλόντων δ' ἐκπλεῖν
 τῶν περὶ τὸν Θησεῖα, ὁ Αἰγεὺς συνέθετο πρὸς τὸν
 κυβερνήτην, καὶ προσέταξεν αὐτῷ, εἰάν μὲν ὁ Θησεὺς
 νικήσῃ τὸν Μινώταυρον, καταπλεῖν αὐτοὺς λευκοῖς
 ἰστιοῖς· εἰάν δὲ ἀπόληται, μέλασι, καθάπερ καὶ
 πρότερον ποιεῖν εἰώθεισαν. Καταπλευσάντων δὲ
 αὐτῶν εἰς Κρήτην, Ἀριάδνη μὲν ἦ θυγαῖτηρ τοῦ

Μίνωνος ἠράσθη τοῦ Θησεῦς, εὐπροεπεία διαφε-
ροντος· Θησεὺς δ' εἰς λόγους ἐλθὼν αὐτῇ, καὶ
ταύτην συνεργὸν λαβὼν, τὸν τε Μινώταυρον ἀπέ-
κτεινε, καὶ τὴν ἔξοδον τὴν τοῦ λαβυρίνθου παρ'
αὐτῆς μαθὼν, διεσώθη. Ἀνακομιζόμενος δ' εἰς τὴν
πατρίδα, καὶ κλέψας τὴν Ἀριάδην, ἔλαθεν ἐκπλεύσας
νυκτός, καὶ κατήρην εἰς νῆσον τὴν ποτὲ μὲν Δίαν,
νῦν δὲ Νάξον προσαγορευομένην. Καθ' ὃν δὴ
χρόνον μυθολογοῦσι Διόνυσον ἐπιφανέντα, καὶ διὰ
τὸ κάλλος τῆς Ἀριάδης, ἀφελόμενον τοῦ Θησεῦς τὴν
παρθένον, ἔχειν αὐτὴν ὡς γυναῖκα γαμετήν, ἀγαπω-
μένην διαφερόντως. Μετὰ γοῦν τὴν τελευταίαν αὐ-
τῆς, διὰ τὴν φιλοστοργίαν ἀθανάτων καταξιώσαι
τιμῶν, καταστερίσαντα τὸν ἐν οὐρατῷ στέφανον
Ἀριάδης. Τοὺς δὲ περὶ τὸν Θησεῖα φασὶ διὰ τὴν ἀρπα-
γὴν τῆς κόρης δυσφοροῦντας ἰσχυροῦς, καὶ διὰ τὴν
λύπην ἐπιλαθομένους τῆς Αἰγέως παραγγελίας, τοῖς
μέλασιν ἰστίοις καταπλεῖν εἰς τὴν Ἀττικὴν. Αἰγέα δὲ
θεασάμενον τὸν κατάπλου, καὶ δόξαντα τεθνηκέναι
τὸν υἱόν, ἠρωϊκὴν ἄμα προῦξιν καὶ συμφορὰν ἐπιτε-
λέσασθαι· ἀναβάντα γὰρ εἰς τὴν ἀκρόπολιν, καὶ διὰ
τὴν ὑπερβολὴν τῆς λύπης προσκόψαντα τῷ ζῆν,
ἑαυτὸν κατακρημνίσαι. Μετὰ δὲ τὴν Αἰγέως τε-
λευταίην Θησεὺς διαδεξάμενος τὴν βασιλείαν, ἤρχε
τοῦ πλήθους νομίμως, καὶ πολλὰ πρὸς αὐξήσιν τῆς
πατρίδος ἔπραξεν. Ἐπιφανέστατον δὲ συνετελέσθη
τὸ τοὺς δήμους ὄντας μικροῦς μὲν τοῖς μεγέθεσι,
πολλοὺς δὲ τὸν ἀριθμὸν, μεταγαγεῖν εἰς τὰς Ἀθήνας.
Ἀπὸ τούτων τῶν χρόνων Ἀθηναῖοι, διὰ τὸ βᾶρος

τῆς πόλεως, φρονήματος ἐνεπίμπλαντο, καὶ τῆς τῶν Ἑλλήνων ἡγεμονίας ὠρέχθησαν. Ἡμεῖς δὲ περὶ τούτων ἀρκούντως διεληλυθότες, τὰ λειπούμενα τῶν περὶ Θησέα γενομένων ἀναγράψομεν.

(C. 62.) Inito cum Cretensibus foedere, Theseus Phaedram ducit, Minois filiam: quae Hippolytum, privignum, impuro amore prosequuta, et sibi et Hippolyto tristem interitum paravit. Theseus moritur exsul, divino postea cultu dignatus.

62. Δευκαλίων ὁ πρεσβύτατος τῶν Μίνως παίδων, δυναστεύων τῆς Κρήτης, καὶ ποιησάμενος πρὸς Ἀθηναίους συμμαχίαν, συνώκισε τὴν ἰδίαν ἀδελφὴν Φαίδραν Θησεῖ· ὃς μετὰ τὸν γάμον Ἴππόλυτον μὲν τὸν ἐκ τῆς Ἀμαζονίδος γενόμενον υἱὸν ἔπεμψεν εἰς Τροιζῆνα, τρέφεσθαι παρὰ τοῖς Αἴθρας ἀδελφοῖς· ἐκ δὲ Φαίδρας Ἀκάμυντα καὶ Δημοφῶντα ἐγέννησε. Μικρὸν δ' ὕστερον Ἴππολύτου ἐπανελθόντος εἰς τὰς Ἀθήνας πρὸς τὰ μυστήρια, Φαίδρα διὰ τὸ κάλλος ἐρασθεῖσα αὐτοῦ, τότε μὲν ἀπελθόντος ἰδρῦσατο ἱερὸν Ἀφροδίτης παρὰ τὴν ἀκρόπολιν, ὅθεν ἦν καθορᾶν εἰς τὴν Τροιζῆνα· ὕστερον δὲ παρὰ τῷ Πιπθεῖ μετὰ Θησεῶς καταλύσασα, ἠξίου τὸν Ἴππόλυτον μιγῆναι αὐτῇ. Ἀντιπόντος δ' ἐκείνου, φασὶ τὴν Φαίδραν ἀγανακτῆσαι, καὶ ἐπανελθοῦσαν εἰς τὰς Ἀθήνας, εἰπεῖν τῷ Θησεῖ, διότι ἐπεβάλετο Ἴππόλυτος αὐτῇ μιγῆναι. Θησεῶς δὲ διστάζοντος περὶ τῆς διαβολῆς, καὶ τὸν Ἴππόλυτον μεταπεμπομένου πρὸς τὸν ἔλεγχον, Φαίδρα μὲν, φοβηθεῖσα τὸν ἔξετασμόν, ἀνεκρέμασεν ἑαυτήν· Ἴππόλυτος δὲ ἄρματηλατῶν, ὡς ἤκουσε τὰ περὶ τῆς διαβολῆς, συνεχύθη τὴν ψυχὴν, καὶ διὰ τοῦτο τῶν

ἵππων ταραχθέντων, καὶ ἐπισπασαμένων αὐτὸν ταῖς ἡνίαις, συνέβη τὸν μὲν δίφρον συντριβῆναι, τὸ δὲ μειράκιον ἐμπλακὲν τοῖς ἱμᾶσιν ἐλκυσθῆναι καὶ τελευτῆσαι. Ἴππόλυτος μὲν οὖν διὰ σωφροσύνην τὸν βίον καταστρέψας, παρὰ τοῖς Τροίξηνσις ἔτυχεν ἰσοθέων τιμῶν. Θησεὺς δὲ μετὰ ταῦτα καταστασιασθεὶς καὶ φυγῶν ἐκ τῆς πατρίδος ἐπὶ τῆς ξένης ἐτελεύτησεν. Οἱ δὲ Ἀθηναῖοι μεταμεληθέντες τὰ τε ὄσιτᾶ μετήνεγκαν, καὶ τιμαῖς ἰσοθέοις ἐτίμησαν αὐτόν, καὶ τέμενος ἄσυχρον ἐποίησαν ἐν ταῖς Ἀθήναις τὸ προσαγορευόμενον ἀπ' ἐκείνου Θησεῖον.

(C. 63.) Additur narratio de Helena, quae a Theseo et Pirithoo raptā, illi uxor sortito obtigit. Delata Aphidnam, fidae ibi custodiae credita, denique a fratribus Dioscuris virgo reducta est. Simile in Proserpinam ausum male cessit raptoribus. Et Theseus quidem in Heculis gratiam solutus vinculis; sed sempiterna Pirithoi apud inferos poena.

63. Ἡμεῖς δ' ἐπεὶ τὸν περὶ Θησεῶς λόγον ἀποδεδώκαμεν, ἐν μέρει διέξιμεν περὶ τε τῆς κατὰ τὴν Ἑλένην ἄρπαγῆς, καὶ τῆς μνηστείας Περσεφόνης ὑπὸ Πειρίθου· αὐταὶ γὰρ αἱ πράξεις συμπεπλεγμέναι ταῖς Θησεῶς εἰσί. Πειρίθους γὰρ ὁ Ἴξίονος, ἀποθανούσης αὐτοῦ τῆς γυναικὸς Ἴπποδαμείας, καὶ καταλιπούσης υἱὸν Πολυποίτην, παρῆλθεν εἰς τὰς Ἀθήνας πρὸς Θησεά. Καταλαβὼν δὲ τετελευτηκυῖαν τὴν γυναῖκα τοῦ Θησεῶς Φαίδραν, ἔπεισεν αὐτὸν ἄρπάσαι τὴν Ἀήδας καὶ Διὸς Ἑλένην, δεκαετῆ μὲν τὴν ἡλικίαν ἔχουσαν, εὐπρεπεῖα δὲ πασῶν διαφέρουσαν. Παραγεγόμενοι δ' εἰς Λακεδαίμονα μετὰ πλειόνων, καὶ καιρὸν εὐθετον λαβόντες, ἤρπα-

σαν τὴν Ἑλένην κοινῇ, καὶ ἀπήγαγον εἰς τὰς Ἀθήνας. Ἐπειτα πρὸς ἀλλήλους ὁμολογίας ἔθεντο διακληρώσασθαι, καὶ τὸν λαχόντα, γῆμαι μὲν τὴν Ἑλένην, τῷ δ' ἑτέρῳ συμπρᾶξαι περὶ ἑτέρας γυναικός, ὑπομένοντα πάντα κίνδυνον. Περὶ δὲ τούτων δόντες ἀλλήλοις ὄρκους, ἔλαχον, καὶ συνέβη τῷ κλήρῳ λαχεῖν Θησεῖα. Οὗτος μὲν οὖν κύριος κατέστη τῆς παρθένου τὸν τρόπον τοῦτον· τῶν δ' Ἀθηναίων ἀγανακτούντων ἐπὶ τῷ γεγονότι, φοβηθεὶς ὁ Θησεὺς ὑπέξέθετο τὴν Ἑλένην εἰς Ἀφίδναν μίαν τῶν Ἀιτικῶν πόλεων. Παρακατέστησε δ' αὐτῇ τὴν μητέρα Αἴθραν, καὶ τῶν ἄλλων φίλων τοὺς ἀρίστους, φύλακας τῆς παρθένου. Πειρίθου δὲ κρίναντος μνηστεῦσαι Περσεφόνην, καὶ παρακαλοῦντος συναποδημῆσαι, τὸ μὲν πρῶτον ὁ Θησεὺς μετέπειθεν αὐτόν, ἀποτρέπων τῆς πράξεως, διὰ τὴν ἀσέβειαν· τοῦ δε Πειρίθου βιαζομένου, συνηγαγίσθη διὰ τοὺς ὄρκους ὁ Θησεὺς μετασχεῖν τῆς πράξεως. Καὶ πέρας καταβάντων αὐτῶν εἰς τοὺς κατ' ἄδου τόπους, συνέβη διὰ τὴν ἀσέβειαν ἀμφοτέρους δεθῆναι, καὶ Θησεῖα μὲν ὕστερον διὰ τὴν Ἡρακλέους χάριν ἀπολυθῆναι, Πειρίθουν δὲ διὰ τὴν ἀσέβειαν ἐν ἄδου διατελεῖν τιμωρίας αἰωνίου τυγχάνοντα. Ἐνιοὶ δὲ τῶν μυθογράφων φασὶν ἀμφοτέρους μὴ τυχεῖν τοῦ νόστου. Καθ' ὃν δὴ χρόνον λέγουσι τοὺς ἀδελφοὺς τῆς Ἑλένης Διοσκοῦρους, στρατεύσαντας ἐπὶ τὴν Ἀφίδναν, καὶ τὴν πόλιν ἐλόντας, ταύτην μὲν κατασκάψαι, τὴν δ' Ἑλένην

ἀπαγαγεῖν εἰς Λακεδαιμόνα, παρθένον οὔσαν, καὶ μετ' αὐτῆς δούλην τὴν μητέρα Θεσέως Αἴθραν.

(C. 64) Res a Septem ad Thebas (A. M. circ. 2962 ante Chr. 1317.) gestas enarraturus auctor a belli prima causa orditur. Laius, Thebarum rex, et Iocasta de subole adeunt oraculum: nuntiantur funesta. Oedipus, posthac ab his prognatus, patrem, qui oraculi memor infantem exposuerat, ignarus occidit. Exoritur fera Sphinx: cuius aenigma si quis solverit, ei coniugium Iocastæ et regnum promittit. Solvit Oedipus: interit Sphinx: filius matrem inscius ducit uxorem, ex eoque Etoclem et Polynicem, Antigonam et Ismenem procreat.

64. Ἡμεῖς δὲ περὶ τούτων ἀρκούντως εἰρηκότες, τὰ περὶ τῶν ἐπιτὰ ἐπὶ Θήβας ἱστορήσομεν, ἀναλαβόντες τὰς ἐξ ἀρχῆς αἰτίας τοῦ πολέμου. Αἰῖος ὁ Θηβῶν βασιλεὺς, γήμας Ἰοκάστην τὴν Κρέοντος, καὶ χρόνον ἰκανὸν ἄπαις ὢν, ἐπηρώτησε τὸν θεὸν περὶ τεκνῶν γενέσεως. Τῆς δὲ Πυθίας δούσης χρησμόν, αὐτῷ μὴ συμφέρον γενέσθαι τέκνα· (τὸν γὰρ ἐξ αὐτοῦ τεκνωθέντα παῖδα, πατροκτόνον ἔσεσθαι, καὶ πᾶσαν τὴν οἰκίαν πληρώσειν μεγάλων ἀτυχημάτων·) ἐπιλαθόμενος τοῦ χρησμοῦ καὶ γεννήσας υἷόν, ἐξέθηκε τὸ βρέφος, διαπερονήσας αὐτοῦ τὰ σφυρὰ σιδήρω· δι' ἣν αἰτίαν Οἰδίπους ὕστερον ὠνομάσθη. Οἱ δ' οἰκέται λαβόντες τὸ παιδίον, ἐκθεῖναι μὲν οὐκ ἠθέλησαν, ἐδωρήσαντο δὲ τῇ Πολύβου γυναικί, μὴ δυναμένη γεννησάμεναι παῖδας. Μετὰ δὲ ταῦτα ἀνδρώθέντος τοῦ παιδός, ὁ μὲν Αἰῖος ἔκρινεν ἐπερωτῆσαι τὸν θεὸν περὶ τοῦ βρέφους τοῦ ἐκτεθέντος· ὁ δὲ Οἰδίπους μαθὼν παρὰ τινος τὴν καθ' ἑαυτὸν ὑποβολήν, ἐπεχείρησεν ἐπερωτῆσαι τὴν Πυθίαν περὶ τῶν κατ' ἀλήθειαν γονέων. Κατὰ δὲ τὴν Φωκίδα τούτων ἀλλήλοις ἀπαντησάντων, ὁ

μὲν Λαῖος ὑπερηφάνως ἐκχωρεῖν τῆς ὁδοῦ προσέ-
 ταπεν· ὁ δ' Οἰδίπους ὀργισθεὶς, ἀπέκτεινε τὸν
 Λαῖον, ἀγνοῶν ὅτι πατὴρ ἦν αὐτοῦ. Καθ' ὃν δὲ
 χρόνον μυθολογοῦσι Σφίγγα, δίμορφον θηρίον
 παρμαγενομένην εἰς τὰς Θήβας, αἰνιγμα προτιθέσθαι
 τῷ δυναμένῳ λύσαι, καὶ πολλοὺς ὑπ' αὐτῆς δι'
 ἀπορίαν ἀναιρεῖσθαι. Προτιθεμένου δὲ ἐπάθλου
 φιλανθρώπου τῷ λύσαντι, γαμεῖν τὴν Ἰοκάστην,
 καὶ βασιλεύειν τῶν Θηβῶν, ἄλλον μὲν μηδένα
 δύνασθαι γινῶναι τὸ προτεθειμένον, μόνον δὲ
 Οἰδίπουν λύσαι τὸ αἰνιγμα. Ἦν δὲ τὸ προτεθὲν
 ὑπὸ τῆς Σφιγγός, τί ἐστὶ τὸ αὐτὸ δίπουν, τρίπουν,
 καὶ τετράπουν. Ἀπορουμένων δὲ τῶν ἄλλων, ὁ
 Οἰδίπους ἀπεφῆκετο, ἄνθρωπον εἶναι τὸ προβλη-
 θέν· νήπιον μὲν γὰρ αὐτὸν ὑπάρχοντα, τετράπουν
 εἶναι· αὐξήσαντα δέ, δίπουν· γηράσαντα δέ, τρί-
 πουν, βακτηρία χρώμενον διὰ τὴν ἀσθένειαν.
 Ἐνταῦθα τὴν μὲν Σφίγγα κατὰ τὸν μυθολογού-
 μενον χρησμὸν ἑαυτὴν κατακρημνίσαι· τὸν δὲ Οἰδί-
 πουν γήματα τὴν ἀγνοουμένην ὑφ' ἑαυτοῦ μητέρα,
 γεννηῆσαι δύο μὲν υἱούς, Ἐτεοκλέα καὶ Πολυνεΐκην,
 δύο δὲ θυγατέρας, Ἀντιγόνην καὶ Ἰσμήνην.

(C. 65.) Re comperta, patreque incluso, Eteocles ac Polynices, ut alternis imperent, conveniunt. Mox Polynices, a fratre deieceris, Argos ad Adrastum fugit, ibique reperit Tydeum, Aetolia exsulem. Utrique auxilium spondet Adrastus. Missus ad Eteocleni legatus Tydeus, postquam insidiis evasisset, atque Eriphyle, fratri gratificata, maritum Amphiaräum prodidisset; a Septem Ducibus bellum Thebis inferitur. Occubere omnes praeter unum Adrastum: caesi tandem ab Atheniensibus tumulantur.

65. Τῶν δ' υἱῶν ἀνδρωθέντων, καὶ τῶν περὶ
 τὴν οἰκίαν ἀσεβημάτων γνωσθέντων, τὸν μὲν Οἰδί-

πουν ὑπὸ τῶν υἱῶν ἔνδον μένειν ἀναγκασθῆναι
 δια τὴν αἰσχύνην· τοὺς δὲ νεανίσκους παραλαβόντας
 τὴν ἀρχὴν, ὁμολογίας θέσθαι πρὸς ἀλλήλους, πρὸς
 ἑνιαυτὸν ἄρχειν. Πρῆσβυτέρου δ' ὄντος Ἐτεοκλέους,
 τοῦτον πρῶτον ἄρξαι, καὶ διελθόντος τοῦ χρόνου,
 εἴ βούλεσθαι παραδιδόναι τὴν βασιλείαν. Τὸν δὲ
 Πολυνείκην κατὰ τὰς ὁμολογίας ἀπαιτεῖν τὴν
 ἀρχὴν· τοῦ δὲ ἀδελφοῦ μὴ ὑπακούοντος, φυγεῖν εἰς
 Ἄργος πρὸς Ἄδραστον τὸν βασιλέα. Καθ' ὃν δὴ
 χρόνον φασὶ Τυδέα τὸν Οἰνέως ἐν Καλυδῶνι τοὺς
 ἀνεπιούς ἀνελόντα, Ἀλκίθου καὶ Αὐκωπέα, φυγεῖν
 ἐκ τῆς Αἰτωλίας εἰς Ἄργος. Ἄδραστος δὲ ἀμφοτέ-
 ρους φιλοφρόνως ὑποδεξάμενον, κατὰ τι λόγιον
 συνοικίσει τὰς θυγατέρας αὐτοῖς, Ἀργεῖαν μὲν Πο-
 λυνείκει, Δηϊπύλην δὲ Τυδεΐ. Εὐδοκιμοῦντων δὲ
 τῶν νεανίσκων, καὶ μεγάλης ἀποδοχῆς παρὰ τοῦ
 βασιλέως τυγχανόντων, φασὶ τὸν Ἄδραστον, χαρι-
 ζόμενον αὐτοῖς, ἐπαγγείλασθαι κατὰξεν ἀμφοτέροισι
 εἰς τὰς πατρίδας. Κρίναντος δ' αὐτοῦ πρῶτον
 καταγαγεῖν τὸν Πολυνείκην, ἄγγελον ἀποστεῖλαι
 Τυδέα πρὸς Ἐτεοκλέα περὶ τῆς καθόδου. Ἐνταῦθα
 φασὶ τὸν μὲν Τυδέα ἐνεδρευθέντα κατὰ τὴν ὁδὸν
 ὑπὸ τοῦ Ἐτεοκλέους πενήτην ἀνδράσιν, ἅπαντας
 ἀνελεῖν, καὶ παραδόξως εἰς τὸ Ἄργος διασωθῆναι.
 Τὸν δὲ Ἄδραστον πυθόμενον τὰ συμβάντα, παρα-
 σκευάσασθαι τὰ πρὸς τὴν στρατείαν, πείσαντα
 μετασχεῖν τοῦ πολέμου Καπανέα τε καὶ Ἴππομέ-
 δοντα, καὶ Παρθενοπαῖον τὸν Ἀταλάντης τῆς
 Σχοινέως. Τοὺς δὲ περὶ τὸν Πολυνείκην ἐπιβαλέ-

σθαι πείθειν Ἀμφιάραον τὸν μάντιν συστρατεύειν αὐτοῖς ἐπὶ τὰς Θήβας. Τοῦ δὲ προγινώσκοντος διὰ τῆς μαντικῆς, ὡς ἀπολεῖται συστρατεύσας αὐτοῖς, καὶ διὰ τοῦτο μὴ συγχωροῦντος, Πολυνεΐκην φασὶ τὸν χρυσοῦν ὄρμον, ὃν Ἀφροδίτην μυθολογοῦσιν Ἄρμονία δωρήσασθαι, δοῦναι τῇ γυναικὶ τοῦ Ἀμφιαράου, ὅπως τὸν ἄνδρα πείσῃ συμμαχῆσαι. Καθ' ὃν δὴ χρόνον Ἀμφιαράου πρὸς Ἄδραστον στασιάζοντος περὶ τῆς βασιλείας, ὁμολογίας θέσθαι πρὸς ἀλλήλους, καθ' ἃς ἐπέτρεπον κρῖναι περὶ τῶν ἀμφισβητουμένων Ἐριφύλην, γυναῖκα μὲν οὔσαν Ἀμφιαράου, ἀδελφὴν δὲ Ἀδράστου. Τῆς δὲ τὸ τίμημα περιθείσης Ἀδράστῳ, καὶ περὶ τῆς ἐπὶ Θήβας στρατείας ἀποφνηαμένης, δεῖν στρατεύειν· ὁ μὲν Ἀμφιάραος δύξας ὑπὸ τῆς γυναικὸς προεδόσθαι, συστρατεύσαι μὲν ὁμολόγησεν, ἐντολὰς δὲ ἔδωκεν Ἀλκμαίῳ τῷ υἱῷ, μετὰ τὴν ἑαυτοῦ τελευταίαν τὴν Ἐριφύλην ἀνελεῖν. Οὗτος μὲν οὖν ὕστερον κατὰ τὰς τοῦ πατρὸς ἐντολὰς ἀνεῖλε τὴν μητέρα, καὶ διὰ τὴν συνείδησιν τοῦ μύσου εἰς μαρίαν περιέστη. Οἱ δὲ περὶ τὸν Ἄδραστον καὶ Πολυνεΐκην καὶ Τυδέα προσλαβόμενοι τέτταρας ἡγεμόνας, Ἀμφιάραον καὶ Καπαρέα καὶ Ἴππομέδοντα, ἔτι δὲ Παρθενοπαῖον τὸν Ἀταλάντης τῆς Σχοινέως, ἐστράτευσαν ἐπὶ τὰς Θήβας, ἔχοντες δύναμιν ἀξιόλογον. Μετὰ δὲ ταῦτα Ἐτεοκλῆς μὲν καὶ Πολυνεΐκης ἀλλήλους ἀντίλον· Καπαρέυς δὲ βιαζόμενος, καὶ διὰ κλίμακος ἐπὶ τὸ τεῖχος ἀναβαίνων, ἐτελεύτησεν· Ἀμφιάραος δὲ, χανούσης τῆς γῆς, ἐμπεσὼν εἰς τὸ

χάσμα μετὰ τοῦ ἄρματος, ἄφαντος ἐγένετο. Ὅμοιος δὲ καὶ τῶν ἄλλων ἡγεμόνων ἀπολομένων πλὴν Ἄδραστου, καὶ πολλῶν στρατιωτῶν πεσόντων, οἱ μὲν Θηβαῖοι τὴν ἀναίρεσιν τῶν νεκρῶν οὐ συνεχώρησαν· ὁ δὲ Ἄδραστος ἀπολιπὼν ἀτάφους τοὺς τετελευτηκότας, ἐπανῆλθεν εἰς Ἄργος. Ἀτάφων δὲ μερόντων τῶν ὑπὸ τὴν Καδμείαν πεπτωκότων σωμάτων, καὶ μηδεὸς τολμῶντος θάπτειν, Ἀθηναῖοι διαφέροντες τῶν ἄλλων χρησιότητι, πάντας τοὺς ὑπὸ τῇ Καδμείᾳ πεπτωκότας ἔθαψεν.

(C. 56.) Renovant bellum Epigoni, seu occisorum ducum filii (A. M. circ. 2972. ante Chr. 1307.) suspiciis Alcmaeonis, quem oraculum et ducem esse, et Eriphyles, subdolae matris, vindicem iusserat. Thebani, victi urbeque pulsi, Tilphossaeum in Boeotia migrant, suasu Tiresiae; Epigoni Thebas capiunt, filiamque Tiresiae, Daphnen, Delphis consecrant, Sibyllae posthac nomine claram.

66. Οἱ μὲν οὖν ἐπὶ ἐπὶ Θήβας τοιοῦτον τῆς στρατείας τὸ πέρας ἔσχον· οἱ δὲ τούτων παῖδες, Ἐπίγονοι ὀνομασθέντες, τὸν τῶν πατέρων θάνατον ἐπεξιόντες, ἔγνωσαν στρατεύειν κοινῇ ἐπὶ τὰς Θήβας. Ἐλαβον δὲ χρησμόν παρ' Ἀπόλλωνος, πολεμεῖν τὴν προειρημέην πόλιν, στρατηγὸν ἔχοντας Ἀλκμαίωνα τὸν Ἀμφιαρόου. Ὁ δ' Ἀλκμαίων αἰρεθεὶς ὑπ' αὐτῶν στρατηγός, ἐπηρεώτησε τὸν θεὸν περὶ τῆς ἐπὶ τὰς Θήβας στρατείας, καὶ περὶ τῆς Ἐριφύλης τῆς μητρὸς κολάσεως. Τοῦ δὲ Ἀπόλλωνος χρήσαντος ἀμφοτέρα τὰ προειρημέηνα προῦξαι, διὰ τὸ μὴ μόνοι τὸν χρυσοῦν ὄρμον δεξασθαι κατὰ τῆς ἀπωλείας τοῦ πατρὸς, ἀλλὰ καὶ πέπλον λαβεῖν αὐτὴν κατὰ τῆς τοῦ υἱοῦ τελευτῆς· (Ἀφροδίτης γάρ, ὡς φασι, τὸ παλαιὸν δωρησαμένης Ἀρμονίᾳ τῇ Κάδμου τὸν τε

ὄρμον καὶ πέπλον, ἀμφοτέρω ταῦτα προσδέξασθαι τὴν Ἐριφύλην, τὸν μὲν ὄρμον παρὰ Πολυνείκους λαβοῦσαν, τὸν δὲ πέπλον παρὰ τοῦ υἱοῦ τοῦ Πολυνείκους Θερασάνδρου, ὅπως πείσῃ τὸν υἱὸν στρατεύειν ἐπὶ τὰς Θήβας·) ὁ δ' οὖν Ἀλκμαίων οὐ μόνον ἀθροίσας ἐξ Ἄργους στρατιώτας, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν πλησίον πόλεων, ἀξιολόγῳ δυνάμει ἐστράτευσεν ἐπὶ τὰς Θήβας. Ἀντιταχθέντων δὲ τῶν Θηβαίων, ἐγένετο μάχη καρτερὰ, καθ' ἣν ἐνίκησαν οἱ περὶ τὸν Ἀλκμαίωνα. Οἱ δὲ Θηβαῖοι λειφθέντες τῇ μάχῃ, καὶ πολλοὺς τῶν πολ' τῶν ἀποβαλόντες, συνετρίβησαν ταῖς ἐλπίσιν. Οὐκ ὄντες δ' ἀξιόμαχοι, σύμβουλον ἔλαβον Τειρεσίαν τὸν μάντιν, ὃς ἐκέλευσε φυγεῖν ἐκ τῆς πόλεως· μόνως γὰρ οὕτως σωθήσεσθαι. Οἱ μὲν οὖν Καδμεῖοι, κατὰ τὴν τοῦ μάντεως ὑποθήκην, ἐξέλιπον τὴν πόλιν, καὶ νυκτὸς συνέφυγον εἰς τι χωρίον τῆς Βοιωτίας, ὀνομαζόμενον Τιλφωσσαῖον. Ἐπειθ' οἱ μὲν Ἐπίγονοι τὴν πόλιν ἐλόντες, διήρπασαν, καὶ τῆς Τειρεσίου θυγατρὸς Λάφνης ἐγκρατεῖς γενόμενοι, ταύτην μὲν ἀνέθεσαν εἰς Δελφοὺς κατὰ τινα εὐχὴν, ἀκροθίνιον τῷ θεῷ. Αὕτη δὲ τὴν μαντικὴν τοῦ πατρὸς οὐχ ἥττον εἰδυῖα, πολὺ μᾶλλον, ἐν τοῖς Δελφοῖς διατρίψασα, τὴν τέχνην ἐπηύξησε. Φύσει δὲ θαυμαστῇ κεχορηγημένη, χρησμοὺς ἔγραψε παντοδαπούς, διαφόρους ταῖς κατασκευαῖς. Παρ' ἧς φασὶ καὶ τὸν ποιητὴν Ὅμηρον πολλὰ τῶν ἐπῶν σφετερισάμενον, κόσμησαι τὴν ἰδίαν ποιήσιν. Ἐνθεαζούσης δ' αὐτῆς πολλάκις, καὶ χρησμοὺς ἀποφαινομένης, φασὶν ἐπικλη-

Θῆραι Σιβύλλαν· τὸ γὰρ ἐνθεάζειν κατὰ γλῶσσαν ὑπάρχειν σιβυλλαίνειν.

(C. 67.) Post mortem Tiresiac, cui divum honores tributi, terras Doriensium occuparunt Thebani, quorum alii ibi remanserunt, alii sub Creontis imperio Thebas reversi sunt. — His narratis, Diodorus extremo libro fabulas miscellas quasi per saturam apponit. Aeolum et Boeotorum inde a Deucalione et Hellene originis atque migrationes. Aeoli tres: Arne, secundi Aeoli nata, eiusque filii: Aeolus, insularum nominis sui conditor. Boeotus, Boeotorum auctor, eiusque posterum.

67. Οἱ δ' Ἐπίγονοι τὴν στρατείαν ἐπιφανῆ πεπονημένοι, μετὰ πολλῶν λαφύρων ἀνέκαμψαν εἰς τὰς πατρίδας. Τῶν δὲ Καδμείων τῶν συμφυγόντων εἰς τὸ Τιλφωσσαῖον, Τειρεσίας μὲν ἐτελεύτησεν, ὃν θάψαντες λαμπρῶς οἱ Καδμεῖοι, τιμαῖς ἰσοθέοις ἐτίμησαν· αὐτοὶ δὲ μεταναστάντες ἐκ τῆς πόλεως, ἐπὶ Δωριεῖς ἐστράτευσαν, καὶ μίχην τικήσαντες τοὺς ἐγχωρίους, ἐκείνους μὲν ἐξέβαλον ἐκ τῶν πατρίδων, αὐτοὶ δ' ἐπὶ τινὰς χρόνους κατοικήσαντες, οἱ μὲν ἐν αὐτῇ κατέμειναν, οἱ δ' ἐπανῆλθον εἰς τὰς Θήβας, Κρέοντος τοῦ Μενοικέως βασιλεύοντος. Οἱ δ' ἐκ τῶν πατρίδων ἐξελαθέντες, ὕστερόν τισι χρόνοις κατήλθον εἰς τὴν Δωρίδα, καὶ κατοίκησαν ἐν Ἐρινεῶ, καὶ Κυτινίῳ, καὶ Βοίῳ. Πρὸ δὲ τούτων τῶν χρόνων Βοιωτὸς ὁ Ἄρονης καὶ Ποσειδῶνος, καταντήσας εἰς τὴν τότε μὲν Αἰολίδα, νῦν δὲ Θετταλίαν καλουμένην, τοὺς μεθ' ἑαυτοῦ Βοιωτοὺς ὠνόμασε. Περὶ δὲ τῶν Αἰολέων τούτων ἀναγκαῖον, προσαναδραμόντας τοῖς χρόνοις, τὰ κατὰ μέρος ἐκθέσθαι. Ἐν τοῖς ἔμπροσθεν χρόνοις τῶν Αἰόλου τοῦ Ἑλληνος τοῦ Δευκαλίωνος υἱῶν οἱ μὲν ἄλλοι κατοίκησαν ἐν τοῖς προειρημένοις τόποις, Μίμας δὲ μείνας ἐβασί-

λευσε τῆς Αἰολίδος. Μίμαντος δὲ Ἰππότης γενόμενος ἐκ Μελανίππης, ἐτέκνωσεν Αἴολον. Τούτου δὲ Ἄρνη θυγάτηρ γενομένη, Βοιωτὸν ἐκ Ποσειδῶνος ἐγέννησεν. Αἴολος δ' ἀπιστῶν εἰ τῷ Ποσειδῶνι ἐμίγη, καὶ τῇ φθορᾷ μεμφόμενος, παρέδωκε τὴν Ἄρνην Μεταποντίῳ ξένῳ, κατὰ τύχην παρεπιδημοῦντι, προστάξας ἀπαγαγεῖν εἰς Μεταπόντιον. Τούτου δὲ πράξαντος τὸ προσταχθέν, ἡ Ἄρνη τρεφομένη ἐν Μεταποντίῳ, ἐγέννησεν Αἴολον καὶ Βοιωτὸν· οὓς ὁ Μεταπόντιος, ἅπαις ὄν, κατὰ τινα χρῆσμον υἱοὺς ἐποίησατο. Οὗτοι δὲ ἀνδρωθέντες, στάσεως γενομένης ἐν τῷ Μεταποντίῳ, βία κατέσχον τὴν βασιλείαν. Ἐσπερον δὲ τῆς Ἄρνης διενεχθείσης πρὸς Αὐτολύτην τὴν γυναῖκα τοῦ Μεταποντίου, βοηθοῦντες τῇ μητρὶ, τὴν Αὐτολύτην ἀνείλον. Δεινῶς δὲ φέροντος τοῦ Μεταποντίου τὸ συμβεβηκός, πλοῖα παρασκευασάμενοι καὶ τὴν Ἄρνην ἀναλαμβάνοντες, ἐξέπλευσαν μετὰ πολλῶν φίλων. Αἴολος μὲν οὖν τὰς ἐν τῷ Τυρρῶνικῷ πελάγει καλουμένας ἀπ' αὐτοῦ Αἰολίδας νήσους κατέσχε, καὶ πόλιν ἔκτισε τὴν ὀνομαζομένην [ἀπ' αὐτοῦ] Λιπάραν. Βοιωτὸς δὲ πλεύσας πρὸς Αἴολον τὸν τῆς Ἄρνης πατέρα, καὶ τεκνωθεὶς ὑπ' αὐτοῦ, παρέλαβε τῆς Αἰολίδος τὴν βασιλείαν· καὶ τὴν μὲν χώραν ἀπὸ τῆς μητρὸς Ἄρνην, τοὺς δὲ λαοὺς ἀφ' ἑαυτοῦ Βοιωτοὺς ὠνόμασε. Βοιωτοῦ δὲ Ἴτωνος γενόμενος, ἐτέκνωσεν υἱοὺς τέσσαρας, Ἰππάλκιμον, Ἰλεκτρούωνα, ἔτι δὲ Ἀρχίλυκον, καὶ Ἀλεγήρορα. Τούτων δὲ Ἰππάλκιμος μὲν ἐγέννησε Πηγέλεων, Ἰλεκτρούων δὲ

Αἴητον, Ἀλεγήνωρ δὲ Κλόνιον, Ἀρχίλυκος δὲ Πρω-
θοήνορα καὶ Ἀρκεσίλαον, τοὺς ἐπὶ Τροίαν στρα-
τεύσαντας ἡγεμόνας τῶν ἀπάντων Βοιωτῶν.

(C. 68.) Acoli progenies Salmoncus et Tyro: quorum genealogia usque ad Nestora bellicumque Troianum producta adicitur.

68. Τούτων δ' ἡμῖν διευκρινημένων, πειρασό-
μεθα διελθεῖν περὶ Σαλμωνέως καὶ Τυροῦς, καὶ τῶν
ἀπογόνων, ἕως Νέστορος, τοῦ στρατεύσαντος ἐπὶ τὴν
Τροίαν. Σαλμωνεὺς ἦν υἱὸς Αἰόλου τοῦ Ἑλληνος
τοῦ Λευκαλίωνος. Οὗτος δ' ἐκ τῆς Αἰολίδος ὁμη-
θεῖς μετὰ πλειόνων Αἰολέων, ὄκησε τῆς Ἥλειας πα-
ρὰ τὸν Ἀλφειὸν ποταμὸν, καὶ πόλιν ἔκτισεν ἀφ' ἑαυ-
τοῦ Σαλμωνίαν. Γῆμας δὲ Ἀλκιδίκην τὴν Ἀλείου,
ἐγέννησε θυγατέρα τὴν προσαγορευθεῖσαν Τυρώ, κάλ-
λει διαφέρουσαν. Τῆς δὲ γυναικὸς Ἀλκιδίκης ἀπο-
θανούσης, ἐπέγημε τὴν ὀνομαζομένην Σιδηρώ. Αὕτη
δὲ χαλεπῶς διετέθη πρὸς τὴν Τυρώ, ὡς ἂν μητρονία.
Μετὰ δὲ ταῦτα Σαλμωνεὺς, ὑβριστὴς ὢν καὶ ἀσε-
βῆς, ὑπὸ μὲν τῶν ὑποτεταγμένων ἐμισήθη, ὑπὸ δὲ
Αἰὸς διὰ τὴν ἀσέβειαν ἐκεραυνώθη. Τῇ δὲ Τυροῖ,
παρθένῳ κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους οὔσῃ, μυγεῖς
Ποσειδῶν, παῖδας ἐγέννησε Πελίαν καὶ Νηλέα. Ἡ δὲ
Τυρῶ συνοικήσασα Κρηθεῖ, ἐτέκνωσεν Ἀμυθάονα
καὶ Φέρητα καὶ Αἴσονα. Κρηθεὺς δὲ τελευτήσαν-
τος, ἐστασίασαν περὶ τῆς βασιλείας Πελίας τε καὶ
Νηλεῦς. Τούτων δὲ, Πελίας μὲν Ἴωλκοῦ καὶ τῶν
πλησίον χωρῶν ἐβασίλευσε· παραλαβὼν δὲ Νηλεῖς
Μελάμποδα καὶ Βίαντα τοὺς Ἀμυθάονος καὶ Ἀγλαΐας
υἱούς, καὶ τινας ἄλλους τῶν Ἀχαιῶν καὶ Φθιωτῶν

καὶ τῶν Αἰολέων, ἐστράτευσεν εἰς Πελοπόννησον
 Καὶ Μελάμπους μὲν μάντις ὦν, τὰς ἐν Ἄργει γυναι-
 κας μαρναίσας διὰ τὴν Διονύσου μῆνιν ἐθεράπευσεν.
 ἄντι δὲ ταύτης τῆς εὐεργεσίας χάριν ἔλαβε παρὰ τοῦ
 βασιλέως τῶν Ἀργείων Ἀναξαγόρου τοῦ Μεγαπέν-
 θους, τὰ δύο μέρη τῆς βασιλείας. Κατοικήσας δὲ ἐν
 Ἀργεῖ, κοινήν ἐποίησατο τὴν βασιλείαν Βίαντι τῷ
 ἀδελφῷ. Γήμας δὲ Ἰφιάνειραν τὴν Μεγαπένθους,
 ἐγέννησεν Ἀντιφάτην καὶ Μαντώ, ἔτι δὲ Βίαντα καὶ
 Προνόην. Ἀντιφάτου δὲ καὶ Ζευξίπης τῆς Ἴππο-
 κόωντος Ὀϊκλῆς καὶ Ἀμφάλης ὑπῆρξαν. Ὀϊκλέως δὲ
 καὶ Ὑπερμνήστρας τῆς Θεσπίου Ἰφιάνειρα καὶ Πο-
 λύβοια καὶ Ἀμφιάραος ἐγένοντο. Μελάμπους μὲν
 οὖν καὶ Βίας καὶ οἱ ἀπ' ἐκείνων οὕτω τῆς ἐν Ἄργεῖ
 βασιλείας μετέσχον. Νηλεὺς δὲ μετὰ τῶν συνακολου-
 θησάντων παραγενόμενος εἰς Μεσσήνην, πόλιν
 ἔκτισε Πύλον, δόντων αὐτῷ τῶν ἐγχωρίων. Ταύτης
 δὲ βασιλεύων, καὶ γήμας Χλώριν τὴν Ἀμφίονος τοῦ
 Θηβαίου, παῖδας ἐγέννησε δώδεκα· ὧν ἦν πρῶτος
 μὲν Περικλῦμενος, νεώτατος δὲ Νέστορ ὁ ἐπὶ
 Τροίαν στρατεύσας. Περὶ μὲν οὖν τῶν Νέστορος
 προγόνων ἀρκεσθησόμεθα τοῖς ῥηθεῖσι, στοχαζό-
 μενοι τῆς συμμετρίας.

(C. 69.) Lapitharum genus. Vnus Lapithae filius, Phorbas, Olenum concessit, ab Aleatore, Elidis rege, imperii consors factus; alter, Periphas, octo habuit liberos. Ex his primus Antion procreavit Ixionem, Iunonis amore corruptum. Pro Iunone nubem amplexus, Centauros genuit, flagitiique aeternas poenas dedit.

69. Περὶ δὲ τῶν Λαπιθῶν καὶ Κενταύρων ἐν
 μέρει διεξιμεν. Ὠκεανοῦ καὶ Τηθύος, κατὰ τοὺς
 μύθους, παῖδες ἐγένοντο πλείους, ποταμῶν ἐπάνυ-

μοι· ἐν οἷς καὶ Πηγειός, ἀφ' οὗ συνέβη τὸν ἐν Θεαταλίᾳ Πηγειὸν ὠνομαῖσθαι. Οὗτος δὲ μιγεῖς νύμφῃ τῇ προσαγορευομένῃ Κρεοῦση, παῖδας ἐγέννησεν Ἐψέα καὶ Στίλβην, ἣ μιγεῖς Ἀπόλλων Λαπίθην καὶ Κένταυρον ἐγέννησε. Καὶ τούτων Λαπίθης μὲν κατοικῶν περὶ τὸν Πηγειὸν ποταμὸν, ἐβασίλευσε τῶν τόπων τούτων· γήμας δὲ Ὀρσινόμην τὴν Εὐρυνόμου, ἐγέννησεν υἱοὺς δύο, Φόρβαντα καὶ Περίφαντα. Οὗτοι μὲν οὖν ἐνταῦθα ἐβασίλευσαν· οἱ δὲ σύμπαντες λαοὶ ἀπὸ Λαπίθου Λαπίθαι προσηγορεύθησαν. Τῶν υἱῶν δὲ τῶν Λαπίθου Φόρβας μὲν εἰς Ὀλλενον παρῆλθεν, ἐξ ἧς μεταπεμφάμενος αὐτὸν Ἀλέκτωρ ὁ τῆς Ἡλείας βασιλεὺς βοηθόν, φοβούμενος τὴν Πέλοπος δυναστείαν, τῆς ἐν Ἡλιδι βασιλείας μετέδωκεν. Ἐκ δὲ Φόρβαντος ὑπῆρξαν υἱοὶ δύο, Αἰγεὺς καὶ Ἄκτωρ, οἱ τὴν Ἡλείων βασιλείαν παραλαβόντες. Ὁ δ' ἕτερος τῶν Λαπίθου παίδων Περίφας, γήμας Ἀστυάγειαν τὴν Ἐψέως, ἐγέννησεν οὐκ ὀλίκην παῖδας, ὧν ἦν πρεσβύτατος Ἀντίων, ὃς μιγεῖς Περιμήλῃ τῇ Ἀμυθάνοι, ἐγέννησεν Ἰξίονα. Οὗτος δ', ὡς φασιν, ὑποσχόμενος ἔδνα πολλὰ δώσειν Ἥσιονεϊ, ἔγημε τὴν Ἥσιονέως θυγατέρα Δίαν, ἐξ ἧς ἐγέννησε Πειρίθουν. Ἐπειθ' ὁ μὲν Ἰξίων οὐκ ἀπέδωκε τὰ ἔδνα τῇ γυναικί, ὁ δ' Ἥσιονεὺς τὰς ἵππους ἀντὶ τούτων ἠνεχύρασεν. Ὁ δ' Ἰξίων τὸν Ἥσιονέα μετεπέμψατο, ἐπαγγελόμενος πάντα ὑπακούσεσθαι, καὶ τὸν Ἥσιονέα παραγειόμενον ἔβαλεν εἰς βόθρον πυρὸς μεστόν. Διὰ δὲ τὸ μέγεθος τῆς παρανομίας μηδένα δύνασθαι καθάρει τὸν φόνον. Τέλος δὲ ὑπὸ τοῦ Διὸς κατὰ τοὺς

μύθους ἀγνισθεῖς, ἠρώσθη μὲν τῆς Ἥρας, καὶ κατετόλμησεν ὑπὲρ συνουσίας λόγους ποιεῖσθαι. Ἐπειτα τὸν μὲν Δία εἰδῶλον ποιήσαντα τῆς Ἥρας, νεφέλην ἔξαποστεῖλαι· τὸν δὲ Ἴξίονα τῇ νεφέλῃ μιγέντα, γεννηῆσαι τοὺς ὀνομαζομένους Κενταύρους ἀνθρωποφυεῖς. Τέλος δὲ μυθολογοῦσι τὸν Ἴξίονα διὰ τὸ μέγεθος τῶν ἡμαρτημένων ὑπὸ Διὸς εἰς τροχὸν ἐνδεθῆναι, καὶ τελευτήσαντα τὴν τιμωρίαν ἔχειν αἰώνιον.

(C. 70.) Hippocentauros alii propaginem Centaurorum, alii Centauros ipsos vocant. Centauri, post Thesei generosum facinus victoriam ferunt e Lapithis; quorum superstites in Arcadiam fugerunt, hostium vexationes minime effugerunt.

70. Τοὺς δὲ Κενταύρους τινὲς μὲν φασιν ἐν τῷ Πηλῷ τραφῆναι ὑπὸ νυμφῶν, ἀνδρωθέντας δὲ καὶ μιγέντας ἵπποις Θηλείαις, γεννηῆσαι τοὺς ὀνομαζομένους διφυεῖς Ἴπποκενταύρους· τινὲς δὲ λέγουσι τοὺς ἐκ Νεφέλης καὶ Ἴξίονος γεννηθέντας Κενταύρους, πρῶτους ἱππεύειν ἐπιχειρήσαντας, Ἴπποκενταύρους ὀνομάσθαι, καὶ εἰς πλάσμα μύθου καταχθῆναι ὡς διφυεῖς ὄντας. Φασὶ δὲ τοὺτους ὡς συγγενεῖς ὑπάρχοντας ἀπαιτῆσαι τὸν Πειρίθου τὸ μέρος τῆς πατροφῆς ἀρχῆς· οὐκ ἀποδιδόντος δὲ τοῦ Πειρίθου, πόλεμον ἐξενεγκεῖν πρὸς αὐτὸν τε καὶ τοὺς Λαπίθας. Ὑστερον δὲ διαλυθέντων αὐτῶν, Πειρίθους μὲν γήμας Ἴπποδάμειαν τοῦ Βύστου, καὶ καλέσαντος εἰς τοὺς γάμους τὸν τε Θησέα καὶ τοὺς Κενταύρους, φασὶ μεθυσθέντας ἐπιβαλέσθαι ταῖς κεκλημέναις γυναιξὶ καὶ βίᾳ μίσγεσθαι· διὰ δὲ τὴν παρανομίαν τὸν τε Θησέα καὶ τοὺς Λαπίθας παροξυνθέντας, οὐκ ὀλίγους μὲν ἀνελεῖν, τοὺς δὲ λοιποὺς ἐκβιαλεῖν ἐκ

τῆς πόλεως. Διὰ δὲ ταύτην τὴν αἰτίαν τῶν Κενταύρων πανδημεὶ στρατευσάντων ἐπὶ τοὺς Ἀσπίδας, καὶ πολλοὺς ἀνελόντων, τοὺς ὑπολειφθέντας φυγεῖν εἰς Φενεὸν τῆς Ἀρκαδίας, τινὰς δὲ εἰς Μαλέαν ἐκπεσόντας, ἐνταῦθα κατοικῆσαι. Τοὺς δὲ Κενταύρους, μετεωρισθέντας τοῖς προτερήμασι, καὶ ὀρμωμένους ἐκ τῆς Φολῆς, λήξασθαι τοὺς παριόντας τῶν Ἑλλήνων, καὶ πολλοὺς τῶν περιόικων ἀναιρεῖν.

(C. 71.) Aesculapius, Apolline et Coronide satus, (A. M. circ. 2800) de vita et sanitate hominum egregie meruit. Qua re invidium Plutonem ita exacerbavit, ut Iupiter, huius victus quærelis, illum fulmine perimeret. Filii mortem ultus Apollo caede Cyclopium, mercenariae hominum vitae a Iove damnatus est. Aesculapii filii, Machaon et Podalirius, vulneratos e Graecis ad Troiam curarunt.

71. Τούτων δὲ ἡμῖν διευκρινημένων, πειρασόμεθα διελθεῖν περὶ Ἀσκληπιοῦ καὶ τῶν ἀπογόνων αὐτοῦ. Μυθολογοῦσι τοίνυν Ἀσκληπιὸν Ἀπόλλωνος υἱὸν ὑπάρχειν καὶ Κορωνίδος· φύσει δὲ καὶ ἀγχινοῖε διενέκοντα, ζηλώσαι τὴν ἰατρικὴν ἐπιστήμην, καὶ πολλὰ τῶν συντεινόντων πρὸς ὑγίαν ἀνθρώπων ἐξευρεῖν. Ἐπὶ τοσοῦτο δὲ προβῆναι τῇ δόξῃ, ὥστε πολλοὺς τῶν ἀπεγνωσμένων ἀρρώστων παραδόξως θεραπεύειν, καὶ διὰ τοῦτο πολλοὺς δοκεῖν τῶν τετελευτηκότων ποιεῖν πάλιν ζῶντας. Διὸ καὶ τὸν μὲν Ἰδίην μυθολογοῦσιν ἐγκαλοῦντα τῷ Ἀσκληπιῷ, κατηγορίαν αὐτοῦ ποιήσασθαι πρὸς τὸν Δία, ὡς τῆς ἐπαρχίας αὐτοῦ ταπεινουμένης· ἐλάτιους γὰρ αἰεὶ γίνεσθαι τοὺς τετελευτηκότας, θεραπευομένους ὑπὸ τοῦ Ἀσκληπιοῦ. Καὶ τὸν μὲν Δία παροξυνθέντα κεραινεῖν τὸν Ἀσκληπιὸν καὶ διαφθεῖραι· τὸν δὲ Ἀπόλλωνα διὰ τὴν ἀναίρεσιν αὐτοῦ παροξυνθέντα,

φρονεῖσαι τοὺς τὸν κεραινὸν τῷ Διὶ κατασκευάζον-
 τας Κύκλωπας· ἐπὶ δὲ τῇ τούτων τελευταίῃ παροξυν-
 θέντα τὸν Δία, προστάξει τῷ Ἀπόλλωνι θητεῦσαι
 παρ' ἀνθρώπῳ, καὶ ταύτην τὴν τιμωρίαν λαβεῖν
 παρ' αὐτοῦ τῶν ἐγκλημάτων. Ἀσκληπιοῦ δὲ φασὶ
 γενομένους υἱοὺς Μαχάονα καὶ Ποδολεῖριον, καὶ
 τὴν τέχνην ἐκπονήσαντας, ἐπὶ Τροίαν συστρατεῦσαι
 τοῖς περὶ τὸν Ἀγαμέμνονα· κατὰ δὲ τὸν πόλεμον με-
 γάλας χρείας αὐτοῖς παρασχέσθαι τοῖς Ἕλλησι, θε-
 ραπεύοντας ἐμπειρότατα τοὺς τιτρωσκομένους, καὶ
 διὰ τὰς εὐεργεσίας ταύτας ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων μεγά-
 λης τυχεῖν δόξης· ἀτελεῖς δ' αὐτοὺς ἀφεῖναι τῶν
 κατὰ τὰς μάχας κινδύνων καὶ τῶν ἄλλων λειτουρ-
 γιῶν, διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῆς ἐν τῷ θεραπεύειν εὐ-
 χρησιμίας. Περὶ μὲν οὖν Ἀσκληπιοῦ καὶ τῶν υἱῶν
 αὐτοῦ τοῖς ῥηθεῖσιν ἀρκεσθησόμεθα.

(C. 72.) Penei et Asopi prosapia, cui multae atque celebres ci-
 vitates ac populi ortum debent, usque ad aevi Troiani heroes de-
 ducitur.

72. Περὶ δὲ τῶν Ἀσωποῦ θυγατέρων καὶ τῶν
 Αἰακῶ γενομένων υἱῶν νῦν διεξιμεν. Ὠκεανοῦ καὶ
 Τηθύος, κατὰ τοὺς μύθους, ἐγένοντο παῖδες ἄλλοι τε
 πλείους, ἐπώνυμοι ποταμῶν, ἐν οἷς ὑπάρξαι Πηνειὸν
 καὶ Ἀσωπόν. Πηνειὸς μὲν οὖν κατοικήσας περὶ τὴν
 νῦν οὖσαν Θετταλίαν, ἐπώνυμον ἑαυτοῦ τὸν προει-
 ρημένον ποταμὸν ἐποίησεν. Ἀσωπὸς δὲ ἐν Φλιοῦντι
 κατοικήσας ἔγημε Μετώπην τὴν Λάδωνος, ἐξ ἧς ἐγέν-
 οντο δύο μὲν υἱοί, Πελασγὸς καὶ Ἰσμηνός, θυγα-
 τέρες δὲ δώδεκα, Κέρκυρα καὶ Σαλαμῖς, ἔτι δ' Αἰ-
 γινα καὶ Πειρήγη, καὶ Κλειώνη· πρὸς δὲ ταύταις

Θήβη τε καὶ Τανάγρα, καὶ Θέσπια, καὶ Ἄσωπις· ἔτι δὲ Σινώπη· πρὸς δὲ ταύταις Οἶνια καὶ Χαλκίς. Τούτων δ' Ἴσμηρός μὲν εἰς Βοιωτίαν ἐλθὼν κατοίκησε περὶ τὸν ποταμὸν τὸν ἀπ' ἐκείνου τὴν ὀμωνυμίαν λαβόντα. Τῶν δὲ θυγατέρων Σινώπη μὲν ὑπὸ Ἀπόλλωνος ἀρπαγεῖσα ἀπηνέχθη πρὸς τοῦτον τὸν τόπον, οὗ νῦν ἐστὶν ἡ ἀπ' ἐκείνης ὀνομασθεῖσα πόλις Σινώπη. Ἐκ δὲ ταύτης καὶ Ἀπόλλωνος γενόμενος Σῦρος ἐβασίλευσε τῶν ἀπ' ἐκείνου Σύρων ὀνομασθέντων. Κέρκυρα δὲ ὑπὸ Ποσειδῶνος ἀπηνέχθη εἰς νῆσον τὴν ἀπ' ἐκείνης Κέρκυραν ὀνομασθεῖσαν. Ἐκ ταύτης δὲ καὶ Ποσειδῶνος ἐγένετο Φαίαξ, ἀφ' οὗ τοὺς Φαίακας συνέβη τυχεῖν ταύτης τῆς προσηγορίας. Φαίαικος δ' ἐγένετο Ἀλκίνοος, ὁ τὸν Ὀδυσσεῖα καταγαγὼν εἰς τὴν Ἰθάκην. Σαλαμίς δὲ ὑπὸ Ποσειδῶνος ἀρπαγεῖσα, ἐκομίσθη εἰς τὴν ἀπ' αὐτῆς νῆσον Σαλαμίνα προσηγορευθεῖσαν. Αὕτη δὲ μιγεῖσα Ποσειδῶνι, Κεγχρέα ἐγέννησεν, ὃς βασιλεύσας τῆς νήσου ταύτης, καὶ γενόμενος ἐπιφανής, ἀπέκτεινεν ὄφιν ὑπερφυῆ τὸ μέγεθος, καὶ λυμαινόμενον τοὺς ἐγχωρίους. Αἴγινα δὲ ἐκ Φιλοῦντος ὑπὸ Διὸς ἀρπαγεῖσα, εἰς νῆσον ἀπεκομίσθη τὴν ἀπ' ἐκείνης Αἴγιναν ὀνομασθεῖσαν. Ἐν ταύτῃ δὲ Διὶ μιγεῖσα, ἐτέκνωσεν Αἰακόν, ὃς ἐβασίλευσε τῆς νήσου. Τούτου δ' ἐγένοντο υἱοὶ Πηλεὺς καὶ Τελαμών. Τούτων δὲ Πηλεὺς δίσκη βαλὼν ἀπέκτεινεν ἀκουσίως Φῶκον ὀμοπάτριον ἀδελφόν, ἐξ ἄλλης δὲ μητρὸς γεγεννημένον. Διὰ δὲ τὸν φόνον Πηλεὺς ὑπὸ τοῦ πατρὸς φυγαδευθεὶς, ἔφυγε τῆς νῦν Θετταλίας καλουμένης εἰς Φθίαν· καὶ

καθαρθεῖς ὑπὸ Ἄκτορος τοῦ βασιλέως, διεδέξατο τὴν βασιλείαν, ἄπαιδος ὄντος τοῦ Ἄκτορος. Ἐν δὲ Πηλέως καὶ Θέτιδος γενόμενος Ἀχιλλεὺς ἐστράτευσε μετ' Ἀγαμέμνονος εἰς Τροίαν. Τελαμῶν δὲ φυγῶν ἐξ Αἰγίνης, κατήντησεν εἰς Σαλαμίνα, καὶ γήμας Κεγχρέως τοῦ βασιλέως τῶν Σαλαμινίων θυγατέρα Γλαύκη, ἐβασίλευσε τῆς νήσου. Τῆς δὲ γυναικὸς Γλαύκης ἀποθανούσης, ἔγημεν ἐξ Ἀθηῶν Ἐρίβοιαν τὴν Ἀλκάθου· ἐξ ἧς ἐγέννησεν Αἴαντα τὸν ἐπὶ Τροίαν στρατεύσαντα.

(C. 73.) Oenomai, Pelopis, et Tantali historia. Oenomaus, Pisae rex, oraculo territus, ad avertendas Hippodamiae filiae nuptias, prociis certamina proposuit cum vitae periculo. Pelops, Myrtili auxilio victor, consequitur puellae coniugium, auctisque subinde opibus, quum Oenomaus manum sibi intulisset Peloponneso dat nomen.

73. Τούτων δ' ἡμῖν διευκρινημένων, πειρασόμεθα διελθεῖν περὶ Πέλοπος καὶ Ταντάλου καὶ Οἰνομάου. Ἀναγκαῖον δὲ τοῖς χρόνοις προσαναδραμόντας ἡμᾶς, ἀπ' ἀρχῆς ἐν κεφαλαίοις ἅπαντα διελθεῖν. Κατὰ γὰρ τὴν Πελοπόννησον ἐν πόλει Πίσῃ Ἄρης Ἄρπινῃ τῇ Ἄσωποῦ θυγατρὶ μιγείς, ἐγέννησεν Οἰνόμαον. Οὗτος δὲ θυγατέρα μονογενῆ γεννήσας, ὠνόμασεν Ἴπποδάμειαν. Χρηστηριαζομένῳ δὲ αὐτῷ περὶ τῆς τελευτῆς ἔχρησεν ὁ θεός, τότε τελευτήσει αὐτὸν, ὅταν ἡ θυγάτηρ Ἴπποδάμεια συνοικήσῃ. Ἐυλαβούμενον οὖν αὐτὸν περὶ τοῦ γάμου τῆς θυγατρὸς, κρίναι ταύτην παρθένον διαφυλάττειν, ὑπολαβόντα μότως οὕτως ἐκφεύξασθαι τὸν κίνδυνον. Διόπερ πολλῶν μνηστευομένων τὴν κόρην, ἄθλον προετίθει τοῖς βουλομένοις αὐτὴν γῆμαι τοιοῦτον· ἔδει τὸν μὲν ἡττηθέντα τελευτῆσαι, τὸν δ' ἐπιτυχόντα γαμεῖν τὴν

κόρην. Ὑπεστήσατο δὲ ἵπποδρομίαν ἀπὸ τῆς Πίσης μέχρι τοῦ κατὰ Κόρινθον Ἰσθμοῦ, πρὸς τὸν βωμὸν τοῦ Ποσειδῶνος· τὴν δ' ἄφεισιν τῶν ἵππων ἐποίησε τοιαύτην. Ὁ μὲν Οἰνόμαος ἔθνε κριὸν τῷ Διῖ· ὁ δὲ μνηστευόμενος ἐξώρμα τέθριππον ἐλαύτων ἄρμα. Ἀγισθέντων δὲ τῶν ἱερῶν, τότε ἄρχεσθαι τοῦ δρόμου τὸν Οἰνόμαον, καὶ διώκειν τὸν μνηστήρα, ἔχοντι δόρυ καὶ ἡνίοχον τὸν Μυρτίλον· εἰ δ' ἐφίκοιτο καταλαβεῖν τὸ διωκόμενον ἄρμα, τύπτειν τῷ δόρατι, καὶ διαφθεῖρειν τὸν μνηστήρα. Τοῦτω δὲ τῷ τρόπῳ τοὺς αἰὲ μνηστευομένους καταλαμβάνων διὰ τὴν ὀξύτητα τῶν ἵππων, πολλοὺς ἀνήρει. Πέλοψ δὲ ὁ Ταντάλου κατανήσας εἰς Πίσαν, καὶ θεασάμενος τὴν Ἴπποδάμειαν, ἐπεθύμησε τοῦ γάμου· φθείρας δὲ τὸν ἡνίοχον τοῦ Οἰνομάου Μυρτίλον, καὶ λαβὼν συνεργὸν πρὸς τὴν νίκην, ἔφθασε παραγεγόμενος ἐπὶ τὸν Ἰσθμόν, πρὸς τὸν τοῦ Ποσειδῶνος βωμόν. Ὁ δ' Οἰνόμαος τὸ λόγιον τετελέσθαι νομίζων, καὶ διὰ τὴν λύπην ἀθυμήσας, αὐτὸν ἐκ τοῦ ζῆν μετέστησε. Τοῦτω δὲ τῷ τρόπῳ Πέλοψ γήμας τὴν Ἴπποδάμειαν, παρέλαβε τὴν ἐν Πίσῃ βασιλείαν, καὶ διὰ τὴν ἀνδρείαν καὶ σύνεσιν αἰὲ μᾶλλον αὐξαιόμενος, τοὺς πλείστους τῶν κατὰ τὴν Πελοπόννησον οἰκούντων προσηγάγετο, καὶ τὴν χώραν ἀφ' ἑαυτοῦ Πελοπόννησον προσηγόρευσεν.

(C. 74.) Pelopis pater, Tantalus, rex Paphlagoniae. quod opibus inflatus deorum a se animos abalienasset, regno pulsus, et apud inferos cruciatus affectus. Niobe, eius filia, liberorum numero superbiens, Latonaeque commovens iras, orbitate punita. Tantalum imperio privavit Ilus, Trois filius.

74. Ἐπειδὴ δὲ Πέλοπος ἐμνήσθημεν, ἀναγκαῖόν

ἔστι καὶ περὶ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Ταντάλου διελθεῖν, ἵνα μηδὲν τῶν ἀκοῆς ἀξίων παραλείπωμεν. Τάνταλος μὲν Διὸς ἦν υἱός, πλούτῳ δὲ καὶ δόξῃ διαφέρων, κατώκει τῆς Ἀσίας περὶ τὴν νῦν ὀνομαζομένην Παφλαγονίαν. Διὰ δὲ τὴν ἀπὸ τοῦ πατρὸς Διὸς εὐγένειαν, ὡς φασί, φίλος ἐγένετο τῶν θεῶν ἐπὶ πλεῖον. Ὅτερον δὲ τὴν εὐτυχίαν οὐ φέρων ἀνθρωπίνως, καὶ μετασχὼν κοινῆς τραπέζης καὶ πάσης παύσης παύσεως, ἀπήγγελλε τοῖς ἀνθρώποις τὰ παρὰ τοῖς ἀθανάτοις ἀπόρρητα. Δι' ἦν αἰτίαν καὶ ζῶν ἐκολάσθη, καὶ τελευτήσας αἰωνίου, κατὰ τοὺς μύθους, τιμωρίας ἠξιώθη, καταχθεὶς εἰς τοὺς ἄσβεστους. Τοῦτου δ' ἐγένετο Πέλοψ υἱός, καὶ Νιόβη θυγάτηρ. Αὕτη δὲ ἐγέννησεν υἱοὺς ἑπτὰ, καὶ θυγατέρας τὰς ἴσας, εὐπρεπέως διαφερούσας. Ἐπὶ δὲ τῷ πλήθει τῶν τέκνων μέγα φρονατιομένη, πλεονάκεις ἐκαυχᾶτο, καὶ τῆς Αἰητοῦς ἑαυτὴν εὐτεκνωτέραν ἀπεφαίνετο. Λιθ' ἣ μὲν Αἰητὸν κατὰ τοὺς μύθους χολωσαμένη, προσέταξε τῷ μὲν Ἀπόλλωνι, κατατοξεῦσαι τοὺς υἱοὺς τῆς Νιόβης, τῇ δ' Ἀρτέμιδι, τὰς θυγατέρας. Τούτων δ' ὑπακουσάντων τῇ μητρὶ, καὶ κατὰ τὸν αὐτὸν καιρὸν κατατοξευσάντων τὰ τέκνα τῆς Νιόβης, συνέβη τὴν προειρημένην ὑφ' ἑνα καιρὸν ὀξέως ἅμα εὐτεκνον καὶ ἄτεκνον γενέσθαι. Ἐπεὶ δὲ ὁ Τάνταλος μισηθεὶς ὑπὸ τῶν θεῶν, ἐξέπεσεν ἐκ Παφλαγονίας ὑπὸ Πλου τοῦ Τρωῶς, ἀναγκαῖόν ἐστι καὶ τὰ περὶ τὸν Πλον καὶ τοὺς προγότους αὐτοῦ διελθεῖν.

(C. 75.) Huius itaque stirps, a Tencro, primo Troadis rege, repetita et usque ad Priamum, Anchisem et Aeneam deducta, adicitur

75. Τῆς Τρωάδος χώρας πρῶτος ἐβασίλευσε

Τεύκρος, υἱὸς ὧν Σκαμάνδρου τοῦ ποταμοῦ καὶ Ἰδαίας νύμφης, ἀνὴρ ἐπιφανής, καὶ τοὺς λαοὺς ἀφ' ἑαυτοῦ Τεύκρους προσηγόρευσε. Τεύκρου δ' ἐγένετο θυγάτηρ Βατεία. Ταύτην δὲ Δάρδανος ὁ Διὸς γήμας, καὶ τὴν βασιλείαν διαδεξάμενος, τοὺς μὲν λαοὺς ἀφ' ἑαυτοῦ ὠνόμασε Δαρδάνους, πόλιν δὲ οἰκίσας ἐπὶ Θαλάσσης, ὠνόμασεν ἀφ' ἑαυτοῦ Δάρδαρον. Τούτου δ' Ἐριχθόνιος υἱὸς γενόμενος, εὐδαιμονία καὶ πλοῦτον πολὺ διήνεγκε· περὶ οὗ καὶ ὁ ποιητὴς Ὅμηρος φησι,

Ὅς δὴ ἀφνειότατος γένητο θνητῶν ἀνθρώπων·

Τοῦ τρισχίλιαι ἵπποι ἔλος κἄτα βουκολέοντο.

Ἐριχθονίου δ' υἱὸς γενόμενος Τρώες, τοὺς λαοὺς ὠνόμασεν ἀφ' ἑαυτοῦ Τρωῆας. Τούτου δ' ἐγένοντο τρεῖς υἱοὶ Ἴλος, Ἀσδάρακος, Γανυμήδης. Ἴλος μὲν οὖν ᾤκισεν ἐν πεδίῳ πόλιν ἐπιφανεστάτην τῶν ἐν τῇ Τρωάδι, Ἴλιον ἀφ' ἑαυτοῦ θέμενος τὴν προσηγορίαν. Πλου δὲ γενόμενος υἱὸς Λαομέδων, Τιθωνὸν καὶ Πριάμον ἐγέννησεν· ὧν Τιθωνὸς μὲν στρατεύσας εἰς τὰ πρὸς ἕω μέρη τῆς Ἀσίας, καὶ διατείνας ἕως Αἰθιοπίας, ἐμυθολογήθη μὲν ἐξ Ἡοῦς τεκνωθεῖσαι Μέμνονα τὸν τοῖς Τρωσὶ βοηθήσαντα, καὶ ὑπὸ Ἀχιλλέως ἀναιρεθέντα· Πριάμος δ' Ἐκάβην γήμας, σὺν ἄλλοις πλείοσιν υἱοῖς ἐγέννησεν Ἔκτορα, τὸν ἐπισημώτατον γενόμενον ἐν τῷ Τρωϊκῷ πολέμῳ. Ἀσδάρακος δὲ Δαρδάνων βασιλεὺς, Κάπυον ἐγέννησεν· ἐξ οὗ τεκνωθεὶς Ἀγχίσης, ἐξ Ἀφροδίτης Αἰνειάν ἐγέννησε, τὸν ἐπιφανέστατον τῶν Τρώων. Γανυμήδης δὲ τῶν ἀπάντων εὐπρεπεῖα διαφέρων, ὑπὸ τῶν θεῶν ἀνηρ-

πάγη τῷ Διὶ οἴνοχοεῖν. Τούτων δ' ἡμῖν διευκρινη-
μένων, πειρασόμεθα διεξιέναι περὶ Δαιδάλου καὶ
Μινωταύρου, καὶ τῆς Μίνως στρατείας εἰς Σικε-
λίαν ἐπὶ Κώκαλον τὸν βασιλέα.

(C. 76.) Pergit auctor ad Daedalum, Minotaurum, Minoisque in Sicilia contra Cocalum regem expeditionem. Daedalus, Atheniensis, statuarius et architectus mira solertia et arte (A. M. 2930. ante Chr. 1245.). Is quum Talum, ex sorore nepotem, artis aemulum novisque clarum inventis, prae invidia occidisset; ab Areopagitibus capite damnatus, fuga in Atticam vitam servavit.

76. Δαίδαλος ἦν τὸ μὲν γένος Ἀθηναῖος, εἰς τῶν Ἐρεχθιδῶν ὀνομαζόμενος. (ἦν γὰρ υἱὸς Μητιάνοσ, τοῦ Εὐπαλάμου, τοῦ Ἐρεχθέως.) φύσει δὲ πολὺ τοὺς ἄλλους ἅπαντας ὑπεραίρων, ἐξήλωσε τὰ τε περὶ τὴν τεκτονικὴν τέχνην, καὶ τὴν τῶν ἀγαλμάτων κατασκευὴν καὶ λιθοργίαν. Εὐρείης δὲ γενόμενος πολλῶν τῶν συνεργούντων εἰς τὴν τέχνην, κατεσκεύασεν ἔργα θαυμαζόμενα κατὰ πολλοὺς τόπους τῆς οἰκουμένης. Κατὰ δὲ τὴν τῶν ἀγαλμάτων κατασκευὴν τοσοῦτω τῶν ἁπάντων ἀνθρώπων διήνεγκεν, ὥστε τοὺς μεταγενεστέρους μυθολογῆσαι περὶ αὐτοῦ, διότι τὰ κατασκευαζόμενα τῶν ἀγαλμάτων ὁμοιώτατα τοῖς ἐμψύχοις ὑπάρχειν· βλέπειν τε γὰρ αὐτὰ καὶ περιπατεῖν, καὶ καθόλου τηρεῖν τὴν τοῦ ὄλου σώματος διείθεσιν· ὥστε δοκεῖν εἶναι τὸ κατασκευασθὲν ἔμψυχον ζῶιον. Πρῶτος δὲ ὁμματώσας, καὶ διαβεβηκότα τὰ σκέλη ποιήσας, ἔτι δὲ τὰς χεῖρας διατεταμένας ποιῶν, εἰκότως ἐθαυμάζετο παρὰ τοῖς ἀνθρώποις. Οἱ γὰρ πρὸ τούτου τεχνῖται κατεσκεύαζον τὰ ἀγάλματα τοῖς μὲν ὀμμασι μεμυκῶτα, τὰς δὲ χεῖρας ἔχορτα καθειμένας, καὶ ταῖς πλευραῖς

κεκολλημένας. Ὁ δ' οὖν Δαίδαλος κατὰ τὴν φιλο-
 τεχνίαν θαυμαζόμενος, ἔφυγεν ἐκ τῆς πατρίδος, κα-
 ταδικασθεὶς ἐπὶ φόρῳ διὰ τοιαύτης αἰτίας. Τῆς ἀδελ-
 φῆς τοῦ Δαιδάλου γενόμενος υἱὸς Τάλως ἐπαιδεύετο
 παρὰ Δαιδάλῳ, παῖς ὢν τὴν ἡλικίαν. Εὐφρύτερος
 δ' ὢν τοῦ διδασκάλου, τὸν τε κερραμευτικὸν τροχὸν
 εἴρε, καὶ σιαγόνι περιτυχὼν ὄφρωσ, καὶ ταύτη ξυλί-
 φιον μικρὸν διαπρίσας, ἐμιμήσατο τὴν τραχύτητα
 τῶν ὀδόντων. Λιόπερ κατασκευασάμενος ἐκ σιδήρου
 πρίονα, καὶ διὰ τούτου πρίζων τὴν ἐν τοῖς ἔργοις
 ξυλίνην ἕλην, ἔδοξεν εὐχρηστον εὐρηκέναι μέγα πρὸς
 τὴν τεκτονικὴν τέχνην. Ὁμοίως δὲ καὶ τὸν τόρον
 εὐρών, καὶ ἕτερα ἅτινα φιλοτεχνήματα, δόξαν ἀπηνέγ-
 κατο μεγάλην. Ὁ δὲ Δαίδαλος φθονήσας τῷ παιδί,
 καὶ νομίσας αὐτὸν πολὺ τῇ δόξῃ προέξειν τοῦ διδα-
 σκάλου, τὸν παῖδα ἐδολοφόνησε. Θάπτων δ' αὐτὸν
 καὶ περικατάληπτος γενόμενος, ἐτηρωτήθη τίνα θά-
 πτει, καὶ ἔφησεν ὄφιν καταχωννύειν. Θαυμάσαι δ'
 ἂν τις τὸ παράδοξον, ὅτι διὰ τοῦ ζώου ἐξ οὗ τοῦ
 πρίονος ἐνεθυμήθη τὴν κατασκευὴν, διὰ τούτου καὶ
 τοῦ φόρου τὴν ἐπίγνωσιν συνέβη γενέσθαι. Κατη-
 γορηθεὶς δὲ καὶ καταδικασθεὶς ὑπὸ τῶν Ἀρεοπαγι-
 τῶν φόρου, τὸ μὲν πρῶτον ἔφυγεν εἰς τίνα τῶν κατὰ
 τὴν Ἀττικὴν δῆμων, ἐν ᾧ τοὺς κατοικοῦντας ἀπ'
 ἐκείνου Δαιδαλίδας προσαγορευθῆναι.

(C. 77.) Hinc Cretam profectus, e in amicitiam Minois re-
 gis receptus, primo construxit bovis machinam ad explendam
 Pasiphaeae libidinem; unde ortus Minotaurus: deinde labyrinthum.
 Post ob Minois iram in Siciliam aufugit cum Icaro (cuius casus
 Icaris ponto et insulae Icariae nomen dedit), benigne ibi a Cocalo
 exceptus. Mox conficta fabula de alis cereis.

77. Μετὰ δὲ ταῦτα διαδράς εἰς τὴν Κορίτην, καὶ

διὰ την ἐν τῇ τέχνῃ δόξαν θαυμαζόμενος, φίλος ἐγένετο Μίνως τοῦ βασιλέως. Κατὰ δὲ τὸν παραδεδομένον μῦθον Πασιφάης τῆς Μίνως γυναικὸς ἐρασθείσης τοῦ ταύρου, μηχανήμα ποιήσας ὁμοιωμένον βοῖ, συνήργησε τῇ Πασιφάῃ πρὸς τὴν ἐπιθυμίαν. Μυθολογοῦσι γὰρ πρὸ τούτων τῶν χρόνων Μίνωα κατ' ἐνιαυτὸν συνήθως καθιεροῦν τὸν κάλλιστον τῶν γινομένων ταύρων τῷ Ποσειδῶνι, καὶ θύειν τοῦτον τῷ θεῷ· γενομένου δὲ τότε ταύρου κάλλει διαφέροντος, ἕτερον τῶν ἡτιόνων ταύρων θύσαι. Τὸν δὲ Ποσειδῶνα μηνίσαντα τῷ Μίνωϊ, ποιῆσαι τὴν γυναῖκα αὐτοῦ Πασιφάην ἐρασθῆναι τοῦ ταύρου. Διὰ δὲ τῆς τούτου φιλοτεχνίας τὴν Πασιφάην μιγεῖσθαι τῷ ταύρῳ, γεννηῆσαι τὸν μυθολογούμενον Μινώταυρον. Τοῦτον δὲ φασὶ διφυῆ γεγονέναι, καὶ τὰ μὲν αἰώτερα μέρη τοῦ σώματος ἄχρι τῶν ὠμων ἔχειν ταύρου, τὰ δὲ λοιπὰ ἀνθρώπου. Τῷ δὲ τέρατι τούτῳ πρὸς διατροφήν λέγεται κατασκευάσαι Λαίαιδαλον λαβύρινθον, τὰς διεξόδους σκολιὰς ἔχοντα καὶ τοῖς ἀπείροις δυσευρέτους, ἐν ᾧ τρεφόμενον τὸν Μινώταυρον τοὺς ἐξ Ἀθηῶν ἀποστελλομένους ἑπτὰ κούρους καὶ κόρας ἑπτὰ κατεσθίειν, περὶ ὧν προειρηκάμεν. Τὸν οὖν Λαίαιδαλον, πυθόμενον τὴν ἀπειλὴν τοῦ Μίνω διὰ τὴν κατασκευὴν τῆς βοῆς, φασὶ φοβηθέντα τὴν ὄργην τοῦ βασιλέως, ἐκ τῆς Κρήτης ἐκπλεῦσαι, συνεργούσης τῆς Πασιφάης, καὶ πλοῖον δούσης πρὸς τὸν ἔκπλον. Μετὰ δὲ τούτου τὸν υἱὸν Ἴκαρον φυγόντα, κατενεχθῆναι πρὸς τινα νῆσον πελαγίαν, πρὸς ἣν τὸν Ἴκαρον παραβόλως ἀποβαίοντα, πεσεῖν εἰς

θάλασσαν, καὶ τελευτῆσαι· ἀφ' οὗ καὶ τὸ πέλαγος Ἰκαρίον ὀνομασθῆναι, καὶ τὴν νῆσον Ἰκαρίαν κληθῆναι. Τὸν δὲ Δαίδαλον ἐκ τῆς νήσου ταύτης ἐκτελεύσαντα, κατενεχθῆναι τῆς Σικελίας πρὸς χώραν, ἧς βασιλεύοντα Κώκαλον ἀναλαβεῖν τὸν Δαίδαλον, καὶ διὰ τὴν εὐφροσύνην καὶ δόξαν ποιήσασθαι φίλον ἐπὶ πλεῖον. Τινὲς δὲ μυθολογοῦσι, κατὰ τὴν Κρήτην ἔτι Δαιδάλου διατρέφοντος, καὶ ὑπὸ τῆς Πασιφάης κρυπταζομένου, Μίνωα μὲν τὸν βασιλέα, βουλόμενον τιμωρίας ἀξιῶσαι τὸν Δαίδαλον, καὶ μὴ δυνάμενον εἶρεῖν, τὰ τε πλοῖα πάντα τὰ κατὰ τὴν νῆσον ἐρευνᾶν, καὶ χρημάτων πλῆθος ἐπαγγέλλεσθαι δώσειν τῷ τὸν Δαίδαλον ἀνευρόντι. Ἐνταῦθα τὸν Δαίδαλον ἀπογρόντα τὸν διὰ τῶν πλοίων δρασμόν, κατασκευάσαι παραδόξως πτέρυγας πεφιλοτεχνημένας, καὶ διὰ κηροῦ θαυμαστικῶς ἡσκημένας· ἐπιθέντα δὲ ταύτας τῷ τε τοῦ υἱοῦ σώματι καὶ τῷ ἑαυτοῦ, παραδόξως ἐκπετασθῆναι, καὶ διαδρῦσαι τὸ πλησίον τῆς νήσου πέλαγος. Καὶ τὸν μὲν Ἰκαρον διὰ τὴν νεότητά μετώρον τὴν πτῆσιν ποιούμενον, πεσεῖν εἰς τὸ πέλαγος, τακέντος διὰ τὸν ἥλιον τοῦ συνέχοντος τὰς πτέρυγας κηροῦ· αὐτὸν δὲ παρὰ τὴν θάλασσαν πετώμενον, καὶ παρ' ἕκαστον τέγγοντα τὰς πτέρυγας, διασωθῆναι παραδόξως εἰς τὴν Σικελίαν. Ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων, εἰ καὶ παράδοξός ἐστιν ὁ μῦθος, ὁμοίως ἐκρίναμεν μὴ παραλιτεῖν αὐτόν.

(C. 78.) Reliqua Daedali apud Sicanos in Sicilia degentis opera: colymbethra prope Megaridem: urbs mun tissima in agro Agrigentino, Cocali posthac regia: thermae apud Selinusios subterraneae; murus circa Erycis praecipitia, ubi Veneris templum.

78. Δαίδαλος δὲ παρὰ τε τῷ Κωκάλῳ καὶ τοῖς

Σικανοῖς διέτριψε πλείω χρόνον, θαυμαζόμενος ἐν
 τῇ κατὰ τὴν τέχνην ὑπερβολῇ. Κατεσκεύασε δ' ἐν
 τῇ νήσῳ ταύτῃ τινὰ τῶν ἔργων, ἃ μέχρι τοῦ νῦν δια-
 μένει. Πλησίον μὲν γὰρ τῆς Μεγαρίδος φιλοτέχνως
 ἐποίησε τὴν ὀνομαζομένην Κολυμβήθραν, ἐξ ἧς μέ-
 γας ποταμὸς εἰς τὴν πλησίον θάλατταν ἐξερέυγεται
 καλούμενος Ἀλλαβών. Κατὰ δὲ τὴν νῦν Ἀκραγαντί-
 νην ἐν τῷ Καμικῷ καλουμένην, πόλιν ἐπὶ πέτρας
 οὔσαν πασῶν ὄχυρωτάτην κατεσκεύασε, καὶ παντε-
 λῶς ἐκ βίας ἀνάλωτον· στενὴν γὰρ καὶ σκολιὰν τὴν
 ἀνάβασιν αὐτῆς φιλοτεχνήσας, ἐποίησε δύνασθαι διὰ
 τριῶν ἢ τεττάρων ἀνθρώπων φυλάττεσθαι. Διόπερ
 ὁ Κώκαλος ἐν ταύτῃ ποιήσας τὰ βασιλεία, καὶ τὰ
 χρήματα κατατιθέμενος, ἀνάλωτον ἔσχεν αὐτὴν διὰ
 τὴν ἐπίνοιαν τοῦ τεχνίτου. Τρίτον δὲ σπήλαιον κατὰ
 τὴν Σελινουντίαν χώραν κατεσκεύασεν· ἐν ᾧ τὴν
 ἀτιμίδα τοῦ κατ' αὐτὴν πυρὸς οὕτως εὐστόχως ἐξέλα-
 βεν, ὥστε διὰ τὴν μαλακότητα τῆς θερμασίας ἐξι-
 δροῦν λεληθότως, καὶ κατὰ μικρὸν τοὺς ἐνδιατρίβον-
 τας μετὰ τέρψεως θεραπεύειν τὰ σώματα, μηδὲν πα-
 ρενοχλουμένους ὑπὸ τῆς θερμότητος. Κατὰ δὲ τὸν
 Ἐρυνκα πέτρας οὔσης ἀποτομάδος εἰς ὕψος ἑξαίσιον,
 καὶ τῆς κατὰ τὸ ἱερὸν τῆς Ἀφροδίτης στενοχωρίας
 ἀναγκαζούσης ἐπὶ τὸ τῆς πέτρας ἀπόκρημνον ποιή-
 σασθαι τὴν οἰκοδομίαν, κατεσκεύασεν ἐπ' αὐτοῦ τοῦ
 κρημοῦ τοῖχον, προβιβίσας παραδόξως τὸ ὑπερκεί-
 μενον τοῦ κρημοῦ. Χρυσοῦν τε κρηῖον τῇ Ἀφρο-
 δίτῃ Ἐρυνκίῃ φασὶν αὐτὸν φιλοτεχνῆσαι περιτιῶς
 εἰργασμένον, καὶ τῷ κατ' ἀλήθειαν κρηῖοι ἀπαρεγχει-

ρήτως ὁμοιωμένον. Ἄλλα τε πολλά φασιν αὐτὸν φιλοτεχνῆσαι κατὰ τὴν Σικελίαν, ἃ διὰ τὸ πλῆθος τοῦ χρόνου διεφθαρται.

(C. 79.) Minos, ob receptum Daedalum iratus, bello petit Coecalum, cuius interemptus strategemate, a militibus duplici monumento sepulchrali ornatur. Sed bustum eius, imperante Agrigentinis Therone, dirutum est. Cretenses, paene coacti in Sicilia manere, urbes Minosam et Engyum ibi condunt, firmiterque subinde opibus, templum Deabus Matribus aedificant, quarum cultus, huc translatus e Creta, (C. 80.) ubi Iovem olim clanculum enutriverant, sanctissimus fuit atque magnificentissimus. Et lapides ad templi splendidam exstructionem magnis sumptibus, qui e sacrarum copia divitiarum suppetebant, ab Agrigineis advecti.

79. Μίνως δὲ ὁ τῶν Κρητῶν βασιλεὺς θαλατοκρατῶν καὶ ἐκείνους τοὺς χρόνους, καὶ πυθόμενος τὴν Δαϊδάλου φυγὴν εἰς τὴν Σικελίαν, ἔγνω στρατεύειν ἐπ' αὐτὸν. Παρασκευασάμενος δὲ δύναμιν ναυτικὴν ἀξιόλογον, ἐξέπλευσεν ἐκ τῆς Κρήτης, καὶ κατῆγε τῆς Ἀκραγαντίνης εἰς τὴν ἀπ' ἐκείνου Μίνωαν καλουμένην. Αποβιβάσας δὲ τὴν δύναμιν, καὶ πέμπας ἀγγέλους πρὸς Κόικαλον τὸν βασιλεῖα, ἐξήτει τὸν Δαίδαλον εἰς τιμωρίαν. Ὁ δὲ Κόικαλος εἰς οὐλόλογον προσκαλεσάμενος, καὶ πάντα ποιήσειν ἐπαγγελιάμενος, ἐπὶ τὰ ξένια παρέλαβε τὸν Μίνωα. Λουομένου δ' αὐτοῦ, Κόικαλος μὲν παρακατασχὼν πλείω χρόνον ἐν τῷ θερμοῦ τὸν Μίνωα διεφθειρε, καὶ τὸ σῶμα ἀπέδωκε τοῖς Κρησί, πρόφασιν ἐνεγκὼν τοῦ θανάτου, διότι κατὰ τὸν λουτρῶνα ὄλισθήσας καὶ πρῶτον εἰς τὸ θερμὸν ὕδωρ, ἐτελεύτησε. Μετὰ δὲ ταῦτα οἱ μὲν συνεστρατευμένοι τὸ σῶμα τοῦ βασιλέως ἔθαψαν μεγαλοπρεπῶς, καὶ διπλοῦν τάφον οἰκοδομήσαντες, κατὰ μὲν τὸν κεκρυμμένον τόπον ἔθεσαν τὰ ὄστιά, κατὰ δὲ τὸν ἀνεωγμένον ἐποίησαν ἄφρο-

δίτης νεών· οὗτος δ' ἐπὶ γεραίς πλείους ἐτιμᾶτο, θυότων τῶν ἐγχωρίων ὡς Ἀφροδίτης ὄντος τοῦ νεώ. Κατὰ δὲ τοὺς νεωτέρους καιροὺς κτισθείσης μὲν τῆς τῶν Ἀκραγαντίνων πόλεως, γνωσθείσης δὲ τῆς τῶν ὄστων θέσεως, συνέβη τὸν μὲν τάφον καθαιρεθῆναι, τὰ δ' ὅσα τοῖς Κρησὶν ὑποδοθῆναι, Θῆρωνος δυναστεύοντος τῶν Ἀκραγαντίνων. Οὐ μὴν ἀλλ' οἱ κατὰ τὴν Σικελίαν Κρηῖτες μετὰ τὴν Μίνωος τελευτὴν ἐστασίασαν διὰ τὴν ἀναρχίαν· τῶν δὲ νεῶν ὑπὸ τῶν περὶ τὸν Κώκαλον Σικανῶν ἐμπυρισθειῶν, τὴν μὲν εἰς τὰς πατρίδας ἐπάνοδον ἀπέγνωσαν, κρίναντες δ' ἐν τῇ Σικελίᾳ κατοικεῖν, οἱ μὲν ἐνταῦθα πόλιν ἄκισαν, ἣν ἀπὸ τοῦ βασιλέως αὐτῶν Μίνωων ὠνόμασαν· οἱ δὲ διὰ τῆς μεσογείου πλανηθέντες καὶ καταλαβόμενοι χωρίον ὄχυρόν, ἔκτισαν πόλιν, ἣν ἀπὸ τῆς ἐν τῇ πόλει θεούσης πηγῆς ὠνόμασαν Ἐγγυρον. Ὑστερον δὲ μετὰ τὴν τῆς Τροίας ἄλωσιν Μηριόνου τοῦ Κρητὸς προσερχθέντος τῇ Σικελίᾳ, προσεδέξαντο τοὺς καταπλεύσαντας Κρητίας, διὰ τὴν συγγένειαν, καὶ τῆς πολιτείας μετέδωκαν. Ὁρμώμενοι δ' ἐξ ὄχυρᾶς πόλεως καὶ καταπολεμήσαντές τινας τῶν περιοίκων, ἱκανὴν κατεκτήσαντο χώραν. Δεὶ δὲ μᾶλλον αὐξανόμενοι, καὶ κατασκευάσαντες ἱερὸν τῶν Μητέρων, διαφόρως ἐτίμων τὰς θεάς, ἀναθήμασι πολλοῖς κοσμοῦντες τὸ ἱερὸν αὐτῶν. Ταύτας δὲ ἀφιδρουθῆναι φασιν ἐκ τῆς Κρήτης, διὰ τὸ καὶ παρὰ τοῖς Κρησὶ τιμᾶσθαι τὰς θεάς ταύτας διαφερόντως.

80. Μυθολογοῦσι δ' αὐτὰς τὸ παλαιὸν θρέψαι τὸν Δία λάθρα τοῦ πατρὸς Κρόνου· ἀνθ' ὧν αὐτὰς

εἰς τὸν οὐρανὸν ἀναβιβασθῆναι, καὶ καταστερισθεῖ-
σας, ἄρκτους προσαγορευθῆναι· περὶ ὧν καὶ τὸν
Ἄρατον, συμφωνοῦντα τούτοις, τεθεικέναι κατὰ τὴν
τῶν ἄστρων ποίησιν,

Ἐμπαλιν εἰς ὤμους τετραμμένοι· εἰ ἔτερόν γε
Κρήτηθεν κείναι γε Διὸς μεγάλου ἰότητι
Οὐρανὸν εἰσανέβησαν, ὃ μιν τότε κουρίζοντα
Δίκτω ἐν εὐώδει, ὄρεος σχεδὸν Ἰδαίῳ
Ἄντρον ἐγκατέθεντο, καὶ ἔτρεφον εἰς ἐνιαυτὸν
Δικταῖοι Κούρητες, ὅτε Κρόνον ἐφεύσαντο.

Οὐκ ἄξιον δὲ παραλιπεῖν τὴν περὶ τὰς θεάς ἀγνείαν
τε καὶ τὴν κατ' ἀνθρώπους ἐπιφάνειαν. Τιμῶσι δ'
αὐτάς οὐ μόνον οἱ ταύτην τὴν πόλιν οἰκοῦντες, ἀλλὰ
καὶ τινες τῶν ἄλλων περιοίκων, θυσίαις τε μεγαλο-
προπέσι καὶ ταῖς ἄλλαις τιμαῖς ἀποσεμνύνουσι τὰς
θεάς. Ἐνίαις δὲ πόλεσι καὶ πυθόχρηστοι χρησιμοὶ
προζέταζαν τιμῶν τὰς θεάς· ἕσσεσθαι γὰρ τοῖς τοιού-
τοις τοὺς τε τῶν ἰδιωτῶν βίους εὐδαιμόνας, καὶ τὰς
πόλεις εὐθηνήσειν. Τέλος δὲ προφαινούσης ἐπὶ πολὺ
τῆς κατὰ τὰς θεάς ἐπιφανείας, οἱ μὲν ἐγχώριοι πολ-
λοῖς ἀναθήμασι χρυσοῖς καὶ ἀργυροῖς διετέλεσαν τι-
μῶντες ἄχρι τῶνδε τῶν ἱστοριῶν γραφομένων. Νεῶν
μὲν γὰρ αὐταῖς ἠκοδόμησαν, οὐ μόνον τῷ μεγέθει
διάφορον, ἀλλὰ καὶ τῇ πολυτελείᾳ τῇ κατὰ τὴν οἰ-
κοδομίαν θαυμαζόμενον. Οὐκ ἔχοντες γὰρ κατὰ τὴν
ἰδίαν χώραν λίθον ἀξιόλογον, παρὰ τῶν ἀστυγεϊύ-
των Ἀγυρῖναιῶν ἤγαγον· τῶν μὲν πόλεων διεστη-
κυῖων ὡς ἑκατὸν στάδια, τῆς δὲ ὁδοῦ, δι' ἧς ἀνάγκη
κομίζεσθαι τοὺς λίθους, ὑπαρχούσης τραχείας καὶ

παντελῶς δυσπορεύτου· δι' ἣν αἰτίαν κατασκευάσαντες ἀμάξας τετρακύκλους, ἑκατὸν ζεύγεσι βοῶν ἐκόμισαν τὸν λίθον. Διὰ γὰρ τὸ πλῆθος τῶν ἱερῶν χρημάτων εὐπορούμενοι, τῇ δαφιλείᾳ τῆς εὐπορίας ὑπερεῖχον τῶν ἀναλωμάτων· βραχὺ γὰρ πρὸ ἡμῶν εἶχον αἱ θεαὶ βοῦς μὲν ἱερὰς τριεχιλίας, χῶρας δὲ πλῆθος, ὥστε λαμβάνειν μεγάλας προσόδους. Ἡμεῖς δὲ περὶ τούτων ἀρκούντως διεληλυθότες, περὶ Ἀρισταίου γράφειν ἐγχειρήσομεν.

(C. 81.) Narratio de Aristaeo. Is Apolline et Cyrene in Libya ortus, a Nymphis nutricibus lactis, apium, olivarum culturam accepit. Divinos ei honores magna de genere humano merita pepererunt. Thebas profectus, ex Autonoe Cadmi procreavit Actaeonem, propter iras Dianae canibus dilaceratum.

81. Ἀρισταῖος γὰρ ἦν υἱὸς μὲν Ἀπόλλωνος καὶ Κυρήνης τῆς Ὑφέως θυγατρὸς, τοῦ Πηνειοῦ· περὶ δὲ τῆς γενέσεως αὐτοῦ μυθολογοῦσιν οὔτως. Ἀπόλλωνα, περὶ τὸ Πήλιον τρεφομένης κόρης ὄνομα Κυρήνης, διαφερούσης κάλλει, ἐρασθῆναι τῆς παρθένου, καὶ μετενεγκεῖν αὐτὴν τῆς Λιβύης εἰς ταύτην τὴν χώραν, ἐν ἣ κατὰ τοὺς ὕστερον χρόνους τινὰ κτίσαντα πόλιν, ἀπ' ἐκείνης ὀνομάσαι Κυρήνην. Τὸν δ' οὖν Ἀπόλλωνα κατὰ ταύτην τὴν χώραν ἐκ Κυρήνης γεννήσαντα υἱὸν Ἀρισταῖον, τοῦτιον μὲν νήπιον ὄντα παραδοῦναι ταῖς νύμφαις τρέφειν· ταύτας δὲ τῶ παιδὶ τρεῖς ὀνομασίας προσάψαι· καλεῖν γὰρ αὐτὸν Νόμιον, Ἀρισταῖον, Ἀγρέα. Τοῦτον δὲ παρὰ τῶν νυμφῶν μαθόντα τὴν τε τοῦ γάλακτος πῆξιν καὶ τὴν κατασκευὴν τῶν σμηναῶν, εἶτι δὲ τῶν ἐλαιῶν τὴν κατεργασίαν, διδάξαι πρῶτον τοὺς ἀνθρώπους. Διὰ δὲ τὴν εὐχρηστίαν τὴν ἐκ τούτων τῶν εὐρημά-

των τοὺς εὐεργετηθέντας ἀνθρώπους τιμῆσαι τὸν Ἀρισταῖον ἰσοθέοις τιμαῖς, καθὰ καὶ τὸν Διόνυσον. Μετὰ δὲ ταῦτά φασιν αὐτὸν εἰς τὴν Βοιωτίαν καταντήσαντα, γῆμαι τῶν Κάδμου θυγατέρων Αὐτονόην, ἐξ ἧς φασὶν Ἀκταίωνα γενέσθαι, τὸν κατὰ τοὺς μύθους ὑπὸ τῶν ἰδίων κυνῶν διασπασθέντα. Τὴν δ' αἰτίαν ἀποδιδόασι τῆς ἀτυχίας, οἱ μὲν, ὅτι κατὰ τὸ τῆς Ἀρτέμιδος ἱερόν, διὰ τῶν ἀνυτιθεμένων ἀκρωτηρίων ἐκ τῶν κυνηγεσίων προηροῖτο τὸν γάμον κατεργάσασθαι τῆς Ἀρτέμιδος· οἱ δ' ὅτι τῆς Ἀρτέμιδος αὐτὸν προτεῦεν ταῖς κυνηγεσίαις ἀπεφῆναιτο. Οὐκ ἀπίθανον δὲ ἐπ' ἀμφοτέροις τούτοις μηνίσει τὴν θεόν. Εἴτε γὰρ τοῖς ἀλισκομένοις πρὸς τὴν ἀκοινώνητον τοῖς γάμοις κατεκέχρητο πρὸς τὸ συντελέσαι τὴν ἰδίαν ἐπιθυμίαν· εἴτε καὶ ταύτης ἐτόλμησεν εἰπεῖν ἀρεσιώτερον αὐτὸν εἶναι κυνηγόν, ἧ καὶ θεοὶ παρακεχωρήκασι τῆς ἐν τούτοις ἀμίλλης, ὁμολογουμένην καὶ δικαίαν ὄργην ἔσχε πρὸς αὐτὸν ἢ θεός. Καθόλου δὲ πιθανῶς εἰς τὴν τῶν ἀλισκομένων θηρίων μεταμορφωθείς ἰδέαν, ὑπὸ τῶν καὶ τᾶλλα χειρομένων κυνῶν διεφθάρη.

(C. 82.) Migrat deinde patris iussu Aristaeus in Ceam insulam, et pestilentia Graeciam liberat. Relicta ibi sobole, ipse Sardiniam, Siciliam aliasque insulas adit, ob easque suis inventis excultas divinum honores adipiscitur. Denique Bacchicorum in Thracia orgiogram particeps factus est.

82. Τὸν δὲ Ἀρισταῖόν φασι μετὰ τὴν Ἀκταίωρος τελευταίην ἔλθειν εἰς τὸ χρηστήριον τοῦ πατρὸς, καὶ τὸν Απόλλωνα προειπεῖν αὐτῷ τὴν εἰς Κέω νῆσον μετάβασιν ἔσομένην αὐτοῦ, καὶ τὰς ἔσομένας παρὰ τοῖς Κείοις τιμᾶς. Τὸν δὲ πλεῦσαι μὲν εἰς τὴν

νῆσον ταύτην, λοιμοῦ δὲ τὴν Ἑλλάδα κατασχόντος, ποιήσασθαι τὴν θυσίαν ὑπὲρ πάντων τῶν Ἑλλήνων. Γενομένης δὲ τῆς θυσίας κατὰ τὴν τοῦ Σειρίου ἄστρου ἐπιτολήν, καθ' ἣν συνέβαινε πνεῖν τοὺς ἐτησίας, λῆξαι τὰς λοιμικὰς νόσους. Τοῦτο δ' ἂν τις συλλογίζόμενος, εἰκότως θαυμάσαι τὸ τῆς περιπετείας ἴδιον· ὁ γὰρ ὑπὸ τῶν κενῶν ἰδῶν τὸν υἱὸν τετελευτηκότα, οὗτος τῶν κατ' οὐρανὸν ἄστρον τὸ τὴν αὐτὴν ἔχον προσηγορίαν, καὶ φθείρειν νομιζόμενον τοὺς ἀνθρώπους, ἔπαυσε, καὶ τοῖς ἄλλοις αἷτιος ἐγένετο τῆς σωτηρίας. Λέγουσι δὲ τὸν Ἀρισταῖον ἐγγόνους ἐν τῇ Κέῳ καταλιπόντα, καὶ μετὰ ταῦτα εἰς τὴν Λιβύην ἐπανελθόντα, ὑπὸ τῆς μητρὸς νύμφης τὴν ἀναγωγὴν ποιησάμενον, εἰς τὴν Σαρδῶ νῆσον καταπλεῦσαι. Ἐν δὲ ταύτῃ κατοικήσαντα, καὶ τὴν νῆσον διὰ τὸ κίλλος στέρξαντα, φυτεῦσαι τε αὐτὴν, καὶ τὸ πρότερον ἐξηγριωμένην ἡμεροῖσαι. Γεννῆσαι δ' ἐν αὐτῇ δύο παῖδας, Χάρμον καὶ Καλλίκαρπον. Μειὰ δὲ ταῦτα ἄλλας τε νήσους ἐπελθεῖν, καὶ κατὰ τὴν Σικελίαν διατρίψαι τινὰ χρόνον, διὰ τε τὴν ἀφθορίαν τῶν ἐν τῇ νήσῳ καρπῶν, καὶ τὸ πλῆθος τῶν ἐν αὐτῇ βροσκομένων κτηνῶν, φιλοτιμηθῆναι τοῖς ἔγχωροις ἐνδείξασθαι τὰς ἰδίας εὐεργεσίας. Διὸ καὶ παρὰ τοῖς τὴν Σικελίαν οἰκοῦσι διαφερόντως φασὶ τιμηθῆναι τὸν Ἀρισταῖον ὡς θεόν, καὶ μάλιστα ὑπὸ τῶν συγκομιζόντων τὸν τῆς ἐλαίας καρπὸν. Τὸ δὲ τελευταῖον μυθολογοῦσιν αὐτὸν εἰς Θράκην παραβαλόντα πρὸς Διόνυσον, μετασχεῖν τῶν ὀργίων, καὶ συνδιατρίψαντα τῷ θεῷ, πολλὰ μαθεῖν·

παρ' αὐτοῦ τῶν χρησίμων· περὶ δὲ τὸ ὄρος τὸ καλοῦμενον Αἴμον οἰκήσαντά τινα χρόνον, ἄφαντον γενέσθαι, καὶ τυχεῖν ἀθανάτων τιμῶν, οὐ μόνον ἐνταῦθα παρὰ τοῖς βαρβάροις, ἀλλὰ καὶ παρὰ τοῖς Ἑλλησι. Καὶ ταῦτα μὲν περὶ Ἀρισταίου τοῖς ἡγεῖσιν ἀρεασθησόμεθα.

(C. 83.) Mythi de Daphinide et Eryce. Eryx, Veneris et Butae f., Siciliae regulus, urbem sui nominis, et in arce templum Veneris Erycinae extruxit, sanctitate clarissimum, perdiuque florentissimum, etiam ab Aenea, Siculis, Carthaginiensibus, Romanis, maximis auctibus ampliatum.

83. Περὶ δὲ Λάφνιδος καὶ Ἐρυκος πειρασόμεθα διελθεῖν. Ἐρυκά φασιν υἷον μὲν γενέσθαι Ἀφροδίτης καὶ Βουτᾶ, βασιλέως τινὸς ἐγχωρίου, δόξη διαφέροντος. Τοῦτον δὲ διὰ τὴν ἀπὸ τῆς μητρὸς εὐγένειαν θαυμασθῆναί τε ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων, καὶ βασιλεῦσαι μέρους τῆς νήσου. Κτίσαι δὲ καὶ πόλιν ἀξιόλογον, ὁμώνυμον αὐτῷ, κειμένην ἐπὶ τινος ὑψηλοῦ τόπου· κατὰ δὲ τὴν ἄκραν τὴν ἐν τῇ πόλει τῆς μητρὸς ἱερὸν ἰδρῦσασθαι, καὶ κοσμηῆσαι τῇ τε κατασκευῇ τοῦ νεῶ καὶ τῷ πλήθει τῶν ἀναθημάτων. Τὴν δὲ θεὸν διὰ τὴν ἀπὸ τῶν ἐγχωρίων εὐσέβειαν, καὶ διὰ τὴν ἀπὸ τοῦ τεκνωθέντος υἱοῦ τιμὴν ἀγαπήσαι περιτιτότερον τὴν πόλιν, διόπερ αὐτὴν Ἀφροδίτην Ἐρυκίην ὀνομασθῆναι. Θαυμάσαι δ' ἂν τις εἰκότως, ἀναλογισάμενος τὴν περὶ τὸ ἱερὸν τοῦτο γενομένην δόξαν. Τὰ μὲν γὰρ ἄλλα τεμένη αὐξήσαντα ταῖς δόξαις, πολλάκις διὰ περιστάσεις τινὰς τεταπείνεται· μόνον δὲ τοῦτο τὴν ἐξ αἰῶνος ἀρχὴν λαβόν, οὐδέποτε διέλιπε τιμώμενον, ἀλλὰ καὶ τοῦναντίον αἰεὶ διετέλεσε πολλῆς τυγχάνον αὐξήσεως. Με-

τὰ γὰρ τὰς προειρημένας ὑπὸ Ἑρηνος τιμὰς, ὕστερον Αἰνείας ὁ Ἀφροδίτης πλέων εἰς Ἰταλίαν, καὶ προσορμισθεὶς τῇ νήσῳ, πολλοῖς ἀναθήμασι τὸ ἱερόν, ὡς ἂν ἰδίας μητρὸς ὑπάρχον, ἐκόσμησε. Μετὰ δὲ τοῦτον ἐπὶ πολλὰς γενεὰς τιμῶντες οἱ Σικανοὶ τὴν Θεόν, θυσίαις τε μεγαλοπρεπέσι συνεχῶς καὶ ἀναθήμασιν ἐκόσμου. Μετὰ δὲ ταῦτα Καρχηδόνιοι μέρους τῆς Σικελίας κυριεύσαντες, οὐ διέλιπον τιμῶντες τὴν Θεὸν διαφερόντως. Τὸ δὲ τελευταῖον Ῥωμαῖοι πάσης Σικελίας κρατήσαντες, ὑπερβάλλοντο πάντας τοὺς πρὸ αὐτῶν ταῖς εἰς ταύτην τιμαῖς. Καὶ τοῦτο εἰκότως ἐποιοῦν· τὸ γὰρ γένος εἰς ταύτην ἀναπέμποντες, καὶ διὰ τοῦτο ἐν ταῖς πράξεσιν ἐπιτυχεῖς ὄντες, τὴν αἰτίαν τῆς αὐξήσεως ἡμείβοντο ταῖς προσηκούσαις χάρισι καὶ τιμαῖς. Οἱ μὲν γὰρ καταντῶντες εἰς τὴν νῆσον ὕπατοι καὶ στρατηγοί, καὶ πάντες οἱ μετὰ τινος ἐξουσίας ἐπιδημοῦντες, ἐπειδὴν εἰς τὸν Ἑρηνκα παραβάλωσι, μεγαλοπρεπέσι θυσίαις καὶ τιμαῖς κοσμοῦσι τὸ τέμενος· καὶ τὸ σκυθρωπὸν τῆς ἐξουσίας ἀποθίμενοι, μεταβάλλουσιν εἰς παιδικὰς καὶ γυναικῶν ὁμιλίαις, μετὰ πολλῆς ἰλαρότητος, μόπως οὕτω νομίζοντες κεχαρισμένην τῇ Θεῷ ποιήσῃ τὴν ἑαυτῶν παρουσίαν· ἢ τε σύγκλητος τῶν Ῥωμαίων εἰς τὰς τῆς Θεοῦ τιμὰς φιλοτιμηθεῖσα, τὰς μὲν πιστοτάτας τῶν κατὰ τὴν Σικελίαν πόλεων οὐσας ἑπτακαίδεκα χρυσοφορεῖν ἐδογματίσει τῇ Ἀφροδίτῃ, καὶ στρατιώτας διακοσίους τηρεῖν τὸ ἱερόν. Καὶ περὶ μὲν Ἑρηνος, εἰ καὶ πεπλεονάκαμεν, ἀλλ' οὖν οἰκείαν πεποιήμεθα τὴν περὶ τῆς Θεῆς ἀπαγγελίαν.

(C. 34.) Daphnis, Mercurio et Nympha genitus in suavissimo valle montium Heraeorum, ipsa regionis amoenitate fertilitateque invitatus, rei pastoritiae operam dedit, fistulae pastoritiae et carminis pastoritii inventor existit, tandem a Nympha quadam, cui ebrius ille regiam puellam praetulerat, luminibus orbatus.

84. Νυνὶ δὲ περὶ Δάφνιδος πειρασόμεθα διελθεῖν τὰ μυθολογούμενα. Ἡραΐα γὰρ ὄρη κατὰ τὴν Σικελίαν ἐστίν, ἃ φασὶ κάλλιτε καὶ φύσει καὶ τόπων ἰδιότητι πρὸς θερρινὴν ἀνεσιν καὶ ἀπόλαυσιν εὖ πεφυκέναι. Πολλὰς τε γὰρ πηγὰς ἔχειν τῇ γλυκύτητι τῶν ὑδάτων διαφόρους, καὶ δένδρεσι παντοίοις πεπληρωῖσθαι. Εἶναι δὲ καὶ δρυῶν μεγάλων πλήθος, φερουσῶν καρπὸν τῷ μεγέθει διαλλιάττονα, διαλασιάζοντα τῶν ἐν ταῖς ἄλλαις χώραις φυομένων. Ἐχειν δὲ καὶ τῶν ἡμέρων καρπῶν αὐτομάτων, ἀμπέλου τε πολλῆς φυομένης, καὶ μῆλων ἀμύθητον πλήθος. Διὸ καὶ στρατιόπεδόν ποτε Καρχηδονίων ὑπὸ λιμοῦ πιεζόμενον διαθρέψαι, παρεχομένων τῶν ὄρων πολλαῖς μυριάσι χορηγίαν εἰς τροφήν ἀνέκλειπτον. Ἐν ταύτῃ δὲ τῇ χώρᾳ συναγκείας δένδρων οὔσης θεοπρεποῦς, καὶ Νύμφαις ἄλσους ἀνεμῆνον, μυθολογοῦσι γεννηθῆναι τὸν ὀνομαζόμενον Δάφνιν, Ἐρμοῦ μὲν καὶ Νύμφης υἷόν, ἀπὸ δὲ τοῦ πλήθους καὶ τῆς πυκνότητος τῆς φυομένης δάφνης ὀνομασθαι Δάφνιν. Τοῦτον δὲ ὑπὸ Νυμφῶν τραφέντα, καὶ βοῶν ἀγέλας παμπληθεῖς κεκτημένον, τούτων ποιῆσθαι πολλὴν ἐπιμέλειαν· ἀφ' ἧς αἰτίας βουκόλον αὐτὸν ὀνομασθῆναι. Φύσει δὲ διαφόρῳ πρὸς εὐμέλειαν κεχορηγημένον, ἐξευρεῖν τὸ βουκολικὸν ποίημα καὶ μέλος, ὃ μέχρι τοῦ νῦν κατὰ τὴν Σικελίαν τυγχάνει διαμέγον ἐν ἀποδοχῇ. Μυθολογοῦσι δὲ τὸν Δάφνιν μετὰ

τῆς Ἀρτέμιδος κυνηγετῆν, ὑπηρετοῦντα τῇ θεῷ κεχαρισμένως, καὶ διὰ τῆς σύριγγος καὶ βουκολικῆς μελωδίας τέρειν αὐτὴν διαφερόντως. Λέγουσι δὲ αὐτοῦ μίαν τῶν Νυμφῶν ἐρασθεῖσαν, προειπεῖν, εἰν ἄλλη τινὶ πλησιάζη, στερηθῆσθαι τῆς ὀράσεως· καὶ κείνον ὑπὸ τινος θυγατρὸς βασιλέως καταμεθυσθέντα, καὶ πλησιάσαντα αὐτῇ, στερηθῆναι τῆς ὀράσεως, κατὰ τὴν γεγενημένην ὑπὸ τῆς Νύμφης πρόρρησιν. Καὶ περὶ μὲν Δάφριδος ἱκανῶς ἡμῖν εἰρησθαι.

(C. 85.) Fabula de Orione: qui venatione magnique roboris operibus inclaruit. In his Zancli, regis Sicularum, a quo Zancli sive Messana nomen habet, iussu portum Acte appellatum perfcit. Messanae mentione facta, obiter tangitur quaestio, an Sicilia olim paeninsula fuerit. Negat Hesiodus, qui promontorium Pelorium, in eoque Neptuni templum, Orionis operibus accenset. Orion inter astra relatus.

85. Περὶ δὲ Ὠρίωνος τὰ μυθολογούμενα ἔϋν διεξιμεν. Λέγεται γὰρ τοῦτον σώματος μεγέθει καὶ ῥώμῃ πολὺ τῶν μνημονευομένων ἡρώων ὑπεράγοντα, φιλοκύνηγον γενέσθαι, καὶ κατασκευάσαι μεγάλα ἔργα διὰ τὴν ἰσχὺν καὶ φιλοδοξίαν. Κατὰ μὲν γὰρ τὴν Σικελίαν κατασκευάσαι Ζάγκλη τῷ τότε βασιλεύοντι τῆς τότε μὲν ἀπ' αὐτοῦ Ζάγκλης, ἔϋν δὲ Μεσσήνης ὀνομαζομένης, ἄλλα τε, καὶ τὸν λιμένα προσχώσαντα τὴν ὀνομαζομένην Ἀκτὴν ποιῆσαι. Ἐπεὶ δὲ περὶ τῆς Μεσσήνης ἐμνήσθημεν, οὐκ ἀνοικειον προσθεῖναι νομίζομεν τοῖς εἰρημένοις τὰς περὶ τὸν πορθμὸν διηγήσεις. Φασὶ γὰρ οἱ παλαιοὶ μυθογράφοι τὴν Σικελίαν, τὸ προτοῦ χερσόνησον οὔσαν, ὕστερον γενέσθαι νῆσον, διὰ τοιαύτης αἰτίας· τὸν ἰσθμὸν κατὰ τὸ στενώτατον ὑπὸ δυοῖν πλευρῶν θαλάττης προσκλυζόμενον ἀναρῶραγῆναι, καὶ τὸν τό-

πον ἀπὸ τούτου Ῥήγιον ὀνομασθῆναι· καὶ τὴν ὕστερον πολλοῖς ἔτεσι κτισθεῖσαν πόλιν τυχεῖν τῆς ὁμωνύμου προσηγορίας. Ἐνιοὶ δὲ λέγουσι, σεισμῶν μεγάλων γενομένων διαφράγῃναι τὸν αὐχένα τῆς ἠπείρου, καὶ γενέσθαι τὸν πορθμὸν, διειργούσης τῆς θαλάττης τὴν ἠπειρον ἀπὸ τῆς νήσου. Ἡσιόδος δὲ ὁ ποιητῆς φησι τοῦναντίον ἀναπεπταμένου τοῦ πελάγους, Ἰβρίωνα προσχῶσαι τὸ κατὰ τὴν Πελωριάδα κείμενον ἀκρωτήριον, καὶ τὸ τέμενος τοῦ Ποσειδῶνος κατασκευάσαι, τιμῶμενον ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων διαφερόντως· ταῦτα δὲ διαπραξάμενον, εἰς Εὐβοίαν μεταναστῆναι, καὶ κεῖ κατοικῆσαι· διὰ δὲ τὴν δόξαν ἐν τοῖς κατ' οὐρανὸν ἄστροις καταριθμηθέντα, τυχεῖν ἀθανάτου μνήμης. Περὶ οὗ καὶ ὁ ποιητὸς Ὅμηρος ἐν τῇ νεκρῆα μιμνησκόμενός φησι·

Τὸν δὲ μέτ' Ἰβρίωνα πελοῖριον εἰσενόησα
 Θῆρας ὁμοῦ εἰλεῦντα κατ' ἀσφοδελὸν λειμῶνα,
 Οὓς αὐτὸς κατέπεφνεν ἐν οἰοπόλοισιν ὄρεσσι,
 Χερσὶν ἔχων ῥόπαλον παγχάλκεον, αἰὲν ἀαγές.

Ὁμοίως δὲ καὶ περὶ τοῦ μεγέθους ἐμφανίζων, καὶ προσεκθέμενος τὰ περὶ τοὺς Ἀλωϊάδας, ὅτι ἐνναετῆς ἦσαν τὸ μὲν εἶρος πηχῶν ἐννέα, τὸ δὲ μῆκος τῶν ἴσων ὀργυιῶν, ἐπιφέρει,

Τοὺς δὴ μηκίστους θρέψε ζεῖδωρος ἄρουρα,
 Καὶ πολὺ καλλίστους, μετὰ γε κλυτὸν Ἰβρίωνα.

Ἡμεῖς δὲ κατὰ τὴν ἐν ἀρχῇ πρόθεσιν περὶ τῶν ἡρώων καὶ ἡμιθέων ἀρχαῖντως εἰρηκότες, αὐτοῦ περιγραψομεν τήνδε τὴν βίβλον.

Τ Α Δ Ε Ε Ν Ε Σ Τ Ι Ν

Ε Ν Τ Η Ι Π Ε Μ Π Τ Η Ι

Τ Ω Ν Δ Ι Ο Δ Ω Ρ Ο Υ Β Ι Β Λ Ω Ν.

ά. Περὶ τῶν μυθολογουμένων κατὰ τὴν Σικελίαν, καὶ τοῦ σχήματος καὶ μεγέθους τῆς νήσου.

β'. Περὶ Διμήτρος καὶ Κόρης, καὶ τῆς εὐρέσεως τοῦ πυρίνου καρποῦ.

γ'. Περὶ Λιπάρας, καὶ τῶν ἄλλων τῶν Αἰολίδων καλουμένων νήσων.

δ'. Περὶ Μελίτης καὶ Γαύλου καὶ Κερκίνης.

ε'. Περὶ τῆς Αἰθαλίας, καὶ Κύρονου καὶ Σαρδόνογος.

ς'. Περὶ Πιτυούσης, καὶ τῶν νήσων τῶν Γυμνησίων, αἷς τινες Βαλλιαρίδας ὀνομάζουσι.

ζ'. Περὶ τῶν ἐν ὠκεανῷ νήσων τῶν πρόξεσπέραν κειμένων.

η'. Περὶ τῆς Βρεταννικῆς νήσου, καὶ τῆς ὀνομαζομένης Βασιλείας, καθ' ἣν τὸ ἤλεκτρον γίνεται.

θ'. Περὶ Γαλατίας καὶ Κελτιβηρίας, ἔτι δ' Ἰβηρίας καὶ Λιγυστικῆς καὶ Τυρόσηνίας, καὶ τῶν ἐν ταῦταις κατοικούντων, τίσι χρῶνται νομίμοις.

ι'. Περὶ τῶν κατὰ τὴν μεσημβρίαν ἐν Ὠκεανῷ
 ἤσαν, τῆς τε Ἰερῆς ὀνομαζομένης, καὶ τῆς Παγ-
 χαΐας, καὶ τῶν ἐν αὐταῖς ἱστορουμένων.

ια'. Περὶ Σαμοθράκης καὶ τῶν ἐν αὐτῇ μυ-
 στηρίων.

ιβ'. Περὶ Νάξου καὶ Σύμης καὶ Καλύδνης.

ιγ'. Περὶ Ῥόδου καὶ τῶν κατ' αὐτὴν μυθολο-
 γουμένων.

ιδ'. Περὶ Χερσόνησου τῆς ἀντιπέραν τῆς Ῥοδίας
 κειμένης.

ιε'. Περὶ Κρήτης, καὶ τῶν μυθολογουμένων ἐν
 αὐτῇ μέχρι τῶν νεωτέρων καιρῶν.

ις'. Περὶ τῆς Λέσβου, καὶ τῶν εἰς Χίον, καὶ Σά-
 μον, καὶ Κῶν, καὶ Ῥόδον ἀποικιστῶν ὑπὸ Μακαρέως.

ιζ'. Περὶ τῆς Τενέδου, καὶ τοῦ κατ' αὐτὴν οἰ-
 κισμοῦ, καὶ τῶν ὑπὸ Τερεδίων περὶ Τέννου μυθευο-
 μένων.

ιη'. Περὶ Κυκλάδων ἡσων, τῶν ἑλλατιότων καὶ
 τυχουσῶν οἰκισμοῦ ὑπὸ Μίνως.

ΔΙΟΔΩΡΟΥ
 ΤΟΥ ΣΙΚΕΛΙΩΤΟΥ
 ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ
 ΒΙΒΛΙΟΣ ΜΕΜΗΤΗ.
 Η ΚΑΙ ΝΗΣΙΩΤΙΚΗ.

Exortus in Prooemio (C. 1.) Diodorus a communi argu-
 mento, quod in commentariis scriptoribus videtur laudari, ut
 quodammodo veritatem, hanc se ad exemplum res sicut dat
 species exposuisse.

1. Πάσι μὲν τῶν ἐν ταῖς ἀναγραφαῖς
 χρησίμων προσημαίνει τοῖς ἱστορίας οἰκονομικοῖς,
 μάλιστα δὲ τῆς κατὰ μέρος οἰκονομίας. Αἴτιη γάρ
 οὐ μόνον ἐν τοῖς ἰδιωτικοῖς βίοις πολλὰ συμβάλλεται
 πρὸς διαμοιρῆν καὶ διακόμην καὶ αἴξιν τῆς
 οὐσίας, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὰς ἱστορίας οὐκ ὀλίγα ποιῶσι
 προσημασία τοῖς συγγραφεῦσιν. Ἔτιοι γάρ κατὰ
 τὴν λέξιν καὶ κατὰ τὴν πολυτελείαν τῶν ἀναγραφο-
 μένων πράξεων ἐπαινούμενοι δικαίως, ἐν τῷ κατὰ
 τὴν οἰκονομίαν χειρισμῷ διήμαρτον· ἔστι τοῖς μὲν
 Dion. T. II. K

πόρους καὶ τὴν ἐπιμέλειαν αὐτῶν ἀποδοχῆς τυγχάνειν παρὰ τοῖς ἀναγινώσκουσι, τὴν δὲ τάξιν τῶν ἀναγεγραμμένων δικαίως τυγχάνειν ἐπιτιμήσεως. Τίμιαιος μὲν οὖν μεγίστην πρόνοιαν πεποιημένος τῆς τῶν χρόνων ἀκριβείας, καὶ τῆς πολυπειρίας πεφροντικῶς, διὰ τὰς ἀκαίρους καὶ μακρὰς ἐπιτιμήσεις εὐλόγως διαβάλλεται, καὶ διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῆς ἐπιτιμήσεως Ἐπιτίμαιος ὑπὸ τινῶν ὠνομάσθη. Ἐφορος δὲ τὰς κοινὰς πράξεις ἀναγράφων, οὐ μόνον κατὰ τὴν λέξιν, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν οἰκοδομίαν ἐπιτέτευχε· τῶν γὰρ βίβλων ἐκάστην πεποίηκε κατὰ γένος περιέχειν τὰς πράξεις. Διόπερ καὶ ἡμεῖς τοῦτο τὸ γένος τοῦ χειρισμοῦ προκρίναντες, κατὰ τὸ δυνατὸν ἀντεχόμεθα ταύτης τῆς προαιρέσεως.

(C. 2., Quam rationem quinto in libro sequutus, qui a primario argumento insularis appellatur, incipit a Sicilia, utpote insularum et potentissima et antiquissima: quae a figura Trinacriae, ab incolis primis Sicaniae, a colonis Siciliae nomen tulit. Sius ambitus. Cereri ac Proserpinae merito sacra insula, quae primas fruges produxit.

2. Καὶ ταύτην τὴν βίβλον ἐπιγράφοντες Νησιωτικὴν, ἀκολούθως τῇ γραφῇ περὶ τῆς Σικελίας ἐροῦμεν· ἐπεὶ καὶ κρατίστη τῶν νήσων ἐστὶ, καὶ τῇ παλαιότητι τῶν μυθολογουμένων πεπρωτέτευκεν. Ἡ γὰρ νῆσος τὸ παλαιὸν ἀπὸ μὲν τοῦ σχήματος Τρινακρία κληθεῖσα, ἀπὸ δὲ τῶν κατοικησάντων αὐτὴν Σικανῶν Σικανία προσαγορευθεῖσα, τελευταῖον δὲ ἀπὸ τῶν Σικελῶν τῶν ἐκ τῆς Ἰταλίας πανδημεὶ περαιοθέντων ὠνόμασται Σικελία. Ἔστι δ' αὐτῆς ἡ περίμετρος σταδίων ὡς τετρακιςχίλιων τριακοσίων ἐξήκοντα· τῶν γὰρ τριῶν πλευρῶν ἡ μὲν

ἀπὸ τῆς Πελωριάδος ἐπὶ Λιλύβαιον, ὑπάρχει σταδίων χιλίων ἑπτακοσίων· ἡ δ' ἀπὸ Λιλυβαίου μέχρι Παχύνου τῆς Συρακουσίας χώρας, σταδίων χιλίων καὶ πεντακοσίων· ἡ δ' ἀπολειπομένη, σταδίων χιλίων ἑκατὸν ἐξήκοντα. Οἱ ταύτην οὖν κατοικοῦντες Σικελιῶται παρειλήφασιν παρὰ τῶν προγόνων, ἀεὶ τῆς φήμης ἐξ αἰῶνος παραδεδομένης τοῖς ἑγγόνοις, ἱερὰν ὑπάρχειν τὴν γῆσον Δίμητρος καὶ Κόρης. Ἐνιοὶ δὲ τῶν ποιητῶν μυθολογοῦσι κατὰ τὸν τοῦ Πλούτωνος καὶ Περσεφόνης γάμον ὑπὸ Διὸς ἀνακάλυπτρα τῇ νύμφῃ δεδούθαι ταύτην τὴν γῆσον. Τοὺς δὲ κατοικοῦντας αὐτὴν τὸ παλαιὸν Σικανοὺς αὐτόχθονας εἶναί φασιν οἱ νομιμώτατοι τῶν συγγραφέων, καὶ τὰς τε προειρημένας θεὰς ἐν ταύτῃ πρώτως φανῆναι, καὶ τὸν τοῦ σίτου καρπὸν ταύτην πρώτην ἀνεῖναι, διὰ τὴν ἀρετὴν τῆς χώρας περὶ ᾧ καὶ τὸν ἐπιφανέστατον τῶν ποιητῶν μαρτυρεῖν, λέγοντα,

Ἄλλα τὰ γ' ἕσπαρτα καὶ ἀνήροτα πάντα φύονται,
Πυροὶ καὶ κριθαί, ἡ δ' ἄμπελοι, αἵ τε φέρουσιν

Οἶνον ἔριστάφυλον, καὶ σφιν Διὸς ὄμβρος ἀέξει.
Ἐν τε γὰρ τῷ Λεοντίῳ πεδίῳ, καὶ κατὰ πολλοὺς ἄλλους τόπους τῆς Σικελίας μέχρι τοῦ νῦν φύεσθαι τοὺς ἀγρίους ὀνομαζομένους πυρούς. Καθόλου δὲ περὶ τῆς εὐρέσεως τοῦ σίτου, ζητουμένου κατὰ ποίαν τῆς οἰκουμένης γῆν πρώτον ἐφάνησαν οἱ προειρημένοι καρποί, εἰκὸς ἐστὶν ἀποδίδοσθαι τὸ πρωτεῖον τῇ κρητίστῃ χώρᾳ· καὶ τὰς θεὰς δὲ ταύτας

εὐρούσας ἀκολούθως τοῖς εἰρημένοις, δοῶν ἐστὶ
μάλιστα τιμωμένας παρὰ τοῖς Σικελιώταις.

(C. 3.) In amoenissimis eius regionibus celebrantur Enna, Proserpinae raptu clara, Himera, Minervae amor, et insula Ortygia, Dianae sedes, Arethusa fonte, in quo sacri pisces, nobilis.

3. Καὶ τῆς ἀρπαγῆς τῆς κατὰ τὴν Κόρην ἐν ταύτῃ γενομένης ἀπόδειξιν εἶναι λέγουσι φανερωτάτην, ὅτι τὰς διατριβὰς αἱ θεαὶ κατὰ ταύτην τὴν νῆσον ἐποιοῦντο, διὰ τὸ στέργεσθαι μάλιστα παρ' αὐταῖς ταύτην. Γενέσθαι δὲ μυθολογοῦσι τῆς Κόρης τὴν ἀρπαγὴν ἐν τοῖς λειμῶσι τοῖς κατὰ τὴν Ἔνναν. Ἔστι δ' ὁ τόπος οὗτος πλησίον μὲν τῆς πόλεως, ἴοις δὲ καὶ τοῖς ἄλλοις ἀνθρασι παντοδαποῖς εὐπρεπῆς καὶ θεᾶς ἄξιος. Διὰ δὲ τὴν ἀπὸ τῶν φρυομένων ἀνθῶν εὐωδίαν, λέγεται τοὺς κυνηγεῖν εἰωθότας κύνας μὴ δύνασθαι στιβεύειν, ἐμποδιζομένους τὴν φυσικὴν αἴσθησιν. Ἔστι δὲ ὁ προειρημένος λειμῶν, ἀνωθεν μὲν ὀμφαλὸς καὶ παντελῶς εὐυδρος, κύκλω δ' ὑψηλός, καὶ πανταχόθεν κρημονῆς ἀπότομος· δοκεῖ δ' ἐν μέσῳ κεῖσθαι τῆς ὄλης νήσου· διὸ καὶ Σικελίας ὀμφαλὸς ὑπὸ τινων ὀνομάζεται. Ἔχει δὲ καὶ πλησίον ἄλση καὶ λειμῶνας καὶ περὶ ταῦτα ἔλη, καὶ σπήλειον εὐμέγεθες, ἔχον χάσμα κατάγειον, πρὸς τὴν ἄρκτον νενευκός· δι' οὗ μυθολογοῦσι τὸν Πλούτωνα μεθ' ἄρματος ἐπελθόντα, ποιήσασθαι τὴν ἀρπαγὴν τῆς Κόρης. Τὰ δὲ ἕα, καὶ τῶν ἄλλων ἀνθῶν τὰ παρεχόμενα τὴν εὐωδίαν, παραδόξως δι' ὄλου τοῦ ἐνιαυτοῦ παραμένειν θάλλοντα, καὶ τὴν ὄλην πρόσοψιν ἀνθηροῖν καὶ ἐπιτερεπῆ

παρεχόμενα. Μυθολογοῦσι δὲ μετὰ τῆς Κόρης τὰς τῆς ὁμοίας παρθενίας ἠξιωμένας Ἀθηναῖν τε καὶ Ἄρτεμιν συντρεφομένας συνάγειν μετ' αὐτῆς τὰ ἄνθη, καὶ κατασκευάζειν κοινῇ τῷ Διὶ πατρὶ τὸν τέπλον. Διὰ δὲ τὰς μετ' ἀλλήλων διατριβὰς τε καὶ ὁμιλίας, ἀπάσας στέρεξαι τὴν νῆσον ταύτην μάλιστα, καὶ λαθεῖν ἐκάστην αὐτῶν χώραν· τὴν μὲν Ἀθηναῖν, ἐν τοῖς περὶ τὴν Ἰμέραν μέρεσιν, ἐν οἷς τὰς μὲν Νύμφας χαριζομένας Ἀθηναῖ τὰς τῶν θεοῦν ὑδάτων ἀνεῖναι πηγὰς κατὰ τὴν Ἡρακλείους παρουσίαν, τοὺς δ' ἐγχωρίους πόλιν αὐτῇ καθιερωῦσαι καὶ χώραν τὴν ὀνομαζομένην μέχρι τοῦ νῦν Ἀθήναιον· τὴν δ' Ἄρτεμιν τὴν ἐν ταῖς Συρακούσαις νῆσον λαβεῖν παρὰ τῶν θεῶν, τὴν ἀπ' ἐκείνης Ὀρτυγίαν ὑπὸ τε τῶν χρησμῶν καὶ τῶν ἀνθρώπων ὀνομασθεῖσαν. Ὅμοίως δὲ καὶ κατὰ τὴν νῆσον ταύτην ἀνεῖναι τὰς Νύμφας ταύτας, χαριζομένας τῇ Ἀρτέμιδι, μεγίστην πηγὴν τὴν ὀνομαζομένην Ἀρέθουσαν. Ταύτην δ' οὐ μόνον κατὰ τοὺς ἀρχαίους χρόνους ἔχειν μεγάλους καὶ πολλοὺς ἰχθῦς, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν ἡμετέραν ἡλικίαν συμβαίνει διαμένειν τούτους, ἱεροὺς ὄντας καὶ ἀθίκτους ἀνθρώποις· ἐξ ὧν πολλοὶ τινῶν κατὰ τὰς πολεμικὰς περιστάσεις φαγόντων, παραδόξως ἐπεσήμηνε τὸ θεῖον, καὶ μεγάλας συμφοραῖς περιεβιάετο τοὺς τολμήσαντας προσεγγεῖν· περὶ ὧν ἀκριβοῦς ἀναγράφομεν ἐν τοῖς οἰκείοις χρόνοις.

(C. 4.) Proserpina, a Plutone abrepta, ad Orcum descendit prope fontem Cyane, ubi postea panegyrium quotannis celebrarunt Syracusani. Ceres, quaerens filiam, eos, qui benigne ipsam exce-

perant, muneribus frugum beavit: primum Siculos, secundum locum Athenienses: ab utrisque ob eam rem festa instituta.

4. Ὀμοίως δὲ ταῖς προειρημέναις δυσὶ θεαῖς καὶ τὴν Κόρην λαχεῖν τοὺς περὶ τὴν Ἐνναν λειμῶνας: πηγὴν δὲ μεγάλην αὐτῇ καθιερωθῆναι ἐν τῇ Συρακουσίᾳ τὴν ὀνομαζομένην Κυανὴν. Τὸν γὰρ Πλούτωνα μυθολογοῦσι τὴν ἄρπαγὴν ποιησάμενον, ἀτοκομίσαι τὴν Κόρην ἐφ' ἄρματος πλησίον τῶν Συρακουσῶν, καὶ τὴν γῆν ἀναρῶξάντα, αὐτὸν μετὰ τῆς ἄρπαγείσης δύναι καθ' ἄδου, πηγὴν δ' ἀνεῖναι τὴν ὀνομαζομένην Κυανὴν· πρὸς ἣ καὶ ἐνιαυτὸν οἱ Συρακοῦσιοι πανήγυριν ἐπιφανῆ συγκροτοῦσι, καὶ θύουσιν οἱ μὲν ἰδιῶται τὰ ἐλάτιω τῶν ἰερείων, δημοσίᾳ δὲ ταύρους βυθίζουσιν ἐν τῇ λίμνῃ, ταύτην τὴν θυσίαν καταδείξαντος Ἡρακλέους, καθ' ὅν καιρὸν τὰς Γηρυόνου βοῦς ἐλαύντων περιῆλθε πᾶσαν Σικελίαν. Μετὰ δὲ τὴν τῆς Κόρης ἄρπαγὴν μυθολογοῦσι τὴν Δήμητραν, μὴ δυναμένην εὐρεῖν τὴν θυγατέρα, λαμπάδας ἐκ τῶν κατὰ τὴν Αἴττην κρατήρων ἀναψαμένην, ἐπελθεῖν ἐπὶ πολλὰ μέρη τῆς οἰκουμένης· τῶν δ' ἀνθρώπων τοὺς μάλιστα ταύτην προςδεξαμένους εὐεργετῆσαι, τὸν τῶν πυρῶν καρπὸν ἀντιδωρησαμένην. Φιλανθρωπότατα δὲ τῶν Ἀθηναίων ὑποδεξαμένων τὴν θεὸν, πρῶτοις τούτοις μετὰ τοὺς Σικελιώτας δωρήσασθαι τὸν τῶν πυρῶν καρπὸν· ἀνθ' ὧν ὁ δῆμος οὗτος περιττότερον τῶν ἄλλων ἐτίμησαν τὴν θεὸν θυσίαις τ' ἐπιφανεστάταις, καὶ τοῖς ἐν Ἐλευσίῃ μυστηρίοις, ἃ διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῆς ἀρχαιότητος καὶ ἀγνείας ἐγένοντο πᾶσιν ἀνθρώποις περιβόητα. Παρὰ δὲ τῶν Ἀθηναίων

πολλοὶ μεταλαβόντες τῆς ἐκ τοῦ σίτου φιλανθρωπίας, καὶ τοῖς πλησιοχώροις μεταδιδόντες τοῦ σπέρματος, ἐπλήρωσαν πᾶσαν τὴν οἰκουμένην. Οἱ δὲ κατὰ τὴν Σικελίαν, διὰ τὴν τῆς Δήμητρος καὶ Κόρης πρὸς αὐτοὺς οἰκειότητα, πρῶτοι τῆς εὐρέσεως τοῦ σίτου μεταλαβόντες, ἑκατέρω τῶν θεῶν κατέδειξαν θυσίας καὶ πανηγύρεις, ἐπωνύμους αὐταῖς ποιήσαντες, καὶ τῷ χρόνῳ διασημήναντες τὰς δοθείσας δωρεάς. Τῆς μὲν γὰρ Κόρης τὴν καταγωγὴν ἐποίησαντο περὶ τὸν καιρὸν, ἐν ᾧ τὸν τοῦ σίτου καρπὸν τετελεσιουργησθαι συνέβαινε· καὶ ταύτην τὴν θυσίαν καὶ πανήγυριν μετὰ τούτων ἀγνείας καὶ σπουδῆς ἐπιτελοῦσιν, ὅση εἰκὸς ἐστὶ τοὺς τῇ κρατίστη δωρεᾷ προκριθέντας τῶν ἄλλων ἀνθρώπων, ἀποδιδόναι τὰς χάριτας. Τῆς δὲ Δήμητρος τὸν καιρὸν τῆς θυσίας προέκριναν, ἐν ᾧ τὴν ἀρχὴν ὁ σπόρος τοῦ σίτου λαμβάνει. Ἐπὶ δὲ ἡμέρας δέκα πανήγυριν ἄγουσιν ἐπώνυμον τῆς Θεοῦ ταύτης, τῇ τε λαμπρότητι τῆς παρασκευῆς μεγαλοπρεπεστάτην, καὶ τῇ διασκευῇ μιμούμενοι τὸν ἀρχαῖον βίον. Ἔθος δ' ἔστιν αὐτοῖς ἐν ταύταις ταῖς ἡμέραις αἰσχρολογεῖν κατὰ τὰς πρὸς ἀλλήλους ὁμιλίας, διὰ τὸ τὴν θεὸν ἐπὶ τῇ τῆς Κόρης ἀρπαγῇ λυπούμενην γελᾶσαι διὰ τὴν αἰσχρολογίαν.

(C. 5.) Raptus Proserpinae tum aliis poëtis cantatus, tum Carcino tragico. Ceresis alia et ampliora dona; quippe quae operas rusticas docuit, et leges promulgavit: unde θεσμοπόρος dicta.

5. Περὶ δὲ τῆς κατὰ τὴν Κόρη ἀρπαγῆς, ὅτε γέγονεν ὡς προειρήκαμεν, πολλοὶ μὲν τῶν ἀρχαίων συγγραφέων καὶ ποιητῶν μεμνησθηκόσι. Καρκίνος;

μὲν γὰρ ὁ τῶν τραγωδιῶν ποιητής, πλειοῶκις ἐ-
ταῖς Συρακούσαις παρεπιδεδημηκώς, καὶ τὴν τοῦ
ἐγχωρίων τεθεαμένος σπονδὴν περὶ τὰς θυσίας κα-
πανηγύρεις τῆς τε Δήμητρος καὶ Κόρης, κατεχώρισε
ἐν τοῖς ποιήμασι τοὺςδε τοὺς στίχους,

Λέγουσι Δήμητρος ποτ' ἕρρητον κόρην
Πλούτωνα κρυφίοις ἀρπάσαι βουλεύμασι,
Σῆναι τε γαίης εἰς μελαμφαιῆς μυχοῦς·
Πόθῳ δὲ μητέρ' ἠφανισμένης κόρης,
Μαστιγῇ ἐπελθεῖν πᾶσαν ἐν κίκλῳ χθόνα·
Καὶ γῆν μὲν Αἰτναίοισι Σικελίας πάροις
Πυρὸς γέμουσαν θείμασιν δυσεμβόλοις,
Πᾶσαν στενάξαι· πένθεισιν δὲ παρθένου
Σίτων ἄμοιρον διοτρεφῆς φθίνειν γένος·
Ὅθεν θεῶς τιμῶσιν εἰς τὰ νῦν ἔτι.

Οὐκ ἄξιον δὲ παραλιπεῖν τῆς θεοῦ ταυτῆς τὴν ὑπερ-
βολὴν τῆς εἰς τοὺς ἀνθρώπους εὐεργεσίας. Χωρὶς
γὰρ τῆς εὐρέσεως τοῦ σίτου τὴν τε κατεργασίαν
αὐτοῦ τοὺς ἀνθρώπους ἐδίδαξε, καὶ νόμους εἰσηγή-
σατο, καθ' οὓς δικαιοπραγεῖν εἰθίσθησαν· δι' ἣν
αἰτίαν φασὶν αὐτὴν Θεσμοφόρον ἐπονομασθῆναι.
Τούτων δὲ τῶν εὐρημάτων οὐκ ἂν τις ἐτέραν εὐεργε-
σίαν εὔροι μείζονα· καὶ γὰρ τὸ ζῆν, καὶ τὸ καλῶς
ζῆν περιέχουσι. Περὶ μὲν οὖν τῶν μυθολογουμένων
παρὰ τοῖς Σικελιώταις ἀρχαιοθεσόμεθα τοῖς ἑηθεῖσι.

C. 6. Insulae primi habitatores Sicani: de quorum origine
numm discrepant scriptores. noster indigenas eos pronuntiat.
Hic propter Aetnae eruptionem mutatis sedes successerunt ex
Italia Siculi. Denique Graeci novas misere colonias, quae cum
lingua Graecorum vitam cultiorem vulgaverunt.

6. Περὶ δὲ τῶν κατοικησάντων ἐν αὐτῇ πρώτων

Σικανῶν, ἐπειδὴ τινες τῶν συγγραφέων διαφωνοῦσιν, ἀναγκαῖόν ἐστι συντόμως εἰπεῖν. Φίλιστος μὲν γὰρ φησιν, ἐξ Ἰβηρίας αὐτοὺς ἀποικισθέντας κατοικῆσαι τὴν νῆσον, ἀπὸ τινος Σικανοῦ ποταμοῦ κατ' Ἰβηρίαν ὄντος τετευχότας ταύτης τῆς προσηγορίας. Τίμαιος δὲ τὴν ἄγροϊαν τούτου τοῦ συγγραφέως ἐλέγξας, ἀκριβῶς ἀποφαίνεται τούτους αὐτόχθονας εἶναι. Πολλὰς δὲ αὐτοῦ φέροντος ἀποδείξεις τῆς τούτων ἀρχαιότητος, οὐκ ἀναγκαῖον ἡγοῦμεθα περὶ τούτων διεξιέναι. Οἱ δ' οὖν Σικανοὶ τὸ παλαιὸν κωμηδὸν ᾤκουν, ἐπὶ τῶν ὄχυρωτάτων λόφων τὰς πόλεις κατασκευάζοντες διὰ τοὺς ληστὰς· οὐ γὰρ ἦσαν ὑπὸ μίαν ἡγεμονίαν βασιλέως τειραγμένοι, κατὰ πόλιν δὲ ἐκάστην εἰς ἣν ὁ δυναστεύων. Καὶ τὸ μὲν πρῶτον, ἅπασαν τὴν νῆσον κατῴκουν, καὶ τὴν χώραν ἐργαζόμενοι τὰς τροφὰς εἶχον· ὕστερον δὲ τῆς Αἰτίας ἐν πλείοσι τόποις ἀναφυσήματα πυρὸς ἀνιείσης, καὶ πολλοῦ κατὰ τὴν χώραν ὕακος ἐκχυθέντος, συνέβη φθαρῆναι τῆς γῆς ἐπὶ πολὺν τόπον· ἐπ' ἔτη δὲ πλείω τοῦ πυρὸς ἐπινεμομένου πολλὴν χώραν, φοβηθέντες, τὰ μὲν πρὸς ἑὸ κεκλιμένα τῆς Σικελίας ἐξέλιπον, εἰς δὲ τὰ πρὸς δυσμὰς νεύοντα μετόικησαν. Τὸ τελευταῖον πολλὰς γενεαῖς ὕστερον ἐκ τῆς Ἰταλίας τὸ τῶν Σικελῶν ἔθνος πανδημεὶ περαιωθὲν εἰς τὴν Σικελίαν, τὴν ὑπὸ τῶν Σικανῶν ἐκλειφθεῖσαν χώραν κατῴκησαν. Μετὰ δὲ τῇ πλεονεξίᾳ προβαιόντων τῶν Σικελῶν, καὶ τὴν ὁμοιον πορθούντων, ἐγένοντο πόλεμοι πλεονάκεις αὐτοῖς πρὸς τοὺς Σικανούς, ἕως συνθήκας ποιησάμενοι

συμφώνους, ὄρους ἔθεντο τῆς χώρας· περὶ ὧν τὰ κατὰ μέρος ἐν τοῖς οἰκείοις χρόνοις ἀναγράφομεν. Ἰσταται δ' ἀποικίαι τῶν Ἑλλήνων ἐγένοντο κατὰ τὴν Σικελίαν ἀξιόλογοι, καὶ πόλεις παρὰ θάλασσαν ἐκτίσθησαν. Ἀναμιγνύμενοι δ' ἄλλήλοις, καὶ διὰ πλῆθος τῶν καταπλεόντων Ἑλλήνων, τὴν τε διάλεκτον αὐτῶν ἔμαθον, καὶ ταῖς ἀγωγαῖς συντραφέντες, τὸ τελευταῖον τὴν βίβρινον διάλεκτον ἅμα καὶ τὴν προσηγορίαν ἠλλάξαντο, Σικελιωτὰι προσγορευθέντες.

(C. 7.) Insulae Aeolides septem: Strongyle, Eubonymus, Didyme, Phoenicusa, Ericusa, Vulcania, Lipara. Eorum situs et incendia. A Liparo primum, dein ab Aeolo cultae, ab utroque nomen acceperunt. Aeolus, Lipari gener, humanitate sua, quam et Vlixes expertus est, rei nauticae studio et pietate in deos excellens. Eius in Italiam reditus et vitae finis.

7. Ἡμεῖς δὲ περὶ τούτων ἀρκούντως εἰρηκότες, μεταβιβάσομεν τὸν λόγον ἐπὶ τὰς ὀνομαζόμενας Αἰολίδας. Αὗται δ' εἰσὶ τὸν μὲν ἀριθμὸν ἑπτὰ, προσηγορίας δὲ ἔχουσι ταύτας, Στρογγύλη, καὶ Εὐώνυμος, ἔτι δὲ Διδύμη καὶ Φοινικώδης καὶ Ἐρικώδης, πρὸς δὲ τούτοις Ἱερὰ Ἡφαίστου καὶ Λιπάρα, καθ' ἣν ὀμώνυμος πόλις καθίδρυται. Κεῖνται δ' αὗται μεταξὺ Σικελίας καὶ Ἰταλίας ἐπ' εὐθείας ἀπὸ πορθμοῦ καὶ τῆς πρὸς ἑὸ πρὸς τὴν δύσιν. Ἀπέχουσι δὲ τῆς Σικελίας ὡς ἑκατὸν πενήτηκοντα σταδίους, καὶ τὸ μέγεθος εἰσὶν ἄλληλαις παραπλήσιαι. Ἡ δὲ μεγίστη αὐτῶν ἐστὶ τὴν περιμετρον σταδίων ὡς ἑκατὸν πενήτηκοντα. Αὗται δὲ πᾶσαι πρὸς ἐσχέκασιν ἀναφυσήματα μεγάλα, ὧν κρατῆρες οἱ γεγεννημένοι, καὶ τὰ στόμια μέχρι τοῦ

νῦν εἰσὶ φανερά. Ἐν δὲ τῇ Στρογγύλῃ καὶ τῇ Ἰερῇ
 μέχρι τοῦ νῦν ἐκ τῶν χασμάτων ἐκπίπτει πνεύματος
 μέγεθος, καὶ βρόμος ἐξαισίος· ἐκφυσᾶται δὲ καὶ
 ἄμμος, καὶ λίθων διαπύρων πλήθος, καθάπερ ἐστὶν
 ὄρα̃ν καὶ περὶ τὴν Αἴτην γινόμενον. Λέγουσι γάρ
 τινες ἐκ τούτων τῶν νήσων ὑπονόμους εἶναι κατὰ
 γῆς μέχρι τῆς Αἴτης, καὶ τοῖς ἐπ' ἄμφοτερα στο-
 μίοις συνημμένους· διὸ καὶ κατὰ τὸ πλεῖστον ἐναλ-
 λάξ καίεσθαι τοὺς ἐν ταύταις ταῖς νήσοις κρατῆρας
 τῶν κατὰ τὴν Αἴτην. Φασὶ δὲ τὰς Αἰόλου νήσους
 τὸ μὲν παλαιὸν ἐρήμους γεγονέναι, μετὰ δὲ ταῦτα
 τὸν ὀνομαζόμενον Λιπαρὸν Αὔσονος ὄντα τοῦ
 βασιλέως υἱόν, ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν καταστασιασθῆναι·
 κυριεύσαντα δὲ νεῶν μακρῶν καὶ στρατιωτῶν, ἐκ
 τῆς Ἰταλίας φυγεῖν εἰς τὴν ἀπὸ τούτου Λιπάραν
 ὀνομασθεῖσαν· ἐν ταύτῃ δὲ τὴν ἐπώνυμον αὐτοῦ
 πόλιν κτίσαι, καὶ τὰς ἄλλας νήσους τὰς προειρημένας
 γεωργῆσαι. Τούτου δὲ γεγηρακέντος, Αἰόλον τὸν
 Ἰππότου μετὰ τινων παραβαλόντα εἰς τὴν Λιπάραν,
 τὴν τοῦ Λιπαροῦ γῆμαι θυγατέρα Κυάνην· καὶ
 τοὺς λαοὺς κοινῇ μετὰ τῶν ἐγχωρίων πολιτεύεσθαι
 ποιήσας, ἐβασίλευσε τῆς νήσου. Τῷ δὲ Λιπαρῷ
 τῆς Ἰταλίας ἐπιθυμοῦντι, συγκατεσκεύασεν αὐτῷ
 τοὺς περὶ τὸ Σὺρῶεντιον τόπους· ὅπου βασιλεύσας
 καὶ μεγάλης ἀποδοχῆς τυχών, ἐτελεύτησε· ταφῆς δὲ
 μεγαλοπρεπῆς, τιμῶν ἔτιχεν ἡρωϊκῶν παρὰ τοῖς
 ἐγχωρίοις. Ὁ δὲ Αἰόλος οὗτός ἐστι, πρὸς ὃν μυθο-
 λογοῦσι τὸν Ὀδυσσεά κατὰ τὴν πλάνην ἀφικέσθαι
 Γενέσθαι δ' αὐτὸν φασιν εὐσεβῆ καὶ δίκαιον, ἔτ

δὲ καὶ πρὸς τοὺς ξένους φιλόανθρωπον· πρὸς δὲ τούτοις τὴν τῶν ἰστίων χρεῖαν τοῖς ναυτικοῖς ἐπιεσηγήσασθαι· καὶ ἀπὸ τῆς τοῦ πυρὸς προσημασίας παρατετηρηκότα, προλέγειν τοῖς ἐγχωρίοις ἀνέμους εὐστόχως· ἐξ οὗ ταμίαν αὐτὸν εἶναι τῶν ἀνέμων ὁ μῦθος ἀνέδειξε· διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῆς εὐσεβείας, φίλον τῶν θεῶν ὀνομασθῆναι.

(C. 8.) Aeolidarum nomina et regna in Italia et Sicilia. Omnes paternarum et virtutum acmuli, et laudum consortes.

8. Τοῦ δ' Αἰόλου υἱοὺς γενέσθαι τὸν ἀριθμὸν ἕξ· Ἀστυόχον καὶ Ξοῦθον, καὶ Ἀνδροκλία, πρὸς δὲ τούτοις Φεραίμονα, Ἰόκαστον καὶ Ἀγάθυρον· πάντας δὲ τούτους διὰ τε τὴν τοῦ πατρὸς δόξαν, καὶ διὰ τὰς ἀρετὰς μεγάλης ἀποδοχῆς τυχεῖν. Τούτων δὲ Ἰόκαστος μὲν τῆς Ἰταλίας ἀντεχόμενος, ἐβασίλευσε τῆς παραλίας μέχρι τῶν κατὰ τὸ Ῥήγιον τόπων· Φεραίμων δὲ καὶ Ἀνδροκλῆς ἐδυνάστευσαν τῆς Σικελίας ἀπὸ τοῦ πορθμοῦ μέχρι τῶν κατὰ τὸ Λιλύβαιον τόπων. Ταύτης δὲ τῆς χώρας τὰ μὲν πρὸς ἑὼ κεκλιμένα μέρη κατοικοῦν Σικελοί, τὰ δὲ πρὸς δυσμὰς Σικανοί. Ταῦτα δὲ τὰ ἔθνη πρὸς ἄλληλα διεφέροντο· τοῖς δ' Αἰόλου παισὶ τοῖς προειρημένοις ἐκουσίως ὑπήκουον, διὰ τε τὴν τοῦ πατρὸς Αἰόλου διαβεβημένην εὐσεβείαν, καὶ διὰ τὴν αὐτῶν ἐκείνων ἐπιείκειαν. Ἐβασίλευσε δὲ καὶ Ξοῦθος τῆς περὶ τοὺς Λεοντίνους χώρας, ἣτις ἀπ' ἐκείνου μέχρι τοῦ νῦν χρόνου Ξουθία προσαγορεύεται. Ἀγάθυρος δὲ βασιλεύσας τῆς νῦν ὀνομαζομένης Ἀγαθυρνίτιδος χώρας, ἔκτισε πόλιν τὴν

ἀπ' αὐτοῦ κληθεῖσαν Ἀγάθυρον. Ἀστυνοχος δὲ τῆς Λιπάρας ἔσχε τὴν ἡγεμονίαν. Πάντες δὲ οὗτοι μιμησάμενοι τὴν τοῦ πατρὸς εὐσέβειάν τε καὶ δικαιοσύνην, μεγάλης ἐτύγχανον ἀποδοχῆς. Ἐπὶ πολλὰς δὲ γενεὰς τῶν ἐγγόνων διαδεχομένων τὰς δυναστείας, τὸ τελευταῖον οἱ ἀπ' Αἰόλου γεγονότες βασιλεῖς κατὰ τὴν Σικελίαν διελύθησαν.

(C. 9.) His extinctis, Sicali ad optimates deferunt rerum summam, Sicani de ea disceptant. Tum novi insularum coloni, Cnidii et Rhodii: qui duce Pentathlo in Siciliam transvecti (Ol. L. 578 ante Chr. 173. V. C.), Selinuntis que adversus Egestanos frustra auxiliati, postquam domum reverti per Tyrrhenum mare constituerant, a Liparensibus benigne excipiuntur, inique cum iis societate Tyrrhenos bellant, Liparam deinde metropolin, postremo cunctas insulas vigesimo quoque anno inter se disperunt. Iidem, Heliascorum victores, spoliis Delphos locupletant.

9. Μετὰ δὲ ταῦτα οἱ μὲν Σικελοὶ τοῖς ἀρίστοις τῶν ἀνδρῶν τὰς ἡγεμονίας ἐνεχειρίζον· οἱ δὲ Σικανοὶ περὶ τῆς δυναστείας διαφερόμενοι πρὸς ἀλλήλους, ἐπολέμουν ἐπὶ πολλοὺς χρόνους. Μετὰ δὲ ταῦτα πολλοῖς ἔτεσιν ὕστερον, πάλιν τῶν νήσων ἐξερημυμένων ἀεὶ καὶ μᾶλλον, Κνίδιοί τινες καὶ Ῥόδιοι δεσραρεστήσαντες τῇ βαρῦτητι τῶν κατὰ τὴν Ἀσίαν βασιλέων, ἔγνωσαν ἀποικίαν ἐκπέμπειν. Διόπερ προστησάμενοι σφῶν αὐτῶν ἡγεμόνα Πένταθλον τὸν Κνίδιον, ὃς ἦν ἀναφέρων τὸ γένος εἰς Ἴππότην τὸν ἀφ' Ἡρακλέους γεγονότα, κατὰ τὴν πεντηκοστὴν Ὀλυμπιάδα, ἣν ἐνίκα στάδιον Ἐπιτελίδας ὁ Λάκων· οἱ δ' οὖν περὶ τὸν Πένταθλον πλεύσαντες τῆς Σικελίας εἰς τοὺς κατὰ τὸ Αἰλύβαιον τόπους, κατέλαβον Ἐγεσταίους καὶ Σελινουντίους διαπολεμοῦντας πρὸς ἀλλήλους· πεισθέντες δὲ τοῖς Σελινουντίοις συμ-

μαχεῖν, πολλοὺς ἀπέβαλον κατὰ τὴν μάχην, ἐν οἷς ἦν καὶ αὐτὸς ὁ Πένταθλος. Διότι οἱ περιλειφθέντες, ἐπειδὴ κατεπολεμήθησαν οἱ Σελινούντιοι, διέγνωνσαν ἀπιέναι πάλιν ἐπ' οἴκου. Ἐλόμενοι δ' ἡγεμόνας τοὺς οἰκείους τοῦ Πεντάθλου, Γόργον καὶ Θέστορα καὶ Ἐπιθερσίδην, ἀπέπλεον διὰ τοῦ Τυρρῶνικοῦ πελάγους. Προςπλευσάντων δ' αὐτῶν τῇ Λιπάρᾳ, καὶ φιλοφρόνως ἀποδοχῆς τυχόντων, ἐτείσθησαν κοινῇ μετὰ τῶν ἐγχωρίων κατοικῆσαι τὴν Λιπάραν, ὄντων τῶν ἀπ' Αἰόλου περιλειμμένων ὡς πεντακοσίων. Ὅσπερον δὲ τῶν Τυρρῶνων ληστευόντων κατὰ θάλασσαν, πολεμοῦμενοι κατεσκεύασαν τὸ ναυτικόν· καὶ διελόμενοι σφᾶς αὐτοὺς, οἱ μὲν ἐγεώργουν τὰς νήσους, κοινὰς ποιήσαντες, οἱ δὲ πρὸς τοὺς ληστὰς ἀντετάττοντο· καὶ τὰς οὐσίας δὲ κοινὰς ποιησάμενοι, καὶ ζῶντες κατὰ συσσίτια, διετέλεσαν ἐπὶ τινὰς χρόνους κοινωνικῶς βιοῦντες. Ὅσπερον δὲ τὴν μὲν Λιπάραν, καθ' ἣν καὶ ἡ πόλις ἦν, διενείμαντο, τὰς δὲ ἄλλας ἐγεώργουν κοινῇ. Τὸ δὲ τελευταῖον πάσας τὰς νήσους εἰς εἴκοσι ἔτη διελόμενοι, πάλιν κληρουχοῦσιν, ὅταν ὁ χρόνος οὗτος διέλθῃ. Μετὰ δὲ ταῦτα πολλαῖς ναυμαχίαις ἐνίκησαν τοὺς Τυρρῶνοὺς, καὶ ἀπὸ τῶν λαφύρων πλεονάκις ἀξιολόγους δεκάτας ἀνέθεσαν εἰς Δελφοὺς.

(C. 10.) Liparensium civitas insequentis temporibus incrementa cepit portus opportunitate, thermarum salubritate, aluminis copia cuius monopolium habuit haec insula, parva quidem, sed frugum feracissima.

10 Λείπεται δ' ἡμῖν περὶ τῆς τῶν Λιπαρῶν

πόλεως τὰς αἰτίας ἀποδοῦναι, δι' ἃς ἐν τοῖς ὕστερον
 χρόνοις ἔλαβεν αὐξήσιν οὐ μόνον πρὸς εὐδαιμονίαν,
 ἀλλὰ καὶ πρὸς δόξαν. Αὕτη γὰρ λιμέσι τε καλοῖς
 ἐπὶ τῆς φύσεως κεκόσμηται, καὶ θερμοῖς ὕδασι τοῖς
 διαβεβροημένοις. Οὐ μόνον γὰρ πρὸς ὑγίειαν τῶν
 νοσοῦντων τὰ κατ' αὐτὴν λουτρά πολλά συμβάλλεται,
 ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν τῶν θερμοῶν ὑδάτων ἰδιότητα
 παρέχεται τέρψιν καὶ ἀπόλαυσιν οὐ τὴν τυχοῦσαν.
 Διόπερ πολλοὶ τῶν κατὰ τὴν Σικελίαν ὑπὸ νόσων
 ἰδιοτρόπων ἐνοχλούμενοι, κατατιῶσιν εἰς αὐτήν,
 καὶ τοῖς λουτροῖς χρώμενοι, παραδόξως ὑγιεῖς
 καθίστανται. Ἔχει δ' ἡ νῆσος αὕτη τὰ διαβε-
 βροημένα μέταλλα τῆς στυπτηρίας, ἐξ ἧς λαμβά-
 νουσιν οἱ Λιπαραιῶι καὶ Ῥωμαῖοι μεγάλας προσόδους.
 Οὐδαμοῦ γὰρ τῆς οἰκουμένης τῆς στυπτηρίας
 γινομένης, καὶ πολλὴν χρεῖαν παρεχομένης, εἰκότως,
 μονοπώλιον ἔχοντες, καὶ τὰς τιμὰς ἀναβιβάζοντες,
 πλῆθος χρημάτων λαμβάνουσιν ἄπιστον. Ἐν μόνῃ
 γὰρ τῇ νήσῳ Μήλῳ φύεται μικρὰ τις στυπτηρία,
 μὴ δυναμένη διαρκεῖν πολλαῖς πόλεσιν. Ἔστι δέ
 καὶ ἡ νῆσος τῶν Λιπαραιῶν μικρὰ μὲν τὸ μέγεθος,
 καρποφόρος δὲ ἱκανῶς, καὶ τὰ πρὸς ἀνθρώπων
 τροφήν ἔχουσα διαφερόντως. Καὶ γὰρ ἰχθύων
 παντοδαπῶν παρέχεται πλῆθος τοῖς κατοικοῦσι,
 καὶ τῶν ἀκροδρόων τὰ μάλιστα δυνάμενα παρέχε-
 σθαι τὴν ἐκ τῆς ἀπολαύσεως ἡδονήν. Καὶ περὶ μὲν
 Λιπάρας καὶ τῶν ἄλλων τῶν Αἰόλου νήσων καλον-
 μένων ἀρκεσθησόμεθα τοῖς ἑσθραῖσι.

(C. 11.) Osteodes s. ossium insula, inculta illa et deserta. Eius situs. Nomen inditum a supplicio, quod Carthaginenses aliquando de improbis mercenariis sumpserunt.

11. Μετὰ δὲ τὴν Λιπάραν, εἰς τὸ πρὸς διςμῆς μέρος, νῆσός ἐστι πελαγία, μικρὰ μὲν τὸ μέγεθος, ἔρημος δὲ καὶ διὰ τινὰ περίπετειαν Ὀστεώδης ὀνομαζομένη. Καθ' ὃν γὰρ καιρὸν Καρχηδόνιοι πρὸς Συρακουσίους διαπολεμοῦντες πολλοὺς καὶ μεγάλους πολέμους, δυνάμεις εἶχον ἀξιολόγους, πεζικὰς τε καὶ ναυτικὰς, περὶ δὲ τούτους τοὺς καιροὺς μισθοφόροι ὄντων παρ' αὐτοῖς πολλῶν καὶ παντοδαπῶν τοῖς ἔθνεσιν, οὗτοι δὲ ταραχώδεις ὄντες, καὶ πολλὰς καὶ μεγάλας στάσεις εἰωθότες ποιῆσθαι, (καὶ μάλιστα ὅταν τοὺς μισθοὺς εὐκαιρῶς μὴ λαμβάνωσιν,) ἐχρήσαντο καὶ τότε τῇ συνήθει ἠαδιουργίᾳ τε καὶ τόλμῃ. Ὅντες γὰρ τὸν ἀριθμὸν ὡς ἑξακισχίλιοι καὶ τοὺς μισθοὺς οὐκ ἀπολαμβάνοντες, τὸ μὲν πρῶτον συντρέχοντες κατεβίων τῶν στρατηγῶν ἐκείνων δὲ ἀπορομένων χρημάτων, καὶ πολλάκις ἀναβαλλομένων τὰς ἀποδόσεις, ἠπέλουν τοῖς ὅπλοις ἀμυνεῖσθαι τοὺς Καρχηδονίους, καὶ τὰς χεῖρας προσέφερον τοῖς ἡγεμόσι. Τῆς δὲ γερουσίας ἐγκαλοῦσης, καὶ τῆς διαφορᾶς αἰεὶ μᾶλλον ἐκκαιομένης, ἡ μὲν γερουσία τοῖς στρατηγοῖς ἐν ἀποφύγητι προσέταξεν ἀφανίσαι πάντας τοὺς ἐγκαλουμένους· οἱ δὲ λαβόντες τὰς ἐντολὰς, καὶ τοὺς μισθοφόρους ἐμβιβῆσαντες εἰς τὰς ναῦς, ἐξέπλευσαν ὡς ἐπὶ τινὰ πολεμικὴν χρεῖαν. Προσπλεύσαντες δὲ τῇ προειρημένη νήσῳ, καὶ πάντας τοὺς μισθοφόρους ἀποβιβάσαντες εἰς αὐτήν, ἀπέπλευσαν, καταλιπόντες ἐν

αὐτῇ τοὺς ἐγκαλουμένους Οἱ δὲ μισθοφόροι περιω-
 γεῖς ὄντες τῇ περιστάσει, καὶ μὴ δυνάμενοι τοὺς Καρ-
 χηδοσίους ἀμύνασθαι, λιμῶ διεφθάρησαν. Ἐν νῆσῳ
 δὲ μικρῇ τοσοῦτων σωμάτων [αἰχμαλώτων] τελευτη-
 σάντων, συνέβη τὸν τόπον ὀλίγον ὄντα πληρωθῆναι
 τῶν ὀστέων· ἀφ' ἧς αἰτίας ἡ νῆσος ἔτυχε ταύτης τῆς
 προσηγορίας. Οἱ μὲν οὖν μισθοφόροι τοῦτον τὸν
 τρόπον πυρανομηθέντες, τῆς μεγίστης συμφορᾶς
 ἔτυχον, ἐνδεία τροφῆς διαφθαρέντες.

(C. 12.) Tres insulae a meridionali Siciliae parte: Melite, quae
 portuum commoditati Phoenicum commercia, his opes, artificia,
 famam debet; Gaulus et Cercina (Corcyra,) utraque portubus
 praestans et frequentata.

12. Ἡμεῖς δ' ἐπεὶ τὰ περὶ τὰς Αἰολίδας νήσους
 διήλθομεν, ἐν μέρει τὰς ἐκ θατέρου μέρους κειμένας
 νήσους ἀναγραφῆς ἀξιώσομεν. Τῆς γὰρ Σικελίας ἐκ
 τοῦ κατὰ μεσημβρίαν μέρους νῆσοι τρεῖς πρόκεινται
 πελάγιοι· καὶ τούτων ἐκάστη πόλιν ἔχει καὶ λιμέ-
 νας δυνάμενος τοῖς χειμαζομένοις σκάφεισι παρέχε-
 σθαι τὴν ἀσφάλειαν. Καὶ πρώτη μὲν ἐστὶν ἡ προσ-
 αγορευομένη Μελίτη, τῶν Συρακοσῶν ἀπέχουσα
 στάδια ὡς ὀκτακόσια, καὶ λιμένας ἔχει πολλοὺς καὶ
 διαφόρους ταῖς εὐχρηστίας· τοὺς δὲ κατοικοῦντας
 ταῖς οὐσίαις εὐδαίμονας. Τεχνίτας τε γὰρ ἔχει παν-
 τοδαποὺς ταῖς ἐργασίαις, κρατίστους δὲ τοὺς ὀθύγια
 ποιοῦντας τῇ τε λεπτότητι καὶ τῇ μαλακότητι δια-
 πρεπῆ· τὰς τε οἰκίσεις ἀξιολόγους καὶ κατεσκευα-
 σμένας φιλοτίμως γείσσοις καὶ κοιῶμασι περιπτό-
 τερον. Ἔστι δὲ ἡ νῆσος αὕτη Φοινίκων ἄποικος, οἱ
 ταῖς ἐμπορίαις διατείνοντες μέχρι τοῦ κατὰ τὴν δι-

σιν ὠκεανοῦ, καταφυγὴν εἶχον ταύτην, εὐλίμενον οὖσαν, καὶ κειμένην πελαγίαν· δι' ἣν αἰτίαν οἱ κατοικοῦντες αὐτήν, εὐχρηστούμενοι κατὰ πολλὰ δια-
τοὺς ἐμπόρους, ταχὺ τοῖς τε βίοις ἀνέδραμον, καὶ ταῖς δόξαις ηὐξήθησαν. Μετὰ δὲ ταύτην τὴν νῆσόν ἐστιν ἑτέρα τὴν μὲν προσηγορίαν ἔχουσα Γαῦλος, πε-
λαγία δὲ καὶ λιμέσιν εὐκαίροις κεκοσμημένη, Φοινί-
κων ἄποικος. Ἐξῆς δ' ἔστι Κέρκινα, πρὸς τὴν Λι-
βίην γενευκυῖα, πόλιν ἔχουσα σύμμετρον, καὶ λιμέ-
νας εὐχρηστοτάτους, οὐ μόνον ταῖς ἐμπόροις ἀλλὰ
καὶ ταῖς μακραῖς ναυσὶν εὐθειοῦντας. Ἐπεὶ δὲ περὶ
τῶν κατὰ τὴν μεσημβρίαν νήσων εἰρήκαμεν, ἐπάνι-
μεν πάλιν ἐπὶ τὰς ἐξῆς τῆς Λιπάρου νήσους, τὰς κει-
μένας κατὰ τὸ Τυρρῶνικὸν καλούμενον πέλαγος.

(C. 13.) Insulae in mari Tyrrheno sitae. Prima Aethalia, a fu-
liginis copia sic appellata: ferax illa ferri, quod ex siderite eli-
quatur, ideoque mercatura celebris. Sequitur Cyrnos, Romanis
Corsica. Eius situs, urbes, proventus. Probata mancipia Corsica.

13. Τῆς γὰρ Τυρρῶνίας κατὰ τὴν ὀνομαζομένην
πόλιν Ποπλώνιον νῆσός ἐστιν, ἣν ὀνομάζουσιν Αἰ-
θαλίαν. Αὕτη δὲ τῆς [Λιπάρου] παραλίας ἀπέχουσα
σταδίους ὡς ἑκατόν, τὴν μὲν προσηγορίαν εἴληφεν
ἀπὸ τοῦ πλήθους τοῦ κατ' αὐτὴν αἰθάλου. Πέτραν
γὰρ ἔχει πολλὴν σιδηροῦτιν, ἣν τέμνουσιν εἰς τὴν χω-
ρείαν καὶ κατασκευὴν τοῦ σιδήρου, πολλὴν ἔχοντες
τοῦ μεταλλοῦ δαψύλειαν. Οἱ γὰρ ταῖς ἐργασίαις
προσεδρεύοντες, κόπτουσι τὴν πέτραν, καὶ τοὺς τμη-
θέντας λίθους καίουσιν ἔν τισι φιλοτέχνοις καμί-
νοις· ἐν δὲ ταύταις τῶ πλήθει τοῦ πυρὸς τήκοντες
τοῖς λίθους, καταμερίζουσιν εἰς μεγέθη σύμμετρα,

παραπλήσια ταῖς ἰδέαις μεγάλοις σπόγγοις. Ταῦτα συναγοράζοντες ἔμποροι καὶ μεταβαλλόμενοι, κομίζουσιν εἰς τε Δικαιορχίαν καὶ εἰς τὰ ἄλλα ἔμπορῳ. Ταῦτα δὲ τὰ φορτία τινὲς ὠνούμενοι, καὶ τεχνιτῶν χαλκῶν πλήθος ἄθροίζοντες κατεργάζονται, καὶ ποιοῦσι σιδήρου πλάσματα παντοδαπά. Τούτων δὲ τὰ μὲν εἰς ὀρνέων τύπους χαλκεύουσι, τὰ δὲ πρὸς δικελλῶν καὶ δρεπανῶν καὶ τῶν ἄλλων ἐργαλείων εὐθέτους τύπους φιλοτεχνοῦσιν· ὧν κομιζομένων ὑπὸ τῶν ἐμπόρων εἰς πάντα τόπον, πολλὰ μέρη τῆς οἰκουμένης μεταλαμβάνει τῆς ἐκ τούτων εὐχρηστίας. Μετὰ δὲ τὴν Αἰθάλιαν νῆσός ἐστιν ἀπέχουσα μὲν ταύτης ὡς τριακοσίουσιν σταδίους, ὀνομάζεται δὲ ὑπὸ μὲν τῶν Ἑλλήνων Κύρνος, ὑπὸ δὲ Ῥωμαίων καὶ τῶν ἐγχωρίων Κόρσικα. Αὕτη δὲ ἡ νῆσος εὐπροσόρμιστος οὖσα, κάλλιστον ἔχει λιμένα τὸν ὀνομαζόμενον Συρακούσιον. Ἐπάρχουσι δ' ἐν αὐτῇ καὶ πόλεις ἀξιόλογοι δύο, καὶ τούτων ἡ μὲν Κάλαρις, ἡ δὲ Νίκαια προσαγορεύεται. Τούτων δὲ τὴν μὲν Κάλαριν Φωκαεῖς ἔκτισαν, καὶ χρόνον τινὰ κατοικήσαντες, ὑπὸ Τυρρῶντων ἐξεβλήθησαν ἐκ τῆς νήσου. Τὴν δὲ Νίκαιαν ἔκτισαν Τυρρῶνοι θάλαττοκρατοῦντες, καὶ τὰς κατὰ τὴν Τυρρῶντιαν κειμένας νήσους ἰδιοποιούμενοι· ἐπὶ δὲ τινὰς χρόνους τῶν ἐν τῇ Κύρνω πόλεων κυριεύοντες, ἐλάμβανον παρὰ τῶν ἐγχωρίων φόρους, ῥητήνην, καὶ κηρόν, καὶ μέλι, φυομένων τούτων δαψιλῶν ἐν τῇ νήσῳ. Τὰ δὲ ἀνδράποδα τὰ Κύρνια διαφέρειν δοκεῖ τῶν ἄλλων δούλων εἰς τὰς κατὰ τὸν βίον χρείας, φυσικῆς ταύτης τῆς ἰδιότητος παρακολοῦ.

θούσης. ἼΙ δ' ὅλη νῆσος εὐμεγέθης οἶσα, πολλή τῆς χώρας ὄρεινὴν ἔχει, πεπυκασμένην δρυμοῖς συτεχέσι, καὶ ποταμοῖς διαρρόεομένην μικροῖς.

(C. 14.) Incolarum Cyni simplex victus, ingenia placidissima. Mariti puerperarum miram vicem gerunt. Sermo barbarus: incolarum numerus.

14. Οἱ δ' ἐγχώριοι τροφαῖς μὲν χρῶνται γάλακτι καὶ μέλιτι καὶ κρέασι, δαψιλῶς πάντα ταῦτα παρεχομένης τῆς χώρας· τὰ δὲ πρὸς ἀλλήλους βιοῦσιν ἐπεικῶς καὶ δικαίως, παρὰ πάντας σχεδὸν τοῖς ἄλλοις βαρβάροις. Τὰ τε γὰρ κατὰ τὴν ὄρεινὴν ἐν τοῖς δένδροισιν εὐρισκόμενα κηρία τῶν πρώτων ἐυρισκόντων ἔστι, μηδεὸς ἀμφισβητοῦντος· τὰ τε πρόβιατα σημεῖοις διειλημμένα, κἂν μηδεὶς φυλάττη, σώζεται τοῖς κερτημένοις· ἐν τε τοῖς ἄλλαις ταῖς ἐν βίῳ κατὰ μέρος οἰκονομίαις θαυμαστῶς προτιμῶσι τὸ δικαιοπραγεῖν. Παραδοξότατον δ' ἔστι παρ' αὐτοῖς τὸ γινόμενον κατὰ τὰς τῶν τέκνων γενέσεις. Ὅταν γὰρ ἡ γυνὴ τέκνη, ταύτης μὲν οὐδεμία γίνεται περὶ τὴν λοχείαν ἐπιμέλεια· ὁ δ' ἀνήρ αὐτῆς ἀναπεσὼν ὡς νοσῶν, λοχεύεται τακτὰς ἡμέρας, ὡς τοῦ σώματος αὐτῷ κακοπαθοῦντος. Φύεται δὲ κατὰ τὴν νῆσον ταύτην καὶ πύξος πλείστη καὶ διάφορος, δι' ἣν καὶ τὸ μέλι τὸ γινόμενον ἐν αὐτῇ παντελῶς γίνεται πικρόν. Κατοικοῦσι δ' αὐτὴν βάρβαροι, τὴν διάλεκτον ἔχοντες ἐξηλλαγμένην καὶ δυσκατανόητον τὸν δὲ ἀριθμὸν ὑπάρχουσιν ὑπὲρ τοὺς τρισμυρίους.

(C. 15.) Proxima est Sardinia. In eam ducta Thespiadarum aliorumque colonia ab Iolao, a quo et incolis nomen, et multa praeclare instituta remanserunt. Libertatem Sardonum, oraculo sanctam, ab externo hoste natura ipsa defendit. Iolao, constituta co-

onia, rediit in Graeciam: Thespiadae, in Italiam tandem expulsi, Cumas occuparunt.

15. Ἐχομένη δὲ ταύτης νῆσός ἐστιν ἡ προσαγορευομένη Σαρδῶ, τῷ μὲν μεγέθει παραπλήσιος τῇ Σικελίᾳ, κατοικουμένη δὲ ὑπὸ βαρβάρων τῶν ὀνομαζομένων Ἰολαίων, οὓς νομίζουσιν ἀπογόνους εἶναι τῶν μετ' Ἰολίου καὶ τῶν Θεσπιάδων [, ὄντων αὐτῶν πολλῶν ἐκ τῶν] κατοικησάντων. Κατὰ γὰρ τοὺς χρόνους, ἐν οἷς Ἡρακλῆς τοὺς διαβεβημένους ἄθλους ἐτέλει, παίδων ὄντων αὐτῷ πολλῶν ἐκ τῶν Θεσπίου θυγατέρων, τούτους Ἡρακλῆς κατὰ τινα χρησμόν ἐξαπέστειλεν εἰς Σαρδῶ, καὶ μετ' αὐτῶν δύναμιν ἀξιόλογον Ἑλλήνων τε καὶ βαρβάρων ἐπὶ τὴν ἀποικίαν. Ταύτης δὲ προσεστηκώς Ἰόλαος ὁ ἀδελφιδοῦς Ἡρακλείους, καταλαβόμενος ἤκτισεν ἐν αὐτῇ πόλεις ἀξιολόγους, καὶ τὴν χώραν κατακληρονομήσας, τοὺς μὲν λαοὺς ἀφ' ἑαυτοῦ προσηγόρευσε Ἰολαίους· κατεσκεύασε δὲ καὶ γυμνάσια, καὶ θεῶν ταοὺς, καὶ ἄλλα πάντα πρὸς βίον ἀνθρώπων εὐδαίμονα, ὧν ὑπομνήματα μέχρι τῶνδε τῶν καιρῶν διαμένει. Τὰ μὲν γὰρ κάλλιστα πεδία τὴν προσηγορίαν ἀπ' ἐκείνου λαβόντα, Ἰολαία καλεῖται· τὸ δὲ πλῆθος μέχρι τοῦ νῦν φυλάττει τὴν ἀπὸ Ἰολίου προσηγορίαν. Τοῦ δὲ περὶ τῆς ἀποικίας χρησιμοῦ περιέχοντος, ὅτι τοῖς τῆς ἀποικίας ταύτης κοινωνήσασι διαμένει τὰ τῆς ἐλευθερίας ἅπαντα τὸν αἰῶνα, συνέβη τὸν χρησμόν παραδόξως μέχρι τοῦ νῦν αὐτονομίαν τοῖς ἐγχωρίοις ἀσάλευτον φυλάξαι. Καρχηδόνιοί τε γὰρ ἐπὶ πλεῖον ἰσχύσαντες καὶ τῆς νήσου κρατήσαντες, οὐκ ἠδυνήθησαν τοὺς προκατασχόντας τὴν νῆσον καταδουλώσα-

σθαι. Ἄλλ' οἱ μὲν Ἰολαίοι καταφυγόντες εἰς τὴν ὄρεινὴν, καὶ καταγείους οἰκήσεις κατασκευάσαντες, ἔτρεφον πολλὰς ἀγέλας βοσκημάτων· ὧν παρεχομένων δαψιλεῖς τροφάς, ἤρκοῦντο προσφερόμενοι γάλα καὶ τυρόν καὶ κρέα· καὶ τῆς μὲν πεδιάδος γῆς ἐκχωρήσαντες, τὴν ἐκ τῆς ἐργασίας κακοπάθειαν ἐξέκλιναν· τὴν δὲ ὄρεινὴν νεμόμενοι καὶ βίον ἔχοντες ἄμοιρον κακοπαθείας, ταῖς προειρημέναις τροφαῖς διετέλεσαν χρώμενοι. Τῶν δὲ Καρχηδονίων πολλάκις ἀξιολόγοις δυνάμεσι στρατευσάντων ἐπ' αὐτούς, διὰ τὰς δυσχωρίας καὶ τὴν ἐν τοῖς καταγείοις δυστραπέλειαν, διέμειναν ἀδούλωτοι. Τὸ δὲ τελευταῖον, Ῥωμαίων ἐπικρατούντων, καὶ πολλάκις ἐπ' αὐτούς στρατευσάντων, διὰ ταύτας τὰς αἰτίας ἀχείρωτον πολεμῖα δυνάμει διέμειναν. Οὐ μὴν ἀλλὰ κατὰ τοὺς ἄρχαίους χρόνους Ἰόλαος μὲν συγκατασκευάσας τὰ κατὰ τὴν ἀποικίαν, ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα· οἱ δὲ Θεσπιάδαι τῆς νήσου προσετώτες ἐπὶ πολλὰς γενεάς, τὸ τελευταῖον ἐξέπεσον εἰς τὴν Ἰταλίαν, καὶ κατώκησαν ἐν τοῖς κατὰ Κύμην τόποις· τὸ δὲ ἄλλο πλῆθος ἐκβαρβαρωθὲν, καὶ προστησάμενον ἐκ τῶν ἐγχωρίων τοὺς ἀρίστους ἡγεμόνας, διεφύλαξε τὴν ἐλευθερίαν μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων. Ἡμεῖς δ' ἀρκοῦντως εἰρηκότες περὶ τῆς Σαρδόνος, διέξιμεν περὶ τῶν ἐξῆς κειμένων νήσων.

(C. 16.) Pityusae, a pinuum copia ibi nascentium dictae, situs. Insula medicri fertilitate, urbem habet Eresum (potius Ebusum) et portus memorabiles, maxime Phoenicibus (A. M. 3237.) habitata.

16. Μετὰ γὰρ τὰς προειρημένας νήσους ἐστὶν

ὀνομαζομένη μὲν Πιτύουσα, τὴν δὲ προσηγορίαν ἔχουσα ἀπὸ τοῦ πλήθους τῶν κατ' αὐτὴν φρομένων πιτύων. Πελαγία δὲ οὕσα, διέστηκεν ἀπὸ μὲν Ἡρακλέους στηλῶν πλοῦν ἡμερῶν τριῶν καὶ τῶν ἴσων νυκτῶν· ἀπὸ δὲ Αἰβύης, ἡμέρας καὶ νυκτός· ἀπὸ δὲ Ἰβηρίας, μιᾶς ἡμέρας. Κατὰ δὲ τὸ μέγεθος παραπλήσιός ἐστι Κερκύρα. Κατὰ δὲ τὴν ἀρετὴν οὕσα μετρία, τὴν μὲν ἀμπελόφυτον χώραν ὀλίγην ἔχει, τὰς δ' ἐλαίας ἐμπεφυτευμένας ἐν τοῖς κοτίνοις. Τῶν δὲ φρομένων ἐν αὐτῇ καλλιστεῦειν φασὶ τὴν μαλακότητα τῶν ἐρίων. Διειλημμένη δὲ πεδίοις ἀξιολόγοις καὶ γεωλόφοις, πόλιν ἔχει τὴν ὀνομαζομένην Ἐρεσον, ἀποικον Καρχηδονίων. Ἔχει δὲ καὶ λιμένας ἀξιολόγους, καὶ τειχῶν κατασκευαῖς εὐμεγέθεις, καὶ οἰκιῶν πλῆθος εὖ κατασκευασμένων. Κατοικοῦσι δ' αὐτὴν βάρβαροι παντοδαποί, πλεῖστοι δὲ Φοίνικες. Ὁ δὲ ἀποικισμὸς αὐτῆς γέγονεν ὕστερον ἔτεσιν ἑκατὸν ἐξήκοντα τῆς κατὰ τὴν Καρχηδόνα κτίσεως.

(C. 17.) Iberiae obiacent insulae Gymnesiae s. Balleares. Nominis origo: insularum numerus, situs, fertilitas. Incolae, vini appetentissimi et maxime mulierosi, in petris degunt numosque, Geryonis exemplo territi, respuunt.

17. Ἄλλαι δ' ὑπάρχουσι νῆσοι καταντικρὺ τῆς Ἰβηρίας, ὑπὸ μὲν τῶν Ἑλλήνων ὀνομαζόμεναι Γυμνήσιαι, διὰ τὸ τοὺς ἐνοικοῦντας γυμνοὺς τῆς ἐσθῆτος βιοῦν κατὰ τὴν τοῦ Θέου ὥραν· ὑπὸ δὲ τῶν ἐγχωρίων καὶ τῶν Ῥωμαίων προσηγορεύονται Βαλλιαρεῖς, ἀπὸ τοῦ βάλλειν ταῖς σφενδόταις λίθους μεγάλους κάλλιστα τῶν ἀπάντων ἀνθρώπων. Τοῦτων δὲ ἢ μείζων μεγίστη πασῶν ἐστὶ μετὰ τὰς ἑπτὰ

κήσους, Σικελίαν, Σαρδῶν, Κύπρον, Κρήτην, Εὐβοίαν, Κύβρον, Λέσβον, ἀπέχει δὲ τῆς Ἰβηρίας πλοῦν ἡμερήσιον· ἢ δ' ἐλάττων κέκλιται μὲν πρὸς τὴν ἕω, τρέφει δὲ κτήνη καλὰ καὶ παντοδαπά, μάλιστα δ' ἡμιόρους, μεγάλους μὲν τοῖς ἀναστήμασιν, ὑπεράγοντας δὲ ταῖς ῥόμαις. Ἀμφότεραι δ' αἱ νῆσοι χώραν ἔχουσιν ἀγαθὴν καρποφόρον, καὶ πλῆθος τῶν κατοίκων ἐπέσ τοὺς τριζυρούς· τῶν δὲ πρὸς τὴν τροφὴν γεννημάτων οἶνον μὲν ὀλοσχεροῦς οὐ φέρουσι· (διὸ καὶ πάντες εἰσὶν ὑπερβολῇ πρὸς τὸν οἶνον εὐκατάφοροι, διὰ τὸ σπανίζεσιν παρ' αὐτοῖς·) ἐλαίου δὲ παντελοῦς σπανίζοντες, κατασκευάζουσιν ἐκ τῆς σχίρου, καὶ μινύντες θεῖον στέατι, τὰ σώματα αὐτῶν ἀλείφουσι τούτῳ. Μάλιστα δὲ τῶν ἀπάντων ὄντες φιλογύναιοι, προτιμῶσιν αὐτὰς ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε ὅταν τινὲς γυναῖκες ὑπὸ τῶν προσπλεόντων ληστῶν ἀλώσιν, ἀντὶ μιᾶς γυναικὸς τρεῖς ἢ τέσσαρας ἄνδρας διδόντες λυτροῦνται. Οἰκοῦσι δὲ ὑπὸ ταῖς κοιλάσι πέτραις, καὶ παρὰ τοὺς κρηματοὺς ὀρύγματα κατασκευάζοντες, καὶ καθόλου πολλοὺς τόπους ὑποδόμους ποιοῦντες, ἐν τούτοις βιοῦσιν, ἅμια τὴν ἐξ αὐτῶν σκέπην καὶ ἀσφάλειαν θηρώμενοι. Ἄργυρῳ δὲ καὶ χρυσῷ νομίσματι τὸ παράπαν οὐ χρῶνται, καὶ καθόλου ταῦτα εἰσάγειν εἰς τὴν νῆσον κωλύουσιν. Αἰτίαν δὲ ταύτην ἐπιφέρουσιν, ὅτι τὸ παλαιὸν Ἡρακλῆς ἐστράτευσεν ἐπὶ Γηρουόνην, ὄντα Χρυσάορος μὲν υἱόν, πλεῖστον δὲ κεκτημένον ἄργυρόν τε καὶ χρυσόν. Ἔνα οὖν ἀνεπιβούλευτον ἔχουσι τὴν κτῆσιν, ἀνεπίμικτον ἑαυτοῖς ἐποίησαντο τὸν ἐξ ἄργυρου τε

καὶ χρυσοῦ πλοῦτον. Διόπερ ἀκολούθως ταύτη τῇ κρήσει, διὰ τὰς γεγενημένας πάλαι ποτὲ στρατείας παρὰ Καρχηδονίοις, τοὺς μισθοὺς οὐκ ἀπεκόμιζον εἰς τὰς πατρίδας, ἀλλὰ ὠνούμενοι γυναικας καὶ οἶνον, ἅπαντα τὸν μισθὸν εἰς ταῦτα κατεχώριζον.

(C. 18.) Ritus nuptiarum et sepulturac. Usus fundarum, quas assidua a teneris exercitatione edocti, peritissime tractant.

18. Παράδοξον δέ τι καὶ κατὰ τοὺς γάμους νόμιμον παρ' αὐτοῖς ἐστίν. Ἐν γὰρ ταῖς κατὰ τοὺς γάμους εὐωχίαις, οἰκείων τε καὶ φίλων κατὰ τὴν ἡλικίαν ὁ πρῶτος ἀεὶ καὶ ὁ δεύτερος, καὶ οἱ λοιποὶ κατὰ τὸ ἐξῆς, μίσγονται ταῖς νύμφαις ἀνὰ μέρος, ἐσχάτου τοῦ νυμφίου τυγχάνοντος ταύτης τῆς τιμῆς. Ἴδιον δέ τι ποιοῦσι καὶ παντελῶς ἐξηλλαγμένον περὶ τῆς τῶν τετελευτηκότων ταφῆς· συγκόφαντες γὰρ ξύλοις τὰ μέλη τοῦ σώματος, εἰς ἄγγεϊον ἐμβάλλουσι, καὶ λίθους δαφυλεῖς ἐπιτιθέασιν. Ὀπλισμὸς δ' ἐστὶν αὐτοῖς τρεῖς σφενδόνας, καὶ τούτων μίαν μὲν περὶ τὴν κεφαλὴν ἔχουσιν, ἄλλην δὲ περὶ τὴν γαστέρα, τρίτην δ' ἐν ταῖς χερσὶ. Κατὰ δὲ τὰς πολεμικὰς χρείας βιάλλουσι λίθους πολὺ μείζους τῶν ἄλλων, οὕτως εὐτόμως, ὥστε δοκεῖν τὸ βληθὲν ἀπὸ τινος καταπέλτου φέρεσθαι. Διὸ καὶ κατὰ τὰς τειχομαχίας ἐν ταῖς προσβολαῖς τύπτοντες τοὺς πρὸ τῶν ἐπάλξεων ἐφροστώτας, κατατραυματίζουσιν· ἐν δὲ ταῖς παρατάξεσι τοὺς τε θυρεοὺς καὶ τὰ κρήνη καὶ πᾶν σκεπαστήριον ὄπλον συντριβουσι. Κατὰ δὲ τὴν εὐστοχίαν οὕτως ἀκριβεῖς εἰσίν, ὥστε κατὰ τὸ πλεῖστον μὴ ἄμαρτάνειν τοῦ προκειμένου σκοποῦ. Αἰτίαι δὲ τοῦ

των αἱ συνεχεῖς ἐκ παίδων μελείται, καθ' ὡς ὑπὸ τῶν μητέρων ἀναγκάζονται παῖδες ὄντες συνεχῶς σφενδονᾶν· προκειμένου δὲ σκοποῦ κατὰ τι ξύλον ἡρημένου ἄρτου, οὐ πρότερον δίδοται τῷ μελετῶντι φαγεῖν, ἕως ἂν τυχὼν τοῦ ἄρτου συγχωρούμενον λάβῃ παρὰ τῆς μητρὸς καταφαγεῖν τοῦτον.

(C. 19.) Insulae in Oceano, s. extra columnas Herculis. Insula in Oceano Africae obiecta, ab eaque plurimum dierum spatio dissita, permagna, sine nomine, insigni fertilitate et amoenitate: (C. 20.) olim incognita, sed Phoenicum navigationibus detecta. Nam primo Carthaginiensium in Africae ora et occidentalis Europae partibus constitutae coloniae, urbs in Europae paeninsula, Gades, condita cum Herculis sumptuosissimo fano: v. de in Oceanum susceptae navigationes, et Tyrrheni ab insula recens inventa prohibiti.

19. Ἐπεὶ δὲ περὶ τῶν ἐντὸς Ἰηρακλείων στηλῶν κειμένων νήσων διεληλύθαμεν, περὶ τῶν κατὰ τὸν ὠκεανὸν οὐσῶν διεξιμεν. Κατὰ γὰρ τὴν Λιβύην κείται μὲν πελαγία νῆσος, ἀξιόλογος μὲν τῷ μεγέθει, κειμένη δὲ κατὰ τὸν ὠκεανόν· ἀπέχει δὲ πλοῦν ἀπὸ τῆς Λιβύης ἡμερῶν πλειόνων, κεκλιμένη πρὸς τὴν δύσιν, ἔχει δὲ χώραν καρποφόρον, πολλὴν μὲν ὄρεινὴν, οὐκ ὀλίγην δὲ πεδιάδα, κάλλει διαφέρουσαν. Διαρρέοιμένη γὰρ ποταμοῖς πλωτοῖς, ἐκ τούτων ἀρδεύεται, καὶ πολλοὺς μὲν ἔχει παραδείσους καταφύτους παντοίοις δένδροις, παμπληθεῖς δὲ κηπείας, διειλημμένας ὕδασι γλυκέσιν. Ἐπαύλεις τε πολυτελεῖς ταῖς κατασκευαῖς ὑπάρχουσιν ἐν αὐτῇ, καὶ κατὰ τὰς κηπείας κατασκευασμένα κωθωνιστήρια, τὴν διάθεσιν ἀνθηρῶν ἔχοντα, ἐν οἷς οἱ κατοικοῦντες κατὰ τὴν θερινὴν ὥραν ἐνδιατρίβουσι, δαψιλῶς τῆς χώρας χορηγούσης τὰ πρὸς τὴν ἀπόλαυσιν καὶ τροφήν. Ἢ τε ὄρεινὴ δρυμοὺς ἔχει πυκνοὺς καὶ μεγά-

λους, καὶ δένδρα παντοδαπὰ καρποφόρα, καὶ πρὸς τὰς ἐν τοῖς ὕρεσι διαίτας ἔχοντα συναγκείας καὶ πηγὰς πολλὰς. Καθόλου δὲ ἡ νῆσος αὕτη κατάρξυτός ἐστι ναματιαίοις καὶ γλυκέσιν ὕδασι, δι' ὧν οὐ μόνον ἀπόλαυσις ἐπιτερπῆς γίνεται τοῖς ἐμβιοῦσιν ἐν αὐτῇ, ἀλλὰ καὶ πρὸς ὑγίειαν καὶ θώμην σωμάτων συμβάλλεται. Κυνήγιά τε δαψιλῆ παντοίων ζῶων καὶ θηρίων ὑπάρχει, καὶ τούτων ἐν ταῖς εὐωχίαις εὐποροῦντες, οὐδὲν ἑλλιπές ἔχουσι τῶν πρὸς τὴν τρυφήν καὶ πολυτέλειαν ἀνηκόντων. Καὶ γὰρ ἰχθύων ἔχει πλῆθος ἢ προσκλύζουσα τῇ νήσῳ θάλασσα, διὰ τὸ φύσει τὸν ὠκεανὸν πανταχῇ πληθύνειν παντοδαπῶν ἰχθύων. Καθόλου δὲ ἡ νῆσος αὕτη, τὸν περικείμενον ἄερα παντελῶς εὐκρατον ἔχουσα, τὸ πλεῖον μέρος τοῦ ἐνιαυτοῦ φέρει πλῆθος ἀκροδρόων καὶ τῶν ἄλλων τῶν ὠραίων· ὥστε δοκεῖν αὐτὴν ὡσεὶ θεῶν τινῶν, οὐκ ἀνθρώπων, ὑπάρχειν ἐμβιωτήριον, διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῆς εὐδαιμονίας.

20. Κατὰ μὲν οὖν τοὺς παλαιοὺς χρόνους ἀνεύρετος ἦν, διὰ τὸν ἀπὸ τῆς ὅλης οἰκουμένης ἐκτοπισμὸν, ὕστερον δ' εὐρέθη διὰ τοιαύτας αἰτίας. Φοίνικες ἐκ παλαιῶν χρόνων συνεχῶς πλείοντες κατ' ἐμπορίαν, πολλὰς μὲν κατὰ τὴν Λιβύην ἀποικίας ἐποίησαντο, οὐκ ὀλίγας δὲ καὶ τῆς Εὐρώπης ἐν τοῖς πρὸς δύσιν κεκλιμένοις μέρεσι. Τῶν δ' ἐπιβολῶν αὐτοῖς κατὰ νοῦν προχωρουσῶν, πλοῦτους μεγάλους ἤθροισαν, καὶ τὴν ἐκτὸς Ἡρακλείων στηλῶν ἐπεβάλλοντο πλεῖν, ἣν ὠκεανὸν ὀνομάζουσι. Καὶ πρῶτον μὲν ἐπ' αὐτοῦ τοῦ καιὰ τὰς στήλας πόρον πόλιν

ἔκτισαν ἐπὶ τῆς Εὐρώπης, ἣν οὖσαν χερσόνησον
 προσηγόρευσαν Γάδειρα· ἐν ἣ τὰ τε ἄλλα κατεσκευά-
 σαν οἰκείως τοῖς τόποις, καὶ ναὸν Ἡρακλέους πολυ-
 τελῆ, καὶ Θυσίας κατέδειξαν μεγαλοπρεπεῖς, τοῖς
 τῶν Φοινίκων ἔθεσι διοικουμένας. Τὸ δὲ ἱερὸν συνέ-
 βη τοῦτο καὶ τότε καὶ κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους
 τιμᾶσθαι περιτιότερον, μέχρι τῆς καθ' ἡμᾶς ἡλικίας.
 Πολλοὶ δὲ καὶ τῶν Ῥωμαίων ἐπιφανεῖς ἄνδρες, καὶ
 μεγάλας πράξεις κατειργασμένοι, ἐποίησαντο μὲν
 τούτῳ τῷ θεῷ εὐχάς, συνετέλεσαν δ' αὐτὰς μετὰ τὴν
 συντέλειαν τῶν κατορθωμάτων. Οἱ δ' οὖν Φοίνι-
 κες διὰ τὰς προειρημένας αἰτίας ἐρευνῶντες τὴν ἐκτὸς
 τῶν στηλῶν παραλίαν, καὶ παρὰ τὴν Λιβύην πλέον-
 τες, ὑπ' ἀνέμων μεγάλων ἀπηνέχθησαν ἐπὶ πολλὴν
 πλοῦν δι' ὠκεανοῦ. Χειμασθέντες δ' ἐπὶ πολλὰς
 ἡμέρας, προσηρέχθησαν τῇ προειρημένῃ νήσῳ· καὶ
 τὴν εὐδαιμονίαν αὐτῆς καὶ φύσιν κατοπιτεύσαντες,
 ἅπασι γνώριμον ἐποίησαν. Διὸ καὶ Τυρόφωνων Θα-
 λαττοκρατούντων, καὶ πέμπειν εἰς αὐτὴν ἀποικίαν
 ἐπιβαλομένων, διεκώλυσαν αὐτοὺς Καρχηδόνιοι, ἅμα
 μὲν εὐλαβούμενοι, μὴ διὰ τὴν ἀρετὴν τῆς νήσου
 πολλοὶ τῶν ἐκ τῆς Καρχηδόνος εἰς ἐκείνην μεταστῶσιν,
 ἅμα δὲ πρὸς τὰ παράβολα τῆς τύχης κατασκευαζό-
 μενοι καταφυγὴν, εἴ τι περὶ τὴν Καρχηδόνα ὀλοσχε-
 ρὲς πταῖσμα συμβαίνοι· δυνήσεσθαι γὰρ αὐτοὺς
 Θαλαττοκρατοῦντας ἀπᾶραι πανοικίους εἰς ἀγροου-
 μένην ὑπὸ τῶν ὑπερεχόντων νήσον.

(C. 21.) Europae obiacentes insulae. Una est Britannia, ignota usque ad Caium Caesarem. Eius situs et forma: magnitudo: incolarum aboriginum mores et victus.

21. Ἐπεὶ δὲ περὶ τοῦ κατὰ τὴν Λιβύην ὠκεανοῦ καὶ τῶν ἐν αὐτῷ νήσων διήλθομεν, μεταβιβάσομεν τὸν λόγον ἐπὶ τὴν Εὐρώπην. Κατὰ γὰρ τὴν Γαλατίαν τὴν παρωικεανῆτιν, καταρτικρὸν τῶν Ἑρκυνίων ὀνομαζομένωι δρυμῶν, οὓς μεγίστους ὑπάρχειν παρειλήφαμεν τῶν κατὰ τὴν Εὐρώπην, νῆσοι πολλαὶ κατὰ τὸν ὠκεανὸν ὑπάρχουσιν, ἧν ἐστὶ μία καὶ μεγίστη ἡ Βρετανικὴ καλουμένη. Αὕτη δὲ τὸ μὲν παλαιὸν ἀνεπίμικτος ἐγένετο ξενικαῖς δυνάμεσιν· (οὔτε γὰρ Διόνυσον, οὔθ' Ἡρακλῆα παρειλήφαμεν, οὔτε τῶν ἄλλων ἡρώων ἢ δυναστῶν ἐστρατευμένον ἐπ' αὐτήν·) καθ' ἡμᾶς δὲ Γάϊος Καῖσαρ, ὁ διὰ τὰς πράξεις ἐπονομασθεὶς θεός, πρῶτος τῶν μνημονευομένων ἐχειρῶσατο τὴν νῆσον, καὶ τοὺς Βρετανοὺς καταπολεμήσας, ἠνάγκασε τελεῖν ὄρισμένους φόρους. Ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων τὰς κατὰ μέρος πράξεις ἐν τοῖς οἰκείοις χρόνοις ἀναγράφομεν· περὶ δὲ τῆς νήσου καὶ τοῦ φυομένου κατ' αὐτὴν κασσιτέρου νῦν διεξιμεν. Αὕτη γὰρ τῷ σχήματι τρίγωνος οὕσα παραπλησίως τῇ Σικελίᾳ, τὰς πλευρὰς οὐκ ἰσοκάλους ἔχει. Παρακτεινούσης δὲ αὐτῆς παρὰ τὴν Εὐρώπην λοξῆς, τὸ μὲν ἐλάχιστον ἀπὸ τῆς ἠπείρου διεστηκὸς ἀκρωτήριον, ὃ καλοῦσι Κάντιον, [ὃ] φασὶν ἀπέχειν ἀπὸ τῆς γῆς σταδίους ὡς ἑκατόν, καθ' ὃν τόπον ἡ θάλασσα ποιεῖται τὸν ἕκρον· τὸ δ' ἕτερον ἀκρωτήριον, τὸ καλούμενον Βελέριον, ἀπέχειν λέγεται τῆς ἠπείρου πλοῦν ἡμερῶν τεσσάρων· τὸ δ' ὑπολειπόμενον ἀνήκειν μὲν ἱστοροῦσιν εἰς τὸ πέλαγος, ὀνομαζέσθαι δὲ Ὅρκαν. Τῶν δὲ πλευρῶν τὴν μὲν ἐλαχι-

στην εἶναι σταδίων ἑπτακισχιλίων πεντακοσίων, παρῆκουσαν παρὰ τὴν Εὐρώπην· τὴν δὲ δευτέραν τὴν ἀπὸ τοῦ πορθμοῦ πρὸς τὴν κορυφὴν ἀνήκουσαν, σταδίων μυρίων πεντακισχιλίων· τὴν δὲ λοιπὴν, σταδίων διςμυρίων· ὅστε τὴν πᾶσαν εἶναι τῆς νῆσου περιφορὰν σταδίων τετρακισμυρίων διςχιλίων πεντακοσίων. Κατοικεῖν δὲ φασὶ τὴν Βρετανικὴν αὐτόχθονα γένη, καὶ τὸν παλαιὸν βίον ταῖς ἀγογαῖς διατηροῦντα. Ἄρμασι μὲν γὰρ κατὰ τοὺς πολέμους χρῶνται, καθάπερ οἱ παλαιοὶ τῶν Ἑλλήνων ἦρωες ἐν τῷ Τρωϊκῷ πολέμῳ κεχρησθαι παραδέδονται. Καὶ τὰς οἰκῆσεις εὐτελεῖς ἔχουσιν, ἐκ τῶν καλέμων ἢ ξύλων κατὰ τὸ πλεῖστον συγκεκλιμέναις. Τὴν τε συναγωγὴν τῶν σιτικῶν καρπῶν ποιοῦνται, τοὺς σιᾶχυσ αὐτοὺς ἀποτέμνοντες καὶ θησαυρίζοντες εἰς τὰς καταστέγους οἰκῆσεις· ἐκ δὲ τούτων τοὺς παλαιοὺς σιᾶχυσ καθ' ἡμέραν τίλλειν, καὶ κατεργαζομένους ἔχειν τὴν τροφήν. Τοῖς δὲ ἡθεσιν ἀπλοῦς εἶναι, καὶ πολὺ κεχωρισμένους τῆς τῶν νῦν ἀνθρώπων ἀγχινοίας καὶ πονηρίας· τὰς τε διαίτας εὐτελεῖς ἔχειν, καὶ τῆς ἐν τοῦ πλοῦτου γεννωμένης τροφῆς πολὺ διαλλάττοντας. Εἶναι δὲ καὶ πολυάνθρωπον τὴν νῆσον, καὶ τὴν τοῦ αἵρος ἔχειν διάθεσιν παντελοῦς κατεψυγμένην, ὡς ἂν ὑπ' αὐτὴν τὴν ἄρκτον κειμένην· βασιλεῖς τε καὶ δυνάστας πολλοὺς ἔχειν, καὶ πρὸς ἀλλήλους κατὰ τὸ πλεῖστον εἰρηρικῶς διακεῖσθαι.

(C. 22.) Inclaruit insula stanni, quod in Belerio, promontorio eius, confectum, Ictim advectum, per Galliam usque ad Rhodani ostia deportatur, mercatura.

22. Ἀλλὰ περὶ μὲν τῶν κατ' αὐτὴν νομίμων καὶ

τῶν ἄλλων ἰδιοματίων τὰ κατὰ μέρος ἀναγράφομεν, ὅταν ἐπὶ τὴν Καίσαρος γενομένην στρατείαν εἰς Βρετανίαν παραγενηθῶμεν· νῦν δὲ περὶ τοῦ κατ' αὐτὴν φρομένου κασσιτέρου διεξιμεν. Τῆς γὰρ Βρετανικῆς κατὰ τὸ ἀκρωτήριον τὸ καλούμενον Βελέριον οἱ κατοικοῦντες φιλόξενοί τε διαφερόντως εἰσὶ, καὶ διὰ τὴν τῶν ξένων ἐμπόρων ἐπιμιξίαν ἐξημερωμένοι τὰς ἀγωγὰς. Οὗτοι τὸν κασσίτερον κατασκευάζουσι, φιλοτέχνως ἐργαζόμενοι τὴν φέρουσαν αὐτὸν γῆν. Αὕτη δὲ πετρῶδης οὔσα, διαουὺς ἔχει γεῶδεις, ἐν αἷς τὸν πόρον κατεργαζόμενοι καὶ τήξαντες καθαίρουσιν. Ἀποτυποῦντες δ' εἰς ἀστραγάλων ὄψθμοὺς, κομίζουσιν εἰς τινα νῆσον προκειμένην μὲν τῆς Βρετανικῆς, ὀνομαζομένην δὲ Ἴκτιν· κατὰ γὰρ τὰς ἀμπώτεις ἀναξηραίνουμένου τοῦ μεταξὺ τόπου, ταῖς ἀμάξαις εἰς ταύτην κομίζουσι δαψιλῆ τὸν κασσίτερον. Ἴδιον δὲ τι συμβαίνει περὶ τὰς πλησίον νήσους, τὰς μεταξὺ κειμένης τῆς τε Εὐρώπης καὶ τῆς Βρετανικῆς. Κατὰ μὲν γὰρ τὰς πλημμυρίδας τοῦ μεταξὺ πόρου πληρουμένου νῆσοι φαίνονται· κατὰ δὲ τὰς ἀμπώτεις ἀπορροφείσεως τῆς θαλάσσης, καὶ πολὺν τόπον ἀναξηραίνουσης, θεωροῦνται χερσόνησοι. Ἐντεῦθεν δ' οἱ ἔμποροι παρὰ τῶν ἐγχωρίων ὠνοῦνται, καὶ διακομίζουσιν εἰς τὴν Γαλατίαν· τὸ δὲ τελευταῖον πεζῆ διὰ τῆς Γαλατίας πορευθέντες ἡμέρας ὡς τριάκοντα, κατάγουσιν ἐπὶ τῶν ἵππων τὰ φορτία πρὸς τὴν ἐκβολὴν τοῦ Ῥοδανοῦ ποταμοῦ. Περὶ μὲν οὖν τοῦ κασσιτέρου τοῖς ῥηθεῖσιν ἀρκεσθησόμεθα.

(C. 23.) Scythiam versus sita est insula Basilea, in quam mare succinum profluit, mytho de Phaëthonte eiusque sororibus celebratum.

23. Περὶ δὲ τοῦ καλουμένου ἡλεκτροῦ νῦν διέξι-
 μεν. Τῆς Σκυθίας τῆς ὑπὲρ τὴν Γαλατίαν κατάντι-
 κρὸ νῆσός ἐστι πελαγία κατὰ τὸν ὠκεיאὸν ἢ προσα-
 γορευομένη Βασίλεια. Εἰς ταύτην ὁ κλύδων ἐκβύλλ-
 λει δαφυλῆς τὸ καλούμενον ἡλεκτρον, οὐδαμοῦ δὲ τῆς
 οἰκουμένης φαινόμενον. Περὶ δὲ τούτου πολλοὶ τῶν
 παλαιῶν ἀνέγραψαν μύθους παντελῶς ἀπιστουμέ-
 ρους, καὶ διὰ τῶν ἀποτελεσμάτων ἐλεγχόμενους. Πολ-
 λοὶ γάρ τῶν τε ποιητῶν καὶ τῶν συγγραφέων φασὶ
 Φαέθοντα τὸν Ἡλίου μὲν υἱόν, παῖδα δὲ τὴν ἡλι-
 κίαν ὄντα, πείσαι τὸν πατέρα μίαν ἡμέραν παρα-
 χωρῆσαι τοῦ τεθρίππου. Συγχωρηθέντος δὲ αὐτῷ
 τούτου, τὸν μὲν Φαέθοντα ἐλαύνοντα τὸ τέθριππον,
 μὴ δύνασθαι κρατεῖν τῶν ἡρώων, τοὺς δ' ἵππους κα-
 ταφρονήσαντας τοῦ παιδὸς ἐξενεχθῆναι τοῦ συνή-
 θους δρόμου· καὶ τὸ μὲν πρῶτον κατὰ τὸν οὐρανὸν
 πλανωμένους ἐκπυρῶσαι τοῦτον, καὶ ποιῆσαι τὸν νῦν
 γαλαξίαν καλούμενον κύκλον· μετὰ δὲ ταῦτα, πολ-
 λὴν τῆς οἰκουμένης ἐπιφλέξαντας, οὐκ ὀλίγην κατα-
 καίειν χώραν. Διὸ καὶ τὸν Δία ἀγανακτήσαντα ἐπὶ
 τοῖς γεγενημένοις, κεραινώσαι μὲν τὸν Φαέθοντα,
 ἀποκαταστῆσαι δὲ τὸν ἥλιον ἐπὶ τὴν συνήθη πορείαν.
 Τοῦ δὲ Φαέθοντος πεσόντος πρὸς τὰς ἐκβολὰς τοῦ
 νῦν Πάδου καλουμένου ποταμοῦ, τὸ δὲ παλαιὸν
 Ἰριδανοῦ προσαγορευομένου, θρηνηῖσαι μὲν τὸ
 ἀδελφᾶς αὐτοῦ τὴν τελευταίην φιλοτιμότητα, διὰ
 τὴν ὑπερβολὴν τῆς λύπης ὑπὸ τῆς φύσεως μετασχη

ματισθῆναι τὴν φύσιν, γενομένας αἰγείρους. Ταύτας δὲ κατ' ἐνιαυτὸν κατὰ τὴν αὐτὴν ὥραν δάκρυον ἀφιέναι, καὶ τοῦτο πηγνύμενον ἀποτελεῖν τὸ καλούμενον ἤλεκτρον, λαμπρότητι μὲν τῶν ὁμοφυῶν διαφέρον, ἐπιχωριάζον δ' ἐν ταῖς τῶν νέων τελευταῖς κατὰ τὸ τούτων πένθος. Διημαρτηκότων δὲ πάντων τῶν τὸν μῦθον τοῦτον πεπλακότων, καὶ διὰ τῶν ἀποτελεσμάτων ἐν τοῖς ὕστερον χρόνοις ἐλεγχομένων, προσεκτέον ταῖς ἀληθιναῖς ἱστορίαις. Τὸ γὰρ ἤλεκτρον συνάγεται μὲν ἐν τῇ προειρημένῃ νήσῳ, κομίζεται δὲ ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων πρὸς τὴν ἀντιπέραν ἡπειρον· δι' ἧς φέρεται πρὸς τοὺς καθ' ἡμᾶς τόπους, καθότι προείρηται.

(C. 24.) Transit Diodorus ad vicinas gentes Europaeas, superioribus libris praetermissas, primo de Celtis exponens. A Galate, Herculis filio, Galatiam et Galatas (Galliam et Gallos; nomen habuisse, mythi narrat.

24. Διελθλυθότες δὲ περὶ τῶν νησῶν τῶν κειμένων ἐν τοῖς πρὸς δυσμὰς μέρεσιν, οὐκ ἀνοίκειον εἶναι νομίζομεν περὶ τῶν πλησίον τῆς Εὐρώπης ἐθνῶν βραχεία διελθεῖν, ἃ παραλελοίπαμεν ἐν ταῖς πρότερον βίβλοις. Τῆς Κελτικῆς τοίνυν τὸ παλαιόν, οἷς φασιν, ἐδυνάστευσεν ἐπιφανῆς ἀνὴρ, ᾧ θυγάτηρ ἐγένετο τῷ μεγέθει τοῦ σώματος ὑπερφυῆς, τῇ δ' εὐπρεπείᾳ πολὺ διέχουσα τῶν ἄλλων. Αὕτη δὲ διὰ τε τὴν τοῦ σώματος ὥμην καὶ τὴν θαυμαζομένην ὑπέπειαν πεφρονηματισμένη, παντὸς τοῦ μητρούοντος τὸν γάμον ἀπηνεῖτο, νομίζουσα μηδένα φούτων ἄξιον ἑαυτῆς εἶναι. Κατὰ δὲ τὴν Ἰσρακλέους ἱ. πὶ Γηροῦνην στρατείαν, καταντήσαντος εἰς τὴν

Κελτικὴν αὐτοῦ, καὶ πόλιν Ἀλησίαν ἐν ταυτῇ κτίσαντος, Θεουσαμένη τὸν Ἡρακλέα, καὶ Θανμάσασα τὴν τε ἀρετὴν αὐτοῦ καὶ τὴν τοῦ σώματος ὑπεροχὴν, προσεδέξατο τὴν ἐπιπλοκὴν μετὰ πάσης προθυμίας, συγκατανευσάντων καὶ τῶν γονέων. Μιχθεῖσα δὲ τῷ Ἡρακλεῖ, ἐγέννησεν υἱὸν ὄνομα Γαλάτην, πολὺν προέχοντα τῶν ὁμοεθνῶν ἀρετῇ τε ψυχῆς καὶ ὀφῆς σώματος. Ἄνδρωθεις δὲ τὴν ἡλικίαν, καὶ διαδεξάμενος τὴν πατρῴαν βασιλείαν, πολλὴν μὲν τῆς προσοριζούσης χώρας κατεκτήσατο, μεγάλας δὲ πράξεις πολεμικὰς συνετέλεσε. Περιβόητος δὲ γενόμενος ἐπ' ἀνδρεία, τοὺς ὑπ' αὐτὸν τεταγμένους ὀνόμασεν ἀφ' ἑαυτοῦ Γαλάτας· ἀφ' ὧν ἡ σύμπασα Γαλατία προσηγορεύθη.

(C. 25.) Galatiae plures gentes, omnes numerosae: regio frigida: praecipui fluvii, in his Rhodanus et Danubius, (de quibus multa falsa hoc loco.)

25. Ἐπεὶ δὲ περὶ τῆς τῶν Γαλατῶν προσηγορίας διήλθομεν, καὶ περὶ τῆς χώρας αὐτῶν δεῖον ἐστὶν εἰπεῖν. Ἡ τοίνυν Γαλατία κατοικεῖται μὲν ὑπὸ πολλῶν ἐθνῶν διαφόρων τοῖς μεγέθεσι. Τὰ μέγιστα γὰρ αὐτῶν σχεδὸν εἴκοσι μυριάδας ἀνδρῶν ἔχει, τὰ δ' ἐλάχιστα πέντε μυριάδας· ὧν ἐστὶν ἕν πρὸς Ῥωμαίους ἔχον συγγένειαν παλαιὰν καὶ φιλίαν, τὴν μετρίαν τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων διαμέρουσαν. Κεῖμένη δὲ κατὰ τὸ πλεῖστον ὑπὸ τὰς ἄρκτους, χειμερίως ἐστὶ καὶ ψυχρὰ διαφερόντως. Κατὰ γὰρ τὴν χειμερινὴν ὥραν ἐν ταῖς συνεφέσιν ἡμέραις, ἀντὶ μὲν τῶν ὄμβρων χιόνι πολλῇ ρίφεται, κατὰ δὲ τὰς αἰθρίας κρυστάλλω καὶ πάγοις ἐξαισίως πληθύνει· δι'

ων οι ποταμοὶ πηγνύμενοι, διὰ τῆς ἰδίας φύσεως γεφυροῦνται. Οὐ μόνον γὰρ οἱ τυχόντες ὀδῶνται καὶ ὀλίγους κατὰ τοῦ κρυστάλλου πορευόμενοι διαβαίρουσιν, ἀλλὰ καὶ στρατοπέδων μυριάδες μετὰ οκενοφόρων καὶ ἁμαξῶν γεμουσῶν ἀσφαλῶς περαιοῦνται. Πολλῶν δὲ καὶ μεγάλων ποταμῶν ῥεόντων διὰ τῆς Γαλατίας, καὶ τοῖς ῥεῖθροις ποικίλως τὴν πεδιάδα [γῆν] τεμνόντων, οἱ μὲν ἐκ λιμνῶν ἀβύσσων ῥέουσιν, οἱ δ' ἐκ τῶν ὄρεων ἔχουσι τὰς πηγὰς καὶ τὰς ἐπιρροίας· τὴν δ' ἐκβολὴν οἱ μὲν εἰς τὸν ὠκεανὸν ποιοῦνται, οἱ δ' εἰς τὴν καθ' ἡμῶν θάλασσαν. Μέγιστος δ' ἔστι τῶν εἰς τὸ καθ' ἡμῶν πέλαγος ῥεόντων ὁ Ῥοδανός, τὰς μὲν γονὰς ἔχων ἐν τοῖς Ἄλπειοις ὄρεσι, πέντε δὲ στόμασιν ἐξερευγόμενος εἰς τὴν θάλασσαν. Τῶν δ' εἰς τὸν ὠκεανὸν ῥεόντων μέγιστοι δοκοῦσιν ὑπάρχειν ὁ τε Δανούβιος καὶ ὁ Ῥῆνος, ὃν ἐν τοῖς καθ' ἡμῶν χρόνοις Καῖσαρ, ὁ κληθεὶς θεός, ἔξενυξε παραδόξως, καὶ περαιοῦσας περὶ τὴν δύναμιν, ἐχειρώσατο τοὺς πέραν κατοικοῦντας αὐτοῦ Γαλάτας. Πολλοὶ δὲ καὶ ἄλλοι πλωτοὶ ποταμοὶ κατὰ τὴν Κελτικὴν εἰσι, περὶ ὧν μακρὸν ἂν εἶη γράφειν. Πάντες δὲ σχεδὸν ὑπὸ τοῦ πάγου πηγνύμενοι, γεφυροῦσι τὰ ῥεῖθρα, καὶ τοῦ κρυστάλλου διὰ τὴν φυσικὴν ἰδιότητα ποιοῦντος τοὺς διαβαίροντας ὀλισθαίνειν, ἀχῦρων ἐπιβαλλομένων ἐπ' αὐτούς, ἀσφαλῆ τὴν διάβασιν ἔχουσι.

(C. 26.) Cauri vehementia Galatiam petllat. Ob frigus ingens terra neque vinum, neque oleum profert. Zylho itaque usi, vinum ab exteris importatum, bibaces Galatae pueris suis redimunt.

26. Ἴδιον δέ τι καὶ παράδοξον συμβαίνει κατὰ τὴν πλείστην τῆς Γαλατίας, περὶ οὗ παραλιπεῖν οὐκ ἄξιον ἡγοῦμεθα. Ἀπὸ γὰρ θερινῆς δύσεως καὶ ἄρκτου πνεῖν εἰώθασιν ἄνεμοι τηλικαύτην ἔχοντες σφοδρότητα καὶ δύναμιν, ὥστε ἀναρπάζειν ἀπὸ τῆς γῆς λίθους χειροπληθιαίους τοῖς μεγέθεσι, καὶ τῶν ψηφίδων ἀδρομερῆ κοριορτόν· καθόλου δὲ καταγιγίζοντες λάβρος, ἄρπάζουσιν ἀπὸ μὲν τῶν ἀνδρῶν τὰ ὄπλα καὶ τὰς ἐσθῆτας, ἀπὸ δὲ τῶν ἵππων τοὺς ἀναβάτας. Διὰ δὲ τὴν ὑπερβολὴν τοῦ ψύχους διαφθειρομένης τῆς κατὰ τὸν ἀέρα κράσεως, οὔτε οἶνον, οὔτε ἔλαιον φέρει. Διόπερ τῶν Γαλατῶν οἱ τούτων τῶν καρπῶν στερισκόμενοι, πόμα κατασκευάζουσιν ἐκ τῆς κριθῆς τὸ προσαγορευόμενον ζύθος, καὶ τὰ κηρία πλύνοντες, τῷ τούτων ἀποπλύματι χρῶνται. Κάτοινοι δὲ ὄντες καθ' ὑπερβολὴν, τὸν εἰσαγόμενον ὑπὸ τῶν ἐμπόρων οἶνον ἄκριτον ἐμφοροῦνται, καὶ διὰ τὴν ἐπιθυμίαν λάβρω χρώμενοι τῷ ποτῷ, καὶ μεθυσθέντες, εἰς ὕπνον ἢ μανιώδεις διαθέσεις τρέπονται. Διὸ καὶ πολλὰ τῶν Ἰταλικῶν ἐμπόρων διὰ τὴν συνήθη φιλαργυρίαν ἔρμαιον ἡγοῦνται τὴν τῶν Γαλατῶν φιλοικίαν. Οὔτοι γὰρ διὰ μὲν τῶν πλωτῶν ποταμῶν πλοίοις, διὰ δὲ τῆς πεδιάδος [χώρας] ἀμάξαις κομίζοντες τὸν οἶνον, ἀντιλαμβάνουσι τιμῆς πλήθος ἄπιστον· διδόντες γὰρ οἶνου κερῆμιοι, ἀντιλαμβάνουσι παῖδα, τοῦ πόματος διάκονον ἀμειβόμενοι.

(C. 27.) Argenti nihil, auri magnam copiam Galatia habet. Inde ornatus componitur. Etiam in fanis deorum multum iacet auri, a quo cupiditatem avertit superstitio.

27. Κατὰ γοῦν τὴν Γαλατίαν ἄργυρος μὲν τὸ σύνολον οὐ γίνεται, χρυσὸς δὲ πολὺς, ὃν τοῖς ἐγχωρίοις ἢ φύσις ἄνευ μεταλλείας καὶ κακοπαθείας ὑπουργεῖ. Ἡ γὰρ τῶν ποταμῶν ῥύσις σκολιοὺς τοὺς ἀγκῶνας ἔχουσα, καὶ τοῖς τῶν παρακειμένων ὄρων ὄχθοις προσαρτάτουσα, καὶ μεγάλους ἀπορῆξηνῦσα κολωνοὺς, πληροῖ χρυσοῦ ψήγματος. Τοῦτο δ' οἱ περὶ τὰς ἐργασίας ἀσχολούμενοι συνάγοντες, ἀλήθουσιν καὶ συγκόπτουσι τὰς ἐχούσας τὸ ψῆγμα βώλους· διὰ δὲ τῶν ὑδάτων τῆς φύσεως τὸ γεῶδες πλύναντες, παραδιδόασιν ἐν ταῖς καμίνοις εἰς τὴν χωνείαν. Τούτῳ δὲ τῷ τρόπῳ σωρεύοντες χρυσοῦ πλῆθος, καταχρῶνται πρὸς κόσμον, οὐ μόνον αἱ γυναῖκες, ἀλλὰ καὶ οἱ ἄνδρες. Περὶ μὲν γὰρ τοὺς κερπούς καὶ τοὺς βραχίονας ψέλλια φοροῦσι· περὶ δὲ τοὺς αὐχίνας κρῖκους παχεῖς ὀλοχρῦσους, καὶ δακτυλίους ἀξιολόγους, ἔτι δὲ χρυσοῦς θώρακας. Ἴδιον δὲ τι συμβαίνει καὶ παραδόξον παρὰ τοῖς ἄνω Κελτοῖς περὶ τὰ τεμένη τῶν θεῶν γινόμενον. Ἐν γὰρ τοῖς ἱεροῖς καὶ τεμένεσιν ἐπὶ τῆς χώρας ἀνειμένοις ἔρῆπται πολὺς χρυσὸς ἀνατεθειμένος τοῖς θεοῖς· καὶ τῶν ἐγχωρίων οὐδεὶς ἄπειται τούτου, διὰ τὴν δεισιδαιμονίαν· καίπερ ὄντων τῶν Κελτῶν φιλαργύρων καθ' ὑπερβολήν.

(C. 28.) Incolarum corpora: cultus, praesertim eorum et barbariae mores, in epulis quidem prope heroici: certaminum frequentia, quum mortis metum depellat persuasio de migratione animarum.

28. Οἱ δὲ Γαλάται τοῖς μὲν σώμασιν εἰσιν εὐμήκεις, ταῖς δὲ σαφῆσι κάθυγροι καὶ λευκοί· ταῖς δὲ

κόμαις οὐ μοιον ἐκ φύσεως ξανθοί, ἀλλὰ καὶ διὰ τῆς κατασκευῆς ἐπιτηδεύουσιν αὖξιν τὴν φυσικὴν τῆς χροῆς ιδιότητα. Τιτάνου γὰρ ἀποπλύματι σμῶντες τὰς τρίχας συνεχῶς, ἵνα διαφανεῖς ᾧσι, καὶ ἀπὸ τῶν μετώπων ἐπὶ τὴν κορυφὴν καὶ τοὺς τένοντας ἀνασπῶσιν· ὥστε τὴν πρόσωπον αὐτῶν φαίνεσθαι Σατύροισι καὶ Πᾶσιν ἑοικυῖαν· παχύνονται γὰρ αἱ τρίχες ἀπὸ τῆς κατεργασίας, ὥστε μηδὲν τῆς τῶν ἵππων χαίτης διαφέρειν. Τὰ δὲ γένεια τινὲς μὲν ξυρῶνται, τινὲς δὲ μετρίως ὑποτρέφουσιν· οἱ δ' εὐγενεῖς τὰς μὲν παρειὰς ἀπολειαίνουσι, τὰς δ' ὑπὲρ ἀνειμένας ἑῶσιν, ὥστε τὰ στόματα αὐτῶν ἐπικαλύπτεσθαι. Διόπερ ἐσθιόντων μὲν αὐτῶν ἐμπλέκονται ταῖς τροφαῖς, πινόντων δὲ καθάπερ διὰ τινος ἡθμοῦ φέρεται τὸ πόμα. Δειπνοῦσι δὲ καθήμενοι πάντες οὐκ ἐπὶ θρόνων, ἀλλὰ ἐπὶ τῆς γῆς, ὑποσιτρώμασι χρώμενοι λυκῶν ἢ κυνῶν δέρμασι. Διακονοῦνται δ' ὑπὸ τῶν νεωτάτων παιδῶν ἐχόντων ἡλικίαν, ἀγρότων τε καὶ θηλειῶν. Πλησίον δ' αὐτῶν ἐσχάροι κεῖνται γέμουσαι πυρός, καὶ λέβητας ἔχουσαι καὶ ὀβελίσκους πλήρεις κρεῶν ὀλομερῶν. Τοὺς δ' ἀγαθοὺς ἄνδρας ταῖς καλλίσταις τῶν κρεῶν μοίραις γεραίρουσι· καθάπερ καὶ ὁ ποιητὴς τὸν Αἴαντα παρεισάγει τιμώμενον ὑπὸ τῶν ἀριστέων, ὅτε πρὸς Ἐκτορα μονομαχίᾳς ἐνίκησε·

Νώτοισι δ' Αἴαντα διηνεκίεσσι γέροιζε.

Καλοῦσι δὲ καὶ τοὺς ξένους ἐπὶ τὰς εὐχίας, καὶ μετὰ τὸ δεῖπνον ἐπερωτῶσι τίνες εἰσί, καὶ τίνων

χρείαν ἔχουσιν. Εἰώθασι δὲ καὶ παρὰ τὸ δεῖπνον ἐκ τῶν τυχόντων πρὸς τὴν διὰ τῶν λόγων ἀμίλλαν κατασιάντες, ἐκ προκλήσεως μονομαχεῖν πρὸς ἀλλήλους, παρ' οὐδὲν τιθέμενοι τὴν τοῦ βίου τελευτήν. Ενισχύει γὰρ παρ' αὐτοῖς ὁ Πυθαγόρου λόγος, ὅτι τὰς ψυχὰς τῶν ἀνθρώπων ἀθανάτους εἶναι συμβέβηκε, καὶ δι' ἐτῶν ὠρισμένων πάλιν βιοῦν, εἰς ἕτερον σῶμα τῆς ψυχῆς εἰσδυομένης. Διὸ καὶ κατὰ τὰς ταφὰς τῶν τετελευτηκότων ἐνίους ἐπιστολαῖς γεγραμμένας τοῖς οἰκείοις τετελευτηκόσιν ἐμβιᾶλλειν εἰς τὴν πυρᾶν, ὡς τῶν τετελευτηκότων ἀναγνωσομένων ταύτας.

(C. 29. E curribus pugnandi mos: bellandi ratio: spoliorum ac tropaeorum praeicipuae species, magnam spirantes saevitiam: (C. 30.) vestitus et arma.

29. Ἐν δὲ ταῖς ὁδοιπορίαις καὶ ταῖς μάχαις χρῶνται συνωρίσιν, ἔχοντες τοῦ ἄρματος ἡνίοχον καὶ παραβάτην. Ἀπαντῶντες δὲ τοῖς ἐφιππεύουσιν ἐν τοῖς πολέμοις, σαννιάζουσι τοὺς ἐναντίους, καὶ καταβάντες εἰς τὴν ἀπὸ τοῦ ξίφους συνίστανται μάχην. Ἐνιοὶ δ' αὐτῶν ἐπὶ τοσοῦτο τοῦ θανάτου καταφρονοῦσιν, ὥστε γυμνοὺς καὶ περιεξωσμένους καταβαίνειν εἰς τὸν κίνδυνον. Ἐπάγονται δὲ καὶ θεράποντας ἐλευθέρους, ἐκ τῶν πενήτων καταλέγοντες, οἷς ἡνίοχοις καὶ παρασπισταῖς χρῶνται κατὰ τὰς μάχας. Κατὰ δὲ τὰς παρατάξεις εἰώθασι προάγειν τῆς παρατάξεως, καὶ προκαλεῖσθαι τῶν ἀντιτεταγμένων τοὺς ἀρίστους εἰς μονομαχίαν, προανασεύοντες τὰ ὄπλα καὶ καταπλητιτόμενοι τοὺς ἐναντίους. Ὅταν δὲ τις ὑπακούσῃ πρὸς τὴν μά-

χην, τὰς τε τῶν προγόνων ἀνδραγαθίας ἐξυμνοῦσι, καὶ τὰς ἑαυτῶν ἀρετὰς προφέρονται, καὶ τὸν ἀντιτατιτόμενον ἐξονειδίζουσι καὶ τὸ σύνολον τὸ θάρσος τῆς ψυχῆς τοῖς λόγοις προαφαιροῦνται. Τῶν δὲ πεσόντων πολεμίων τὰς κεφαλὰς ἀφαιροῦντες, περιάπτουσι τοῖς αὐχέσι τῶν ἵππων· τὰ δὲ σκῦλα τοῖς θεράπουσι παραδόντες ἤμαχμένα λαφυραγοῦσι, ἐπιπαιανίζοντες καὶ ἄδοντες ὕμνον ἐπινίκιον καὶ τὰ ἀκροθίνια ταῦτα ταῖς οἰκίαις προσηλοῦσιν ὡς περ ἐν κυνηγίαις τισὶ κεχειρωμένοι θηρία. Τῶν δὲ ἐπιφανεστάτων πολεμίων κεδρώσαντες τὰς κεφαλὰς, ἐπιμελῶς τηροῦσιν ἐν λάρναι, καὶ τοῖς ξένοις ἐπιδεικνύουσι, σεμνυόμενοι διότι τῆσδε τῆς κεφαλῆς τῶν προγόνων τις, ἢ πατήρ, ἢ καὶ αὐτός, πολλὰ χρήματα διδόμενα οὐκ ἔλαβε. Φασὶ δὲ τινὰς αὐτῶν κενήσασθαι διότι χουρὸν ἀντίσταθμον τῆς κεφαλῆς οὐκ ἐδέξαντο, βάρβαρόν τινα μεγαλοψυχίαν ἐπιδεικνύμενοι· οὐ γὰρ τὸ μὴ πωλεῖν τὰ σύσσημα τῆς ἀρετῆς εὐγενές, ἀλλὰ τὸ πολεμεῖν τὸ δμόφυλον τετελευτηκὸς θηριῶδες.

30. Ἐσθῆσι δὲ χρῶνται καταπληκτικαῖς, χιτῶσι μὲν βαπτιοῖς, χρώμασι παντοδαποῖς διηνησιμένοις, καὶ ἀναξυρίσιν, ἃς ἐκεῖνοι βράκας προσαγορεύουσιν· ἐπιπορποῦνται δὲ σάγους ῥαβδωτοῦς, ἐν μὲν τοῖς χειμῶσι δασεῖς, κατὰ δὲ τὸ θέρος φιλοῦς, πλινθίοις πολυανθέσι καὶ πυκνοῖς διελημμένους. Ὀπλοῖς δὲ χρῶνται, θυρεοῖς μὲν ἀνδρομήκεσι πεποικιλμένοις ἰδιοτρόπως· τινὲς δὲ καὶ ζῶων χαλκῶν ἰσοχῆς ἔχουσιν, οὐ μόνον πρὸς κόσμον, ἀλλὰ

καὶ πρὸς ἀσφάλειαν ἑαυτῶν εὖ δεδημιουργημένας· κράνη δὲ χαλκῆ περιτίθενται, μεγάλας ἕξοχάς ἐξ αὐτῶν ἔχοντα, καὶ παμμεγέθη φαντασίαν ἐπιφέροντα τοῖς χρωμένοις· τοῖς μὲν γὰρ πρόσκειται συμφυῆ κέρατα, τοῖς δὲ ὀρνέων ἢ τετραπόδων ζώων ἐκτετυπωμένοι προτομαί. Σάλπιγγας δ' ἔχουσιν ἰδιοφυεῖς καὶ βραβηρικὰς· ἐμφυσῶσι γὰρ ταύταις καὶ προβάλλουσιν ἤχον τραχὺν καὶ πολεμικῆς ταραχῆς οἰκέϊον. Θώρακας δ' ἔχουσιν οἱ μὲν σιδηροῦς ἀλυσιδωτοῦς, οἱ δὲ τοῖς ὑπὸ τῆς φύσεως δεδομένοις ἀρκοῦνται, γυμνοὶ μαχόμενοι. Ἄντι δὲ τοῦ ξίφους σπάθας ἔχουσι μακρὰς σιδηραῖς ἢ χαλκαῖς ἀλύσειν ἐξηρητημένας, παρὰ τὴν δεξιὰν λαγόνα παρατεταμένους. Τινὲς δὲ τοὺς χιτῶνας ἐπιχρῶσιν ἢ καταργύροις ζωστήρησι συνέζονται. Προβάλλονται δὲ λόγχας, ἃς ἐκεῖνοι λαγκίας καλοῦσι, πηχναίας τῷ μήκει τοῦ σιδήρου, καὶ ἔτι μείζω τὰ ἐπιθήματα ἐχούσας· πλάτει δὲ βραχὺ λειπούσας διπαλαιίστων. Τὰ μὲν γὰρ ξίφη τῶν παρ' ἑτέροις σαυνίων εἰσὶν οὐκ ἐλάττω, τὰ δὲ σαυνία τὰς ἀκμὰς ἔχει τῶν ξιφῶν μείζους. Τούτων δὲ τὰ μὲν ἐπ' εὐθείας κηχάλλευνται, τὰ δὲ ἐλικοειδῆ δι' ὅλων ἀνάκλασιν ἔχει, πρὸς τὸ καὶ κατὰ τὴν πληγὴν μὴ μόνον τέμνειν, ἀλλὰ καὶ θραύειν τὰς σάρκας, καὶ κατὰ τὴν ἀνακομιδὴν τοῦ δόρατος σπαράττειν τὸ τραῦμα.

(C. 31.) Terribilis Galatarum adspectus; vox horrida et ostentationis plena; ingenium acutum et sollers. Apud eos Bardi, Druidae, vates. Horum mira divinatio ex occisis hominibus: illorum non modo in sacris, sed in pugnis quoque summa auctoritas.

31. Αὐτοὶ δὲ εἰσι τὴν πρόσοψιν καταπληκτικῶν,

καὶ ταῖς φωναῖς βαρυηχεῖς καὶ παντελῶς τραχύ-
 φωνοί· κατὰ δὲ τὰς ὀμιλίας βραχυλόγοι, καὶ αἰνι-
 γματῖαι, καὶ τὰ πολλὰ αἰνιτιτόμενοι συνεκδοχικῶς·
 πολλὰ δὲ λέγοντες ἐν ὑπερβολαῖς, ἐπ' αὐξήσει μὲν
 ἑαυτῶν, μειώσει δὲ τῶν ἄλλων. Ἄπειληται δὲ καὶ
 ἀνατακτικοὶ καὶ τετραγῶδημένοι ὑπάρχουσι· ταῖς δὲ
 διανοαῖς ὀξεῖς, καὶ πρὸς μάθησιν οὐκ ἄφρευεῖς. Εἰσὶ
 δὲ παρ' αὐτοῖς καὶ ποιητὰὶ μελῶν, οὓς Βάρδους
 ὀνομαῖζουσιν. Οὗτοι δὲ μετ' ὀργάνων ταῖς λύραις
 ὁμοίων ἤδοντες, οὓς μὲν ὕμνοῦσιν, οὓς δὲ βλασ-
 φημοῦσι. Φιλόσοφοί τε τινὲς εἰσι καὶ θεολόγοι
 περιτιτῶς τιμώμενοι, οὓς Δρουΐδας ὀνομαῖζουσι.
 Χρῶνται δὲ καὶ μάντεσιν, ἀποδοχῆς μεγάλης ἀξιοῦν-
 τες αὐτούς. Οὗτοι δὲ διὰ τε τῆς οἰωνοσκοπίας
 καὶ διὰ τῆς τῶν ἱερείων θυσίας τὰ μέλλοντα προλέ-
 γουσι, καὶ πᾶν τὸ πλῆθος ἔχουσιν ὑπήκοον. Μά-
 λιστα δ', ὅταν περὶ τιῶν μεγάλων ἐπισκέπτωνται,
 παρὰδοξον καὶ ἄπιστον ἔχουσι νόμιμον. Ἄνθρωπον
 γὰρ κατασπείσαντες, τύπτουσι μυχαίρα κατὰ τὸν
 ὑπὲρ τὸ διάφραγμα τόπον· καὶ πευόντος τοῦ πλη-
 γέντιος, ἐκ τῆς πτώσεως καὶ τοῦ σπαραγμοῦ τῶν
 μελῶν, ἔτι δὲ τῆς τοῦ αἵματος ῥύσεως, τὸ μέλλον
 νοοῦσι, πολυαιῶτινι καὶ πολυχρονίῳ παρατηρήσει περὶ
 τούτων πεπιστευκότες. Ἔθος δ' αὐτοῖς ἐστὶ μη-
 δένα θυσίαν ποιεῖν ἄνευ φιλοσόφου· διὰ γὰρ τῶν
 ἐμπείρων τῆς θείας φύσεως, ὥσπερ ἐι τιῶν ὁμοφώ-
 των, τὰ χρησιμώτατα τῶν θεῶν φασὶ δεῖν προσφέρειν,
 καὶ διὰ τούτων οἶονται δεῖν τὰ γαθὰ αἰτεῖσθαι.
 Οὐ μόνον δ' ἐν ταῖς εἰρηρικαῖς χρεῖαις, ἀλλὰ καὶ

κατὰ τοὺς πολέμους τούτοις μάλιστα πείθονται, καὶ τοῖς μελωδοῦσι ποιηταῖς, οὐ μόνον οἱ φίλοι, ἀλλὰ καὶ οἱ πολέμιοι· πολλάκις δ' ἐν ταῖς παρατάξεσι πλησιαζόντων ἀλλήλοις τῶν στρατοπέδων καὶ τοῖς ἕψεσιν ἀνατεταμένοις καὶ ταῖς λόγχαις προβεβλημέναις, εἰς τὸ μέσον οὔτοι προελθόντες, παύουσιν αὐτούς, ὥσπερ τινα θηρία κατεπάσαντες. Οὕτως καὶ παρὰ τοῖς ἀγριωπύτοις βυρβάροις ὁ θυμὸς εἴκει τῇ σοφίᾳ, καὶ ὁ Ἄρης αἰδεῖται τὰς Μούσας.

(C. 32.) Celtæ et Galatæ diversi, quamquam Romanis uno Gallorum nomine comprehensi. Galatarum mulieres proceræ et feraces; infantes cani. Nulli eorum tam feri, quam Scythiæ propinqui, utpote anthropophagi, sicut Britanni Irin incolentes. A que hi Cimmerii, Romanis multisque Europæ et Asiæ populis infesti, multis videntur iidem, qui postea Cimbri appellati. Et Gallograeci audiunt, propter permixtionem cum Graecis. Eorum immanitas et nefarii amores.

32. Χρήσιμον δ' ἔστι διορίσαι τὸ παρὰ πολλοῖς ἀγροούμενον. Τοὺς γὰρ ὑπὲρ Μασσαλίας κατοικοῦντες ἐν τῷ μεσογείῳ, καὶ τοὺς παρὰ τὰς Ἄλπεις, ἔτι δὲ τοὺς ἐπὶ τὰδε τῶν Πυρηνναίων ὄρεσιν, Κελτοὺς ὀνομάζουσι· τοὺς δ' ὑπὲρ ταύτης τῆς Κελτικῆς εἰς τὰ πρὸς νότον νεύοντα μέρη, παρὰ τε τὸν ὠκεανὸν καὶ τὸ Ἐρκύνιον ὄρος καθιδρυμένους, καὶ πάντας τοὺς ἐξῆς μέχρι τῆς Σκυθίας, Γαλάτας προσαγορεύουσιν. Οἱ δὲ Ῥωμαῖοι πάλιν πάντα ταῦτα τὰ ἔθνη συλλήβδην μιᾷ προσηγορίᾳ περιλαμβάνουσιν, ὀνομάζοντες Γαλάτας ἅπαντας. Αἱ δὲ γυναῖκες τῶν Γαλατῶν οὐ μόνον τοῖς μεγέθεσι παραπλήσιοι τοῖς ἀνδράσιν εἰσίν, ἀλλὰ καὶ ταῖς ἀλκαῖς ἐνάμιλλοι. Τὰ δὲ παιδία παρ' αὐτοῖς ἐκ γενετῆς ὑπάρχει πολιὰ κατὰ τὸ πλεῖστον· προβαίνοντες δὲ ταῖς ἡλικίαις,

εἰς τὸ τῶν πατέρων χροῖμα ταῖς χροαῖς μετασχηματίζονται. Ἀγριωτάτων δὲ ὄντων τῶν ὑπὸ τὰς ἄρκτους κατοικούντων καὶ τῶν τῇ Σκυθίᾳ πλησιωχῶρων, φασὶ τινὰς ἀνθρώπους ἐσθίειν, ὅσπερ καὶ τῶν Βρεττανῶν τοὺς κατοικοῦντας τὴν ὀνομαζομένην Ἴριν. Διαβεβοημένης δὲ τῆς τούτων ἀλκῆς καὶ ἀγριότητος, φασὶ τινες ἐν τοῖς παλαιοῖς χρόνοις τοὺς τὴν Ἀσίαν ἅπασαν καταδραμόντας, ὀνομαζομένους δὲ Κιμμερίους, τούτους εἶναι, βραχὺ τοῦ χρόνου τὴν λέξιν φθείραντος ἐν τῇ τῶν κυλουμένων Κίμβρων προσηγορίᾳ. Ζηλοῦσι γὰρ ἐκ παλαιοῦ ληστεύειν ἐπὶ τὰς ἀλλοτριὰς χώρας ἐπερχόμενοι, καὶ καταφρονεῖν ἀπάντων. Οὗτοι γὰρ εἰσιν οἱ τὴν μὲν Ῥώμην ἐλόντες, τὸ δὲ ἱερόν τὸ ἐν Δελφοῖς συλήσαντες, καὶ πολλὴν μὲν τῆς Εὐρώπης, οὐκ ὀλίγην δὲ καὶ τῆς Ἀσίας φορολογήσαντες, καὶ τῶν καταπολεμηθέντων τὴν χώραν κατοικήσαντες· οἱ διὰ τὴν πρὸς τοὺς Ἕλληνας ἐπιπλοκὴν Ἑλληνογαλάται κληθέντες· τὸ δὲ τελευταῖον, πολλὰ καὶ μεγάλα στρατόπεδα Ῥωμαίων συντρέψαντες. Ἀκολουθῶς δὲ τῇ κατ' αὐτοὺς ἀγριότητι, καὶ περὶ τὰς θυσίας ἐκτόπως ἄσεβοῦσι. Τοὺς γὰρ κακούργους κατὰ πενταετηρίδα φυλάξαντες, ἀνασκολοπίζουσι τοῖς θεοῖς, καὶ μετ' ἄλλων πολλῶν ἀπαρχῶν καθαργίζουσι, πυρᾶς παμμεγέθεις κατασκευάζοντες. Χροῶνται δὲ καὶ τοῖς αἰχμαλώτοις ὡς ἱερείοις πρὸς τὰς τῶν θεῶν τιμὰς. Τινὲς δὲ αὐτῶν καὶ τὰ κατὰ πόλεμον λεηθθέντα ζῶα μετὰ τῶν ἀνθρώπων ἀποκτείνουσιν, ἢ κατακαίουσιν, ἢ τισιν ἄλλαις τιμωρίαις ἀφανίζουσι.

Ἰνναϊκας δ' ἔχοντες εὐειδεῖς, ἥκιστα ταύταις προσέχουσιν, ἀλλὰ πρὸς τὰς τῶν ἀρρήνων ἐπιπλοκάς ἐκτόπως λυσσῶσιν. Εἰώθασι δ' ἐπὶ δοραῖς θηρίων χαμαὶ καθεύδοντες, ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν παρακοίτοις συγκυλίεσθαι. Τὸ δὲ πάντων παραδοξότατον, τῆς ἰδίας εὐσχημοσύνης ἀφροντιστοῦντες, τὴν τοῦ σώματος ὥραν εὐκόπως ἑτέροις προΐενται· καὶ τοῦτο αἰσχρὸν οὐχ ἠγοῦνται, ἀλλὰ μᾶλλον, ὅταν τις αὐτῶν χαριζομένων μὴ προσδέξηται τὴν διδομένην χάριν, ἄτιμον ἠγοῦνται.

(C. 33.) Celtis finitimi Celtiberi, h. e. Iberes et Celtæ, post n. utua bella connubiis iuncti, et eamque coniunctionem gloriosi diuque invicti. Eorum arma et tela, singulari modo fabricata: pugnandi ratio Munditiei studiosi corpus ac dentes urina abluunt.

33. Ἡμεῖς δ' ἀρκοῦντως περὶ τῶν Κελτῶν εἰρηκότες, μεταβιβάζομεν τὴν ἱστορίαν ἐπὶ τοὺς πλησιοχώρους τούτοις Κελτίβηρας. Οὗτοι γάρ τὸ παλαιὸν περὶ τῆς χώρας ἀλλήλοις διαπολεμήσαντες, οἱ τε Ἰβηρες καὶ οἱ Κελτοί, καὶ μετὰ ταῦτα διαλυθέντες, καὶ τὴν χώραν κοινῇ κατοικήσαντες, ἔτι δ' ἐπιγαμίας πρὸς ἀλλήλους συνθέμενοι, διὰ τὴν ἐπιμιξίαν λέγονται ταύτης τυχεῖν τῆς προσηγορίας. Δυοῖν δ' ἐθνῶν ἀλκίμων μιχθέντων, καὶ χώρας ὑποκειμένης ἀγαθῆς, συνέβη τοὺς Κελτίβηρας ἐπὶ πολὺ τῇ δόξῃ προελθεῖν, καὶ Ῥωμαίοις πολλοὺς χρόνους ἀντιταξαμένους, μόλις καταπολεμηθῆναι. Δοκοῦσι δ' οὔτοι κατὰ τοὺς πολέμους οὐ μόνον ἰππεῖς ἀγαθοὺς, ἀλλὰ καὶ πεζοὺς παρέχεσθαι διαφόρους ταῖς ἀλκαῖς καὶ ταῖς καρτερίαις. Φοροῦσι δ' οὔτοι σύγους μέλανας τραχεῖς, καὶ παραπλήσιον

ἔχοντας τὸ ἕρκτον ταῖς αἰγείαις θριξίν. Ὀπλίζονται δέ τινες τῶν Κελτιβήρων Γαλατικοῖς θυρεοῖς κούφοις· τινὲς δὲ κυρτίαις κυκλοτρέσιν, ἀσπίδων ἐχούσαις τὰ μεγέθη. Καὶ περὶ τὰς κνήμας τριχίνας εἰλοῦσ· κνημίδας· περὶ δὲ τὰς κεφαλὰς κρόνη χαλκῆ περιτίθενται φοινικοῖς ἠσκημένα λόφοις. Ξίφη δὲ ἀμφίστομα καὶ σιδήρῳ διαφόρῳ κεχαλκευμένα φοοῦσιν, ἔχοντες σπιθαμαίας παραξιφίδας, αἷς ρθῶνται κατὰ τὰς ἐν ταῖς μάχαις συμπλοκίαις. Ἴδιον δὲ τι παρ' αὐτοῖς ἐστὶ περὶ τὴν τῶν [ὀπλων καὶ] ἀμυντηρίων κατασκευὴν. Ἐλάσματα γὰρ σιδήρου κατακρύπτουσιν εἰς τὴν γῆν, καὶ ταῦτα ἐδοῦσι, μέχρις ἂν ὄτου διὰ τὸν χρόνον τοῦ ἰοῦ περιφαγόντος τὸ ἀσθενὲς τοῦ σιδήρου, καταλειφθῆ τὸ στερεώτατον· ἐξ οὗ κατασκευάζουσι διάφορα ξίφη, καὶ ἄλλα τὰ πρὸς πόλεμον ἀνήκοντα. Τὸ δ' οὕτω κατασκευασθὲν ὄπλον, πᾶν τὸ ὑποπεσὸν διαίρει· ἀφ' οὔτε οὔτε θυρεός, οὔτε κρόνος, οὔτε ὄστον ὑπομένει τὴν πληγὴν, διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῆς ἀρετῆς τοῦ σιδήρου. Διμάχαι δ' ὄντες, ἐπειδὴν ἀπὸ τῶν ἵππων ἀγωνισάμενοι νικήσωσι, καταπηδῶντες, καὶ τὴν τῶν πεζῶν τάξιν μεταλαμβάνοντες, θαυμαστὰς ποιοῦνται μάχας. Ἴδιον δὲ τι καὶ παράδοξον κόμιμον παρ' αὐτοῖς ἐστὶ. Ἐπιμελεῖς γὰρ ὄντες καὶ καθάριοι ταῖς διαίταις, ἐν ἔργον ἐπιτηδεύουσι βίανυσον καὶ πολλῆς ἀκαθαρσίας κεκοινωνηκόσ· παρ' ἕκαστα γὰρ τὸ σῶμα λούουσιν οὔρῳ, καὶ τοὺς ὀδόντας παρατρίβοντες, ταύτην ἠγοῦνται θεραπείαν εἶναι τοῦ σώματος.

(C. 34.) Saevi in maleficos et hostes, mites et maxime hospitales in peregrinos, carnibus, mulso, melle exterisque vinis fruuntur. Inter vicinas gentes Vaccaei cultissimi; Lusitani fortissimi: quibus varia sunt arma, corpus agile, expeditum et saltatione exercitum: ut etiam in bellis ad numerum incedant paeanas canentes. Caeterum latrociniiis, tamquam honesto vitae genere, victum quaerunt

34. Τοῖς δ' ἦθρσι πρὸς μὲν τοὺς κακούργους καὶ πολεμίους ὑπάρχουσι ὁμοί, πρὸς δὲ τοὺς ξένους ἐπιεικεῖς καὶ φιλόφθωποι. Τοὺς γὰρ ἐπιδημήσαντας ξένους ἅπαντας ἀξιοῦσι παρ' αὐτοῖς ποιεῖσθαι τὰς καταλύσεις, καὶ πρὸς ἀλλήλους ἀμιλλῶνται περὶ ξενίας· οἷς δ' ἂν οἱ ξένοι συγκαλοῦσθῆσσι, τοὺτους ἐπαινοῦσι καὶ θεοφιλεῖς ἡγοῦνται. Τροφαῖς δὲ χρῶνται κρέασι παντοδαποῖς καὶ δαψιλῆσι, καὶ οἰνομέλιτος πόματι, χορηγούσης τῆς χόρας τὸ μέλι παμπληθές· τὸν δ' οἶνον παρὰ τῶν ἐπιπλεόντων ἐμπόρων ὠνούμενοι. Χαριέστατον δὲ τῶν πλησιοχώρων ἐθνῶν αὐτοῖς ἐστὶ τὸ τῶν Οὐακκαίων ὀνομαζομένων σύστημα. Οὗτοι γὰρ καθ' ἕκαστον ἔτος διακρούμενοι τὴν χόραν, γεωργοῦσι, καὶ τοὺς καρτοὺς κοινοποιοῦμενοι, μεταδιδοῦσιν ἑκάστῳ τὸ μέρος· καὶ τοῖς νοσφισαμένοις τι γεωργοῖς θάνατον τὸ πρόστιμον τεθεῖκασι. Τῶν δὲ Ἰβήρων ἀλκιμώτατοι μὲν εἰσιν οἱ καλούμενοι Λυσιτανοί, φοροῦσι δ' ἐν τοῖς πολέμοις πέλτας μικρὰς παντελοῖς, διαπελεγμέναις νεύροις, καὶ δυναμέναις σκέπειν τὸ σῶμα περιττότερον διὰ τὴν στερεότητα. Ταύτην δ' ἐν ταῖς μάχαις μεταφέροντες εὐλύτως, ἄλλοτε ἄλλως ἀπὸ τοῦ σώματος διακρούονται φιλοτέχνως πᾶν τὸ φερόμενον ἐπ' αὐτοῦς βέλος. Χρῶνται δὲ καὶ σφυρίοις ὀλοσιδήροις ἀγκιστρῶδεσι· φοροῦσι δὲ

κράνη καὶ ξίφη παραπλήσια Κελτίβερον. Ἀκον-
 τίζουσι δὲ εὐστόχως καὶ μακρὰν, καὶ καθόλου
 καρτεροπλήγες ὑπάρχουσιν. Εὐκίνητοι δὲ ἔντες
 καὶ κοῦφοι, ῥαδίως καὶ φεύγουσι καὶ διώκουσι.
 Κατὰ δὲ τὰς ἐν ταῖς συστάσεσι τῶν δεινῶν ὑπομονὰς
 πολὺ λείπονται τῶν Κελτιβήρων. Ἐπιτηδεύουσι
 δὲ κατὰ μὲν τὴν εἰρήνην ὄρχησίν τινα κούφην καὶ
 περιέχουσαν πολλὴν εὐτορίαν σκελῶν· ἐν δὲ τοῖς
 πολέμοις πρὸς ῥυθμὸν ἐμβαίνουσι, καὶ παιῶνας
 ἄδουσιν, ὅταν ἐπίωσι τοῖς ἀντιτεταγμένοις. Ἴδιον
 δὲ τι παρὰ τοῖς Ἰβηροῖς καὶ μάλιστα παρὰ τοῖς Λυ-
 σιτανοῖς ἐπιτηδεύεται. Τῶν γὰρ ἀκμαζόντων ταῖς
 ἡλικίαις οἱ μάλιστα ἀπορώτατοι ταῖς οὐσίαις, ῥώμη
 δὲ σώματος καὶ θράσει διαφέροντες, ἐφοδιάσαντες
 αὐτοὺς ἀκτῆ καὶ τοῖς ὅπλοις, εἰς τὰς ὄρεινὰς δυσ-
 χωρίας ἀθροίζονται· συστήματα δὲ ποιήσαντες
 ἀξιόλογα, κατατρέχουσι τὴν Ἰβηρίαν, καὶ ληστεύοντες
 πλοῦτους ἀθροίζουσι, καὶ τοῦτο διατελοῦσι πρῶτ-
 τοντες μετὰ πάσης καταφρονήσεως· κούφοις γὰρ
 χρώμενοι καθοπλισμοῖς, καὶ παντελῶς ὄντες εὐκίνητοι
 καὶ ὄξει, δυσχειρότατοι τοῖς ἄλλοις εἰσὶ. Καθόλου
 δὲ τὶς ἐν τοῖς ὄρεισι δυσχωρίας καὶ τραχύτητος
 ἡγούμενοι πατρίδας εἶναι, εἰς ταύτας καταφεύγουσι,
 δυσδιεξόδους οὐσας μεγάλους καὶ βαρέσι στρατοπέ-
 δοις. Διὸ καὶ Ῥωμαῖοι πολλάκις ἐπ' αὐτοὺς
 στρατεύσαντες, τῆς μὲν πολλῆς καταφρονήσεως
 ἀπέστησαν αὐτοὺς, εἰς τέλος δὲ τὰ ληστήρια κατα-
 λῦσαι πολλάκις φιλοτιμηθέντες, οὐκ ἠδυνήθησαν.

(C. 35.) Praestat Iberia argenti fodinis. Nam incendio sylvarum in montibus Pyrenaeis primum fertur argenti copia provenisse: cuius pretium dum nesciebant indigenae, Phoenices allecti, permutandis mereibus ingentem quaestum fecerunt.

35. Ἐπεὶ δὲ τὰ περὶ τῶν Ἰβήρων διήλθομεν, οὐκ ἀνοίκειον εἶναι διαλαμβάνομεν περὶ τῶν ἐν αὐτῇ μεταλλῶν ἀργυρείων διελθεῖν. Αὕτη γὰρ ἡ χώρα σχεδὸν τι πλεῖστον καὶ κάλλιστον ἔχει μεταλλευόμενον ἀργύριον, καὶ πολλὰς τοῖς ἐργαζομένοις παρέχεται προσόδους. Λίθηται μὲν οὖν ἡμῶν καὶ ἐν ταῖς πρὸ ταύτης βίβλοις, ἐν ταῖς περὶ Ἰσρακλέους πράξεσι, τὰ κατὰ τὴν Ἰβηρίαν ὄρη τὰ καλούμενα Πυρηναῖα. Ταῦτα δὲ καὶ κατὰ τὸ ὕψος καὶ κατὰ τὸ μέγεθος ὑπάρχει διάφορα τῶν ἄλλων· παρῖκει γὰρ ἀπὸ τῆς κατὰ τὴν μεσημβριαν θαλάττης σχεδὸν ἄχρι πρὸς τὸν ὑπὸ τὰς ἄρκτους ὠκεανόν, διεύροτα δὲ τὴν Γαλατίαν καὶ τὴν Ἰβηρίαν, ἔτι δὲ τὴν Κελτιβηρίαν, παρεκτείνει σταδίους ὡς τρισχιλίους. Πολλῶν δὲ ὄντων ἐν αὐτοῖς δρυμῶν καὶ πυκνῶν τοῖς δένδρεσι, φασὶν ἐν τοῖς παλαιοῖς χρόνοις ὑπὸ τιῶν νομέων, ἀφέντων πῦρ, κατακαῆναι παντελῶς ἅπασαν τὴν ὄρεινὴν χώραν. Διὸ καὶ συχνὰς ἡμέρας συνεχῶς τοῦ πυρὸς ἐπιφλέγοντος, καῆναι τὴν ἐπιφάνειαν τῆς γῆς· καὶ τὰ μὲν ὄρη διὰ τὸ συμβεβηκὸς κληθῆναι Πυρηναῖα, τὴν δ' ἐπιφάνειαν τῆς κατακεκαυμένης χώρας ἀργύρω εὐῆναι πολλῶ, καὶ χωνευθείσης τῆς φύσεως, ἐξ ἧς ὁ ἀργυρος κτασκευάζεται, ῥύακας γενέσθαι πολλοὺς ἀργύρου καθαροῦ. Τῆς δὲ τοῦτου χρείας ἀγνωσμένης παρὰ τοῖς ἐγχωρίοις, τοὺς Φοίνικας ἐμπορίαις χρωμένους, καὶ τὸ γεγονός μαθόντας, ἀγνο-

ράζειν τὸν ἄργυρον μικρᾶς τιμῆς ἀντιδόσεως ἄλλων φορτίων. Διὸ δὴ τοὺς Φοίνικας μετακομίζοντας εἰς τε τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Ἀσίαν, καὶ τᾶλλα πάντα ἔθνη, μεγάλους περιποιήσασθαι πλοῦτους. Ἐπὶ τοσοῦτο δὲ τοὺς ἐμπόρους διατεῖναι τῆς φιλοκερδίας, ὥστε ἐπειδὴν, καταγόμενῶν ὄντων τῶν πλοίων, περιτεύη πολὺς ἄργυρος, ἐκκόπτειν τὸν ἐν ταῖς ἀγκύραις μόλιβδον, καὶ ἐκ τοῦ ἄργύρου τὴν ἐκ τοῦ μόλιβδου χρεῖαν ἀλλάττεσθαι. Διόπερ ἐπὶ πολλοὺς χρόνους οἱ Φοίνικες, διὰ τῆς τοιαύτης ἐμπορίας ἐπὶ πολὺν λαβόντες χρόνον αὔξησιν, ἀποικίας πολλὰς ἀπέστειλαν, τὰς μὲν εἰς Σικελίαν καὶ τὰς συνέγγυς ταύτῃ νήσους, τὰς δὲ εἰς τὴν Αἰθῶν, καὶ Σαρδόνα, καὶ τὴν Ἰβηρίαν.

(C. 36.) Sed posthac Iberi ipsi in metalla incubuere, exercensibus opus plebeis. Iberia Romanorum potestati subiecta, et frequentati sunt per mancipia coempta labores, et magna inde vectigalia redundarunt.

36. Ὅστερον δὲ πολλοῖς χρόνοις οἱ μὲν Ἰβηρες, μαθόντες τὰ περὶ τὸν ἄργυρον ἰδιώματα, κατασκευάσαν ἀξιόλογα μέταλλα· διόπερ ἄργυρον κέλ्लιστον καὶ σχεδὸν τι πλεῖστον κατασκευάζοντες, μεγάλας ἐλάμβανον προσόδους. Ὁ δὲ τρόπος τῆς μεταλλείας καὶ τῶν ἔργων τοιοῦτός τις ἐστὶ παρὰ τοῖς Ἰβηρσιν. Ὀντων χαλκοῦ καὶ χρυσοῦ καὶ ἄργύρου μετάλλων θαυμαστῶν, οἱ μὲν ἐργαζόμενοι τὰ χαλκουργεῖα, τὸ τέταρτον μέρος χαλκοῦ καθαροῦ ἐκ τῆς ὀρυττομένης γῆς λαμβάνουσι. Τῶν δὲ ἀργυρευόντων τινὲς ἰδιωτῶν ἐν τρισὶν ἡμέραις Εὐβοϊκὸν ἐξαιροῦσι τάλαντον Πᾶσια γὰρ ἢ βῶλλός ἐστι πῆγματος συμπεπηγότος

καὶ ἀπολάμποντος μεστή. Διὸ καὶ θαυμάσαι τις ἂν τὴν τε τῆς χώρας φύσιν, καὶ τὴν φιλοπονίαν τῶν ἐργαζομένων αὐτὴν ἀνθρώπων. Τὸ μὲν οὖν πρῶτον οἱ τυγχόντες τῶν ἰδιωτῶν προσεκαρτέρουν τοῖς μετάλλοις, καὶ μεγάλους ἀπεφέροντο πλοῦτους διὰ τὴν ἐτοιμότητα καὶ δαψίλειαν τῆς ἀργυρίτιδος γῆς· ὕστερον δὲ τῶν Ῥωμαίων κρατησάντων τῆς Ἰβηρίας, πληθὺς Ἰταλικὸν ἐπεπόλασε τοῖς μετάλλοις, καὶ μεγάλους ἀπεφέροντο πλοῦτους διὰ τὴν φιλοκερδίαν. Ἐκινούμενοι γὰρ πληθὺς ἀνδραπόδων, παραδιδόασιν τοῖς ἐφεστηκόσι ταῖς μεταλλικαῖς ἐργασίαις. Οὗτοι δὲ κατὰ πλείονας τόπους ἀνοίξαντες στόμια, καὶ κατὰ βάρους ὀρύττοντες τὴν γῆν, ἐρευνῶσι τὰς πολυαργύρους καὶ πολυχρύσους πλάκας τῆς γῆς· καταβαίνοντες τε, οὐ μόνον εἰς μῆκος, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τὸ βάθος παρεκτείνοντες ἐπὶ πολλοὺς σταδίους τὰ ὀρύγματα, καὶ πλαγίους καὶ σκολιὰς διαδύσεις ποικίλως μεταλλουργοῦντες, ἀνάγουσιν ἐκ βυθῶν τὴν τὸ κέρδος αὐτοῖς παρεχομένην βοῖλον.

(C. 37.) Atticis ditiora sunt et benigniora metalla Iberorum: qui fluvios subterraneos obliquis fossis intercipiunt, et ad hauriendas in fodinis aquas machinis Aegyptiacis (cochleis, v. I, 34.) utuntur, ab Archimede inventis.

37. Μεγάλην δ' ἔχει παραλλαγὴν τὰ μέταλλα ταῦτα συγκρινόμενα τοῖς κατὰ τὴν Ἀττικὴν. Ἐκεῖνα μὲν γὰρ οἱ μεταλλεύοντες, καὶ πρὸς ταῖς ἐργασίαις μεγάλας προῖέμενοι δαπάνας, ἃ μὲν ἤλπισαν ἐνίοτε λαβεῖν οὐκ ἔλαβον, ἃ δὲ εἶχον ἀπέβαλον· ὥστε δοκεῖν αὐτοὺς ὡς περ αἰτίγματος τρόπον ἀτυχεῖν. Οἱ δὲ κατὰ τὴν Ἰσπανίαν μεταλλουργοὶ ταῖς ἐλπίσι με-

γάλους σωρεύουσι πλούτους ἐκ τούτων τῶν ἐργασίων. Τῶν γὰρ πρώτων ἔργων ἐπιτυγχανομένων διὰ τὴν τῆς γῆς εἰς τοῦτο τὸ γένος ἀρετὴν, αἰ μᾶλλον εὐρίσκουσι λαμπροτέρας φλέβιας, γεμούσας ἀργύρου τε καὶ χρυσοῦ. Πᾶσα γὰρ ἢ σύνεγγυς διαπέπλεκται πολυμερῶς τοῖς ἐλιγμοῖς τῶν ῥάβδων. Ἐνίοτε δὲ καὶ κατὰ βάθους ἐμπίπτουσι ποταμοῖς ῥέουσιν ὑπὸ τὴν γῆν, ὧν τῆς βίας περιγίνονται, διακόπτοντες τὰς ῥυσεῖς αὐτῶν τὰς ἐμπιπτούσας τοῖς ὀρύγμασι πλαγίσις. Ταῖς γὰρ ἀδιαφεύστοις τοῦ κέρδους προσδοκίαις πιεζόμενοι, πρὸς τὸ τέλος ἄγουσι τὰς ἰδίας ἐπιβολὰς· καὶ τὸ πάντων παραδοξότατον· ἀπαρῦτουσι γὰρ τὰς ῥυσεῖς τῶν ὑδάτων τοῖς Αἰγυπτιακοῖς λεγομένοις κοχλίαις, οὓς Ἀρχιμήδης ὁ Συρακούσιος εὔρεν, ὅτε παρέβαλεν εἰς Αἴγυπτον· διὰ δὲ τούτων συνεχῶς ἐκ διαδοχῆς παραδιδόντες μέχρι τοῦ σπομίου, τὸν τῶν μετάλλων τόπον ἀναξηραίνουσι, καὶ κατασκευάζουσιν εὐθειον τὴν πρὸς τὰς ἐργασίας πραγματείαν. Φιλοτέχνου δ' ὄντος τοῦ ὀργάνου καθ' ὑπερβολὴν, διὰ τῆς τυχούσης ἐργασίας ἄπλετον ὕδωρ ἀναρῶπιτεῖται παραδόξως, καὶ πᾶν τὸ ποτάμιον ῥεῖμα ῥαδίως ἐκ βυθοῦ πρὸς τὴν ἐπιφάνειαν ἐκχεῖται. Θαυμάσαι δ' ἂν τις εἰκότως τοῦ τεχνίτου τὴν ἐπίνοιαν, οὐ μόνον ἐν τούτοις, ἀλλὰ καὶ ἐν ἄλλοις πολλοῖς καὶ μείζουσι, διαβεβοημένοις κατὰ πᾶσαν τὴν οἰκουμένην· περὶ ὧν τὰ κατὰ μέρος, ὅταν ἐπὶ τὴν Ἀρχιμήδους ἡλικίαν ἔλθωμεν, ἀκριβοῶς διεξιμεν.

(C. 38.) Servorum ad metalla damnatorum misera conditio. Sed Poeni et Itali inde opes reportarunt. Pizeterea et stannum in Ibe

ria effoditur, dictaque hinc sunt insulae Cassiterides Eiusdem magnam copiam Britannia in Galliam transmittit.

38. Οἱ δ' οὖν ταῖς ἐργασίαις τῶν μετάλλων ἐν-
 διατρίβοντες, τοῖς μὲν κυρίοις ἀπίστους τοῖς πλή-
 θεισι προσόδους περιποιοῦσιν· αὐτοὶ δὲ κατὰ γῆς ἐν
 τοῖς ὀρύγμασι καὶ καθ' ἡμέραν καὶ νύκτα καταξαι-
 νόμενοι τὰ σώματα, πολλοὶ μὲν ἀποθνήσκουσι διὰ
 τὴν ὑπερβολὴν τῆς κακοπαθείας· (ἄνεσις γὰρ ἢ
 παῦλα τῶν ἔργων οὐκ ἔστιν αὐτοῖς, ἀλλὰ ταῖς τῶν
 ἐπιστατῶν πληγαῖς, ἀναγκαζόντων ὑπομένειν τὴν
 δεινότητα τῶν κακῶν, ἀτυχῶς προΐενται τὸ ζῆν·) τι-
 νές δὲ ταῖς δυνάμεσι τῶν σωμάτων, καὶ ταῖς τῶν ψυ-
 χῶν καρτερίαις ὑπομένοντες, πολὺν χρόνον ἔχουσι
 τὴν ταλαιπωρίαν. Αἰρετώτερος γὰρ αὐτοῖς ὁ θάνα-
 τός ἐστι τοῦ ζῆν, διὰ τὸ μέγεθος τῆς ταλαιπωρίας.
 Πολλῶν δὲ ὄντων περὶ τὰς προειρημένας μετελλείας
 παραδόξων, οὐχ ἤκιστ' ἂν τις θαυμάσειε, διότι τῶν
 μεταλλουργῶν οὐδὲν πρόσφαιτον ἔχει τὴν ἀρχήν,
 πάντα δὲ ὑπὸ τῆς Καρχηδονίων φιλαργυρίας ἀνεά-
 χθη, καθ' ὃν καιρὸν τῆς Ἰβηρίας ἐπεκράτου. Ἴτε
 τούτων γὰρ ἔσχον τὴν ἐπὶ πλεῖον αὐξήσιν, μισθοῦ-
 μενοι τοὺς κρατίστους στρατιώτας, καὶ διὰ τούτων
 πολλοὺς καὶ μεγάλους πολέμους διαπολεμήσαντες.
 Καθόλου γὰρ αἰεὶ Καρχηδόνοι διεπολέμουν, οὔτε
 πολιτικοῖς στρατιώταις οὔτε τοῖς ἀπὸ τῶν συμμαχῶν
 ἀθροιζομένοις πεποιθότες· ἀλλὰ καὶ Ῥωμαίους καὶ
 Σικελιώτας καὶ τοὺς κατὰ τὴν Λιβύην κατοικοῦντας
 εἰς τοὺς μεγίστους ἦγον κινδύνους, καταπλουτομα-
 χοῦντες ἅπαντας διὰ τὴν ἐκ τῶν μετάλλων γινομέ-
 νην εὐπορίαν. Δειροὶ γὰρ, ὡς ἔοικεν, ὑπῆρξαν οἱ

Φοινικες ἐκ παλαιῶν χρόνων εἰς τὸ κέρδος εὐρεῖν· οἱ δ' ἀπὸ τῆς Ἰταλίας, εἰς τὸ μηδὲν μηδενὶ τῶν ἄλλων καταλιπεῖν. Γίνεται δὲ καὶ κασσίτερος ἐν πολλοῖς τόποις τῆς Ἰβηρίας, οὐκ ἔξ ἐπιπολῆς εὐρισκόμενος, ὡς ἐν ταῖς ἱστορίαις τινὲς τεθρουλλήκασιν, ἀλλ' ὀρυττόμενος [καὶ χωνευόμενος] ὁμοίως ἀργύρῳ τε καὶ χρυσῷ. Περὶ γὰρ τῆς τῶν Λυσιτανῶν χώρας ἐστὶ μέταλλα πολλὰ τοῦ κασσιτέρου, κατὰ τὰς προκειμένας τῆς Ἰβηρίας ἐν τῷ ὠκεανῷ νησιδας, τὰς ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότος Κασσιτερίδας ὀνομασμένας. Πολλὴ δὲ καὶ ἐκ τῆς Βρετανικῆς νήσου διακομίζεται πρὸς τὴν καταντικρὺ κειμένην Γαλατίαν, καὶ διὰ τῆς μεσογείου Κελτικῆς ἐφ' ἵππων ὑπὸ τῶν ἐμπόρων ἄγεται παρὰ τε τοὺς Μασσαλιώτας καὶ εἰς τὴν ὀνομαζομένην πόλιν Ναρθῶνα. Αὕτη δ' ἔστιν ἄποικος μὲν Ῥωμαίων, διὰ δὲ τὴν εὐκαιρίαν καὶ τὴν εὐπορίαν μέγιστον ἐμπόριον ἔχουσα τῶν ἐν ἐκείνοις τοῖς τόποις.

(C. 39.) Sequuntur Ligures (cf. IV, 20): quorum aspera et sterilis terra: corpora ex assiduis laboribus macilenta et nervosa; victus maxime tenuis: feminae virili robore praeditae; arma partim leviora Romanis, partim ad horum similitudinem conformata; durissima omnium vita, animique ad subeunda quaevis terra marique pericula praeconi.

39. Ἡμεῖς δὲ ἐπεὶ τὰ κατὰ τοὺς Γαλάτας καὶ τοὺς Κελτίβηρας, ἔτι δ' Ἰβηρας διήλθομεν, ἐπὶ τοὺς Λίγυρας μεταβησόμεθα. Οὗτοι γὰρ νέμονται χώραν τραχεῖαν καὶ παντελοῦς λυπρᾶν· τοῖς δὲ πόνοις καὶ ταῖς κατὰ τὴν λειτουργίαν συνεχέσι κακοπαθείαις ἐπίπορόν τινα βίον καὶ ἀτυχῆ ζῶσι. Καταδένδρου γὰρ τῆς χώρας οὐσας, οἱ μὲν αὐτῶν ὑλοτομοῦσι

δι' ὅλης τῆς ἡμέρας, σιδηροφοροῦντες ἐνεργοὺς πελέκεις καὶ βαρεῖς, οἱ δὲ τὴν γῆν ἐργαζόμενοι, τὸ πλεῖον πέτρας λατομοῦσι διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῆς τραχύτητος. Οὐδεμίαν γὰρ βῶλον τοῖς ἐργαλείοις ἀνασπῶσιν ἄνευ λίθου· καὶ τοιαύτην ἔχοντες ἐν τοῖς ἔργοις κακοπάθειαν, τῇ συνεχείᾳ περιγίνονται τῆς φύσεως· καὶ πολλὰ μοχθήσαντες, ὀλίγους καρποὺς καὶ μόλις λαμβάνουσιν. Διὰ δὲ τὴν συνέχειαν τῶν γυμνασιῶν, καὶ τὸ τῆς τροφῆς ἔλλειψις, τοῖς σώμασιν ὑπάρχουσιν ἰσχυροὶ καὶ εὐτονοί. Πρὸς δὲ τὴν κακοπάθειαν ταύτην συνεργοὺς ἔχουσι τὰς γυναῖκας, εἰθισμένας ἐπίσης τοῖς ἀνδράσιν ἐργάζεσθαι. Κυνηγίας δὲ ποιοῦνται συνεχεῖς, ἐν αἷς πολλὰ τῶν θηρίων χειρούμενοι, τὴν ἐκ τῶν καρπῶν σπάνιν διορθοῦνται. Διόπερ ἐμβιοῦντες ὄρεσι χιονοβολουμένοις, καὶ τραχύτητας ἀπίστους ὄρειβατεῖν εἰωθότες, εὐτονοί καὶ μνώδεις γίνονται τοῖς σώμασιν. Ἐνιοὶ δὲ διὰ τὴν παρ' αὐτοῖς σπανοκαρπίαν πίνουσι μὲν ὕδωρ, σαρκοφαγοῦσι δὲ τὰς τῶν ἡμέρων τε καὶ ἀγρίων ζῶων σάρκας, καὶ τῶν ἀπὸ τῆς χώρας λαχάνων ἐμπίπλονται, τὴν χώραν ἔχοντες ἄβατον τοῖς προσφιλεστάτοις τῶν θεῶν Διμήτρι καὶ Διονύσῳ. Νυκτερεύουσι δ' ἐπὶ τῆς χώρας σπανίως μὲν ἐν τισιν εὐτελέσιν ἐπαύλεσιν, ἢ κυλιαῖς· τὰ δὲ πολλὰ ἐν ταῖς κοίλαις πέτραις καὶ τοῖς σπηλαίοις αὐτοφύεσι, καὶ δυναμένοις σκέπην ἱκανῆς παρέχεσθαι. Ἀκολουθῶς δὲ τούτοις καὶ ἄλλα ποιῶσι, διαφυλάττοντες τὸν ἀρχαῖον καὶ ἀκατάσκειον βίον. Καθόλου δ' ἐν τοῖς τόποις αἱ μὲν γυναῖκες, ἀνδρῶν, οἱ δὲ ἄνδρες θηρίων ἔχουσιν εὐτομίαν καὶ

ἄλλῃ. Πολλάκις γοῦν φασὶν ἐν ταῖς στρατείαις τον μέγιστον τῶν Γαλατῶν ὑπὸ Λίγυος ἰσχυροῦ παρτελῶς ἐκ προκλήσεως μονομαχήσαντα ἀνῆρῆσθαι. Ὀπλισμὸν δ' ἔχουσιν οἱ Λίγυες ἐλαφρότερον τῶν Ῥωμαίων τῇ κατασκευῇ. Σκεπάζει γὰρ αὐτοὺς παραμήκης θυρεὸς εἰς τὸν Γαλατικὸν ὄρθρον δεδημιουργημέ-
τος, καὶ χιτῶν συνειλημμένος ζώσιτῆρι· καὶ περιτίθενται θηρίων δορὰς καὶ ξίφος σύμμετρον. Τινὲς δὲ αὐτῶν διὰ τὴν ἐπιμιξίαν τῆς Ῥωμαίων πολιτείας με-
τεσχημάτισαν τὸν ὄπλισμὸν, ἔξομοιοῦντες ἑαυτοὺς τοῖς ἡγουμένοις. Θρασεῖς δ' εἰςὸ καὶ γενναῖοι, οὐ μόνον εἰς πόλεμον, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὰς ἐν τῇ Ἰταλίᾳ κ-
ριστιάσεις τὰς ἔχουσας δεινότητάς. Ἐμπορευόμενοι γὰρ πλέουσι τὸ Σαρδῶον καὶ τὸ Λιβυκὸν πέλαγος, ἐτοιμῶς ἑαυτοὺς ὀπίπτοντες εἰς ἀβροθήτους κινδύνους. Σκάφεισι γὰρ χρώμενοι τῶν σχεδίων εὐτελεστεροῖς, καὶ τοῖς ἄλλοις τοῖς κατὰ ταῦν χρησίμοις ἤκιστα κ-
τεσκευασμένοις, ὑπομένουσι τὰς ἐκ τῶν χειμῶνων φοβερωτάτας περιστάσεις καταπληκτικῶς.

(C. 40.) Tyrreni et terra potentes, et classe praestantes, obiecto Italiae mari nomen dederunt. Militiae pedestris tubaeque inventores, lictoribus, sella curuli, toga praetexta, etiam porticibus domorum primum usi sunt: iidem literis dediti, prodigiorum disciplinae vitaeque elegantiam excoliverunt. Sed ad extremum, abiecta virtute, computationibus et ignavia veterem gloriam perditum iere.

40. Λεῖπεται δ' ἡμῖν εἰπεῖν περὶ τῶν Τυρρήνων. Οὔτοι γὰρ τὸ μὲν παλαιὸν ἀνδρεία διεπέγκαντες, χά-
ραν πολλὴν κατεκτήσαντο, καὶ πόλεις ἀξιολόγους καὶ
πολλὰς ἔκτισαν. Ὁμοίως δὲ καὶ ναυτικαῖς δυνάμε-
σιν ἰσχύσαντες, καὶ πολλοὺς χρόνους θαλαττοκρα-
τήσαντες, τὸ μὲν παρὰ τὴν Ἰταλίαν πέλαγος ἀν-

ἑαυτῶν ἐποίησαν Τυρρῶνικόν προσαγορευθῆναι· τὰ
 δὲ κατὰ τὰς περὶ τὰς δυνάμεις ἐκπονήσαντες, τὴν τε
 σίλιππγα [λεγομένην] ἐξεύρον, εὐχρηστοτάτην μὲν
 εἰς τοὺς πολέμους, ἀπ' ἐκείνων δ' ὀνομασθεῖσαν
 Τυρρῶνιν, τό, τε περὶ τοὺς ἡγουμένους στρατηγούς
 ἀξίωμα κατεσκεύασαν, περιθέντες τοῖς ἡγουμένοις
 ῥαβδούχους, καὶ δίφρον ἐλεφάντινον, καὶ περιπόρ-
 φυρον τήβενναν. Ἐν τε ταῖς οἰκίαις τὰ περιστοί-
 χος τὰς τῶν θεραπευόντων ὄχλων ταραχὰς ἐξεύ-
 ρον εὐχρησίαν. Ὡν τὰ πλεῖστα Ῥωμαῖοι μιμησά-
 μενοι καὶ πρὸς τὸ κάλλιστον αὐξήσαντες, μετήνευ-
 καν ἐπὶ τὴν ἰδίαν πολιτείαν. Γράμματι τε καὶ φυ-
 σιολογίαν καὶ θεολογίαν ἐξεπόνησαν ἐπὶ πλεῖον, καὶ
 τὰ περὶ τὴν κεραινοσκοπίαν μάλιστα πάντων ἀν-
 θρώπων ἐξεργάσαντο. Διὸ καὶ μέχρι τῶν νῦν χρό-
 νων οἱ τῆς οἰκουμένης σχεδὸν ὅλης ἡγούμενοι θαυ-
 μάζουσι τε τοὺς ἀνδρας, καὶ κατὰ τὰς ἐν τοῖς κεραι-
 νοῖς δισσημείας τούτοις ἐξηγηταῖς χρῶνται. Χώρον
 δὲ νεμόμενοι πάμφορον, καὶ ταύτην ἐξεργαζόμενοι,
 καρπῶν ἀφθονίαν ἔχουσιν, οὐ μόνον πρὸς τὴν ἀρ-
 κοῦσαν διατροφὴν, ἀλλὰ καὶ πρὸς ἀπόλαυσιν διαφιλῆ
 καὶ τρυφὴν ἀνήκουσαν. Παρατίθενται γὰρ δις τῆς
 ἡμέρας τραπέζας πολυτελεῖς, καὶ τᾶλλα τὰ πρὸς τὴν
 ὑπερβιάλλουσαν τρυφὴν οἰκεῖα. Στρωματὸν μὲν ἀν-
 θινὰς κατασκευάζοντες, ἐκπωματῶν δ' ἀργυρῶν παρ-
 τοδαπῶν πλήθος, καὶ τῶν διακονούντων οἰκετῶν οὐ
 ὀλίγον ἀριθμὸν ἠτοιμακότες. Καὶ τούτων οἱ μὲν
 εὐπρεπέως διαφέροντες εἰσιν, οἱ δ' ἐσθῆσι πολυτελε-
 στέροις ἢ κατὰ δουρικὴν ἀξίαν κεκόσμηται. Οἰκὴ-

σεις τε παντοδαπὰς ἰδιαζούσας ἔχουσι παρ' αὐτοῖς οὐ μόνον οἱ θεράποντες, ἀλλὰ καὶ τῶν ἐλευθέρων οἱ πλείους. Καθόλου δὲ τὴν μὲν ἐκ παλαιῶν χρόνων παρ' αὐτοῖς ζηλουμένην ἀλκὴν ἀποβεβλήκασιν, ἐν πότοις δὲ καὶ ῥαθυμίαις ἀνάνδρως βιοῦντες, οὐκ ἀλόγως τὴν τῶν πατέρων δόξαν ἐν τοῖς πολέμοις ἀποβεβλήκασι. Συνεβάλλετο δ' αὐτοῖς πρὸς τὴν τρυφήν οὐκ ἐλάχιστον καὶ ἡ τῆς χώρας ἀρετὴ· λίμφορον γὰρ καὶ παντελῶς εὐγειον νεμόμενοι χώραν, παντὸς καρποῦ πλήθος ἀποθησαυρίζουσιν. Καθόλου γὰρ ἡ Τυρῶν ἡσία παντελῶς εὐγειος οὔσα, πεδίοις ἀναπεπταμένοις ἐγκιᾶθηται, καὶ βουνοειδέσιν ἀναστήμασι τόπων διείληπται γεωργησίμοις· ὑγρά δὲ μετρίως ἐστίν, οὐ μόνον κατὰ τὴν χειμερινὴν ὥραν, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὸν τοῦ θέρους καιρὸν.

(C. 41.) Progressus scriptor ad insulas meridionales in Oceano Arabiae, oram eius maritimam et ulteriorem usque ad Gedrosiam, praesertim vero Arabiam felicem, describit. Adiacent plures insulae; sed tres prae ceteris memorabiles. Una Sacra, thuris, myrrhae aliorumque aromatum ferax. Altera sepeliendis mortuis. Intersectur thuris, ac myrrhae brevis historia, addita mentione paliuri.

41. Ἐπεὶ δὲ περὶ τῆς πρὸς ἑσπέραν κεκλιμένης χώρας, καὶ τῆς πρὸς τὰς ἄρκτους νενεκνίας, ἔτι δὲ τῶν κατὰ τὸν ὠκεανὸν νήσων διεξήλθομεν, ἐν μέρει διεξιμεν περὶ τῶν κατὰ τὴν μεσημβριαν νήσων, τῶν ἐν ὠκεανῷ τῆς Ἀραβίας τῆς πρὸς ἀνατολὴν κεκλιμένης, καὶ προσοριζούσης τῇ καλουμένῃ Κεδρωσία. Ἡ μὲν γὰρ χώρα πολλὰς κόμαις καὶ πόλεσιν ἀξιολόγοις κατοικεῖται, καὶ τούτων αἱ μὲν ἐπὶ χωμάτων ἀξιολόγων κεῖνται, αἱ δ' ἐπὶ γεωλόφων ἢ πεδίων καθίδρυνται. Ἐχουσι δ' αὐτῶν αἱ μέγιστα

βασιλεια κατεσκευασμένα πολυτελῶς, πλήθος οἰκη-
 τήρων ἔχοντα, καὶ κτήσεις ἱκανάς. Πᾶσα δ' αὐτῶν
 ἢ χώρα γέμει θρεμμάτων παντοδαπῶν, καρποφο-
 ροῦσα, καὶ νομάς ἀφθόρους παρεχομένη τοῖς βοσκή-
 μασι. Ποταμοὶ τε πολλοὶ διαρρέοντες ἐν αὐτῇ, πολ-
 λὴν ἀρδεύουσι χώραν, συντελοῦντες πρὸς τελείαν αὐ-
 ξησιν τῶν καρπῶν. Διὸ καὶ τῆς Ἀραβίας ἢ πρωτεύ-
 ούσα τῇ ἀρετῇ προσηγορίαν ἔλαβεν οἰκειάν, Εὐδαίμων
 ὀνομασθεῖσα. Ταύτης δὲ κατὰ τὰς ἐσχάτας τῆς
 παρωκεανίτιδος χώρας καταντικρὺ νῆσοι κείνται
 πλείους, ὧν τρεῖς εἰσὶν ἄξια· τῆς ἱστορικῆς ἀναγρα-
 φῆς· μία μὲν ἢ προσαγορευομένη Ἰερά, καθ' ἣν οὐκ
 ἔξεστι τοὺς τετελευτηκότας θάπτειν· ἑτέρα δὲ πλη-
 σίον ταύτης, ἀπέχουσα σταδίου ὡς ἐπτά, εἰς ἣν κο-
 μίζουσι τὰ σώματα τῶν ἀποθανόντων, ταφῆς ἀξιούν-
 τες. Ἡ δ' οὖν Ἰερά τῶν μὲν ἄλλων καρπῶν ἄμοιρός
 ἐστι, φέρει δὲ λιβανωτοῦ τοσοῦτο πλήθος, ὥστε διαρ-
 κεῖν καθ' ὅλην τὴν οἰκουμένην πρὸς τὰς τῶν θεῶν
 τιμὰς· ἔχει δὲ καὶ σμύρνης πλήθος διάφορον, καὶ
 τῶν ἄλλων θυμιαμάτων παντοδαπὰς φύσεις, παρε-
 χομένας πολλὴν εὐωδίαν. Ἡ δὲ φύσις τοῦ λιβανω-
 τοῦ καὶ ἢ κατασκευὴ ἐστὶ τοιαύδε· δένδρον ἐστὶ τῶ
 μὲν μεγέθει μικρὸν, τῇ δὲ προσόψει τῇ ἀκάνθη τῇ
 Αἰγυπτίᾳ τῇ λευκῇ παρεμφερές· τὰ δὲ φύλλα τοῦ
 δένδρου ὅμοια τῇ ὀνομαζομένη ἰτέα· καὶ τὸ ἄνθος
 ἐπ' αὐτῷ φύεται χρυσοειδές· ὁ δὲ λιβανωτὸς γινό-
 μενος ἐξ αὐτοῦ, ὀπίζεται ὡς ἂν δάκρυον. Τὸ δὲ τῆς
 σμύρνης δένδρον ὅμοιον ἐστὶ τῇ σχίνῳ, τὸ δὲ φύλ-
 λον ἔχει λεπτότερον καὶ πυκνότερον· ὀπίζεται δὲ

περισκαφεισης τῆς γῆς ἀπὸ τῶν ῥιζῶν. Καὶ ὅσα μὲν αὐτῶν ἐν ἀγαθῇ γῇ πέφυκεν, ἐκ τούτων γίνεται δις τοῦ ἐνιαυτοῦ, ἕαρος καὶ θέρους· καὶ ὁ μὲν πυρρόδος ἑαρινὸς ὑπάρχει διὰ τὰς δρόσους, ὁ δὲ λευκὸς θερινὸς ἐστί. Τοῦ δὲ παλιούρου συλλέγουσι τὸν καρπὸν, καὶ χρωῖται βρωτοῖς καὶ ποτοῖς, καὶ πρὸς τὰς κοιλίας τὰς ἡεούσας φαρμάκῳ.

(C. 42.) Thurifera insula inter populares distributa: optima pars cum decimis fructuum regi cedit. Regionis dimensio. Incolunt eam Panchai, mercaturae studiosi. Tertia insula Panchai, ampla, incolis frequens e diversis populis collectis, caeterum abbe Panara, cuius soli incolae absque regio dominatu suis vivunt legibus, temploque Iovis Triphylia clara.

42. Διήρηται δὲ τοῖς ἐγχωρίοις ἡ χώρα· καὶ ταύτης ὁ βασιλεὺς λαμβάνει τὴν κρατίστην, καὶ τῶν καρπῶν τῶν γινομένων ἐν τῇ νήσῳ δεκάτην λαμβάνει. Τὸ δὲ πλάτος τῆς νήσου φασὶν εἶναι σταδίων ὡς διακοσίων. Κατοικοῦσι δὲ τὴν νῆσον οἱ καλούμενοι Παγχαῖοι, καὶ τὸν τε λιβανωτὸν καὶ τὴν σμίθραν κομίζουσιν εἰς τὸ πέραν, καὶ πωλοῦσι τοῖς τῶν Ἀράβων ἐμπόροις, παρ' ὧν ἄλλοι τὰ τοιαῦτα φορτία ἐνούμενοι, διακομίζουσιν εἰς τὴν Φοινίκην καὶ κοίλην Συρίαν, ἔτι δὲ Αἴγυπτον· τὸ δὲ τελευταῖον ἐκ τούτων τῶν τόπων ἔμποροι διακομίζουσιν εἰς πᾶσαν τὴν οἰκουμένην. Ἔστι δὲ καὶ ἄλλη νῆσος μεγάλη, τῆς προειρημένης ἀπέχουσα σταδίουσ τριάκοντα, εἰς τὸ πρὸς ἕω μέρος τοῦ ὠκεανοῦ κειμένη, τῷ μῆκει πολλῶν τινῶν σταδίων. Ἀπὸ γὰρ τοῦ πρὸς ἀνατολὰς ἀνήκοντος ἀκρωτηρίου φασὶ θεωρεῖσθαι τὴν Ἰνδικὴν ἄερον, διὰ τὸ μέγεθος τοῦ διαστήματος. Ἔχει δὲ ἡ Παγχαῖα καθ' αἰτήν πολλὰ τῆς ἱστορικῆς ἀνα-

γραφήσ ἄξια· κατοικοῦσι δ' αὐτὴν αὐτόχθονες μὲν, οἱ Παγχαῖοι λεγόμενοι, ἐπήλυδες δ' Ὠκεανῖται, καὶ Ἴνδοι καὶ Σκύθαι καὶ Κρηῖτες. Πόλις δ' ἔστιν ἀξιόλογος ἐν αὐτῇ, προσαγορευομένη μὲν Πανάρα, εὐδαιμονία δὲ διαφέρουσα. Οἱ δὲ ταύτην οἰκοῦντες, καλοῦνται μὲν ἰκέται τοῦ Διὸς τοῦ Τριφυλίου, μὶνοι δ' εἰσὶ τῶν τὴν Παγχαίαν χώραν οἰκούντων αὐτόνομοι καὶ ἀβασιλευτοί. Ἄρχοντας δὲ καθιστᾷσι κατ' ἐνιαυτὸν τρεῖς. Οὔτοι δὲ θανάτου μὲν οὐκ εἰσὶ κύριοι, τὰ δὲ λοιπὰ πάντα διακρίνουσι· καὶ αὐτοὶ δὲ οὔτοι τὰ μέγιστα ἐπὶ τοῖς ἱερεῖς ἀναφέρουσιν. Ἀπὸ δὲ ταύτης τῆς πόλεως ἀπέχει σταδίου ὡς ἐξήκοντα ἱερὸν Διὸς Τριφυλίου, κείμενον μὲν ἐν χώρᾳ πεδίαδι, θαυμαζόμενον δὲ μάλιστα διὰ τε τὴν ἀρχαιότητα καὶ τὴν πολυτέλειαν τῆς κατασκευῆς καὶ τὴν τῶν τόπων εὐφύιαν.

(C. 43.) De agri templo circumiacentis amoenitate, fontium magnitudine, arborumque et fructuum varietate Noster (nimis levis et credulus Euhemerianorum mendaciorum sectator), (C. 44.) iterum de templi aliorumque locorum sacrorum mirificis ornamentis, de Aqua Solis, de monte diis sacro, quem Sellam Coeli et Triphylum Olympum appellant, ac de primis trium gentium accolis, cominentitia multa repetit.

43. Τὸ μὲν οὖν περὶ τὸ ἱερὸν πεδίων συνηρηφές ἐστι παντοίοις δένδροσιν, οὐ μόνον καρποφόροις, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἄλλοις τοῖς δυναμένοις τερπείν τὴν ὄρασιν. Κυπαρίττων τε γὰρ ἐξαισίων τοῖς μεγέθεσι, καὶ πλατάνων, καὶ δάφνης, καὶ μυρσίνης καταγέμει, πληθύοντος τοῦ τόπου ναματιαίων ὑδάτων. Πλησίον γὰρ τοῦ τεμένουσ ἐκ τῆσ γῆσ ἐκκλίπτει τηλικαύτη τὸ μεγέθος πηγὴ γλυκέοσ ὕδατοσ, ὥστε ποταμὸν εἶ

αὐτῆς γινεσθαι πλωτόν. Ἐκ τούτου δ' εἰς πολλὰ μέρη τοῦ ὕδατος διαιρουμένου, καὶ τούτων ἀρδευομένων, κατὰ πάντα τὸν τοῦ πεδίου τόπον συνάγκεια δένδρων ὑψηλῶν πεφύκασι συνεχεῖς· ἐν αἷς πλῆθος ἀνδρῶν ἐν τοῖς τοῦ θέρους καιροῖς ἐνδιατρίβει, ὄρνέων τε πλῆθος παντοδαπῶν ἐννεοσσεύεται, ταῖς χροαῖς διάφορα, καὶ ταῖς μελωδίαις μεγάλην παρεχόμενα τέρψιν· κηπεῖαι τε παντοδαπαί, καὶ λειμῶνες πολλοὶ καὶ διάφοροι ταῖς χλόαις καὶ τοῖς ἀνθεσιν, ὥστε τῇ θεοπροπέῃ τῆς προσόψεως ἄξιον τῶν ἐγχωροῖων θεῶν φαίνεσθαι. Ἦν δὲ καὶ τῶν φοινίκων στελέχη μέγιστα καὶ καρποφόρα διαφερόντως, καὶ καρῦαι πολλαί, ἀκροδρύων δαφιλεστάτην τοῖς ἐγχωροῖσι ἀπόλαυσιν παρεχόμεναι. Χωρὶς δὲ τούτων ὑπῆρχον ἀμπελοὶ τε πολλαὶ καὶ παντοδαπαί, αἱ πρὸς ὕψος ἀνηγμέναι, καὶ διαπεπλεγμέναι ποικίλως, τὴν πρόσοψιν ἠδεῖαν ἐποίουν, καὶ τὴν ἀπόλαυσιν τῆς ὀπώρας ἐτοιμοτάτην παρείχοντο.

44. Ὁ δὲ ναὸς ὑπῆρχεν ἀξιόλογος ἐκ λίθου λευκοῦ, τὸ μῆκος ἔχων δυοῖν πλέθρων, τὸ δὲ πλάτος ἀνάλογον τῷ μήκει· κίοσι δὲ μεγάλοις καὶ παχέσιν ὑπήρειστο, καὶ γλυφαῖς φιλοτέχνοις διελημμένους· ἀγάλματά τε τῶν θεῶν ἀξιολογώτατα, τῇ τέχνῃ διάφορα, καὶ τοῖς βάρεσι θαυμαζόμενα. Κύβληθ δὲ τοῦ ναοῦ τὰς οἰκίας εἶχον οἱ θεραπεύοντες τοὺς θεοὺς ἱερεῖς, δι' ὧν ἅπαντα τὰ περὶ τὸ τέμενος διοικεῖτο. Ἐπὶ δὲ τοῦ ναοῦ δρόμος κατεσκεύαστο, τὸ μὲν μῆκος σταδίων τετάρων, τὸ δὲ πλάτος πλέθρου. Περὶ δὲ τὴν πλευρὰν ἑκατέραν τοῦ δρόμου χαλκίᾳ μεγάλῃ

κείται τὰς βάσεις ἔχοντα τετραγώνους· ἐπ' ἐσχάτου
 δὲ τοῦ δρόμου πηγὰς ἔχει λάβρως ἐκχεομένας ὁ προει-
 ρημένος ποταμός. Ἔστι δὲ τὸ φερόμενον ῥεῦμα τῆ
 λευκότητι καὶ γλυκύτητι διαφέρον, πρὸς τε τὴν τοῦ
 σώματος ὑγίειαν πολλὰ συμβαλλόμενον τοῖς χρωμέ-
 νοις· ὀνομάζεται δὲ ὁ ποταμός οὕτως Ἑλίου Ἰδωρ.
 Περιέχει δὲ τὴν πηγὴν ὄλην κρηπὶς λιθίνη πολυτε-
 λής, διατείνουσα παρ' ἑκατέραν πλευρὰν σταδίους τέτ-
 ταρας· ἄχρι δὲ τῆς ἐσχάτης κρηπίδος ὁ τόπος οὐκ
 ἔστι βάσιμος ἀνθρώπων πλην τῶν ἱερέων. Τὸ δ'
 ὑποκείμενον πεδῖον ἐπὶ σταδίους διακοσίους καθιε-
 ρωμένον ἔστι τοῖς θεοῖς, καὶ τὰς ἐξ αὐτοῦ προσόδους
 εἰς τὰς θυσίας ἀναλίσκουσι. Μετὰ δὲ τὸ προειρη-
 μένον πεδῖον ὄρος ἐστὶν ὑψηλόν, καθιερωμένον μὲν
 θεοῖς, ὀνομαζόμενον δὲ Οὐρανοῦ Δίφρος, καὶ Τρι-
 φύλιος Ὀλυμπος. Μυθολογοῦσι γὰρ τὸ παλαιὸν
 Οὐρανὸν βασιλεύοντα τῆς οἰκουμένης, προσηρῶς ἐν-
 διατρίβειν ἐν τῷδε τῷ τόπῳ, καὶ ἀπὸ τοῦ ὕψους
 ἐφορᾶν τὴν τε Οὐρανὸν καὶ τὰ κατ' αὐτὸν ἄστρα·
 ὕστερον δὲ Τριφύλιον Ὀλυμπον κληθῆναι, διὰ τὸ
 τοὺς κατοικοῦντας ἐκ τριῶν ἔθνῶν ὑπάρχειν. Ὀνο-
 μάζεσθαι γὰρ τοὺς μὲν, Παγχαίους, τοὺς δέ, Ὠκεα-
 νίτας, τοὺς δέ, Δωῖους· οὓς ὕστερον ὑπὸ Ἄμμω-
 νος ἐκβληθῆναι. Τὸν γὰρ Ἄμμωνά φασι μὴ μόνον
 φυγαδεῦσαι τοῦτο τὸ ἔθνος, ἀλλὰ καὶ τὰς πόλεις
 αὐτῶν ἄρδην ἀνελεῖν, καὶ κατασκάψαι τὴν τε Δωϊαν
 καὶ Ἀστερουσίαν. Θυσίαν τε κατ' ἐνιαυτὸν ἐν του-
 τῷ τῷ ὄρει ποιῶν τοὺς ἱερεῖς μετὰ πολλῆς τῆς
 ἀγνείας.

(C. 45.) Insulae animalia: tres praecipuae urbes: tota regio fecundissima, in primis vini. Incolarum tres classes: sacerdotes, agricolae, milites, quibus pastores accedunt. Agricolarum munus: laboriosissimis praemia decernuntur a sacerdotibus, quibus unis in reliqua bonorum communione et aequali distributione duplum contingit. Vestitus mollis: multa ex auro ornamenta.

45. Μετὰ δὲ τὸ ὄρος τοῦτο καὶ κατὰ τὴν ἄλλην Παγκαίτην χώραν ὑπάρχειν φασὶ ζῶων παντοδαπῶν πλῆθος. Ἔχειν γὰρ αὐτὴν ἐλέφαντάς τε πολλοὺς καὶ λέοντας καὶ παρδάλεις καὶ δορκάδας, καὶ ἄλλα πλείω θηρία, διάφορα ταῖς τε προσόψεσι καὶ ταῖς ἀλκαῖς θαυμαστά. Ἔχει δὲ ἡ νῆσος αὕτη καὶ πόλεις τρεῖς ἀξιολόγους, Τρακίαν, καὶ Δαλίδα, καὶ Ὠκεανίδα. Τὴν δὲ χώραν ὅλην εἶναι καρποφόρον, καὶ μάλιστα οἴνων παντοδαπῶν ἔχειν πλῆθος. Εἶναι δὲ τοὺς ἄνδρας πολεμικοὺς, καὶ ἄρμασι χρῆσθαι κατὰ τὰς μάχας ἀρχαϊκῶς. Τὴν δ' ὅλην πολιτείαν ἔχουσι τριμερῆ· καὶ πρῶτον ὑπάρχει μέρος παρ' αὐτοῖς τὸ τῶν ἱερέων, προσκειμένων αὐτοῖς τῶν τεχνιτῶν· δευτέρα δὲ μερὶς ὑπάρχει τῶν γεωργῶν· τρίτη δὲ τῶν στρατιωτῶν, προστιθεμένων τῶν νομέων. Οἱ μὲν οὖν ἱερεῖς τῶν ὑπάντων ἦσαν ἡγεμόνες, τὰς τε τῶν ἀμφιβητήσεων κρίσεις ποιούμενοι, καὶ τῶν ἄλλων τῶν δημοσίᾳ πραττομένων κύριοι. Οἱ δὲ γεωργοὶ τὴν γῆν ἐργαζόμενοι, τοὺς καρποὺς ἀναφέρουσιν εἰς τὸ κοινόν, καὶ ὅστις ἂν αὐτῶν δοκῆ κάλλιστα γεωργηκέναι, λαμβάνει γέρας ἑξαίρετον ἐν τῇ διαιρέσει τῶν καρπῶν, κριθεὶς ὑπὸ τῶν ἱερέων ὁ πρῶτος· καὶ ὁ δεῦτερος, καὶ οἱ λοιποὶ μέχρι δέκα, προτροπῆς ἕνεκα τῶν ἄλλων. Παραπλησίως δὲ τούτοις καὶ οἱ νομεῖς τὰ τε ἱερεῖα καὶ τὰλλα παραδιδόσκουσιν

εἰς τὸ δημόσιον, τὰ μὲν ἀριθμῶ, τὰ δὲ σταθμῶ, μετὰ πάσης ἀκριβείας· καθόλου γὰρ οὐδὲν ἕξεισιν ἰδίᾳ κτήσασθαι πλὴν οἰκίας καὶ κήπου. Πάντα δὲ τὰ γεννήματα καὶ τὰς προσόδους οἱ ἱερεῖς παραλαμβάνοντες, τὸ ἐπιβάλλον ἐκάστῃ δικαίως ἀπονέμουσι· τοῖς δὲ ἱερεῦσι μόνοις δίδονται διπλάσιον. Χρῶνται δ' ἐσθῆσι μὲν μαλακαῖς, διὰ τὸ παρ' αὐτοῖς πρόβατα ὑπάρχειν διαφέροντα τῶν ἄλλων τὴν μαλακότητα. Φοροῦσι δὲ καὶ κόσμον χρυσοῦν οὐ μόνον αἱ γυναῖκες, ἀλλὰ καὶ οἱ ἄνδρες· περὶ μὲν τοὺς τραχήλους ἔχοντες στρεπτοὺς κύκλους, περὶ δὲ τὰς χεῖρας ψέλλια· ἐκ δὲ τῶν ὄτων, παραπλησίως τοῖς Πέρσαις, ἐξηρητημένους κρῖκους. Ὑποδέσεισι δὲ καιναῖς χρῶνται, καὶ τοῖς χρώμασι πεποκιλμέναις περιτότερον.

(C. 46.) Militum usus adversus latronum audaciam. Sacerdotum luxuriosissimus habitus: qui genus suum e Creta deducens, eius rei et alia scilicet documenta, et inscriptiones afferunt. Ad eundem *κητισμὸν* sunt referenda, quae Diodorus de metallis et anathematis in hac insula memorabilibus addidit.

46. Οἱ δὲ στρατιῶται λαμβάνοντες τὰς μεμερισμένας συντάξεις, φυλάττουσι τὴν χώραν, διειληφότες ὀχυρώμασι καὶ παρεμβολαῖς. Ἔστι γὰρ τι μέρος τῆς χώρας ἔχον ληστήρια θρασέων καὶ παρανόμων ἀνθρώπων, οἱ τοὺς γεωργοὺς ἐνεδρεύοντες, πολεμοῦσι τούτους. Αὐτοὶ δὲ οἱ ἱερεῖς πολὺ τῶν ἄλλων ὑπερέχουσι τρυφῇ καὶ ταῖς ἄλλαις ταῖς ἐν τῷ βίῳ καθαριότησι καὶ πολυτελείαις. Στολὰς μὲν γὰρ ἔχουσι λινᾶς, τῇ λευκότητι καὶ μαλακότητι διαφόρους· ποτὲ δὲ καὶ τὰς ἐκ τῶν μαλακωτάτων ἐρίων κατεσκευασμένας ἐσθῆτας φοροῦσι. Πρὸς δὲ τούτοις μί-

τρας ἔχουσι χρυσοῦφεις· τὴν δ' ὑπόδεσιν ἔχουσι σαν-
 δάλια ποικίλα φιλοτέχνως εἰργασμένα· χρυσοφοροῦσι
 δ' ὁμοίως ταῖς γυναιξί, πλὴν τῶν ἐνωτίων. Προσε-
 δρεύουσι δὲ μάλιστα ταῖς τῶν θεῶν θεραπέαις, καὶ
 τοῖς περὶ τούτων ὕμνοις τε καὶ ἐγκωμίοις, μετ' ὧδῆς
 τὰς πράξεις αὐτῶν καὶ τὰς εἰς ἀνθρώπους εὐεργε-
 σίας διαπορευόμενοι. Μυθολογοῦσι δ' οἱ ἱερεῖς τὸ
 γένος αὐτοῖς ἐκ Κρήτης ὑπάρχειν, ὑπὸ Διὸς ἠγμένους
 εἰς τὴν Παγγαίαν, ὅτε κατ' ἀνθρώπους ὦν ἐβασί-
 λευε τῆς οἰκουμένης· καὶ τούτων σημεῖα φέρουσι
 τῆς διαλέκτου, δεικνύντες τὰ πολλὰ διαμέρειν παρ'
 αὐτοῖς Κρητικῶς ὀνομαζόμενα· τὴν τε πρὸς αὐτοὺς
 οἰκειότητα καὶ φιλανθρωπίαν ἐκ προγόνων παρειλη-
 φέναι, τῆς φήμης ταύτης τοῖς ἐγγόνοις παραδιδόμε-
 νης αἰε. Ἐδεικνυον δὲ καὶ ἀναγραφὰς τούτων, ἃς
 ἔφασαν τὸν Δία πεποιῆσθαι, καθ' ὃν καιρὸν ἔτι
 κατ' ἀνθρώπους ὦν ἰδρῦσατο τὸ ἱερόν. Ἐχει δ' ἡ
 χώρα μέταλλα θαψιλῆ χρυσοῦ τε καὶ ἀργύρου, καὶ
 κασσιτέρου καὶ χαλκοῦ καὶ σιδήρου· καὶ τούτων
 οὐδὲν ἔστιν ἐξενεγκεῖν ἐκ τῆς γῆσου. Τοῖς δ' ἱερεῦ-
 σιν οὐδ' ἐξελθεῖν τὸ παράπαν ἐκ τῆς καθιερωμένης
 χώρας· τὸν δ' ἐξελθόντα ἐξουσίαν ἔχει ὁ περιτυχὼν
 ἀποκτεῖναι. Ἀναθήματα δὲ χρυσοῦ καὶ ἀργυροῦ πολλὰ
 καὶ μεγάλα τοῖς θεοῖς ἀνάκειται, σεσωρευκότος τοῦ
 χρόνου τὸ πλῆθος τῶν καθιερωμένων ἀναθημάτων.
 Τὰ τε θυρώματα τοῦ ναοῦ θαυμαστάς ἔχει τὰς κα-
 τασκευὰς ἐξ ἀργύρου καὶ χρυσοῦ καὶ ἐλέφαντος,
 ἔτι δὲ θύου δεδημιουργημένας. Ἡ δὲ κλίνη τοῦ
 θεοῦ τὸ μὲν μῆκος ὑπάρχει πηχῶν ἕξ, τὸ δὲ πλάτος

τεσσάρων· χρυσῆ δὲ ὅλη καὶ τῆ κατὰ μέρος ἐργασία φιλοτέχνως κατασκευασμένη. Παραπλήσιος δὲ καὶ ἡ τράπεζα τοῦ θεοῦ καὶ τῷ μεγέθει καὶ τῇ λοιπῇ ποιότητελείᾳ παράκειται πλησίον τῆς κλίνης. Κατὰ δὲ μεσην τὴν κλίνην ἕστηκε στήλη χρυσῆ μεγάλη, γράμματα ἔχουσα τὰ παρ' Αἰγυπτίοις ἑρὰ καλούμενα· δι' ὧν ἦσαν αἱ πράξεις Οὐρανοῦ τε καὶ Διὸς ἀναγεγραμμένοι, καὶ μετ' αὐτὰς αἱ Ἀρτέμιδος καὶ Ἀπόλλωνος ὑφ' Ἑρμοῦ προσαναγεγραμμένοι. Περὶ μὲν οὖν τῶν καταντικρῦ τῆς Ἀραβίας ἐν ὠκεανῷ νήσων ἀρκεσθησόμεθα τοῖς ῥηθεῖσι.

(C. 47.) Redit scriptor ad mare Aegaeum, commemoratque de insulis, exorsus a Samothrace. Quae olim Samos nuncupata, cultaque ab aboriginibus, e Thracia colonos accepit. Antiqua inter Samothraces fama de ponti Euxini in mare Aegaeum eruptione; e qua servati, cum pietatis suae monumentis memoriam rei ad posteros propagarunt.

47. Περὶ δὲ τῶν κατὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ τὸ Αἰγαῖον πέλαγος κειμένων νῦν διέξιμεν, τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τῆς Σαμοθράκης ποιησάμενοι. Ταύτην γὰρ τὴν νῆσον ἔνιοι μὲν φασὶ τὸ παλαιὸν Σάμον ὀνομασθῆναι· τῆς δὲ νῦν Σάμου κτισθείσης, διὰ τὴν ὁμωνυμίαν ἀπὸ τῆς παρακειμένης τῇ παλαιᾷ Σάμῳ Θράκης, Σαμοθράκην ὀνομασθῆναι. Ὡκησαν δ' αὐτὴν αὐτόχθονες ἄνθρωποι· διὸ καὶ περὶ τῶν πρώτων γενομένων παρ' αὐτοῖς ἀνθρώπων καὶ ἡγεμόνων οὐδεὶς παραδέδοται λόγος. Ἐνιοὶ δὲ φασὶ τὸ παλαιὸν Σάον νησον καλουμένην, διὰ τοὺς ἀποικισθέντας ἔκτε Σάμου καὶ Θράκης, Σαμοθράκην ὀνομασθῆναι. Ἐσχῆκασιν δὲ παλαιὰν ἰδίαν διάλεκτον οἱ αὐτόχθονες, ἧς πολλὰ ἐν ταῖς θυσίαις μέχρι τοῦ νῦν τηρεῖται. Οἱ

δὲ Σαμοθράκες ἱστοροῦσι, πρὸ τῶν παρὰ τοῖς ἄλλοις γενομένων κατακλυσμῶν, ἕτερον ἐκεῖ μέγαν γενέσθαι, τὸ μὲν πρῶτον, τοῦ περὶ τὰς Κυανέας στόματος θραγέντος, μετὰ δὲ ταῦτα, τοῦ Ἑλλήσποντου. Τὸ γὰρ ἐν τῷ Πόντῳ πέλαγος λίμνης ἔχον τάξιν, μέχρι τοσοῦτου πεπληρωθῆσαι διὰ τῶν εἰσρεόντων ποταμῶν, μέχρις οὗτου διὰ τὸ πλῆθος παρεκχυθὲν τὸ ῥεῦμα λάβρως ἐξέπεσεν εἰς τὸν Ἑλλήσποντον, καὶ πολλὴν μὲν τῆς Ἀσίας τῆς παρὰ θάλατταν ἐπέκλυσεν, οὐκ ὀλίγην δὲ καὶ τῆς ἐπιπέδου γῆς ἐν τῇ Σαμοθράκῃ θάλασσαν ἐποίησε· καὶ διὰ τοῦτο ἐν τοῖς μεταγενεστέροις καιροῖς ἐπίουσι τῶν ἀλιέων ἀνεσπᾶναι τοῖς δικτύοις λίθινα κιονόκρανα, ὡς καὶ πόλεων κατακεκλυσμένων. Τοὺς δὲ περιλειφθέντας προσκαθραμεῖν εἰς τοὺς ὑψηλοτέρους τῆς νήσου τόπους· τῆς δὲ θαλάσσης ἀναβαινούσης ἀεὶ μῦλλον, εὐξασθαι τοῖς θεοῖς τοὺς ἐγχωρίους, καὶ διασωθέντας κύκλω περὶ ὅλην τὴν νῆσον ὄρους θέσθαι τῆς σωτηρίας, καὶ βωμοὺς ἰδρῦσασθαι, ἐφ' ὧν μέχρι τοῦ νῦν θύειν· ὡς τ' εἶναι φανερόν, ὅτι πρὸ τοῦ κατακλυμοῦ κατόικουν τὴν Σαμοθράκην.

(C. 48.) Inde Saon conditor reipublicae. Qua constituta, Iupiter ibi ex Electra Dardanum, Iasionem et Harmoniam procreavit. Dardanus urbis cognominis regniq̄ue postea Troiani amplitudine Iasion teletarum sanctitate, Harmonia Cadmi, qui Europam investigans insulam transibat, coniugio inclaruit.

48. Μετὰ δὲ ταῦτα τῶν κατὰ τὴν νῆσον Σάωνα (γενόμενον, ὡς μὲν τινὲς φασιν, ἐκ Διὸς καὶ νύμφης, ὡς δὲ τινες, ἐξ Ἐρμοῦ καὶ Ῥήνης) συναγαγεῖν τοὺς λαοὺς σποράδην οἰκοῦντας· καὶ νόμους θέμενον, αὐτὸν μὲν ἀπὸ τῆς νήσου Σάωνα κληθῆναι, τὸ δὲ πλῆ-

Θος εἰς πέντε φυλάς διανείμαντα, τῶν ἰδίων υἱῶν ἐπωνύμους αὐτάς ποιῆσαι. Οὕτως δ' αὐτῶν πολιτευομένων, λέγουσι παρ' αὐτοῖς ἐκ Διὸς καὶ μιᾶς τῶν Ἀτλαντίδων Ἡλέκτρας γενέσθαι Δάρδανόν τε καὶ Ἰασίωνα καὶ Ἀρμονίαν. Ὡν τὸν μὲν Δάρδανον μεγαλεπίβολον γενόμενον, καὶ πρῶτον εἰς τὴν Ἀσίαν ἐπὶ σχεδίας διαπεραιωθέντα, τὸ μὲν πρῶτον κτίσαι πόλιν Δάρδανον, καὶ τὸ βασιλείον τὸ περὶ τὴν ὕστερον κληθεῖσαν Τροίαν συστήσασθαι, καὶ τοὺς λαοὺς ἀφ' ἑαυτοῦ Δαρδάνους ὀνομάσαι. Ἐπέροξαι δὲ αὐτόν φασι καὶ πολλῶν ἔθνῶν κατὰ τὴν Ἀσίαν, καὶ τοὺς ὑπὲρ Θράκης Δαρδάνους κατοικίσει. Τὸν δὲ Δία βουλευθέντα καὶ τὸν ἕτερον τῶν υἱῶν τιμῆς τυχεῖν, παραδείξαι αὐτῷ τὴν τῶν μυστηρίων τελετήν, πάλαι μὲν οὔσαν ἐν τῇ νήσῳ, τότε δὲ πως παραδοθεῖσαν, ἧν οὐ θέμις ἀκοῦσαι πλὴν τῶν μεμνημένων. Δοκεῖ δ' οὗτος πρῶτος ξένους μυῆσαι, καὶ τὴν τελετὴν διὰ τοῦτο ἔνδοξον ποιῆσαι. Μετὰ δὲ ταῦτα Κάδμον τὸν Ἀγήνορος κατὰ ζήτησιν τῆς Εὐρώπης ἀφικέσθαι πρὸς αὐτοὺς, καὶ τῆς τελετῆς μετασχόντα, γῆμαι τὴν ἀδελφὴν Ἰασίωνος Ἀρμονίαν, οὐ καθάπερ Ἕλληνες μυθολογοῦσι, τὴν Ἄρεως.

(C. 49.) His Cadmi nuptiis Dii primum aderant, offerentes munera suaque laeti munia subeuntes. Cadmus ipse Thebas Boeoticas fundavit. Iasion, Cybelae matrimonio iunctus. Corybantem genuit, qui cum Dardano et Cybele matris Deorum sacra in Asiam transtulit. Hinc et tibia et lyra in Phrygiam traducta. Ex Iasione autem et Cerere Plutus natus. Quorum mythorum arcanus sensus non panditur nisi ininitatis, qui et praesentissimam deorum illorum opem experiuntur.

49. Τὸν δὲ γάμον τοῦτον πρῶτον δαῖσαι θεοῦς· καὶ Δήμητραν μὲν Ἰασίωνος ἔρασεθεῖσαν, τὸν κατ-

πὸν τοῦ σίτου δωρήσασθαι· Ἐρμῆν δὲ λυραν· Ἀθη-
 νῶν δὲ τὸν διαβεβοημένον ὄρμον, καὶ πέπλον καὶ αὐ-
 λούς· Ἥλεκτραν δὲ τὰ τῆς μεγάλης καλουμένης μη-
 τρὸς τῶν θεῶν ἱερά, μετὰ κυμβάλων καὶ τυμπάνων
 καὶ τῶν ὀργιαζόντων· καὶ Ἀπόλλωνα μὲν καθαρίσαι,
 τὰς δὲ Μούσας αὐλῆσαι, τοὺς δ' ἄλλους θεοὺς εὐ-
 φημοῦντας συναυξῆσαι τὸν γάμον. Μετὰ δὲ ταῦτα
 τὸν μὲν Κάδμον κατὰ τὸν παραδεδομένον χρησμόν
 κτίσαι Θήβας τὰς ἐν Βοιωτίᾳ· τὸν δ' Ἰασίωνα γή-
 μαντα Κυβέλην, γεννῆσαι Κορύβαντα. Ἰασίωνος
 δὲ εἰς θεοὺς μεταστάντος, Δάριδανον καὶ Κυβέλην
 καὶ Κορύβαντα μετακομίσει εἰς τὴν Ἀσίαν τὰ τῆς
 μητρὸς τῶν θεῶν ἱερά, καὶ συναπαῆραι εἰς Φρυγίαν.
 Καὶ τὴν μὲν Κυβέλην Ὀλύμπῳ τὸ πρῶτον συνοική-
 σασαν, γεννῆσαι Ἀλκῆν, καὶ τὴν θεὰν Κυβέλην ἄφ'
 ἑαυτῆς ὀνομάσαι· τὸν δὲ Κορύβαντα τοὺς ἐπὶ τοῖς
 τῆς μητρὸς ἱεροῖς ἐνθουσιάσαντας ἄφ' ἑαυτοῦ Κο-
 ρύβαντας προσαγορεύσαι, γῆμαι δὲ Θήβην τὴν Κί-
 λικος θυγατέρα. Ὅμοίως δὲ τοὺς αὐλοὺς εἰς Φρυ-
 γίαν ἐντεῦθεν μετενεχθῆναι, καὶ τὴν λύραν τὴν Ἐρ-
 μοῦ εἰς Λυρνησσόν, ἣν Ἀχιλλεῖα ὕστερον ἐκπορθή-
 σαντα λαβεῖν. Ἐξ Ἰασίωνος δὲ καὶ Δήμητρος Πλοῦ-
 τον γενέσθαι φασὶν οἱ μῦθοι· τὸ δ' ἀληθές, τὸν
 τοῦ σίτου πλοῦτον δωρηθῆναι ἐν τῷ τῆς Ἀρμονίας
 γάμῳ, διὰ τὴν συνουσίαν τοῦ Ἰασίωνος. Καὶ τὰ
 μὲν κατὰ μέρος τῆς τελετῆς ἐν ἀπορρήτοις τελού-
 μενα, μόνοις παραδίδονται τοῖς μυηθεῖσι. Διαβε-
 βόηται δ' ἢ τούτων τῶν θεῶν ἐπιφάνεια, καὶ παρὰ-
 δοξος ἐν τοῖς κινδύνοις βοήθεια τοῖς ἐπικαλεσαμέ-

νοις τῶν μυηθέντων. Γίνεσθαι δέ φασι καὶ εὐσεβεστέρους καὶ δικαιοτέρους καὶ κατὰ πᾶν βελτίονας ἑαυτῶν τοὺς τῶν μυστηρίων κοινωνήσαντας. Διὸ καὶ τῶν ἀρχαίων ἡρώων τε καὶ ἡμιθέων τοὺς ἐπιφανεστάτους πεφλοτιμῆσθαι μεταλαβεῖν τῆς τελετῆς. Καὶ γὰρ Ἰάσονα καὶ Λιοςκούρους, ἔτι δ' Ἡρακλῆα καὶ Ὀρφέα μυηθέντας ἐπιτυχεῖν ἐν πάσαις ταῖς στρατείαις, διὰ τὴν τῶν θεῶν τούτων ἐπιφάνειαν.

(C. 50.) *Naxus insula, olim Strongyle nuncupata. Primi coloni Thracæ, quos Butes Boreæ f., ob insidias fratri structas patria pulsus, eo deduxerat. Qui, præternavigatis Cycladibus, mulieres raptuere, in Achaia Phthiotica bacchantes, in his Coronidem, Iphimédiam et Pancratin. Post Buten, cui violata Coronis mortem precibus suis adscivorat, Agassamēnus rex insulæ creatus, eique Pancratis sociata connubio.*

50. Ἐπεὶ δὲ περὶ τῆς Σαμοθράκης διήλθομεν, ἀκολούθως καὶ περὶ τῆς Νάξου διεξιμεν. Αὕτη γὰρ ἡ νῆσος τὸ μὲν πρῶτον προσηγορεύετο Στρογγύλη· ὤκησαν δὲ αὐτὴν πρῶτοι Θραῖκες, διὰ τινος τοιαύτης αἰτίας. Μυθολογοῦνται Βορέου γενέσθαι παῖδες Βούτης καὶ Λυκοῦργος, οὐχ ὁμομήτριοι· τὸν δὲ Βοΐτην, ὄντα νεώτερον, ἐπιβουλεῦσαι τὰ δελφῶ, καὶ καταφανῆ γενόμενον, ἕτερον μὲν μηδὲν παθεῖν ὑπὸ τοῦ πατρὸς, πρόσταγμα δὲ λαβεῖν, ὅπως μετὰ τῶν συνεπιβουλευσάντων λαβῶν πλοῖα, ζητῆ χάραν ἑτέραν εἰς κατοίκησιν. Διόπερ τὸν Βοΐτην μετὰ τῶν συνεγκαλουμένων Θρακῶν συνεκπλεύσαντα, καὶ διὰ τῶν Κυκλάδων νήσων κομιζόμενον, κατασχεῖν τὴν Στρογγύλην νῆσον, καὶ ἐν ταύτῃ κατοικοῦντα ληΐζεσθαι πολλοὺς τῶν παραπλεόντων· σπανίζοντας δὲ γυναικῶν, περιπλέοντας ἀρπάζειν ἀπὸ τῆς χώρας γυ-

γαῖκας. Τῶν μὲν οὖν Κυκλάδων νήσων αἱ μὲν δλο
 σχερῶς ἔρημοι ὑπῆρχον, αἱ δ' ὀλίγοις οἰκοῦνται
 λιόπερ πορῶτέρω πλευσάντων αὐτῶν, καὶ ἀπὸ μέ
 τῆς Εὐβοίας ἀποκρουσθέντων, τῇ δὲ Θεσσαλίᾳ προς
 ενεχθέντων, οἱ περὶ τὸν Βούτην ἀποβάντες ἐπὶ τὴν
 χώραν, περιέτυχον ταῖς Διονύσου τροφοῖς περὶ τὸ
 καλούμενον Δρίος, τῷ θεῷ ὀργιαζούσαις ἐν τῇ Φθιώ-
 τιδι Ἀχαΐᾳ. Ὀρησάντων δὲ τῶν περὶ τὸν Βούτην,
 αἱ μὲν ἄλλαι ῥίψασαι τὰ ἱερεῖα, εἰς θάλασσαν ἔφυ-
 γον, αἱ δ' εἰς ὄρος τὸ καλούμενον Δρίος. Κορωνίδι
 δ' ἀρπαγεῖσαν συναναγκασθῆναι τῷ Βούτῃ συνοι-
 κῆσαι· ἐπὶ δὲ τῇ ἀρπαγῇ καὶ ὕβρει χαλεπῶς φέρου-
 σαν, ἐπικαλέσασθαι τὸν Διόνυσον βοηθῆσαι αὐτῇ.
 Τὸν δὲ μαρίαν ἐμβαλεῖν τῷ Βούτῃ, καὶ διὰ τοῦτο
 παρακόψαντα, ῥίψαι ἑαυτὸν εἰς τι φρέαρ, καὶ τελευ-
 τῆσαι. Οἱ δὲ ἄλλοι Θραῖκες ἐτέρας τινὰς γυναῖκας ἤρ-
 πασαν, ἐπιφανεστάτας δέ, τὴν τε Ἀλωέως γυναῖκα
 Ἰφιμέδειαν καὶ τὴν θυγατέρα αὐτῆς Παγκράτιν·
 λαβόντες δ' αὐτάς, ἀπέπλευσαν εἰς τὴν Σιρογγύ-
 λην. Οἱ δὲ Θραῖκες ἀντὶ τοῦ Βούτου κατέστησαν βα-
 σιλέα τῆς νήσου Ἀγασσαμενόν, καὶ τὴν Ἀλωέως
 θυγατέρα Παγκράτιν κάλλει διαφέρουσαν συνώκι-
 σαν αὐτῷ. Πρὸ γὰρ τῆς τούτου αἰρέσεως οἱ ἐπιφα-
 νέστατοι τῶν ἡγεμόνων Σικελὸς καὶ Ἐκῆτορος ὑπὲρ
 τῆς Παγκράτιδος ἐρίσαντες, ἀλλήλους ἀνέϊλον. Ὁ δὲ
 Ἀγασσαμενὸς ὑπαρχὸν ἕνα τῶν φίλων καταστήσας,
 συνώκισεν αὐτῷ τὴν Ἰφιμέδειαν.

(C. 51.) Ad quam reducendam eius pater, Aloëus, Otum et
 Ephialtem fratres misit, qui occupatae insulae nomen Diae impo-
 suerunt. Tum in sedes, a Thracibus propter siccitatem relictas,

immigrarunt Cares, quorum rex Naxus insulam a se Naxum appellavit. Ei successit filius Leucippus, huic Smerdius, quo imperante Theseus Ariadnen suam illic reliquit, Bacchi minis territus.

51. Ὁ δ' Ἀλωεύς ἐπὶ ζήτησιν τῆς τε γυναικὸς καὶ τῆς θυγατρὸς ἐξέπεμψε τοὺς υἱοὺς, Ὡτιον καὶ Ἐφιάλτην· οἱ πλεύσαντες εἰς τὴν Στρογγύλην, μάχῃ τε ἐνίκησαν τοὺς Θοράκας καὶ τὴν πόλιν ἐξεπολιόρκησαν. Ἐῖτα ἢ μὲν Παγκράτις ἐτελεύτησεν· οἱ δὲ περὶ τὸν Ὡτιον καὶ Ἐφιάλτην ἐπεβάλοντο κατοικεῖν ἐν τῇ νήσῳ, καὶ ἄρχειν τῶν Θορακῶν· μετωνόμασαν δὲ καὶ τὴν νῆσον Δίαν. Ὑστερον δὲ στασιάσαντες πρὸς ἀλλήλους καὶ μάχην συνάψαντες, τῶν τε ἄλλων πολλοὺς ἀπέκτειναν, καὶ ἀλλήλους ἀνεῖλον, καὶ ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων εἰς τὸν λοιπὸν χρόνον ὡς ἥρωες ἐτιμῆθησαν. Οἱ μὲν οὖν Θοράκες ἐνταῦθα κατοικήσαντες ἔτη πλείω τῶν διακοσίων, ἐξέπεσον αὐχμῶν γενομένων ἐκ τῆς νήσου. Μετὰ δὲ ταῦτα Κῆρες ἐκ τῆς νῦν Λαμίας καλουμένης μεταναστάντες, ὤκησαν τὴν νῆσον· ὧν βασιλεύσας Νάξος ὁ Πολέμωνος, ἀντὶ Δίας Νάξον ἀφ' ἑαυτοῦ προσηγόρευσεν. Ἐγένετο δ' ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ ἐπιφανὴς ὁ Νάξος, καὶ ἀπέλιπεν υἱὸν Λεύκιππον· οὗ γενόμενος υἱὸς Σμέρδιος, ἐβασίλευσε τῆς νήσου. Ἐπὶ δὲ τούτου Θησεὺς ἐκ Κρήτης ἀποπλέων μετὰ τῆς Ἀριάδνης, ἐπεξενώθη τοῖς ἐν τῇ νήσῳ· καὶ κατὰ τὸν ὕπνον ἰδὼν τὸν Διόνυσον ἀπειλοῦντα αὐτῷ, εἰ μὴ ἀπολείψει τὴν Ἀριάδνην αὐτῷ, φοβηθεὶς κατέλιπε, καὶ ἐξέπλευσε. Διόνυσος δὲ νυκτὸς ἀπήγαγε τὴν Ἀριάδνην εἰς τὸ ὄρος τὸ καλούμενον Δρίος· καὶ ἐν ἄρχῃ

μὲν ἠφανίσθη ὁ θεός, μετὰ δὲ ταῦτα καὶ ἡ Ἀριάδνη
ἄφαντος ἐγένετο.

(C. 52.) Bacchum ferunt, Semele matre Iovis fulmine icta, in
hac insula nutritum, qui et aliis opibus, et vino praestantissimo caru
auxerit.

52. Μυθολογοῦσι δὲ Νύξιοι περὶ τοῦ θεοῦ
τούτου, φάσκοντες παρ' αὐτοῖς τραφῆναι τὸν θεόν,
καὶ διὰ τοῦτο τὴν νῆσον αὐτῷ γενόμεναι προσφι-
λεστάτην, καὶ ὑπὸ τινῶν Διονυσιάδα καλεῖσθαι.
Τὸν γὰρ Δία, κατὰ τὸν παραδεδομένον μῦθον,
τότε κεραυνωθείσης Σεμέλης πρὸ τοῦ τεκεῖν, τὸ
βρέφος λαβόντα καὶ ἐξόψαντα εἰς τὸν μηρὸν, ὡς ὁ
τέλειος τῆς γενέσεως χρόνος ἦλθε, βουλόμενον λαθεῖν
τὴν Ἥραν, ἐξελεῖν τὸ βρέφος ἐν τῇ νῆϊ Νύξῳ, καὶ
δοῦναι τρέφειν ταῖς ἐγχωρίοις Νύμφαις Φιλίᾳ καὶ
Κορωνίδι καὶ Κλείδι· κεραυνῶσαι δὲ τὴν Σεμέλην
πρὸ τοῦ τεκεῖν, ὅπως μὴ ἐκ θνητῆς, ἀλλ' ἐκ δυοῖν
ἀθανάτων ὑπάρξας, εὐθύς ἐκ γενέτης ἀθάνατος ᾖ.
Διὰ δὲ τὴν εἰς τὸν Διόνυσον εὐεργεσίαν ἐν τῇ τροφῇ
τὰς χάριτας ἀπολυβεῖν τοὺς ἐγχωρίους. Ἐπιδοῦναι
γὰρ τὴν νῆσον εἰς εὐδαιμονίαν, καὶ ναυτικὰς τε
δυνάμεις ἀξιολόγους συστήσασθαι, καὶ ἀπὸ Ξέρξου
πρώτους ἀποστάντας, ἐκ τοῦ ναυτικοῦ συγκαταναυμα-
χῆσαι τὸν βάρβαρον, καὶ τῆς ἐν Πλαταιαῖς παρατά-
ξεως οὐκ ἀσήμως μετασχεῖν. εἶναι δὲ καὶ περὶ τὴν
τοῦ οἴνου ιδιότητα διάφορόν τι παρ' αὐτοῖς, καὶ
μηνύον τὴν τοῦ θεοῦ πρὸς τὴν νῆσον οἰκειότητα.

(C. 53.) In insulam Symen primi incolae cum Triepe, ducce
Chthonio, advenero. Dein regnavit pulcer Nireus, qui Agame-
mmoni auxilia misit. Post Troicum bellum Cares eam occuparunt.

quibus siccitate fugatis, tandem Nausus et Xuthus novas eo colonias duxerunt, inter quas etiam Cnidii et Rhodii.

53. Τὴν δὲ νῆσον τὴν Σύμην ὀνομαζομένην τὸ παλαιὸν ἔρημον οὖσαν πρῶτοι κατώκησαν οἱ μετὰ Τροίησιν ἀφικόμενοι, ὧν ἡγεῖτο Χθρόνιος ὁ Ποσειδῶνος καὶ Σύμης, ἀφ' ἧς ἡ νῆσος ἔτυχε ταύτης τῆς προσηγορίας. Ὑστερον δὲ ἐβασίλευσε ταύτης Νιρεὺς ὁ Χαρόπου καὶ Ἀγλαΐας, κάλλιε διαφέρων· ὃς καὶ ἐπὶ Τροίαν μετὰ Ἀγαμέμνονος ἐστράτευσε, τῆς τε νήσου δυναστεύων, καὶ τῆς Κνιδίας μέρους κυριεύων. Μετὰ δὲ τοὺς Τρωϊκοὺς χρόνους κατέσχον τὴν νῆσον Κᾶρες, καθ' ὃν καιρὸν ἐθαλαττοκράτου. Ὑστερον δὲ αὐχμῶν γενομένων, ἔφυγον ἐκ τῆς νήσου, καὶ κατώκησαν τὸ καλούμενον Οὐράνιον. Ἡ δὲ Σύμη διέμεινε ἔρημος, ἕως ὃ στόλος ὁ Λακεδαιμονίων καὶ Ἀργείων παρέβαλεν εἰς τοὺτους τοὺς τόπους· ἔπειτα κατωκίσθη πάλιν τόνδε τὸν τρόπον. Τῶν μετὰ Ἴππότου τις μετασχὼν τῆς ἀποικίας, ὄνομα Ναῦσος, ἀναλαβὼν τοὺς καθυστερήσαντας τῆς κληροδοσίας, ἔρημον οὖσαν τὴν Σύμην κατώκησε· καὶ τισὶν ἑτέροις ὕστερον καταπλεύσασιν, ὧν ἦν Σοῦθος ἡγεμῶν, μεταδοὺς τῆς πολιτείας καὶ χώρας, κοινῇ τὴν νῆσον κατώκησε. Φασὶ δὲ τῆς ἀποικίας ταύτης μετασχεῖν τοὺς τε Κνιδίους καὶ Ῥοδίους.

(C. 54.) Calydnam et Nisyrum primo Cares possederunt; deinde Cui, Agamemnonis navibus per tempestatem huc eiectis; tum Rhodii, quibus pestis locum fecerat. Carpathum vero quidam ex classariis Minois, multisque saeculis post Ioclus Argivus eum colonia occuparunt.

54. Κάλυδναν δὲ καὶ Νίσυρον τὸ μὲν ἀρχαῖον Κᾶρες κατώκησαν, μετὰ δὲ ταῦτα Θετταλὸς ὁ Ἴπρα-

κλέους ἀμφοτέρας τὰς νήσους κατεκτήσατο. Διότι
 Ἄντιφός τε καὶ Φείδιππος οἱ Κῶων βασιλεῖς, στρα-
 τεύοντες εἰς Ἴλιον, ὑπῆρχον τῶν πλεόντων ἐκ τῶν
 προειρημένων νήσων. Κατὰ δὲ τὸν ἐκ Τροίας ἀπό-
 πλουν τέσσαρες τῶν Ἀγαμέμνονος νεῶν ἐξέπεσον πε-
 ρὶ Κάλυδναν, καὶ τοῖς ἐγχωρίοις καταμιγέντες, κα-
 τώκησαν. Οἱ δὲ τὴν Νίσυρον τὸ παλαιὸν οἰκήσαν-
 τες, ὑπὸ σεισμῶν διεφθάρησαν· ὕστερον δὲ Κῶιοι,
 καθάπερ τὴν Κάλυδναν, ταύτην κατώκησαν· μετὰ
 δὲ ταῦτα, φθορᾶς ἀνθρώπων ἐν τῇ νήσῳ γενομένης,
 οἱ Ῥόδιοι ἀποίκους εἰς αὐτὴν ἔστειλαν. Τὴν δὲ Κάρ-
 παθον πρῶτοι μὲν ὤκησαν τῶν μετὰ Μίνω τινὲς συ-
 στρατευσάντων, καθ' ὃν χρόνον ἐθαλαττοκράτησε
 πρῶτος τῶν Ἑλλήνων. Ὑστερον δὲ πολλαῖς γενεαῖς
 Ἰοκλὸς ὁ Δημολέοντος, Ἀργεῖος ὢν τὸ γένος, κατὰ
 ἰ λόγιον ἀποικίαν ἀπέστειλεν εἰς τὴν Κάρπαθον.

(C. 55.) Rhodum (in cuius antiquitate enarranda Diodorus Zenonem sequitur, c. 56., Polybii aequalem) olim Telehines incoluerant, artium multarum, praesertim statuarum simulacro-
 rumque inventores, iidem magicis rebus celebres. Neptunus, ibi
 educatus, ex Halia, Telechinum sorore, praeter alios liberos genuit
 filiam Rhodum: unde insulae nomen. Ibidem Iupiter Nympham
 Himaliam amavit; et Venus, iniuriam vindicans, ad Haliae stuprum
 stimulavit filios: qui a Neptuno terra occulti, Daemones orientales
 audierunt. Halia postquam in mare se iecerat, eum Leucotheae no-
 mine divum honores adeptæ est.

55. Τὴν δὲ νήσον τὴν ὀνομαζομένην Ῥόδον
 πρῶτοι κατώκησαν οἱ προσαγορευόμενοι Τελχῖνες.
 Οὗτοι δ' ἦσαν υἱοὶ μὲν Θαλάσσης, ὡς ὁ μῦθος πα-
 ραδέδωκε· μυθολογοῦνται δὲ μετὰ Καφείρας τῆς
 Ὠκεανοῦ θυγατρὸς ἐκθρέψαι Ποσειδῶνα, Ῥέας αὐ-
 τοῖς παρακαταθεμένης τὸ βρέφος. Γενέσθαι δ' αὐ-
 τοὺς καὶ τεχνῶν τινῶν εὐρετὰς, καὶ ἄλλα τῶν εἰς τὸν

βίον χρησίμων εἰσηγήσασθαι τοῖς ἀνθρώποις· ἀγάλματα τε θεῶν πρῶτοι κατασκευάσαι λέγονται, καὶ τινὰ τῶν ἀρχαίων ἀφιδρυμάτων ἀπ' ἐκείνων ἐπωνομάσθαι. Παρὰ μὲν γὰρ Λινδίοις Ἀπόλλωνα Τελχίνιον προσαγορευθῆναι, παρὰ δὲ Ἰαλυσίοις Ἴηραν καὶ νύμφας Τελχινίας, παρὰ δὲ Καμειρεῦσιν Ἴηραν Τελχινίαν. Λέγονται δ' οὗτοι καὶ γόητες γεγονέναι, καὶ παράγειν, ὅτε βούλονται, νέφη τε καὶ ὄμβρους καὶ χαλάζας, ὁμοίως δὲ καὶ χιόνα ἐφέλκεσθαι. Ταῦτα δὲ καθάπερ καὶ τοὺς μάγους ποιεῖν ἱστοροῦσιν. Ἀλλάττειν δὲ καὶ τὰς ἰδίας μορφάς, καὶ εἶναι φθονεροὺς ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῶν τεχνῶν. Ποσειδῶνα δὲ ἀνδρωθέντα ἐρασθῆναι τῆς τῶν Τελχίνων ἀδελφῆς Ἰλίας, καὶ μιχθέντα ταύτῃ, γεννηῆσαι παῖδας, ἕξ μὲν ἄρσενας, μίαν δὲ θυγατέρα Ῥόδον, ἀφ' ἧς τὴν νῆσοι ὀνομασθῆναι. Γενέσθαι δὲ κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον ἐν τοῖς πρὸς ἕω μέρεσι τῆς νήσου τοὺς κληθέντας Γίγαντας· ὅτε δὴ καὶ Ζεὺς λέγεται καταπεπολεμηκόις Τιτᾶνας ἐρασθῆναι μιᾶς τῶν νυμφῶν, Ἰμαλίας ὀνομαζομένης, καὶ τρεῖς ἕξ αὐτῆς τεκνώσαι παῖδας, Σπαρτιάϊον, Κρόνιον, Κῦτον. Κατὰ δὲ τὴν τούτῳ ἡλικίαν φασὶν Ἀφροδίτην ἐκ Κυθήρων κομιζομένην εἰς Κύπρον, καὶ προσορμιζομένην τῇ νήσῳ, κωλυθῆναι ὑπὸ τῶν Ποσειδῶνος υἱῶν ὄντων ὑπερηφάνων καὶ ὑβριστῶν· τῆς δὲ θεοῦ διὰ τὴν ὀργὴν ἐμβαλοῦσης αὐτοῖς μανίαν, μιγῆναι αὐτοὺς βία τῇ μητρὶ, καὶ πολλὰ κακὰ δρᾶν τοὺς ἐγχωρίους. Ποσειδῶνα δὲ τὸ γεγονὸς αἰσθόμενον, τοὺς υἱοὺς κρύψαι κατὰ γῆς, διὰ τὴν πεπραγμένην αἰσχυνην, οὓς κληθῆναι

Προσηγούς δαίμονας· Ἄλιαν δὲ ἕψασαν ἑαυτὴν εἰς τὴν θάλασσαν, Λευκοθέαν ὀνομασθῆναι, καὶ τιμῆς ἰθανάτου τυχεῖν παρὰ τοῖς ἐγχωρίοις.

(C. 56.) Telchines, inundationem praesagientes, relicta insula, in diversas regiones discesserunt. Pauci superstites e diluvio, in quibus Iovis nati. Sol, Rhodi amore captus, insulam servavit. Hinc nati Heliadae, a quibus, ex oraculo patris, peculiaris ritus sacrorum apud Rhodios, Solem generis sui auctorem colentes, invaluit.

56. Χρόνον δ' ἕστερον προαισθημένους τοὺς Τελχῖνας τὸν μέλλοντα γίνεσθαι κατακλυσμόν, ἐκλιπεῖν τὴν νῆσον, καὶ διασπαρῆναι. Λύκον δ' ἐκ τούτων παραγενόμενον εἰς τὴν Λυκίαν, Ἀπόλλωνος Λυκίου ἱερὸν ἰδρῦσασθαι παρὰ τὸν Ξάνθον ποταμόν. Τοῦ δὲ κατακλυσοῦ γενομένου, τοὺς μὲν ἄλλους διαφθαρῆναι, τῆς δὲ νήσου διὰ τὴν ἐπομβρίαν ἐπιπολισάντων τῶν ὑγρῶν λιμνάσαι τοὺς ἐπιπέδους τόπους· ὀλίγους δ' εἰς τὰ μειώερα τῆς νήσου συμφυζόντας διασωθῆναι· ἐν οἷς ὑπάρχειν καὶ τοὺς Διὸς παῖδας. Ἴλιον δὲ κατὰ μὲν τὸν μῦθον ἐρασθέντα τῆς Ῥόδου, τὴν τε νῆσον ἀπ' αὐτῆς ὀνομάσαι Ῥόδον, καὶ τὸ ἐπιπολάζον ὕδωρ ἀφανίσαι· ὃ δ' ἀληθῆς λόγος, ὅτι κατὰ τὴν ἐξ ἀρχῆς σύστασιν τῆς νήσου τηλώδους οὐσῆς ἔτι καὶ μαλακῆς, τὸν Ἴλιον ἀναξηράναντα τὴν πολλὴν ὑγρότητα, ζωογονῆσαι τὴν γῆν, καὶ γενέσθαι τοὺς κληθέντας ἀπ' αὐτοῦ Ἡλιάδας ἔτι τὸν ἀριθμόν, καὶ τοὺς ἄλλους ὁμοίως [λαοὺς] αὐτόχθονας. Ἀκολούθως δὲ τούτοις νομισθῆναι τὴν νῆσον ἱερὰν Ἰλίου, καὶ τοὺς μετὰ ταῦτα γενομένους Ῥοδίους διατελέσαι περιτιότερον τῶν ἄλλων θεῶν τιμῶντας τὸν Ἴλιον, ὡς ἀρχηγὸν τοῦ γένους αὐτῶν.

Εἶναι δὲ τοὺς ἑπτὰ υἱοὺς, Ὀχιμον, Κέρκωρον, Μάκαρα, Ἀκτίνα, Τενάγην, Τριόπαν, καὶ Κάνδαλον· θυγατέρα δὲ μίαν, Ἥλεκτρούνην, ἣν ἔτι παρθένον οὔσαν μεταλλάξαι, καὶ τιμῶν τυχεῖν παρὰ Ῥοδίοις ἡρωϊκῶν. Ἄνδρωθεῖσι δὲ τοῖς Ἰλιάδαις εἶπεῖν τὸν Ἥλιον, ὅτι οἵτινες ἂν Ἀθηναῖ θυώσῃσι πρῶτοι, παρ' ἑαυτοῖς ἔξουσι τὴν θεόν· τὸ δ' αὐτὸ διασαφῆσαι λέγεται τοῖς τὴν Ἀιτικὴν κατοικοῦσι. Διὸ καὶ φασὶ τοὺς μὲν Ἰλιάδας διὰ τὴν σπουδὴν ἐπιλαθομένους ἐνεγκεῖν πῦρ, ἐπιθεῖναι προθύματα· τὸν δὲ τότε βασιλεύοντα τῶν Ἀθηναίων Κέρκωρα, ἐπὶ τοῦ πυρός θυῶσαι ὕστερον. Διόπερ φασὶ διαμένειν μέχρι τοῦ νῦν τὸ κατὰ τὴν θυσίαν ἴδιον ἐν τῇ Ῥόδῳ, καὶ τὴν θεὸν ἐν αὐτῇ καθιδρῶσθαι. Περὶ μὲν οὖν τῶν ἀρχαιολογουμένων παρὰ Ῥοδίοις οὕτω τινὲς μυθολογοῦσιν· ἐν οἷς ἐστὶ καὶ Ζήνων, ὃ τὰ περὶ ταύτης συνταξάμενος.

(C. 57.) Heliadae astrologiam, artem nauticam et chronologiam invenerunt, dissipatique propter fratris caedem, literas et artes divulgaverunt, etiam in Aegypto. His de inventis commenta Graecorum, invidentium honorem exteris, sibi que cupide vindicantium. Triopas in Caria Triopium occupavit. Caeteri Heliadae, culpa caedis vacui, in Rhodo permanserunt, et Achaia condita, in Ialysia deinceps habitaverunt. Ochimus, natus maximus Rhodi principatum obtinuit. Eius successores.

57. Οἱ δ' Ἰλιάδαι διάφοροι γεγονότες τῶν ἄλλων, ἐν παιδείᾳ διήνεγκαν, καὶ μάλιστα ἐν ἀστρολογίᾳ. Εἰσηγήσαντο δὲ καὶ περὶ τῆς ναυτιλίας πολλά, καὶ τὰ περὶ τὰς ὥρας διέταξαν. Εὐφρυστάτος δὲ γενόμενος Τενάγης, ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν διὰ φθόνον ἀνηρέθη. Γνωσθείσης δὲ τῆς ἐπιβουλῆς, οἱ μετασχόντες τοῦ φόνου πάντες ἔφυγον. Τούτων δὲ Μάκαρος

μὲν εἰς Λέσβον ἀφίκετο, Κάνδαλος δὲ εἰς τὴν Ἰῶν
 Ἄκτις δ' εἰς Αἴγυπτον ἀπάρας, ἔπισε τὴν Ἰηλιού-
 πολιν ὀνομαζομένην, ἀπὸ τοῦ πατρὸς θέμενος τὴν
 προσηγορίαν. Οἱ δ' Αἰγύπτιοι ἔμαθον παρ' αὐτοῦ
 τὰ περὶ τὴν ἀστρολογίαν θεωρήματα. Ὑστερον δὲ
 παρὰ τοῖς Ἑλλήσι γενομένου κατακλισμοῦ, καὶ διὰ
 τὴν ἐπομβρίαν τῶν πλείστων ἀνθρώπων ἀπολομέ-
 νων, ὁμοίως τούτοις καὶ τὰ διὰ τῶν γραμμάτων
 ὑπομνήματα συνέβη διαφθαρῆναι. Δι' ἣν αἰτίαν
 οἱ Αἰγύπτιοι καιρὸν εὐθετον λαβόντες, ἐξιδιοποιή-
 σαντο τὰ περὶ τὴν ἀστρολογίαν, καὶ τῶν Ἑλλήνων
 διὰ τὴν ἄγνοιαν μηκέτι τῶν γραμμάτων ἀντιποιου-
 μένων, ἐνίσχυσεν ὡς αὐτοὶ πρῶτοι τὴν τῶν ἄστρον
 εὐρεσιν ἐποίησαντο. Ὅμοίως δὲ καὶ Ἀθηναῖοι, κτί-
 σαντες ἐν Αἰγύπτῳ πόλιν τὴν ὀνομαζομένην Σαῖν,
 τῆς ὁμοίας ἔτυχον ἀγνοίας διὰ τὸν κατακλισμόν.
 Δι' ἧς αἰτίας πολλαῖς ὕστερον γενεαῖς Κάδμος ὁ
 Ἀγήνορος ἐκ τῆς Φοινίκης πρῶτος ὑπελήφθη κομίσει
 γράμματα εἰς τὴν Ἑλλάδα· καὶ ἀπ' ἐκείνου τὸ λοι-
 πὸν οἱ Ἕλληνες ἔδοξαν αἰεὶ τι προσευρίσκειν περὶ τῶν
 γραμμάτων, κοινῆς τινὸς ἀγνοίας κατεχούσης τοὺς
 Ἕλληνας. Τριόπας δὲ πλεύσας εἰς τὴν Καρίαν, κα-
 τέσχεν ἀκρωτήριον τὸ ἀπ' ἐκείνου Τριόπιον κληθέν.
 Οἱ δὲ λοιποὶ τοῦ Ἰηλιοῦ παῖδες, διὰ τὸ μὴ μετασχεῖν
 τοῦ φόνου, κατέμειναν ἐν τῇ Ρόδῳ, καὶ κατέκησαν
 ἐν τῇ Ἰαλυσίᾳ, κτίσαντες πόλιν Ἀχαΐαν. Ὡν ὁ πρεσ-
 βύτερος Ὀχιμος βασιλεύων ἔγημε μίαν τῶν ἐγχωρίων
 νυμφῶν Ἰγητορίαν· ἐξ ἧς ἐγέννησε θυγατέρα Κυ-
 δίπην, τὴν μετὰ ταῦτα Κυροβίαν μετονομασθεῖσαν·

ἦν γήμας Κέρκαφος ὁ ἀδελφός, διεδέξατο τὴν βασιλείαν. Μετὰ δὲ τὴν τούτου τελευταίην διεδέξαντο τὴν ἀρχὴν οἱ υἱοὶ τρεῖς, Λίνδος, Ἰάλυσος, Κάμειρος. Ἐπὶ δὲ τούτων γενομένης μεγάλης πλημμυρίδος, ἐπικλυσθεῖσα ἡ Κύρβη ἔρημος ἐγένετο· αὐτοὶ δὲ διείλοντο τὴν χώραν, καὶ ἕκαστος ἑαυτοῦ πόλιν ὁμώνυμον ἔκτισε.

(C. 58.) Danai Aegyptii et Cadmi Phoenicis in Rhodum peregrinationes: quorum ille templum statuit Minervae, hic Neptuni, et Minervam literariis monumentis ornavit. Tuta Phorbas Thesalus, oraculi suasu a Rhodiis exceptus, insulam serpentibus liberavit, et hereticos post mortem honores meruit.

58. Κατὰ δὲ τούτους τοὺς χρόνους Δαναὸς ἔφυγεν ἐξ Αἰγύπτου μετὰ θυγατέρων· καταπλεύσας δὲ τῆς Ῥοδίας εἰς Λίνδον, καὶ προσδεχθεὶς ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων, ἰδρύσατο τῆς Ἀθηναῖς ἱερόν, καὶ τὸ ἄγαλμα τῆς θεοῦ καθιέρωσεν. Τῶν δὲ τοῦ Δαναοῦ θυγατέρων τρεῖς ἐτελεύτησαν κατὰ τὴν ἐπιδημίαν τὴν ἐν τῇ Λίνδῳ· αἱ δ' ἄλλαι μετὰ τοῦ πατρὸς Δαναοῦ εἰς Ἄργος ἐξέπλευσαν. Μικρὸν δ' ὕστερον τούτων τῶν χρόνων Κάδμος ὁ Ἀγήνορος ἀπεσταλμένος ὑπὸ τοῦ βασιλέως κατὰ ζήτησιν τῆς Εὐρώπης, κατέπλευσεν εἰς τὴν Ῥοδίαν· κειμασμένος δ' ἰσχυρῶς κατὰ τὸν πλοῦν, καὶ πεποιημένος εὐχὰς ἰδρῦσασθαι Ποσειδῶνος ἱερόν, διασωθεὶς ἰδρύσατο κατὰ τὴν νῆσον τοῦ θεοῦ τούτου τέμενος, καὶ τῶν Φοινίκων ἀπέλιπέ τινες τοὺς ἐπιμελησομένους. Οὗτοι δὲ καταμιγέντες Ἰαλυσίοις, διετέλεσαν συμπολιτευόμενοι τούτοις· ἐξ ὧν φασὶ τοὺς ἱερεῖς κατὰ γένος διαδέχεσθαι τὰς ἱερωσύνας Ὁ δὲ οὖν Κάδμος καὶ τὴν Λινδίαν Ἀθηναῖαν ἐτίμησεν ἀναθή-

μασιν, ἐν οἷς ἦν χαλκοῦς λίθης ἀξιόλογος, κατεσκευασμένος εἰς τὸν ἀρχαῖον ἑνθρόν. Οὗτος δ' εἶχε ἐπιγραφὴν Φοινικικοῖς γραμμασιν, ἃ φασὶ πρῶτον ἐκ Φοινίκης εἰς τὴν Ἑλλάδα κομισθῆναι. Μετὰ δὲ ταῦτα τῆς Ῥοδίας γῆς ἀνείσης ὄφεις ὑπερμεγέθει, συνέβη πολλοὺς τῶν ἐγχωρίων ὑπὸ τῶν ὄφειων διαφθαρεῖν. Διόπερ οἱ περιλειφθέντες ἔπιμψαν εἰς Δῆλον τοὺς ἐπερωτήσαντας τὸν θεὸν περὶ τῆς τῶν κακῶν ἀπαλλαγῆς. Τοῦ δ' Ἀπόλλωνος προστάξαντος αὐτοῖς παραλιβεῖν φόρβαιτα μετὰ τῶν συνακολουθοῦντων αὐτῶ, καὶ μετὰ τούτων κατοικεῖν τὴν Ῥόδον· (οὗτος δ' ἦν υἱὸς μὲν Λαπίθου, διέτριβε δὲ περὶ Θεσσαλίαν μετὰ πλειόνων, ζῆτῶν χώραν εἰς κατοίκησιν·) τῶν δὲ Ῥοδίων μεταπεμφθέντων αὐτὸν κατὰ τὴν μαντείαν, καὶ μεταδόντων τῆς χώρας, ὁ μὲν φόρβας ἀνείλε τοὺς ὄφεις, καὶ τὴν κῆσον ἐλευθερώσας τοῦ φόβου, κατοίκησεν ἐν τῇ Ῥοδίᾳ. Γειόμενος δὲ καὶ τὰλλα ἀνὴρ ἀγαθός, ἔσχε τιμὰς ἡρωϊκὰς μετὰ τὴν τελευτήν.

C. 79.] P. pro Althaimenes, e Creta Rhodum profectus, fatale patre Rhodum non effugit. occiso patre Cretico, in solitudinem se recipiens, tandem praesens morte obiit. Demque Theopompus, Herodotus et alii, et L. ymitti eadem Argis profectus (ei IV. 58.) Rhodum petiit. qui rex cretatis, bello Troiano interfuit, regnumque Butae tradidit.

59. Ἰστειρον δὲ τούτων Ἀλθαιμένης ὁ Κατρώος υἱὸς τοῦ Κρητῶν βιαιεώς, περὶ τινων χρηστηριζόμενος, ἔλαβε χρησμόν, ὅτι πεπρωμένον ἐστὶν αὐτῷ τοῦ πατρὸς αὐτόχειρα γενέσθαι. Βουλόμενος οὖν τοῦτο τὸ μῦθος ἐκφυγεῖν, ἐκουσίως ἔφυγεν ἐκ τῆς Κρήτης μετὰ τῶν βουλομένων συναπαῖραι, πλειόνων

ὄντων. Οὗτος μὲν οὖν κατέπλευσε τῆς Ῥοδίας εἰς
 Κάμειρον. Ἐπὶ δ' ὄρους Ἀταβύρου Διὸς ἱερὸν
 ἰδρῦσατο τοῦ προσηγορευομένου Ἀταβυρίου· ὅπερ
 ἔτι καὶ νῦν τιμᾶται διαφερόντως, κείμενον ἐπὶ τινος
 ὑψηλῆς ἄκρας, ἀφ' ἧς ἐστὶν ἀφορᾶν τὴν Κρήτην.
 Ὁ μὲν οὖν Ἀλθαιμένης μετὰ τῶν συνακολουθησάντων
 κατώκησεν ἐν τῇ Καμείρῳ, τιμώμενος ὑπὸ τῶν
 ἐγχωρίων· ὁ δὲ πατὴρ αὐτοῦ Κατρεὺς ἔρημος ὢν
 ἀφ' ἑνὸς παιδῶν, καὶ διαφερόντως ἀγαπῶν τὸν
 Ἀλθαιμένην, ἔπλευσεν εἰς Ῥόδον, φιλοτιμούμενος
 εὐρεῖν τὸν υἱὸν καὶ ἀπαγαγεῖν εἰς Κρήτην. Τῆς
 δὲ κατὰ τὸ πεπρωμένον ἀνάγκης ἐπισχυούσης, ὁ μὲν
 Κατρεὺς ἀπέβη μετὰ τινων ἐπὶ τὴν Ῥοδίαν νυκτός,
 καὶ γενομένης συμπλοκῆς καὶ μάχης πρὸς τοὺς ἐγ-
 χωρίους, ὁ Ἀλθαιμένης ἐκβοηθῶν, ἠκόντισε λόγχῃ,
 καὶ δι' ἄγνοιαν παῖδας ἀπέκτεινε τὸν πατέρα.
 Γνωσθεῖσης δὲ τῆς πράξεως, ὁ μὲν Ἀλθαιμένης
 οὐδ' ἀνύμενος φέρειν τὸ μέγεθος τῆς συμφορᾶς,
 τὰς μὲν ἀπαντήσεις καὶ ὀμιλίαις τῶν ἀνθρώπων
 παρέκαμπε, διδοὺς δὲ αὐτὸν εἰς τὰς ἐρημίας, ἡλᾶτο
 μόνος, καὶ διὰ τὴν λύπην ἐτελεύτησεν· ὕστερον δὲ
 κατὰ τινα χρησμὸν τιμὰς ἔσχε παρὰ Ῥοδίοις ἡρωϊ-
 κάς. Βραχὺ δὲ πρὸ τῶν Τρωϊκῶν Τληπόλεμος ὁ
 Ἡρακλέους φεύγων διὰ τὸν Δικυμνίου θάνατον, ὃν
 ἀκουσίως ἦν ἀνηρηκώς, ἔφυγεν ἐξ Ἄργους ἐκουσίως·
 χρησμὸν δὲ λαβὼν ὑπὲρ ἀποικίας, μετὰ τινων λαῶν
 κατέπλευσεν εἰς τὴν Ῥόδον, καὶ προσδεχθεὶς ὑπὸ
 τῶν ἐγχωρίων, αὐτοῦ κατώκησε. Γεγόμενος δὲ
 βασιλεὺς πάσης τῆς νήσου, τὴν τε χώραν ἐπίσης

κατεκληρούχησε, καὶ τἄλλα διετέλεσεν ἄρχων ἐπιεικῶς. Τὸ δὲ τελευταῖον μετ' Ἀγαμέμνονος στρατεύων εἰς Ἴλιον, τῆς μὲν Ῥόδου τὴν ἡγεμονίαν παρέδωκε Βούτῃ, τῷ ἔξ Ἄργους αὐτῷ μετασχόντι τῆς φυγῆς· αὐτὸς δ' ἐπιφανῆς ἐν τῷ πολέμῳ γενόμενος, ἐτελεύτησεν ἐν τῇ Τρωάδι.

(C. 60.) Adiungit Diodorus Rhodo obiectam Chersonesum Cariae. Quam vel a natura loci, vel ab rege quodam sic dictam, quinque Curetes, e Creta advecti, pulsis Caribus, occuparunt, in totidemque partes diviserunt. Mox Cyrus Argivus, Inachi iussu filiam eius persequutus, urbem sui nominis condidit, populari imperio popularem gratiam adeptus.

60. Ἐπεὶ δὲ ταῖς Ῥοδίῳν πράξεσι τῆς κατὰ τὴν ἀντιπέραν Χερσόνησου ἔνια συμπεπλέχθαι συμβέβηκεν, οὐκ ἀνοίκειον ἡγοῦμαι περὶ αὐτῶν διελθεῖν Ἡ Χερσόνησος τοίνυν τὸ παλαιόν, ὡς μὲν τινὲς φασιν, ἀπὸ τῆς φύσεως τοῦ τόπου ὄντος ἰσθμῶδους, ταύτης ἔτυχε τῆς προσηγορίας· ὡς δὲ τινες ἀναγεγραψάσιν, ἀπὸ τοῦ δυναστεύσαντος τῶν τόπων, ὄνομα Χερσόνησου, προσηγόρευται. Οὐ πολλῶ δ' ὕστερον τῆς τούτου δυναστείας λέγεται πέντε Κούρησις ἐκ Κρήτης εἰς αὐτὴν περαιωθῆναι· τούτους δ' ἀπογόνους γερονέται τῶν ὑποδεξαμένων Δία παρὰ τῆς μητρὸς Ῥέας, καὶ Θρηψάντων ἐν τοῖς κατὰ Κρήτην Ἰδαίοις ὄρεσι. Στόλῳ δ' ἀξιολόγῳ πλεύσαντας εἰς τὴν Χερσόνησον, τοὺς μὲν κατοικοῦντας αὐτὴν Κῆρας ἐκβαλεῖν, αὐτοὺς δὲ κατοικήσαντας, τὴν μὲν χώραν εἰς πέντε μέρη διελεῖν, καὶ πόλιν ἕκαστον κτίσαι, θέμενον ἀφ' ἑαυτοῦ τὴν προσηγορίαν. Οὐ πολὺ δὲ τούτων κατόπιν Ἴναχον τὸν τρυγείων βασιλέα, ἀφανισθείσης τῆς Θυγατρὸς Ἰοῦς,

ἔξαποστεῖλαι Κύρνον ἕνα τῶν ἡγεμονικῶν ἀνδρῶν, δόντα αὐτῷ στόλον ἀξιόλογον, καὶ προστάξει ζητεῖν ἐν παντὶ τόπῳ τὴν Ἴω, καὶ μὴ ἐπανελθεῖν, εἰ μὴ ταύτης ἐγκρατὴς γένηται. Ὁ δὲ Κύρνος ἐπὶ πολλὰ τῆς οἰκουμένης μέρη πλανηθεὶς, καὶ μὴ δυνάμενος εὐρεῖν ταύτην, κατέπλευσε τῆς Καρίας εἰς τὴν προειρημένην Χερσόνησον· ἀπογνοὺς δὲ τὴν εἰς οἶκον ἀνακομιδὴν, κατῴκησεν ἐν τῇ Χερσόνησῳ, καὶ τὰ μὲν πείσας, τὰ δ' ἀναγκάσας, ἐβασίλευσε μέρους τῆς χώρας, καὶ πόλιν ἔκτισεν ὁμώνυμον ἑαυτῷ Κύρνον. Πολιτευόμενος δὲ δημοτικῶς, μεγάλης ἀποδοχῆς ἐτύγγανε παρὰ τοῖς συμπολιτευομένοις.

(C. 60.) Tum Triopas, ob fratris sui caedem ab Melisseo rege expulatus, ex Ceroque Cereris nemore Thessalia profugus, in Cnidiam venit, Triopium exstruxit, partemque Cariae sibi subiecit. De genere eius scriptores dissentiunt.

61. Μετὰ δὲ ταῦτα Τριόπαν, ἕνα τῶν Ἡλίου καὶ Ῥόδου παίδων, φεύγοντα τὸν Τενάγου τοῦ ἀδελφοῦ φόνον, εἰς τὴν Χερσόνησον ἀφικεῖσθαι. Ἐνταῦθα δὲ καθαρθέντα τοῦ φόνου ὑπὸ Μελισσέως τοῦ βασιλέως, εἰς τὴν Θετταλίαν πλεῦσαι ἐπὶ συμμαχίαν τοῖς Δευκαλίωνος παισὶ, καὶ συνεκβαλεῖν ἐκ τῆς Θετταλίας τοὺς Πελασγοὺς, καὶ μερῖσασθαι τὸ καλούμενον Δώτιον πεδίον. Ἐνταῦθα δὲ τὸ τέμενος τῆς Δήμητρος ἐκκόψαντα, τῇ μὲν ὕλῃ καταχρήσασθαι πρὸς βυσιλείων κατασκευὴν· δι' ἣν αἰτίαν ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων μισηθέντα, φυγεῖν ἐκ Θετταλίας, καὶ καταπλεῦσαι μετὰ τῶν συμπλευσάντων λαῶν εἰς τὴν Κνιδίαν· ἐν ἣ κτίσαι τὸ

καλούμενον ἐπ' αὐτοῦ Τριόπιον. Ἐντεῦθεν δ' ὀρμώμενον τὴν τε Χερσόνησον κατακτῆσασθαι καὶ τῆς ὀμόρου Κασίας πολλήν. Περὶ δὲ τοῦ γένους τοῦ Τριόπα πολλοὶ τῶν συγγραφέων καὶ ποιητῶν διαπεφωνήκασιν. Οἱ μὲν γὰρ ἀναγράφουσιν αὐτὸν υἷον εἶναι Κανάκης τῆς Αἰόλου καὶ Ποσειδῶνος, οἱ δὲ Λαπίθου τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ Στίλβης τῆς Πηνειοῦ,

(C. 62.) In Castabo Chersonesi inclutum sanum Hemitheae s. Molpadiae, Staphyli filiae: de hac eiusque sororibus, ab Appolline servatis, vetus mythus adhaeretur.

62. Ἔστι δ' ἐν Καστιάδῳ τῆς Χερσόνησου ἱερὸν ἄγιον Ἡμιθέας, ἧς τὴν περιπέτειαν οὐκ ἄξιον παραλιπεῖν. Πολλοὶ μὲν οὖν καὶ ποικίλοι λόγοι περὶ αὐτῆς παραδέδονται· τὸν δ' ἐπικρατοῦντα καὶ συμφωνούμενον παρὰ τοῖς ἐγχωρίοις διέξιμεν. Σταφύλου γὰρ καὶ Χρυσοθέμιδος φασὶ γενέσθαι τρεῖς θυγατέρας, Μολπαδίαν, καὶ Ροιῶ, καὶ Παρθένον ὄνομα. Καὶ τῇ μὲν Ροιοῦ τὸν Ἀπόλλωνα μιγέντα, ἔγκυον ποιῆσαι· τὸν δὲ πατέρα αὐτῆς, ὡς ὑπ' ἀνθρώπου τῆς φθορᾶς γεγεννημένης, ὀργισθῆναι, καὶ διὰ τοῦτο τὴν θυγατέρα εἰς λάρνακα συγκλείσαντα, βαλεῖν εἰς τὴν θάλασσαν. Προσενεχθείσης δὲ τῆς λάρνακος τῇ Δήλῳ, τεκεῖν ἄρρενα, καὶ προσαγορεῦσαι τὸ παιδίον Ἄνιον. Τὴν δὲ Ροιῶ παραδόξως σωθεῖσαν, ἀναθεῖναι τὸ βρέφος ἐπὶ τὸν βωμὸν τοῦ Ἀπόλλωνος, καὶ ἐπεύξασθαι τῷ θεῷ, εἰ ἔστιν ἐξ ἐκείνου, σώξειν αὐτό. Τὸν δ' Ἀπόλλωνα μυθολογοῦσι τότε μὲν κρύψαι τὸ παιδίον, ὕστερον δὲ φροντίσαντα τῆς τροφῆς, διδάξαι τὴν

μαντικήν, καὶ τινὰς αὐτῶ περιτιθέσθαι μεγάλας τιμὰς. Τὰς δὲ τῆς φθαρείσης ἀδελφῆς Μολπαδίαν καὶ Παρθένον φιλαττούσας τὸν τοῦ πατρὸς οἶνον, προσφάτοις κατ' ἀνθρώπους εὐρημένον, εἰς ὕπνον κατενεχθῆναι· καθ' ὃν δὴ χρόνον τὰς τρεφομένας παρ' αὐτοῖς ἕς εἰσελθεῖν, καὶ τὸν τε ἔχοντα τὸν οἶνον κέραμον συντρίψαι, καὶ τὸν οἶνον διαφθεῖραι. Τὰς δὲ παρθένους μαθούσας τὸ γεγονός, καὶ φοβηθείσας τὸ ἀπότομον τοῦ πατρὸς, φυγεῖν ἐπὶ τὸν αἰγιαλόν· καὶ ἀπὸ τινῶν πετρῶν ὑψηλῶν ἑαυτὰς ῥίψαι. Ἀπόλλωνα δὲ διὰ τὴν οἰκειότητα τὴν πρὸς τὴν ἀδελφὴν, ὑπολαβόντα τὰς κόρας, εἰς τὰς ἐν Χερρόνησῳ πόλεις καταστήσασθαι· καὶ τὴν μὲν ὀνομαζομένην Παρθένον ἐν Βουβαστιῶ τῆς Χερρόνησου τιμὰς ἔχειν καὶ τέμενος, Μολπαδίαν δὲ εἰς Κασταβὸν ἔλθοῦσαν, διὰ τὴν ἀπὸ τοῦ θεοῦ γενομένην ἐπιφάνειαν, Ἡμιθέαν ὀνομάσθαι, καὶ τιμᾶσθαι παρὰ πᾶσι τοῖς ἐν Χερρόνησῳ. Ἐν δὲ ταῖς θυσίαις αὐτῆς, διὰ τὸ συμβῆναι περὶ τὸν οἶνον πάθος, τὰς μὲν σπονδὰς μελικράτῳ ποιοῦσι· τὸν δ' ἀψύμενοι ἢ φαγόντα ὑὸς οὐ τόμιμον προσελθεῖν πρὸς τὸ τέμενος.

(C. 63.) Templum illud communi omnium populorum religione cultum et locupletatum, cui etiam Persae in magna Graeciae dirceptione pepercerunt. Tantum valuit beneficentia Deae in aegrotis quibus remedia dormientibus revelabat, et cura puerperarum.

63. Ἐν δὲ τοῖς ὕστερον χρόνοις ἐπὶ τοσοῦτον ἔλαβε τὸ ἱερόν αὐξήσιν τῆς Ἡμιθέας, ὥστε μὴ μόνον παρὰ τοῖς ἐγχωρίοις καὶ τοῖς περιοίκοις τιμᾶσθαι διαφερόντως, ἀλλὰ καὶ τοὺς μακρὰν οἰκοῦντας εἰς

αὐτὸ φιλοτίμως φοιτᾶν, καὶ θυσίαις τε μεγαλοπρεπέσι καὶ ἀναθήμασιν ἀξιολόγοις τιμᾶν· τὸ δὲ μέγιστον, Πέρσας ἡγουμένους τῆς Ἀσίας, καὶ πάντα τὰ τῶν Ἑλλήνων ἱερὰ συλῶντας, μόνου τοῦ τῆς Ἡμιθέας τεμένους ἀποσχέσθαι, τοὺς τε ληστὰς τοὺς πάντα διαρπάζοντας, μόνον τοῦτο ἀφεῖναι παντελῶς ἄσυλον, καίπερ ἀτείχιστον ὑπάρχον, καὶ ἀκίνδυνον ἔχον τὴν ἀρπαγὴν. Αἰτίαν δὲ τῆς ἐπὶ πλεῖον αὐξήσεως φέρουσι τὴν κοινὴν εἰς ἀνθρώπους εὐεργεσίαν· τοῖς τε γὰρ κάμνουσι κατὰ τοὺς ὕπνους ἐφισταμένην φανερωῶς διδόναι τὴν θεραπείαν, καὶ πολλοὺς τοῖς ἀπεγνωσμένοις πάθει [συνεχομένους] περιτυχόντας ὑγιασθῆναι· πρὸς δὲ τούτοις τὸ περὶ τὰς δυστοκούσας τῶν γυναικῶν τῆς ἐν ταῖς ὠδίσι ταλαιπωρίας καὶ κινδύνων ἀπαλλάττειν τὴν θεόν. Διὸ καὶ πολλῶν ἐκ παλαιῶν χρόνων σεσωσμένων, πεπλήρωται τὸ τέμενος ἀναθημάτων· καὶ ταῦτα οὐθ' ὑπὸ φυλάκων, οὐθ' ὑπὸ τείχους ὄχυροῦ φυλαττόμενα, ἀλλ' ὑπὸ τῆς συνήθους δεισιδαιμονίας. Περὶ μὲν οὖν Ρόδου καὶ Χερσόνησου ἀρκεσθησόμεθα τοῖς ἑηθεῖσι.

(C. 64.) Sequitur copiosior de insula Creta narratio, quam e clarissimis rerum Creticarum scriptoribus (sed cfr. c. 80.) se haurisse Diodorus ait. Antiquissimi incolae Eteocretes. s. aborigines, eorumque rex Cres. Dii plerique in Creta nati. Primi, quorum memoria permansit, insulam coluere Idaei Daetyli (v. III, 73.). Incantatores, teletarum auctores, ignis aerisque et ferri repertores. Eorum discipulus Orpheus; filius Hercules, ab Alcmenae progenie diversus.

64. Περὶ δὲ τῆς Κρήτης νῦν διέξιμεν. Οἱ μὲν γὰρ τὴν Κρήτην κατοικοῦντές φασιν ἀρχαιοτάτους πικρὸν αὐτοῖς γενέσθαι τοὺς ὀνομαζομένους Ἐτειοκρῆ

τας αὐτόχθονας· ὧν τὸν μὲν βασιλεῖα Κρηῖτα καλοῦ-
 μενον, πλείστα καὶ μέγιστα κατὰ τὴν νῆσον εὐρεῖν
 τὰ δυνάμενα τὸν κοινὸν τῶν ἀνθρώπων βίον ὠφε-
 λῆσαι· καὶ τῶν θεῶν δὲ τοὺς πλείστους μυθολογοῦσι
 παρ' ἑαυτοῖς γεγονέναι, τοὺς διὰ τὰς κοινὰς εὐεργε-
 σίας τυχόντας ἀθανάτων τιμῶν· περὶ ὧν ἡμεῖς ἐν
 κεφαλαίοις τὰ παραδεδομένα διέξιμεν, ἀκολούθως
 τοῖς ἐνδοξοτάτοις τῶν τὰς Κρητικὰς πράξεις συντα-
 ξαμένων. Πρῶτοι τοίνυν τῶν εἰς μνήμην παραδε-
 δομένων ᾤκησαν τῆς Κρήτης περὶ τὴν Ἴδην οἱ
 προσαγορευθέντες Ἰδαῖοι Δάκτυλοι. Τούτους δ' οἱ
 μὲν ἑκατὸν τὸν ἀριθμὸν γεγονέναι παραδεδάκασιν,
 οἱ δὲ δέκα φασὶν ὑπάρχοντας, τυχεῖν ταύτης τῆς
 προσηγορίας, τοῖς ἐν ταῖς χερσὶ δακτύλοις ὄντας
 ἰσαρίθμους. Ἐνιοὶ δ' ἰστοροῦσιν, ὧν ἔστι καὶ
 Ἐφορος, τοὺς Ἰδαίους Δακτύλους γενέσθαι μὲν
 κατὰ τὴν Ἴδην τὴν ἐν Φρυγίᾳ, διαβῆναι δὲ μετὰ
 Μίνωος εἰς τὴν Εὐρώπην· ὑπάρξαντας δὲ γόητας,
 ἐπιτηδεῦσαι τὰς τε ἐπωδὰς καὶ τελετὰς καὶ μυστήρια,
 καὶ περὶ Σαμοθράκην διατρίψαντας, οὐ μετρίως ἐν
 τούτοις ἐκπλήττειν τοὺς ἐγχωρίους· καθ' ὃν δὴ
 χρόνον καὶ τὸν Ὀρφέα, φύσει διαφύρω κεχορηγημέ-
 νον πρὸς ποίησιν καὶ μελωδίαν, μαθητὴν γενέσθαι
 τούτων, καὶ πρῶτον εἰς τοὺς Ἕλληνας ἐξενεγκεῖν
 τελετὰς καὶ μυστήρια. Οἱ δ' οὖν κατὰ τὴν Κρήτην
 Ἰδαῖοι Δάκτυλοι παραδέδονται τὴν τε τοῦ πυρὸς
 χρῆσιν καὶ τὴν τοῦ χαλκοῦ καὶ σιδήρου φύσιν ἐξε-
 ρεῖν, τῆς Ἀπτεραίων χώρας περὶ τὸν καλούμενον
 Βερέκυνθον, καὶ τὴν ἐργασίαν, δι' ἧς κατασκευά-

ζεται. Δόξαντας δὲ μεγάλων ἀγαθῶν ἀρχηγούς γεγενῆσθαι τῷ γένει τῶν ἀνθρώπων, τιμῶν τυχεῖν ἀθανάτων. Ἱστοροῦσι δ' αὐτῶν ἓνα μὲν προσαγορευθῆναι Ἡρακλέα, δόξῃ δὲ διενεγκόντα, θεῖναι τὸν ἀγῶνα τὸν τῶν Ὀλυμπίων· τοὺς δὲ μεταγενεστεροὺς ἀνθρώπους διὰ τὴν ὁμωνυμίαν δοκεῖν τὸν ἐξ Ἀλκμήνης συστήσασθαι τὴν τῶν Ὀλυμπίων θέσιν. Φασὶ δὲ σημεῖα τούτων διακρίνειν, τὸ πολλὰς τῶν γυναικῶν ἔτι καὶ τῶν λαμβάνειν ἐπιθυμίας ἀπὸ τοῦτοῦ τοῦ θεοῦ, καὶ περιάμματα ποιεῖν, ὡς γεγονότος αὐτοῦ γόητος, καὶ τὰ περὶ τὰς τελετὰς ἐπιτετηδευκότος· ἃ δὴ πλεῖστον κεχωρίσθαι τῆς Ἡρακλέους συνηθείας, τοῦ γεγονότος ἐξ Ἀλκμήνης.

(C. 65.) Sequenti sunt Curetes, qui rem pastorem, mellificum et complures socialis vitæ artes invenisse, et ab feritate ad communis convictus humanitatem transisse dicuntur. Ab his Iupiter clam patre Saturno educatus.

65. Μετὰ δὲ τοὺς Ἰδαίους Δακτύλους Ἱστοροῦσι γενέσθαι Κούρητας ἐνεία. Τούτους δ' οἱ μὲν μυθολογοῦσι γεγονέναι γηγενεῖς, οἱ δ' ἀπογόνοισ τῶν Ἰδαίων Δακτύλων. Κατοικεῖν δ' αὐτοὺς τῶν ὄρεων τοὺς συνδένδρους καὶ φαρυγγώδεις τόπους, καὶ τὸ σύνολον τοὺς ἔχοντας σκέπη καὶ ὑπόδυσιν φυσικὴν, διὰ τὸ μήπω κατασκευὰς οἰκιῶν εὐρῆσθαι. Διενέγκαντας δ' αὐτοὺς συνέσει, πολλὰ τῶν κοινῆ χρησίμων καταδείξει. Τίς τε γὰρ ποιμένας τῶν προβάτων τούτους ἀθροῖσαι πρότους, καὶ τὰ γένη τῶν ἄλλων βοσκημάτων ἐξημερῶσαι, καὶ τὰ περὶ τὰς μελισσοουργίας καταδείξει. Ὁμοίως δὲ καὶ τὰ περὶ τὴν τοξικὴν καὶ τὰς κυνηγίας εἰσηγήσασθαι.

καὶ τῆς πρὸς ἀλλήλους κοινῆς ὁμιλίας καὶ συμβιώσεως, ἔτι δ' ὁμονοίας καὶ τινος εὐταξίας ἀρχηγούς γενέσθαι. Εὐρεῖν δὲ καὶ ξίφη καὶ κράνη καὶ τὰς ἐνοπλίους ὀρχήσεις, δι' ὧν ποιοῦντας μεγάλους φόφους, ἔξαπατᾶν τὸν Κρόνον. Φασὶ δ' αὐτοὺς τὸν Δία, λάθρα τοῦ πατρὸς Κρόνου παραδόσης τῆς Ῥέας τῆς μητρὸς, ὑποδέξασθαι καὶ θρέψαι· περὶ οὗ τὰ κατὰ μέρος μέλλοντας ἡμῶς δηλοῦν, ἀναγκαῖον ἀναλαβεῖν μικρὸν ἀνωτέρω τὴν διήγησιν.

(C. 66.) Curetm enim aetate Titanes degebant in terra Cnosia, h. c. Urani Terraeque sex filii et quinque filiae. Saturnus natu maximus, homines ab agresti victu ad vitam cultiorem traduxit, imperio usus amplissimo civibusque fortunatissimo.

66. Μυθολογοῦσι γὰρ οἱ Κρηῖτες γενέσθαι κατὰ τὴν τῶν Κουρήτων ἡλικίαν τοὺς καλουμένους Τιτᾶνας. Τούτους δὲ τῆς Κροσσίας χώρας ἔχει τὴν οἴκησιν, ὅπου περὶ ἔτι καὶ νῦν δείκνυται θεμέλια Ῥέας οἰκώπεδα, καὶ κυπαρίσσων ἄλλος ἐκ παλαιῶν χρόνων ἀνειμένον. Ῥπάρξαι δὲ τὸν ἀριθμὸν ἕξ μὲν ἄνδρας, πέντε δὲ γυναῖκας· ὡς μὲν τινες μυθολογοῦσιν, Οὐρανοῦ καὶ Γῆς ὄντας· ὡς δὲ τινὲς φασιν, ἕκ τινος τῶν Κουρήτων, καὶ μητρὸς Τιταίας, ἀφ' ἧς αὐτοὺς ταύτης τετευχέναι τῆς προσηγορίας. Ἀρσενας μὲν οὖν γενέσθαι τὸν τε Κρόνον καὶ Ῥπερίονα καὶ Κοῖον, ἔτι δὲ Ἰαπετόν, καὶ Κροῖον, καὶ τὸ τελευταῖον Ὠκεανόν· ἀδελφὰς δὲ τούτων τὴν τε Ῥέαν καὶ Θέμιν, καὶ Μνημοσύνην, ἔτι δὲ Φοίβην, καὶ Τηθύν. Ὡν ἕκαστὸν τινῶν εὐρετὴν γενέσθαι τοῖς ἀνθρώποις, καὶ διὰ τὴν εἰς ἅπαντας εὐεργεσίαν

τυχεῖν τιμῶν καὶ μνήμης ἀεννάου. Τὸν μὲν οὖν Κρόνον ὄντα πρᾶξβύτατον, βασιλέα γενέσθαι, καὶ τοὺς καθ' ἑαυτὸν ἀνθρώπους ἐξ ἀγρίου διαίτης εἰς βίον ἡμερον μεταστῆσαι· καὶ διὰ τοῦτο ἀποδοχῆς μεγάλης τυχόντα, πολλοὺς ἐπελθεῖν τῆς οἰκουμένης τόπους. Εἰσηγήσασθαι δ' αὐτὸν ἅπασι τὴν τι δικαιοσύνην καὶ τὴν ἀπλότητα τῆς ψυχῆς. Διὸ καὶ τοὺς ἐπὶ Κρόνου γενομένους ἀνθρώπους παραδεδόσθαι τοῖς μεταγενεστέροις εὐήθεις καὶ ἀκάκους παντελῶς, ἔτι δ' εὐδαίμονας γεγονότας. Δυναστεῦσαι δ' αὐτὸν μάλιστα τῶν πρὸς ἐσπέραν τόπων, καὶ μεγίστης ἀξιοθῆναι τιμῆς. Διὸ καὶ μέχρι τῶν νεωτέρων χρόνων παρὰ Ῥωμαίοις καὶ Καρχηδονίοις, ὅτε ἦν ἡ πόλις αὕτη, ἔτι δὲ καὶ τοῖς ἄλλοις πλησιохώροις ἔθνεσιν, ἐπιφανεῖς ἑορτὰς καὶ θυσίας γενέσθαι τοῦτω τῷ θεῷ, καὶ πολλοὺς τόπους ἐπωνύμους αὐτοῦ γενέσθαι. Διὰ δὲ τὴν ὑπερβολὴν τῆς εὐνομίας, ἀδίκημα μὲν μηδὲν ὅλως ὑπὸ μηδενὸς συντελεῖσθαι, πάντας δὲ τοὺς ὑπὸ τὴν ἡγεμονίαν τούτου τεταγμένους μακάριον βίον ἐζηκέναι, πάσης ἡδονῆς ἀνεμποδίστως ἀπολαύοντας. Περὶ δὲ τούτων καὶ τὸν ποιητὴν Ἡσίοδον ἐπιμαρτυρεῖν ἐν τοῖσδε τοῖς ἔπεσιν·

Οἱ μὲν ἐπὶ Κρόνου ἦσαν, ὅτ' οὐρανόῃ ἐμβασίλευεν,
 Ὡς τε θεοὶ δ' ἔζωον, ἀκηδέα θυμὸν ἔχοντες,
 Νόσφιν ἄτερ τε πόνων καὶ οἰζύους· οὐδὲ τι δειλὸν
 Γῆρας ἐπῆν· αἰεὶ δὲ πόδας καὶ χεῖρας ὁμοῖοι
 Τέροντι' ἐν θαλίῃσι, κακῶν ἔκτοσθεν ἀπίκντων.
 Θνησκον δ' ὡς ὑπνω δεδμημένοι. ἐσθλά δὲ πάντα

Τοῖσιν ἔην· καρπὸν δ' ἔφερε ζεῖδωρος ἄρουρα
 Αὐτομάτη πολλὸν τε καὶ ἄφθονον· οἳ δ' ἔθε-
 λημοὶ

Ἦσυχοι ἔργ' ἐνέμοντο σὺν ἐσθλοῖσι πολέεσσι,
 Ἄφνειοὶ μῆλοισι, φίλοι μακάρεσσι θεοῖσι.
 Περὶ μὲν οὖν Κρόνου ταῦτα μυθολογοῦσιν.

(C. 67.) Hyperion, solis, lunae siderumque pater. E Coeo et Phoebe nata Latona, ex Iapeto Prometheus, ignem coelo furatus, Mnemosyne loquclam, ratiocinationem, memoriam invenit. Themis oracula, sacra, leges edocuit. Quae beneficia auctores immortales coelitesque reddiderunt.

67. Ὑπερίονα δέ φασι τοῦ τε ἡλίου τὴν κίνησιν καὶ σελήνης καὶ τῶν ἄλλων ἄστρων, ἔτι δὲ τὰς ὥρας, τὰς συντελουμένας ὑπὸ τούτων, πρῶτον ἐξ ἐπιμελείας καὶ παρατηρήσεως ἐπικατανοήσαντα, τοῖς ἄλλοις εἰς γνῶσιν παραδοῦναι· καὶ διὰ τοῦτο αὐτὸν πατέρα τούτων ὀνομασθῆναι, καθάπερ εἰ γεγεννηκότα τὴν τούτων θεωρίαν καὶ φύσιν. Καὶ Κοίου μὲν καὶ Φοίβης Αἰητῶ γενέσθαι· Ἰαπετοῦ δὲ Προμηθεῖα, τὸν παραδεδομένον μὲν ὑπὸ τινων μυθολογῶν, ὅτι τὸ πῦρ κλέψας παρὰ τῶν θεῶν, ἔδωκε τοῖς ἀνθρώποις· πρὸς ἀλήθειαν δ' εὐρετὴν γενόμενον τῶν πυρρείων, ἐξ ὧν ἐκκαίεται τὸ πῦρ. Τῶν δὲ Τιτανίδων φασὶ Μνημοσύνην λογισμοὺς εὐρεῖν, καὶ τὰς τῶν ὀνομάτων θέσεις ἐκάστω τῶν ὄντων τάξαι, δι' ὧν καὶ δηλοῦμεν ἕκαστα, καὶ πρὸς ἀλλήλους ὁμιλοῦμεν· ἃ τινες τὸν Ἑρμῆν φασὶν εἰσηγήσασθαι. Πρὸς ἄπαιτον δὲ τῇ θεῷ ταύτῃ καὶ τὰ πρὸς ἀνανέωσιν καὶ μνήμην γινόμενα παρὰ τοῖς ἀνθρώποις· ἅφ' ὧν δὴ καὶ τῆς προσηγορίας τυχεῖν

αὐτὴν ταύτης. Θέμιν δὲ μυθολογοῦσι μαρτείας καὶ θυσίας καὶ θεσμοὺς τοὺς περὶ τῶν θεῶν πρώτην εἰσηγήσασθαι, καὶ τὰ περὶ τὴν εὐνομίαν καὶ εἰρήνην καταδειξαι. Διὸ καὶ θεσμοφύλακας καὶ θεσμοθέτας ὀνομάζεσθαι τοὺς τὰ περὶ τοὺς θεοὺς ὄσια καὶ τοὺς τῶν ἀνθρώπων νόμους διαφυλάττοντας· καὶ τὸν Ἀπόλλωνα, καθ' ὃν δὴ χρόνον τοὺς χρησμούς διδόναι μέλλει, θεμιστεύειν λέγομεν, ἀπὸ τοῦ τὴν Θέμιν εὐρέτριαν γεγονέναι τῶν χρησμῶν. Οὗτοι μὲν οὖν οἱ θεοὶ πολλὰ τὸν ἀνθρώπινον βίον εὐεργετήσαντες, οὐ μόνον ἀθανάτων τιμῶν ἠξιώθησαν, ἀλλὰ καὶ προῶτοι τὸν Ὀλυμπον ἐνομίσθησαν οἰκεῖν μετὰ τὴν ἕξ ἀνθρώπων μεταστάσιν.

(C. 68.) Saturni et Rheae progenies: Vesta, structurae aedificiorum, Ceres, frumentii inventrix: quod ipsa post Proserpinae raptam combussit, sed recuperata filia, Elepolemo hominibus impertendum concessit. Eadem leges docuit, eximiiis honoribus culta.

68. Κρόνου δὲ καὶ Ῥέας λέγεται γενέσθαι τὴν τε Ἑστίαν καὶ Δήμητρα καὶ Ἥραν· ἔτι δὲ Δία καὶ Ποσειδῶνα καὶ Αἴδην. Τούτων δὲ λέγεται τὴν μὲν Ἑστίαν τὴν τῶν οἰκιῶν κατασκευὴν εὐρεῖν, καὶ διὰ τὴν εὐεργεσίαν ταύτην παρὰ πᾶσι σχεδὸν ἀνθρώποις ἐν πάσαις οἰκίαις καθιδρυθῆναι, τιμῶν καὶ θυσιῶν τυγχάνουσιν· Δήμητραν δέ, τοῦ σίτου φρομένου μὲν ὡς ἔτυχε μετὰ τῆς ἄλλης βοτάνης, ἀγροουμένου δὲ παρ' ἀνθρώποις, πρώτην συγκομίσαι, καὶ τὴν κατεργασίαν αὐτοῦ καὶ φυλακὴν ἐπινοῆσαι, καὶ σπεῖρειν καταδειξαι. Εὐρεῖν μὲν οὖν αὐτὴν τὸν σίτον πρὸ τοῦ γενῆσαι τὴν θυγατέρα Περσεφόνην· μετὰ δὲ τὴν ταύτης γένεσιν καὶ τὴν ὑπὸ Πλούτωνος

ἀρπαγὴν, ἐμπρῆσαι πάντα τὸν καρπὸν, διὰ τε τὴν ἔχθραν τὴν πρὸς τὸν Δία, καὶ τὴν ἐπὶ τῇ θυγατρὶ λύπην. Μετὰ δὲ τὴν εὐρεσιν τῆς Περσεφόνης διαλλαγῆναί τε τῷ Διὶ, καὶ τῷ Τριπτολέμῳ ἀποδοῦναι τὸν τοῦ σίτου σπόρον, ᾧ συντάξαι πᾶσιν ἀνθρώποις μεταδοῦναι τε τῆς δωρεῆς, καὶ τὰ περὶ τὴν ἐργασίαν τοῦ σπόρου διδάξαι. Λέγουσι δὲ τινες ὅτι καὶ νόμους εἰσηγήσατο, καθ' οὓς ἀλλήλοις τὸ δίκαιον διδόναι συνειθίσθησαν ἄνθρωποι, καὶ τὴν παραδοῦσαν αὐτοῖς θεὸν ἀπὸ τούτων θεσμοφύρον προσηγόρευσαν. Μεγίστων γὰρ ἀνθρώποις ἀγαθῶν αἰτίαν γενομένην, ἐπιφανεστάτων τυχεῖν τιμῶν καὶ θυσιῶν, ἔτι δ' ἑορτῶν καὶ πανηγύρεων μεγαλοπρεπεστάτων, οὐ παρ' Ἑλλήσι μόνον, ἀλλὰ καὶ παρὰ πᾶσι σχεδὸν τοῖς βαρβάροις, ὅσοι τῆς τροφῆς ταύτης ἐκοινώνησαν.

(C. 69.) De repertis frugibus Aegyptiorum, Atheniensium, Siculorum diversae traditiones. Inter caeteros, Saturno et Rheae salos, Neptunus maris et rei equestris praeses, et Pluto, princeps inferorum.

69. Ἀμφιβριητοῦσι δὲ περὶ τῆς εὐρέσεως τοῦ καρποῦ τούτου πολλοί, τὴν θεὸν φάμενοι παρ' ἑαυτοῖς πρώτοις ὑφθῆναι, καὶ τὴν τούτου φύσιν τε καὶ χρῆσιν καταδειξαι. Αἰγύπτιοι μὲν γὰρ λέγουσι τὴν τε Δήμητραν καὶ τὴν Ἴσιν τὴν αὐτὴν εἶναι, καὶ εἰς Αἴγυπτον ἐνεγκεῖν πρώτην τὸ σπέρμα, ἀρδεύοντος μὲν εὐκαίρως τὰ πεδία τοῦ Νείλου ποταμοῦ, ταῖς δ' ὥραις ἄριστα τῆς χώρας ταύτης κεκραμένης. Τοὺς δὲ Ἀθηναίους, καίπερ ἀποφαινομένους τὴν εὐρεσιν τοῦ καρποῦ τούτου γεγενημένην παρ' αὐτοῖς,

ὄμως μαρτυρεῖν αὐτὸν ἐτέρωθεν κεκομισμένον εἰς τὴν Ἀττικὴν· τὸν γὰρ τόπον τὸν ἐξ ἀρχῆς δεξιόμενον τὴν δωρεὰν ταύτην Ἐλευσίνα προσαγορεύειν, ἀπὸ τοῦ παρ' ἐτέρων ἐλθεῖν τὸν τὸ σπέρμα τοῦ σίτου κομίσαντα. Οἱ δὲ Σικελιώται νῆσον ἱερὰν Δήμητρος καὶ Κόρης οἰκοῦντες, εἰκὸς εἶναί φασι τὴν δωρεὰν ταύτην πρώτοις τοῖς τὴν προσφιλεστάτην χώραν νεμομένοις δοθῆναι. Ἄτοπον μὲν γὰρ ὑπάρχειν, εὐκαρποτάτην αὐτὴν ὡς ἰδίαν ποιῆσαι, τῆς δ' εὐεργεσίας ὡς μηδὲν προσηκούσης μηδ' ἐσχάτη μεταδοῦναι, καὶ ταῦτ' ἐν αὐτῇ τὴν οἴκησιν ἔχουσαν· εἶπερ καὶ τῆς Κόρης [ταύτης] τὴν ἀρπαγὴν ἐν τῇ νήσῳ ταύτῃ γεγονέναι συμπεφώνηται. Εἶναι δὲ καὶ τὴν χώραν οἰκειοτάτην τούτοις τοῖς καρποῖς· ἐν ἧ καὶ τὸν ποιητὴν λέγειν,

Ἄλλὰ τὰ γ' ἄσπαρτα καὶ ἀνήροτα πάντα φύονται,
Πυροὶ καὶ κριθαί.

Περὶ μὲν οὖν Δήμητρος τοιαῦτα μυθολογοῦσι. Τῶν δ' ἄλλων θεῶν τῶν ἐκ Κρόνου καὶ Ῥέας γενομένων φασὶν οἱ Κρηῖτες, Ποσειδῶνα μὲν πρῶτον χρῆσασθαι ταῖς κατὰ θάλασσαν ἐργασίαις, κοὶ στόλους συστήσασθαι, παραδόντος αὐτῷ τὴν ἡγεμονίαν ταύτην τοῦ Κρόνου. Διὸ καὶ παραδίδοσθαι τοῖς ἐπιγινομένοις τοῦτον κύριον ὑπάρχειν τῶν κατὰ θάλασσαν πραιτομένων, καὶ θυσίαις ὑπὸ τῶν ναυτιλλομένων τιμᾶσθαι. Προσάπτουσι δ' αὐτῷ καὶ τὸ τοὺς ἵππους δαμάσαι πρῶτον, καὶ τὴν ἐπιστήμην καταδειξαι τὴν περὶ τὴν ἵππικὴν· ἀφ' ἧς Ἴππειον αὐτὸν ἑνομάσθαι. Τὸν δ' Αἰδην λέγεται τὰ περὶ τὰς

ταφάς καὶ τὰς ἐκφορὰς καὶ τιμὰς τῶν τεθνεώτων
καταδείξαι, τὸν προτοῦ χρόνον μηδεμιᾶς οὔσης
ἐπιμελείας περὶ αὐτούς. Διὸ καὶ τῶν τετελευτη-
κότων ὁ θεὸς οὗτος παρέρηπται κυριεύειν, ἀπονε-
μηθείσης τὸ παλαιὸν αὐτῷ τῆς τούτων ἀρχῆς καὶ
φροντίδος.

(C. 70.) Iupiter, vel legitime Saturno succedens, vel Saturni,
oraculum verentis, insidiis a Rhea matre creptus, Curetibus tradi-
tus, et ab his in antrum Nympharum delatus, Omphalum sacravit.
aribusque et caprae grata *θρεπτῆρια* solvit. Iuvenis ad Dietam
primus urbem extruxit.

70. Περὶ δὲ τῆς τοῦ Διὸς γενέσεώς τε καὶ βασι-
λείας διαφωνεῖται. Καὶ τινες μὲν φασιν αὐτὸν,
μετὰ τὴν ἐξ ἀνθρώπων τοῦ Κρόνου μεταστάσιν εἰς
θεούς, διαδέξασθαι τὴν βασιλείαν, οὐ βίᾳ κατι-
σχύσαντα τὸν πατέρα, νομίμως δὲ καὶ δικαίως
ἄξιωθέντα ταύτης τῆς τιμῆς· τινὲς δὲ μυθολογοῦσι
τῷ Κρόνῳ γενέσθαι λόγιον περὶ τῆς τοῦ Διὸς γενέ-
σεως, ὅτι παρελείπει τὴν βασιλείαν αὐτοῦ βιαίως ὁ
γεννηθεὶς παῖς. Διόπερ τὸν μὲν Κρόνον τὰ γεννώ-
μενα παιδιά πλεονάκις ἀφανίζειν, τὴν δὲ Ῥέαν
ἀγαπηκτῆσαν, καὶ μὴ δυναμένην μεταθεῖναι τὴν
προαίρεσιν ἀνδρός, τὸν Δία τεκοῦσαν ἐν τῇ προσα-
γορευομένῃ Δίκη κλέψαι, καὶ δοῦναι λάθρα τοῖς
Κούροισιν ἐκθρέψαι, τοῖς κατοικοῦσι πλησίον ὄρους
τῆς Ἰδης. Τούτους δ' ἀπενέγκαντας εἰς τι ἄντρον,
παροδοῦναι ταῖς νύμφαις, περικελευσαμένους
τὴν πᾶσαν ἐπιμέλειαν αὐτοῦ ποιήσασθαι. Αὐταὶ
δὲ μέλι καὶ γάλα μίσγουσαι, τὸ παιδίον ἔθρεψαν,
καὶ τῆς αἰγὸς τῆς ὀνομαζομένης Ἀμαλθείας τῶν
καστὸν εἰς διατροφήν παρέιχοντο. Σημεῖα δὲ

πολλά μέχρι τοῦ νῦν διαμένειν τῆς γενέσεως καὶ δια-
τροφῆς τοῦ θεοῦ τούτου κατὰ τὴν νῆσον. Φερομέ-
του μὲν γὰρ ὑπὸ τῶν Κουρήτων αὐτοῦ τηπίου, φα-
σιν ἀποπεσεῖν τὸν ὀμφαλὸν περὶ τὸν ποταμὸν τὸν
καλούμενον Τρίωνα· καὶ τὸ χωρίον δὲ τοῦτο κα-
θιερωθὲν, ἀπὸ τοῦ τότε συμβάντος Ὀμφαλὸν προσ-
αγορευθῆναι, καὶ τὸ περικείμενον πεδίον ὁμοίως Ὀμ-
φάλειον. Κατὰ δὲ τὴν Ἰδην, ἐν ἣ συνέβη τραφῆναι
τὸν θεόν, τό, τε ἄντρον ἐν ᾧ τὴν δίαιταν εἶχε, καθιέ-
ρωται, καὶ οἱ περὶ αὐτὸ λειμῶνες ὁμοίως ἀνεῖνται,
περὶ τὴν ἀκρόρειαν ὄντες. Τὸ δὲ πάντων παραδο-
ξότατον καὶ μυθολογούμενον περὶ τῶν μελιτιῶν
οὐκ ἄξιον παραλιπεῖν. Τὸν γὰρ θεὸν φασιν ἀθά-
νατον μνήμην τῆς πρὸς αὐτὰς οἰκειότητος διαφυλά-
ξαι βουλόμενον, ἀλλάξαι μὲν τὴν χροίαν αὐτῶν, καὶ
ποιῆσαι χαλκῶ χρυσοειδεῖ παραπλησίαν· τοῦ τόπου
δ' ὄντος ὑψηλοῦ καθ' ὑπερβολὴν, καὶ πνευμάτων τε
μεγάλων ἐν αὐτῷ γινομένων, καὶ χιόνος πολλῆς πι-
πτούσης, ἀνεπαισθήτους αὐτὰς καὶ ἀπαθεῖς ποιῆ-
σαι, δυσχειμερωτάτους τόπους νεμομένας. Τῇ θρε-
ψάσῃ δ' αἰγὶ τιμῆς τε τινὲς ἄλλας ἀπονεῖμαι, καὶ
τὴν ἐπωνυμίαν ἀπ' αὐτῆς λαβεῖν, Αἰγίοχον ἐπονο-
μασθέντα. Ἀνδρωθέντα δ' αὐτὸν φασι πρῶτον πό-
λιν κτίσαι περὶ τὴν Δίικταν, ὅπου καὶ τὴν γένεσιν
αὐτοῦ γενέσθαι μυθολογοῦσιν· ἧς ἐκλειφθείσης ἐν
τοῖς ὑστερον χρόνοις, διαμένειν ἔτι καὶ νῦν ἔσματα
τῶν θεμελίων.

(C. 71) Magnae Iovis virtutes et praeclearae ad iustitiam et pacem instituta, extirpatione impiorum, debellatio Gigantum, quae cum victoriam lacte ei omnia portenderant, ab ipse eas hostibus abiecit.

runt, ut perpetuum regnum et habitaculum in Olympo con-
 queatur.

71. Διενέγκαι δὲ τὸν θεὸν τοῦτον ἀπάντων ἀν-
 δρεία καὶ συνέσει καὶ δικαιοσύνη, καὶ ταῖς ἄλλαις
 ἀπάσαις ἀρεταῖς. Διὸ καὶ παραλαβόντα τὴν βασι-
 λείαν παρὰ τοῦ Κρόνου, πλεῖστα καὶ μέγιστα τὸν
 ἀνθρώπινον βίον εὐεργετῆσαι. Πρῶτον μὲν γὰρ
 ἀπάντων καταδείξει περὶ τῶν ἀδικημάτων τὸ δίκαιον
 ἀλλήλοις δίδόναι τοὺς ἀνθρώπους, καὶ τοῦ βίῳ τι
 πράττειν ἀποστῆσαι· κρίσει δὲ καὶ δικαστηρίῳ τὰς
 ἀμφισβητήσεις διαλύειν. Καθόλου δὲ τὰ περὶ τε τῆς
 εὐνομίας καὶ τῆς εἰρήνης προσαναπληρῶσαι, τοὺς
 μὲν ἀγαθοὺς πείθοντα, τοὺς δὲ φαύλους τῇ τιμωρίᾳ
 καὶ τῷ φόβῳ καταπληττόμενον. Ἐπελθεῖν δ' αὐτὸν
 καὶ τὴν οἰκουμένην σχεδὸν ἅπασαν, τοὺς μὲν ληστὰς
 καὶ ἀσεβεῖς ἀναιροῦντα, τὴν δ' ἰσότητα καὶ τὴν δη-
 μοκρατίαν εἰσηγούμενον· ὅτε δὴ φασιν αὐτὸν καὶ
 τοὺς Γίγαντας ἀνελεῖν, ἐν μὲν Κρήτῃ τοὺς περὶ Μύ-
 λινον, κατὰ δὲ τὴν Φρυγίαν τοὺς περὶ Τυφῶνα.
 Πρὸ δὲ τῆς μάχης τῆς πρὸς τοὺς Γίγαντας τοὺς ἐν
 Κρήτῃ, λέγεται τὸν Δία θῦσαι ἡλίῳ καὶ οὐρανῷ καὶ
 γῆ· ἐπὶ δὲ τῶν ἱερῶν ἀπάντων φανῆναι τὸ παρὰ
 τούτων ἐπικριθέντα, ἃ πρῶτον ἐπισημαίνεται κράτος
 καὶ ἀπόστασιν ἀπὸ τῶν πολεμίων πρὸς αὐτούς· ἀκό-
 λουθον δὲ τούτοις γενέσθαι τοῦ πολέμου τὸ τέλος.
 Αὐτομολῆσαι μὲν γὰρ ἐκ τῶν πολεμίων Μουσαῖον,
 καὶ τυχεῖν ὄρισμένων τιμῶν· κατακοπῆναι δ' ὑπὸ
 τῶν θεῶν ἅπαντας τοὺς ἀντιταξαμένους. Συστῆναι
 δὲ καὶ ἄλλους πολέμους αὐτῷ πρὸς Γίγαντας, τῆς
 μὲν Μακεδονίας περὶ τὴν Παλλήνην, τῆς δ' Ἰταλίας

κατὰ τὸ πεδίον, ὃ τὸ μὲν παλαιὸν ἀπὸ τοῦ κατα-
κεκαυμένου τόπου Φλεγραῖον ὠνομιάζετο, κατὰ δὲ
τοὺς ὕστερον χρόνους Κυμαῖον προσηγορεύθη. Κο-
λοισθῆναι δὲ τοὺς Γίγαντας ὑπὸ Διὸς διὰ τὴν εἰς
τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους παρανομίαν, καὶ διὰ τὸ ταῖς
τοῦ σώματος ὑπεροχαῖς καὶ ῥύμαις πεποιθότας, κα-
ταδουλοῦσθαι μὲν τοὺς πλησιοχώρους, ἀπειθεῖν δὲ
τοῖς περὶ τοῦ δικαίου τιθεμένοις νόμοις, πόλεμον δ'
ἐκφέρειν πρὸς τοὺς διὰ τὰς κοινὰς εὐεργεσίας ὑπὸ
πάντων θεοῦς νομιζομένους. Τὸν δ' οὖν Δία λέ-
γουσι μὴ μόνον ἕρδην ἔξ ἀνθρώπων ἀφαρίσαι τοὺς
ἀσεβεῖς καὶ πονηροὺς, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἀρίστοις τῶν τε
θεῶν καὶ ἡρώων, ἔτι δὲ ἀνδρῶν τὰς ἀξίας ἀπονεῖμαι
τιμὰς. Διὰ δὲ τὸ μέγεθος τῶν εὐεργεσιῶν καὶ τὴν
ὑπεροχὴν τῆς δυναμέως, συμφώνως αὐτῷ παρὰ πάν-
των συγκεχωρηθῆναι τὴν τε βυσιλείαν εἰς τὸν αἰὲ χρό-
νον, καὶ τὴν οἰκισιν τὴν ἐν Ὀλύμπῳ.

(C. 72.) Et sacra ei exquisita contigerunt, et ex persuasione
hominum diuina eius potestate varia imposita cognomina sunt.
Mincivam produxit ad Tritonis fontes in Cnossiorum terra Iuno-
nem duxit. utrosque solennitatis memoriam sacris ritibus regiones
suae d. Eius cetera libet; (C. 73.) Quibus singulis honores ac mu-
nita tribuit. Veneti virginum rerumque nuptialium curam: Graeci
venustatis laetationem: Ilthyiae parturientium tuclam: Dianae te-
nerorum nutritionem. Haec legum, iustitiae et pacis custodiam:
Mincivae obsequium, textum operum artiumque musicarum cul-
tivationem: C. 74. Musis literarum, praesertim poeseos, studia: (obi-
ter contra eos, qui inventas a Phoenicibus litteras putant:) Vulcano
metallo omnium fabri- cationem et ignis usam: Marti arma et bella: Apol-
loni musiam et medendi artem, quam huius filius, Aesculapius,
cum chirurgia magis excoluit.

72. Καταδειχθῆναι δὲ καὶ θυσίας αὐτῷ συντε-
λεῖν ὑπὲρ τοὺς ἄλλους ἁπαντας, καὶ μετὰ τὴν ἐκ γῆς
μετάστασιν εἰς τὸν οὐρανὸν ἐγγενέσθαι δόξας δι-

καίους ἐν ταῖς τῶν εὖ πεπονθότων ψυχαῖς, ὡς ἀπάντων τῶν γινομένων κατὰ οὐρανὸν οὗτος εἶη κύριος· λέγω δὲ ὄμβρων τε καὶ βροντῶν καὶ κεραυτῶν, καὶ τῶν ἄλλων τῶν τοιούτων. Διόπερ αὐτὸν προσαγορευθῆναι Ζῆνα μὲν, ἀπὸ τοῦ δοκεῖν τοῖς ἀνθρώποις αἴτιον εἶναι τοῦ ζῆν, ταῖς ἐκ τοῦ περιέχοντος εὐκρασίαις τοὺς καρποὺς ἀνάγοντα πρὸς τέλος· πατέρα δέ, διὰ τὴν φροντίδα καὶ τὴν εὐνοίαν τὴν εἰς ἅπαντας, ἔτι δὲ καὶ τὸ δοκεῖν ὡςπερ ἀρχηγὸν εἶναι τοῦ γένους τῶν ἀνθρώπων· ὕπατον δὲ καὶ βουσιέα, διὰ τὴν τῆς ἀρχῆς ὑπεροχὴν· εὐβουλέα δὲ καὶ μητιέτην, διὰ τὴν ἐν τῷ βουλευέσθαι καλῶς σύρειν. Μυθολογοῦσι δὲ καὶ τὴν Ἀθηναίαν κατὰ τὴν Κρήτην ἐκ Διὸς ἐν ταῖς πηγαῖς τοῦ Τριτοῦ ποταμοῦ γεννηθῆναι· διὸ καὶ Τριτογένειαν ἐπονομασθῆναι. Ἔστι δὲ καὶ νῦν ἔτι περὶ τὰς πηγὰς ταύτας ἱερὸν ἅγιον τῆς θεοῦ ταύτης· ἐν ᾧ τόπῳ τὴν γένεσιν αὐτῆς ὑπάρχει μυθολογοῦσι. Λέγουσι δὲ καὶ τοὺς γάμους τοὺς τε Διὸς καὶ τῆς Ἥρας ἐν τῇ Κνωσσίῳ χώρῳ γενέσθαι κατὰ τινα τόπον πλησίον τοῦ Θήρηρος ποταμοῦ, καθ' ὃν νῦν ἱερὸν ἔστιν, ἐν ᾧ θυσίας κατ' ἐνιαυτὸν ἀγίους ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων συντελεῖσθαι· καὶ τοὺς γάμους ἀπομιμεῖσθαι, καθάπερ ἔξ ἀρχῆς γενέσθαι παρεδόθη. Τοὺς δὲ Διὸς ἐκγόρους φασὶ γενέσθαι, θεῖς μὲν, Ἀφροδίτην καὶ Χάριτας, πρὸς δὲ ταύταις Εἰλείθυιαν, καὶ τὴν ταύτης συνεργὸν Ἄρτεμιν, καὶ τὰς προσαγορευομένας Ὠρας, Εὐνομίαν τε καὶ Δίκην, ἔτι δ' Εἰρήνην· θεοὺς δὲ, Ἥφαιστον καὶ Ἄρεα καὶ Ἀπόλλωνα, πρὸς δὲ τούτοις Ἐρμῆν.

73. Τούτων δ' ἐκάστῳ μυθολογοῦσι τὸν Δία τῶν εὐρεθέντων ὑπ' αὐτοῦ καὶ συντελουμένων ἔργων τὰς ἐπιστήμας καὶ τὰς τιμὰς τῆς εὐρέσεως ἀπονείμαι, βουλόμενον αἰώνιον αὐτοῖς περιποιῆσαι μνήμην παρὰ πᾶσιν ἀνθρώποις. Παραδοθῆναι δὲ τῇ μὲν Ἀφροδίτῃ τὴν τε τῶν παρθένων ἡλικίαν, ἐν οἷς χρόνοις δεῖ γαμεῖν αὐτάς, καὶ τὴν ἄλλην ἐπιμέλειαν, τὴν ἔτι καὶ νῦν ἐν τοῖς γάμοις γινομένην μετὰ θυσιῶν καὶ σπονδῶν, ἃς ποιοῦσιν ἄνθρωποι τῇ θεῷ ταύτῃ. Προθύουσι δὲ πρότερον ἅπαντες τῷ Διὶ τῷ τελείῳ, καὶ Ἥρᾳ τελείᾳ, διὰ τὸ τούτους ἀρχηγούς γεγοῆναι καὶ πάντων εὐρετὰς, καθότι προσέηται. Ταῖς δὲ Χάρισι δοθῆναι τὴν τῆς ὄψεως κύσμησιν, καὶ τὸ σχηματίζειν ἕκαστον μέρος τοῦ σώματος πρὸς τὸ βέλτιον καὶ προσηγές τοῖς θεωροῦσι· πρὸς δὲ τοῖς τοῖς κατὰρχεῖν εὐεργεσίας, καὶ πάλιν ἀμείβεσθαι ταῖς προσηκούσαις χάρισι τοὺς εὐποιήσαντας. Εὐλείθυιαν δὲ λαβεῖν τὴν περὶ τὰς τικτούσας ἐπιμέλειαν, καὶ θεραπείαν τῶν ἐν τῷ τίκειν κακοπαθουσῶν· διὸ καὶ τὰς ἐν τοῖς τοιοῦτοις κινδυνευούσας γυναῖκας ἐπικαλεῖσθαι μάλιστα τὴν θεὸν ταύτην. Ἄρτεμιν δὲ φασιν εὐρεῖν τὴν τῶν νηπίων παιδίων θεραπείαν, καὶ τροφὰς τινὰς ἀρμοζούσας τῇ φύσει τῶν βρεφῶν· ἀφ' ἧς αἰτίας καὶ Κουροτρόφον αὐτὴν ὀνομάζεσθαι. Τῶν δ' ὀνομαζομένων Ὠρῶν ἐκάστη δοθῆναι τὴν ἐπόνυμον τάξιν τε καὶ τοῦ βίου διακόσμησιν, ἐπὶ τῇ μεγίστῃ τῶν ἀνθρώπων ὠφελείᾳ· μηδὲν γὰρ εἶναι μᾶλλον δυνάμενον εὐδαίμονα βίον παρασκευάσαι τῆς εὐνομίας καὶ δίκης καὶ εἰρήνης

Ἀθηνᾶ δὲ προσάπτουσι τὴν τε τῶν ἐλαιῶν ἡμέρωσιν καὶ φυτείαν παραδοῦναι τοῖς ἀνθρώποις, καὶ τῆς τοῦ καρποῦ τούτου κατεργασίαν· πρὸ γὰρ τοῦ γενέσθαι τὴν θεὸν ταύτην, ὑπάρξαι μὲν τὸ γένος τοῦτο τῶν δένδρων μετὰ τῆς ἄλλης ἀγρίας ὕλης, τὴν μέντοι γ' ἐπιμέλειαν ταύτης οὐκ εἶναι, καὶ τὴν ἐμπειρίαν, τὴν ἔτι καὶ νῦν γινομένην περὶ τούτων· πρὸς δὲ τούτοις τὴν τῆς ἐσθῆτος κατασκευὴν, καὶ τὴν τεκτονικὴν τέχνην, ἔτι δὲ πολλὰ τῶν ἐν ταῖς ἄλλαις ἐπιστήμασι εἰσηγήσασθαι τοῖς ἀνθρώποις· εὔρεϊν δὲ καὶ τὴν τῶν αὐλῶν κατασκευὴν καὶ τὴν διὰ τούτων συντελουμένην μουσικὴν, καὶ τὸ σύνολον πολλὰ τῶν φιλοτέχνων ἔργων, ἀφ' ὧν Ἐργάνην αὐτὴν προσαγορεύεσθαι.

74. Ταῖς δὲ Μούσαις δοθῆναι παρὰ τοῦ πατρὸς τὴν τῶν γραμμῶν εὔρεσιν, καὶ τὴν τῶν ἐπῶν σύνθεσιν, τὴν προσαγορευομένην ποιητικὴν. Πρὸς δὲ τοὺς λέγοντας, ὅτι Σύροι μὲν εὔρεται τῶν γραμμῶν εἰσέ, παρὰ δὲ τούτων Φοίνικες μαθόντες τοῖς Ἕλλησι παραδεδώκασιν· οὗτοι δ' εἰσὶν οἱ μετὰ Κάδμου πλεύσαντες εἰς τὴν Εὐρώπην· καὶ διὰ τοῦτο τοὺς Ἕλληνας τὰ γράμματα Φοινίκια προσαγορεύειν, φασὶ τοὺς Φοίνικας οὐκ ἐξ ἀρχῆς εὔρεϊν, ἀλλὰ τοὺς τύπους τῶν γραμμῶν μεταθεῖναι μόνον, καὶ τῇ γραφῇ ταύτῃ τοὺς πλείστους τῶν ἀνθρώπων χρῆσασθαι, καὶ διὰ τοῦτο τυχεῖν τῆς προειρημένης προσηγορίας. Ἡφαιστον δὲ λέγουσιν εὔρετὴν γενέσθαι τῆς περὶ τὸν σίδηρον ἐργασίας ὑπάσης, καὶ τῆς περὶ τὸν χαλκὸν καὶ χρυσὸν καὶ ἄργυρον, καὶ τῶν ἄλλων

ἴσα τὴν ἐκ τοῦ πυρός ἐργασίαν ἐπιδέχεται· καὶ τὰς ἄλλας δὲ χρείας τὰς τοῦ πυρός ἀπάσας προσεξευρεῖν, καὶ παραδοῦναι τοῖς τε τὰς τέχνας ἐργαζομένοις, καὶ τοῖς ἄλλοις ἅπασιν ἀνθρώποις. Διόπερ οἱ τε τῶν τεχνῶν τούτων δημιουργοὶ τὰς εὐχὰς καὶ θυσίας τούτῳ τῷ θεῷ μάλιστα ποιοῦσι, καὶ τὸ πῦρ οὗτοι τε καὶ πάντες οἱ ἄνθρωποι προσαγορεύουσιν Ἰφαιστον, εἰς μὴμην καὶ τιμὴν ἀθάνατον τιθέμενοι τὴν ἐξ ἀρχῆς τῷ κοινῷ βίῳ δεδομένην εὐεργεσίαν. Τὸν Ἄρην δὲ μυθολογοῦσι πρῶτον κατασκευάσαι πανοπλίαν, καὶ στρατιώτας καθοπλίσαι, καὶ τὴν ἐν ταῖς μάχαις ἐναγῶπιον ἐνεργεῖαν εἰσηγήσασθαι, φορεύοντα τοὺς ἀπειθοῦντας τοῖς θεοῖς. Ἀπόλλωνα δὲ τῆς κιθάρας εὐρετὴν ἀναγορεύουσι, καὶ τῆς κατ' αὐτὴν μουσικῆς· ἔτι δὲ τὴν ἰατρικὴν ἐπιστήμην ἐξετεργεῖν, διὰ τῆς μαντικῆς τέχνης γινομένην, δι' ἧς τὸ παλαιὸν συνέβαινε θεριπείας τυγχάνειν τοὺς ἀρρώστουντας· εὐρετὴν δὲ καὶ τοῦ τόξου γερόμερον, διδάσαι τοὺς ἐγχωσίους τὰ περὶ τὴν τοξείαν· ἀφ' ἧς αἰτίας μάλιστα παρὰ τοῖς Κρησὶν ἐξηλῶσθαι τὴν τοξικὴν, [καὶ τὸ τόξον Σκυθικὸν ὀνομασθῆναι.] Ἀπόλλωνος δὲ καὶ Κορωνίδος Ἀσκληπιδὸν γεννηθέντα, καὶ πολλὰ παρὰ τοῦ πατρὸς τῶν εἰς ἰατρικὴν μαθόντα, προσεξευρεῖν τὴν τε χειρουργίαν καὶ τὰς τῶν φαρμάκων σκευασίας καὶ ὀρίων δυνάμεις, καὶ καθόλου προβιβάσαι τὴν τέχνην ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε ὡς ἀρχηγὸν αὐτῆς καὶ κτίστην τιμῶσθαι.

(C. 75.) Mercurio mandata foedera et pacificationes (unde caducifer), item mercaturae negotia, eloquentia (unde nomen Hermæ), ψαλτήρα, lyra, quam Apollo post disceptationem cum Marsya ali-

quandiu abiecerat. Vitis cultura credita Baccho. illi quidem, quem
 in Creta natum insulae Dionysiades testantur.

75. Τῷ δ' Ἐρμῆ προσάπτουσι τὰς ἐν τοῖς πο-
 λέμοις γινομένας ἐπικηρυκείας καὶ διαλλαγὰς καὶ
 σπονδὰς· καὶ τὸ τούτων σύσσημον κηρύκειον, ὃ φο-
 ρεῖν εἰώθασιν οἱ περὶ τῶν τοιούτων τοὺς λόγους
 ποιούμενοι, καὶ διὰ τούτου τυγχάνοντες παρὰ τοῖς
 πολεμίοις ἀσφαλείας· ὅθεν δὴ καὶ κοινὸν Ἐρμῆν
 ὀνομάσθαι, διὰ τὸ τὴν ὠφέλειαν ἀμφοτέροις εἶναι
 κοινὴν τοῖς ἐν τῷ πολέμῳ τὴν εἰρήνην μεταλαμβά-
 ρουσι. Φασὶ δ' αὐτὸν καὶ μέτρα καὶ σταθμὰ καὶ
 τὰ ἐκ τῆς ἐμπορίας κέρδη πρῶτον ἐπινοῆσαι, καὶ τὸ
 λάθρα τὰ τῶν ἄλλων σφειτερίζεσθαι. Παραδεδύ-
 σθαι δ' αὐτὸν καὶ κήρυκα τῶν θεῶν, ἔτι δ' ἄγγελον
 ἄριστον, διὰ τὸ σαφέως αὐτὸν ἕκαστα τῶν εἰς ἐντο-
 λὴν δοθέντων ἐρμηνεύειν· ἀφ' οὗ καὶ τετευχέναι τῆς
 προσηγορίας αὐτὸν ταύτης, οὐχ εὐρετὴν τῶν ὀνομά-
 των καὶ λέξεων γενόμενον, ὥς τινὲς φασιν, ἀλλὰ τὸ
 τῆς ἀπαγγελίας ἄριστον καὶ σαφεὲς ἐκπεπονηκότα πε-
 ρισσότερον τῶν ἄλλων. Εἰσηγητὴν δ' αὐτὸν καὶ πα-
 λαίστρας γενέσθαι, καὶ τὴν ἀπὸ τῆς χελώνης λύβραν
 ἐπινοῆσαι, μετὰ τὴν Ἀπόλλωνος πρὸς Μαρσύαν σύγ-
 κρισιν· καθ' ἣν λέγεται τὸν Ἀπόλλωνα νικῆσαντα,
 καὶ τιμωρίαν ὑπὲρ τὴν ἀξίαν λαβόντα παρὰ τοῦ λει-
 φθέντος, μεταμεληθῆναι, καὶ τὰς ἐκ τῆς κισθάρας
 χορδὰς ἐκρήξαντα, μέχρι τινὸς χρόνου τῆς ἐν αὐτῇ
 μουσικῆς ἀποστῆναι. Διόνυσον δὲ μυθολογοῦσιν
 εὐρετὴν γενέσθαι τῆς τ' ἀμπέλου καὶ τῆς περὶ ταύ-
 την ἐργασίας, ἔτι δ' εἰνοποιίας, καὶ τοῦ πολλοὺς τῶν
 ἐκ τῆς ὀπώρας καρπῶν ἀποθησαυρίζειν, [καὶ τὰς

χρείας καὶ τὰς τροφὰς παρέχεσθαι τοῖς ἀνθρώποις ἐπὶ πολὺν χρόνον.] Τοῦτον δὲ τὸν θεὸν γεγονέναι φασὶν ἐκ Διὸς καὶ Περσεφύνης κατὰ τὴν Κρήτην, ὃν Ὅρφεύς κατὰ τὰς τελετὰς παρέδωκε διασπώμενον ὑπὸ τῶν Τιτάνων. Πλείονας γὰρ Διονύσους συμβαίνει γεγονέναι, περὶ ὧν ἡμεῖς σαφέστερον τὰ κατὰ μέρος ἐν οἰκειότεροις καιροῖς ἀναγεγράφαμεν. Οἱ δ' οὖν Κρηῖτες τῆς παρ' αὐτοῖς γενέσεως τοῦ θεοῦ πειρῶνται σημεῖα φέρειν, λέγοντες, ὅτι περὶ τὴν Κρήτην δύο νήσους κτίσας ἐπὶ τῶν καλουμένων Διδύμων Κόλλων, Διονυσιάδας ἀφ' ἑαυτοῦ προσηγόρευσεν, ὅπερ μηδαμοῦ τῆς οἰκουμένης αὐτὸν ἐτέρωθι πεποιηκέναι.

(C. 76.) Hercules Iovis f., cuius studia et facta in Alcmenae sobolem longe posteriorem translata sunt, eximio corporis robore orbem pacavit, civitatemque condidit in Aegypto. Britomartis casses venatorios reperit, et inde cognomentum Dictynnae tulit, quod frustra sunt, qui ab inhonesto deae perfugio ducunt. Obsamiliaritatem Dianae saepe cum hac pro eadem habita.

76. Ἡρακλῆα δὲ μυθολογοῦσιν ἐκ Διὸς γενέσθαι παμπόλλοις ἔτεσι πρότερον τοῦ γεννηθέντος περὶ τὴν Ἄργεῖαν ἐξ Ἀλκμήνης. Τοῦτον δὲ μητρὸς μὲν μὴ παρεληφέναι τίνος ἦν, αὐτὸ δὲ μόνον, ὅτι ῥώμῃ σώματος πολὺ τῶν ἀπάντων διενέγκας, ἐπῆλθε τὴν οἰκουμένην, κολιᾶζων μὲν τοὺς ἀδίκους, ἀναιρῶν δὲ τὰ τὴν χώραν ἀοίκητον ποιοῦντα θηρία· πᾶσι δ' ἀνθρώποις τὴν ἐλευθερίαν περιποιήσας, ἀήτητος μὲν ἐγένετο καὶ ἄτρωτος, διὰ δὲ τὰς εὐεργεσίας ἀθανάτου τιμῆς ἔτιχε παρ' ἀνθρώποις. Τὸν δ' ἐξ Ἀλκμήνης Ἡρακλῆα παντελοῖς νεώτερον ὄντα, καὶ ζηλωτὴν γεγόμενον τῆς τοῦ παλαιοῦ προκίρσεως, διὰ

ταῖς αὐτὰς αἰτίας τυχεῖν τε τῆς ἀθανασίας, καὶ χρο-
νων ἐγγενομένων, διὰ τὴν ὁμωνυμίαν, δόξαι τὸν αὐ-
τὸν εἶναι, καὶ τὰς τοῦ προτέρου πράξεις εἰς τοῦτον
μειωπεσεῖν, ἀγνοούντων τῶν πολλῶν ἀληθές. Ὁμο-
λογοῦσι δὲ τοῦ παλαιότερου θεοῦ κατὰ τὴν Αἴγυ-
πτον πράξεις τε καὶ τιμὰς ἐπιφανεστάτας διαμένειν,
καὶ πόλιν ὑπ' ἐκείνου κτισθεῖσαν. Βριτόμαρτιν δέ,
τὴν προσαγορευομένην Δίκτυναν, μυθολογοῦσι γε-
γέσθαι μὲν ἐν Καινοῖ τῆς Κρήτης ἐκ Διὸς καὶ Κάρ-
μης τῆς Εὐβούλου, τοῦ γεννηθέντος ἐκ Διμήτρος·
ταύτην δ' εὐρετὴν γενομένην δικτύων τῶν εἰς κνη-
ρίαν, προσαγορευθῆναι Δίκτυναν· καὶ τὰς μὲν δια-
τριβὰς ποιήσασθαι μετὰ τῆς Ἀρτεμίδος, (ἅψ' ἧς αἰ-
τίας ἐνίοις δοκεῖν τὴν αὐτὴν εἶναι Δίκτυνάν τε καὶ
Ἀρτεμιν,) θυσίαις δὲ καὶ ναῶν κατασκευαῖς τιμη-
σθαι παρὰ τοῖς Κρησὶ τὴν θεὸν ταύτην. Τοὺς δ'
ἱστοροῦντας ὠνομάσθαι Δίκτυναν ἀπὸ τοῦ συμφυ-
γεῖν εἰς ἀλιευτικὰ δίκτυα, διωκομένην ὑπὸ Μίνω
συνουσίας ἕνεκα, διημαρτηκέναι τῆς ἀληθείας. Οὔτε
γὰρ τὴν θεὸν εἰς τριαύτην ἀσθένειαν ἐλθεῖν πιθα-
ρὸν ὑπάρχειν, ὥστε προσδεηθῆναι τῆς παρ' ἀνθρώ-
πων βοήθειας, τοῦ μεγίστου τῶν θεῶν οὔσαν θυ-
γατέρα· οὔτε τῷ Μίνῳ δίκαιον προσάπτειν τοιαύ-
την ἀσέβειαν, παραδεδομένῳ συμφῶνως δικαίαν
προαίρεσιν καὶ βίον ἐπαινούμενον ἐξηλωκέναι.

(C. 77.) Pluto, Iasionis ex Cerere f., tributae sunt opes; sive
propter agri ab Iasione consiti fecunditatem, seu quod huius filius
percervare opes et custodire monstravit. Cretenses sacrificiorum,
lituum sacrorum, mysteriorum auctores, quae apud alios tecte per-

acta, in urbe Cnosso palam tradantur. Hinc profecti dii pervagati-
que orbem, de mortalibus bene meruerunt.

77. Πλοῦτον δὲ γενέσθαι φασὶν ἐν Τριπόλει τῆς Κρήτης ἐκ Διήμητρος καὶ Ἰασίωνος, δισσοῦς ἱστορουμένης αὐτοῦ τῆς γενέσεως. Οἱ μὲν γὰρ φασὶ τὴν γῆν σπαρεῖσαν ὑπὸ Ἰασίωνος, καὶ τυχοῦσαν ἐπιμελείας τῆς προσηκούσης, ἀνεῖναι τοσοῦτον πλῆθος καρπῶν, ὥστε τοὺς ἰδόντας ἴδιον ὄνομα θέσθαι τῷ πλήθει τῶν γενομένων καρπῶν, καὶ προσαγορευῆσαι πλοῦτον. Διὸ καὶ τοῖς ἐπιγινόμενοις παραδόσιμον γενέσθαι τὸ τοὺς πλείω τῶν ἰκανῶν κτησαμένους ἔχειν πλοῦτον. Ἐνιοὶ δὲ μυθολογοῦσιν ἐκ Διήμητρος καὶ Ἰασίωνος γενέσθαι παῖδα Πλοῦτον ὀνομαζόμενον, ὃν πρῶτον ἐπιμέλειαν βίου καὶ χρημάτων ἀθροισμὸν καὶ φυλακὴν εἰσηγήσασθαι, τῶν προτοῦ πάντων ὀλιγώρως ἐχόντων περὶ τοῦ σωρεῦεν καὶ τηρεῖν ἐπιμελῶς χρημάτων πλῆθος.

Περὶ μὲν οὖν τῶν θεῶν οἱ Κρήτες, τῶν παρ' αὐτοῖς λεγομένων γεννηθῆναι, τοιαῦτα μυθολογοῦσι· τὰς δὲ τιμὰς τῆς θυσίας καὶ τὰς περὶ τὰ μυστήρια τελετὰς ἐκ Κρήτης εἰς τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους παραδεδύσθαι λέγοντες, τοῦτο φέρουσιν, ὡς οἴονται, μέγιστον τεκμήριον. Τὴν τε γὰρ παρ' Ἀθηναίοις ἐν Ἐλευσίνι γινομένην τελετὴν, ἐπιφανεσιτάτην σχεδὸν οὔσαν ἀπασῶν, καὶ τὴν ἐν Σαμοθράκῃ, καὶ τὴν ἐν Θράκῃ ἐν τοῖς Κίκουσι, (ὅθεν ὁ καταδείξας Ὀρφεὺς ἦν,) μυστικῶς παραδίδουσθαι· κατὰ δὲ τὴν Κρήτην ἐν Κνωσσῷ νόμιμον ἐξ ἀρχαίων εἶναι, φανεροῦς τὰς τελετὰς ταύτας πᾶσι παραδίδουσθαι, καὶ τὰ παρὰ τοῖς ἄλλοις ἐν ἀπορήτῳ παραδιδόμενα, παρ' αὐτοῖς

μηδένα κρύπτειν τῶν βουλομένων τὰ τοιαῦτα γινώσκειν. Τῶν γὰρ θεῶν φασὶ τοὺς πλείστους ἐκ τῆς Κρήτης ὀρηθέντας, ἐπιέναι πολλὰ μέρη τῆς οἰκουμένης, εὐεργετοῦντας τὰ γένη τῶν ἀνθρώπων, καὶ μεταδιδόντας ἐκάστοις τῆς ἐκ τῶν ἰδίων εὐρημάτων ὀφελείας. Δῆμητραν μὲν γὰρ περαιωθεῖσαν εἰς τὴν Ἀττικὴν, ἐκεῖθεν εἰς Σικελίαν ἀπᾶραι, καὶ μετὰ ταῦτ' εἰς Αἴγυπτον· ἐν δὲ τούτοις τοῖς τόποις μάλιστα τὸν τοῦ σίτου καρπὸν παραδοῦσαν, καὶ τὰ περὶ τὸν σπόρον διδάξασαν, μεγάλων τιμῶν τυχεῖν παρὰ τοῖς εὐπαθοῦσιν. Ὅμοίως δ' Ἀφροδίτην ἐνδιατρίψαι τῆς μὲν Σικελίας περὶ τὸν Ἔρκα, τῶν δὲ νήσων περὶ Κύθηρα καὶ Πάφον τῆς Κύπρου, τῆς δὲ Ἀσίας περὶ τὴν Συρίαν. Διὰ δὲ τὴν ἐπιφάνειαν καὶ τὴν ἐπὶ πλείον ἐπιδημίαν αὐτῆς τοὺς ἐγχωρίους ἐξειδιάζεσθαι τὴν θεόν, καλοῦντας Ἀφροδίτην Ἐρρικίνην καὶ Κυθέρειαν καὶ Πασίαν, ἔτι δὲ καὶ Συρίαν. Ὡσαύτως δὲ τὸν μὲν Ἀπόλλωνα πλείστον χρόνον φανῆναι περὶ Δῆλον καὶ Λυκίαν καὶ Δελφούς· τὴν δ' Ἄρτεμιν, περὶ τὴν Ἐφεσον καὶ τὸν Πόντον, ἔτι δὲ τὴν Περσίδα καὶ τὴν Κρήτην. Διόπερ ἀπὸ τῶν τόπων ἢ πράξεων τῶν παρ' ἐκάστοις συντελεσθεισῶν, τὸν μὲν Δῆλιον καὶ Λυκίον καὶ Πύθειον ὀνομαζέσθαι, τὴν δὲ, Ἐφροσίαν καὶ Κρησίαν, ἔτι δὲ Ταυροπόλον καὶ Περσίαν, ἀμφοτέρων ἐν Κρήτῃ γεγεννημένων. Τιμᾶται γὰρ καὶ παρὰ τοῖς Πέρσαις ἡ θεὸς αὕτη διαφερόντως, καὶ μυστήρια ποιοῦσιν οἱ βάρβαροι τὰ παρ' ἑτέροις συντελούμενα μέχρι τῶν νῦν χρόνων Ἄρτεμιδι Περσίᾳ. Παραπλήσια δὲ μυθολογοῦσι καὶ

περὶ τῶν ἄλλων θεῶν, περὶ ὧν ἡμῖν ἀναγράφειν μακρόν ἂν εἴη, τοῖς δὲ ἀναγινώσκουσι παντελῶς εὐσύνοπτον.

(C. 78.) Heroës in Creta nati iuniores: Minos, trium urbium conditor, legum a Iove patre acceptarum lator, classis victricis instructor, fortitudine et iustitia clarus, qui in Sicilia (cfr. IV, 81.) occubuit.

78. Μετὰ δὲ τὰς τῶν θεῶν γενέσεις ὑστερον πολλαῖς γενεαῖς φασὶ γενέσθαι κατὰ τὴν Κρήτην ἥρωας οὐκ ὀλίγους, ὧν ὑπάρχειν ἐπιφανεσιτάτους τοὺς περὶ Μίνωα καὶ Ῥαδάμανθυν καὶ Σαρπηδόνα. Τούτους γὰρ μυθολογοῦσιν ἐκ Διὸς γεγενῆσθαι καὶ τῆς Ἀθήνης Εὐρώπης, ἣν φασιν ἐπὶ ταύρου διακομισθῆναι προνοία θεῶν εἰς τὴν Κρήτην. Μίνω μὲν οὖν, πρῆξβύτατον ὄντα, βασιλεῦσαι τῆς νήσου, καὶ κτίσαι πόλεις οὐκ ὀλίγας ἐν αὐτῇ· τούτων δ' ἐπιφανεσιτάτας τρεῖς, Κνωσσὸν μὲν ἐν τοῖς πρὸς τὴν Ἀσίαν νεύουσι μέρεσι τῆς νήσου· Φαιστόν δ' ἐπὶ Θαλάσσης, ἐστραμμένην ἐπὶ μεσημβρίαν· Κυδωνίαν δ' ἐν τοῖς πρὸς ἑσπέραν κεκλιμένοις τόποις, κατασκευῆς τῆς Πελοποννήσου. Θεῖναι δὲ καὶ νόμους τοῖς Κρησίν οὐκ ὀλίγους, προσποιούμενον παρὰ Διὸς τοῦ πατρὸς λαμβάνειν, συνερχόμενον εἰς λόγους αὐτῷ κατὰ τι σπήλαιον. Κτήσασθαι δὲ καὶ δύναμιν ναυτικὴν μεγάλην, καὶ τῶν τε νήσων τὰς πλείστας καταστρέφασθαι, καὶ πρῶτον τῶν Ἑλλήνων Θαλαττοκροτῆσαι. Μεγάλην δὲ δόξαν περιποιησάμενον ἐπ' ἀνδρεία καὶ δικαιοσύνη, καταστρέφαι τὸν βίον ἐν Σικελίᾳ κατὰ τὴν ἐπὶ Κόικιλον στρατιάν· περὶ ἧς τὰ κατὰ μέρος ἀνεγράψαμεν, ὅτε τὰ περὶ Διὸς

δαλον ἀνεγράφομεν, δι' ὃν καὶ τὴν στρατείαν συνέβη γενέσθαι.

(C. 79.) Rhadamanthus, iustitia excellens, imperii fines virtutibus suis protulit, Erythro filio Erythras, Oenopioni ex Ariadna genito Chium, singulisque ducibus singulas urbes commisit, tandem cum Minos iudex inferorum constitutus. Sarpedo Lyciam occupavit: cui successit Evander Ἰ., qui e Heidamia Sarpedonem suscepit, Troiano bello clarum. Minois filii, eorumque in Cnesso monumentum.

79. Ῥαδάμανθυν δὲ λέγουσι τὰς τε κρίσεις πάντων δικαιοτάτας πεποιῆσθαι, καὶ τοῖς ληστοῖς καὶ ἄσεβέσι καὶ τοῖς ἄλλοις κακούργοις ἀπαραίτητον ἐνηροχένοι τιμωρίαν. Κατακλήσασθαι δὲ καὶ νήσους οὐκ ὀλίγας, καὶ τῆς Ἀσίας πολλὴν τῆς παραθαλαττίου χώρας, ἀπάντων ἑκουσίως παραδιδόντων ἑαυτοὺς διὰ τὴν δικαιοσύνην. Τὸν δὲ Ῥαδάμανθυν Ἐρυθρῶ μὲν ἐνὶ τῶν ἑαυτοῦ παίδων παραδοῦναι τὴν βασιλείαν τῶν δὲ ἑκείνον Ἐρυθρῶν ὀνομασθεῖσων, Οἰνοπίωνι δὲ τῷ Ἀριάδνης τῆς Μίνω Χίον ἐγχειρίσαι φασίν· ὃν ἔτι μὲν μυθολογοῦσι Διονύσου γενόμενον, μαθεῖν παρὰ τοῦ πατρὸς τὰ παρὰ τὴν οἰνοποιίαν. Τῶν δ' ἄλλων τῶν περὶ αὐτὸν ἡγεμόνων ἕκαστῳ νῆσον ἢ πόλιν δωρήσασθαι λέγουσι τὸν Ῥαδάμανθυν, Θόαντι μὲν Ἀἴμον, Ἐγυεῖ Κῦρον Παμφίλῳ δὲ Πεπάρηθον, Εὐαμβεῖ δὲ Μαρόνεια, Ἀλκαίῳ δὲ Πάρον, Ἀρίωνι δὲ Δῆλον, Ἀνδρεῖ δὲ τὴν ἀπ' ἐκείνου κληθεῖσαν Ἄνδρον. Διὰ δὲ τὴν ὑπερβολὴν τῆς περὶ αὐτὸν δικαιοσύνης μεμυθολογησθαι δικαστὴν αὐτὸν ἀποδεδεῖχθαι καθ' ἕδου, καὶ διακρίνειν τοὺς ἄσεβεῖς καὶ τοὺς ποιηροὺς. Τετευχέναι δὲ τῆς αὐτῆς τιμῆς καὶ τὸν Μίνω, βασιλευκτός

τομιμώτατα, καὶ μάλιστα δικαιοσύνης πεφρονηκότα. Τὸν δὲ τρίτον ἄδελφόν Σαρπηδόνα φασὶ μετὰ διαμέως εἰς τὴν Ἀσίαν διαβάντα, κατακτεῖσθαι τοὺς περὶ Λυκίαν τόπους. Εὐάνδρον δὲ γενόμενον υἱὸν αὐτοῦ, διαδέξασθαι τὴν ἐν Λυκία βασιλείαν, καὶ γήμαντα Δηϊδάμειαν τὴν Βελλεροφόντου, τεκνῶσαι Σαρπηδόνα τὸν ἐπὶ Τροίαν μὲν στρατεύσαντα μετ' Ἀγαμέμνονος, ὑπὸ τινων δὲ Διὸς υἱὸν ὀνομαζόμενον. Μίνωϊ δὲ φασιν υἱὸς γενέσθαι Δευκαλίωνα τε καὶ Μόλον· καὶ Δευκαλίωνος μὲν Ἰδομενία, Μόλου δὲ Μηριόνην ὑπάρξαι. Τούτους δὲ ναυσὶν ὀγδοήκοντα στρατεῦσαι μετ' Ἀγαμέμνονος εἰς Ἴλιον, καὶ διασωθέντας εἰς τὴν πατρίδα τελευτῆσαι, καὶ ταφῆς ἐπιφανοῦς ἀξιοθῆναι καὶ τιμῶν ἀθανάτων. Καὶ τὸν τάφον αὐτῶν ἐν τῇ Κνωσσῷ δεικνύουσι, ἐπιγραφῆς ἔχοντα τοιάνδε,

Κνωσσίου Ἰδομενῆος οὐα τάφον. Αὐτὰρ ἐγὼ τοι
 Πηλεϊὸν ἴδρυμαι Μηριόνης δ' Μόλου.
 Τούτους μὲν οὖν ὡς ἤρωας ἐπιφανεῖς τιμῶσιν οἱ
 Κρηῖτες διαφερόντως, θύοντες, καὶ κατὰ τοὺς ἐν τοῖς
 πολέμοις κινδύνους ἐπικαλούμενοι βοήθους.

(C. 80.) In Cretam plures immigravit coloniae. Nempe ad Minoctes c. 64. accessere Pelasgi; Doros, duce Teclamo, Doriilio; barbari promiscui, Minois Rhadamantique imperio ad communionem redacti; et post Heraclidarum reditum Argivi et Spartani. Subiicit Diodorus scriptores, e quibus Cretica duxerit. (obscuros homines, eosdemque valde ineptos.)

80. Τούτων δ' ἡμῖν διευκρινημένων, λέιπεται περὶ τῶν ἐτιμιχθέντων ἐθνῶν τοῖς Κρησὶ διελεθεῖν. Ὅτι μὲν οὖν πρῶτοι κατόκησαν τὴν νῆσον οἱ προσγυρορευθέντες μὲν Ἐπειοκρηῖτες, δοκοῦντες δ' ὑπάρ-

χειν αὐτόχθονες, προειρήκαμεν. Μετὰ δὲ τοὺτους
πολλαῖς γενεαῖς ὕστερον Πελοσγοὶ πλανώμενοι διὰ
τὰς συνεχεῖς στρατείας καὶ μεταναστιάσεις, καταντή-
σαντες εἰς τὴν Κρήτην, τῆς νήσου μέρος κατοίκησαν.
Τρίτον δὲ γένος φασὶ τῶν Δωριέων παραβαλεῖν εἰς
τὴν νῆσον, ἡγουμένου Τεκτάμου τοῦ Δῶρου. Τοῦ-
του δὲ τοῦ λαοῦ μέρος μὲν πλεῖον ἀθροισθῆναι λέ-
γουσιν ἐκ τῶν περὶ τὸν Ὀλυμπον τόπων, τὸ δὲ τι
μέρος ἐκ τῶν κατὰ τὴν Λακωνικὴν Ἀχαιῶν, διὰ τὸ
τὴν ἀφορμὴν τὸν Δῶρον ἐκ τῶν περὶ Μαλέαν τόπων
ποιῆσαι. Τέταρτον δὲ γένος συμμιγῆναί φασιν εἰς
τὴν Κρήτην μιγάντων βαρβάρων, τῶν διὰ τὸν χρό-
νον ἔξομοιωθέντων τῇ διαλέκτῳ τοῖς ἔγχωροῖσι Ἑλ-
λησι. Μετὰ δὲ ταῦτα τοὺς περὶ Μίνω καὶ Ῥαδιά-
μανθὺν ἰσχύσαντας, ὑπὸ μίαν ἀγαγεῖν συντέλειαν
τὰ ἔθνη κατὰ τὴν νῆσον. Τὸ δὲ τελευταῖον, μετὰ
τὴν κάθοδον τῶν Ἡρακλειδῶν, Ἀργεῖοι καὶ Λακε-
δαιμόνιοι πέμποντες ἀποικίας, ἄλλας τε τινὰς νήσους
ἔκτισαν, καὶ ταύτας τὰς νήσους κατακτησάμενοι, πό-
λεις τινὰς ὄκησαν ἐν αὐταῖς· περὶ ὧν τὰ κατὰ μέρος
ἐν τοῖς οἰκείοις χρόνοις ἀναγράφομεν. Ἐπεὶ δὲ τῶν
τὰ Κρητικὰ γεγρασθέντων οἱ πλεῖστοι διαφωροῦσι
πρὸς ἀλλήλους, οὐ χροὶ θαυμάζειν, ἐὰν μὴ πᾶσιν
ὁμολογούμενα λέγωμεν. Τοῖς γὰρ τὰ πιθανώτερα
λέγουσι καὶ μάλιστα πιστενομένοις ἐπηκολουθήσα-
μεν, ἃ μὲν Ἐπιμενίδῃ τῷ Θεολόγῳ προσσχόντες, ἃ
δὲ Δωσιάδῃ καὶ Σωσικράτει καὶ Λαοσθενίδα. Ἐπεὶ
δὲ περὶ Κρήτης ἱκανῶς διήλθομεν, περὶ τῆς Λέσβου
νῦν λέγειν ἐπιχειρήσομεν.

(C. 81.) Sequitur Lesbos. Primi incolae Pelasgi, qui duce Xantho, Triopae f., insulam desertam occuparunt. Ante Issa appellata, nunc Pelasgiae nomen tulit. Dein desolatam diluvio insulam Macareus, Oleno ex Achaia veniens, sedem legit. Post Lesbos Lapithae f., cum novis colonis immigravit, iunctusque Macareo, insulam Lesbum vocavit. Ab his missae coloniae in Chium, Samum, Co Rhodumque.

81. Ταύτην γὰρ τὴν νῆσον τὸ παλαιὸν ᾤκησε πλείω γένη, πολλῶν μεταναστάσεων ἐν αὐτῇ γενομένων. Ἐρημίου γὰρ οὔσης αὐτῆς, πρότους Πελασγοὺς κατασχεῖν αὐτὴν τοιοῦδέ τιμ τρόπῳ. Ξάνθος δὲ Τριότου τῶν ἐξ Ἄργους Πελασγῶν βασιλευόν, καὶ κατασχὼν μέρος τι τῆς Λυκίας χώρας, τὸ μὲν πρότερον ἐν αὐτῇ κατοικῶν, ἐβασίλευε τῶν συνακολουθησάντων Πελασγῶν· ὕστερον δὲ περαιωθεὶς εἰς τὴν Λέσβον οὔσαν ἔρημον, τὴν μὲν χώραν τοῖς λαοῖς ἐμέρισε, τὴν δὲ νῆσον ἀπὸ τῶν κατοικούντων αὐτὴν Πελασγίαν ὠνόμασε, τὸ προτοῦ καλουμένην Ἴσσαν. Ὑστερον δὲ γενεαῖς ἐπὶ γενομένου τοῦ κατὰ Δευκαλίωνα κατακλισμοῦ, καὶ πολλῶν ἀνθρώπων ἀπολομένων, συνέβη καὶ τὴν Λέσβον διὰ τὴν ἐπομβρίαν ἐρημωθῆναι. Μετὰ δὲ ταῦτα Μακαρεὺς εἰς αὐτὴν ἀφικόμενος, καὶ τὸ κάλλος τῆς χώρας κατανοήσας, κατώκησεν αὐτὴν. Ἦν δ' ὁ Μακαρεὺς υἱὸς μὲν Κριναίου τοῦ Διός, ὃς φησὶν Ἡσιόδου, καὶ ἄλλοι τινὲς τῶν ποιητῶν, κατοικῶν δ' ἐν Ὠλίῳ τῆς τότε μὲν Ἰάδος, νῦν δ' Ἀχαιῆς καλουμένης. Εἶχε δὲ λαοὺς ἡθροισμένους, τοὺς μὲν Ἴωνας, τοὺς δ' ἐξ ἄλλων ἐθνῶν παντοδαπῶν συνερόυηκότας. Καὶ τὸ μὲν πρότερον τὴν Λέσβον κατώκησε, μετὰ δὲ ταῦτα αἰεὶ μᾶλλον αὐξόμενος, διὰ τε τὴν ἀρετὴν τῆς νήσου καὶ τὴν ἰδίαν ἐπιείκειάν τε καὶ δικαιοσύνην, τὰς σύνεγ-

γυς νήσους κατεκτιᾶτο, καὶ διεμέριζε τὴν χώραν ἔρημον οὖσαν. Κατὰ δὲ τούτους τοὺς χρόνους Λέσβος ὁ Λαπίθου τοῦ Αἰόλου τοῦ Ἰππότου κατὰ τι πυνθόχρηστον μετ' οἰκητόρων πλεύσας εἰς τὴν προειρημένην νῆσον, καὶ γήμας τὴν θυγατέρα τοῦ Μακαρέως Μήθυμναν, κοινῇ κατόκησε· γενόμενος δ' ἐπιφανὴς ἀνὴρ, τὴν τε νῆσον Λέσβον ὠνόμασεν ἀφ' ἑαυτοῦ, καὶ τοὺς λαοὺς Λεσβίους προσηγόρευσε. Μακαρεῖ δὲ θυγατέρες ἐγένοντο σὺν ἄλλαις Μιτυλήνη καὶ Μήθυμνα, ἀφ' ὧν αἰ πόλεις ἔσχον τὴν προσηγορίαν. Ὁ δὲ Μακαρεὺς ἐπιβαλόμενος τὰς σύνεγγυς νήσους ἰδίας κατασκευάζειν, ἐξέπεμψεν ἀποικίαν εἰς πρώτην τὴν Χίον, ἐνὶ τῶν ἑαυτοῦ παίδων παραδούς τὴν ἡγεμονίαν· μετὰ δὲ ταῦτα εἰς τὴν Σάμον ἕτερον ἐξέπεμψε τὸν ὀνομαζόμενον Κυδρόλαον, ὃς ἐν ταύτῃ κατοικήσας καὶ τὴν νῆσον κατακλιρουχήσας, ἐβασίλευσεν αὐτῆς· τρίτην δὲ τὴν Κῶ κατοικήσας, ἀπέδειξεν αὐτῆς βασιλέα Νέαυδρον· ἐξῆς δὲ εἰς τὴν Ῥόδον Αεὺκιππον ἐξέπεμψε μετὰ συχνῶν οἰκητόρων, οὓς οἱ τὴν Ῥόδον κατοικοῦντες διὰ τὴν σπάνιν τῶν ἀνδρῶν ἄσμενοι προσεδέξαντο, καὶ κοινῇ τὴν νῆσον ὄκησαν.

(C. 82.) Hae beatorum insulae iure nuncupatae propter terrae benignitatem aërisque salubrem temperiem. Caeterum Macareus primam sanxit legem, rei publicae utilem, ac leonis nomine insignivit.

82. Τὴν δ' ἀντιπέραν τῶν νήσων κατ' ἐκείνους τοὺς καιροὺς συνέβη διὰ τὸν κατακλυσμόν μεγάλας καὶ δεινὰς κατασχεῖν ἀτυχίας. Διὰ μὲν γὰρ τὰς ἐπομβρίας ἐπὶ πολλοὺς χρόνους ἐφθαρμένων τῶν

καρπῶν, σπάνις τε τῶν ἐπιτηδείων ὑπῆρχε, καὶ λοιμικὴ κατάστασις ἐπέιχε τὰς πόλεις διὰ τὴν τοῦ κέρους φθοράν. Αἱ δὲ νῆσοι διαπνεόμεναι, καὶ τὸν κέρα παρεχόμεναι τοῖς ἐνοικοῦσιν ὑγιεινόν, ἔτι δὲ τοῖς καρποῖς ἐπιτυγχάνουσαι, μᾶλλον εὐπορίας ἔγεμον, καὶ ταχὺ τοὺς κατοικοῦντας αὐτὰς μακαρίους ἐποίησαν. Διὸ καὶ Μακάρων ὠνομάσθησαν Νῆσοι, τῆς εὐπορίας τῶν ἀγαθῶν αἰτίας γενομένης τῆς προσηγορίας. Ἔτιοι δὲ φασιν αὐτὰς Μακάρων Νήσους ὠνομάσθαι ἀπὸ τῶν Μακαρέως καὶ Ἰωνος παίδων, τῶν δυναστευσάντων αὐτῶν. Καθόλου δὲ αἱ προσημνόμεναι νῆσοι διήνεγκαν εὐδαιμονίαν μάλιστα τῶν συνεγγυς κειμένων, οὐ μόνον κατὰ τοὺς ἀρχαίους χρόνους, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν ἡμετέραν ἡλικίαν. Ἄρετῇ γὰρ χώρας καὶ τόπων εὐκαιρία, ἔτι δ' ἀέρων κράσει καλλιστεῦνουςαι, κατὰ λόγον καλοῦνται καὶ πρὸς ἀλήθειαν εἶσιν εὐδαίμονες. Αὐτὸς δ' ὁ Μακαρεὺς ἐν τῇ Λέσβῳ βυσιλεύων, πρῶτον μὲν νόμον ἔγραψε πολλὰ τῶν κοινῇ συμφερόντων περιέχοντα, ὠνόμισε δὲ αὐτὸν λέοντα, ἀπὸ τῆς τοῦ ζώου δυνάμεως καὶ ἀλκῆς θέμενος τὴν προσηγορίαν.

(C. 80.) Insula Tenedus a Tenne, Cygni f., condita, quem cives ob praeclara eius merita vivum insigni gloria, mortuum divinis honoribus ornarunt. De eo infante, in arcam incluso mirabiliterque servato, fabula. Cur Tenediorum lege tibicines templo exclusi, nec fas fuerit in eo nomen Achillis ennutiare.

83. Ὑστερον δὲ τῆς κατὰ τὴν Λέσβον ἀποικίας ἱκανοῖς τισὶ χρόνοις συνέβη τὴν νῆσον τὴν ὀνομαζομένην Τένεδον κατοικισθῆναι τοιαῦδέ τι τι τρόπῳ. Τέννης ἦν υἱὸς μὲν Κύκνου τοῦ βυσιλεύσαντος Κο-

λωνης τῆς ἐν τῇ Τρωάδι, ἀνὴρ δ' ἐπίσημος δι' ἀρε-
τήν. Οὗτος ἀθροίσας οἰκήτορας, καὶ τὴν δομὴν
ἐκ τῆς ἀντιπέρας ἠπείρου ποιησάμενος, κατελάβετο
νῆσον ἔρημον οὔσαν, τὴν ὀνομαζομένην Λεύκοφρον·
κατακληρουχήσας δ' αὐτὴν τοῖς ὑπ' αὐτὸν ταπτο-
μένοις, καὶ κτίσας ἐν αὐτῇ πόλιν, ὠνόμασεν ἀφ'
ἑαυτοῦ Τένεδον. Πολιτευόμενος δὲ καλῶς, καὶ πολλὰ
τοὺς ἐγγχωρίους εὐεργετήσας, ζῶν μὲν μεγάλης ἀπο-
δοχῆς ἐτύχανε, τελευτήσας δ' ἀθανάτων τιμῶν
ἠξιώθη. Καὶ γὰρ τέμενος αὐτοῦ κατεσκευάσαν,
καὶ θυσίαις ὡς θεὸν ἐτίμων, ἅς διετέλουν θύοντες
μέχρι τῶν νεωτέρων καιρῶν. Οὐ παραλείπτον δ'
ἡμῖν περὶ τῶν παρὰ τοῖς Τενεδίοις μυθολογοιμέ-
νων περὶ τοῦ κτίσαντος τὴν πόλιν Τέννου. Κύκνον
γὰρ φασὶ τὸν πατέρα πιστεύσαντα γυναικὸς διαβο-
λαῖς ἀδίκους, τὸν υἱὸν Τέννην εἰς λάρνακα ἐνθέντα
καταποντίσαι· ταύτην δὲ ὑπὸ τοῦ κλύδωνος φερο-
μένην προσενεχθῆναι τῇ Τενέδῳ, καὶ τὸν Τέννην πα-
ραδόξως σωθέντα θεῶν τιμὸς προνοίᾳ, τῆς νήσου
βασιλεῦσαι, καὶ γερόμενον ἐπιφανῆ διὰ τὴν δικαιο-
σύνην καὶ τὰς ἄλλας ἀρετὰς, τυχεῖν ἀθανάτων τι-
μῶν. Κατὰ δὲ τὰς τῆς μητρονιᾶς διαβολὰς ἀλλητοῦ
τιμὸς ψευδοῖς καταμαρτυρήσαντος, νόμιμον ἔθετο
μηδὲνα ἀλλητὴν εἰς τὸ τέμενος εἰσιέναι. Κατὰ δὲ
τούς Τρωϊκοὺς χρόνους Ἀχιλλέως τὸν Τέννην ἀνε-
λόντος, καθ' ὃν καιρὸν ἐπόρθησαν οἱ Ἕλληνες τὴν
Τένεδον, νόμον ἔθεσαν οἱ Τενεδιοὶ μηδὲνα ἐξεῖναι
ἐν τῷ τέμενει τοῦ κτίστου ὀνομάσαι Ἀχιλλέα. Περὶ

μὲν οὖν τῆς Τειέδου καὶ τῶν ἐν αὐτῇ τὸ παλαιὸ οἰκησάντων τοιαῦτα μυθολογοῦσιν.

(C. 84.) Insulae minores, Cyclades, primum a Minoë cultae, dein a Rhadamantho, quem fratris invidia regno expulerat; post Troianum bellum a Caribus occupatae; demum ab Graecis habitatae.

84. Ἐπεὶ δὲ περὶ τῶν ἀξιολογωτάτων νήσων διήλθομεν, περὶ τῶν ἐλατιόνων ἀναγράψομεν. Τῶν γὰρ Κυκλάδων νήσων τὸ παλαιὸν ἐρήμων οὐσῶν, Μίνως ὁ Διὸς καὶ Εὐρώπης, βασιλεύων τῆς Κρήτης, καὶ μεγάλας δυνάμεις ἔχων πεζικὰς τε καὶ ναυτικὰς, ἐθαλαττοκράτει, καὶ πολλὰς ἀποικίας ἐξαπέστειλεν ἐν τῆς Κρήτης· τῶν δὲ Κυκλάδων νήσων τὰς πλείους κατώκησε, καὶ τοῖς λαοῖς κατεκληρούχησεν· οὐκ ὀλίγην δὲ καὶ τῆς Ἀσίας τῆς παραθαλαττίου κατέσχε. Διόπερ ἐν ταῖς νήσοις, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν Ἀσίαν τὰς ἐπωνυμίας ἔχουσι Κρητῶν λιμένες καὶ αἱ Μίνωαι καλοῦμεναι. Ὁ δὲ Μίνως ἐπὶ πολὺ τῇ δυναστείᾳ προκόπτων, καὶ τὸν ἀδελφὸν Ῥαδάμανθιν ἔχων πάρεδρον τῇ βασιλείᾳ, τούτῳ μὲν ἐφθόνησεν ἐπὶ δικαιοσύνη θαυμαζομένῳ· βουλόμενος δ' αὐτὸν ἐκποδῶν ποιήσασθαι, εἰς τὰς ἐσχατίας τῆς ὑπ' αὐτὸν τεταγμένης χώρας ἐξέπεμψεν. Ὁ δὲ Ῥαδάμανθους διατρίβων εἰς τὰς νήσους τὰς κατανακτικὰς τῆς Ἰωνίας καὶ Καρίας κειμένας, Ἐρυθρὸν μὲν κτίστην ἐποίησε τῆς ἐπωνύμου πόλεως κατὰ τὴν Ἀσίαν, Οἰνοπίωνα δὲ τὸν Ἀριάδνης τῆς Μίνω υἱόν, κύριοι τῆς Χίου κατέστησε. Ταῦτα μὲν οὖν ἐπράχθη πρὸ τῶν Τρωϊκῶν. Μετὰ δὲ τὴν Τροίας ἄλωσιν Κᾶρες αὐξηθέντες ἐπὶ πλεῖον, ἐθαλαττοκράτησαν, καὶ τῶν

Κυκλάδων νήσων κρατήσαντες, τινὰς μὲν ἰδίᾳ κατέσχον καὶ τοὺς ἐν αὐταῖς κατοικοῦντας Κρητίας ἐξέβαλον· τινὰς δὲ κοινῇ μετὰ τῶν προενοικούντων Κρητῶν κατώκησαν. Ὑστερον δὲ τῶν Ἑλλήνων αὐξάνοντων, συνέβη τὰς πλείους τῶν Κυκλάδων νήσων οἰκισθῆναι, καὶ τοὺς βαρβάρους Κᾶρας ἐξ αὐτῶν ἐκπεσεῖν· περὶ ὧν κατὰ μέρος ἐν τοῖς οἰκείοις χρόνοις ἀναγράφομεν.

Qui olim sequebantur libri quinque, quibus tum mythorum Troiano bello antiquiorum ultima pars (L. VI.), tum prioris periodi historicae sectio prima de rebus a bello Troiano usque ad Xerxis in Graeciam expeditionem (L. VII — X.) exposita erat, temporis iniuria deperditi sunt. Fragmenta horum librorum una cum fragmentis aliorum deperditorum librorum tome sexto asservantur.

T A Δ E E N E Σ T I N
 E N T H I E N Δ E K A T H I
 T Ω N Δ I O Δ Ω Ρ Ο Υ Β I B Λ Ω N .

α. Περὶ τῆς Ξέρξου διαβάσεως εἰς τὴν Εὐρώπην.

β'. Περὶ τῆς μάχης τῆς ἐν Θερμοπύλαις.

γ'. Περὶ τῆς Ξέρξου ναυμαχίας πρὸς τοὺς Ἕλληνας.

δ'. Ὡς Θεμιστοκλέους καταστρατηγήσαντος τὸν Ξέρξην, κατεναυμάχησαν οἱ Ἕλληνες τοὺς βαρβάρους περὶ Σαλαμίνα.

ε'. Ὡς Ξέρξης Μαρδόνιον στρατηγὸν ἀπολιπὼν μετὰ μέρους τῆς δυνάμεως ἀπέστειλεν εἰς τὴν Ἀσίαν.

ς'. Ὡς Καρχηδόνιοι μεγάλαις δυνάμεσιν ἐστράτευσαν εἰς τὴν Σικελίαν.

ζ'. Ὡς Γέλων καταστρατηγήσας τοὺς βαρβάρους, τοὺς μὲν αὐτῶν κατέκοψε, τοὺς δ' ἐξώγησεν.

η'. Ὡς Γέλων δεηθέντων Καρχηδονίων χρήματι τρυφῶντα, ἀπαρτίζων ἐπέστειλεν αὐτοῖς τὴν εἰρήνην.

θ'. Κρίσις τῶν ἀριστευσάντων Ἑλλήνων ἐν τῷ πολέμῳ.

ι'. Μάχη τῶν Ἑλλήνων πρὸς Μιθρδόνιον καὶ Πέρσας περὶ Πλαταιῶς καὶ νίκη τῶν Ἑλλήνων.

ια'. Πόλεμος Ῥωμαίων πρὸς Δίκολανούς καὶ τοὺς τὸ Τοῦσκλον κατοικοῦντας.

ιβ'. Περὶ τῆς κατασκευῆς τοῦ Πειραιεύως ὑπὸ Θεμιστοκλέους.

ιγ'. Περὶ τῆς ἀποσταλείσης βοηθείας Κυμαιοῦ, ὑφ' Ἐρώωνος τοῦ βασιλέως.

ιδ'. Περὶ τοῦ γενομένου πολέμου Ταραντίνοις πρὸς Ἰάπυγας.

ιε'. Ὡς Θρασυδάϊος ὁ Θήρωνος μὲν υἱός, τύραννος δὲ Ἀκραγαντίων, ἠττηθεὶς ὑπὸ Συρακοσίων, ἀπέβαλε τὴν δυναστείαν.

ις'. Ὡς Θεμιστοκλῆς φυγὼν πρὸς Ξέρξην καὶ κατηγορηθεὶς θανάτου, ἤλευθερώθη.

ιζ'. Ὡς Ἀθηναῖοι τὰς κατὰ τὴν Ἀσίαν Ἑλληνίδας πόλεις ἤλευθέρωσαν.

ιη'. Ὡς οἱ αὐτοὶ πρὸς Κύπρον Πέρσας κατενανμίχησαν καὶ ἐνίκησαν ἐπ' Εὐρυμέδοντος Κίμωνος ἡγουμένου.

ιθ'. Περὶ τοῦ γενομένου σεισμοῦ περὶ τὴν Λακωνικὴν.

κ'. Περὶ τῆς ἀποστίασεως τῶν Μεσσηνίων καὶ τῶν Εἰλώτων ἀπὸ Λακεδαιμονίων.

κα'. Ὡς Ἀργεῖοι Μυκήνας κατασκήψαντες, ἀσπίχτην ἐποίησαν τὴν πόλιν.

κβ'. Ὡς τὴν ἀπὸ Γέλωνος βασιλείαν κατέλυσαν οἱ Συρακοῦσιοι.

κγ'. Ὡς Ξέρξου δολοφονηθέντος Ἀρταξέρξης ἐβασίλευσεν.

κδ'. Περὶ τῆς ἀποστάσεως τῶν Αἰγυπτίων ἀπο Περσῶν.

κε'. Περὶ στάσεων τῶν γενομένων ἐν ταῖς Συρακούσαις.

κς'. Ὡς Ἀθηναῖοι Αἰγινήτας καὶ Κορινθίους κατεπολέμησαν.

κζ'. Ὡς Φωκεῖς πρὸς Δωριεῖς ἐπολέμησαν.

κη'. Ὡς Μυρωνίδης ὁ Ἀθηναῖος ὀλίγοις στρατιώταις Βοιωτοὺς πολλαπλασίους ὄντας ἐνίκησεν.

κθ'. Περὶ τῆς Τολμίδου στρατείας εἰς Κεφαλληνίαν.

λ'. Περὶ τοῦ γενομένου πολέμου κατὰ τὴν Σικελίαν Ἐγεσταιοῖς καὶ Αἰλυβαίοις.

λα'. Περὶ τοῦ νομοθετηθέντος ἐν Συρακούσαις μεταλισμοῦ.

λβ'. Στρατεία Περικλέους εἰς Πελοπόννησον.

λγ'. Στρατεία Συρακουσίων εἰς Τυρρηνίαν.

λδ'. Περὶ τῶν ἐν Σικελίᾳ Παλικῶν ὀνομαζομένων.

λε'. Περὶ τῆς Δευκετίου ἥτις καὶ τῆς περὶ αὐτὸν παραδόξου σωτηρίας.

ΔΙΟΔΩΡΟΥ

ΤΟΥ ΣΙΚΕΛΙΩΤΟΥ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ

ΒΙΒΛΙΟΣ ΕΝΔΕΚΑΤΗ.

Ingressus Diodorus prioris periodi sectionem secundam, quae quinque libris (X—XV.) res a Xerxis expeditione in Graeciam usque ad Philippum Macedoniae R. (Ol. LXXV—CIV.) persequitur, hoc undecimo libro initium illius expeditionis ad bellum Atheniense Cyprium (Ol. LXXV. 1. — LXXXII, 2.) describit.

Constitutis itaque in Prooemio (C. 1.) Olymp. LXXV. 1. a. C. 478. his temporis terminis, suscitorem belli adversus Graecos producit Mardonium, acrem iuvenem et gloriae avidum. A quo excitatus Xerxes sobrinus, Archonte Athenis Calliade, Consulibus Rom. Sp. Cassio et Proclo Verginio Tricosto, socios advocavit Carthaginenses. Quibus etsi magna erat vis copiarum bellicaeque apparatus: (C. 2.) tamen utraque re Xerxes eminuit. Is postquam triennio ante ingentem exercitum, iam a patre Dario, Atheniensibus victoribus infesto, collectum navesque longas MCC parasset: ad Cumam et Phocaeam naves cogi iussit: ipse Susis Sardes movit, praemisissis in Graeciam praekonibus, iuncto ponte Helléspono, perfossoque monte Athone. Occupare Graeci transitum ad Tempe tentant, ducibus Syneto Iacodaemonio et Themistocle Atheniensi: sed populis multis ad Persas deficentibus, desperata propugnatione, omnem redeunt.

1. Ἡ μὲν οὖν πρὸ ταύτης βιβλός, τῆς ὅλης συντάξεως οὔσα δεκάτη, τὸ τέλος ἔσχε τῶν πράξεων

εἰς τὸν προηγούμενον ἐνιαυτὸν τῆς Ξέρξου διαβάσεως εἰς τὴν Εὐρώπην, καὶ εἰς τὰς γενομένας δημηγορίας ἐν τῇ κοινῇ συνόδῳ τῶν Ἑλλήνων ἐν Κορίνθῳ περὶ τῆς Γέλωνος συμμαχίας τοῖς Ἑλλησιν. Ἐν ταύτῃ δὲ τὸ συνεχές τῆς ἱστορίας ἀναπληροῦντες, ἀρξόμεθα μὲν ἀπὸ τῆς Ξέρξου στρατείας ἐπὶ τοὺς Ἑλληνας, καταλήξομεν δὲ ἐπὶ τὸν προηγούμενον ἐνιαυτὸν τῆς Ἀθηναίων στρατείας ἐπὶ Κύπρον, ἡγουμένου Κίμωνος. Ἐπ' ἀρχοντος γὰρ Ἀθήνησι Καλλιίδου Ῥωμαῖοι κατέστησαν ὑπάτους Σπόριον Κάσσιον καὶ Πρόκλον Οὐεργίνιον Τρίκοστον· ἤχθη δὲ καὶ παρ' Ἑλλείους ὀλυμπιάς πέμπτη πρὸς ταῖς ἐβδομήκοντα, καὶ ἦν ἐνίκα στάδιον Ἄσυλος Συρακοῦσιος. Ἐπὶ δὲ τούτων Ξέρξης ὁ βασιλεὺς ἐστράτευσεν ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν. Μαροδόνιος ὁ Πέρσης ἀνεπίος μὲν καὶ κηδεστής ἦν Ξέρξου, διὰ δὲ σὺννεσιν καὶ ἀνδρείαν μάλιστα θαυμαζόμενος παρὰ τοῖς Πέρσαις. Οὗτος μετέωρος ὢν τῷ φρονήματι, καὶ τὴν ἡλικίαν ἀκμάζων, ἐπεθύμει μεγάλων δυνάμεων ἀφηγήσασθαι. Διόπερ ἔπεισε τὸν Ξέρξην καταδουλώσασθαι τοὺς Ἑλληνας, αἰὲν πολεμικῶς ἄρχοντας πρὸς τοὺς Πέρσας. Ὁ δὲ Ξέρξης πεισθεὶς αὐτῷ, καὶ βουλούμενος πάντα τοὺς Ἑλληνας ἀναστίτους ποιῆσαι, διεπρεσβέυσατο πρὸς Καρχηδονίους περὶ κοινοπραγίας, καὶ συνέθετο πρὸς αὐτοὺς, ὥστε αὐτὸν μὲν ἐπὶ τοὺς τὴν Ἑλλάδα κατοικοῦντας Ἑλληνας στρατεῦειν, Καρχηδονίους δὲ τοῖς αὐτοῖς χρόνοις μεγάλης παρασκευάσασθαι δυνάμεις, καὶ καταπολεμῆσαι τῶν Ἑλλήνων τοὺς περὶ Σικελίαν

καὶ Ἰταλίαν οἰκοῦντας. Ἀκολούθως οὖν ταῖς συνθήκαις Καρχηδόνιοι μὲν πλῆθος χρηματίων ἀθροίσαντες, μισθοφόρους συνῆγον ἐκ τε τῆς Ἰταλίας καὶ Αἰγυπτιακῆς, ἔτι δὲ Γαλατίας καὶ Ἰβηρίας, πρὸς δὲ τούτοις ἐκ τῆς Λιβύης ἀπάσης καὶ τῆς Καρχηδόνας κατέγραφον πολιτικὰς δυνάμεις· τέλος δὲ τριετῆ χρόνον περὶ τὰς παρασκευὰς ἀσχοληθέντες, ἤθροισαν μὲν ὑπὲρ τὰς τριάνοντα μυριάδας, καὺς δὲ διακοσίας.

2. Ὁ δὲ Ξέρξης ἀμιλλώμενος πρὸς τὴν τῶν Καρχηδονίων σπουδὴν, ὑπερεβάλετο πίσυσις ταῖς παρασκευαῖς τοσοῦτον, ὅσον καὶ τῷ πλῆθει τῶν ἐθνῶν ὑπερεῖχε Καρχηδονίων. Ἦρξαιτο δὲ κανηγεῖσθαι κατὰ πᾶσαν τὴν παραθαλάττιον, τὴν ὑπ' αὐτὸν ταττομένην, Αἴγυπτόν τε καὶ Φοινίκην, καὶ Κύπρον, πρὸς δὲ τούτοις Κιλικίαν, καὶ Παμφυλίαν, καὶ Πισιδικὴν, ἔτι δὲ Λυκίαν, καὶ Καρίαν, καὶ Μυσίαν, καὶ Τρωάδα, καὶ τὰς ἐφ' Ἑλλησπόντου πόλεις, καὶ τὴν Βιθυνίαν, καὶ τὸν Πόντον. Ὁμοίως δὲ τοῖς Καρχηδονίοις τριετῆ χρόνον παρασκευασάμενος, κατεσκεύασε καὺς μακρὰς πλείους τῶν γιλιῶν καὶ διακοσίων. Συνεβάλετο δὲ αὐτῷ καὶ ὁ πατὴρ Δαρεῖος, πρὸ τῆς τελευτῆς παρασκευὰς πεποιημένος μεγάλων δυνάμεων. Καὶ γὰρ ἐκεῖνος ἤττημένος ὑπὸ Ἀθηναίων ἐν Μαραθῶνι Δάμιδος ἡγουμένου, χαλεπῶς διέκειτο πρὸς τοὺς νεικηκότας Ἀθηναίους. Ἄλλὰ Δαρεῖος μὲν μέλλων ἤδη διαβιβῆναι ἐπὶ τοὺς Ἕλληνας, ἐμεσολαβήθη τελευτήσας· ὁ δὲ Ξέρξης διὰ τε τὴν τοῦ πατρὸς ἐπιβολήν, καὶ τὴν

τοῦ Μαρδονίου συμβουλὴν, καθότι προεῖρηται, διέγνω πολεμεῖν τοῖς Ἑλλησιν. Ὡς δ' αὐτῷ πάντα τὰ πρὸς τὴν στρατείαν ἠτοίμαστο, τοῖς μὲν ναυάρχοις παρήγγειλεν ἀθροίζειν τὰς ναῦς εἰς Κύμην καὶ Φώκαιαν· αὐτὸς δ' ἐξ ἀπασῶν τῶν σατραπειῶν συναγαγὼν τὰς πεζικὰς καὶ ἰππικὰς δυνάμεις, προῆγεν ἐκ τῶν Σούσων. Ὡς δ' ἤκεν εἰς Σάρδεϊς, κήρυκας ἐξέπεμψεν εἰς τὴν Ἑλλάδα, προστάξας εἰς τὰς πόλεις ἵεναι, καὶ τοὺς Ἕλληνας αἰτεῖν ὕδωρ καὶ γῆν. Τὴν δὲ στρατιάν διελόμενος, ἐξάπεστειλε τοὺς ἱκανοὺς ζεῦξαι μὲν τὸν Ἑλλήσποντον, διασκάψαι δὲ τὸν Ἄθω κατὰ τὸν ἀνχένα τῆς Χερσόνησου· ἅμα μὲν ταῖς δυνάμεσιν ἀσφαλῆ καὶ σύντομον τὴν διέξοδον ποιούμενος, ἅμα δὲ τῷ μεγέθει τῶν ἔργων ἐλπίζων προκαταπλήξασθαι τοὺς Ἕλληνας. Οἱ μὲν οὖν πεμφθέντες ἐπὶ τὴν κατασκευὴν τῶν ἔργων, ταχέως ἤνυσον, διὰ τὴν πολυχειρίαν τῶν ἐργαζομένων. Οἱ δ' Ἕλληνες πυθόμενοι τὸ μέγεθος τῆς τῶν Περσῶν δυνάμεως, ἐξέπεμψαν εἰς Θεσσαλίαν μυριάδας ὀπλίτας, τοὺς καταληφομένους τὰς ἐπὶ τὰ Τέμπε παρόδους· ἠγεῖτο δὲ τῶν μὲν Λακεδαιμονίων Συνετός, τῶν δὲ Ἀθηναίων Θεμιστοκλῆς. Οὗτοι δὲ πρὸς τὰς πόλεις πρεσβευτὰς ἀποστέλλαντες, ἠξίουσαν ἀποστέλλειν στρατιώτας τοὺς κοινῇ φυλάζοντας τὰς παρόδους· ἔσπευδον γὰρ ἀπάσας τὰς Ἑλληνίδας πόλεις περιλαβεῖν ταῖς προφυλακαῖς, καὶ κοινοποιήσασθαι τὸν πρὸς τοὺς Πέρσας πόλεμον. Ἐπεὶ δὲ τῶν Θεσσαλῶν καὶ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων τῶν πλησιόχωρων ταῖς παρόδοις ἔδωκαν οἱ πλείους ὕδωρ τε καὶ

γῆν τοῖς ἀφιγμένοις [ἀγγέλοις] ἀπὸ Ξέρξου, ἀπο-
γνόντες τὴν ἐπὶ τὰ Τέμπη φυλακὴν, ἐπανῆλθον εἰς
τὴν οἰκίαν.

(C. 3.) Graeci, defectionis infamia notati, recensentur. Conci-
lium Graecorum in Isthmo, missaeque ad reliquas civitates legatio-
nes, variis illae modis exceptae. Ab Argivis callide oblata belli
societas sub conditione imperii. Interea Xerxes copias per pontem
in Thraciam ductas et apud Doriscum collectas lustravit. Navium
copiarumque et terrestrium et navalium numerus.

3. Χρήσιμον δὲ διορίσαι τῶν Ἑλλήνων τοὺς τὰ
τῶν βαρβάρων ἐλομένους, ἵνα τυγχάνοντες ὀνείδους,
ἀποτρέψωσι ταῖς βλασφημίαις τοὺς προδότας ἄν-
γενομένους τῆς κοινῆς ἐλευθερίας. Αἰνιῶνες μὲν
οὖν καὶ Δόλοπες καὶ Μηλιεῖς καὶ Περόραιοι καὶ
Μάγνητες μετὰ τῶν βαρβάρων ἐτάχθησαν, ἔτι γε
παρούσης τῆς ἐν τοῖς Τέμπεισι φυλακῆς. Ἀχαιοὶ δὲ
καὶ Φθιωταὶ καὶ Λοκροὶ καὶ Θετταλοὶ καὶ Βοιωτοὶ
οἱ πλείους τούτων ἀπελθόντων ἀπέκλιναν πρὸς τοὺς
βαρβάρους. Οἱ δ' ἐν Ἰσθμῷ συνεδρεύοντες τῶν
Ἑλλήνων ἐψηφίσαντο τοὺς μὲν ἐθελοντὶ τῶν Ἑλλή-
νων ἐλομένους τὰ Περσῶν, δεκατεῦσαι τοῖς θεοῖς,
ἐπὶ τῷ πολέμῳ κρατήσωσι· πρὸς δὲ τοὺς τὴν
ἡσυχίαν ἔχοντας ἐκπέμψαι πρέσβεις τοὺς παρακα-
λέσοντας συναγωνίζεσθαι περὶ τῆς κοινῆς ἐλευθερίας·
ἧν οἱ μὲν εἶλοντο γνησίως τὴν συμμαχίαν, οἱ δὲ
παρῆγον ἐφ' ἱκανὸν χρόνον, ἀντεχόμενοι τῆς ἰδίας
μόνον ἀσφαλείας, καὶ καταδοκοῦντες τὸ τοῦ πολέ-
μου τέλος. Ἀργεῖοι δὲ πρέσβεις ἀποστείλαντες εἰς
τὸ κοινὸν συνέδριον, ἐπηγγέλοντο συμμαχήσειν, εἰάν
αὐτοῖς μέρος τι τῆς ἡγεμονίας συγχωρήσωσιν· οἷς οἱ
σύνηδροι διεσάφησαν, εἰ μὲν δεινότερον ἡγοῦνται τὸ

στρατηγὸν ἔχειν Ἑλληνα, ἢ δεσπότην βάρβαρον, ὁρθῶς αὐτοὺς ἔχειν ἰσυχίαν· εἰ δὲ φιλοτιμοῦνται λαβεῖν τὴν τῶν Ἑλλήνων ἡγεμονίαν, ἄξια ταύτης δεῖν ἔφασαν αὐτοὺς πεπραχότας, ἐπιζητεῖν τὴν τηλικαύτην δόξαν. Μετὰ δὲ ταῦτα τῶν παρὰ Ξέρξου πρέσβεων ἐπιόντων τῇ Ἑλλάδι, καὶ γῆν καὶ ὕδωρ αἰτούντων, αἱ πόλεις ἄπασαι διὰ τῶν ἀποκρίσεων ἀπεδείκνυτο τὴν περὶ τῆς κοινῆς ἐλευθερίας σπουδὴν. Ξέρξης δὲ ὡς ἐπύθετο τὸν Ἑλλήσποτον ἐξῆχθαι, καὶ τὸν Ἄθω διεσκάθαι, προῆγεν ἐκ τῶν Σάρδεων, ἐφ' Ἑλλήσποντου τὴν πορείαν ποιούμενος· ὡς δὲ ἦκεν εἰς Ἄβυδον, διὰ τοῦ ζεύγματος τὴν δύναμιν διήγαγεν εἰς τὴν Λυβύτην. Πορευόμενος δὲ διὰ τῆς Θυρίκης, πολλοὺς προσελιμβάνετο στρατιώτας καὶ τῶν Θρακῶν καὶ τῶν ὁμόρων τούτοις Ἑλλήνων. Ὡς δ' ἦκεν εἰς τὸν ὀνομαζόμενον Δορίσκον, ἐνταῦθα μετεπέμφετο τὸ ναυτικόν, ὥστε ἀμφοτέρως τὰς δυνάμεις εἰς ἓνα τόπον ἀθροισθῆναι· ἐποιήσατο δὲ καὶ τὸν ἐξετασμὸν τῆς στρατιᾶς ὑπάσης. Ἠριθμήθησαν δὲ τῆς πεζῆς δυνάμεως μυριάδες πλείους τῶν ὀγδοήκοντα· τῆς δὲ σύμπασαι μακροὶ πλείους τῶν χιλίων καὶ διακοσίων· καὶ τούτων Ἑλληνίδες τριακόςαι καὶ εἴκοσι, τὰ μὲν πληρώματα τῶν ἀνδρῶν παρεχόμενων τῶν Ἑλλήνων, τὰ δὲ σκάφη τοῦ βασιλέως χορηγοῦντος. Αἱ δὲ λοιπαὶ πῆσαι βαρβαρικαὶ κατηριθμοῦντο· καὶ τούτων Αἰγύπτιοι μὲν διακοσίας παρεσχοντο, Φοίνικες δὲ τριακοσίας, Κίλικες δὲ ὀγδοήκοντα, Πάμφυλοι δὲ τετραράκοντα, καὶ Ἀύκιοι τὰς ἑσάς· πρὸς δὲ τούτοις Κῆρες μὲν ὀγδοή-

κοντα, Κύπριοι δὲ ἑκατὸν καὶ πενήκοντα. Τῶν δὲ Ἑλλήνων ἔπεμψαν Ἀσσηκίς μὲν οἱ πρὸς τῇ Κασσάρᾳ κατοικοῦντες, μετὰ Ῥοδίων καὶ Κῶων, τετραράκοντα· Ἴωνες δὲ μετὰ Χίων καὶ Σαμίων, ἑκατὸν· Αἰολεῖς δὲ μετὰ Λεσβίων καὶ Τενεδίων, τετραράκοντα· Ἑλλησπόντιοι δὲ ὄγδοήκοντα, σὺν τοῖς περὶ τὸν Πόντον κατοικοῦσι· νησιῶται δὲ πενήκοντα· τὰς γὰρ νήσους τὰς ἐντὸς Κυανέων καὶ Τριοπίου καὶ Σουρέου προσηγμένος ἦν ὁ βασιλεὺς. Τριήρεις μὲν οὖν τοσαῦται τὸ πλῆθος ὑπῆρχον· ἵππαγωγοὶ δὲ ὀκτακόσμιαι πενήκοντα· αἱ δὲ τριηκόντοροι, τριεχίλια. Ὁ μὲν οὖν Ξέρξης περὶ τὸν ἔξετασμόν τῶν δυνάμεων διέτριβε περὶ τὸν Ἀσσηκόν.

(C. 4.) Graecorum classis ad Artemisium Euboeae expedita, praefecto Eurybiade; pedestres, copiae Leonida duce, Persis ad Thermopylas oppositae. Paucos secum eduxit Leonidas, animae magnae generose prodigus: quo adventante Locri a Persis ad Graecorum partes redeunt.

4. Τοῖς δὲ συνέδροις τῶν Ἑλλήνων, ἐπειδὴ πλησίον εἶναι προσηγγέλησαν αἱ τῶν Περσῶν δυνάμεις, ἔδοξε ταχέως ἀποπέμψαι τὴν μὲν ναυτικὴν δύναμιν ἐπὶ τὸ Ἀρτεμισίον τῆς Εὐβοίας, εὐθετον ὄρωσι τὸν τόπον τοῦτον πρὸς τὴν ἀπάντησιν τῶν πολεμίων· εἰς δὲ τὰς Θερμοπύλας τοὺς ἱκανοὺς ὀπλίτας, προκαταληψομένους τὰς ἐν τοῖς στενοῖς παρόδους, καὶ κωλύσοντας προάγειν ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα τοὺς βαρβάρους. Ἐσπευδον γὰρ τοὺς τὰ τῶν Ἑλλήνων προελομένους ἐντὸς περιλαβεῖν, καὶ σώζειν εἰς τὸ δυνατόν τοὺς συμμάχους. Ἠγήτο δὲ τοῦ μὲν στόλου παντὸς Εὐρυβιάδης ὁ Λακεδαιμόνιος, τῶν δὲ εἰς Θερμοπύλας ἐκπεμφθέντων Λεωνίδης ὁ

τῶν Σπαρτιατῶν βασιλεὺς, μέγα φρονῶν ἐπ' ἀνδρείᾳ καὶ στρατηγίᾳ. Οὗτος δὲ λαβὼν τὴν ἐξουσίαν, ἐπήγγειλε χίλιους μόνον ἐπὶ τὴν στρατείαν ἀκολουθεῖν αὐτῷ· τῶν δὲ ἐφόρων λεγόντων ὡς ὀλίγους παντελοῖς ἄγει πρὸς μεγάλην δύναμιν, καὶ προσιαττόντων πλείους παραλαμβάνειν, εἶπε πρὸς αὐτοὺς ἐν ἀπορήτοις, ὅτι πρὸς μὲν τὸ κωλύσαι τοὺς βαρβάρους διελθεῖν τὰς παρόδους, ὀλίγοι, πρὸς μέντοι γε τὴν προὔξιν ἐφ' ἣν πορεύονται τῶν, πολλοί. Αἰνιγματωδῶς δὲ καὶ ἀσαφῶς τῆς ἀποκρίσεως γενομένης, ἐπληρώτησαν αὐτὸν εἰ πρὸς εὐτελεῖ τινα προὔξιν αὐτοὺς ἄγειν διατοεῖται. Ἀπεκρίθη δὲ ὅτι τῷ λόγῳ μὲν ἐπὶ τὴν φυλακὴν ἄγει τῶν παρόδων, τῷ δὲ ἔργῳ περὶ τῆς κοινῆς ἐλευθερίας ἀποθανουμένους· ὥστε εἴαν μὲν οἱ χίλιοι πορευθῶσιν, ἐπιφανεστέρων ἕσθαι τὴν Σπάρτην, τούτων τελευτησάντων· εἴαν δὲ πανδημεὶ στρατεύσωσι Λακεδαιμόνιοι, παντελοῖς ἀπολειῖσθαι τὴν Λακεδαίμονα· οὐδένα γὰρ αὐτῶν τολμήσειν φείγειν, ἵνα τύχη σωτηρίας. Τῶν μὲν οὖν Λακεδαιμονίων ἴσαν χίλιοι, καὶ σὺν αὐτοῖς Σπαρτιαῖται τριακόσιοι, τῶν δ' ἄλλων Ἑλλήνων τῶν ἅμα αὐτοῖς συνεκπεμφθέντων ἐπὶ τὰς Θερμοπύλας, τριςχίλιοι. Ὁ μὲν οὖν Λεωνίδης μετὰ τετρακισχιλίων προῆγεν ἐπὶ τὰς Θερμοπύλας. Λοκροὶ δὲ οἱ πλησίον τῶν παρόδων κατοικοῦντες ἐδεδώκεσαν μὲν γῆν καὶ ὕδωρ τοῖς Πέρσαις, κατεπαγγελομένοι δ' ἦσαν προκαταλήψεσθαι τὰς παρόδους· ὡς δ' ἐπύθοντο τὸν Λεωνίδην ἦκειν εἰς Θερμοπύλας, μετενόησαν, καὶ μετέθεντο πρὸς τοὺς Ἕλληνας. Ἦκον δὲ εἰς

τὰς Θερμοπύλας καὶ Λοκροὶ χίλιοι, καὶ Μηλιέων
 τοσοῦτοι, καὶ Φωκίων οὐ πολὺ λειπόμενοι τῶν
 χιλίων· ὁμοίως δὲ καὶ Θηβαίων ἀπὸ τῆς ἐτέρας
 μερίδος ὡς τετρακόσιοι· διεφέροντο γὰρ οἱ τὰς Θη-
 βίας κατοικοῦντες πρὸς ἀλλήλους περὶ τῆς πρὸς τοὺς
 Πέρσας συμμαχίας. Οἱ μὲν οὖν μετὰ Λεωνίδου
 συναχθέντες Ἕλλητες, τοσοῦτοι τὸν ἀριθμὸν ὄντες,
 διέτριβον περὶ τὰς Θερμοπύλας, ἀναμένοντες τὴν
 τῶν Περσῶν παρουσίαν.

C. 5. Ad Acanthiam urbem in gressus Xerxes immensas co-
 prias Europaeis sociis auget, positisque ad Sperchium castris, Grae-
 cos ad Thermopylas obstantes nuntios exorat, ut abiectis armis in
 patriam remeant, et cum Persae societatem iungant. Leonides
 nuntiis fortiter respondet.

5. Ξέρξης δὲ μετὰ τὸν ἐξετασμὸν τῶν δυνάμεων
 προῆγεν εὐθύς μετὰ παντὸς τοῦ στρατεύματος, καὶ
 μέγροι μὲν Ἀκάνθου πόλεως τῇ περὶ στρατιᾷ πορευ-
 ομένου, συμπαρέπλει πᾶς ὁ στόλος· ἐκεῖθεν δὲ κατὰ
 τὸν διορυχθέντα τόπον διεκομίσθησαν εἰς τὴν ἐτέραν
 θάλασσαν συντόμως καὶ ἀσφαλῶς. Ὡς δ' ἵκεν ἐπὶ
 τὸν Μηλιακὸν κόλπον, ἐπύθετο τοὺς πολεμίους
 προκατειληθέναι τὰς πειρώδους. Διόπερ ἐνταῦθα
 προσαναλαβὼν τὴν δύναμιν, μειτεπέμψατο τοὺς ἀπὸ
 τῆς Εὐρώπης συμμάχους, οὐ πολὺ λείποντας τῶν
 εἰκοσι μυριάδων· ὥστε ἔχειν αὐτὸν τοὺς σύμπαντας
 οὐκ ἐλάτιους τῶν ἑκατὸν μυριάδων, χωρὶς τῆς
 ταυτικῆς δυνάμεως. Ὁ δὲ σύμπας ὄχλος τῶν τε ἐν
 ταῖς μακροῖς ταυσὶν ὄντων καὶ τῶν τὴν ἀγορὴν καὶ
 τὴν ἄλλην παρασκευὴν κομιζόντων, οὐκ ἐλάτιων ἦν
 τῶν προειρημένων ἄστε μηδὲν θαυμαστὸν εἶναι τὸ
 λεγόμενον ὑπὲρ τοῦ πλήθους τῶν ὑπὸ Ξέρξου συνα-

χθέντων. Φασὶ γὰρ τοὺς ἀεννάους ποταμοὺς διὰ τὴν τοῦ πλήθους συνέχειαν ἐπιλιπεῖν, τὰ δὲ πελάγη τοῖς τῶν νεῶν ἰστίοις κατακαλυφθῆναι. Μέγισται μὲν οὖν δυνάμεις τῶν εἰς ἱστορικὴν μνήμην παραδεδομένων αἰ μετὰ Ξέρξου γενόμεναι παραδέδονται. Τῶν δὲ Περσῶν κατεστρατοπεδευκόντων παρὰ τὸν Σπερχεῖον ποταμόν, ὃ μὲν Ξέρξης ἀπέστειλεν ἀγγέλους εἰς τὰς Θερμοπύλας, τοὺς ἅμα μὲν κατασκευομένους τίνα διάνοιαν ἔχουσι περὶ τοῦ πρὸς αὐτὸν πολέμου. Προσέταξε δ' αὐτοῖς παραγγέλλειν ὅτι βασιλεὺς Ξέρξης κελεύει τὰ μὲν ἔπλα πάντας ἀποθέσθαι, αὐτοὺς δὲ ἀκινδύνους εἰς τὰς πατρίδας ἀπιέναι, καὶ συμμάχους εἶναι Περσῶν· καὶ ταῦτα πράξασιν αὐτοῖς ἐπηγγέλατο δώσειν χώραν τοῖς Ἑλλησι πλείω καὶ βελτίω τῆς νῦν ὑπ' αὐτῶν κατεχομένης. Οἱ δὲ περὶ τὸν Λεωνίδαην ἀκούσαντες τῶν ἀγγέλων, ἀπεκρίναντο, ὅτι καὶ συμμαχοῦντες τῷ βασιλεῖ, χρησιμώτεροι μετὰ τῶν ὄπλων ἔσονται, καὶ πολεμεῖν ἀναγκαζόμενοι, μετὰ τούτων γενναιότερον ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας ἀγωνιοῦνται· περὶ δὲ τῆς χώρας, ἣν ὑπισχεῖται δώσειν, ὅτι πατριὸν ἔστι τοῖς Ἑλλησι, μὴ διὰ κακίαν, ἀλλὰ δι' ἀρετὴν κτῆσθαι χώραν.

(C. 6.) Comtempta Demarati Spartani admonitione, Xerxes ad Thermopylarum angustias pergit, ac primo Medos, Marathoniac cladis memores, impetum facere in Graecos iubet.

6. Ὁ δὲ βασιλεὺς ἀκούσας παρὰ τῶν ἀγγέλων τὰς τῶν Ἑλλήνων ἀποκρίσεις, προσεκαλέσατο Δημάρατον Σπαρτιάτην, ἐκ τῆς πατρίδος πεφευγῶτα πρὸς αὐτόν· καταγέλασας δὲ τῶν ἀποκρίσεων, ἐπη-

ρώτησε τὸν Λάκωνα, πότερον οἱ Ἕλληνες ὀξύτερον τῶν ἐμῶν ἵππων φεύξονται, ἢ πρὸς τηλικαύτας δυνάμεις παρατάξασθαι τολμήσουσι. Τὸν δὲ Λημάρατον εἶπεν φασίν, ὡς οὐδ' αὐτὸς σὺ τὴν ἀνδρίαν τῶν Ἑλλήνων ἀγνοεῖς· τοὺς γὰρ ἀφισταμένους τῶν βαρβάρων Ἑλληνικαῖς δυνάμεσι καταπολεμεῖς· ἄστε μὴ νόμιζε τοὺς ὑπὲρ τῆς σῆς ἀρχῆς ἄμεινον τῶν Περσῶν ἀγωνιζομένους, ὑπὲρ τῆς ἰδίας ἐλευθερίας ἤτιον κινδυνεύσειν πρὸς τοὺς Πέρσας. Ὁ δὲ Ξέρξης καταγελάσας αὐτοῦ, προσέταξεν ἀκολουθεῖν, ὅπως ἴδη φεύγοντας τοὺς Λακεδαιμονίους. Τὴν δὲ δύναμιν ἀναλαβῶν, ἦκεν ἐπὶ τοὺς ἐν Θερμοπύλαις Ἕλληνας, προτάξας ἀπάντων τῶν ἐθνῶν Μήδους· εἴτε δι' ἀνδρίαν προκρίνας αὐτούς, εἴτε καὶ βουλόμενος ἅπαντας ἀπολέσαι. Ἐνῆν γὰρ ἔτι φρόνημα τοῖς Μήδοις τῆς τῶν προγόνων ἡγεμονίας οὐ πάλαι καταπεποιημένης. [Συνέβη δὲ ἐν τοῖς Μήδοις εἶναι καὶ τῶν ἐν Μαραθῶνι τετελευτηκότων.] Συνυπέταξε δὲ τοῖς Μήδοις καὶ τῶν ἐν Μαραθῶνι τετελευτηκότων ἀδελφούς καὶ υἱούς, νομίζων τούτους ἐκθυμώτατα τιμωρήσεσθαι τοὺς Ἕλληνας. Οἱ μὲν οὖν Μῆδοι τοῦτον τὸν τρόπον συνταχθέντες, προσέπεσον τοῖς φυλάττουσι τὰς Θερμοπύλας· ὁ δὲ Λεωνίδης εὖ παρεσκευασμένος, συνήγαγε τοὺς Ἕλληνας ἐπὶ τὸ στενώτατον τῆς παρόδου.

(C. 7.) Post atrox proelium acies Medorum inclinat Cissii et Sacae, qui in pugna succedebant, facilius caeduntur: ipsi denique Persae, qui immortales vocantur, ingenti caede repelluntur.

7. Γενομένης δὲ μάχης καρτερεῖς, καὶ τῶν μὲν βαρβάρων θεατὴν ἐχόντων τῆς ἀρετῆς τὸν βασιλέα,

τῶν δὲ Ἑλλήνων μιμησκομένων τῆς ἐλευθερίας, καὶ παρακαλουμένων ὑπὸ τοῦ Λεωνίδου πρὸς τὸν ἀγῶνα, θαυμαστὸν συνέβαινε γίνεσθαι τὸν κίνδυνον. Συστάδην γὰρ οὔσης τῆς μάχης, καὶ τῶν πληγῶν ἐκ χειρὸς γινομένων, ἔτι δὲ τῆς συστάσεως πεπυκνωμένης, ἐπὶ πολὺν χρόνον ἰσόρροπος ἦν ἡ μάχη. Τῶν δ' Ἑλλήνων ὑπερρχόντων ταῖς ἀρεταῖς καὶ τῷ μεγέθει τῶν ἀσπίδων, μόγισ ἐνέδωκαν οἱ Μῆδοι. Πολλοὶ μὲν γὰρ αὐτῶν ἔπεσον, οὐκ ὀλίγοι δὲ κατετραυματίσθησαν. Τοῖς δὲ Μῆδοις ἐπιτεταγμένοι Κίσσιοι καὶ Σάκαι, κατ' ἀρετὴν ἐπίλεκτοι, διεδέξαντο τὴν μάχην, καὶ νεοχομοὶ πρὸς διαπεπονημένους συμβαλόντες, ὀλίγον μὲν χρόνον ὑπέμενον τὸν κίνδυνον, κτεινόμενοι δ' ὑπὸ τῶν περὶ τὸν Λεωνίδην καὶ βιασθέντες ὑπεχώρησαν. Ἀσπίσι γὰρ καὶ πέλταις μικραῖς οἱ βάρβαροι χρώμενοι, κατὰ μὲν τὰς εὐρυχωρίας ἐπλεονέκτου, εὐκίνητοι γενόμενοι, κατὰ δὲ τὰς στενοχωρίας τοὺς μὲν πολεμίους οὐκ εὐχερῶς εἰτίρωσκον, συμπεφραγμένους καὶ μεγάλας ἀσπίσι σκεπαζομένους ὅλον τὸ σῶμα, αὐτοὶ δὲ διὰ τὰς κουφότητας τῶν σκεπαστηρίων ὄπλων ἐλαιτούμενοι, πυκνοῖς τραύμασι περιέπιπτον. Τέλος δὲ ὁ Ξέρξης πάντα μὲν τὸν περὶ τὰς παρόδους τόπον νεκρῶν ὄρεϊν ἐστρωμένον, τοὺς δὲ βαρβάρους οὐχ ὑπομένοντας τὰς τῶν Ἑλλήνων ἀρετάς, προσέπεμψε τοὺς τῶν Περσῶν ἐπιλέκτους, ὀνόμαζομένους ἀθανάτους, καὶ δοκοῦντας ταῖς ἀνδραγαθίαις πρωτεύειν τῶν συστρατευομένων. Ὡς δὲ καὶ οὗτοι βραχὺν ἀντιστάντες χρόνον ἔφυγον, τότε μὲν τῆς νυκτὸς ἐπίλα-

βούσης διελύθησαν, παρὰ μὲν τοῖς βαρβάροις πολλῶν ἀνήρημένων, παρὰ δὲ τοῖς Ἑλλησιν ὀλίγων πεπτωκότων.

(C. 8.) Postridie tertio proelio superati Persae, tandem perfidia Trachinii cuiusdam, qui per montana circumducere agmen, Graecosque a tergo adiorum docebat, sublevantur: quod per transfugam Leonidas comperit.

8. Τῇ δ' ὑστεραίᾳ Ξέρξης μὲν, παρὰ προςδουκίαν αὐτῷ τῆς μάχης λαβούσης τὸ τέλος, ἐξ ὑπάντων τῶν ἔθνῶν ἐπέλεξε τοὺς δοκοῦντας ἀνδρία καὶ θράσει διαφέρειν, καὶ πολλὰ δεηθεὶς αὐτῶν, προσεῖπεν ὅτι βιασαμένοις αὐτοῖς τὴν εἴσοδον δωρεαῖς ἀξιολόγους δώσει, φεύγουσι δὲ θάνατος ἔσται τὸ πρόστιμον. Τούτων δὲ μετὰ μεγάλης συστροφῆς καὶ βίας ἐπιφράξαντων τοῖς Ἑλλησιν, οἱ περὶ Λεωνίδην τότε συμφράξαντες, καὶ τείχει παραπλησίαν ποιησάμενοι τὴν σύστασιν, ἐκθύμως ἠγωνίζοντο. Ἐπὶ τοσοῦτο δὲ προέβησαν ταῖς προθυμίαις, ὥστε τοὺς εἰωθότας ἐκ διαδοχῆς μεταλαμβάνειν τῆς μάχης οὐ συνεχώρησαν, ἀλλὰ τῇ συνεχείᾳ τῆς κακοπαθείας περιγεγόμενοι, πολλοὺς ἀνήρουν τῶν ἐπιλέκτων βαρβάρων· ἐφημερεύοντες δὲ τοῖς κινδύνοις, ἡμιλλῶντο πρὸς ἀλλήλους. Οἱ μὲν γὰρ πρεσβύτεροι πρὸς τὰς τῶν νέων ἀκμὰς ὑπερεβάλλοντο, οἱ δὲ νεώτεροι πρὸς τὰς τῶν πρεσβυτέρων ἐμπειρίας τε καὶ δόξας ἡμιλλῶντο. Τέλος δὲ φευγόντων καὶ τῶν ἐπιλέκτων, οἱ τὴν ἐπιτεταγμένην σιάσιν ἔχοντες τῶν βαρβάρων, συμφράξαντες, οὐκ εἶων φεύγειν τοὺς ἐπιλέκτους· διόπερ ἠναγκάζοντο πάλιν ἀναστρέφειν καὶ μάχεσθαι. Ἀπορουμένου δὲ τοῦ βασιλέως καὶ νομίζοντος μηδένα

τολήσειν ἔτι μάχεσθαι, ἤκε πρὸς αὐτὸν Τραχίνιος τις τῶν ἐγχωρίων, ἔμπειρος ὢν τῆς ὄρεινῆς χώρας. Οὗτος τῷ Ξέρξῃ προσελθὼν, ἐπηγγείλατο διὰ τινος ἰατροῦ στενῆς καὶ παραχορήμου τοὺς Πέρσας ὀδηγήσειν, ὥστε γενέσθαι τοὺς συνελθόντας αὐτῷ κατοπιν τῶν περὶ τὸν Λεωνίδαην· καὶ τούτῳ τῷ τρόπῳ περιληφθέντας αὐτοὺς εἰς τὸ μέσον, ῥαδίως ἵκναιρεθήσεσθαι. Ὁ δὲ βασιλεὺς περιχαρῆς ἐγένετο, καὶ τιμήσας δωρεαῖς τὸν Τραχίνιον, συνεξέπεμψεν αὐτῷ στρατιώτας διςμυρίους νυκτός. Τῶν δὲ παρὰ τοῖς Πέρσαις τις ὄνομα Τυρμασιάδας, τὸ γένος ὢν Κυμναῖος, φιλόκαλος δέ, καὶ τὸν τρόπον ὢν ἀγαθός, διαδρός ἐκ τῆς τῶν Περσῶν παρεμβολῆς νυκτός, ἤκε πρὸς τοὺς περὶ τὸν Λεωνίδαην, καὶ τὰ περὶ τὸν Τραχίνιον ἀγροῦσιν ἐδήλωσεν.

(C. 9.) Facta igitur in concilio deliberatione, Leonidas, dimissis reliquis copiis, cum solis Spartanis restitit, et ad mortem accinctus, Xerxis castra noctu invadit.

9, Ἀκούσαντες δ' οἱ Ἕλληες συνήδρευσαν περὶ μέσας νύκτας, καὶ ἐβουλεύσαντο περὶ τῶν ἐπιφερομένων κινδύνων. Ἐνιοὶ μὲν οὖν ἔφασαν δεῖν παραχορήμα καταλιπόντας τὰς παρόδους, διασώζεσθαι πρὸς τοὺς συμμάχους· ἀδύνατον γὰρ εἶναι τοῖς μείνασι τυχεῖν σωτηρίας· Λεωνίδης δὲ ὁ βασιλεὺς τῶν Λακεδαιμονίων φιλοτιμούμενος αὐτῷ τε δόξαν περιθεῖναι μεγάλην καὶ τοῖς Σπαρτιάταις, προσέταξε τοὺς μὲν ἄλλους Ἕλληνας ἅπαντας ἀπιέναι καὶ σῶζειν ἑαυτοῖς, ἵνα κατὰ τὰς ἄλλας μάχας συναγωνίζωνται τοῖς Ἕλλησιν· αὐτοὺς δὲ τοὺς Λακεδαιμονίους ἔφησε δεῖν μένειν, καὶ τὴν φυλακὴν τῶν

παρόδων μὴ λιπεῖν· πρόπειν γὰρ τοὺς ἡγουμένους τῆς Ἑλλάδος, ὑπὲρ τῶν πρωτείων ἀγωνιζομένους, ἐτοίμως ἀποθνήσκειν. Εὐθύς μὲν οὖν οἱ μὲν ἄλλοι πάντες ἀπηλλάγησαν· ὁ δὲ Λεωνίδης μετὰ τῶν πολιτῶν ἡρωϊκῶς πράξεις καὶ παραδόξους ἐπετελέσατο· ὀλίγων δ' ὄντων Λακεδαιμονίων, (Θεσπιεῖς γὰρ μόνους παρακατέσχε) καὶ τοὺς σύμπαντας ἔχων οὐ πλείους τῶν πεντακοσίων, ἔτοιμος ἦν ἀποδεξασθαι τὸν ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος θάνατον. Μετὰ δὲ ταῦτα οἱ μὲν μετὰ τοῦ Τραχινίου Πέρσαι περιελθόντες τὰς δυσχωρίας, ἄφνω τοὺς περὶ τὸν Λεωνίδην ἀπέλαβον εἰς τὸ μέσον· οἱ δ' Ἕλληνες τὴν μὲν σωτηρίαν ἀπογνόντες, τὴν δ' εὐδοξίαν ἐλόμενοι, μιᾷ φωνῇ τὸν ἡγούμενον ἠξίουσαν ἄγειν ἐπὶ τοὺς πολεμίους, πρὶν ἢ γινῶναι τοὺς Πέρσας τὴν τῶν ἰδίων περίοδον. Λεωνίδης δὲ τὴν ἐτοιμότητα τῶν στρατιωτῶν ἀδοδεξάμενος, τοῦτοις παρήγγειλε ταχέως ἀριστοποιεῖσθαι, ὡς ἐν ἄδου δειπνησομένους, αὐτὸς δ' ἀκολούθως τῇ παραγγελίᾳ τροφήν προσηνέγκατο· οὕτω γὰρ δυνησέσθαι πολὺν χρόνον ἰσχύειν καὶ φέρειν τὴν ἐν τοῖς κινδύνοις ὑπομονήν. Ἐπεὶ δὲ συντόμως ἀναλαβόντες αὐτούς, ἕιοιμοι πάντες ὑπῆρξαν, παρήγγειλε τοῖς στρατιώταις, εἰςπесόντας εἰς τὴν παρεμβολὴν φονεύειν τοὺς ἐντυγχάνοντας, καὶ ἐπ' αὐτὴν ὀρμησάσθαι τὴν τοῦ βασιλέως σκηνήν.

(C. 10) Magna hic edita strage barbarorum, quos et inopinata Graecorum virtus et caligo noctis ita confuderant, ut vix cum luce animus rediret, Leonidas tandem, a latere et tergo circumventus, heroica morte cum suis occubuit.

10. Οὗτοι μὲν οὖν ἀκολούθως ταῖς παραγγε-

λίας συμφράξαντες νυκτὸς εἰσέπεσον εἰς τὴν τῶν
 Περσῶν στρατοπεδείαν, προκαθηγουμένου τοῦ
 Λεωρίδου. Οἱ δὲ βάρβαροι διὰ τε τὸ παράδοξον
 καὶ τὴν ἄγνοιαν μετὰ πολλοῦ θορύβου συνέτρεχον
 κ τῶν σκηνῶν ἀτάκτως, καὶ νομίσαντες τοὺς μετὰ
 οὗ Τραχινίου πορευομένους ἀπολωλέναι, καὶ τὴν
 ἕναμιν ἅπασαν τῶν Ἑλλήνων παρεῖναι, κατεπλά-
 ησαν. Διὸ καὶ πολλοὶ μὲν ὑπὸ τῶν περὶ τὸν Λεω-
 ἰδην ἀνηροῦντο, πλείους δὲ ὑπὸ τῶν ἰδίων, ὡς ὑπὸ
 τολεμίων, διὰ τὴν ἄγνοιαν ἀπόλοντο. Ἡ τε γὰρ
 οὕτως ἀφήρητο τὴν ἀληθινὴν ἐπίγνωσιν, ἥ τε ταραχὴ
 καθ' ὅλην οὔσα τὴν στρατοπεδείαν, εὐλόγως πολὺν
 ἐποίηε φόνον. Ἐκτεινον γὰρ ἀλλήλους, οὐ διδοῦσης
 τῆς περιστάσεως τὸν ἐξετασμὸν ἀκριβῆ, διὰ τὸ μῆτε
 ἠγεμόνος παραγγελίαν, μῆτε συνθήματος ἐρώτησιν,
 μῆτε ὅλως διανοίας κατάστασιν ὑπάρχειν. Εἰ μὲν
 οὖν ὁ βασιλεὺς ἔμεινεν ἐπὶ τῆς βασιλικῆς σκηνῆς,
 ὁμοίως ἂν καὶ αὐτὸς ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ἀνηρεῖτο,
 καὶ ὁ πόλεμος ἅπας ταχείας ἂν ἐτετεύχει καταλύσεως·
 ἦν δ' ὁ μὲν Ξέρξης ἦν ἐκπεπηδηκῶς πρὸς τὴν
 αραχὴν, οἱ δ' Ἕλληνες εἰσπεσόντες εἰς τὴν σκηνήν,
 οὓς ἐγκαταλειφθέντας ἐν αὐτῇ σχεδὸν ἅπαντας
 ἐφόνευσαν. Τῆς δὲ νυκτὸς καθεστῶσης ἐπλανῶντο
 καθ' ὅλην τὴν παρεμβολήν, ζητοῦντες τὸν Ξέρξην
 εὐλόγως· ἡμέρας δὲ γενομένης καὶ τῆς ὅλης περιστά-
 σεως δηλωθείσης, οἱ μὲν Πέρσαι θεωροῦντες ὀλίγους
 ὄντας τοὺς Ἕλληνας, κατεφρόνησαν αὐτῶν, καὶ κατὰ
 στόμα μὲν οὐ συνεπλέκοντο, φοβούμενοι τὰς ἀρστας
 κούτων, ἐκ δὲ τῶν πλαγίων καὶ ἐξόπισθεν περιῦστά-

μενοι, καὶ πανταχόθεν τοξεύοντες καὶ ἀκοντίζοντες, ἅπαντας ἀπέκτειναν. Οἱ μὲν οὖν μετὰ Λεωνίδου τὰς ἐν Θερμοπύλαις παρόδους τηροῦντες, τοιοῦτον ἔσχον τοῦ βίου τὸ τέλος.

(C. 11.) Haec tanta virtus, quae morte sola vincebatur, digna sane immortalis metaoria, digna et historicorum praeconiis, et laudibus poëtarum, inter quos Simonidis encomium ei contigit.

11. Ὡν τὰς ἀρεταῖς τίς οὐκ ἂν θαυμάσειεν : οἵτινες μιᾷ γνώμῃ χρησάμενοι, τὴν μὲν ἀφωρισμένην τάξιν ὑπὸ τῆς Ἑλλάδος οὐκ ἔλιπον, τὸν ἑαυτῶν δὲ βίον προθύμως ἐπέδωκαν εἰς τὴν κοινὴν τῶν Ἑλλήνων σωτηρίαν· καὶ μᾶλλον εἴλοντο τελευτᾶν καλῶς ἢ ζῆν αἰσχροῶς. Καὶ τὴν τῶν Περσῶν δὲ κατάπληξιν οὐκ ἂν τίς ἀπιστήσαι γενέσθαι. Τίς γὰρ ἂν τῶν βαρβάρων ὑπέλαβε τὸ γεγενημένον; τίς δ' ἂν προσεδόκησεν ὅτι πεντακόσιοι τὸν ἀριθμὸν ὄντες ἐτόλμησαν ἐπιθέσθαι ταῖς ἑκατὸν μυριάσι; Διὸ καὶ τίς οὐκ ἂν τῶν μεταγενεστέρων ζηλώσαι τὴν ἀρετὴν τῶν ἀνδρῶν, οἵτινες τῷ μεγέθει τῆς περιστάσεως κατεσχημένοι, τοῖς μὲν σώμασι κατεπονήθησαν, ταῖς δὲ ψυχαῖς οὐχ ἠττήθησαν; Τοιγαροῦν οὔτοι μόνου τῶν μνημονευομένων, κρατηθέντες ἐνδοξότεροι γέγονασιν τῶν ἄλλων τῶν τὰς καλλίστας νίκας ἀπειρηγμένων. Χρῆ γὰρ οὐκ ἐκ τῶν ἀποτελεσμάτων κρίνειν τοὺς ἀγαθοὺς ἄνδρας, ἀλλ' ἐκ τῆς προαιρέσεως· τοῦ μὲν γὰρ ἡ τύχη κυρία, τοῦ δ' ἡ προαίρεσις δοκιμάζεται. Τίς γὰρ ἂν ἐκείνων ἀμείνους ἄνδρας κρίνειεν, οἵτινες οὐδὲ τῷ χιλιοστῷ μέρει τῶν πολεμίων ἴσοι τὸν ἀριθμὸν ὄντες, ἐτόλμησαν τοῖς ἀπιστευμένοις πλήθει παρατάξαι τὴν ἑσυτῶν ἀρε-

τὴν; οὐ κρατήσῃ τῶν τοσοῦτων μυριάδων ἐλπίζοντες, ἀλλ' ἀνδραγαθία τοὺς πρὸ αὐτῶν ἅπαντας ὑπερβαλεῖν νομίζοντες· καὶ τὴν μὲν μάχην ἑαυτοῖς εἶναι κρίνοντες πρὸς τοὺς βαρβάρους, τὸν ἀγῶνα δὲ καὶ τὴν ὑπὲρ τῶν ἀριστείων κρίσιν πρὸς ἅπαντας τοὺς ἐπ' ἀρετῇ θαυμάζομένους ὑπάρχειν. Μόνοι γὰρ τῶν ἐξ αἰῶνος μνημονευομένων εἶλοντο μᾶλλον τηρεῖν τοὺς τῆς πόλεως νόμους, ἢ τὰς ἰδίας ψυχάς· οὐ δυσφοροῦντες ἐπὶ τῷ μεγίστους ἑαυτοῖς ἐφεσιάναι κινδύνους, ἀλλὰ κρίνοντες εὐκταϊότατον εἶναι τοῖς ἀρετῇ ἀσκοῦσι τοιούτων ἀγῶνων τυγχάνειν. Δικαίως δ' ἂν τις τούτους καὶ τῆς κοιῆς τῶν Ἑλλήνων ἐλευθερίας αἰτίους ἡγήσατο, ἢ τοὺς ὕστερον ἐν ταῖς πρὸς Ξέρξην μάχαις νικήσαντας. Τούτων γὰρ τῶν πράξεων μνημονεύοντες, οἱ μὲν βάρβαροι καταπλάγησαν, οἱ δὲ Ἕλληνες παρωξύνθησαν πρὸς τὴν ὁμοίαν ἀνδραγαθίαν. Καθόλου δὲ μόνοι τῶν πρὸ ἑαυτῶν διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῆς ἀρετῆς εἰς ἀθανασίαν μετήλλαξαν. Διόπερ οὐχ οἱ τῶν ἱστοριῶν συγγραφεῖς μόνοι, ἀλλὰ καὶ πολλοὶ τῶν ποιητῶν καθύμνησαν αὐτῶν τὰς ἀνδραγαθίας· ὧν γέγονε καὶ Σιμωνίδης ὁ μελοποιός, ἄξιον τῆς ἀρετῆς αὐτῶν ποιήσας ἐγκώμιον, ἐν ᾧ λέγει,

Τῶν ἐν Θερμοπύλαις θανόντων
 εὐκλεῆς μὲν ἅ τ' ἔτυχεν,
 καλὸς δ' ὁ πότιμος,
 βωμὸς δ' ὁ τάφος,
 πρὸ γόνων δὲ μνήσεις,
 ὁ δ' οἶτος ἔπαινος.

Ἐπιτάφιον δὲ τοιοῦτον
οὔτ' εὐρώς, οὔθ' ὁ πανδαμάτωρ
ἀμνηρώσει χρόνος, ἀνδρῶν ἀγαθῶν.

Ὁ δὲ σηκὸς οἰκειῶν
εὐδοξίαν Ἑλλάδος εἶλατο.

Μαρτυρεῖ δὲ Λεωνίδαας,
ὁ Σπάρτας βασιλεὺς,
ἀρετᾶς μέγαν λελοιπῶς
κόσμον, ἀέναόν τε κλέος.

(C. 12.) Ita transitu potitus Xerxes, etiam mari decertare ag-
greditur. Delata classis, praefecto Megabate, ad extremam Ma-
gnesiae oram, procellis iactatur; superstites naves postquam Aphie-
tas appulissent, earum duces circumveli Euboeam, hostesque
includere iubentur. Sed classis Graecorum ad Artimisium, duce
Eurybiade, auspiciis Themistoclis, Persas adoritur. Gravem pu-
gnam, dubia victoria, nox intercepit.

12. Ἡμεῖς δὲ ἀρχοῦντως περὶ τῆς τούτων τῶν
ἀνδρῶν ἀρετῆς εἰρηκότες, ἐπιάνιμεν ἐπὶ τὰ συνεχῆ
τοῖς εἰρημένοις. Ξέρξης γὰρ τῶν παρόδων τὸν
εἰρημένον τρόπον κρατήσας, καί, κατὰ τὴν παροι-
μίαν, τὴν Καδμείαν νίκην νενικηκώς, ὀλίγους μὲν
τῶν πολεμίων ἀνεῖλε, πολλαπλασίους δὲ τῶν ἰδίων
ἀπώλεσεν. Ἐπεὶ δὲ πεζῇ τῶν παρόδων ἐκυρίευσε,
τῶν κατὰ τὴν θάλασσαν ἀγῶνων ἔκρινε λαμβάνειν
πεῖραν. Εὐθύς οἶν τὸν ἀφηγούμενον τοῦ στόλου
Μεγαβάτην προσκαλεσάμενος, διεκελεύσατο πλεῖν
ἐπὶ τὸ τῶν Ἑλλήνων ναυτικόν, καὶ πειροᾶσθαι παντὶ
τῷ στόλῳ ναυμαχεῖν πρὸς τοὺς Ἕλληνας. Ὁ δὲ
ταῖς τοῦ βασιλέως παραγγελίαις ἀκολουθῶν, ἐκ
Πύδνης τῆς Μακεδονικῆς ἀνήχθη παντὶ τῷ στόλῳ,
καὶ κατέπλευσε τῆς Μαγνησίας πρὸς ἄκρον τὴν

ὀνομαζομένην Σηπιάδα. Ἐνταῦθα δὲ μεγάλου πνεύματος ἐπιγενομένου, ἀπέβαλε ναῦς μακρὰς, τριήρεις μὲν ὑπὲρ τὰς τριακοσίας, ἵππαγωγούς δὲ καὶ τῶν ἄλλων παμπληθεῖς. Ἀθήσαντος δὲ τοῦ πνεύματος ἀναχθείς, κατέπλευσεν εἰς Ἀφείας τῆς Μαγνησίας. Ἐκεῖθεν δὲ τριακοσίας τριήρεις ἐξέπεμψε, προστάξας τοῖς ἡγεμόσι περιπλεῦσαι, καὶ τὴν Εὐβοίαν δεξιὴν λαβόντας, κυκλώσασθαι τοὺς πολεμίους. Οἱ δ' Ἕλληνες ὤρμουν μὲν ἐπ' Ἀργεμισίῳ τῆς Εὐβοίας, εἶχον δὲ τὰς πύσας τριήρεις διακοσίας καὶ ὀγδοήκοντα· καὶ τούτων ἦσαν αὐτῶν μὲν Ἀθηναίων ἑκατὸν καὶ τετρακόντα, αἱ δὲ λοιπαὶ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων. Τούτων δὲ ναύαρχος μὲν ἦν Εὐρυβιάδης ὁ Σταρτιάτης· διώκει δὲ τὴν περὶ τὸν στόλον Θεμιστοκλῆς ὁ Ἀθηναῖος. Οὗτος γὰρ διὰ συνέσειν καὶ στρατηγίαν μεγάλης ἀποδοχῆς ἐτύγχανεν, οὐ μόνον ἐν τοῖς κατὰ τὸ ναυτικὸν Ἕλλησιν, ἀλλὰ καὶ παρ' αὐτῷ τῷ Εὐρυβιάδῃ, καὶ πάντες τούτῳ προσέχοντες προθύμως ὑπήκουον. Προτεθείσης δὲ βουλῆς ἐν τοῖς τῶν νεῶν ἡγεμόσι περὶ τῆς ναυμαχίας, οἱ μὲν ἄλλοι πάντες τὴν ἰσχυρίαν ἔκριναν ἔχειν, καὶ τὸν ἐπίπλουν τῶν πολεμίων ἀναδέχεσθαι· μόνος δὲ Θεμιστοκλῆς τὴν ἐναντίαν ἀτεχνότατο γνώμην, διδάσκων ὅτι ἀεὶ τῷ στόλῳ συμφέρει συντεταγμένῳ πλεῖν ἐπὶ τοὺς πολεμίους· οὕτω γὰρ αὐτοὺς πλεονεκτήσειν ἀθρόαις ταῖς ναυσὶν ἐπιπλέοντας τοῖς διὰ τὴν τυραχὴν διεσπασμένην ἔχουσι τὴν τάξιν, ὡς ἂν ἐκ πολλῶν καὶ διεσπασμένων λιμένων ἐκπλεύουσι. Τέλος δὲ κατὰ τὴν Θεμιστο

κλέους κρίσιν οἱ Ἕλληνες παντὶ τῷ στόλῳ τοῖς πολεμίοις ἐπέπλευσαν. Τῶν δὲ βαρβάρων ἐκ πολλῶν λιμένων ἀναγομένων, τὸ μὲν πρῶτον οἱ περὶ τὸν Θεμιστοκλέα διεσπαρμένοις τοῖς Πέρσιαις συμπλεκόμενοι, πολλὰς μὲν ναῦς κατέδυσαν, οὐκ ὀλίγας δὲ φυγεῖν ἀναγκάσαντες, μέχρι τῆς γῆς κατεδίωξαν· μετὰ δὲ ταῦτα παντὸς τοῦ στόλου συναχθέντος, καὶ γενομένης ναυμαχίας ἰσχυραῖς, μέρει μὲν τῶν νεῶν ἑκάτεροι ἐπροτέρησαν, οὐδέτεροι δὲ ὀλοσχερεῖ νίκη πλεονεκτήσαντες, νυκτὸς ἐπιλαβούσης διελύθησαν.

(C. 13.) Mox oborta tempestas classi barbarorum magnam intulit stragem, e qua collecti, cum omnium navium instructa acie in Graecos contendunt. Anceps proelium et nocte diremptum. Excellentia Atheniensium ac Sidoniorum virtus. Sed accepto de clade ad Themopylas nuntio perturbati Graeci, in Salamina sese recipiunt. Persae Euboeam appellant, et Histiacam totamque regionem armis subactam, depopulantur.

13. Μετὰ δὲ τὴν ναυμαχίαν χειμῶν ἐπιγενομένος μέγας πολλὰς ἐκτὸς τοῦ λιμένος ὀρμούσας τῶν νεῶν διέφθειρεν· ὥστε δοκεῖν τὸ θεῖον ἀντιλαμβάνεσθαι τῶν Ἑλλήνων, ἵνα τοῦ πλήθους τῶν βαρβαρικῶν νεῶν ταπεινωθέντος, ἀντίπαλος ἢ τῶν Ἑλλήνων δύναμις γένηται, καὶ πρὸς τὰς ναυμαχίας ἀξιοχρεως. Διόπερ οἱ μὲν Ἕλληνες αἰεὶ μᾶλλον ἐθάρόδουν, οἱ δὲ βάρβαροι αἰεὶ πρὸς τοὺς κινδύνους ἐγίνοντο δειλότεροι. Οὐ μὴν ἀλλ' ἀναλαβόντες αὐτοὺς ἐκ τῆς ναυμαχίας, ἀπάσαις ταῖς ναυσὶν ἀνήχθησαν ἐπὶ τοὺς πολεμίους. Οἱ δ' Ἕλληνες, προσγενομένων αὐτοῖς τριησῶν πενήκοντα Ἀττικῶν, ἀντιπαρετάχθησαν τοῖς βαρβάροις. Ἦν δ' αὐτῶν ἢ ναυμαχία παραπλήσιος ταῖς περὶ τὰς Θερμοπύλας μάχαις. Οἱ μὲν

γὰρ Πέρσαι διεγνώκεισαν βιάσασθαι τοὺς Ἕλληνας, καὶ τὸν Εὐρώπον διεκπλεῦσαι· οἱ δ' Ἕλληνες ἐμφοράξαντες τὰ στενὰ τῶν ἐντὸς τῆς Εὐβοίας συμμαχοῦντων. . . Γενομένης δὲ ναυμαχίας ἰσχυρᾶς, πολλαὶ νῆες παρ' ἀμφοτέρων διεφθάρησαν, καὶ νυκτὸς ἐπιγενομένης ἠναγκάσθησαν ἀνακίμπειν ἐπὶ τοὺς οἰκείους λιμένας. Ἀριστεῦσαι δὲ ἐν ἀμφοτέροις ταῖς ναυμαχίαις φασί, παρὰ μὲν τοῖς Ἕλλησιν Ἀθηναίους, παρὰ δὲ τοῖς βαρβάροις Σιδωνίους. Μετὰ δὲ ταῦτα οἱ Ἕλληνες ἀκούσαντες τὰ περὶ Θερμοπύλου γεόμενα, πυθόμενοι δὲ καὶ τοὺς Πέρσας περὶ προίγειν ἐπὶ τὰς Ἀθήνας, ἠθύμησαν. Διόπερ ἀποτλεύσαντες εἰς Σαλαμίνα, διέτριβον ἐνταῦθα. Οἱ δ' Ἀθηναῖοι θεωροῦντες πανδημεὶ κινδυνεύοντας τοὺς ἐν ταῖς Ἀθήναις, τέκνα μὲν καὶ γυναῖκας, τῶν τε ἄλλων χρησίμων ὅσα δυνατὸν ἦν, εἰς τὰς ναῦς ἐνθέρντες, διεκόμισαν εἰς Σαλαμίνα. Ὁ δὲ τῶν Περσῶν ναύαρχος πυθόμενος τὸν τῶν πολεμίων ἀπόπλουν, κατήρην εἰς τὴν Εὐβοίαν μετὰ παντὸς τοῦ στόλου, καὶ τὴν τῶν Ἰστιαιέων πόλιν βίᾳ χειρωσάμενος καὶ διαρπίσας, τὴν χώραν αὐτῶν ἐδήλωσεν.

(C 14.) Int. rea Xerx s, terrestri itinere a Thermopylis in Atticam progrediens, Phocidem diripit, Dorienibus utpote sociis parccit, Delphicumque templum iubet exspoliari. Quo mi abilitur defenso, in cuius rei memoriam Delphi tropaeum posuerunt.) The-spiensium agros vastat, Plataeas a civibus desertas incendit, in totamque Atticam ferro et flammis grassatur. Classis Persarum, maritimis locis Atticae eversis, Euboea solvit.

14. Ἄμα δὲ τούτοις πραγματοποιέοις Ξέρξης ἀπὸ τῶν Θερμοπυλῶν ἀναξιδύσας, προῆγε διὰ τῆς Φωκείων χώρας, πορθῶν μὲν τὰς πόλεις, καταφθειρῶν δὲ τὰς

ἐπὶ τῆς χώρας κτήσεις. Οἱ δὲ Φωκεῖς μετὰ τῶν Ἑλλήνων ἤρημένοι, καὶ θεωροῦντες αὐτοὺς οὐκ ἀξιόμαχους ὄντας, τὰς μὲν πόλεις ἀπάσας ἐξέλιπον πανδημί, πρὸς δὲ τὰς δυσχωρίας τὰς ἐν τῷ Παρνασσῷ κατέφυγον. Μετὰ δὲ ταῦτα ὁ βασιλεὺς τὴν μὲν τῶν Λωριέων χώραν διεξίων, οὐδὲν ἠδίκηι· (συνεμάχουν γὰρ Πέρσαις·) αὐτὸς δὲ μέρος μὲν δυνάμεως ἀπέλιπε, καὶ προσέταξεν εἰς Δελφοὺς ἵεσθαι, καὶ τὸ μὲν τέμενος τοῦ Ἀπόλλωνος ἐμπροῆσαι, τὰ δὲ ἀναθήματα συλῆσαι· αὐτὸς δὲ μετὰ τῶν ἄλλων βαρβάρων προελθὼν εἰς τὴν Βοιωτίαν, κατεστρατοπέδευσεν. Οἱ δ' ἐπὶ τὴν σύλησιν τοῦ μαντείου πεμφθέντες, προῆλθον μὲν μέχρι τοῦ ναοῦ τῆς Προναίας Ἀθηνῶν· ἐνταῦθα δὲ παραδόξων ὄμβρων καὶ μεγάλων καὶ κεραυνῶν πολλῶν ἐκ τοῦ περιέχοντος πεσόντων, πρὸς δὲ τοῦτοις τῶν χειμῶνων πέτραις μεγάλας ἀπορρήξαντων εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν βαρβάρων, συνέβη διαφθαρῆναι συχνοὺς τῶν Περσῶν, πάντας δὲ καταπλαγέντας τὴν τῶν θεῶν ἐνέργειαν, φυγεῖν ἐκ τῶν τόπων. Τὸ μὲν οὖν ἐν Δελφοῖς μαντεῖον δαιμονία τινὲ προνοία τὴν σύλησιν διέφυγεν· οἱ δὲ Δελφοὶ τῆς τῶν θεῶν ἐπιφανείας ἀθάνατον ὑπόμνημα καταλιπεῖν τοῖς μεταγενεστέροις βουλόμενοι, τῆσπιον ἕστησαν παρὰ τὸ τῆς Προναίας Ἀθηνῶν ἱερόν, ἐν ᾧ τόδε τὸ ἔλεγέον ἐνέγραψαν,

Μνημῆμά τ' ἀλεξάνδρου πολέμου καὶ μάρτυρα νίκης
 Δελφοὶ με στήσαν, Ζηνὶ χαριζόμενοι
 Σύνφοιβῶν πτολίπορθον ἀπώσάμενοι στίχα Μήδων,
 Καὶ χαλκοστέφανον ὀυσάμενοι τέμενος.

Ξέρξης δὲ διὰ τῆς Βοιωτίας διεξιὼν, τὴν μὲν τῶν Θεσπιῶν χώραν κατέφθειρε, τὰς δὲ Πλαταιὰς ἐρήμους οὐσας ἐνέπρησεν· οἱ γὰρ ἐν ταῖς πόλεσι ταύταις κατοικοῦντες ἐπεφεύγισαν εἰς Πελοπόννησον πανδημεί. Μετὰ δὲ ταῦτα εἰς τὴν Ἀττικὴν ἐμβαλόντες, τὴν μὲν χώραν ἐδήλωσαν, τὰς δὲ Ἀθήνας κατέσκαψαν, καὶ τοὺς τῶν θεῶν ναοὺς ἐνέπρησεν. Τοῦ δὲ βασιλέως περὶ ταῦτα διατρίβοντος, κατέπλευσεν ὁ στόλος ἐκ τῆς Εὐβοίας εἰς τὴν Ἀττικὴν, πεπορθηκὼς τὴν τε Εὐβοίαν καὶ τὴν παραλίον τῆς Ἀττικῆς.

(C. 15.) Coreyraeorum callida cunctatio. Trepidantium Graecorum diversa consilia de ineunda pugna navali: spreto Peloponnesiorum, sibi prudentium, sententia, vicit tandem sapientia Themistoclis, aptissimum pugnae locum apud Salamina censentis.

15. Κατὰ δὲ τοῦτον τὸν καιρὸν Κερκυραῖοι μὲν πληρώσαντες ἐξήκοιτα τριήρεις, διέτριβον περὶ τὴν Πελοπόννησον· ὡς μὲν αὐτοὶ φασιν, οὐδὲν δυνάμενοι κάμψαι τὸ περὶ Μαλέαν ἀκρωτήριον, ὡς δὲ τινες τῶν συγγραφέων ἱστοροῦσι, καρδοκοῦντες τὰς τοῦ πολέμου ὑοπὰς, ὅπως Περσῶν μὲν κρατησάντων, ἐκείνοις δώσειν ὕδωρ καὶ γῆν, τῶν δ' Ἑλλήνων νικῶντων, δόξωσιν αὐτοῖς βεβροθηκέναι. Οἱ δὲ περὶ τὴν Σαλαμίνα διατρίβοντες Ἀθηναῖοι, θεωροῦντες τὴν Ἀττικὴν πυρπολουμένην, καὶ τὸ τέμενος τῆς Ἀθηναῖς ἀκούοντες κατεσκάφθαι, δεινῶς ἠθύμουν. Ὅμοίως δὲ καὶ τοὺς ἄλλους Ἕλληνας πολὺς κατέχε φόβος, πανταχόθεν συνελθασμένους εἰς αὐτὴν τὴν Πελοπόννησον. Ἐδοξεν οὖν αὐτοῖς πάντας τοὺς ἐφ' ἡγεμονίας τεταγμένους συνεδρεῦσαι, καὶ βουλευσασθαι κατὰ ποίους τόπους συμφέροι πεποιῆσθαι τὴν ναυ-

μαχίαν. Πολλῶν δὲ καὶ ποικίλων ῥηθέντων, οἱ μὲν Πελοποννήσιοι τῆς ἰδίας μόνον ἀσφαλείας φροντίζοντες, ἔφασαν δεῖν περὶ τὸν Ἴσθμὸν συστήσασθαι τὸν ἀγῶνα· τειχιωμένου γὰρ αὐτοῦ καλῶς, εἴαν τι περὶ τὴν ναυμαχίαν γένηται πταῖσμα, δυνήσεσθαι τοὺς ἠτυχηκότας εἰς ἐτοιμοτάτην ἀσφάλειαν καταφυγεῖν τὴν Πελοπόννησον· εἴαν δὲ συγκλείσωσιν ἑαυτοὺς εἰς μικρὰν νῆσον τὴν Σαλαμῖνα, δυσβοηθήτοις κακοῖς περιπεσεῖσθαι. Θεμιστοκλῆς δὲ συνεβούλευσε περὶ τὴν Σαλαμῖνα ποιεῖσθαι τὸν ἀγῶνα τῶν νεῶν· πολλὰ γὰρ πλεονεκτήσιν ἐν ταῖς στεροχωρίαις τοὺς ὀλίγοις σκάφεσι διαγωνιζομένους πρὸς πολλαπλασίας ναῦς. Καθόλου δὲ τὸν περὶ τὸν Ἴσθμὸν τόπον ἀπεφαινέτο παντελῶς ἀθροῦν ἔσεσθαι πρὸς τὴν ναυμαχίαν· ἔσεσθαι γὰρ πελάγιον τὸν ἀγῶνα, καὶ τοὺς Πέρσας διὰ τὴν εὐρυχωρίαν ῥαδίως καταπονήσεσθαι τὰς ὀλίγας ναῦς ταῖς πολλαπλασίαις. Ὁμοίως δὲ καὶ ἄλλα πολλὰ διαλεχθεὶς οἰκεῖα τῆς περιστάσεως, ἅπαντας ἔπεισεν αὐτῷ συμφήφους γενέσθαι τοῦτον τὸν τρόπον.

(C. 16.) Ad pugnam accitos subitus pavor occupat omnes, ac Peloponnesum convertit, quam cito muro praecingunt.

16. Τέλος δὲ κοινοῦ δόγματος γενομένου περὶ Σαλαμῖνα ναυμαχεῖν, οἱ μὲν Ἕλληρες παρασκευάζοντο τὰ πρὸς τοὺς Πέρσας καὶ πρὸς τὸν κίνδυνον· ὁ δ' οὖν Εὐρυβιάδης, παραλαβὼν τὸν Θεμιστοκλέα, παρακαλεῖν ἐπεχείρει τὰ πλήθη, καὶ προτρέπεσθαι πρὸς τὸν ἐπιφερόμενον κίνδυνον. Οὐ μὴν τὸ πλήθος ὑπήκουεν, ἀλλὰ πάντων καταπεπληγμένων το

μέγεθος τῶν Περσικῶν δυνάμεων, οὐδείς προσέειπε τοῖς ἡγεμόσιν, ἀλλ' ἕκαστος ἐκ τῆς Σαλαμῖνος ἐκπλεῖν ἔσπευδεν εἰς τὴν Πελοπόννησον. Οὐδέν δ' ἤτιον καὶ τὸ πεζικόν στρατόπεδον τῶν Ἑλλήνων ἐδεδίει τὰς τῶν πολεμίων δυνάμεις· ἢ τε τῶν περὶ Θερμοπύλας ἀπώλεια τῶν ἀξιολογωτάτων ἀνδρῶν παρείχετο κατάπληξιν, καὶ τὰ περὶ τὴν Ἀττικὴν συμπτώματα πρὸ ὀφθαλμῶν ὄντα πολλὴν ἀθυμίαν ἐνεποίει τοῖς Ἑλλησιν. Οἱ δὲ συνέδροι τῶν Ἑλλήνων, ὁρῶντες τὴν τῶν ὅχλων ταραχὴν καὶ τὴν ὄλην ἐκπληξιν, ἐψηφίσαντο διατειχίζειν τὸν Ἴσθμόν. Καὶ ταχὺ τῶν ἔργων συντελεσθέντων, διὰ τὴν προθυμίαν καὶ τὸ πλῆθος τῶν ἐργαζομένων, οἱ μὲν Πελοποννήσιοι ὠχύρουν τὸ τεῖχος, διατεῖνον ἐπὶ σταδίους τετρακόσια, ἀπὸ Λεχίου μέχρι Κεγχρεῶν· οἱ δ' ἐν τῇ Σαλαμῖνι διατρίβοντες μετὰ παντός τοῦ στόλου, κατεπλάγησαν ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε μηκέτι πειθαρχεῖν τοῖς ἡγεμόσιν.

C. 17.) Themistocles Xerxem falso nuntio decipit, et ad pugnam navalem exoptato loco committendam impellit. Erigitur Graecorum animus et instante necessitate, et clam accepto de consilio regis Ionumque futura inter pugnandum defectione nuntio.

17. Ὁ δὲ Θεμιστοκλῆς ὁρῶν τὸν μὲν ναύαρχον Εὐρυβιάδην μὴ δυνάμενον περιγερέσθαι τῆς τοῦ πλήθους ὀριμῆς, τὰς δὲ περὶ Σαλαμῖνα δυσχωρίας δύνασθαι πολλὰ συμβαλέσθαι πρὸς τὴν νίκην, ἐμηχανήσατό τι τοιοῦτον· ἔπεισέ τινα πρὸς τὸν Ξέρξην αὐτομολῆσαι, καὶ διαβεβαιώσασθαι, διότι μέλλουσιν αἱ κατὰ Σαλαμῖνα νῆες ἀποδιδράσκειν ἐκ τῶν τόπων, καὶ πρὸς τὸν Ἴσθμόν ἀθροίζεσθαι. Διόπερ

ὁ βασιλεὺς διὰ τὴν πιθανότητα τῶν προσαγγελθέντων πιστεύσας, ἔσπευδε κωλύσαι τὰς ναυτικὰς δυνάμεις τῶν Ἑλλήνων τοῖς πεζοῖς στρατοπέδοις πλησιάζειν. Εὐθύς οὖν τὸ τῶν Αἰγυπτίων ναυτικὸν ἐξέπεμψε, προστάξας ἐμφράττειν τὸν μεταξὺ πόρον τῆς τε Σαλαμῖνος καὶ τῆς Μεγαρίδος χώρας· τὸ δὲ ἄλλο πλῆθος τῶν νεῶν ἐξέπεμψεν ἐπὶ τὴν Σαλαμῖνα, προστάξας ἐξάπτεσθαι τῶν πολεμίων, καὶ ναυμαχίᾳ κρίνειν τὸν ἀγῶνα. Ἦσαν δὲ αἱ τριήρεις διατεταγμέναι κατὰ ἔθνος ἐξῆς, ἵνα διὰ ὁμοφωνίαν καὶ γνῶσιν προθύμως ἀλλήλοις βοηθῶσιν. Οὕτω δὲ ταχθέντος τοῦ ναυτικοῦ στόλου, τὸ μὲν δεξιὸν κέρας ἐπέϊχον Φοίνικες, τὸ δ' εὐώνυμον οἱ μετὰ τῶν Περσῶν ὄντες Ἕλληνες. Οἱ δὲ τῶν Ἰώνων ἡγεμόνες ἀπέστειλαν ἄνδρα Σάμιον πρὸς τοὺς Ἕλληνας, τὸν διασαφήσοντα περὶ τῶν δεδογμένων τῷ βασιλεῖ, καὶ περὶ τῆς ὕλης ἐκτάξεως, καὶ διότι κατὰ τὴν μάχην ἀποστήσονται τῶν βαρβάρων. Τοῦ δὲ Σαμίου λάθρα διανηξαμένου, καὶ περὶ τούτου διασαφήσαντος τοῖς περὶ τὸν Εὐρυβιάδην, ὁ μὲν Θεμιστοκλῆς, κατὰ τοῦν αὐτῶ προκεχωρηκότις τοῦ στρατηγήματος, περιχαρὴς ἦν, καὶ τὰ πλῆθη παρεκάλεσεν εἰς τὸν κίνδυνον· οἱ δ' Ἕλληνες ἐπὶ τῇ τῶν Ἰώνων ἐπαγγελίᾳ θαρσύνθησαν, καὶ τῆς περιστάσεως βιαζομένης αὐτοὺς παρὰ τὴν ἰδίαν προαίρεσιν ναυμαχεῖν, ἀπὸ τῆς Σαλαμῖνος προθύμως συγκατέβαινον εἰς τὴν ναυμαχίαν.

(C. 18.) Disposita igitur acie, proelium ad Salamina committitur, quod Xerxes ex adverso prospectat. Persarum navēs, ingressae angustias, dispelluntur, caesoque navarcho fugantur.

18. Τέλος δὲ τῶν περὶ τὸν Εὐρυβιάδην καὶ Θε-

μιστοκλέα διαταξάντων τὰς δυνάμεις, τὸ μὲν εὐώ-
 νυμον μέρος ἐπέϊχον Ἀθηναῖοι καὶ Λακεδαιμόνιοι,
 πρὸς τὸ τῶν Φοινίκων ναυτικὸν ἀντιταχθῆσόμενοι·
 (μεγάλην γὰρ οἱ Φοίνικες ὑπεροχὴν εἶχον, διὰ τε τὸ
 πλῆθος καὶ διὰ τὴν ἐκ προγόνων ἐν τοῖς ναυτικοῖς
 ἔργοις ἐμπειρίαν·) Αἰγινῆται δὲ καὶ Μεγαρεῖς τὸ
 δεξιὸν κέρως ἀνεπλήρουν· (οὔτοι γὰρ ἐδόκουν εἶναι
 ναυτικώτατοι μετὰ τοὺς Ἀθηναίους, καὶ μάλιστα
 φιλοτιμηθῆσασθαι, διὰ τὸ μόνους τῶν Ἑλλήνων μη-
 δεμίαν ἔχειν καταφυγὴν, εἴ τι συμβαίῃ πταῖσμα κατὰ
 τὴν ναυμαχίαν·) τὴν δὲ μέσην τάξιν ἐπέϊχε τὸ λοι-
 πὸν τῶν Ἑλλήνων πλῆθος. Οὔτοι μὲν οὖν τοῦτον
 τὸν τρόπον συνταχθέντες ἐξέπλευσαν, καὶ τὸν πόρον
 μεταξὺ Σαλαμῖνος καὶ Ἡρακλείου κατεῖχον. Ὁ δὲ
 βασιλεὺς τῷ μὲν ναύαρχῳ προσέταξεν ἐπιπλεῖν τοῖς
 πολεμίοις, αὐτὸς δ' εἰς τὸν ἐναντίον τόπον τῆς Σα-
 λαμῖνος παρήλθεν, ἐξ οὗ θεωρεῖν ἦν τὴν ναυμαχίαν
 γινομένην. Οἱ δὲ Πέρσαι τὸ μὲν πρῶτον πλείοντες
 διετήρουν τὴν τάξιν, ἔχοντες πολλὴν εὐρυχωρίαν·
 ὡς δ' εἰς τὸ στενὸν ἦλθον, ἠναγκάζοντο τῶν νεῶν
 τινὰς ἀπὸ τῆς τάξεως ἀποσπᾶν, καὶ πολὺν ἐποίουν
 θόρυβον. Ὁ δὲ ναύαρχος, προηγούμενος τῆς τάξεως
 καὶ πρῶτος συνάψας μάχην, διεφθάρη, λαμπρῶς
 ἀγωνισάμενος· τῆς δὲ νεῆς βυθισθείσης, ταραχὴ κα-
 τέσχε τὸ ναυτικὸν τῶν βαρβάρων. Πολλοὶ μὲν γὰρ
 ἦσαν οἱ προστάτιοντες, οὐ ταῦτά δ' ἕκαστος παρήγ-
 γελλε· διὸ καὶ τοῦ πλεῖν εἰς τοῦμπροσθεν ἐπέσχον,
 ἀνακωχεύοντες δ' ἀνεχώρουν εἰς τὴν εὐρυχωρίαν. Οἱ
 δὲ Ἀθηναῖοι θεωροῦντες τὴν ταραχὴν τῶν βαρβάρων

ρων, ἐπέπλεον τοῖς πολεμίοις, καὶ τὰς μὲν τοῖς ἐμβόλοις ἔτυπτον, ὧν δὲ τοὺς ταρσοὺς παρέσυρον. Τῆς δ' εἰρεσίας οὐχ ὑπηρετούσης, πολλαὶ τῶν Περσῶν τριήρεις πλάγιαι γινόμεναι, ταῖς ἐμβολαῖς πυκνῶς κατετιτρώσκοντο. Διὸ καὶ πρῦμναν μὲν ἀνακροῦσθαι κατέπαυσαν, εἰς τοῦπίσω δὲ πλέουσai προτροπάδην ἔφευγον.

(C. 19.) Graecis insignem victoriam adeptis, Xerxes Phoenices, fugae principes, interficit, caeterosque, ut noctu in Asiam solvant, minis adigit. Mox Themistoclis suategemate in metum conversus, ne Graeci, mari potiti, abrupto ponte reditum intercludant, inopinato in regnum reverlitur, relicto in Graecia Mardonio.

19. Τῶν δὲ Φοινισῶν καὶ Κυπρίων νεῶν ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων χειρουμένων, αἱ τῶν Κιλικίων καὶ Παμφύλων, ἔτι δὲ καὶ Λυκίων νῆες ἐχόμεναι τούτων οὔσαι, τὸ μὲν πρῶτον εὐρῶστως ἀντεῖχοντο· ὡς δ' εἶδον τὰς κρατίστας ναῦς πρὸς φυγὴν ὠρμημένας, καὶ αὐταὶ τὸν κίνδυνον ἐξέλιπον. Ἐπὶ δὲ θατέρου κέρατος γενομένης καρτερᾶς ναυμαχίας, μέχρι μὲν τιτος ἰσόρροπος ἦν ὁ κίνδυνος· ὡς δὲ οἱ Ἀθηναῖοι πρὸς τὴν γῆν καταδιώξαντες τοὺς Φοίνικας καὶ Κυπρίους, ἐπέστρεψαν, ἐκβιασθέντες ὑπὸ τούτων, ἐτράπησαν οἱ βάρβαροι, καὶ πολλὰς ναῦς ἀπέβαλον. Οἱ μὲν οὖν Ἕλληνες τοῦτον τὸν τρόπον προτερήσαντες, ἐπιφανεστάτῃ ναυμαχίᾳ τοὺς βαρβάρους ἐνίκησαν. Κατὰ δὲ τὸν κίνδυνον διεφθάρησαν ναῦς τῶν μὲν Ἑλλήνων τειταράκοντα, τῶν δὲ Περσῶν ὑπὲρ τὰς διακοσίας, χωρὶς τῶν σὺν αὐτοῖς ἀνδράσι ληφθεισῶν. Οὗ δὲ βασιλεὺς παρ' ἐλπίδας ἠττημένος, τῶν μὲν Φοινικῶν τῶν ἀρξάντων τῆς φυγῆς τοὺς αἰτιωτάτους

ἀπέκτεινε· τοῖς δὲ ἄλλοις ἠτείλησεν ἐπιθήσειν τῆς
 προσήκουσαν τιμωρίαν. Οἱ δὲ Φοίνικες φοβηθέντες
 τὰς ἀπειλὰς, τὸ μὲν πρῶτον εἰς τὴν Ἀπτικὴν κατέ-
 πλευσαν, τῆς δὲ νυκτὸς ἐπιγενομένης ἀπῆραν εἰς τὴν
 Ἀσίαν. Θεμιστοκλῆς δὲ, δόξας αἴτιος γενέσθαι τῆς
 νίκης, ἔτερον οὐκ ἔλαττον τοῦτου στρατήγημα ἐπε-
 νόησε. Φοβουμένων γὰρ τῶν Ἑλλήνων περὶ διαγω-
 νίζεσθαι πρὸς τοσαύτας μυριάδας, ἐταπείνωσε πολὺ
 τὰς δυνάμεις τῶν περὶ τὸν ποταμὸν τοιοῦδέ τι
 τρόπῳ. Τὸν παιδαγωγὸν τῶν ἰδίων νιῶν ἀπέστειλε
 πρὸς τὸν Ξέρξην, δηλώσασα διότι μέλλουσιν οἱ Ἑλ-
 λῆνες πλεύσαντες ἐπὶ τὸ ζεύγμα λυεῖν τὴν γέφυραν.
 Λιόπερ ὁ βασιλεὺς, πιστεύσας τοῖς λόγοις διὰ τὴν
 πιθανότητα, περίφοβος ἐγένετο, μὴ τῆς εἰς τὴν
 Ἀσίαν ἐπανόδου στερηθῆ, τῶν Ἑλλήνων θαλαττο-
 κρατούντων· ἔγνω δὲ τὴν ταχίστην διαβαίνειν ἐκ
 τῆς Εὐρώπης εἰς τὴν Ἀσίαν, καταλιπὼν Μαροδύκιον
 ἐπὶ τῆς Ἑλλάδος μετὰ τῶν ἀρίστων ἰππέων τε καὶ
 πεζῶν, ὧν ὁ σύμπας ἀριθμὸς ὑπῆρχεν οὐκ ἐλάττων
 τῶν τετραράκοντα μυριάδων. Θεμιστοκλῆς μὲν οὖν
 δυοὶ στρατηγήμασι χρησάμενος, μεγάλων προτερη-
 μιάτων αἴτιος ἐγένετο τοῖς Ἑλλήσι. Καὶ τὰ μὲν κατὰ
 τὴν Ἑλλάδα πραχθέντα ἐν τοῦτοις ἦν.

(C. 20.) Per id tempus Carthaginienses, foedere iuncti cum Persis, bellum, ut pacto convenerat, Graecis in Sicilia inferunt, duce Amilcare. Magnae eorum copiae, et terrestres, et navales, in Siciliam transvectae. Superata in Libyco mari tempestate, Amilcar Himeram obsidet: urbis incolis fasis, Thero, rex Agrigentiorum, ad tutandam Himeram missus, Gelonem advocat, principem Syracusarum, (C. 21.) virum prudentissimum, reique militaris peritissimum, qui confestim vindex Graecorum exstitit. Nam magna vi barbarorum capta, quum hi Selinantioum copias exspectarent, et telegemate usus, C. 22. et hancam classem comburit, et

Am learem obruncat, et terrestri proelio barbaros, duplici infortu-
 tunio perterritos ad internecionem caedit. Vnde Gelonis virtus ubi-
 que concelebrata est.

20. Ἡμεῖς δὲ ἀρκοῦντως διεληλυθότες περὶ τῶν
 κατὰ τὴν Εὐρώπην προαχθέντων, μεταβιβάσομεν τὴν
 διήγησιν ἐπὶ τὰς ἑτερογενεῖς πράξεις. Καρχηδόριοι
 γὰρ συντιθέμενοι πρὸς Πέρσας τοῖς αὐτοῖς καιροῖς
 καταπολεμῆσαι τοὺς κατὰ τὴν Σικελίαν Ἕλληνας,
 μεγάλας πηρασκευὰς ἐποίησαντο τῶν πρὸς τὸν πό-
 λεμον χρησίμων. Ὡς δ' εὐτρεπῆ πάντα αὐτοῖς ὑπῆρ-
 ξε, στρατηγὸν εἶλοντο Ἀμίλκωνα, τὸν μάλιστα παρ'
 αὐτοῖς θαυμαζόμενον προκρίναντες. Οὗτος δὲ πα-
 ραλαβὼν πεζικὰς τε καὶ ναυτικὰς δυνάμεις μεγάλας,
 ἐξέπλευσεν ἐκ τῆς Καρχηδόνος, ἔχων πεζὴν μὲν δύ-
 ναμιν οὐκ ἐλάττω τῶν τριάκοντα μυριάδων, ναῦς δὲ
 μακρὰς πλείους τῶν διςχιλίων, καὶ χωρὶς δὲ πολλὰς
 ναῦς φορτίδας τὰς κομιζούσας τὴν ἀγοράν, ὑπὲρ τὰς
 τριςχιλίας. Οὗτος μὲν οὖν διανύσας τὸ Λιβυκὸν
 τελαγος, καὶ χειμασθεῖς, ἀπέβαλε τῶν σκαφῶν τὰ
 κομίζοντα τοὺς ἵππεῖς καὶ τὰ ἄρματα. Καταπλεύ-
 σας δὲ τῆς Σικελίας εἰς τὸν ἐν τῷ Πανόρμῳ λιμένα,
 διαπεπολεμημένοι τὸν πόλεμον ἔφησε· πεφοβῆσθαι
 γὰρ, μὴ ποτε ἢ θάλαττα τοὺς Σικελιώτας ἐξέληται
 τῶν κινδύνων. Ἐπὶ δὲ τρεῖς ἡμέρας ἀναλαβὼν τοὺς
 στρατιώτας, καὶ διορθωσάμενος τὴν ἐν τῷ χειμῶνι
 γενομένην ναυαγίαν, προῆγε μετὰ τῆς δυνάμεως ἐπὶ
 τὴν Ἰμέραν, συμπαραπλέοντος τοῦ ναυτικοῦ. Ὡς δ'
 ἤλθε πλησίον τῆς προειρημένης πόλεως, δύο παρεμ-
 βολὰς ἔθετο, τὴν μὲν τῷ πεζῷ στρατεύματι, τὴν δὲ
 τῇ ναυτικῇ δυνάμει· καὶ τὰς μὲν μακρὰς ναῦς ἀπάσας

ἐνεώλκησε, καὶ τάφρω βαθεία καὶ τείχει ξυλίνοῦ παριέλαβε· τὴν δὲ τῶν πεζῶν παρεμβολὴν ὠχύρωσεν, ἀντιπρόςωπον ποιήσας τῇ πόλει, καὶ παρεκτείνας ἀπὸ τοῦ ναυτικοῦ παρατειχίσματος μέχρι τῶν ὑπερκειμένων λόφων. Καθόλου δὲ πᾶν τὸ πρὸς δυσμᾶς μέρος κατυλαβόμενος, τὴν μὲν ἄγορὰν ἄπασαν ἐκ τῶν φορτίδων νεῶν ἐξείλετο, τὰ δὲ λοιπὰ ἅπαντα ταχέως ἐξαπέστειλε, προστάξας ἕκ τε τῆς Λιβύης καὶ Σαρδοῦς σῆτον καὶ τὴν ἄλλην ἄγορὰν κομίζειν. Αὐτὸς δὲ τοὺς ἀρίστους τῶν στρατιωτῶν ἀναλαβὼν, ἤκεν ἐπὶ τὴν πόλιν, καὶ τῶν Ἰμεραίων τοὺς ἐπεξιόντας τρεψάμενος, καὶ πολλοὺς ἀνελών, κατεπλήξατο τοὺς ἐν τῇ πόλει. Διὸ καὶ Θήρων ὁ Ἀκραγαντίνων δυνάστης, ἔχων δύναμιν ἰκανήν, καὶ παραφυλάττων τὴν Ἰμέραν, φοβηθεὶς εὐθύς ἀπέστειλεν εἰς τὰς Συρακούσας, ἄξιων τὸν Γέλωνα βοηθεῖν τὴν ταχίστην.

21. Ὁ δὲ Γέλων καὶ αὐτὸς ἠτοιμακῶς ἦν τὴν δύναμιν· πυθόμενος δὲ τὴν τῶν Ἰμεραίων ἀθυμίαν, ἀνέξευξεν ἐκ τῶν Συρακουσῶν κατὰ σπουδὴν, ἔχων πεζοὺς μὲν οὐκ ἐλάττους τῶν πεντακιςμυρίων, ἵππεῖς δὲ ὑπὲρ τοὺς πεντακιςχιλίους. Διανύσας δὲ ταχέως τὴν ὁδόν, καὶ πλησιάσας τῇ πόλει τῶν Ἰμεραίων, ἐποίησε θαρρῆεῖν τοὺς πρότερον καταπεπληγμένους τὰς τῶν Καρχηδονίων δυνάμεις. Αὐτὸς μὲν γὰρ στρατοπεδείαν οἰκείαν βαλόμενος τῶν περὶ τὴν πόλιν τόπων, ταύτην μὲν ὠχύρωσε, τάφρω βαθεία καὶ χαρακώματι περιλαβὼν· τοὺς δ' ἵππεῖς ἅπαντας ἐξαπέστειλεν ἐπὶ τοὺς κατὰ τὴν χώραν πλανωμένους

τῶν πολεμίων, καὶ περὶ τὰς ὠφελείας διατρίβοντας. Οὗτοι δὲ παραδόξως ἐπιφανέντες διεσπαρμένοις ἀτάκτως κατὰ τὴν χώραν, τοσοῦτους ἀνήγον αἰχμαλώτους, ὅσους ἕκαστος ἄγειν ἠδύνατο. Εἰσαχθέντων δὲ αἰχμαλώτων εἰς τὴν πόλιν πλειόνων ἢ μυρίων, ὁ μὲν Γέλων μεγάλης ἀποδοχῆς ἐτύγχανεν· οἱ δὲ κατὰ τὴν ἡμέραν κατεφρόνησαν τῶν πολεμίων. Ἀκόλουθα δὲ τούτοις πράττων ὁ μὲν Γέλων ἀπάσας τὰς πύλας, ἄς διὰ φόβον πρότερον ἀνωκοδόμησαν οἱ περὶ Θήρωνα, ταύτας τῶναντίον διὰ τὴν καταφρόνησιν ἐξωκοδόμησεν, καὶ ἄλλας προσκατεσκεύασε, δι' ὧν ἦν εὐχρηστός τε πρὸς τὰς κατεπειγούσας χρείας..... Καθόλου δὲ Γέλων στρατηγία καὶ συνέσει διαφέρων, εὐθύς ἐζήτει δι' οὗ τρόπου καταστρατηγήσας τοὺς βαρβάρους, ἀκινδύνως αὐτοῖν ἕρδην ἀνέλη τὴν δύναμιν. Συνεβάλετο δὲ αὐτῷ καὶ τὸ αὐτόματον πρὸς τὴν ἐπίνοιαν μεγάλα, τοιαύτης γενομένης περιστάσεως. Κρίναντος αὐτοῦ τὰς τῶν πολεμίων ναῦς ἐμπρῆσαι, καὶ τοῦ Ἀμίλκα διατρίβοντος μὲν κατὰ τὴν ταυτικὴν στρατοπεδείαν, παρασκευαζομένου δὲ θύειν τῷ Ποσειδῶνι μεγαλοπρεπῶς, ἦκον ἀπὸ τῆς χώρας ἱππεῖς ἄγοντες πρὸς τὸν Γέλωνα βιβλιαφόρον, ἐπιστολὰς κομίζοντα παρὰ Σελινουντίων, ἐν αἷς ἦν γεγραμμένον, ὅτι πρὸς ἦν ἔγραψεν ἡμέραν Ἀμίλκας ἀποστεῖλαι τοὺς ἱππεῖς, πρὸς αὐτὴν ἐκπέμψουσιν. Οὔσης δὲ τῆς ἡμέρας ταύτης καθ' ἣν ἔμελλε συντελεῖν τὴν θυσίαν Ἀμίλκας, κατὰ ταύτην Γέλων ἀπέστειλεν ἰδίους ἱππεῖς, οἷς ἦν προστεταγμένον περιελθεῖν τοὺς πλησίον τόπους, καὶ προσελαύειν ἅμ' ἡμέρᾳ πρὸς

τὴν ναυτικὴν στρατοπεδείαν, ὡς ὄντας Σελινουντίων συμμάχους· γενομένους δὲ ἐντὸς τοῦ ξυλίνου τείχους, τὸν μὲν Ἀμίλκην ἀποκτεῖναι, τὰς δὲ ναῦς ἐμπρῆσαι. Ἐξέπεμψε δὲ καὶ σκοποὺς εἰς τοὺς ὑπερκειμένους λόφους, οἷς προσέταξεν, ὅταν ἴδωσι τοὺς ἱππεῖς γενομένους ἐντὸς τοῦ τείχους, ἄραι τὸ σύσσημον. Αὐτὸς δ' ἅμ' ἡμέρᾳ τὴν δύναμιν διατεταχώς, ἀνέμενε τὴν ἀπὸ τῶν σκοπῶν ἐσομένην δῆλωσιν.

22. Τῶν δὲ ἱππέων ἅμα τῇ κατὰ τὸν ἥλιον ἀνατολῇ προσίπλευσάντων τῇ ναυτικῇ τῶν Καρχηδονίων στρατοπεδείᾳ, καὶ προσδεχθέντων ὑπὸ τῶν φυλάκων ὡς συμμάχων, οὗτοι μὲν εὐθύς προσδραμόντες τῷ Ἀμίλκᾳ περὶ τὴν θυσίαν γενομένῳ, τοῦτον μὲν ἀντίλον, τὰς δὲ ναῦς ἐνέπρησαν· ἔπειτα τῶν σκοπῶν ἀράντων τὸ σύσσημον, ὃ Γέλων πάσῃ τῇ δυνάμει συντεταγμένη προσῆγεν ἐπὶ τὴν παρεμβολὴν τῶν Καρχηδονίων. Οἱ δὲ ἐν τῇ στρατοπεδείᾳ τῶν Φοινίκων ἠγεμόνες, τὸ μὲν πρῶτον ἐξαγαγόντες τὴν δύναμιν, ἀπήντων τοῖς Σικελοῖς, καὶ συνάψαντες μάχην, εὐρώστως ἠγωνίζοντο· ὁμοῦ δὲ ταῖς σάλλιγξιν ἐν ἀμφοτέροις τοῖς στρατοπέδοις ἐσήμαινον τὸ πολεμικόν, καὶ κραυγὴ τῶν δυνάμεων ἐναλλάξ ἐγένετο, φιλοτιμουμένων ἀμφοτέρων τῷ μεγέθει τῆς βοῆς ὑπερᾶραι τοὺς ἀντιτεταγμένους. Πολλοῦ δὲ γενομένου φόβου, καὶ τῆς μάχης δεῦρο κἀκεῖσε ταλαντευομένης, ἄφνω τῆς κατὰ τὰς ναῦς φλογὸς ἀρθείσης εἰς ὕψος, καὶ τινῶν ἀπαγγελιάντων τὸν τοῦ στρατηγοῦ φόβον, οἱ μὲν Ἕλληνες ἐθάρῃσαν, καὶ [ταῖς φωναῖς] ταῖς ἐλπῖσι τῆς νίκης ἐπαρθέντες τοῖς φο-

νήμασιν, επέκειντο θρασύτερον τοῖς βαρβάροις· οἱ δὲ Καρχηδόνοι καταπλαγέντες καὶ τὴν νίκην ἀπογνόντες, πρὸς φυγὴν ἐτρέπησαν. Τοῦ δὲ Γέλωνος παραγγείλαντος μηδένα ζωγρεῖν, πολὺς ἐγένετο φότος τῶν φευγόντων· καὶ πέρασ κατεκόπησαν αὐτῶν οὐκ ἐλάττους τῶν πεντεκαίδεκα μυριάδων. Οἱ δὲ λοιποὶ φεύγοντες ἐπὶ τινα τόπον ἐρυμνόν, τὸ μὲν πρῶτον ἠμύνοντο τοὺς βιυζομένους, ἄνυδρον δὲ κατειληφότες τόπον, καὶ τῷ δίψει πιεζόμενοι, ἠναγκάσθησαν ἑαυτοὺς παραδοῦναι τοῖς κρατοῦσι. Γέλων δὲ ἐπιφανεσιτάτη μάχῃ νικήσας, καὶ ταύτην κωτωρθωκὸς μάλιστα διὰ τῆς ἰδίας στρατηγίας, περιβόητον ἔσχε τὴν δόξαν, οὐ μόνον παρὰ τοῖς Σικελιώταις, ἀλλὰ καὶ παρὰ τοῖς ἄλλοις ἅπασιν. Οὐδεὶς γὰρ τῶν πρὸ αὐτοῦ μνημονεύεται τοιοῦτω στρατηγήματι κεχρημένος, οὐδὲ πλείονας ἐν μιᾷ παρατάξει κατακόψας τῶν βαρβάρων, οὐδὲ πλῆθος αἰχμαλώτων τοσοῦτον χειρωσάμενος.

(C. 23.) Et recte haec pugna Plataensi illi opponitur, cuius praeterea duces indigne sunt a suis habiti, quum Gelo, maiores subinde honores nactus, in regno consenuerit, flebilisque omnibus diem obierit.

23. Διὸ καὶ πολλοὶ τῶν συγγραφέων παραβύλλουσι ταύτην τὴν μάχην τῇ περὶ Πλαταιῶν γενομένῃ τοῖς Ἕλλησι, καὶ στρατήγημα τὸ Γέλωνος τοῖς ἐπιροήμασι τοῖς Θεμιστοκλέους· καὶ τὸ πρωτεῖον, διὰ τὰς ἀμφοτέρων ὑπερβολὰς τῆς ἀρετῆς, οἱ μὲν τούτοις, οἱ δὲ τοῖς ἐτέροις ἀπορέμουσι. Καὶ γὰρ τῶν κατὰ τὴν Ἑλλάδα, καὶ τῶν κατὰ τὴν Σικελίαν πρὸ τῆς μάχης καταπεπληγμένων τὸ πλῆθος τῶν βαρβα-

ρικών δυνάμεων, οἱ κατὰ Σικελίαν πρότερον νικησαντες, ἐποίησαν τοὺς κατὰ τὴν Ἑλλάδα θαρόσῃσι, πυθομένους τὴν τοῦ Γέλωνος νίκην. Καὶ τῶν τὴν ὅλην ἡγεμονίαν παρ' ἀμφοτέροις ἐσχηκότων, παρὰ μὲν τοῖς Πέρσαις διαπεφευγῆναι τὸν βασιλέα, καὶ πολλὰς μυριάδας μετ' αὐτοῦ· παρὰ δὲ τοῖς Καρχηδονίοις μὴ μόνον ἀπολέσθαι τὸν στρατηγόν, ἀλλὰ καὶ τοὺς μετασχόντας τοῦ πολέμου κατακοπῆναι, καὶ, τὸ δὴ λεγόμενον, μηδὲ ἄγγελον εἰς τὴν Καρχηδόνα διασωθῆναι. Πρὸς δὲ τούτοις, τοὺς ἐπιφανεστάτους τῶν ἡγεμόνων, παρὰ μὲν τοῖς Ἑλλησι Πανσαιάν καὶ Θεμιστοκλέα, τὸν μὲν ὑπὸ τῶν ἰδίων πολιτῶν θανατωθῆναι διὰ πλεονεξίαν καὶ προδοσίαν, τὸν δέ, ἐξ ἀπάσης τῆς Ἑλλάδος ἐξελαθέντα, καταφυγεῖν πρὸς τὸν ἐχθρότατον Ξέρξην, καὶ παρ' ἐκείνου βιώσασαι μέχρι τελευτῆς· Γέλωνα δὲ μετὰ τὴν μάχην αἰὲ καὶ μᾶλλον ἀποδοχῆς τυγχάνοντα παρὰ τοῖς Συρακουσίοις, ἐγγηράσαι τῇ βασιλείᾳ, καὶ τελευτῆσαι θαυμαζόμενον· καὶ τοσοῦτον ἰσχύσαι τὴν πρὸς αὐτὸν εὐνοίαν παρὰ τοῖς πολίταις, ὥστε καὶ τρισὶν ἐκ τῆς οἰκίας ἐκείνου τὴν ἀρχὴν διαφυλαχθῆναι. Ἄλλοι γὰρ τούτων οἱ δικαίαν δόξαν κειτημένοι τοὺς προσηγορίας ἐπαίνους καὶ παρ' ἡμῶν ἔχουσιν.

(C. 24) Idem dies Geloni victoriam, et Leonidae gloriosam mortem attulit. Confecto ad Himeram proelio, quae commune incendium evaserant, naves patriam repetentes atrox tempestas discussit. Pauci ex naufragio servati, qui Carthaginiensibus cladem nuntiarent. Hi inexpectata re attoniti, legatos ad Gelonem mittere decernunt.

24. Ἐπὶ δὲ τὸ συνεχὲς τοῖς προειρημένοις μεταβησόμεθα. Συνέβη γὰρ τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ τὸν Γέλωνα

νικῆσαι, καὶ τοὺς περὶ Θερμοπύλας μετὰ Λεωνίδου διαγωνίσασθαι πρὸς Ξέρξην· ὡς περὶ ἐπίτηδες τοῦ δαιμονίου περὶ τὸν αὐτὸν καιρὸν ποιήσαντος γενέσθαι τὴν τε καλλίστην νίκην καὶ τὴν ἐνδοξοτάτην ἤττιαν. Μετὰ δὲ τὴν γενομένην μάχην πρὸς τῇ πόλει τῶν Ἱμεραίων, εἴκοσι ναῦς μακροὶ διέφυγον τὸν κίνδυνον, ἃς Ἀμίλκας οὐκ ἐνεώληκσεν πρὸς τὰς ἀναγκαίαις χρείαις. Διὸ καὶ τῶν ἀνδρῶν σχεδὸν ἀπάντων, τῶν μὲν ἀνηρημένων, τῶν δὲ ἐξωγημένων, ἔφθασαν αὐταὶ τὸν ἀπόπλουν ποιησάμεναι· πολλοὺς δὲ τῶν φευγόντων ἀναλαβοῦσαι, καὶ διὰ τοῦτο κατάγομοι γενόμεναι, περιέπεσον χειμῶνι καὶ πᾶσαι διεφθάρησαν. Ὀλίγοι δὲ τινες ἐν μικρῷ σκάφει διασωθέντες εἰς Καρχηδόνα, διεσάφησαν τοῖς πολίταις, σύντομον ποιησάμενοι τὴν ἀπόφασιν, ὅτι πάντες, οἱ διαβάντες εἰς τὴν Σικελίαν, ἀπολώλασιν. Οἱ δὲ Καρχηδόνιοι παρ' ἐλπίδας μεγάλη συμφορᾷ περιπεσόντες ἐπιτοσοῦτον κατεπλάγησαν, ὥστε τὰς νύκτας ἅπαντας διαγρυπνεῖν φυλάττοντας τὴν πόλιν, ὡς τοῦ Γέλωνος πάσῃ τῇ δυνάμει παραχορῆμα διεγνωκότος πλεῖν ἐπὶ τὴν Καρχηδόνα. Διὰ δὲ τὸ πλῆθος τῶν ἀπολωλότων ἢ τε πόλις ἐπένθησε κοινῇ, καὶ κατ' ἰδίαν αἱ τῶν ἰδιοιτῶν οἰκίαι κλαυθμοῦ καὶ πένθους ἐπληροῦντο. Οἱ μὲν γὰρ υἱούς, οἱ δὲ ἀδελφούς ἐπεζήτησαν· πλεῖστοι δὲ παῖδας ὄρφανοὶ πατέρων γεγονότες ἔρημοι ὠδύροντο τὸν τε τῶν γεγεννηκότων θάνατον, καὶ τὴν ἰδίαν ἐρημίαν τῶν βοηθούντων. Οἱ δὲ Καρχηδόνιοι, φοβούμενοι μὴ φθάσῃ διαβάς εἰς Λιβύην Γέλων, εὐθύς ἐξέπεμψαν πρὸς αὐτὸν πρὸς-

Βεντίας αὐτοκράτορας, τοὺς δυνατωτάτους εἰπεῖν τε καὶ βουλεύσασθαι.

C. 25. Geio militum virtutem praemiis afficit, Syracusarum ei Himerae fana spoliis decorat, captivorumque incredibilem magnitudinem inter socios distribuit. Plurimos acceperant Agrigentinii, qui servitio illorum ad muniendas clacas, a magistro operis Phaeacis appellatas, aliique opera publica asi sunt. Dimissis sociis, Geio cum civibus Syracusas rediit, Siculis omnibus gratiosissimus.

25. Ὁ δὲ Γέλιον μετὰ τὴν νίκην τοὺς τε ἵππεῖς τοὺς ἀνελόντας τὸν Ἀμίλκην δωρεαῖς ἐτίμησε, καὶ τῶν ἄλλων τοὺς ἠνδραγαθηκότας ἀριστερίοις ἐκόσμησε. Τῶν δὲ λαφύρων τὰ καλλιστεύοντα παρεφύλαξε, βουλούμενος τοὺς ἐν ταῖς Συρακούσαις νεῶς κοσμηῆσαι τοῖς οὐλύοις· τῶν δ' ἄλλων πολλὰ μὲν ἐν Ἰμέρα προσήλωσε τοῖς ἐπιφανεστάτοις τῶν ἱερῶν, τὰ δὲ λοιπὰ μετὰ τῶν αἰχμαλώτων διμέρισε τοῖς συμμάχοις, κατὰ τὸν ἀριθμὸν τῶν συστρατευσάντων τὴν ἀναλογίαν ποιησάμενος. Αἱ δὲ πόλεις εἰς πέδου κατέεισθησαν τοὺς διαιρεθέντας αἰχμαλώτους, καὶ τὰ στρακιμόσια τῶν ἔργων διὰ τούτων ἐπεσκεύαζον. Πλείθαιους δὲ λαβόντες Ἀκραγαντῖνοι, τὴν τε πόλιν ἐαντόων καὶ τὴν χώραν ἐκόσμησαν. Τοσοῦτον γὰρ παρ' αὐτοῖς τῶν ἠλωκότων ἦν τὸ πλῆθος, ὥστε πολλοὺς τῶν ἰδιωτῶν παρ' αὐτοῖς ἔχειν δεσμώτας πεντακοσίους. Συνεβόλετο γὰρ αὐτοῖς εἰς τὸ πλῆθος τῶν αἰχμαλώτων, οὐ μόνον ὅτι πολλοὺς στρατιώτας ἀπεσταλκότες ἦσαν ἐπὶ τὴν μάχην, ἀλλὰ καὶ διότι γενομένης τῆς τροπῆς πολλοὶ τῶν φευγόντων εἰς τὴν μεσόγειον ἀνεχώρησαν, μάλιστα δὲ εἰς τὴν Ἀκραγαντίνων· ὧν ἑπὶ πάντων ὑπὸ τῶν Ἀκραγαντίνων ζωρηθέντων, ἔγεμεν ἡ πόλις τῶν ἐαλωκότων. Πλείστων δὲ

εἰς τὸ δημόσιον ἀνενεχθέντων, οὗτοι μὲν τοὺς λίθοις ἔτεμνον, ἐξ ὧν οὐ μόνον οἱ μέγιστοι τῶν θεῶν ναοὶ κατεσκευάσθησαν, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὰς τῶν ὑδάτων τῶν ἐκ τῆς πόλεως ἐκροαῖς ὑπόνομοι κατεσκευάσθησαν, τηλικούτοι [δὲ] τὸ μέγεθος, ὥστε ἀξιοθέατον εἶναι τὸ κατασκευάσμα, καίπερ διὰ τὴν εὐτέλειαν καταφρονούμενον. Ἐπιστάτης δὲ γενόμενος τούτων τῶν ἔργων ὁ προσαγορευόμενος Φαίαιξ, διὰ τὴν δόξαν τοῦ κατασκευάσματος ἐποίησεν ἄφ' ἑαυτοῦ κληθῆναι τοὺς ὑπονόμους φαίακας. Κατεσκεύασαν δὲ οἱ Ἀκραγαντῖνοι καὶ κολυμβήθραν πολυτελῆ, τὴν περίμετρον ἔχουσαν σταδίων ἐπτά, τὸ δὲ βιάθος περχῶν εἴκοσιν. Εἰς δὲ ταύτην ἐπαγομένων ποταμῶν καὶ κρηναίων ὑδάτων, ἰχθυοτροφεῖον ἐγένετο, πολλοὺς παρεχόμενον ἰχθῦς εἰς τρυφήν καὶ ἀπόλαυσιν· κύνων τε πλήθους εἰς αὐτὴν καταπταμένου, συνέβη τὴν πρόσοψιν αὐτῆς ἐπιτερεπῆ γενέσθαι. Ἀλλ' αὕτη μὲν ἐν τοῖς ὕστερον χρόνοις ἀμεληθεῖσα συνεχώσθη, καὶ διὰ τὸ πλῆθος τοῦ χρόνου κατεφθάρη. Τὴν δὲ χώραν ἄπασαν ἀγαθὴν οὖσαν, ἀμπελόφυτον ἐποίησαν καὶ δένδρεσι παντοίοις πεπυκνωμένην, ὥστε λαμβάνειν ἐξ αὐτῆς μεγάλας προσόδους. Γέλων δὲ τοὺς συμμάχους ἀπολύσας, τοὺς πολίτας ἀπήγαγεν εἰς τὰς Συρακούσας· διὰ τε τὸ μέγεθος τῆς εὐημερίας ἀποδοχῆς ἐτύχχανεν, οὐ μόνον παρὰ τοῖς πολίταις, ἀλλὰ καὶ καθ' ὅλην τὴν Σικελίαν. Ἐπήγετο γὰρ αἰχμαλώτων τοσοῦτον πλῆθος, ὥστε δοκεῖν ὑπὸ τῆς νήσου γεγενῆσθαι τὴν Λιβύην ὅλην αἰχμαλώτων·

(C. 26.) In ipsos nostes mitis et clemens, acquas pacis conditiones Carthaginiensibus concedit. Qui aurea corona uxorem eius donant, unde numus casus, ab ipsa Damarcius nominatus. Tunc Gelo vitae omnem rationem Syracusanis nudus exponit, laudatusque cunctis, de praeda vel exstruit templa, vel exornat. — In hoc ipsum tempus Pindari actas incidit.

26. Εὐθύς δὲ καὶ τῶν πρότερον ἐναντιουμένων τάλεων τε καὶ δυναστῶν παρεγένοντο πρὸς αὐτὸν πρέσβεις, ἐπὶ μὲν τοῖς ἡγνοημένοις αἰτοῦμενοι συγνώμην, εἰς δὲ τὸ λοιπὸν ἐπαγγελλλόμενοι πᾶν ποιῆσαι τὸ προστατιόμενον. Ὁ δὲ πᾶσιν ἐπιεικῶς χρησάμενος, συμμαχίαν συνετίθειο καὶ τὴν εὐτυχίαν ἀνθρωπίνως ἔφερεν, οὐκ ἐπὶ τούτων μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν πολεμιοτάτων Καρχηδονίων. Πυραγομένων γὰρ πρὸς αὐτὸν ἐκ τῆς Καρχηδόνος τῶν ἀπεσταλμένων πρέσβεων, καὶ μετὰ δακρύων δεομένων ἀνθρωπίνως αὐτοῖς χρῆσασθαι, συνεχώρησε τὴν εἰρήνην. Ἐπράξατο δὲ παρ' αὐτῶν τὰς εἰς τὸν πόλεμον γεγενημένας δαπάνας, ἀργυρίου διςχίλια τάλαντα· καὶ δύο ναοὺς προσέταξεν οἰκοδομησάει, καθ' οὓς ἔδει τὰς συνθήκας ἀνατεθῆναι. Οἱ δὲ Καρχηδόνιοι τῆς σωτηρίας παραδόξως τετευχότες, ταῦτα τε δάσειν προσεδέξαντο, καὶ στέφανον χρυσοῦν τῇ γυναικὶ τοῦ Γέλωνος Δαμαρέτη προσωμολόγησαν. Αὕτη γὰρ ὑπ' αὐτῶν ἀξιοθεῖσα συνήργησε πλείστον εἰς τὴν σύνθεσιν τῆς εἰρήνης· καὶ στεφανωθεῖσα ὑπ' αὐτῶν ἑκατὸν ταλάντοις χρυσοῦν, νόμισμα ἐξέκοψε τὸ κληθὲν ἄτ' ἐκείνης Δαμαρέτιον. Τοῦτο δ' εἶχεν ἑξήκοντα δραχμὰς δέκα· ἐκλήθη δὲ παρὰ τοῖς Σικελιώταις ἀπὸ τοῦ σταθμοῦ πεντηκοντάλιτρον. Ὁ δὲ Γέλων ἐχρητο πᾶσιν ἐπιεικῶς, μάλιστα μὲν διὰ τὸν

ἴδιον τρόπον, οὐχ ἥκιστα δὲ καὶ σπεύδων ἅπαντας ἔχειν ταῖς εὐνοίαις ἰδίους· παρεσκευάζετο γὰρ πολλῇ δυνάμει πλεῖν ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, καὶ συμμαχεῖν τοῖς Ἕλλησι κατὰ τῶν Περσῶν. Ἦδη δὲ τούτου μέλλοντος ποιῆσθαι τὴν ἀναγωγὴν, κατέπλευσαν τινες ἐκ Κορίθου διασαφοῦντες νενικηκέναι τῇ ναυμαχίᾳ τοὺς Ἕλληνας περὶ Σιλαμῖνα, καὶ τὸν Ξέρξην μετὰ μέρος τῆς δυνάμεως ἐκ τῆς Εὐρώπης ἀπηλλάχθαι. Διὸ καὶ τῆς ὀριῆς ἐπισχόν, τὴν προθυμίαν τῶν στρατιωτῶν ἀποδεξιόμενος, συνήγαγεν ἐκκλησίαν, προστάξας ἅπαντας ἅπαντῶν μετὰ τῶν ὅπλων. Αὐτὸς δὲ οὐ μόνον τῶν ἔπλων γυμνὸς εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἦλθεν, ἀλλὰ καὶ ἀχίτων ἐν ἱματίῳ προσελθὼν, ἀπελόγησατο μὲν περὶ παντὸς τοῦ βίου καὶ τῶν πεπραγμένων αὐτῷ πρὸς τοὺς Συρικοουσίους. Ἐφ' ἐκάστῳ δὲ τῶν λεγομένων ἐπισημαινομένων τῶν ὄχλων, καὶ θαυμαζόντων, μάλιστα ὅτι γυμνὸν ἑαυτὸν παραδίδωκε τοῖς βουλομένοις αὐτὸν ἀνελεῖν, τοσοῦτον ἀπέχετο τοῦ μὴ τυχεῖν τιμωρίας ὡς τύραννος, ὥστε μιᾶ φωνῇ πάντας ἀποκαλεῖν εὐεργέτην, καὶ σωτήρα, καὶ βασιλέα. Ἀπὸ δὲ τούτων γενόμενος ὁ Γέλων, ἐκ μὲν τῶν λαφύρων κατεσκεύασε ναοὺς ἀξιολόγους Διμητρος καὶ Κόρης· χρυσοῦν δὲ τρίποδα ποιήσας ἀπὸ ταλιάντων ἑκκαίδεκα, ἀνέθηκεν εἰς τὸ τέμενος τὸ ἐν Δελφοῖς Ἀπόλλωνι χαριστήριον. Ἐπεβάλετο δὲ ὕστερον καὶ κατὰ τὴν Αἴτην κατασκευάζειν νεὼν Διμητρος· ἐνηώς δὲ οὔσης, τοῦτον μὲν οὐ συνετέλεσε, μεσολαβήθεις τὸν βίον ὑπὸ τῆς πεπραγμένης. Τῶν δὲ μελοποιῶν Πίνδαρος ἦν ἀκμᾶζων κατὰ τοῦ-

τους τοὺς χρόνους. Τὰ μὲν οὖν ἀξιολογώτατα τῶν προηχθέντων κατὰ τοῦτον τὸν ἐνιαυτὸν, σχεδὸν ταῦτ' ἔστιν.

(C. 27.) Olymp, LXXV. 2. a. C. 477. Archonte Xanthippo, Cos. Q. Fabio Vibulano et S. Cornelio Cosso, classis Persarum circa Cumam et Samum Ioniae insidiatur. Mox e iudicii de beneficiis iniquitate ortae sunt simultates inter Athenienses et Lacedaemonios acerrimae. Themistocles quod ab his praemia acceperat, ab illis imperio exiit, in eiusque locum Xanthippus Ariphronis f. sufficitur.)

27. Ἐπ' ἀρχοντος δ' Ἀθήνησι Ξανθίππου Ῥωμαῖοι μὲν κατέστησαν ὑπάτους Κόϊντον Φάβιον Σιλουανὸν καὶ Σερούϊον Κορνήλιον Τρίκοστον. Ἐπὶ δὲ τούτων ὁ μὲν τῶν Περσῶν στόλος, πλὴν Φοινίκων, μετὰ τὴν ἐν Σαλαμῖνι γενομένην ναυμαχίαν ἠττημένος, διέτριβε τὴν Κύμην. Ἐνταῦθα δὲ παραχειμάσας, ὡς τὸ θέρος ἐνίστατο, παρέπλευσεν εἰς Σάμον, παραφυλάξων τὴν Ἰωνίαν· ἦσαν δ' αἱ πᾶσαι νῆες ἐν Σάμῳ πλείους τῶν τετρακοσίων. Αὗται μὲν οὖν ὡς ἀλλότρια φρονούντων τῶν Ἰώνων παρεφύλαττον τὰς πόλεις. Κατὰ δὲ τὴν Ἑλλάδα μετὰ τὴν ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίαν, τῶν Ἀθηναίων δοκούντων αἰτίων γεγόναι τῆς νίκης, καὶ διὰ τοῦτο αὐτῶν φρονηματιζομένων, πᾶσιν ἐγένοντο καταφανεῖς, ὡς τοῖς Λακεδαιμονίοις ἀμφισβητήσοντες τῆς κατὰ θάλατταν ἡγεμονίας. Διόπερ οἱ Λακεδαιμόνιοι προσορώμενοι τὸ μέλλον, ἐφιλοτιμοῦντο ταπεινοῦν τὸ φρόνημα τῶν Ἀθηναίων. Διὸ καὶ κρίσεως προτεθείσης περὶ τῶν ἀριστείων, χάριτι κατισχύσαντες ἐποίησαν κριθῆναι, πόλιν μὲν ἀριστεῦσαι τὴν Αἰγινήτων, ἄνδρα δὲ Ἀμεινίαν Ἀθη-

ναῖον, τὸν ἀδελφὸν Αἰσχύλου τοῦ ποιητοῦ. Οὗτος γὰρ τριηραρχῶν, πρῶτος ἔμβολον ἔδωκε τῇ ναυαρχίδι τῶν Περσῶν, καὶ ταύτην κατέδυσσε καὶ τὸν ναύαρχον διέφθειρε. Τῶν δ' Ἀθηναίων βαρέως φερόντων τὴν ἄδικον ἤτιαν, οἱ Λακεδαιμόνιοι φοβηθέντες, μήποτε Θεμιστοκλῆς ἀγανακτήσας ἐπὶ τῇ συμβεβηκότι, κακὸν μέγα βουλευέσθαι κατ' αὐτῶν καὶ τῶν Ἑλλήνων, ἐτίμησαν αὐτὸν διπλασίαις δωρεαῖς τῶν τὰ ἀριστεῖα εἰληφότων. Δεξαμένου δὲ τοῦ Θεμιστοκλέους τὰς δωρεάς, ὁ δῆμος τῶν Ἀθηναίων ἀπέστησεν αὐτὸν ἀπὸ τῆς στρατηγίας, καὶ παρέδωκε τὴν ἀρχὴν Ξανθίππῳ τῷ Ἀρίφρονος.

(C. 28.) Atheniensium a Graecis alienatione in sua commoda uti annititur Mardonius: qua spe deiectus, incursionem facit in Atticam, civibusque opem Lacedaemoniorum frustra opperientibus, ac rursus in Salamina confugientibus, caede omnia atque incendio implet.

28. Διαβροηθείσης δὲ τῆς τῶν Ἀθηναίων πρὸς τοὺς Ἕλληνας ἀλλοτριότητος, ἤκον εἰς τὰς Ἀθήνας πρέσβεις παρὰ Περσῶν, καὶ παρὰ τῶν Ἑλλήνων. Οἱ μὲν οὖν ὑπὸ τῶν Περσῶν ἀποσταλέντες ἔφασαν, τὸν στρατηγὸν Μαρδόνιον ἐπαγγέλλεσθαι τοῖς Ἀθηναίοις, εἰὰν τὰ Περσῶν προέλονται, δώσειν χώραν ἣν ἂν βούλωνται τῆς Ἑλλάδος, καὶ τὰ τεῖχη καὶ τοὺς ναοὺς πάλιν ἀνοικοδομήσειν, καὶ τὴν πόλιν ἐάσειν αὐτόνομον· οἱ δὲ παρὰ τῶν Λακεδαιμονίων πεμφθέντες ἠξίουσαν μὴ πεισθῆναι τοῖς βαρβάροις, ἀλλὰ τηρεῖν τὴν πρὸς τοὺς Ἕλληνας καὶ συγγενεῖς καὶ δημοφώνους εὐνοίαν. Οἱ δὲ Ἀθηναῖοι τοῖς βαρβάροις ἀπεκρίθησαν, ὡς οὔτε χώρα τοῖς Πέρσαις ἐστὶ τῆς αὐτῆς, οὔτε χρυσὸς τοσοῦτος, ὃν Ἀθηναῖοι δεξά-

μενοι, τοὺς Ἕλληνας ἐγκαταλείψουσι· τοῖς δὲ Λακεδαιμονίοις εἶπον, ὡς αὐτοὶ μὲν ἦν πρότερον ἐποι-
οῦντο φρονίδα τῆς Ἑλλάδος, καὶ μετὰ ταῦτα
πειράσσονται τὴν αὐτὴν διαφυλάττειν· ἐκείτους δ'
ἤξιουν τὴν ταχίστην ἐλθεῖν εἰς τὴν Ἀττικὴν μετὰ
πάντων τῶν συμμαχῶν· πρόδηλον γὰρ εἶναι διότι
Μαρδόκιος, ἡγαντιωμένων τῶν Ἀθηναίων αὐτῷ,
μετὰ δυνάμεως ἤξει ἐπὶ τὰς Ἀθήνας· ὃ καὶ συνέβη
γενέσθαι. Ὁ γὰρ Μαρδόκιος ἐν τῇ Βοιωτίᾳ δια-
τρέψων μετὰ τῶν δυνάμεων, τὸ μὲν πρῶτον τῶν ἐν
Πελοποννήσῳ πόλεων ἐπειροῦτό τινας ἀριστάνει,
χορήματα διαπεμπόμενος τοῖς προσετηκόσι τῶν πό-
λεων· μετὰ δὲ ταῦτα πυνθανόμενος τὴν τῶν Ἀθη-
ναίων ἀπόκρισιν, καὶ παροξυνθεὶς, ἄπασαν ἤγει ἐπὶ
τὴν Ἀττικὴν τὴν δύναιμιν. Χωρὶς γὰρ τῆς δεδο-
μένης ὑπὸ Ξέρξου στρατιᾶς πολλοὺς ἄλλους αὐτὸς
Μαρδόκιος ἐκ τῆς Θράκης καὶ Μακεδονίας καὶ τῶν
ἄλλων τῶν συμμαχίδων πόλεων ἠθροίζει, πλείους
τῶν εἴκοσι μυριάδων. Τηλικαύτης δυνάμεως προα-
γούσης εἰς τὴν Ἀττικὴν, οἱ μὲν Ἀθηναῖοι βιβλια-
φόρους ἀπέστειλαν πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους,
δεόμενοι βοηθεῖν· βραδυνόντων δὲ αὐτῶν καὶ τῶν
βαρβάρων ἐμβολλόντων εἰς τὴν Ἀττικὴν, κατεπλά-
γησαν, καὶ πάλιν ἀναλαβόντες τέσσαρα καὶ γενναῖα,
καὶ τῶν ἄλλων ὅσα δυνατὸν ἦν ταχίως ἀποκομίζουσι,
ἐξέλιπον τὴν πατρίδα, καὶ συνέφυγον πάλιν εἰς τὴν
Σαλαμίνα. Ὁ δὲ Μαρδόκιος χαλεπῶς ἔχων πρὸς
αὐτούς, τὴν χώραν ἄπασαν κατέφθειρε, καὶ τὴν

πόλιν παντελῶς κατεσκαψε, καὶ τὰ ἱερὰ τὰ καταλελειμμένα παντελῶς ἐλυμήνατο.

(C. 29.) Consentunt Graeci patriam defendendam Plataeisque pro libertate dimicandum esse. Itaque Diis vota nuncupant, iurando se ad bellum obstringunt, et per Cithaeronem in Boeotiam traiciunt, duce Aristide, imperium gerente Pausania.

29. Ἐπανελθόντος δὲ εἰς τὰς Ἀθήνας τοῦ Λακδορίου μετὰ τῆς δυνάμεως, ἔδοξε τοῖς συνέδροις τῶν Ἑλλήνων παραλαβεῖν τοὺς Ἀθηναίους, καὶ πανδημεὶ προσελθόντας εἰς τὰς Πλαταιάς, διαγωνίσασθαι περὶ τῆς ἐλευθερίας· εὐξασθαι δὲ καὶ τοῖς θεοῖς, ἔαν νικήσωσιν, ἄγειν κατὰ ταύτην τὴν ἡμέραν τοὺς Ἕλληνας ἐλευθερίαν κοινήν, καὶ τὸν ἐλευθέριον ἀγῶνα συντελεῖν ἐν ταῖς Πλαταιαῖς. Συναχθέντων δὲ τῶν Ἑλλήνων εἰς τὸν ἰσθμόν, ἔδοκει τοῖς πᾶσι ὕρκον ὁμόσαι περὶ τοῦ πολέμου, τὸν στέξοντα μὲν τὴν ὁμόνοιαν αὐτῶν, ἀναγκάσοντα δὲ γενναίως τοὺς κινδύνους ὑπομένειν. Ὁ δὲ ὕρκος ἦν τοιοῦτος· Οὐ ποιήσομαι περὶ πλείονος τὸ ζῆν τῆς ἐλευθερίας, οὐδὲ καταλείψω τοὺς ἡγεμόνας οὔτε ζῶντας οὔτε ἀποθανόντας· ἀλλὰ τοὺς ἐν τῇ μάχῃ τελευτήσαντας τῶν συμμάχων πάντας θάψω· καὶ κρατήσας τῷ πολέμῳ τῶν βαρβάρων, οὐδεμίαν τῶν ἀγωνισαμένων πόλεων ἀνάστατον ποιήσω· καὶ τῶν ἱερῶν τῶν ἐμπρησθέντων καὶ καταβληθέντων οὐδὲν ἀνοικοδομήσω, ἀλλ' ὑπόμνημα τοῖς ἐπιγινομένοις ἐάσω καὶ καταλείψω τῆς τῶν βαρβάρων ἀσεβείας. Τὸν δὲ ὕρκον ὁμόσαντες, ἐπορεύθησαν ἐπὶ τὴν Βοιωτίαν διὰ τοῦ Κιθαιρῶνος, καὶ πρὸς τὰς ὑπωρείας καταντήσαντες πλησίον τῶν Ἐρυθρῶν, αὐτοῦ κατεστρατο-

πέδευσαν. Ἦγεῖτο δὲ τῶν μὲν Ἀθηναίων Ἀριστείδης, τῶν δὲ συμπάντων Πανσανίας, ἐπίτροπος ὢν τοῦ Λεωνίδου παιδός.

(C. 30.) Mardonius, eductis copiis, castrisque ad Asorum fl. positis et ligneo vallo munitis, vehemens proclium inicit. Fugatis Persis, animus crescit Graecorum, qui ad obtinendam victoriam in locum opportuniorem castra transferunt.

30. Μαρδόνιος δὲ πυθόμενος τὴν τῶν πολεμίων δύναμιν προάγειν ἐπὶ Βοιωτίαν, προῆλθεν ἐκ τῶν Θηβῶν· καὶ παραγεγόμενος ἐπὶ τὸν Ἀσωπὸν ποταμόν, ἔθετο παρεμβολήν, ἣν ὠχέρωσε τάφρω βαθείᾳ, καὶ τείχει ξυλίνῳ περιέλαβεν. Ἦν δὲ ὁ σύμπας ἀριθμὸς τῶν Ἑλλήνων εἰς δέκα μυριάδας, τῶν δὲ βαρβάρων εἰς πεντήκορτα. Πρωῖτοι δὲ κατήρξαντο μάχης οἱ βάρβαροι, νυκτὸς ἐκχυθέντες ἐπ' αὐτούς, καὶ πᾶσι τοῖς ἵππεῦσι πρὸς τὴν στρατοπεδείαν ἐπελάσαντες. Τῶν δὲ Ἀθηναίων προαισθομένων καὶ συντεταγμένη τῇ στρατιᾷ τεθαρόρηκτως ἀπαντώντων, συνέβη καρτεράν γενέσθαι μάχην. Τέλος δὲ τῶν Ἑλλήνων οἱ μὲν ἄλλοι πάντες τοὺς καθ' αὐτοὺς ταχθέντας τῶν βαρβάρων ἐτρέψαντο· μόνοι δὲ Μεγαρεῖς πρὸς τε τὸν ἱππάρχην καὶ τοὺς ἀρίστους τῶν Περσῶν ἵππεῖς ἀνθεστῶτες, καὶ πιεζόμενοι τῇ μάχῃ, τὴν μὲν τάξιν οὐ κατέλιπον, πρὸς δὲ τοὺς Ἀθηναίους καὶ Λακεδαιμονίους πέμψαντες τινὰς ἐξ αὐτῶν, ἤτιον κατὰ τάχος βοηθήσειν. Ἀριστείδου δὲ τοὺς περὶ αὐτὸν τῶν Ἀθηναίων ταχέως ὑποστείλαντος τοὺς ἐπιλέκτους, συστραφέντες οὗτοι καὶ προσπεσόντες τοῖς βαρβάροις, τοὺς μὲν Μεγαρεῖς ἐξήλιοντο τῶν κινδύνων τῶν ἐπικειμένων, τῶν δὲ

Περσῶν αὐτὸν τε τὸν ἰππάρχην καὶ πολλοὺς ἄλλους ἀποκτείναντες, τοὺς λοιποὺς ἐτρέψαντο. Οἱ μὲν οὖν Ἕλληνες, ὡσπερ τιμὴν προαγῶνι λαμπρῶς προτε-
ρήσαντες, εὐέλπιδες ἐγένοντο περὶ τῆς ὄλοσχεροῦς
νίκης. Μετὰ δὲ ταῦτα ἐκ τῆς ὑπωρείας μετεστρα-
τοπέδευσαν εἰς ἕτερον τόπον, εὐθιτώτερον πρὸς τὴν
ὄλοσχερῆ νίκην. Ἦν γὰρ ἐκ μὲν τῶν δεξιῶν γεώλο-
φος ὑψηλός, ἐκ δὲ τῶν εὐωνύμων ὁ Ἄσωπὸς ποταμός·
τὸν δ' ἀνά μέσον τόπον ἐπέιχεν ἡ στρατοπεδεία,
τετραγυμμένη τῇ φύσει καὶ ταῖς τῶν τόπων ἀσφα-
λείαις. Τοῖς μὲν οὖν Ἕλλησιν ἐμφρόνως βουλευσα-
μένοις πολλὰ συνεβιάλετο πρὸς τὴν νίκην ἢ τῶν
τόπων στενοχωρία· οὐ γὰρ ἦν ἐπὶ πολὺ μῆκος πα-
ρεκτείνειν τὴν φάλαγγα τῶν Περσῶν· ὥστε ἀχρή-
στους εἶναι συνέβαινε τὰς πολλὰς μυριάδας τῶν
βαρβάρων. Διόπερ οἱ περὶ τὸν Πανσανίαν καὶ
Ἀριστείδην θαυροῦσαντες τοῖς τόποις, προῆγον τὴν
δύναμιν εἰς τὴν μάχην, καὶ συντάξαντες ἑαυτοὺς
οἰκείως τῆς περιστάσεως, ἤγον ἐπὶ τοὺς πολεμίους.

(C. 31.) Dum Mardonius cum delectorum manu in acie consi-
stebat, barbari animose contenderunt: illo extincto, trepidantes
diffugiunt.

31. Μαρδόνιος δὲ συναναγκασόμενος βαθεῖαν
ποιῆσαι τὴν φάλαγγα, διέταξε τὴν δύναμιν ὅπως
ποτὲ ἔδοξεν αὐτῷ συμφέρον, καὶ μετὰ βοῆς ἀπήν-
τησε τοῖς Ἕλλησιν. Ἔχων δὲ περὶ αὐτὸν τοὺς
ἀρίστους, πρῶτος ἐπέβαλεν εἰς τοὺς ἀντιτεταγμένους
Λακεδαιμονίους, καὶ γενναίως ἀγωνισάμενος, πολ-
λοὺς ἀνεῖλε τῶν Ἑλλήνων· ἀντιταχθέντων δὲ τῶν
Λακεδαιμονίων εὐρόστως, καὶ πάντα κίνδυνοι

ὑπομενόντων προθύμως, πολὺς ἐγένετο φότος τῶν βαρβάρων. Ἔως μὲν οὖν συνέβαινε τὸν Μαρδοόνιο μετὰ τῶν ἐπιλέκτων πρόκινδυνεύειν, εὐψύχως ὑπέμενον τὸ δεινὸν οἱ βάρβαροι· ἐπεὶ δ' ὁ, τε Μαρδόνιος ἀγωνιζόμενος ἐκθύμως ἔπεσε, καὶ τῶν ἐπιλέκτων οἱ μὲν ἀπέθανον, οἱ δὲ κατετρόθησαν, ἀναιτροπέντες ταῖς ψυχαῖς πρὸς φυγὴν ᾤρησαν· ἐπιχειμένων δὲ τῶν Ἑλλήνων, οἱ μὲν πλείους τῶν βαρβάρων εἰς τὸ ξύλινον τεῖχος συνέφυγον, τῶν δ' ἄλλων οἱ μὲν μετὰ Μαρδοοῦ ταχθέντες Ἕλληνες εἰς τὰς Θήβας ἀνεχώρησαν, τοὺς δὲ λοιποὺς ὄντας πλείους τῶν τετρακισμυρίων ἀναλαβὼν Ἀρτάβαζος, ἀνὴρ παρὰ Πέρσαις ἐπαινούμενος, εἰς θάτερον μέρος ἔφυγε· καὶ σύντονον τὴν ἀναχώρησιν ποιησάμενος, προῆγεν ἐπὶ τῆς Φωκίδος.

(C. 32.) Palantes insequantur Graeci, nec vallum illis profuit, nec praesidium Thebanorum, qui et ipsi ab Atheniensibus repelluntur. Et periculosum est visum, supplicibus vitam cum captivitate donare.

32. Τοῦτον δὲ τὸν τρόπον ἐν τῇ φυγῇ τῶν βαρβάρων σχισθέντων, ὁμοίως καὶ τὸ τῶν Ἑλλήνων πλῆθος διεμερίσθη. Ἀθηναῖοι μὲν γὰρ καὶ Πλαταιεῖς καὶ Θεσπιεῖς τοὺς ἐπὶ Θηβῶν ὁρμήσαντας ἐδίωξαν· Κορίνθιοι δὲ καὶ Σικυῶνιοι καὶ Φλυαῖοι καὶ τινες ἕτεροι τοῖς μετὰ Ἀρταβάζου φεύγουσιν ἐπηκολούθησαν· Λακεδαιμόνιοι δὲ μετὰ τῶν λοιπῶν τοὺς εἰς τὸ ξύλινον τεῖχος καταφυγόντας διώξαντες, ἐπόρθησαν προθύμως. Οἱ δὲ Θηβῆσιοι δεξιόμενοι τοὺς φεύγοντας καὶ προσαναλαβόντες, ἐπέθεντο τοῖς διώκουσιν Ἀθηναίοις. Γενομένης δὲ πρὸ τῶν

ρειχῶν καρτερεῶς μάχης, καὶ τῶν Θηβαίων λαμπρῶς ἀγωνισαμένων, ἔπεσον μὲν οὐκ ὀλίγοι παρ' ἀμφοτέροισι, τὸ δὲ τελευταῖον βιασθέντες ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων, συνέφυγον πάλιν εἰς τὰς Θήβας. Μετὰ δὲ ταῦτα οἱ μὲν Ἀθηναῖοι πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους ἀποχωρήσαντες, μετὰ τούτων ἐτειχομάχουν πρὸς τοὺς καταφυγόντας εἰς τὴν παρεμβολὴν τῶν Περσῶν· μέγαλον δὲ ἀγῶνος ἐξ ἀμφοτέρων γενομένου, καὶ τῶν μὲν βαρβάρων ἐκ τύπων ὠχυρωμένων καλῶς ἀγωνισαμένων, τῶν δ' Ἑλλήνων βίαν προσμαχόντων τοῖς ξυλίνοις τείχεσι, πολλοὶ μὲν παραβύλως ἀγωνίζομενοι κατετιθρόσκοντο, οὐκ ὀλίγοι δὲ καὶ τῷ πλήθει τῶν βελῶν διαφθειρόμενοι τὸν θάνατον εὐψύχως ὑπέμενον. Οὐ μὴν γε τὴν ὁρμὴν καὶ βίαν τῶν Ἑλλήνων ἔστεργεν οὔτε τὸ κατεσκευασμένον τείχος, οὔτε τὸ πλήθος τῶν βαρβάρων, ἀλλὰ πᾶν τὸ ἀντιτεταγμένον ὑπέκειν ἠναγκάζετο. Ἠμιλλῶντο γὰρ πρὸς ἀλλήλους οἱ τῆς Ἑλλάδος ἠγούμενοι, Λακεδαιμόνιοι καὶ Ἀθηναῖοι, μεμετεωρισμένοι μὲν ταῖς προγεγενημέναις νίκαις, πεποιθότες δὲ ταῖς ἑαυτῶν ἀρεταῖς. Τέλος δὲ κατὰ κράτος ἀλόντες οἱ βάρβαροι, δεόμενοι ζῶργεῖν, οὐδενὸς ἐτύγχανον ἐλέου. Ὁ γὰρ στρατηγὸς τῶν Ἑλλήνων Πausanίας ὁρῶν τοῖς πλήθεσιν ὑπερέχοντας τοὺς βαρβάρους, εὐλαβεῖτο μὴ τι παράλογον γένηται, πολλαπλασίων ὄντων τῶν βαρβάρων. Διὸ καὶ παραγγείλαντος αὐτοῦ μηδένα ζῶργεῖν, ταχὺ πλήθος ἄπιστον νεκρῶν γένητο. Τέλος δὲ οἱ Ἕλληνες ὑπὲρ τὰς δέκα μυριά-

δας τῶν βαρβάρων κατακόψαντες, μόγις ἐπαύσαντο τοῦ κτείνειν τοὺς πολεμίους.

(C. 33.) Ita trucidatis barbaris, Graeci spolia distribuunt, victoriae monumenta Delphis consecrant, fortissimis et viventibus praemia, et mortuis honores deferunt, denique de Thebanis defectionis supplicia sumunt.

33. Τοιοῦτον δὲ πέρας τῆς μάχης λαβούσης, οἱ μὲν Ἕλληνες τοὺς πεσόντας ἔθαψαν, ὄντας πλείους τῶν μυριάων, διελόμενοι τὰ λάφυρα κατὰ τὸν τῶν στρατιωτῶν ἄριθμόν. Τὴν δὲ περὶ τῶν ἀριστείων κρίσιν ἐποίησαντο, καὶ χάριτι τοῦ κελεύσαντος, ἔκριναν ἀριστεῦσαι πόλιν μὲν Σπάρτην, ἄνδρα δὲ Πausανίαν τὸν Λακεδαιμόνιον. Ἀρτιάβαζος δ' ἔχων τοὺς τῶν φευγόντων Περσῶν εἰς τετρακισμύρους, καὶ διὰ τῆς Φωκίδος εἰς Μακεδονίαν πορευθεὶς, ὄξυτάταις πορείαις ἐχοῆτο, καὶ ἐσώθη μετὰ τῶν στρατιωτῶν εἰς τὴν Ἀσίαν. Οἱ δ' Ἕλληνες ἐκ τῶν λαφύρων δεκάτην ἐξελόμενοι, κατεσκεύασαν χρυσοῦν τρίποδα καὶ ἀνέθηκαν εἰς Λελφοῦς, ἐπιγράψαντες ἐλέγεϊον τόδε·

Ἑλλάδος εὐρυχόρου σωτῆρες τόνδ' ἀνέθηκαν,

Δουλοσύνης στυγερᾶς ῥυσάμενοι πόλιος.

Ἐπέγραψαν δὲ καὶ τοῖς ἐν Θερμοπύλαις ἀποθανοῦσι Λακεδαιμονίοις, κοινῇ μὲν ἅπασι τόδε·

Μυριάσιν ποτὲ τῆδε διακοσίαις ἐμάχοτο

Ἐκ Πελοποννήσου χιλιάδες τέτορες.

Ἰδίᾳ δὲ αὐτοῖς τόδε·

Ὡ ξένε, ἄγγελον Λακεδαιμονίοις, ὅτι τῆδε

Κείμεθα, τοῖς κείνων πειθόμενοι νομίμοις.

Ὅμοίως δὲ καὶ ὁ τῶν Ἀθηναίων δῆμος ἐκόσμησε

τοὺς τάφους τῶν ἐν τῷ Περσικῷ πολέμῳ τελευτήσαντων, καὶ τὸν ἀγῶνα τὸν ἐπιτάφιον τότε πρῶτον ἐποίησε· καὶ νόμον ἔθηκε, λέγειν ἐγκώμιον τοῖς δημοσίᾳ θάπτομένοις τοὺς προαιρεθέντας τῶν ῥητόρων. Μετὰ δὲ ταῦτα Πανσανίας μὲν ὁ στρατηγὸς ἀναλαβὼν τὴν δύναμιν, ἐστράτευσεν ἐπὶ τὰς Θήβας, καὶ τοὺς αἰτίους τῆς προτέρας συμμαχίας ἐξήτει πρὸς τὴν τιμωρίαν. Τῶν δὲ Θηβαίων καταπεπληγμένων τό, τε πλῆθος τῶν πολεμίων καὶ τὰς ἀρετῆς, οἱ μὲν αἰτιώτατοι τῆς ἀπὸ τῶν Ἑλλήνων ἀποστασίας ἐκουσίως ὑπομείναντες τὴν παράδοσιν, ἐκολάσθησαν ὑπὸ τοῦ Πανσανίου, καὶ πάντες ἀνῆρέθησαν.

(C. 34.) Eodem die, quo ad Plataeas depugnatum est, classi Graecorum praefecti, Leotychidas et Xanthippus, ad Graecos, Asiam tenentes, in libertatem vindicandos pugnam navalem ad Mycalen instituunt. Ignari rerum ad Plataeas actarum, pronuntiarum victoriam Graecorum callide iubent. Quo facto Persae socii Graecis non amplius fidere, Graecique de rebellionē conspirare.

34. Ἐγένετο δὲ καὶ κατὰ τὴν Ἰωνίαν τοῖς Ἑλλήσι μεγάλη μάχη πρὸς Πέρσας, κατὰ τὴν αὐτὴν ἡμέραν τῇ περὶ τὰς Πλαταιάς συντελεσθείσῃ, περὶ ἧς μέλλοντες γράφειν, ἀναληψόμεθα τὴν ἀπ' ἀρχῆς διήγησιν. Λεωτυχίδης γὰρ ὁ Λακεδαιμόνιος, καὶ Ξάνθιππος ὁ Ἀθηναῖος, ἡγούμενοι τῆς ναυτικῆς δυνάμεως, καὶ τὸν στόλον ἐκ τῆς περὶ Σαλαμίνα ναυμαχίας ἀθροίσαντες εἰς Αἴγιον, ἐν ταύτῃ διατρίψαντες ἡμέρας τινάς, ἔπλευσαν εἰς Δῆλον, ἔχοντες τριήρεις διακοσίας καὶ πενήκοντα. Ἐνταῦθα δ' αὐτῶν ὀρμούντων ἤκον ἐκ Σάμου πρέσβεις, ἀξιούντες ἐλευθερῶσαι τοὺς κατὰ τὴν Ἀσίαν Ἕλληνας. Οἱ δὲ περὶ τὸν Λεωτυχίδην συνεδρεύσαντες μετὰ τῶν

ἡγεμόνων, καὶ διακούσαντες τῶν Σαμίων, ἔκριναν ἔλευθεροῦν τὰς πόλεις, καὶ κατὰ τάχος ἐξέπλευσαν ἐκ Ἀήλου. Οἱ δὲ τῶν Περσῶν ναύαρχοι διατρίβοντες ἐν τῇ Σάμῳ, πυθόμενοι τὸν τῶν Ἑλλήνων ἐπίπλουν, ἀνήχθησαν ἐκ τῆς Σάμου πάσαις ταῖς ναυσί, καὶ κατάραντες εἰς Μυκάλην τῆς Ἰωνίας, τὰς μὲν καὺς ἐνεώληκσαν, ὀρῶντες οὐκ ἀξιοχρέους οὔσας ναυμαχεῖν, καὶ ξυλίνῳ τείχει καὶ τάφρῳ βαθείᾳ περιέλαβον αὐτάς· οὐδὲν δὲ ἤπιον καὶ δυνάμεις πεζικῆς μετεπέμποντο ἐκ τῶν Σάρδεων καὶ τῶν σύγγενος πόλεων, καὶ συνήγαγον τοὺς ἄπαιτας εἰς δέκα μυριάδας· ἐποιοῦντο δὲ καὶ τῶν ἄλλων ἀπαιτῶν τῶν εἰς πόλεμον χρησίμων παρασκευάς, νομίζοντες καὶ τοὺς Ἴωνας ἀποστήσασθαι πρὸς τοὺς πολεμίους. Οἱ δὲ περὶ τὸν Λεωνυχίδην παντὶ τῷ στόλῳ κεκοσμημένοι, προσπλεύσαντες τοῖς ἐν τῇ Μυκάλῃ βαρβάροις, καὺν προαπέστειλαν ἔχουσαν κήρυκα τὸν μεγαλοφωνότατον τῶν ἐν τῷ στρατοπέδῳ. Τῷ δὲ προσετίεακτο προσπλεύσαι τοῖς πολεμίοις, καὶ μεγάλη τῇ φωνῇ κηρύξαι, διότι οἱ Ἕλληνες, γενικηκότες ἐν Πλαταιαῖς τοὺς Πέρσας, πάρεσι τῶν ἔλευθερώσαντες τὰς κατὰ τὴν Ἀσίαν Ἑλληνίδας πόλεις. Τοῦτο δ' ἐποίησαν οἱ περὶ τὸν Λεωνυχίδην, νομίζοντες τοὺς συστρατεύοντας τοῖς βαρβάροις Ἕλληνας ἀποστήσειν Περσῶν, καὶ ταραχὴν ἔσεσθαι πολλὴν ἐν τῇ τῶν βαρβάρων στρατοπεδείᾳ· ὅτερ καὶ συνέβη γενέσθαι. Τοῦ γὰρ κήρυκος προσπλεύσαντος ταῖς νεωολημέταις ναυσί, καὶ κηρύξαντος τὰ προσετιαχμένα, συνέβη τοὺς μὲν Πέρσας ἀπι-

στῆσαι τοῖς Ἕλλησι, τοὺς δ' Ἕλληνας ἀλλήλοις
συντίθεσθαι περὶ στάσεως.

(C. 35.) Postridie, confirmato victoriae nuntio, Leotychidas
suos acrius exhortatur: Persarum duces, ut militibus stimulos
imiciant, Xerxem iactant cum magna manu iam adventare.

35. Οἱ δ' Ἕλληνες κατασκευάμενοι τὰ κατ'
αὐτοὺς, ἀπεβίβασαν τὴν δύναμιν. Τῇ δ' ὑστεραίᾳ
παρασκευαζομένων αὐτῶν τὰ πρὸς τὴν παρόταξιν,
προξέτεσε φήμη, ὅτι νενικήκασιν οἱ Ἕλληνες τοὺς
Πέρσας κατὰ τὰς Πλαταιάς. Διόπερ οἱ μὲν περὶ
Λεωτυχίδην ἀθροίσαντες ἐκκλησίαν, τὰ πλήθη
παρεκάλεσαν εἰς τὴν μάχην, τὰ τε ἄλλα προφερό-
μενοι καὶ τὴν ἐν Πλαταιαῖς νίκην παρηδοῦντες, δι'
ἣν ὑπελάμβανον θρασυτέρους ποιήσῃν τοὺς μέ-
λοντας ἀγωνίζεσθαι. Θαυμαστὸν δὲ ἐγένετο τὸ
ὑποτελεσμα· κατὰ γὰρ τὴν αὐτὴν ἡμέραν ἐφάνησαν
αἱ παρατάξεις γεγενημέναι, ἣ τε πρὸς τῇ Μυκάλῃ
συντελεσθεῖσα καὶ ἣ κατὰ τὰς Πλαταιάς γενομένη.
Διόπερ ἔδοξαν οἱ περὶ τὸν Λεωτυχίδην οὕτω μὲν
πεπυσμένοι περὶ τῆς νίκης, ἀφ' ἑαυτῶν δὲ πλάττοντες
τὴν εὐημερίαν, ἐφάνησαν στρατηγήματος ἕνεκεν
τοῦτο πεποιηκέναι· τὸ γὰρ μέγεθος τοῦ διαστήμα-
τος ἤλεγχεν ἀδυνατοῦσαν τὴν προσαγγελίαν. Οἱ δὲ
τῶν Περσῶν ἠγεμόνες ἀπίστως ἔχοντες τοῖς Ἕλλησι,
τούτους μὲν ἀφώπλισαν, τὰ δὲ ὄπλα τοῖς ἑαυτῶν
φίλοις παρέδωκαν· παρακαλέσαντες δὲ τὰ πλήθη,
καὶ τὸν Ξέρξην αὐτὸν μετὰ πολλῆς δυνάμεως εἰπόν-
τες ἦξιεν βοηθόν, ἐποίησαν ἅπαντας εὐθαρσεῖς πρὸς
τὸν κίνδυνον.

(C. 36.) Expedita acie, Graeci primum derisi ob paucitatem a barbaris, mox per Samios et Milesios, ipsis auxilium laturos, temere confusi, denique horum ope, quum obsistere in acie coguntur, Persas profligant, inter fugiendamque interimunt. Xerxes, duplici suorum strage cognita, partem copiarum ad continuandum cum Graecis bellum Sardibus relinquit, cum reliquis ipse trepidus Ecbatana versus proficiscitur.

36. Ἀμφοτέρων δὲ αὐτῶν ἐκταξάντων τὴν στρατιάν, καὶ προσαγόντων ἐπ' ἀλλήλους, οἱ μὲν Πέρσαι τοὺς πολεμίους ὄρῳντες ὀλίγους ὄντας, κατεφρόνησαν αὐτῶν, καὶ μετὰ πολλῆς κραυγῆς ἐπέφεροντο. Τῶν δὲ Σαμίων καὶ Μιλησίων πανδημεὶ προελομένων βοηθῆσαι τοῖς Ἕλλησι, καὶ μετ' ἀλλήλων κοινῇ προσαγόντων κατὰ σπουδὴν, ὡς προϊόντες εἰς ὄψιν ἦλθον τοῖς Ἕλλησιν, οἱ μὲν Ἴωνες ἐνόμιζον εὐθαρσεσιτέρους ἔσεσθαι τοὺς Ἕλληνας, ἀπέβη δὲ τούναντίον. Δόξαντες γὰρ οἱ περὶ τὸν Λεωτυχίδην τὸν Ξέρξην ἐκ τῶν Σάρδεων ἐπιέναι μετὰ τῆς δυνάμεως, ἐφοβήθησαν, καὶ ταραχῆς γενομένης ἐν τῷ στρατοπέδῳ, διεφέροντο πρὸς ἀλλήλους. Οἱ μὲν γὰρ ἔφασαν τὴν ταχίστην δεῖν εἰς τὰς ναῦς ἀπιέναι, οἱ δὲ μένειν καὶ τεθαρόσθηκότως παρατάξασθαι. Ἐτι δ' αὐτοῖς τεθορυβημένοις ἐπεφάνησαν οἱ Πέρσαι διεσκευασμένοι καταπληκτικῶς, καὶ μετὰ βοῆς ἐπιφερόμενοι. Οἱ δ' Ἕλληνες οὐδεμίαν ἀνοχὴν ἔχοντες τοῦ βουλευσασθαι, συνηναγκάσθησαν ὑπομεῖναι τὴν ἔφοδον τῶν βαρβάρων. Καὶ τὸ μὲν πρῶτον ἀμφοτέρων ἀγωνιζομένων εὐρώστως, ἰσόρροπος ἦν ἡ μάχη, καὶ συχνοὶ παρ' ἀμφοτέροις ἔπιπτον· τῶν δὲ Σαμίων καὶ τῶν Μιλησίων ἐπιφανέντων, οἱ μὲν Ἕλληνες ἐπερρώσθησαν, οἱ βάρβαροι δὲ καταπλεγέντες, πρὸς τὴν φυγὴν ὤρμησαν. Πολλοῦ δὲ

γινωμένου φόρου, οἱ μὲν περὶ τὸν Λεωτυχίδην καὶ Ξάνθιππον ἐπικείμενοι τοῖς ἠττημένοις, κατεδίωξαν τοὺς βαρβάρους μέχρι τῆς παρεμβολῆς. Συνεπελάβοιτο δὲ τῆς μάχης ἤδη κεκοιμένης Διολεῖς, καὶ τῶν ἄλλων πολλοὶ τῶν κατὰ τὴν Ἀσίαν· δεινὴ γάρ τις ἐπέπεσεν ἐπιθυμία ταῖς κατὰ τὴν Ἀσίαν πόλεσι τῆς ἐλευθερίας. Διόπερ σχεδὸν ἅπαντες οὗθ' ὀμύρων οὔτε ὄρκων ἐποιήσαντο φροντίδα, ἀλλὰ μετὰ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων ἀπέκτειναν ἐν τῇ φυγῇ τοὺς βαρβάρους. Τοῦτον δὲ τὸν τρόπον ἠττηθέντων τῶν Περσῶν, ἀνηρέθισαν αὐτῶν πλείους τῶν τετρακισμυρίων· τῶν δὲ διασωθέντων οἱ μὲν εἰς τὴν στρατοπεδείαν διέφυγον, οἱ δὲ εἰς Σάρδεϊς ἀπεχώρησαν. Ξέρξης δὲ πυθόμενος τὴν τε περὶ τὰς Πλαταιῶς ἦτιαν καὶ τὴν ἐν τῇ Μυκάλη τροπὴν τῶν ἰδίων, μέρος μὲν τῆς δυνάμεως ἀπέλιπεν ἐν Σάρδεσιν, ὅπως διαπολεμῆ πρὸς τοὺς Ἕλληνας· αὐτὸς δὲ τεθρορυβημένος μετὰ τῆς λοιπῆς στρατιᾶς προῆγεν, ἐπ' Ἐκβατάνων ποιοῦμενος τὴν πορείαν.

(C, 37.) Iones Acolosque, a Leotyehida et Xanthippo in belli societatem recepti, quum horum suasu ex Asia transferre in Europam sedes parant. Atheniensium auctoritate retrahuntur. Lacedaemonii in Laconiam, Athenienses, capti Sesto dimissisque sociis, Athenas remeant. Haec pugna bellum Persicum finit, per duos annos gestum. Obiter additur, Herodotum usque ad hanc pugnam opus suum perduxisse, et a Romanis Volscos domitos, ac Sp. Cassium, ambitionis reum, capitis damnatum esse.

37. Οἱ δὲ περὶ Λεωτυχίδην καὶ Ξάνθιππον, ἀποπλεύσαντες εἰς Σάμον, τοὺς μὲν Ἴωνας καὶ τοὺς Διολεῖς συμμάχους ἐποιήσαντο· μετὰ δὲ ταῦτα ἔπειθον αὐτούς, ἐκλιπόντας τὴν Ἀσίαν, εἰς τὴν Εὐρώπην μετοικισθῆναι· ἐπηγγέλλοντο δὲ τὰ [τε] μηδίσαντα

τῶν ἔθνῶν ἀναστήσαντες, δώσειν ἐκείνοις τὴν χώραν. Καθόλου γὰρ μένοντας αὐτοὺς ἐπὶ τῆς Ἀσίας, τοὺς μὲν πολεμίους ὁμόρους ἕξειν, πολὺ ταῖς δυνάμεσιν ὑπερέχοντας· τοὺς δὲ συμμάχους διαποντίους μὴ δύνασθαι τὰς βοηθείας εὐκαιροὺς αὐτοῖς ποιήσασθαι. Οἱ δὲ Αἰολεῖς καὶ οἱ Ἴωνες, ἀκούσαντες τῶν ἐπαγγελιῶν, ἔγνωσαν πείθεσθαι τοῖς Ἕλλησι, καὶ παρεσκευάζοντο πλεῖν μετ' αὐτῶν εἰς τὴν Εὐρώπην. Οἱ δ' Ἀθηναῖοι μετανοήσαντες εἰς τοῦναντίον, πάλιν μένειν συνεβούλευον, λέγοντες ὅτι κἄν μηδεὶς αὐτοῖς τῶν ἄλλων Ἑλλήνων βοηθείη, μόνοι Ἀθηναῖοι συγγενεῖς ὄντες βοηθήσουσιν. Ἐπελάμβανον δὲ ὅτι κοινῇ κατοικισθέντες ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων οἱ Ἴωνες, οὐκέτι μητρόπολιν ἠγήσονται τὰς Ἀθήνας. Διόπερ συνέβη μετανοῆσαι τοὺς Ἴωνας, καὶ κρῖναι μένειν ἐπὶ τῆς Ἀσίας. Τοῦτων δὲ πραχθέντων, συνέβη τὴν δύναμιν τῶν Ἑλλήνων σχισθῆναι, καὶ τοὺς μὲν Λακεδαιμονίους εἰς τὴν Λακωνικὴν ἀποπλεῦσαι, τοὺς δὲ Ἀθηναίους μετὰ τῶν Ἴωνων καὶ τῶν ιησιωτῶν ἐπὶ Σηστόν ἀπᾶραι. Ζάνθιππος δὲ ὁ στρατηγὸς εὐθύς ἐκ κατάπλου προσβολὰς τῇ πόλει ποιησάμενος, εἴλε Σηστόν, καὶ φρουρὰν ἐγκαταστήσας, τοὺς μὲν συμμάχους ἀπέλυσεν, αὐτὸς δὲ μετὰ τῶν πολιτῶν ἀνέκαμψεν εἰς τὰς Ἀθήνας. Ὁ μὲν οὖν Μηδικὸς ὀνομασθεὶς πόλεμος, γενόμενος διετῆς, τοῦτο ἔσχεν τὸ πέρας. Τῶν δὲ συγγραφέων Ἡρόδοτος, ἀρξάμενος πρὸ τῶν Τρωϊκῶν χρόνων, γέγραφε κοινὰς σχεδὸν τὰς τῆς οἰκουμένης πράξεις ἐν βίβλοις ἑννέα· καταστρέφει δὲ τὴν σύνταξιν εἰς τὴν περὶ Μυκάλην

μάχην τοῖς Ἑλλησι πρὸς τοὺς Πέρσας, καὶ Σηστοῦ πολιορκίαν. Κατὰ δὲ τὴν Ἰταλίαν Ῥωμαῖοι πρὸς τοὺς Οὐολούσκους πολεμήσαντες, καὶ μάχῃ νικήσαντες, πολλοὺς ἀνείλον. Στόριος δὲ Κάσσιος, ὁ κατὰ τὸν προηγούμενον ἑνιαυτὸν ὑπατεύσας, δόξας ἐπιθέσθαι τυραννίδι, καὶ καταγρωσθεῖς, ἀνῆρξθη. Ταῦτα μὲν οὖν ἐπράχθη κατὰ τοῦτον τὸν ἑνιαυτὸν.

(C. 38.) Olymp. LXXV. 3. a. C. 476. Timosthene Archonte, Caesone Fabio et L. Aemilio Mamercio Coss., Siciliam, recuperata pace Gelo pacis artibus legibusque utilissimis, praecipue funerariis, laavit: has suomet ipsius mortui exemplo voluit sanciri, humatus sine sumptibus, postea magnifico monumento condecoratus. Imperium, per septennium gestum, tradidit Hieroni, fratri maximo, qui duodecim prope annos Syracusanis praefuit.

38. Ἐπὶ ἀρχοντος δ' Ἀθήνησι Τιμοσθένους ἐν Ῥώμῃ τὴν ὑπατικὴν ἀρχὴν διεδέξαντο Καίσιων Φάβιος καὶ Λεύκιος Αἰμίλιος Μάμερκος. Ἐπὶ δὲ τούτων κατὰ τὴν Σικελίαν πολλή τις εἰρήνη κατεῖχε τὴν νῆσον, τῶν μὲν Καρχηδονίων εἰς τέλος τεταπεινωμένων, τοῦ δὲ Γέλωνος ἐπιεικῶς προεσθηκός τῶν Σικελιωτῶν, καὶ πολλὴν εὐνομίαν τε καὶ πάντων ἐπιτηδείων εὐπορίαν παρεχομένου ταῖς πόλεσι. Τῶν δὲ Συρακουσίων τὰς μὲν πολυτελεῖς ἐκφορὰς νόμῳ καταλελυκότων, καὶ τὰς εἰωθυίας δαπάνας εἰς τοὺς τελευτούντας γίνεσθαι περιηρηκότων, ἐγγεγραμμένων δὲ ἐν τῷ νόμῳ εἶργεσθαι παντελῶς τὰς τῶν ἐνταφίων σπουδὰς· ὁ βασιλεὺς Γέλων βουλόμενος τὴν τοῦ δήμου σπουδὴν ἐν ἅπασι διαφυλάττειν, τὸν περὶ τῆς ταφῆς νόμον ἐφ' ἑαυτοῦ βέβαιον ἐτήρησεν. Ἐπὶ γὰρ ἀρρώστιας συνεχόμενος, καὶ τοῦ ζῆν ἀπελπίσας, τὴν μὲν βασιλείαν παρέδω.

κεν Ἰέρωνι τῷ πρεσβυτάτῳ τῶν ἀδελφῶν· περὶ δὲ
 τῆς ἑαυτοῦ ταφῆς ἐνετείλατο, διαστελλόμενος ἀκρι-
 βῶς τηρῆσαι τὸ νόμιμον. Διὸ καὶ τελευτήσαντος
 αὐτοῦ τὴν ἐκφορὴν κατὰ τὴν ἐπαγγελίαν αὐτοῦ
 συνετέλεσεν ὁ διαδεξάμενος τὴν βασιλείαν. Ἐτάφη
 δ' αὐτοῦ τὸ σῶμα κατὰ τὸν ἀγρὸν τῆς γυναικός, ἐν
 ταῖς καλουμέναις Ἑννέα Τύρσεσιν, οὗσαι τῷ βάρει
 τῶν ἔργων θαυμασταις. Ὁ δὲ ὄχλος ἐκ τῆς πόλεως
 ἅπας συνηκολούθησεν, ἀπέχοντος τοῦ τόπου στα-
 δίους διακοσίους. Ἰνταῦθα δ' αὐτοῦ ταφέντος, ὁ
 μὲν δῆμος τάφον ἀξιόλογον ἐπιστήσας, ἥρωϊκαῖς
 τιμαῖς ἐτίμησε τὸν Γέλωνα· ἕστερον δὲ τὸ μὲν
 μῆμα ἀνείλον Καρχηδόνιοι, στρατεύσαντες ἐπὶ
 Συρακούσας, τὰς δὲ τύρσεις Ἀγαθοκλῆς κατέβριλε διὰ
 τὸν φθόρον. Ἄλλ' ὅμως οὔτε Καρχηδόνιοι διὰ τὴν
 ἔχθραν, οὔτε Ἀγαθοκλῆς διὰ τὴν ἰδίαν κακίαν, οὔτε
 ἄλλος οὐδὲ εἰς ἠδυνήθη τοῦ Γέλωνος ἀφελέσθαι τὴν
 δόξαν. Ἡ γὰρ τῆς ἱστορίας δικαίη μαρτυρία τετή-
 ρηκε τὴν περὶ αὐτοῦ φήμην, κηρύσσουσα εἰς ἅπαντα
 τὸν αἰῶνα. Δίκαιον γὰρ ἅμα καὶ συμφέρον ἐστὶ
 τῷ κοινῷ βίῳ, διὰ τῆς ἱστορίας τοὺς μὲν πονηροὺς
 τῶν ἐν ταῖς ἔξουσίαις γεγενημένων βλασφημεῖσθαι,
 τοὺς δὲ εὐεργετικοὺς τυγχάνειν ἀθανάτου μνήμης·
 οὕτω γὰρ μάλιστα συμβήσεται πολλοὺς ἐπὶ τὴν
 κοινὴν εὐεργεσίαν προτρέπεσθαι τῶν μεταγενεστέ-
 ρων. Γέλων μὲν οὖν ἐπταετῆ χρόνον ἐβασίλευσεν·
 Ἰέρων δὲ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ διαδεξάμενος τὴν ἀρχὴν
 ἐβασίλευσε τῶν Συρακουσίων ἔτη ἑνδεκα καὶ μῆνας
 ὀκτώ.

(C. 39.) Athenienses quum urbis suae muros refecerent, nova exarsit ira Lacedaemoniorum, qui illos cupiebant quam infirmissimos esse, causamque idoneam nacti propter barbarorum excursions adificantes prohibere conabantur. At Themistoclis astutia, qui legatum se cum aliis ad Lacedaemonios mitti, (C. 40.) et per cunctationis suae opportunitatem opus urgeri iubet, muri perfecti sunt. Inter haec Romani Aequeos et Tusculanos bellant, commissoque proelio victores, plurimos hostium caedunt.

39. Κατὰ δὲ τὴν Ἑλλάδα Ἀθηναῖοι μὲν μετὰ τὴν ἐν Πλαταιαῖς νίκην μετεκόμισαν ἐκ Τροιζῆνος καὶ Σαλαμῖνος τέκνα καὶ γυναῖκας εἰς τὰς Ἀθήνας· εὐθύς δὲ καὶ τὴν πόλιν ἐπεχείρησαν τειχίζειν, καὶ τῶν ἄλλων τῶν πρὸς ἀσφάλειαν ἀνηκότων ἐπιμέλειαν ἐποιοῦντο. Λακεδαιμόνιοι δ' ὀρῶντες τοὺς Ἀθηναίους ἐν ταῖς ναυτικαῖς δυνάμεσι πεποιημένους δόξαν μεγάλην, ὑπώπτευσαν αὐτῶν τὴν αὔξησιν, καὶ διέγνωσαν κωλύειν τοὺς Ἀθηναίους ἀνοικοδομεῖν τὰ τεῖχη. Εὐθύς οὖν πρέσβεις ἐξέπεμψαν εἰς τὰς Ἀθήνας, τοὺς λόγῳ μὲν συμβουλεύσοντας κατὰ τὸ παρὸν μὴ τειχίζειν τὴν πόλιν, διὰ τὸ μὴ συμφέρειν κοινῇ τοῖς Ἕλλησι· τὸν γὰρ Ξέρξην, εἰ πάλιν παραγενηθεῖη μετὰ μειζόνων δυνάμεων, ἔξειν ἐτοίμας πόλεις τειχεισμένας ἐκτὸς Πελοποννήσου, ἐξ ὧν δομώμενον ὁμιδίως καταπολεμήσειν τοὺς Ἕλληνας. Οὐ πειθομένων δ' αὐτῶν, οἱ πρέσβεις προσείοντες τοῖς οἰκοδομοῦσι, προσείπατον ἀφίστασθαι τῶν ἔργων τὴν ταχίστην. Ἀπορομένων δὲ τῶν Ἀθηναίων ὁ, τι χορὴ πράττειν, Θεμιστοκλῆς, ἀποδοχῆς τότε πρῶς αὐτοῖς τυγχάνων τῆς μεγίστης, συνεβούλευεν ἔχειν ἠσυχίαν· εἰάν γὰρ βιάζωνται, ὁμιδίως τοὺς Λακεδαιμονίους μετὰ τῶν Πελοποννησίων στρατεύσαντας κωλύσειν αὐτοὺς τειχίζειν τὴν πόλιν.

Ἐν ἀπορήτοις δὲ τῇ βουλῇ προειπων ὡς αὐτὸς μὲν μετὰ τινων ἄλλων πορεύσεται πρεσβευτὴς εἰς Λακεδαιμόνα, διδάξων τοὺς Λακεδαιμονίους περὶ τοῦ τειχισμοῦ· τοῖς δὲ ἄρχουσι παρήγγειλεν, ὅταν ἐκ Λακεδαιμόνος ἔλθωσι πρέσβεις εἰς τὰς Ἀθήνας, παρακατέχειν αὐτοὺς, ἕως ἂν αὐτὸς ἐκ τῆς Λακεδαιμόνος ἀνακάμψῃ, ἐν τοσοῦτῳ δὲ πανδημεὶ τειχίζειν τὴν πόλιν, καὶ τούτῳ τῷ τρόπῳ κρατῆσειν αὐτοὺς ἀπεφαίνετο τῆς προθέσεως.

40. Ἐπακουσάντων δὲ τῶν Ἀθηναίων, οἱ μὲν περὶ τὸν Θεμιστοκλέα πρέσβεις προήγαγον εἰς τὴν Σπάρτην· οἱ δὲ Ἀθηναῖοι μετὰ μεγάλης σπουδῆς ἠκοδόμουν τὰ τεῖχη, οὔτ' οἰκίας οὔτε τάφου φειδόμενοι. Συνελαμβάνοντο δὲ τῶν ἔργων οἱ τε παῖδες καὶ αἱ γυναῖκες, καὶ καθόλου πᾶς ξένος καὶ δοῦλος, οὐδενὸς ἀπολειπομένου τῆς προθυμίας. Παραδόξως δὲ τῶν ἔργων ἀννομένων διὰ τε τὰς πολυχειρίας καὶ τὰς ἀπάντων προθυμίας, ὁ μὲν Θεμιστοκλῆς ἀνακληθεὶς ὑπὸ τῶν ἀρχόντων, καὶ ἐπιτιμηθεὶς περὶ τῆς τειχοποιΐας, ἤρνησατο τὴν οἰκοδομίαν, καὶ παρεκάλεισε τοὺς ἀρχοντας μὴ πιστεύειν κεναῖς φήμαις, ἀλλ' ἀποστέλλειν πρέσβεις ἀξιόπιστους εἰς τὰς Ἀθήνας· διὰ γὰρ τούτων εἴσεσθαι τὰληθές· καὶ τούτων ἔγγυητὴν ἑαυτὸν παρεδίδου καὶ τοὺς μεθ' ἑαυτοῦ συμπρεσβευτάς. Πεισθέντες δὲ οἱ Λακεδαιμόνιοι τοὺς μὲν περὶ τὸν Θεμιστοκλέα ἐφύλαττον, εἰς δὲ τὰς Ἀθήνας ἀπέστειλαν τοὺς ἐπιφανεστάτους κατασκευομένους περὶ ὧν ἦν χρεία πολυπραγμονῆσαι. Τοῦ δὲ χρόνου διεξελθόντος, οἱ μὲν Ἀθηναῖοι

τὸ τεῖχος ἔφθασαν ἐφ' ἱκανὸν κατεσκευασκότες, τοὺς δὲ τῶν Λακεδαιμονίων πρέσβεις ἐλθόντας εἰς τὰς Ἀθήνας, καὶ μετὰ στάσεων καὶ ἀπειλῶν ἐπιτιμῶντας, παρέδωκαν εἰς φυλακὴν, φήσαντες τότε ἀφήσειν, ὅταν κἀκεῖνοι τοὺς περὶ Θεμιστοκλέα πρέσβεις ἀπολύσωσι. Τοῦτω δὲ τῷ τρόπῳ καταστρατηγηθέντες οἱ Λάκωνες, ἠναγκάσθησαν ἀπολύσαι τοὺς Ἀθηναίων πρέσβεις, ἵνα τοὺς ἰδίους ἀπολάβωσιν. Ὁ δὲ Θεμιστοκλῆς, τοιοῦτω στρατηγήματι τειχίσας τὴν πατριδα συντόμως καὶ ἀκινδύνως, μεγάλης ἀποδοχῆς ἔτυχε παρὰ τοῖς πολίταις. Ἄμα δὲ τούτοις πραττομένοις, Ῥωμαῖοι πρὸς Αἰκολανοὺς καὶ τοὺς τὸ Τοῦσκλον κατοικοῦντας ἀνεστήσαντο πόλεμον. Καὶ πρὸς μὲν Αἰκολανοὺς μάχῃ συνάψαντες ἐνίκησαν, καὶ πολλοὺς τῶν πολεμίων εἶλον· μετὰ δὲ ταῦτα τὸ Τοῦσκλον ἐξεπολιόρησαν, καὶ τὴν τῶν Αἰκολανῶν πόλιν ἐχειρώσαντο.

(C 41.) Olymp. I. XXV. 4. a. C. 475. Adimanto Archonte, Coss. M. Fabio Vibulano et Valerio Publio Themistocles, cuius maxima apud omnes auctoritas erat, ut maris imperium patriae vindicaret, socios ipsi quam plurimos iungeret. Lacedaemoniosque arceret, praeter Phalereum portum, qui angustior erat, Piraeum constructe suavit.

41. Τοῦ δ' ἐνιαυσίου χρόνου διεληλυθότος, Ἀθηνησι μὲν ἦν ἄρχων Ἀδείμαντος, ἐν Ῥώμῃ δὲ κατεστάθησαν ὕπατοι Μάρκος Φάβιος Σιλβανὸς καὶ Λεύκιος Οὐαλέριος Πούπλιος. Ἐπὶ δὲ τούτων Θεμιστοκλῆς διὰ τὴν στρατηγίαν καὶ ἀγχίνοιαν ἀποδοχῆς ἔτυχεν, οὐ μόνον παρὰ τοῖς πολίταις, ἀλλὰ καὶ παρὰ πᾶσι τοῖς Ἑλλησι. Διὸ καὶ μετεωριζόμενος ἐπὶ τῇ δόξῃ, πολὺ υεῖζοσιν ἄλλαις ἐπιβολαῖς ἐχρή-

σατο, πρὸς αἰξήσιν ἡγομονίας ἀνηκούσαις τῇ πα-
 τριδί. Τοῦ γὰρ καλουμένου Πειραιέως οὐκ ὄντος
 λιμένος κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους, ἀλλ' ἐπιπέτω χω-
 μένων τῶν Ἀθηναίων τῷ προσαγορευομένῳ Φαλη-
 ρικῷ, μικρῷ παντελῶς ὄντι, ἐπετόησε τὸν Πειραιᾶ
 κατασκευάζειν λιμένα, μικροῦς μὲν προσδεόμενον κα-
 τασκευῆς, δυνάμενον δὲ γενέσθαι κάλλιστον καὶ μέ-
 γιστον λιμένα τῶν κατὰ τὴν Ἑλλάδα. Ἦλπισεν οὖν
 τοῦτου προσγενομένου τοῖς Ἀθηναίοις δυνήσεσθαι
 τὴν πόλιν ἀντιποιήσασθαι τῆς κατὰ Θάλατταν ἡγε-
 μονίας. Τριήρεις γὰρ τότε πλείστας ἐκέκτηντο, καὶ
 διὰ συνέχειαν τῶν ναυμαχιῶν ἐμπειρίαν καὶ δόξαν
 μεγάλην τῶν ναυτικῶν ἀγῶνων περιεπεποίητο. Πρὸς
 δὲ τοῦτοις τοὺς μὲν Ἴωνας ὑπελάμβανε διὰ τὴν συγ-
 γένειαν ἰδίους ἔξειν, τοὺς δὲ ἄλλους τοὺς κατὰ τὴν
 Ἀσίαν Ἕλληνας δι' ἐκείνους ἐλευθερώσειν, ἀποκλι-
 νῆν τε ταῖς εὐνοίαις πρὸς τοὺς Ἀθηναίους διὰ τὴν
 εὐεργεσίαν· τοὺς τε κρηιώτας ἅπαντας καταπεπλη-
 γμένους τὸ μέγεθος τῆς ναυτικῆς δυνάμεως, ἐτοίμους
 ταχθῆσθαι μετὰ τῶν δυναμένων καὶ βλάπτειν καὶ
 ὑπελεῖν τὰ μέγιστα· τοὺς τε Λακεδαιμονίους εἴσηα
 περὶ μὲν τὰς περὶ τῆς δυνάμεις εὖ κατασκευασμένους,
 πρὸς δὲ τοὺς ἐν ταῖς ναυὸν ἀγῶνας ἀφνεσιτάτους.

(C. 42.) Designatis duumviris, Aristidi et Xanthippo, quod divulgari nollet, consilium aperit: qui quum inclassent hominis prudentiam, posthac etiam senatui probatam: tandem illi, sciscente populo, quicquid videretur suscipiendi potestas facta est.

42. Ταῦτ' οὖν διαλογισάμενος, ἐκρηε φανεροῦς
 μὲν τὴν ἐπιβολὴν μὴ λέγειν, ἀκριβῶς γνώσκων τοὺς
 Λακεδαιμονίους κολύσοντας· ἐν ἐκκλησίᾳ δὲ διαλο-

χθεις τοῖς πολίταις, ὅτι μεγάλων πραγμάτων καὶ
 συμφερόντων τῇ πόλει βούλεται γενέσθαι σύμβου-
 λός τε καὶ εἰσηγητής, ταῦτα δὲ φανερώς μὲν λέγειν
 μὴ συμφέρον, δι' ὀλίγων δὲ ἀνδρῶν ἐπιτελεῖν προσ-
 ἦκειν· διόπερ ἤξιον τὸν δῆμον δύο ἀνδρας προχει-
 ρισάμενον, οἷς ἂν μάλιστα πιστεύσῃ, τοῦτοις ἐπιτρέ-
 πειν περὶ τοῦ πράγματος. Πεισθέντος δὲ τοῦ πλή-
 θους, ὁ δῆμος εἴλετο δύο ἀνδρας, Ἀριστείδην καὶ
 Ξάνθιππον, οὐ μόνον κατ' ἀρετὴν προκρίνας αὐτούς,
 ἀλλὰ καὶ πρὸς τὸν Θεμιστοκλέα τοῦτους ὄρῳν ἀμιλ-
 λωμένους περὶ δόξης καὶ πρωτείων, καὶ διὰ τοῦτο
 ἀλλοτρίως ἔχοντας πρὸς αὐτόν. Οὗτοι δὲ κατ' ἰδίαν
 ἀκούσαντες τοῦ Θεμιστοκλέους τὴν ἐπιβολήν, ἐδή-
 λωσαν τῷ δήμῳ, διότι καὶ μεγάλα καὶ συμφέροντα
 τῇ πόλει καὶ δυνατὰ καθέστηκεν τὰ λεγόμενα ὑπὸ
 τοῦ Θεμιστοκλέους. Τοῦ δὲ δήμου θαυμάσαντος
 ἅμα τὸν ἀνδρα, καὶ ὑποπεύσαντος, μήποτε τυραν-
 νίδα τινὰ κατασκευασόμενος ἐαυτῷ τληκαύταις καὶ
 τοιαύταις ἐπιβολαῖς ἐγχειρῆ, φανερώς αὐτὸν ἐκέλευον
 ἀποφαίνεσθαι τὰ δεδομένα. Ὁ δὲ πάλιν ἔφησε μὴ
 συμφέρον τῷ δήμῳ φανερώς δηλοῦσθαι περὶ τῶν
 ἐπισηθέντων. Πολλῶ δὲ μᾶλλον θαυμάσας τοῦ
 δήμου τὴν δεινότητα καὶ μεγαλοφροσύνην τῶνδρός,
 ἐκέλευον ἐν ἀπορήτοις εἰπεῖν τῇ βουλῇ τὰ δεδο-
 γμένα· καὶ αὐτὴ κρίνη τὰ δυνατὰ λέγειν καὶ συμ-
 φέροντα, τότε, ὡς ἂν συμβουλευσῇ, πρὸς τὸ τέλος
 ἄξιον αὐτοῦ τὴν ἐπιβολήν. Διόπερ τῆς βουλῆς πνυ-
 θομένης κατὰ μέρος, καὶ κρίσεως λέγειν αὐτὸν τὰ
 συμφέροντα τῇ πόλει καὶ δυνατὰ, τὸ λοιπόν, ἦδ'

συγκωρήσαντος τοῦ δήμου μετὰ τῆς βουλῆς, ἔλαβε τὴν ἐξουσίαν πράττειν ὃ, τι βούλεται. Ἐκαστος δ' ἐκ τῆς ἐκκλησίας ἐχωρίζετο, θαναμάζων μὲν τὴν ἀρετὴν τᾶνδρός, μετέωρος δ' ὧν καὶ καταδοκῶν τὸ τέλος τῆς ἐπιβολῆς.

(C. 43.) Callide igitur cavit, ne Lacedaemonii coeptum praepedirent, portuque celeriter absoluto, etiam alia ad potentiam in mari amplificandam stabiliendamque sapienter instituit.

43. Ὁ δὲ Θεμιστοκλῆς λαβὼν τὴν ἐξουσίαν τοῦ πράττειν, καὶ πᾶσαν ὑπουργίαν ἔχων ἐτίμησεν τοῖς ἐγχειρουμένοις, πάλιν ἐπενόησε καταστρατηγῆσαι τοὺς Λακεδαιμονίους· ἦδει γὰρ ἀκριβῶς, ὅτι καθάπερ ἐπὶ τοῦ τῆς πόλεως τειχισμοῦ διεκώλυσαν οἱ Λακεδαιμόνιοι, τὸν αὐτὸν τρόπον ἐπὶ τῆς κατασκευῆς τοῦ λιμένος ἐγχειρήσουσι διακόπτειν τῶν Ἀθηναίων τὰς ἐπιβολάς. Ἐδοξεν οὖν αὐτῷ πρὸς μὲν τοὺς Λακεδαιμονίους πρέσβεις ἀποστεῖλαι τοὺς διδάξοντας, συμφέρειν τοῖς κοινοῖς τῆς Ἑλλάδος πράγμασιν ἔχειν ἀξιόχρεων λιμένα πρὸς τὴν ἀπὸ τῶν Περσῶν ἐσομένην στρατείαν. Διὰ δὲ τούτου τοῦ τρόπου Σπαρτιάτας ἀμβλυτέρους ποιήσας πρὸς τὸ κωλύειν, αὐτὸς εἶχετο τῶν ἔργων· καὶ τῶν πάντων συμφιλοτιμουμένων, ταχέως συνέβη γενέσθαι καὶ παραδόξως κατασκευασθῆναι τὸν λιμένα. Ἐπεισε δὲ τὸν δῆμον καθ' ἕκαστον ἐνιαυτὸν πρὸς ταῖς ὑπαρχούσαις ναυσὶν εἴκοσι τριήρεις προσκατασκευάζειν, καὶ τοὺς μετοίκους καὶ τοὺς τεχνίτας ἀτελεῖς ποιῆσαι, ὅπως ὄχλος πολὺς πανταχόθεν εἰς τὴν πόλιν κατέλθῃ, καὶ πλείους τέχνας κατασκευάσωσιν εὐχερῶς·

ἀμφότερα γὰρ ταῦτα χρησιμώτατα πρὸς ναυτικῶν
δυνάμεων κατασκευὰς ὑπάρχειν ἔκριεν. Οἱ μὲν οὖν
Ἀθηναῖοι περὶ ταῦτα ἡσχολοῦντο.

(C. 44.) Interea Pausanias ab Lacedaemoniis cum classo in Cyprum insulam et Hellespontum mittitur, ut liberet Graecas civitates, Persarum praesidiis adhuc occupatas. Qui captus praemiorum regiaeque filiae spe, machinante Artabazo, proditionis consilia fovet moresque patrios ita mutat, ut et caeterae gentes de importunitate hominis querantur, et Peloponnesii, in patriam reversi, missis Spartam legatis eum accusent.

44. Λακεδαιμόνιοι δὲ Πausανίαν τὸν ἐν Πλαταιαῖς στρατηγήσαντα καταστήσαντες ναύαρχον, προσέειπεν ἔλευθεροῦν τὰς Ἑλληνίδας πόλεις, ὅσαι βαρβαρικαῖς φυλακαῖς διέμενον ἔτι φρουρούμεναι. Οὗτος δὲ πενήτηντα μὲν τριήρεις ἐκ Πελοποννήσου λαβὼν, τριάκοντα δὲ παρ' Ἀθηναίων μεταπεμφάμενος, ὧν Ἀριστείδης ἡγεῖτο, πρῶτον μὲν εἰς τὴν Κύπρον ἔπλευσε, καὶ τῶν πόλεων τὰς ἔτι φρουρὰς ἐχούσας Περσικὰς ἠλευθέρωσε· μετὰ δὲ ταῦτα πλεύσας ἐπὶ τὸν Ἑλλήσποντον, Βυζάντιον μὲν ὑπὸ Περσῶν κρατούμενον ἐχειρώσατο, καὶ τῶν ἄλλων βαρβάρων οἷς μὲν ἀνεῖλεν, οὓς δ' ἐκβαλὼν, ἠλευθέρωσε τὴν πόλιν· πολλοὺς δ' ἐν αὐτῇ Περσῶν ἀξιολόγους ζωγράφους ἄνδρας, παρέδωκεν εἰς φυλακὴν Γογγύλω τῷ Ἐρετριεῖ, τῷ μὲν λόγῳ πρὸς τιμωρίαν τηρήσονται, τῷ δ' ἔργῳ διασώσονται πρὸς Ξέρξην. Συνετέθειτο γὰρ δι' ἀπορρήτων φιλίαν πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ τὴν θυγατέρα τοῦ Ξέρξου γαμεῖν ἔμελλεν, ἵνα προδῶ τοὺς Ἕλληνας. Ἦν δ' ὁ ταῦτα πρατιόμενος Ἀρτιάβαζος στρατηγός, καὶ χρημάτων πλῆθος ἐχορήγει λάθρα τῷ Πausανίᾳ, πρὸς τὸ διὰ τούτων φθεῖρειν τοὺς

εὐθέτους τῶν Ἑλλήνων. Ἐγένετο δὲ καταφανής, καὶ τιμωρίας ἔτυχε τῷδὲ τινι τρόπῳ. Ζηλώσαντος αὐτοῦ τὴν Περσικὴν τρυφήν, καὶ τυραννικῶς προσφερομένου τοῖς ὑποτεταγμένοις, χαλεπῶς ἔφερον ἅπαντες, μάλιστα δὲ οἱ τεταγμένοι τῶν Ἑλλήνων ἐπὶ τιρος ἡγεμονίας. Διόπερ τῶν κατὰ τὴν στρατιὰν καὶ κατὰ ἔθνη καὶ κατὰ πόλεις ἀλλήλοις ὀμιλοῦντων, καὶ τοῦ Πανσανίου τῆς βαρύτητος καταλαλοῦντων, Πελοποννήσιοι μὲν καταλιπόντες αὐτόν, εἰς Πελοπόννησον κατέπλευσαν, καὶ πρέσβεις ἀποστείλαντες, καιτηγόρουν τοῦ Πανσανίου. Ἀριστείδης δὲ ὁ Ἀθηναῖος, τῷ καιρῷ χρώμενος, ἐμφανῶς ἐν ταῖς κοινολογίαις ἀνελάμβανε τὰς πόλεις, καὶ διὰ τῆς ὀμιλίας προσαγόμενος, ἰδίας ἐποίησε τοῖς Ἀθηναίοις. ἔτι δὲ μᾶλλον συήργησε καὶ τὸ αὐτόματον τοῖς Ἀθηναίοις, διὰ ταύτας τὰς αἰτίας.

(C. 45.) Detecta per interceptam epistolam proditio, quam praeterita gravitati Lacedaemoniorum se ipse in fano Neptuni Taurarico indicasset. Ephemorum insidias molitens, in aedem Minervae, quae Chalcioecus vocatur, confugit. Ulstractis aedis valvis, proditor perit, post, dei Delphici responso, in eodem templo statuis aeneis ornatus.

45. Πανσανίας ἦν συντεθειμένος, ὥστε τοὺς τὰς ἐπιστολάς παρ' αὐτοῦ κομιζόντας πρὸς τὸν βασιλέα μὴ ἀνακίπτειν, μηδὲ γίνεσθαι μηρυτῆς τῶν ἀπορόρητων. Ἄν ἦν αἰτίαν ἀναιρουμένων αὐτῶν ὑπὸ τῶν ἀπολαμβανόντων τὰς ἐπιστολάς, συνέβαινε μηδένα διασώζεσθαι. Ἄθ' ἡ συλλογισάμενός τις τῶν βιβλιαφόρων, ἀνέφωε τὰς ἐπιστολάς· καὶ γνοὺς ἀληθῆς ὄν τὸ περὶ τὴν ἀκρίβειαν τῶν κομιζόντων τὰ γράμματα, ἐνέδωκε τοῖς ἐφόροις τὰς ἐπιστολάς. Τούτων

δὲ ἀπιστούντων, διὰ τὸ ἀνεωγμένας αὐτοῖς τὰς ἐπιστολὰς ἀναδεδόσθαι, καὶ πίστιν ἑτέραν βεβαιότεραν ἐπιζητούντων, ἐπηγγέλατο παραδώσειν αὐτὸν ὁμολογοῦντα. Πορευθεὶς οὖν ἐπὶ Ταίναρον, καὶ καθεζόμενος ἐπὶ τῷ τοῦ Ποσειδῶνος ἱερῷ, διπλῆν σκητὴν περιεβάλετο· καὶ τοὺς μὲν ἐφόρους καὶ τῶν ἄλλων Σπαρτιατῶν τινὲς κατέκρυψε· τοῦ δὲ Πausανίου παραγενομένου πρὸς αὐτόν, καὶ πυνθανομένου τὴν αἰτίαν τῆς ἰκετείας, ἐμέμψατο αὐτῷ, καθόσον εἰς τὴν ἐπιστολὴν ἐνέγραψε τὸν κατ' αὐτοῦ θάνατον. Τοῦ δὲ Πausανίου φήσαντος μεταμελεῖσθαι, καὶ συγγνώμην αἰτουμένου τοῖς ἀγνοηθεῖσιν, ἔτι δὲ δεηθέντος ὅπως συγκρῦψη, καὶ δωρεὰς μεγάλας ὑπισχνουμένου, αὐτοὶ μὲν διελύθησαν· οἱ δ' ἔφοροι καὶ οἱ μετ' αὐτῶν ἀκριβῶς μαθόντες τάληθές, τότε μὲν ἡσυχίαν εἶχον, ὕστερον δὲ τῶν Λακεδαιμονίων τοῖς ἐφόροις συλλαμβανόντων, προαισθόμενος ἔφθασε, καὶ προσέφυγεν εἰς τὸ ἱερόν τὸ τῆς Ἀθηνῶς τῆς Χαλκιοῖκου. Ἀπορουμένων δὲ τῶν Λακεδαιμονίων εἰ τιμωρήσονται τὸν ἰκέτην, λέγεται τὴν μητέρα τοῦ Πausανίου καταντήσασαν εἰς τὸ ἱερόν, ἄλλο μὲν μηδὲν μῆτε εἰπεῖν μῆτε πράξαι τι, πλίνθον δὲ βαστάσασαν, ἀναθεῖναι κατὰ τὴν εἰς τὸ ἱερόν εἴσοδον, καὶ τοῦτο πράξασαν ἐπανελθεῖν εἰς τὴν ἰδίαν οἰκίαν. Τοὺς δὲ Λακεδαιμονίους τῇ τῆς μητρὸς κρίσει συνακλουθήσαντας, ἐνοικοδομῆσαι τὴν εἴσοδον, καὶ τούτῳ τῷ τρόπῳ συναναγκάσαι τὸν Πausανίαν λιμῷ καταστρέφαι τὸν βίον. Τὸ μὲν οὖν σῶμα τοῦ τελευτήσαντος συνεχωρήθη τοῖς προσήκουσι καταχῶσαι· τὸ

δὲ δαιμόνιον τῆς τῶν ἱκετῶν σωτηρίας καταλυθείσης ἐπεσήμηνε. Τῶν γὰρ Λακεδαιμονίων περί τινων ἄλλων ἐν Δελφοῖς χρηστηριαζομένων, ὃ θεὸς ἔδωκε χρησμόν, κελεύων ἀποκαταστῆσαι τῇ θεῷ τὸν ἱκέτην. Διόπερ οἱ Σπαρτιᾶται τὴν μαντείαν ἀδύνατον νομίζοντες εἶναι, ἠπόρουν ἐφ' ἱκανὸν χρόνον, οὐδὲν δύναμενοι ποιῆσαι τὸ προστατιόμενον ὑπὸ τοῦ θεοῦ· ὅμως δ' ἐκ τῶν ἐνδεχομένων βουλευσάμενοι, κατεσκεύασαν εἰκόνας δύο τοῦ Πανσανίου χαλκῆς, καὶ ἀνέθηκαν εἰς τὸ ἱερόν τῆς Ἀθηνῶν.

(C. 46.) Quo iustius vituperatur Pausaniae varietas, qui magnam belli gloriam scelerata vita et turpi morte maculavit: eo maiorem meretur laudem Aristidis in imperando solertia et humanitas, qua omnium Graecorum animos sibi devinxit. Unde imperium maris, quod ille flagitio perdidit, hic virtute comparavit.

46. Ἡμεῖς δὲ παρ' ὅλην τὴν ἱστορίαν εἰωθότες τῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν διὰ τῶν ἐπιλεγομένων ἐπαινῶν αἰξιν τὴν δόξαν, τοῖς δὲ φαύλοις ἐπὶ τῆς τελευταίας ἐπιφθέγγεσθαι τὰς ἀρμοζούσας βλασφημίας, οὐκ εἴσομεν τὴν Πανσανίου κακίαν καὶ προδοσίαν ἀκατηγόρητον. Τίς γὰρ οὐκ ἂν θαυμάσειε τούτου τὴν ἄνοιαν, ὃς εὐεργέτης γενόμενος τῆς Ἑλλάδος, καὶ νικήσας τὴν ἐν Πλαταιαῖς μάχην, καὶ πολλὰς ἐπαινουμένας πράξεις ἐπιτελεσάμενος, οὐχ ὅπως τὸ παρὸν ἀξίωμα διεφύλαξεν, ἀλλ' ἀγαπήσας τῶν Περσῶν τὸν πλοῦτον καὶ τὴν τρυφήν, ἄπασαν τὴν προὔπερχουσαν εὐδοξίαν κατήσχυνεν. Ἐπαρθεὶς γὰρ ταῖς εὐτυχίαις, τὴν μὲν Λακωνικὴν ἀγωγὴν ἐστύγησε, τὴν δὲ τῶν Περσῶν ἀκολασίαν καὶ τρυφήν ἐμιμήσατο· ὃν ἥκιστα ἐχορὴν ζηλῶσαι τὰ τῶν βαρβάρων ἐπιτη-

δεύματα. Οὐ γὰρ ἐτέρων πεπυσμένος, ἀλλ' αὐτὸς ἔργῳ πείραν εἰληφῶς ἐγίνωσκεν, ὅπως τῆς τῶν Περσῶν τρυφῆς ἢ πάτριος δίαιτα πρὸς ἀρετὴν διέφερεν. Ἀλλὰ γὰρ αὐτὸς μὲν διὰ τὴν ἰδίαν κακίαν, οὐ μόνον τῆς ἀξίας ἔτυχε τιμωρίας, ἀλλὰ καὶ τοῖς πολίταις αἴτιος κατέστη τοῦ τὴν κατὰ θάλατταν ἡγεμονίαν ἀποβαλεῖν. Ἐκ παραθέσεως γὰρ ἡ Ἀριστείδου στρατηγία παρὰ τοῖς συμμάχοις θεωρουμένη, καὶ διὰ τὴν εἰς τοὺς ὑποπιταγμένους ὁμιλίαν καὶ τὰς ἀρετάς, ἐποίησε πάντας ὥσπερ ἀπὸ μιᾶς ὁρμῆς ἀποκλῖναι πρὸς τοὺς Ἀθηναίους. Διὸ καὶ τοῖς μὲν ἐκ τῆς Σπάρτης πεμπομένοις ἡγεμόσιν οὐκέτι προσεῖχον, Ἀριστείδην δὲ θαυμάζοντες, καὶ πάντα προθύμως ὑπακούοντες, ἐποίησαν χωρὶς κινδύνου παραλαβεῖν τὴν κατὰ θάλατταν ἀρχήν.

(C. 47.) Et commune Aristides aetarium in Delo constituit, rationibusque stipendiariis praefectus, suum cuique censum tam exacte tribuit, ut propter summum iustitiae studium Iusti cognomen referret.

47. Εὐθύς οὖν ὁ μὲν Ἀριστείδης συνεβούλευε τοῖς συμμάχοις ἅπασι κοινὴν ἄγουσι σύνοδον, ἀποδεῖξαι τὴν Δῆλον κοινὸν ταμιεῖον, καὶ τὰ χρήματα τὰ συναγόμενα εἰς ταύτην κατατίθεσθαι· πρὸς δὲ τὸν ἀπὸ τῶν Περσῶν ὑποπιτευόμενον πόλεμον τάξαι φόρον ταῖς πόλεσι πάσαις κατὰ δύναμιν, ὥστε γίνεσθαι τὸ πᾶν ἄθροισμα ταλάντων πεντακοσίων καὶ ἐξήκοντα. Ταχθεῖς δὲ ἐπὶ τὴν διάταξιν τῶν φόρων, οὕτως ἀκριβῶς καὶ δικαίως τὸν διαμερισμὸν ἐποίησεν, ὥστε πάσας τὰς πόλεις εὐδοκῆσαι. Διὸ καὶ δοκῶν ἔν τι τῶν ἀδυνάτωρ ἔργων συντετελεκεῖναι, μεγί-

στην ἐπὶ δικαιοσύνη δόξαν ἐκτήσατο, καὶ διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῆς δικαιοσύνης δίκαιος ἐπωνομάσθη. Ἔφ' ἕνα δὲ καὶ τὸν αὐτὸν καιρὸν ἢ μὲν τοῦ Πανσωνίου κακία τῆς κατὰ θάλατταν ἡγεμονίας ἐστέρησε τοὺς πολίτας, ἢ Ἀριστείδου δὲ κατὰ πᾶν ἀρετὴ τῆς Ἀθήνας τὴν οὐκ οὖσαν στρατηγίαν ἐποίησε κτήσασθαι. Ταῦτα μὲν οὖν ἐπράχθη κατὰ τοῦτον τὸν ἑνιαυτόν.

(C. 48.) Olymp. LXXVI, 1. a. C. 474. Archonte Phaedone, Coss. Caesone Fabio et Sp. Furio Medullino Leotychidas, Spartanorum rex, anno regni 22 obiit: successit Archidamus, 42 annos imperans. mortuus et Anaxilaus, Rhegit et Zancles per 18 annos tyranus. Huius filius tutor constitutus Miccythus, dominium suscepit. Sed inter Hieronem et Polyzeium fratrem magne sunt ortae inimicitiae: hic, belli imperio detrectato, quum ad Theronem, Agrigenti R, profugisset, Hiero expugnare utramque adortus est; mox Theronis studio, in quem perire agere noluerat, fratri reconciliatus.

48. Ἐπ' ὕρχοντος δ' Ἀθήνησι Φαίδωνος Ὀλυμπίας μὲν ἔχθη ἕτη πρὸς ταῖς ἐβδομήκοντα, καθ' ἣν ἕνικα στάδιον Σκαμάνδριος Μιτυληναῖος· ἐν Ῥώμῃ δ' ὑπῆρχον ἕπατοι Καίσιων Φάβιος καὶ Σπόριος Φούριος Μερέλλαιος. Ἐπὶ δὲ τούτων Λεωτυχίδης ὁ τῶν Λακεδαιμονίων βασιλεὺς ἐτελεύτησεν, ἄρξας ἕτη εἴκοσι καὶ δύο· τὴν δὲ ἀρχὴν διαδεξάμενος Ἀρχίδαμος ἐβασίλευσεν ἕτη τεσσαράκοντα καὶ δύο. Ἐτελεύτησε δὲ καὶ Ἀναξίλλας ὁ Ῥηγίου καὶ Ζάγκλης τύραννος, δυναστεύσας ἕτη δεκαοκτώ. Τὴν δὲ τυραννίδα διεδέξατο Μίκυθος πιστευθείς, ὥστε ἀποδοῦναι τοῖς τέκνοις τοῦ τελευτήσαντος, οἷσι τέτοις τὴν ἡλικίαν. Ἰέρων δὲ ὁ βασιλεὺς τῶν Συρακουσίων μετὰ τὴν τοῦ Γέλωνος τελευτήν, τὸν μὲν

ἀδελφὸν Πολύζηλον ὄρων εὐδοκιμοῦντα παρὰ τοῖς Συρακουσίοις, καὶ νομίζων αὐτὸν ἔφεδρον ὑπάρχειν τῆς βασιλείας, ἔσπευδεν ἐκποδῶν ποιήσασθαι· αὐτὸς δὲ ξηνολογῶν καὶ περὶ αὐτὸν σύστημα ξένων παρεσκευάζων, ὑπελάμβανεν ἀσφαλῶς καθέξειν τὴν βασιλείαν. Διὸ καὶ Συβαριτῶν πολιορκουμένων ὑπὸ Κροτωνιατῶν, καὶ δεομένων βοηθῆσαι, στρατιώτας πολλοὺς κατέγραψεν εἰς τὴν στρατείαν, ἣν παρεδίδου Πολυζήλῳ τᾶδελφῷ, νομίζων αὐτὸν ὑπὸ τῶν Κροτωνιατῶν ἀναιρεθῆσεσθαι. Τοῦ δὲ Πολυζήλου πρὸς τὴν στρατείαν οὐχ ὑπακούσαντος διὰ τὴν ῥηθεῖσαν ὑποψίαν, δι' ὀργῆς εἶχε τὸν ἀδελφόν· καὶ φυγόντα πρὸς Θήρωνα τὸν Ἀκραγαντίνων τύραννον καταπολεμῆσαι τοῦτον παρεσκευάζετο. Μετὰ δὲ ταῦτα Θρασυδαίου τοῦ Θήρωνος ἐπιστατοῦντος τῆς τῶν Ἱμεραίων πόλεως βαρύτερον τοῦ καθήκοντος, συνέβη τοὺς Ἱμεραίους ἀπαλλοτριωθῆναι παντελῶς ἀπ' αὐτοῦ. Πρὸς μὲν οὖν τὸν πατέρα πορεύεσθαι τε καὶ κατηγορεῖν ἀπεδοκίμαζον, νομίζοντες οὐχ ἔξειν ἴσον ἀκουστήν· πρὸς δὲ τὸν Ἱέρωνα πρέσβεις ἀπέστειλαν κατηγοροῦντας τοῦ Θρασυδαίου, καὶ ἐπαγγελλομένους τὴν τε πόλιν ἐκείνῳ παραδώσειν καὶ συνεπιθῆσεσθαι τοῖς περὶ τὸν Θήρωνα. Ὁ δὲ Ἱέρων κρίνας εἰρηνικῶς διαλύσασθαι πρὸς τὸν Θήρωνα, προὔδωκε τοὺς Ἱμεραίους, καὶ τὰ βεβουλευμένα λαθραίως ἐμήνυσεν. Διόπερ Θήρων ἐξετάσας τὰ κατὰ τὴν βουλήν, καὶ τὴν μήνυσιν ἀληθινὴν εὐρίσκων, πρὸς μὲν τὸν Ἱέρωνα διελύσατο, καὶ τὸν Πολύζηλον εἰς τὴν προὔπαρχουσαν εὐνοσίαν ἀπεκα-

τέστησε· τῶν δὲ Ἱμεραίων τοὺς ἐναντίους πολλοὺς ὄντας συλλαβὸν ἀποσφάζει.

(C. 49. Catanacos et Naxios Leontium migrare Hiero iubet, receptis e Peloponneso et Syracusis colonis. Catanam, agris et incolis auctam, novo nomine Actnam appellat. Himeram a Thurene traducti sunt Doree. denique excisa urbs a Carthaginensibus.

49. Ἱέρων δὲ τοὺς τε Ναξίους καὶ τοὺς Καταναίους ἐκ τῶν πόλεων ἀναστήσας, ἰδίους οἰκήτορας ἀπέστειλεν, ἐκ μὲν Πελοποννήσου πεντακισχιλίους ἀθροίσας, ἐκ δὲ Συρακουσῶν ἄλλους τοσοῦτους προσθείς· καὶ τὴν μὲν Κατάνην μετωνόμασεν Αἴτην, τὴν δὲ χώραν οὐ μόνον τὴν Καταναίαν, ἀλλὰ καὶ πολλὴν τῆς ὀμόρου προσθείς κατεκληρούχησε, μυριάσις πληρώσας οἰκήτορας. Τοῦτο δ' ἔπραξε σπένδων ἅμα μὲν ἔχειν βοήθειαν ἐτοιμὴν ἀξιόλογον πρὸς τὰς ἐπιούσας χρείας, ἅμα δὲ καὶ ἐκ τῆς γενομένης μυριάνδρου πόλεως τιμὰς ἔχειν ἠρωϊκάς. Τοὺς δὲ Ναξίους καὶ τοὺς Καταναίους ἐκ τῶν πατρίδων ἀνασταθέντας μετόκισεν εἰς τοὺς Λεοντίους, καὶ μετὰ τῶν ἐγχωρίων προσέταξε κατοικεῖν τὴν πόλιν. Θήρων δέ, μετὰ τὴν Ἱμεραίων σφαγὴν ὄρθῳ τὴν πόλιν οἰκητόρων δεομένην, συνώκισεν εἰς ταύτην τοὺς τε Λωσιεῖς καὶ τῶν ἄλλων τοὺς βουλομένους ἐπολιτογράφησεν. Οὗτοι μὲν οὖν μετ' ἀλλήλων καλῶς πολιτευόμενοι διετέλεσαν ἔτη πενήκοντα καὶ ὀκτώ· τότε δὲ τῆς πόλεως ὑπὸ Καρχηδονίων χειρωθείσης καὶ κατασκαφείσης, διέμεινεν ἀοίκητος μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς καιρῶν.

C. 50. Olymp. LXXVI, 2. a. C. 473. Dromoclide Arch., M. Fabio et Cn. Manlio Coss., Lacedaemonii invidentes Atheniensibus manus imperium, indignasque suam reimp. claud. esse fa-

etiam, illis bellum inferre moliantur: a quo consilio eos abstrahit Hetoemariadae prudentia. Athenienses a belli apparatu ad augendas urbis suae opes omne studium transferunt.

50. Ἐπὶ ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Δρομοκλείδου, Ῥωμαῖοι μὲν κατέστησαν ὑπάτους Μάρκον Φάβιον καὶ Γναῖον Μίλλιον. Ἐπὶ δὲ τούτων Λακεδαιμόνιοι τὴν τῆς θαλάσσης ἡγεμονίαν ἀποβεβληκότες ἀλόγως, βαρέως ἔφερον. Διὸ καὶ τοῖς ἀφεστηκόσιν ἐπ' αὐτῶν Ἕλλησι χαλεπῶς ἔχοντες, ἠπέιλουν ἐπιθήσειν αὐτοῖς τὴν προσήκουσαν τιμορίαν. Συναχθείσης δὲ τῆς γερουσίας, ἐβουλευόντο περὶ τοῦ πολέμου τοῦ πρὸς τοὺς Ἀθηναίους ὑπὲρ τῆς κατὰ θάλατταν ἡγεμονίας. Ὁμοίως δὲ καὶ τῆς κοινῆς ἐκκλησίας συναχθείσης, οἱ μὲν γεώτεροι, καὶ τῶν ἄλλων οἱ πολλοί, φιλοτίμως εἶχον ἀνακτήσασθαι τὴν ἡγεμονίαν, νομίζοντες, εἴαν αὐτὴν περιποιήσωνται, χρημάτων τε πολλῶν εὐπορήσειν, καὶ καθόλου τὴν σπουδὴν μείζονα ποιήσεσθαι καὶ δυνατωτέραν, τοὺς τε τῶν ἰδιωτῶν οἴκους πολλὴν ἐπίδοσιν λήψεσθαι πρὸς εὐδαιμονίαν. Ἀνεμιμνήσκοντο δὲ καὶ τῆς ἀρχαίας μαντείας, ἐν ἣ ἠπροσέταξεν αὐτοῖς ὁ θεὸς σκοπεῖν, ὅπως μὴ χολὴν ἔχωσι τὴν ἡγεμονίαν· καὶ τὸν χρησμὸν ἔφασαν εἰς οὐδὲν ἕτερον ἢ τὸ παρὸν λέγειν· χολὴν γὰρ αὐτοῖς ὑπάρξειν τὴν ἀρχὴν, εἴαν οὐσῶν δυεῖν ἡγεμονιῶν τὴν ἑτέραν ἀποβιάωσι. Πάντων δὲ σχεδὸν τῶν πολιτῶν πρὸς ταύτην τὴν ὑπόθεσιν ὠρμημένων, καὶ τῆς γερουσίας συνεδρευούσης περὶ τούτων, οὐδεὶς ἠλπίσεν οὐδένα τολμηῆσαι συμβουλευῆσαι ἕτερόν τι. Τῶν δὲ ἐκ γερουσίας τις, ὄνομα μὲν Ἐτοιμαρίδας, τὸ δὲ γένος ἀφ' Ἡρακλέους ὢν, καὶ δι' ἀρε-

τὴν ἀποδοχῆς τυγχάνων παρὰ τοῖς πολίταις, ἐπεχείρησε συμβουλεύειν ἔαν τοὺς Ἀθηναίους ἐπὶ τῆς ἡγεμονίας· μὴ συμφέρειν γὰρ τῇ Σπάρτῃ τῆς θαλάττης ἀμφισβητεῖν· πρὸς παρὰδοξον δὲ ὑπόθεσιν εἰπεῖν εὐπορήσας λόγους ἀρμόζοντας, παρὰ τὴν προσδοκίαν ἔπεισε τὴν γερουσίαν καὶ τὸν δῆμον. Τέλος δὲ οἱ Λακεδαιμόνιοι κρίναντες τὸν Ἐτοιμαρίδαν συμφέροντα λέγειν, ἀπέστησαν τῆς περὶ τὸν πόλεμον πρὸς τοὺς Ἀθηναίους ὁρμῆς. Ἀθηναῖοι δὲ τὸ μὲν πρῶτον προσεδόκων μέγαν πόλεμον ἕξειν πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους περὶ τῆς κατὰ θάλατταν ἡγεμονίας, καὶ διὰ τοῦτο τριήρεις κατεσκευάζοντο πλείους, καὶ χρημάτων πλῆθος ἐπορίζοντο, καὶ τοῖς συμμάχοις ἐπιεικῶς προσεφέροντο· ὡς δὲ τὰ δοχθέντα τοῖς Λακεδαιμονίοις ἐπύθοντο, τοῦ μὲν φόβου τοῦ κατὰ τὸν πόλεμον ἀπελύθησαν, περὶ δὲ τὴν αὔξησιν τῆς ἰδίας πόλεως ἡσχολοῦντο.

(C. 51.) Olymp. LXXVI, 3. a. C. 472. Arch. Acestoride, Coss. Caesone Fabio et T. Virginio, in Italia Tyrrhenorum in Cumanos bellum: his opitulatur Hiero, Tyrrhenos proelio domans.

51. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησιν Ἀκιστορίδου, ἐν Ῥώμῃ τὴν ὑπατον ἀρχὴν διεδέξαντο Καΐσων Φάβιος καὶ Τίτος Οὐεργίνιος. Ἐπὶ δὲ τούτων Ἴερων μὲν βασιλεὺς τῶν Συρακουσίων, παραγενομένων πρὸς αὐτὸν πρέσβεων ἐν Κύμῃ τῆς Ἰταλίας, καὶ δεομένων βοηθῆσαι πολεμουμένοις ὑπὸ Τυρρόνησιν θαλαττοκρατούντων, ἐξέπεμψεν αὐτοῖς συμμαχίαν τριήρεις κανάς. Οἱ δὲ τῶν νεῶν τούτων ἡγεμόνες ἐπειδὴ κατέπλευσαν εἰς τὴν Κύμην, [καὶ] μετὰ τῶν ἐγχωρίων μὲν ἐναντιμάχησαν πρὸς τοὺς Τυρρόνησους, πολλὰς δὲ

ναῦς αὐτῶν διαφθείραντες, καὶ μεγάλη ναυμαχία νικήσαντες, τοὺς μὲν Τυρρῶηνοὺς ἔταπεινωσαν, τοὺς δὲ Κυμαίους ἤλευθέρωσαν τῶν φόβων, καὶ ἀπέπλευσαν ἐπὶ Συρακούσας.

(C. 52.) Olymp. LXXVI, 4. a. C. 471. Arch. Menone Coss. L. Aemilio Mamercio et C. Cornelio Lentulo, bellum in Italia geritur inter Tarentinos et Iapyges de agrorum finibus. Victores Iapyges, etiam Rhegium capiunt, cuius incolae Tarentinis auxilia miserant.

52. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Μένωνος, Ῥωμαῖοι μὲν ὑπάτους κατέστησαν Λεύκιον Αἰμίλιον Μάμερκον καὶ Γαῖον Κορνήλιον Λέντουλον. Κατὰ δὲ τὴν Ἰταλίαν πόλεμος ἐνέσθη Ταραντίνοις πρὸς τοὺς Ἰάπυγας. Περὶ γὰρ ὁμόρου χώρας ἀμφισβητούντων πρὸς ἀλλήλους, ἐπὶ μὲν τινὰς χρόνους διετέλουν ἰψιμαχοῦντες καὶ λεηλατοῦντες τὰς ἀλλήλων χώρας· ἀεὶ δὲ μᾶλλον τῆς διαφορᾶς συναυξομένης, καὶ πολλάκις φόνων γινομένων, τὸ τελευταῖον εἰς ὄλοσχερῆ φιλοτιμίαν ὤρμησαν. Οἱ μὲν οἶν Ἰάπυγες τὴν τε παρ' αὐτῶν δύναμιν παρεσκευάζοντο, καὶ τὴν παρὰ τῶν ὁμόρων συμμαχίαν συνέλαβον, καὶ τοὺς σύμπαντας ἤθροισαν ὑπὲρ τοὺς διςμυρίους· οἱ δὲ Ταραντῖνοι, πυθόμενοι τὸ μέγεθος τῆς ἐπ' αὐτοὺς ἠθροισμένης δυνάμεως, τοὺς τε πολιτικούς στρατιώτας ἠθροισαν, καὶ Ῥηγίων συμμάχων ὄντων πολλοὺς προσελάβοντο. Γενομένης δὲ μάχης ἰσχυρᾶς, καὶ πολλῶν παρ' ἀμφοτέροις πεσόντων, τὸ τελευταῖον οἱ Ἰάπυγες ἐνίκησαν. Τῶν δὲ ἠττηθέντων εἰς δύο μέρη σχισθέντων κατὰ τὴν φυγὴν, καὶ τῶν μὲν εἰς Τάραντα τὴν ἀναχώρησιν ποιοῦμένων, τῶν δὲ εἰς τὸ Ρήγιον φευγόντων, παραπλησίως τούτοις καὶ οἱ

Ἰάπυγες ἐμερίσθησαν. Οἱ μὲν οὖν τοὺς Ταραντί-
 ρους διώξαντες, ὀλίγου διαστήματος ὄντος, πολλοὺ
 τῶν ἐναντίων ἀνείλον· οἱ δὲ τοὺς Ῥηγίνοὺς διώκον-
 τες, ἐπὶ τοσοῦτον ἐφιλοτιμήθησαν, ὥστε συνεισπεσεῖν
 τοῖς φεύγουσιν εἰς τὸ Ῥήγιον, καὶ τῆς πόλεως κυ-
 ριεῦσαι.

(C. 53.) Olymp. LXXVII, 1. a. C. 470. Arch. Charco, Coss. T.
 Menenio et C. Horatio Pulvillo, in Sicilia Therio, princeps Agri-
 gentinorum, humanitate et iustitia florens, anno imp. 16 moritur.
 Succedit Thrasydaeus fil., ob crudelitatem et superbiam omnibus
 invisus, qui, bello contra Hieronem infeliceiter gesto, regno pulsus,
 tandem apud Megarenses capitis damnatus, obiit. In Italia Romani,
 conserto cum Veientibus ad Cremeram proelio, magna clade ob-
 ruuntur.

53. Μετὰ δὲ ταῦτα Ἀθήνησι μὲν ἤρχε Χάρος,
 ἐν Ῥώμῃ δὲ ὕπατοι καθειστήκεισαν Τίτος Μινού-
 κιος καὶ Γάιος Ὠράκιος Πολύειδος· ἤχθη δὲ παρ'
 Ἡλείοις Ὀλυμπιάς ἐβδομηκοστὴ καὶ ἐβδόμη, καθ'
 ἦν ἐνίκαι στάδιον Δάνδης Ἀργεῖος. Ἐπὶ δὲ τούτων
 κατὰ μὲν τὴν Σικελίαν Θήρων ὁ Ἀκραγαντίνων δυ-
 νάστης ἐτελεύτησεν, ἄρξας ἔτη δέκα καὶ ἕξ· τὴν δὲ ἀρ-
 χὴν διεδέξατο Θρασυδαῖος ὁ υἱός. Ὁ μὲν οὖν Θή-
 ρων τὴν ἀρχὴν ἐπιεικῶς διωκηκῶς, καὶ ζῶν μεγάλης
 ἀποδοχῆς ἐτύγγανε παρὰ τοῖς πολίταις, καὶ τελευ-
 τήσας ἡρωϊκῶν ἔτυχε τιμῶν· ὁ δὲ υἱὸς αὐτοῦ καὶ
 ζῶντος ἔτι τοῦ πατρὸς βίαιος ἦν καὶ φορικός, καὶ
 τελευτήσαντος ἤρχε τῆς πατρίδος παρανόμως καὶ
 τυραννικῶς. Διὸ καὶ ταχέως ἀπιστηθεὶς ὑπὸ τῶν
 ὑποπιεταγμένων, διετέλεσεν ἐπιβουλευόμενος καὶ βίον
 ἔχων μισούμενον· ὅθεν ταχέως τῆς ἰδίας παρανο-
 μίας οἰκείαν ἔσχε τὴν τοῦ βίου καταστροφὴν. Μετὰ
 γὰρ τὴν τοῦ πατρὸς Θήρωνος τελευτὴν πολλοὺς μι-

σθοφόρους ἄθροίσας, καὶ τῶν Ἀκραγαντίνων καὶ Ἱμεραίων προσκαταλέξας, τοὺς ἅπαντας ἤθροισεν ὑπὲρ τοὺς διςμυρίους ἰππεῖς καὶ πεζοὺς. Μετὰ δὲ τούτων μέλλοντος αὐτοῦ πολεμεῖν τοῖς Συρακουσίοις, Ἰέρων ὁ βασιλεὺς παρασκευασάμενος δύναμιν ἀξιόλογον, ἐστράτευσεν ἐπὶ τὸν Ἀκράγαντα. Γενομένης δὲ μάχης ἰσχυροῦς, πλεῖστοι τῶν παραταξαμένων Ἑλλήνων πρὸς Ἑλληνας ἔπεσον. Τῇ μὲν οὐ μάχῃ ἐτροπέησαν οἱ Συρακοῦσιοι· κατεκόπησαν δὲ τῶν μὲν Συρακουσίων εἰς διςχιλίους, τῶν δὲ ἄλλων ὑπὲρ τοὺς τετρακισχιλίους. Μετὰ δὲ ταῦτα Θρασυδαῖος μὲν ταπεινωθεὶς ἐξέπεσεν ἐκ τῆς ἀρχῆς, καὶ φυγὼν εἰς Μεγαρεῖς τοὺς Νισαίους καλουμένους, ἐκεῖ θανάτου καταγνωσθεὶς ἐτελεύτησεν· οἱ δ' Ἀκραγαντῖνοι κομισάμενοι τὴν δημοκρατίαν, διαπρεςβευσάμενοι πρὸς Ἰέρωνα, τῆς εἰρήνης ἔτυχον. Κατὰ δὲ τὴν Ἰταλίαν Ῥωμαίοις πρὸς Οὐϊεντάνους ἐνστάντος πολέμου, μεγάλη μάχη συνέστη περὶ τὴν ὀνομαζομένην Κριμέραν. Τῶν δὲ Ῥωμαίων ἠττηθέντων, συνέβη πολλοὺς αὐτῶν πεσεῖν, ὥς φασὶ τινες τῶν συγγραφέων, καὶ τοὺς Φαβίους τοὺς τριακισίους, συγγενεῖς ἀλλήλων ὄντας καὶ διὰ τοῦτο μιᾷ περιειλημένους προσηγορίᾳ. Ταῦτα μὲν οὖν ἐπράχθη κατὰ τοῦτον τὸν ἐνιαυτόν.

(C. 54.) Olymp. LXXVII, 2, a. C. 469. Arch. Praxi ergo, Coss. A. Verginio Tricosto et C. Servilio Structo, Elei in unam migrant civitatem, quam Elidem nuncupant. Laetadaemonii, invidia ducti, Themistoclem apud Athenienses accusant, quod una cum Pausania regi se Persarum ad opprimendam Graeciam iunxerit. Absolutus Themistocles amore civium, pristinae virtutis memorum. Mox ab invidis tantae gloriae, usque, qui summam eius auctoritatem timebant, (C. 55.) testarum suffragis e civitate ciectus, Argos habita-

tum concessit. Tum vero Lacedaemonii iterata accusatione, a commune Graecorum iudicium causam deferendam censent. Cui iudicio merito diffusus Themistocles, (C. 56.) Argis ad Admetum Molossorum regem, confugit. Ibi quum ab Lacedaemoniis exposceretur publice, rex supplicem non prodidit, monuitque, ut conzuleret sibi quam celerime. Itaque largo cum viatico dimissus una cum duobus Liguribus mercatoribus in Asiam transiit. Hic a Lysitheide, cum quo ei hospitium fuerat, clanculum adoperto curr ad Xerxem adductus, liberaliterque ab eo exceptus est.

54. Ἐπ' ἀρχοντος δ' Ἀθήνησι Πραξιέρου, Ῥωμαῖοι μὲν ὑπάτους κατέστησαν Ἀῦλον Οὐεργίνιον Τρίκοστον καὶ Γαῖον Σερούϊλιον Στροῦκτον. Ἐπὶ δὲ τούτων Ἠλεῖοι μὲν, πλείους καὶ μικρὰς πόλεις οἰκοῦντες, εἰς μίαν συνακίσθησαν τὴν ὀνομαζομένην Ἠλιν. Λακεδαιμόνιοι δέ, ὀρῶντες τὴν μὲν Σπάρτην διὰ τὴν Πausανίου τοῦ στρατηγοῦ προδοσίαν ταπεινῶς πράττουσαν, τοὺς δὲ Ἀθηναίους εὐδοκιμοῦντας διὰ τὸ μηδένα παρ' αὐτοῖς πολίτην ἐπὶ προδοσίᾳ κατεγνώσθαι, ἔσπευδον τὰς Ἀθήνας ταῖς δημοταῖς περιβαλεῖν διαβολαῖς. Διόπερ εὐδοκιμοῦντος παρ' αὐτοῖς Θεμιστοκλέους, καὶ μεγάλην δόξαν ἔχοντος ἐπ' ἀρετῇ, κατηγοροῦσαν προδοσίαν αὐτοῦ, φάσκοντες φίλον γενέσθαι τοῦ Πausανίου μέγιστον, καὶ μετὰ τούτου συντεθεῖσθαι κοινῇ προδοῦναι τὴν Ἑλλάδα τῷ Ξέρξῃ. Διελέγοντο δὲ καὶ τοῖς ἐχθροῖς τοῦ Θεμιστοκλέους, παροξύνοντες αὐτοὺς πρὸς τὴν κατηγορίαν· καὶ χρήματα ἔδοσαν, διδάσκοντες, ὅτι Πausανίας μὲν, κρίνας προδιδόναι τοὺς Ἕλληνας, ἐδήλωσε τὴν ἰδίαν ἐπιβολὴν Θεμιστοκλεῖ, καὶ παρεκάλεσε κοινωρεῖν τῆς προθέσεως· ὁ δὲ Θεμιστοκλῆς οὔτε προσεδέξατο τὴν ἔντευξιν, οὔτε διαβάλλειν ἔκρινε δεῖν ἄνδρα φίλον. Οὐ μὴν ἀλλὰ κατηγορηθεὶς ὁ Θεμιστοκλῆς, τότε μὲν ἀπέφυγε τὴν τῆς προ-

δοσίας κρίσιν. Διὸ καὶ τὸ μὲν πρῶτον μετὰ τὴν ἀπόλυσιν μέγας ἦν παρὰ τοῖς Ἀθηναίοις· ἠγάπων γὰρ αὐτὸν ἐπὶ τοῖς πεπραγμένοις διαφερόντως οἱ πολῖται· μετὰ δὲ ταῦτα οἱ μὲν φοβηθέντες αὐτοῦ τὴν ὑπεροχὴν, οἱ δὲ φθονήσαντες τῇ δόξῃ, τῶν μὲν εὐεργεσιῶν ἐπελάθοντο, τὴν δ' ἰσχὺν αὐτοῦ καὶ τὸ φρόνημα ταπεινοῦν ἔσπευδον.

55. Πρῶτον μὲν οὖν αὐτὸν ἐκ τῆς πόλεως μετέστησαν, τοῦτον τὸν ὀνομαζόμενον ὄστρακισμὸν ἐταγαγόντες αὐτῷ, ὃς ἐνομοθετήθη μὲν ἐν ταῖς Ἀθήναις μετὰ τὴν κατὰ λυσιν τῶν τυράννων τῶν περὶ Πεισίστρατον. Ὁ δὲ νόμος ἐγένετο τοιοῦτος· ἕκαστος τῶν πολιτῶν εἰς ὄστρακον ἔγραφε τοῦνομα τοῦ δοκοῦντος μάλιστα δύνασθαι καταλῦσαι τὴν δημοκρατίαν· ὃ δ' ἂν ὄστρακα πλείω γένηται, φεύγειν ἐκ τῆς πατρίδος ἐτέτακτο δεκαετῆ χρόνον. Νομοθετήσαι δὲ ταῦτα δοκοῦσιν οἱ Ἀθηναῖοι, οὐχ ἵνα τὴν κακίαν κολάζωσιν, ἀλλ' ἵνα τὰ φρονήματα τῶν ὑπερεχόντων ταπεινότερα γένηται διὰ τὴν φυγὴν. Ὁ μὲν οὖν Θεμιστοκλῆς τὸν προειρημένον τρόπον ἐξοστρακισθεὶς, ἔφυγεν ἐκ τῆς πατρίδος εἰς Ἄργος. Οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι πυθόμενοι περὶ τούτων, καὶ νομίσαντες παρὰ τῆς τύχης εἰληφέναι καιρὸν ἐπιθέσθαι τῷ Θεμιστοκλεῖ, πάλιν εἰς Ἀθήνας ἐξαπέστειλαν πρέσβεις, κατηγοροῦντας τοῦ Θεμιστοκλέους, ὅτι τῷ Πausanias κεκοινώνηκε τῆς προδοσίας· καὶ δεῖν ἔφασαν τῶν κοινῶν τῆς Ἑλλάδος ἀδικημάτων εἶναι τὴν κρίσιν οὐκ ἰδίᾳ παρὰ τοῖς Ἀθηναίοις, ἀλλ' ἐπὶ τοῦ κοινοῦ συνεδρίου τῶν Ἑλλήνων, ὅπερ εἰώθει συνεδρεῦειν

[ἐν τῇ Στάσῃ] κατ' ἐκείνον τὸν χρόνον. Ὁ δὲ Θεμιστοκλῆς ὁρῶν τοὺς Λακεδαιμονίους σπεύδοντας διαβυλεῖν τὴν πόλιν τῶν Ἀθηναίων καὶ ταπεινώσαι, τοὺς δ' Ἀθηναίους βουλομένους ἀπολογήσασθαι περὶ τῆς ἐπιφερομένης αἰτίας, ὑπέλαβεν ἑαυτὸν παραδοθήσεσθαι τῷ κοινῷ συνεδρίῳ. Τοῦτο δ' ἤδει τὰς κρίσεις οὐ δικαίας, ἀλλὰ πρὸς χάριν ποιούμενον τοῖς Λακεδαιμονίοις, τεκμαιρόμενος ἕκ τε τῶν ἄλλων καὶ ὧν ἐποίησαντο τὴν κρίσιν περὶ τε τῶν Ἀθηναίων καὶ τῶν Αἰγινήτων ὑπὲρ τῶν ἀριστείων. Οὔτω γὰρ οἱ κύριοι τῆς ψήφου φθονερώς διετέθησαν πρὸς τοὺς Ἀθηναίους, ὥστε πλείους τριήρεις αὐτῶν παρεχομένων ἢ σύμπαντες οἱ ναυμαχίσαντες παρέσχοντο, οὐδὲν κρείττους αὐτοὺς ἐποίησαν τῶν ἄλλων Ἑλλήνων. Διὰ ταῦτα δὴ συνέβη τὸν Θεμιστοκλέα τοῖς συνεδροῖς ἀπιστιῆσαι. Καὶ γὰρ ἕκ τῆς προγεγενημένης ἀπολογίας ἐν ταῖς Ἀθήναις ὑπὸ τοῦ Θεμιστοκλέους ἀφοριστὰς εἶχον οἱ Λακεδαιμόνιοι πρὸς τὴν ἕστερον γενομένην κατηγορίαν. Ὁ γὰρ Θεμιστοκλῆς ἀπολογούμενος, ὁμολόγει μὲν τὸν Πανσανίαν πρὸς αὐτὸν ἐπιστολὰς ἀπεσταλκέναι, παρακαλοῦντα μειωσχεῖν τῆς προδοσίας· καὶ τούτῳ μεγίστῳ χρησάμενος τεκμηρίῳ συνίστανεν, ὅτι οὐκ ἂν παρεκίλει Πανσανίας αὐτόν, εἰ μὴ πρὸς τὴν ἀξίωσιν ἀντέλεγε.

56. Διὰ δὲ ταῦτα, καθάπερ προειρήκαμεν, ἔφην γενεῖς Ἄργους πρὸς Ἀδμητον τὸν Μιολοτιτῶν βασιλέα· καταφυγὼν δὲ πρὸς τὴν ἐστίαν, ἰκέτης ἐγένετο. Ὁ δὲ βασιλεὺς τὸ μὲν πρῶτον τροσεδέξατο αὐ-

τὸν φιλοφρόνως, καὶ πιρκαλεῖ θαυρόειν, καὶ τὸ σύν-
 ολον ἐπηγγέλλετο φροντιεῖν αὐτοῦ τῆς ἀσφαλείας·
 ἐπεὶ δὲ οἱ Λακεδαιμόνιοι τοὺς ἐπιφανεσιάτους Σπαρ-
 τιατῶν πρὸς βεῖς ἀποστείλαντες πρὸς τὸν Ἄδμητον,
 ἐξήτουν αὐτὸν πρὸς τιμωρίαν, ἀποκαλοῦντες προδό-
 την καὶ λυμεῶνα τῆς ὅλης Ἑλλάδος, πρὸς δὲ τού-
 τοις, μὴ παραδιδόντος αὐτὸν, πολεμήσειν ἔφασαν
 μετὰ πάντων τῶν Ἑλλήνων, τὸ τηνικαῦθ' ὁ βασι-
 λεὺς φοβηθεὶς μὲν τὰς ἀπειλάς, ἐλεῶν δὲ τὸν ἰκέ-
 την, καὶ τὴν ἐκ τῆς παραδόσεως αἰσχύνην ἐκκλίνων,
 ἔπειθε τὸν Θεμιστοκλέα τὴν ταχίστην ἀπιέναι λά-
 θρα τῶν Λακεδαιμονίων, καὶ χρυσοῦ πλῆθος ἐδώ-
 ρησατο αὐτῷ, ἐφόδιον τῆς φυγῆς. Ὁ δὲ Θεμιστοκλῆς
 πάντοθεν ἐλανιόμενος, καὶ τὸ χρυσίον δεξάμενος,
 ἔφυγε νυκτὸς ἐκ τῆς τῶν Μολοτιῶν χώρας, συμπράτ-
 τοντος αὐτῷ πάντα τὰ πρὸς φυγὴν τοῦ βασιλέως·
 εὐρῶν δὲ δύο νεανίσκους Λίγνας τὸ γένος, ἐμπορι-
 καῖς δὲ ἐργασίαις χρωμένους, καὶ διὰ τοῦτο τῶν
 ὁδῶν ἐμπείρως ἔχοντας, μετὰ τούτων ἔφυγε. Χρώ-
 μενος δὲ νυκτερινῶν ὁδοιπορίαις ἔλαθε τοὺς Λακε-
 δαιμονίους, καὶ διὰ τῆς τῶν νεανίσκων εὐνοίας τε
 καὶ κακοπαθείας κατήντησεν εἰς τὴν Ἀσίαν· ἐνταῦθα
 δ' ἔχων ἰδιόξενον, ὄνομα μὲν Λυσιθείδην, δόξη δὲ
 καὶ πλούτῳ θαυμαζόμενον, πρὸς τοῦτον κατέφυγεν.
 Ὁ δὲ Λυσιθείδης ἐτύγγανε φίλος ὢν Ξέρξου τοῦ βα-
 σιλέως, καὶ κατὰ τὴν διάβασιν τοῦ Ξέρξου τὴν δύ-
 ραμιν τῶν Περσῶν ἄπασαν εἰστιακῶς. Διόπερ συν-
 ῆθειαν μὲν ἔχων πρὸς τὸν βασιλέα, τὸν δὲ Θεμιστο-
 κλέα διὰ τὸν ἔλεον σῶσαι βουλούμενος, ἐπηγγείλατο

αὐτῷ πάντα συμπράξειν. Ἄξιόντος δὲ τοῦ Θεμιστοκλέους ἀγαγεῖν αὐτὸν πρὸς τὸν Ξέρξην, τὸ μὲν πρῶτον ἀντιῖπει, ἀποφαινόμενος ὅτι κολασθήσεται διὰ τὰς κατὰ τῶν Περσῶν αὐτῷ γεγενημένας πράξεις· μετὰ δὲ ταῦτα μαθὼν τὸ συμφέρον, ὑπήκουσε, καὶ παραδόξως καὶ ἀσφαλῶς αὐτὸν διέσωσεν εἰς τὴν Περσίδα. Ἔθους γὰρ ὄντος παρὰ τοῖς Πέρσαις τὸν ἄγοντα παλλακὴν τῷ βασιλεῖ, κομίζειν ταύτην ἐπὶ ἀπήνης κεκρυμμένην, καὶ τῶν ἀπαντώντων μηδένα πολυπραγμονεῖν, μηδὲ κατ' ὄψιν ἀπαντῆσαι τῇ ἀγομῆνῃ, ἀφορμῇ ταύτῃ συνέβη χρῆσασθαι πρὸς τὴν ἐπιβολὴν τὸν Λυσιθείδην. Παρασκευασάμενος γὰρ τὴν ἀπήνην πολυτελέσι παραπετύομασι κεκοσμημένην, εἰς ταύτην ἐνέθηκε τὸν Θεμιστοκλέα, καὶ μετὰ πάσης ἀσφαλείας διασώσας, ἐνέτυχε τῷ βασιλεῖ, καὶ πεφυλαγμένως ὁμιλήσας, ἔλαβε παρ' αὐτοῦ πίστει μηδὲν ἀδικήσειν τὸν ἄνδρα. Εἰσαγαθὸν δὲ αὐτὸν πρὸς τὸν βασιλέα, κακείνου δόντος τῷ Θεμιστοκλεῖ λόγον, καὶ μαθόντος ὡς οὐδὲν ἠδίκησεν, ἀπελύθη τῆς τιμωρίας.

(C. 57.) At Mandane, Darii filia et Xerxis germana, indignissime caedem filiorum ferens, supplicium voluit de Themistocle sumi. Qui absolutus a Persarum optimatibus liberalitate regis et coniuge beatur, et multis muneribus ornatur, in his Megnesia, unde panem, Myunte, unde obsonia, et Lampasco, unde vinum sumeret.

57. Δόξας δὲ παραδόξως ὑπ' ἐχθροῦ διασεσῶσθαι, πάλιν εἰς μείζονας κινδύνους ἐνέπεσε διὰ τοιαύτης αἰτίας. Μανδάνη Δαρείου μὲν ἦν θυγάτηρ τοῦ φοιεύσαντος τοὺς μάγους, ἀδελφὴ δὲ γνησία τοῦ Ξέρξου, μεγίστης δ' ἀποδοχῆς τυγχάνουσα παρὰ

τοῖς Πέρσαις. Αὕτη τῶν υἱῶν ἐστερημένη, καθ' ὃν καιρὸν Θεμιστοκλῆς περὶ Σαλαμίνα κατεναυμάχησε τὸν στόλον τῶν Περσῶν, χαλεπῶς ἔφερε τὴν ἀναίρεσιν τῶν τέκνων, καὶ διὰ τὸ μέγεθος τῆς συμφορᾶς ἤλεεῖτο παρὰ τοῖς πλήθεσιν. Αὕτη πυθομένη τὴν παρουσίαν τοῦ Θεμιστοκλέους, ἦλθεν εἰς τὰ βασιλεια, πενθίμην ἐσθῆτα λαβοῦσα, καὶ μετὰ δακρῶν ἐκέτευε τὸν ἀδελφὸν ἐπιθεῖναι τιμωρίαν τῷ Θεμιστοκλεῖ. Ὡς δ' οὐ προσεῖχεν αὐτῇ, περιήει τοὺς ἀρίστους τῶν Περσῶν ἀξιοῦσα, καὶ καθόλου τὰ πλήθη παροξύνουσα πρὸς τὴν τοῦ Θεμιστοκλέους τιμωρίαν. Τοῦ δ' ὄχλου συνδραμόντος ἐπὶ τὰ βασιλεια, καὶ μετὰ κραυγῆς ἔξαιτοῦντος ἐπὶ τιμωρίαν τὸν Θεμιστοκλέα, ὃ μὲν βασιλεὺς ἀπεκρίνατο δικαστήριον καταστήσειν ἐκ τῶν ἀρίστων Περσῶν, καὶ τὸ κριθὲν τεύξεσθαι συντελείας. Πάντων δὲ συνενδοκησάντων, καὶ δοθέντος ἱκανοῦ χρόνου εἰς τὴν παρασκευὴν τῆς κρίσεως, ὃ μὲν Θεμιστοκλῆς μαθὼν τὴν Περσίδα διάλεκτον, καὶ ταύτη χρησάμενος κατὰ τὴν ἀπολογίαν, ἀπελύθη τῶν ἐγκλημάτων. Ὁ δὲ βασιλεὺς περιχαρῆς γενόμενος ἐπὶ τῇ σωτηρίᾳ τᾶνδρός, μεγάλας αὐτὸν δωρεαῖς ἐτίμησε. Γυναῖκα γὰρ αὐτῷ πρὸς γάμου κοινωνίαν ἔξευξε Περσίδα, εὐγενεῖα τε καὶ κάλλει διαφέρουσαν, ἔτι δὲ κατ' ἀρετὴν ἐπαινουμένην· οἰκείων τε πλήθος πρὸς διακονίαν, καὶ παντοδαπῶν ἐκπωμάτων· καὶ τὴν ἄλλην χορηγίαν πρὸς ἀπόλαυσιν καὶ τρυφὴν ἀρμόζουσαν. Ἐδωρήσατο δ' αὐτῷ καὶ πόλεις τρεῖς πρὸς διατροφὴν καὶ ἀπόλαυσιν εὐθέτους· Μαγνησίαν μὲν τὴν ἐπὶ τῷ

Μαγιάνδρῳ, πλεῖστον τῶν κατὰ τὴν Ἀσίαν πόλεων ἔχουσαν σῖτον, εἰς ἄρτους· Μυοῦντα δὲ εἰς ὄψον, ἔχουσαν θάλατταν εὐχθύν· Λάμψακον δέ, ἀμπελόφυτον ἔχουσαν χώραν πολλήν, εἰς οἶνον.

(C. 58.) Ita tuto inter hostes et iucunde degit, et Magnesiae vitam sic finit, ut et a barbaris magnos honores consequeretur, et ipse in vitae exitu pietatis in patriam illustre ederet documentum.

58. Θεμιστοκλῆς μὲν οὖν ἀπολυθεὶς τοῦ παρ' Ἑλλήσι φόβου, καὶ παραδόξως ὑπὸ μὲν τῶν τὰ μέγιστα εὐεργετηθέντων φυγαδευθεὶς, ὑπὸ δὲ τῶν τὰ δεινότηατα παθόντων εὐεργετηθεὶς, ἐν ταύταις ταῖς πόλεσι κατεβίωσε, πάντων πρὸς ἀπόλαυσιν ἀγαθῶν εὐπορούμενος· καὶ τελευτήσας ἐν τῇ Μαγνησίᾳ, ταφῆς ἔτυχεν ἀξιολόγου, καὶ μνημείου τοῦ ἔτι νῦν διαμένοντος. Ἐνιοὶ δὲ τῶν συγγραφέων φασὶ τὸν Ξέρξην, ἐπιθυμήσαντα πάλιν στρατεύειν ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, παρακαλεῖν τὸν Θεμιστοκλέα στρατηγεῖν ἐπὶ τοῦ πολέμου. Τὸν δὲ συγχωρήσαντα περὶ τούτων, πίστει λαβεῖν ἐνόρκους, μὴ στρατεύσειν ἐπὶ τοὺς Ἕλληνας ἄνευ Θεμιστοκλείους. Σφαγιασθέντος δὲ ταύρου, καὶ τῶν ὄρκων γενομένων, τὸν Θεμιστοκλέα κύλικα τοῦ αἵματος πληρώσαντα ἐκπιεῖν, καὶ παραχορῆμα τελευτῆσαι. Καὶ τὸν μὲν Ξέρξην ἀποσιῆσαι τῆς ἐπιβολῆς ταύτης, τὸν δὲ Θεμιστοκλέα διὰ τῆς ἰδίας τελευτῆς ἀπολογίαν ἀπολιπεῖν καλλίστην, ὅτι καλῶς ἐπολιτεύθη τὰ πρὸς τοὺς Ἕλληνας. Ἡμεῖς δὲ πάρεσμεν ἐπὶ τὴν τελευτὴν ἀνδρὸς μεγίστου τῶν Ἑλλήνων, περὶ οὗ πολλοὶ διαμφισβητοῦσι, πότερον οὗτος ἀδικήσας τὴν πατρίδα καὶ τοὺς ἄλλους Ἕλληνας, ἔφυγεν εἰς Πέρσας, ἢ τούναντίον ἢ τς

πόλις καὶ πάντες οἱ Ἕλληνες εὐεργετηθέντες με-
γάλα, τῆς μὲν χάριτος ἐπελάθοντο, τὸν δ' εὐεργέτην
ἠγαγον αὐτὸν ἀδίκως εἰς τοὺς ἰσχύτους κινδύνους.
Εἰ δέ τις χωρὶς φθόρου τὴν τε φύσιν ἀνδρός καὶ
τὰς πράξεις ἐξετάζει μετὰ ἀκριβείας, εὐρήσει πάν-
των, ὧν μνημονεύομεν, ἀμφοτέροις τοῖς εἰρημένοις
τεπροτενκότα. Διὸ καὶ θαυμάσειεν ἂν τις εἰκότως,
εἰ στερηῆσαι σαφῶς αὐτοὺς ἀνδρός τοιοῦτου τὴν φύσιν
ἠθέλησαν.

(C. 59.) Adiicit scriptor elogium Themistoelis, urbisque Bu-
xanti, tunc in Italia a Micytho conditae, mentionem.

59. Τίς γὰρ ἕτερος τῆς Σπάρτης πλέον ἰσχυρού-
σης, καὶ τοῦ ναυτικοῦ τὴν ἡγεμονίαν ἔχοντος Εὐρου-
βιάδου τοῦ Σπαρτιάτου, ταῖς ἰδίαις πράξεσιν ἀφεί-
λετο τῆς Σπάρτης ταύτην τὴν δόξαν; Τίνα δ' ἄλλον
ἱστορήκαμεν μιᾷ πράξει ποιήσαντα διενεγκεῖν αὐτὸν
μὲν τῶν ἡγεμόνων, τὴν δὲ πόλιν τῶν Ἑλληνίδων
πόλεων, τοὺς δ' Ἕλληνας τῶν βαρβάρων; Ἐπὶ τίνος
δὲ στρατηγοῦντος ἐλάττονας ἀφορμὰς ἢ μείζονας
κινδύνους συνέβη γενέσθαι; Τίς δὲ πρὸς ἅπασαν
τὴν ἐκ τῆς Ἀσίας δύναμιν ἀναστάτω τῇ πόλει παρα-
ταχθεὶς ἐνίκησε; Τίς δὲ τοῖς ἔργοις ἐν εἰρήνῃ τὴν
πατρίδα δυνατὴν κατεσκεύασε τοιοῦτοις; Τίς δὲ
πολέμου μεγίστου κατασχόντος αὐτὴν διέσωσε;
μιᾷ δ' ἐπινοίᾳ τῇ περὶ τοῦ ζεύγματος γενομένη τὴν
τεξὴν τῶν πολεμίων δύναμιν ἐξ ἡμίσους μέρους
ἐταπεινωσεν, ὥστ' εὐχείρωτον γενέσθαι τοῖς Ἕλλησι;
Διόπερ ὅταν τὸ μέγεθος τῶν ἔργων αὐτοῦ θεωρή-
σωμεν, καὶ σκοποῦντες τὰ κατὰ μέρος, εὐρωμεν

ἐκείνον μὲν ὑπὸ τῆς πόλεως ἠτιμασμένον, τὴν δὲ πόλιν διὰ τὰς ἐκείνου πράξεις ἐπαιρομένην, εἰκότως τὴν δοκοῦσαν εἶναι τῶν ἀπασῶν πόλεων σοφωτάτην καὶ ἐπιεικεσιτάτην, χαλεπωιάτην πρὸς ἐκείνον εὐρίσκομεν γεγενημένην. Περὶ μὲν οὖν τῆς Θεμιστοκλέους ἀρετῆς εἰ καὶ πεπλεονάκαμεν παρεκβάντες, ἀλλ' οὐκ ἄξιον ἐκρίναμεν τὴν ἀρετὴν αὐτοῦ παραλιπεῖν ἀνεπισήμαντον. Ἄμα δὲ τούτοις πραττομένοις, κατὰ τὴν Ἰταλίαν Μίκυθος μὲν δὲ τὴν δυρυστείαν ἔχων Ῥηγίου καὶ Ζύγκλης, πόλιν ἔκτισε Πυξοῦντα.

(C. 60.) Olymp. LXXVII, 3. a. C. 468. Arch. Demotione, Coss. P. Valerio Publicola et C. Nautio Rufo, Athenienses Cimōnem cum exercitu in Asiam mittunt ad recuperandas sociorum urbes, Persarum praesidiis occupatas. Is, multis in Caria et Lycia urbibus expugnatis, et classem Persarum, imperatore Tithrausta fortiter pugnātem, fundit, (C. 61.) et terrestres copias, strategemate usus, caedit, alterumque barbarorum ducem, Pheredatem, trucidat.

60. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Δημοτίωνος, Ῥωμαῖοι μὲν ὑπάτους κατέστησαν Πούπλιον Οὐαλέριον Ποπλικόλαν καὶ Γάϊον Ναύτιον Ῥοῦφον. Ἐπὶ δὲ τούτων Ἀθηναῖοι στρατηγὸν ἐλόμενοι Κίμωννα τὸν Μιλτιάδου, καὶ δύναμιν ἀξιόλογον παραδόντες, ἐξέπεμψαν ἐπὶ τὴν παράλιον τῆς Ἀσίας, βοηθήσοντα μὲν ταῖς συμμαχοῦσαις πόλεσιν, ἐλευθερώσοντα δὲ τὰς ταῖς Περσικαῖς φρουραῖς ἔτι κατεχομένας. Οὗτος δὲ παραλαβὼν τὸν στόλον ἐν Βυζαντίῳ, καὶ καταπλεύσας ἐπὶ πόλιν τὴν ὀνομαζομένην Ἠϊόνα, ταύτην μὲν Περσῶν κατεχόντων ἐχειρώσατο, Σκύρον δὲ Πελασγῶν ἐνοικούντων καὶ Δολόπων, ἐξεπολιόρησε· καὶ κτίστην Ἀθηναῖον

καταστήσας, κατεκληρούχησε τὴν χώραν. Μετὰ δε ταῦτα μειζύων πράξεων ἄρξασθαι διανοούμενος, κατέπλευσεν εἰς τὸν Πειραιεῖα, καὶ προσλαβόμενος πλείους τριήρεις, καὶ τὴν ἄλλην χορηγίαν ἀξιόλογον παρασκευασάμενος, τότε μὲν ἐξέπλευσεν ἔχων τριήρεις διακοσίας· ὕστερον δὲ μεταπεμφάμενος παρὰ τῶν Ἰώνων καὶ τῶν ἄλλων ἀπάντων τὰς ἄλλας, ἀπάσας εἶχε τριακοσίας. Πλεύσας οὖν μετὰ παντός τοῦ στόλου πρὸς τὴν Καρίαν, τῶν παραθαλαττιῶν πόλεων ὅσαι μὲν ἦσαν ἐκ τῆς Ἑλλάδος ἀπωκισμέναι, ταύτας παραχορῆμα συνέπεισεν ἀποστῆναι τῶν Περσῶν· ὅσαι δ' ὑπῆρχον δίγλωττοι, καὶ φρουρὰς ἔχουσαι Περσικὰς, βία προσάγων ἐπολιόρκει. Προσαγαγόμενος δὲ τὰς κατὰ τὴν Καρίαν πόλεις, ὁμοίως καὶ τὰς ἐν τῇ Λυκίᾳ πάσας προσελάβετο. Παρὰ δὲ τῶν αἰὲ προστιθεμένων συμμάχων προσλαβόμενος ναῦς, ἐπὶ πλεῖον ἠΐξησε τὸν στόλον. Οἱ δὲ Πέρσαι τὸ μὲν πεζικὸν στράτευμα δι' ἑαυτῶν κατεσκεύασαν, τὸ δὲ ναυτικὸν ἤθροισαν ἐκ τε Φοινίκης καὶ Κιλικίας. Ἐστρατήγει δὲ τῶν Περσικῶν δυνάμεων Τιθραύστης, υἱὸς ὢν Ξέρξου νόθος. Κίμων δὲ πυνθανόμενος τὸν στόλον τῶν Περσῶν διατρίβει περὶ τὴν Κύπρον, πλεύσας ἐπὶ τοὺς βαρβάρους, ἐνανμάχησε διακοσίαις καὶ πεντήκοντα ναυσὶ πρὸς τριακοσίας καὶ τετραράκοντα. Γενομένου δ' ἀγῶνος ἰσχυροῦ, καὶ τῶν στόλων ἀμφοτέρων λαμπρῶς ἀγωνιζομένων, τὸ τελευταῖον ἐνίκων οἱ Ἀθηναῖοι, καὶ πολλὰς μὲν τῶν ἐναντίων ναῦς διέφθειραν, πλείους δὲ τῶν ἑκατὸν σὺν αὐτοῖς τοῖς ἀνδράσιν εἶλον. Τῶν

δὲ λοιπῶν νεῶν καταφυγουσῶν εἰς τὴν Κύπρον, οἱ μὲν ἐν αὐταῖς ἄνδρες εἰς τὴν γῆν ἀνεχώρησαν· αἱ δὲ ναῦς, κεναὶ τῶν βοηθούτων οὖσαι, τοῖς πολεμίοις ἐγενήθησαν ὑποχείριοι.

61. Μετὰ δὲ ταῦτα ὁ μὲν Κίμων οὐκ ἄρκεσθεις τηλικαύτη νίκη, παραχρῆμα παντὶ τῷ στόλῳ προσκατήρην ἐπὶ τὸ πεζικὸν τῶν Περσῶν στρατόπεδον, οὔσης τῆς περριβολῆς παρὰ τὸν Εὐρυμέδοντα ποταμόν. Βουλόμενος δὲ καταστρατηγῆσαι τοὺς βαρβάρους, ἀνεβίβασεν εἰς τὰς αἰχμαλωτίδας ναῦς τῶν ἰδίων τοὺς ἀρίστους, δούς τιάρας, καὶ τὴν ἄλλην κατασκευὴν περιθειὺς Περσικὴν. Οἱ δὲ βάρβαροι, προσπλέοντες ἄρι τοῦ στόλου, ταῖς Περσικαῖς ναυσὶ καὶ παρισκευαῖς ψευθέντες, ὑπέλαβον τὰς ἰδίας τριήρεις εἶναι. Διόπερ οὗτοι μὲν προσεδέξαντο τοὺς Ἀθηναίους ὡς φίλους ὄντας· ὁ δὲ Κίμων, ἤδη τυκτὸς ἐπιγενομένης ἀποβιβάσας τοὺς στρατιώτας, καὶ προσδεχθεὶς ὡς φίλος ὑπ' αὐτῶν, εἰσέπεσεν εἰς τὴν στρατοπεδείαν τῶν βαρβάρων. Ταραχῆς δὲ μεγάλης γενομένης παρὰ τοῖς Πέρσαις, οἱ μὲν περὶ τὸν Κίμωνα πάντας τοὺς ἐντυγχάνοντας ἔκτειναν· καὶ τὸν μὲν στρατηγὸν τῶν βαρβάρων τὸν ἕτερον Φερεδάτην, ἀδελφιδοῦν τοῦ βασιλέως, ἐν τῇ σκηνῇ καταλαβόντες ἐφόνευσαν, τῶν δ' ἄλλων οὓς μὲν ἔκτεινον, οὓς δὲ κατετραυμάτιζον, πάντας δὲ διὰ τὸ παρὰδοξον τῆς ἐπιθέσεως φεύγειν ἠνάγκασαν. Καθόλου δ' ἐκπληξίς ἅμα καὶ ἄγνοια τοιαύτη κατεῖχε τοὺς Πέρσας, ὥστ' οἱ πλείους τοὺς ἐπιτιθεμένους αὐτοῖς, οἵτινες ἦσαν, οὐκ ἐγίνωσκον. Τοὺς μὲν γὰρ Ἑλλη-

νας οὐχ ὑπελάμβανον ἦκειν πρὸς αὐτοὺς μετὰ δυνάμειος, τὸ σύνολον μὴ ἔχειν αὐτοὺς πεζὴν στρατιάν πεπεισμένοι· τοὺς δὲ Πισίδας, ὄντας δρόμους καὶ τὰ πρὸς αὐτοὺς ἀλλοτρίως ἔχοντας, ὑπελάμβανον ἦκειν μετὰ δυνάμειος. Διὸ καὶ νομίσαντες ἀπὸ τῆς ὑπέροχου τῆν ἐπιφορὰν εἶναι τῶν πολεμίων, πρὸς ταῖς ναῦς ὡς πρὸς φιλίας ἔφευγον. Τῆς δὲ νυκτὸς οὐσης ἀσελήνου καὶ σκοτεινῆς, συνέβαινε τὴν ἀγνοίαν πολὺ μᾶλλον αὐξῆσθαι, καὶ μηδένα τᾶληθὲς δύνασθαι ἰδεῖν. Διὸ καὶ πολλοῦ φόβου γενομένου διὰ τὴν ἀταξίαν τῶν βαρβάρων, ὁ μὲν Κίμων προειρηκῶς τοῖς στρατιώταις πρὸς τὸν ἀρθῆσόμενον πυρσὸν συντρέχειν, ἦρε πρὸς ταῖς ναυσὶ σύσσημον, εὐλαβούμενος, μὴ διεσπαρμένων τῶν στρατιωτῶν καὶ πρὸς ἀρπαγὴν ὀρμησάντων, γένηται τι παράλογον. Πάντων δὲ πρὸς τὸν πυρσὸν ἀθροισθέντων, καὶ πυρσαμένων τῆς ἀρπαγῆς, τότε μὲν εἰς τὰς ναῦς ἀπεχώρησαν· τῇ δ' ὑστεραίᾳ τρόπαιον στήσαντες, ἀπέπλευσαν εἰς τὴν Κύπρον, νενικηκότες δύο καλλίστας νίκας, τὴν μὲν κατὰ γῆν, τὴν δὲ κατὰ θάλατταν. Οὐδέποτε γὰρ μνημονεύονται τοιαῦται καὶ τηλικαῦται πράξεις γενέσθαι κατὰ τὴν αὐτὴν ἡμέραν καὶ ναυτικῶ καὶ πεζικῶ στρατοπέδῳ.

(C. 62.) Hac tam splendida victoria Cimoni magna cum gloria insignem praedam conciliavit. Persae, potentiae Atheniensium timentes, triremes plures construunt. Athenienses, quorum resp. ab hoc tempore ingentibus opibus crevit, decimam e spoliis Apollini cum epigrapha dicant.

62. Κίμων δὲ διὰ τῆς ἰδίας στρατηγίας καὶ ἀρετῆς μεγάλα κατωρθώκως, περιβόητον ἔσχε τὴν δόξαν οὐ μόνον παρὰ τοῖς πολίταις, ἀλλὰ καὶ παρὰ

τοῖς ἄλλοις Ἑλλησιν. Αἰχμαλώτους γὰρ εἰλήφει
 τριῆρεις τριακοσίας καὶ τεσσαράκοντα ναῦς, ἄνδρας
 δὲ ὑπὲρ τοὺς διςμυρίους, χρημάτων δὲ πλήθος ἀξιό-
 λογον. Οἱ δὲ Πέρσαι τοιοῦτοις ἐλατιώμασι περι-
 πεπωκότες ἄλλας τριῆρεις πλείους κατεσκευάσαν,
 φοβούμενοι τὴν τῶν Ἀθηναίων αὐξήσιν. Ἀπὸ γὰρ
 τούτων τῶν χρόνων ἡ πόλις τῶν Ἀθηναίων πολλὴν
 ἐτίδοσιν ἐλάμβανε, χρημάτων τε πλήθει κατασκευ-
 ασθεῖσα, καὶ δόξης μεγάλης ἐν ἀνδρίᾳ καὶ στρατηγίᾳ
 τυχοῦσα. Ὁ δὲ δῆμος τῶν Ἀθηναίων δεκάτην
 ἐξελόμενος ἐκ τῶν λαφύρων, ἀνέθηκε τῷ θεῷ, καὶ
 τὴν ἐπιγραφὴν ἐπὶ τὸ κατασκευασθὲν ἀνάθημα
 ἐπέγραψε τήνδε,

Ἐξ οὗ γ' Εὐρώπην Ἀσίας δίχα πόντος ἔνειμε,
 Καὶ πολέας θνητῶν θοῦρος Ἄρης ἐπέχει,
 Οὐδέν πω τοιοῦτον ἐπιχθονίων γένει' ἀνδρῶν
 Ἔργον ἐν ἡπιέῳ καὶ κατὰ πόντον ἄμι.
 Οἶδε γὰρ ἐν Κύπρῳ Μήδους πολλοὺς ὀλέσαντες,
 Φοινίκων ἑκατὸν ναῦς ἔλον ἐν πελάγει
 Ἀνδρῶν πληθούσας, μέγα δ' ἔστενεν Ἀσίς ὑπ'
 αὐτῶν

Πληγεῖσ' ἀμφοτέραις χερσί, κράτει πολέμου.

(C. 63.) Olymp. LXXVII, 4. a. C. 467. Phaeone Arch. L. Furiō Medullino et M. Manlio Vulsonē Coss., ingens Spartae exortus terrae motus veteres hostes, Helotas et Messenios, adversus paucos superstites in arma protipuit. Quos ut in potestatem redigeret, Archidamus rex collectis, quicumque erant Laconum ex ista calamitate servati, dux contra illos exstilit.

63. Ταῦτα μὲν οὖν ἐπράχθη κατὰ τοῦτον τὸν
 ἐνιαυτόν. Ἐπ' ἀρχόντος δ' Ἀθήνησι Φαίωνος, ἐν
 Ρώμῃ τὴν ὑπάτον ἀρχὴν διεδέξαντο Λεύκιος Φού-

ριος Μεδιολανός και Μάρκος Μάνλιος Ουάσων. Ἐπὶ δὲ τούτων μεγάλη τις και παράδοξος ἐγένετο συμφορὰ τοῖς Λακεδαιμονίοις. Ἐν γὰρ τῇ Σπάρτῃ γενομένων σεισμῶν μεγάλων, συνέβη πεσεῖν τὰς οἰκίας ἐκ θεμελίων, και τῶν Λακεδαιμονίων πλείους τῶν διζυυρίων φθαρηῆναι. Ἐπὶ πολὺν δὲ χρόνον συνεχῶς τῆς πόλεως καταφερομένης, και τῶν οἰκιῶν πιπτουσῶν, πολλὰ σώματα τοῖς πτώμασι τῶν τοίχων ἀπολαμβανόμενα διεφθάρη· οὐκ ὀλίγον δὲ τῶν κατὰ τὰς οἰκίας χρημάτων ὁ σεισμός ἐλυμήνατο. Καὶ τοῦτο μὲν τὸ κακόν, ὡσπερ δαιμονίου τινὸς νεμεσήσαντος αὐτοῖς, ἔπαθον· ἄλλους δὲ κινδύνους ὑπ' ἀνθρώπων αὐτοῖς συνέβη γενέσθαι, δι' αἰτίας τοιαύτας. Εἴλωτες και Μεσσήνιοι πρὸς Λακεδαιμονίους ἀλλοτριῶς ἔχοντες, τὸ μὲν πρῶτον ἡσυχίαν εἶχον, φοβούμενοι τὴν τῆς Σπάρτης ὑπεροχὴν τε και δύναμιν· ἐπεὶ δὲ διὰ τὸν σεισμόν ἐώρων τοὺς πλείους αὐτῶν ἀπολωλότας, κατεφρόνησαν τῶν ἀπολελειμμένων, ὀλίγων ὄντων. Διόπερ πρὸς ἀλλήλους συνθέμενοι, κοινῇ τὸν πόλεμον ἐξηνέγκαντο πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους. Ὁ δὲ βασιλεὺς τῶν Λακεδαιμονίων Ἀρχίδαμος διὰ τῆς ἰδίας προνοίας και κατὰ τὸν σεισμόν ἔσωξε τοὺς πολίτας, και κατὰ τὸν πόλεμον γενναίως τοῖς ἐπιτιθεμένοις ἀντετάξατο. Τῆς μὲν γὰρ πόλεως συνεχομένης ὑπὸ τῆς τοῦ σειμοῦ δεινότητος, πρῶτος Σπαρτιατῶν ἐκ τῆς πόλεως, ἀρπάσας τὴν πανοπλίαν, ἐπὶ τὴν χώραν ἐξεπήδησε, και τοῖς ἄλλοις πολίταις τὸ αὐτὸ πράττειν παρήγγειλεν. Ἐπακουσάντων δὲ τῶν Σπαρτιατῶν, τοῦτον τὸν

τρόπον οἱ περιλειφθέντες ἐσώθησαν, οὓς συντάξας ὁ βασιλεὺς Ἀρχίδαμος, παρεσκευάζετο πολεμεῖν τοῖς ἀφεστηκόσιν.

(C. 64.) Quod ab incepto deteruit hostes, Ithomen in Messenia obsidentes: unde per novem annos assiduis Lacedaemonibus incurvationibus infestantur. Lacedaemonii primo socios advocarunt Athenienses; mox, suspicione percussi, dimiserunt. Quae causa fuit gravissimarum inimicitiarum, universas postea civitates ad extrema pericula rapientium.

64. Οἱ δὲ Μεσσηνιοὶ μετὰ τῶν Εἰλώτων συνταχθέντες, τὸ μὲν πρῶτον ὤρμησαν ἐπὶ τὴν Σπάρτην, ὑπολαμβάνοντες αὐτὴν αἰρήσειν διὰ τὴν ἐρημίαν τῶν βοηθησόντων· ὡς δ' ἤκουσαν τοὺς ὑπολειμμένους, μετὰ Ἀρχιδάμου τοῦ βασιλέως συντεταγμένους, ἐτοιμοὺς εἶναι πρὸς τὸν ὑπὲρ τῆς πατρίδος ἀγῶνα, ταύτης μὲν τῆς ἐπιβολῆς ἀπέστησαν· καταλαβόμενοι δὲ τῆς Μεσσηνίας χωρίον ὄχυρόν, ἐκ τούτου τὴν ὁρμὴν ποιούμενοι, κατέειρεχον τὴν Λακωνικὴν. Οἱ δὲ Σπαρτιᾶται καταφυγόντες ἐπὶ τὴν παρὰ τῶν Ἀθηναίων βοήθειαν, προσελάβοντο παρ' αὐτῶν δύναμιν· οὐδὲν δ' ἤτιον καὶ παρὰ τῶν ἄλλων συμμάχων ἀθροίσαντες δυνάμεις, ἀξιόμαχοι τοῖς πολεμίοις ἐγενήθησαν. Καὶ τὸ μὲν πρῶτον πολὺ προεῖχον τῶν πολεμίων, ὕστερον δὲ ὑποψίας γενομένης ὡς τῶν Ἀθηναίων μελλόντων ἀποκλίνειν πρὸς τοὺς Μεσσηνίους, ἀπέλυσαν αὐτῶν τὴν συμμαχίαν, φήσαντες ἱκανοὺς ἔχειν πρὸς τὸν ἐφεσιῶτα κίνδυνον τοὺς ἄλλους συμμάχους. Οἱ δὲ Ἀθηναῖοι δόξαντες ἐαυτοὺς ἠτιμάσθαι, οὗτοι μὲν ἀπηλλάγησαν· μετὰ δὲ ταῦτα ἀλλοτριῶς ἔχοντες τὰ πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους, αἰὲ μᾶλλον τὴν ἔχθραν ἐπύρσειον. Διὸ

καὶ ταύτην τὴν ἀρχὴν ἐξέλαβον τῆς ἀλλοτριότητος ὕστερον δὲ αἱ πόλεις διηρέθησαν, καὶ μεγάλους ἐπανελόμεναι πολέμους, ἔπλησαν ἄπασαν τὴν Ἑλλάδα μεγάλων ἀτυχημάτων. Ἀλλὰ γὰρ περὶ τούτων τὰ κατὰ μέρος ἐν τοῖς οἰκείοις χρόνοις ἀναγράφομεν. Τότε δὲ οἱ Λακεδαιμόνιοι στρατηγήσαντες ἐπὶ τὴν Ἰθάμην μετὰ τῶν συμμάχων, ἐπολιόρκουν αὐτήν. Οἱ δ' Εἰλωτες πανδημεὶ τῶν Λακεδαιμονίων ἀφειστώτες, συνεμάχουν τοῖς Μεσσηνίοις, καὶ ποτὲ μὲν ἐνίκων, ποτὲ δὲ ἠτῶντο. Ἐπὶ δὲ ἕτη δέκα τοῦ πολέμου μὴ δυναμένου διακριθῆναι, διετέλουν τοῦτον τὸν χρόνον ἀλλήλους κακοποιοῦντες.

(C. 65.) Olymp. LXXVIII, 1. a. C. 466. Arch. Theagenide, Coss. L. Aemilio Mamercio et L. Vopisco Julio, Argivi Mycenaeis, quos immorigeros sibi suspectosque habuissent, bellum intulere, eosque, Lacedaemoniorum auxilio destitutos, ipsi victores in servitutem redegerunt, et urbem olim florentissimam destruxerunt.

65. Μετὰ δὲ ταῦτα Ἀθήνησι μὲν ἦν ἄρχων Θεαγενίδης, ἐν Ῥώμῃ δ' ὑπατοὶ καθειστήκεισαν Λεύκιος Αἰμίλιος Μάμερκος καὶ Λεύκιος Στούδιος Ἰούλιος. Ὀλυμπιάς δ' ἤχθη ἑβδομηκοστὴ καὶ ὄγδοη, καθ' ἣν ἐνίκαι στάδιον Παρμενίδης Ποσειδωνιάτης. Ἐπὶ δὲ τούτων Ἀργείοις καὶ Μυκηναίοις ἐνέστη πόλεμος διὰ τοιαύτας αἰτίας. Μυκηναῖοι, διὰ τὸ παλαιὸν ἀξίωμα τῆς ἰδίας πατρίδος, οὐχ ὑπήκουον τοῖς Ἀργείοις, ὥσπερ αἱ λοιπαὶ πόλεις αἱ κατὰ τὴν Ἀργείαν, ἀλλὰ καὶ ἰδίαν τατιόμενοι, τοῖς Ἀργείοις οὐ προσεῖχον. Ἡμφισβήτουν δὲ καὶ περὶ τῶν ἱερῶν τῆς Ἥρας, καὶ τὸν ἀγῶνα τὸν Νεμαῖον ἡξίουσαν ἑαυτοὺς διοικεῖν· πρὸς δὲ τούτοις, ὅτι τῶν Ἀργείων

ψηφισαμένων μὴ συμμαχεῖν εἰς Θερμοπύλας τοῖς
 Λακεδαιμονίοις, εἴαν μὴ μέρος τῆς ἡγεμονίας αὐτοῖς
 παραδῶσι, μόνοι τῶν τὴν Ἀργεῖαν κατοικοῦντων
 συνεμάχησαν οἱ Μυκηναῖοι τοῖς Λακεδαιμονίοις.
 Τὸ δὲ σύνολον ὑπώπιενον αὐτοὺς, μὴ ποτε ἰσχύ-
 σαντες ἐπὶ πλεόν, τῆς ἡγεμονίας ἀμφισβητήσωσι
 τοῖς Ἀργείοις, διὰ τὸ παλαιὸν φρόνημα τῆς πόλεως.
 Διὰ δὴ ταύτας τὰς αἰτίας ἀλλοτρίως διακείμενοι,
 πάλιν μὲν ἔσπευδον ἄραι τὴν πόλιν, τότε δὲ καιρὸν
 εὐθετον ἔχειν ἐνόμιζον, ὁρῶντες τοὺς Λακεδαιμο-
 νίους τεταπεινωμένους, καὶ μὴ δυναμένους τοῖς
 Μυκηναίοις βοηθεῖν. Ἀθροίσαντες οὖν ἀξιόλογον
 δύναμιν ἔκ τε Ἀργεῶν καὶ ἐκ τῶν συμμαχίδων πο-
 λεων, ἐστράτευσαν ἐπ' αὐτοὺς. Νικήσαντες δὲ
 μάχῃ τοὺς Μυκηναίους, καὶ συγκλείσαντες ἐντὸς
 τειχῶν, ἐπολιόρκουν τὴν πόλιν. Οἱ δὲ Μυκηναῖοι
 χρόνον μὲν τινα τοὺς πολιορκοῦντας εὐτόνως ἡμύ-
 νοντο· μετὰ δὲ ταῦτα λειπόμενοι τῷ πολέμῳ, καὶ
 τῶν Λακεδαιμονίων μὴ δυναμένων βοηθῆσαι, διὰ
 τοὺς ἰδίους πολέμους, καὶ τὴν ἐκ τῶν σεισμῶν γενο-
 μένην αὐτοῖς συμφορὰν, ἄλλων δ' οὐκ ὄντων συμ-
 μάχων, ἐρημίᾳ τῶν ἐπικουρούντων κατὰ κράτος
 ἤλωσαν. Οἱ δὲ Ἀργεῖοι τοὺς Μυκηναίους ἀνδρου-
 ποδισάμενοι, καὶ δεκάτην ἐξ αὐτῶν τῷ θεῷ καθιε-
 ρώσαντες, τὰς Μυκήνας κατέσκαψαν. Αὕτη μὲν
 οὖν ἡ πόλις εὐδαίμων ἐν τοῖς ἀρχαίοις χρόνοις γενο-
 μένη, καὶ μεγάλους ἄνδρας ἔχουσα, καὶ πράξις
 ἀξιολόγους ἐπιτελεσαμένη. τοιαύτην ἔσχε τὴν κατα-
 στροφὴν, καὶ διέμεινεν ἀοίκητος μέχρι τῶν καθ'

ἡμῶς χρόνων. Ταῦτα μὲν οὖν ἐπράχθη κατὰ τοῦ-
τον τὸν ἐνιαυτόν.

(C. 66.) Olymp. LXXVIII. 2. a. C. 465. Arch. Lysistrato, Coss. L. Pinario Mamercino et L. Furio Fuso, Hiero Anaxilai filios ad rationes a Micytho, ipsorum tutore, exigendas impellit. Qui quum summam omnibus fidem et iustitiam approbasset, in vitis reddit regnum paternum, profectusque in Graeciam, Tegeae in Arcadia vitam cum laude traduxit. Moritur Hiero, imperio per annos 11 gesto: sequitur Thrasybulus frater, qui annum unum Syracusios rexerat.

66. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Λυσιστράτου Ῥω-
μαῖοι κατέστησαν ὑπάτους Λεύκιον Πινάριον Μα-
μερτίνον καὶ Πούπλιον Φούριον Φίφρωνα. Ἐπὶ
δὲ τούτων Ἰέρων ὁ τῶν Συρακουσίων βασιλεὺς τοὺς
Ἀναξίλα παῖδας, τοῦ γενομένου τυράννου Ζάγκλης,
εἰς Συρακούσας μεταπεμψάμενος μεγάλας δωρεαῖς,
ἀνεμίμησε τῆς Γέλωνος γενομένης πρὸς τὸν πατέρα
αὐτῶν εὐεργεσίας, καὶ συνεβούλευεν αὐτοῖς, ἤδη τὴν
ἡλικίαν ἠνδρωμένοις, ἀπαιτῆσαι λόγον παρὰ Μίκυ-
θου τοῦ ἐπιτροπέοντος, καὶ τὴν δυναστείαν αὐτοὺς
παραλαβεῖν. Τούτων δ' ἐπαελθόντων εἰς τὸ Ῥή-
γιον, καὶ τὸν ἐπίτροπον λόγον ἀπαιτούντων τῶν
διοικημένων, ὁ Μίκυθος, ἀνὴρ ὢν ἀγαθός, συνήγαγε
τοὺς πατρικοὺς φίλους τῶν παίδων, καὶ τὸν λόγον
οὕτω καθαρῶς ἀπέδωκεν, ὥστε ἅπαντας τοὺς πα-
ρόντας θαυμάζειν τὴν τε δικαιοσύνην καὶ τὴν πίστιν,
τοὺς δὲ παῖδας μεταμεληθέντας ἐπὶ τοῖς πραχθεῖσιν,
ἀξιοῦν τὸν Μίκυθον πάλιν τὴν ἀρχὴν παραλαβεῖν,
καὶ πατρὸς ἔξουσίαν ἔχοντα καὶ τάξιν, διοικεῖν τὰ
κατὰ τὴν δυναστείαν. Οὐ μὲν ὁ Μίκυθος γε
συνεχώρησεν, ἀλλὰ πάντα παραδοὺς ἀκριβῶς, καὶ
τὴν ἰδίαν οὐσίαν ἐνθήμενος εἰς πλοῖον, ἐξέπλευσεν

ἐκ τοῦ Ῥηγίου, προπεμπόμενος ὑπὸ τῆς τῶν ὄχλων εὐνοίας. Οὗτος μὲν οὖν εἰς τὴν Ἑλλάδα κατέβη, ἐν Τεγέαις τῆς Ἀρκαδίας κατεβίωσεν ἐπαινούμενος. Ἰέρων δὲ ὁ τῶν Συρακουσίων βασιλεὺς ἐτελεύτησεν ἐν τῇ Κατάνη, καὶ τιμῶν ἡρωϊκῶν ἔτιχεν, ὡς ἂν κτίστης γεγοῶς τῆς πόλεως. Οὗτος μὲν οὖν ἄρχας ἔτη ἑνδεκά, κατέλιπε τὴν βασιλείαν Θρασυβούλῳ τῷ ἀδελφῷ, ὃς ἦρξε Συρακουσίων ἐνιαυτὸν ἓνα.

(C. 67.) Olymp. LXXVIII. 3. a. C. 464. Nam Arch. Lysania, Coss. App. Claudio et T. Quintio Capitolino, Thrasybulus, quod superbia et crudelitate germanum ante se regem excederet, iniuriarum tandem impatientes a se deficere coegit. Frustra conatus seditionem verbis reprimere, Catanacos aliosque socios et mercenarios adseiscit, ex eaque urbis parte, quae Achradina dicitur, insulaque munitionibus tuta, crebris hostem eruptionibus laecessit.

67. Ἐπ' ἀρχοντος δ' Ἀθήνησι Λυσανίου Ῥωμαῖοι κατέστησαν ὑπάτους Ἀππιον Κλαύδιον καὶ Τίτον Κούτιον Καπιτώλιον. Ἐπὶ δὲ τούτων Θρασύβουλος ὁ τῶν Συρακουσίων βασιλεὺς ἐξέπεσεν ἐκ τῆς ἀρχῆς· περὶ οὗ κατὰ μέρος ἀναγράφοντας ἡμῖς ἀναγκαιὸν ἔστι, βραχὺ τοῖς χρόνοις ἀναδρομόντας, ἀπ' ἀρχῆς ἅπαντα καθαρῶς ἐκθεῖναι. Γέλων ὁ Δεινομένους, ἀρετῇ καὶ στρατηγίᾳ πολὺ τοὺς ἄλλους διετέγκας, καὶ Καρχηδονίους καταστρατηγήσας, ἐνίκησε παρατάξει μεγάλῃ τοὺς βαρβάρους, καθότι προεῖρηται· χρησάμενος δὲ ἐπιεικῶς τοῖς καταπολεμηθεῖσι, καὶ καθόλου τοῖς πλησιοχώροις πᾶσι προσενηχθεὶς φιλανθρώπως, μεγάλῃς ἔτιχεν ἀποδοχῆς παρὰ τοῖς Σικελιώταις. Οὗτος μὲν οὖν ὑποπαντὸς ἀγαπώμενος διὰ τὴν πραότητα, διετέλεσε τὸν βίον εἰρηνικῶς μέχρι τῆς τελευτῆς. Τὴν δὲ βασιλείαν διαδεξάμενος Ἰέρων, ὁ πρεσβύτατος τῶν

ἀδελφῶν, οὐχ ὁμοίως ἤρχε τῶν ὑποτεταγμένων. Ἦν γὰρ καὶ φιλόργυρος καὶ βίαιος, καὶ καθόλου τῆς ἀπλότητος καὶ καλοκαγαθίας τᾶδελφοῦ ἄλλοτριώτατος. Διὸ καὶ πλείονες τινες ἀφίστασθαι βουλόμενοι, παρακατέσχον τὰς ἰδίας ὁρμὰς διὰ τὴν Γέλωνος δόξαν, καὶ τὴν εἰς τοὺς ἅπαντας Σικελιώτας εὖνοιαν. Μετὰ δὲ τὴν Ἰέρωνος τελευταίην παραλαβὴν τὴν ἀρχὴν Θρασύβουλος ὁ ἀδελφός, ὑπερέβαλε τῇ κακίᾳ τὸν πρὸ αὐτοῦ βασιλεύσαντα. Βίαιος γὰρ ὢν καὶ φονικός, πολλοὺς μὲν τῶν πολιτῶν ἀνῆρει παρά τὸ δίκαιον, οὐκ ὀλίγους δὲ φρυγαδεύων ἐπὶ ψευδέσι διαβολαῖς, τὰς οὐσίας εἰς τὸ βασιλικὸν ἀνελάμβανε. Καθόλου δὲ μισῶν καὶ μισοῦμενος ὑπὸ τῶν ἀδικουμένων, μισθοφόρων πλῆθος ἐξενολόγησεν, ἀντίταγμα κατασκευάζων ταῖς πολιτικαῖς δυνάμεσιν. Αἰεὶ δὲ μᾶλλον τοῖς πολίταις ἀπεχθαιρόμενος, καὶ πολλοὺς μὲν ὑβρίζων, τοὺς δὲ ἀναιρῶν, ἠνάγκασε τοὺς ἀδικουμένους ἀποστῆναι. Διόπερ οἱ Συρακούσιοι προστησάμενοι τοὺς ἠγησομένους, ὤρμησαν ἐπὶ τὴν κατάλυσιν τῆς τυραννίδος πανδημεί, καὶ συνταχθέντες ὑπὸ τῶν ἠγεμόνων, ἀντείχοντο τῆς ἐλευθερίας. Θρασύβουλος δὲ ὄρων τὴν πόλιν ὅλην ἐπ' αὐτὸν στρατευομένην, τὸ μὲν πρῶτον ἐπεχείρει λόγῳ καταπαύειν τὴν στάσιν· ὡς δ' ἐώρα τὴν ὁρμὴν τῶν Συρακουσίων ἀκατάπανστον οὔσαν, συνήγαγεν ἔκ τε τῆς Κατάνης τοὺς κατοικισθέντας ὑφ' Ἰέρωνος, καὶ τοὺς ἄλλους συμμάχους, ἔτι δὲ καὶ μισθοφόρων πλῆθος· ὥστε τοὺς ἅπαντας γενέσθαι σχεδὸν περὶ τοὺς μυρίους πεντακισχιλίους. Οὗτος

μὲν οὖν τῆς πόλεως κατειληφῶς τὴν ὀνομαζομένην Ἀγραδινὴν καὶ Νῆσον, ὄχυράν οὖσαν, καὶ ἐκ τούτων ὀρμώμενος, διεπολέμει πρὸς τοὺς ἄφεισιῶτας.

(C. 68.) Syracusani, reliquam urbis partem insidentes, multis aucti copiis, mari terraque superiores discedunt, Thrasybulum regno eiciunt qui exsul apud Locros privatam deinde vitam egit), ac libertatem usque ad Dionysii dominatum tuentur. Romae tum primum quatuor Tribuni plebis creati.

68. Οἱ δὲ Συρακοῦσιοι τὸ μὲν πρῶτον μέρος τῆς πόλεως κατελάβοντο τὴν ὀνομαζομένην Τύχην· ἐκ ταύτης δὲ ὀρμώμενοι, πρεσβευτὰς ἀπέστειλαν εἰς Γέλον καὶ Ἀκράγαντα καὶ Σελινοῦντα, πρὸς δὲ τούτοις εἰς Ἰμέραν, καὶ πρὸς τὰς τῶν Σικελῶν πόλεις τὰς ἐν τῇ μεσογαίῳ κειμένας, ἀξιοῦντες κατὰ τάχος συνελθεῖν καὶ συνελευθεῖν τὰς Συρακοῦσας. Πάντων δὲ προθύμως ὑπακούοντων, καὶ συντόμως ἀποστειλάντων, τῶν μὲν πεζοὺς καὶ ἵππεῖς στρατιώτας, τῶν δὲ ναῦς μακρὰς κεκοσμημένας εἰς ναυμαχίαν, ταχὺ συνήχθη δύναμις ἀξιόχρους τοῖς Συρακοῦσίοις. Διὸ καὶ τὰς ναῦς καταστήσαντες οἱ Συρακοῦσιοι, καὶ τὴν πεζὴν δύναμιν ἐκτάξαντες, ἐτοίμους ἑαυτοὺς ἀπέδειξαν καὶ πεζῇ καὶ κατὰ θάλατταν βουλομένους διαγωνίζεσθαι. Ὁ δὲ Θρασύβουλος ἐγκαταλειπόμενος ὑπὸ τῶν συμμάχων, καὶ τὰς ἐλπίδας ἐν αὐτοῖς ἔχων τοῖς μισθοφόροις, τῆς μὲν Ἀγραδινῆς καὶ τῆς Νήσου κύριος ἦν, τὸ δὲ λοιπὸν μέρος τῆς πόλεως κατεῖχον οἱ Συρακοῦσιοι. Μετὰ δὲ ταῦτα ὁ μὲν Θρασύβουλος ταῖς ναυσὶν ἐπιπλεύσας ἐπὶ τοὺς πολεμίους, καὶ λειφθεὶς τῇ ναυμαχίᾳ, συχνὰς μὲν τριήρεις ἀπέβαλε, ταῖς δ'

ἄλλαις κατέφυγεν εἰς τὴν Νῆσον. Ὅμοίως δὲ καὶ τὴν πεζὴν δύναμιν προαγαγὼν ἐκ τῆς Ἀχραδινῆς, καὶ παραταξάμενος ἐν τοῖς προαστείοις, ἠτιτίθη, καὶ πολλοὺς ἀποβαλὼν, ἠναγκάσθη πάλιν εἰς τὴν Ἀχραδινὴν ἀποχωρῆσαι. Τέλος δὲ ἀπογνοὺς τὴν τυραννίδα, διεπρεςβεύσατο πρὸς τοὺς Συρακουσίους, καὶ συνθέμενος τὰ πρὸς αὐτοὺς, ὑπόσπονδος ἀπῆλθεν εἰς Λοκρούς. Οἱ δὲ Συρακούσιοι τοῦτον τὸν τρόπον ἐλευθέρωσαντες τὴν πατρίδα, τοῖς μὲν μισθοφόροις συνεχώρησαν ἀπελθεῖν ἐκ τῶν Συρακουσῶν, τὰς δὲ ἄλλας πολιτείας τυραννομένης ἢ φρουρὰς ἐχοῦσας ἐλευθέρωσαντες, ἀπεκατέστησαν ταῖς πόλεσι τὰς δημοκρατίας. Ἀπὸ δὲ τούτων τῶν χρόνων εἰρήνην ἔχουσα, πολλὴν ἐπίδοσιν ἔλαβε πρὸς εὐδαιμονίαν, καὶ διεφύλαξε τὴν δημοκρατίαν ἔτη σχεδὸν ἑξήκοντα, μέχρι τῆς Διονυσίου τυραννίδος. Θρασύβουλος δὲ καλῶς θεμελιωθεῖσαν βασιλείαν παραλαβὼν, διὰ τὴν ἰδίαν κακίαν αἰσχροῖς ἀπέβαλε τὴν ἀρχήν, καὶ φυγὼν εἰς Λοκρούς, ἐνταῦθα τὸν λοιπὸν χρόνον ἰδιωτεύων κατεβίωσεν. Ἄμα δὲ τούτοις πραττομένοις, ἐν τῇ Ῥώμῃ τότε πρῶτως κατεστάθησαν δῆμαρχοι τέτταρες, Γάϊος Σικινίος καὶ Λεύκιος Νεμετώριος, πρὸς δὲ τούτοις Μάρκος Λουίλλιος, καὶ Σπόριος Ἀκίλιος.

(C. 69.) Olymp. LXXVIII, 4. a. C. 463. Arch. Lysitheo. Cons. L. Valerio Publicola et T. Aemilio Mamercio, Artabanus, satellitum princeps, adiutus ab Mithridate, regis cubiculario, per insidias Xerxem cum prole occidere, regnumque occupare conatur. At superstes patri fratrique Artaxerxes, necato patricida, imperio potitur. Regnavit Xerxes ultra 20. Artaxerxes per 40 annos.

69. Τοῦ δ' ἐνιαυσιαίου χρόνου διεληλυθότος,

Ἀθήνησι μὲν ἤρχε Λυσίθεος, ἐν Ῥώμῃ δ' ὑπατοὶ κατεστάθησαν Λεύκιος Οὐαλέριος Ποπλικόλας καὶ Τίτος Λιμίλιος Μάμερκος. Ἐπὶ δὲ τούτων, κατὰ τὴν Ἀσίαν Ἀρτάβανος, τὸ μὲν γένος Ἑρκάνιος, δυνάμενος δὲ πλεῖστον παρὰ τῷ βασιλεῖ Ξέρξῃ, καὶ τῶν δορυφόρων ἀφηγούμενος, ἔκρινεν ἀνελεῖν τὸν Ξέρξην, καὶ τὴν βασιλείαν εἰς ἑαυτὸν μεταστῆσαι. Ἀνακοιτωσάμενος δὲ τὴν ἐπιβουλήν πρὸς Μιθριδάτην τὸν εὐνοῦχον, ὃς ἦν κατακομιστὴς τοῦ βασιλείως, καὶ τὴν κυριωτάτην ἔχων πίστιν, ἅμα δὲ καὶ συγγενῆς ὢν Ἀρταβάνου καὶ φίλος, ὑπήκουσε πρὸς τὴν ἐπιβουλήν. Ἐπὶ τούτου δὲ νυκτὸς εἰσαχθεὶς ὁ Ἀρτάβανος εἰς τὸν κοιτῶνα, καὶ τὸν Ξέρξην ἀνελών, ὄρμησεν ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τοῦ βασιλείως. Ἦσαν δὲ οὗτοι τρεῖς τὸν ἀριθμὸν, Δαρεῖος μὲν ὁ πρεσβύτατος, καὶ Ἀρταξέρξης, ἐν τοῖς βασιλείοις διατρέβοντες· ὁ δὲ τρίτος Ἰοτιάσπης, ἀπόδημος ὢν κατ' ἐκείνον τὸν καιρὸν· εἶχε γὰρ τὴν ἐν Βάκτροις σατραπείαν. Ὁ δ' οὖν Ἀρτάβανος παραγενόμενος ἔτι νυκτὸς οὔσης πρὸς τὸν Ἀρταξέρξην ἔφησε, Δαρεῖον τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ φορέα γενέσθαι τοῦ πατρὸς, καὶ τὴν βασιλείαν εἰς ἑαυτὸν περισπᾶν. Συνεβούλευεν οὖν αὐτῷ, πρὸ τοῦ κατασχεῖν ἐκείνον τὴν ἀρχήν, σκοπεῖν ὅπως μὴ δουλεύῃ διὰ ῥαθυμίας, ἀλλὰ βασιλεύῃ, τὸν φορέα τοῦ πατρὸς τιμωρησάμενος· ἐπηγγείλατο δ' αὐτῷ συνεργοὺς παρέξισθαι τοὺς δορυφόρους τοῦ βασιλείως. Πεισθέντος δὲ τοῦ Ἀρταξέρξου, καὶ παραχοῆμα μετὰ τῶν δορυφόρων ἀνελόντος τὸν ἀδελφὸν Δαρεῖον, ὄρων αὐτῷ τὴν

ἐπιβουλήν εὐροοῦσαν, καὶ παραλαβὸν τοὺς ἰδίους υἱούς, καὶ φήσας καιρὸν ἔχειν τὴν βασιλείαν κατακτῆσασθαι, παίει τᾷ ξίφει τὸν Ἀρταξέρξην. Ὁ δέ, τρωθεὶς καὶ οὐδέν παθὼν ὑπὸ τῆς πληγῆς, ἡμύνατο τὸν Ἀρτάβανον, καὶ κατενέγκας αὐτοῦ πληγὴν καιροίαν, ἀπέκτεινε. Παραδόξως δὲ σωθεὶς ὁ Ἀρταξέρξης, καὶ τὸν φονέα τοῦ πατρὸς τίτιμιωρημένος, παρέλαβε τὴν τῶν Περσῶν βασιλείαν. Ξέρξης μὲν οὖν τὸν εἰρημένον τρόπον ἐτελεύτησε, βυσιλεύσας τῶν Περσῶν ἔτη πλείω τῶν εἴκοσι· τὴν δὲ ἀρχὴν διαδεξάμενος ὁ Ἀρταξέρξης, ἐβασίλευσεν ἔτη τετραράκοντα.

(C. 70.) Olymp. LXXIX, 1. a. C. 461. Archedemide Arch., A. Verginio et T. Numicio Coss., Thasios, ob controversiam de metallis deficere ausos, et Aeginetas, feroces rebelles, ad obsequium cogunt Athenienses. Sed plures tum socii aspero et superbo imperio Atheniensium ad defectionem adacti. Ab his colonia Amphipolim missa, mox quam ulterius in Thraciam progredederetur, ab Edonis exstincta est.

70. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησιν Ἀρχεδιμήδου, Ῥωμαῖοι μὲν κατέστησαν ὑπάτους Αὐλόν Οὐεργίνιον καὶ Τίτον Μινούκιον· Ὀλυμπιάς δ' ἦχθη ἑβδομηκοστή καὶ ἐννάτη, καθ' ἣν ἐνίκα στάδιον Ξενοφῶν Κορίνθιος. Ἐπὶ δὲ τούτων ἀποσιάντες Θάσιοι ἀπὸ Ἀθηναίων, μετὰλλων ἀμφισβητοῦντες, ἐκπολιορκηθέντες ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων, ἠναγκάσθησαν πάλιν ὑπ' ἐκείνους τάττεσθαι. Ὁμοίως δὲ καὶ Αἰγινήτας ἀποσιάντας Ἀθηναῖοι χειρωσάμενοι, τὴν Αἰγίναν πολιορκεῖν ἐπεχείρησαν. Αὕτη γὰρ ἡ πόλις τοῖς κατὰ θάλατταν ἀγῶσι πολλάκις εὐήμεροῦσα, φρονήματός τε πλήρης ἦν, καὶ χρημάτων καὶ τρι-

ρῶν εὐπορεῖτο, καὶ τὸ σύνολον ἄλλοτριῶς αἰεὶ διέκειτο πρὸς τοὺς Ἀθηναίους. Διόπερ στρατεύσαντες ἐπ' αὐτήν, τὴν χώραν ἐδήλωσαν, καὶ τὴν Αἴγιναν πολιορκοῦντες, ἔσπευδον ἀνελεῖν κατὰ κράτος. Καθόλου γὰρ ἐπὶ πολὺ τῇ δυνάμει προκόπτοντες, οὐκέτι τοῖς συμμαχοῖς ὥσπερ πρότερον ἐπεικῶς ἐχρῶντο, ἀλλὰ βιαίως καὶ ὑπερηφάνως ἤρχον. Διόπερ οἱ πολλοὶ τῶν συμμαχῶν τὴν βαρῦτητα φέρειν ἀδυνατοῦντες, ἀλλήλοις διελέγοντο περὶ ἀποσιτίσεως· καὶ τινες τοῦ κοινοῦ συνεδρίου καταφρονήσαντες, κατ' ἰδίαν ἐτάττοντο. Ἄμα δὲ τούτοις πραιτομένοις Ἀθηναῖοι θαλαττοκρατοῦντες εἰς Ἀμφίπολιν ἐξέπεμψαν οἰκήτορας μυρίους, οὓς μὲν ἐκ τῶν πολιτῶν, οὓς δ' ἐκ τῶν συμμαχῶν καταλέξαντες, καὶ τὴν χώραν κατακληρουχήσαντες. Οἱ μέχρι μὲν τινος ἐκράτουν τῶν Θρακῶν· ὕστερον δὲ αὐτῶν ἀναβάντων εἰς Θράκην, συνέβη πάντας τοὺς εἰσβαλόντας εἰς τὴν χώραν τῶν Θρακῶν, ὑπὸ τῶν Ἰδωτῶν καλουμένων διαφθαρῆναι.

(C. 71.) Olymp. LXXIX, 2. a. C. 461. Ptolemao Arch., T. Quintio et Q. Servilio Structo Coss., Artaxerxis cura in puniendis paternae caedis reis ordinandaque republ. laudabiliter occupata. Inter a Aegyptii, audita et morte Xerxis et perturbatione rerum, seditionem in Persas movent, iisque expulsis, Inarum regem e suis creant, facta cum Atheniensibus societate. Quapropter Artaxerxes bellum in ipsos parat.

71. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Τληπολέμου, Ῥωμαῖοι κατέστησαν ὑπάτους Τίτον Κουίντιον καὶ Κόιντον Σερουίλιον Στροῦκτον. Ἐπὶ δὲ τούτων Ἀρταξέρξης ὁ βασιλεὺς τῶν Περσῶν, ἄρτι τὴν βασιλείαν ἀνακτησάμενος, τὸ μὲν πρῶτον κολάσας

τοὺς μετεσχηκότας τῆς τοῦ πατρὸς ἀναιρέσεως,
 διέταξε τὰ κατὰ τὴν βασιλείαν συμφερόντως αὐτῶ.
 Τῶν μὲν γὰρ ὑπαρχόντων σατραπῶν τοὺς ἄλλοτρίως
 ἔχοντας πρὸς αὐτόν, ἀπέστησε· τῶν δὲ αὐτοῦ φίλων
 ἐπιλέξας τοὺς εὐθέτους, παρέδωκε τὰς σατραπείας.
 Ἐπεμελήθη δὲ καὶ τῶν προσόδων καὶ τῶν δυνάμεων
 καὶ σκευῆς· καὶ καθόλου τὴν βασιλείαν ὅλην ἐπιει-
 κῶς διοικῶν, μεγάλης ἀποδοχῆς ἐτύχχανε παρὰ τοῖς
 Πέρσαις. Οἱ δὲ τὴν Αἴγυπτον κατοικοῦντες,
 πυθόμενοι τὴν Ξέρξου τελευτήν, καὶ τὴν ὅλην ἐπί-
 θεσιν καὶ ταραχὴν ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν Περσῶν,
 ἔκριναν ἀντέχεσθαι τῆς ἐλευθερίας. Εὐθύς οὖν
 ἀθροίσαντες δύναμιν, ἀπέστησαν τῶν Περσῶν, καὶ
 τοὺς φορολογοῦντας τὴν Αἴγυπτον τῶν Περσῶν
 ἐκβαλόντες, κατέστησαν βασιλεία τὸν ὀνομαζόμενον
 Ἰναρῶ. Οὗτος δὲ τὸ μὲν πρῶτον ἐκ τῶν ἐγχωρίων
 κατέλεγε στρατιώτας· μετὰ δὲ ταῦτα καὶ μισθο-
 φόρους ἐκ τῶν ἄλλοεθνῶν ἀθροίζων, κατεσκεύαζε
 δύναμιν ἀξιόχρεων. Ἐπεμψε δὲ καὶ πρὸς Ἀθηναίους
 πρέσβεις περὶ συμμαχίας, ὑπισχνόμενος αὐτοῖς,
 εἰν ἐλευθερώσῃ τοὺς Αἴγυπτίους, κοινὴν αὐτοῖς
 παρεῖχεσθαι τὴν βασιλείαν, καὶ πολλαπλασίους τῆς
 εὐεργεσίας ἀποδώσειν χάριτας. Οἱ δὲ Ἀθηναῖοι
 κρίναντες συμφέρον αὐτοῖς, τοὺς μὲν Πέρσας εἰς τὸ
 δυνατὸν ταπεινοῦν, τοὺς δὲ Αἴγυπτίους ἰδίους
 ἑαυτοῖς παρασκευάσαι πρὸς τὰ παράλογα τῆς τύχης,
 ἐψηφίσαντο τριακοσίαις τριήρεσι βοηθεῖν τοῖς
 Αἴγυπτίοις. Οἱ μὲν οὖν Ἀθηναῖοι μετὰ πολλῆς
 παρασκευῆς περὶ τὴν τοῦ στόλου προθυμίαν ἐγί-

γοντο. *Μαξέροξης* δὲ πύθόμενος τὴν ἀπόστασιν τῶν *Αἰγυπτίων* καὶ τὰς εἰς τὸν πόλεμον παρασκευάς, ἔχουσε δεῖν τῷ μεγέθει τῶν δυνάμεων ὑπερῶραι τοῖς *Αἰγυπτίους*. *Εὐθύς* οὖν ἐξ ἀπασῶν τῶν σατραπειῶν κατέλεγε στρατιώτας, καὶ ταῦς κατεσκευάζε, καὶ τῆς ἄλλης ἀπάσης παρασκευῆς ἐπιμέλειαν ἐποιεῖτο. *Καὶ τὰ μὲν κατὰ τὴν Ἀσίαν καὶ τὴν Αἴγυπτον ἐν τούτοις ἦν.*

(C. 72.) Sicilia quum post exactos reges lactior in dies floreret, in comitiisque Iovi Liberatori statuam et sacra Eleutheria decrevisset: peregrini, a Geione recepti in civitatem, quod a magistratibus essent exclusi.

72. *Κατὰ δὲ τὴν Σικελίαν ἄρτι καταληλυμένης* τῆς ἐν ταῖς *Συρακούσαις* τυραννίδος, καὶ πασῶν τῶν κατὰ τὴν νῆσον πόλεων ἡλευθερωμένων, πολλὴν ἐπίδοσιν ἐλάμβανεν ἢ σύμπασα *Σικελία* τρὸς εὐδαιμονίαν. *Εἰρήνην γάρ* ἔχοντες οἱ *Σικελιώται*, καὶ χώραν ἀγαθὴν νεμόμενοι, διὰ τὸ πλῆθος τῶν καρπῶν ταχὺ ταῖς οὐσίαις ἀνέτρεχον, καὶ τὴν χώραν ἐπλήρωσαν οἰκετῶν καὶ κτηνῶν, καὶ τῆς ἄλλης εὐδαιμονίας, μεγάλας μὲν λαμβάνοντες προσόδους, οὐδὲν δὲ εἰς τοὺς εἰσθότας πολέμους ἀναλίσκοντες. *Μετὰ δὲ ταῦτα πάλιν εἰς πολέμους καὶ στάσεις ἐπέπεσον,* διὰ τοιαύτας τινὰς αἰτίας. *Καταλύσαντες τὴν Θρασυβούλου τυραννίδα, συνήγαγον ἐκκλησίαν,* καὶ περὶ τῆς ἰδίας δημοκρατίας βουλευσάμενοι, πάντες ὁμογνωμόνως ἐψηφίσαντο, *Διὸς μὲν ἑλευθερίου κολοσσιαῖον ἀνδριάντα κατασκευάσαι, καὶ ἐνιαυτὸν δὲ θύειν Ἐλευθέρια καὶ ἀγῶνας ἐπιφανεῖς ποιεῖν κατὰ τὴν αὐτὴν ἡμέραν, ἐν ἧ τὸν τύραννον*

καταλύσαντες, ἤλευθέρωσαν τὴν πατρίδα· θύειν δὲ ἐν τοῖς ἀγῶσι τοῖς θεοῖς ταύρους τετρακοσίους καὶ πενήκοντα, καὶ τούτους δαπανᾶν εἰς τὴν τῶν πολιτῶν εὐωχίαν. Τὰς δὲ ἀρχὰς ἀπάσας τοῖς ἀρχαίοις πολίταις ἀπένεμον· τοὺς δὲ ξένους τοὺς ἐπὶ Γέλωνος πολιτευθέντας οὐκ ἤξιουν μετέχειν ταύτης τῆς τιμῆς, εἴτε οὐκ ἀξιους κρίναντες, εἴτε καὶ ἀπιστοῦντες, μὴ ποτε συντεθραμμένοι τυραννίδι καὶ μονάρχῳ συνεστρατευμένοι, νεωτερίζειν ἐπιχειρήσωσι· ὅπερ καὶ συνέβη γενέσθαι. Τοῦ γὰρ Γέλωνος πλείονας τῶν μυθίων πολιτογραφήσαντος ξένους μισθοφόρους, ἐκ τούτων περιελείποντο πλείους τῶν ἑπτακισχιλίων κατὰ τοὺς ὑποκειμένους καιροὺς.

(C. 73.) Achradinam et insulam hostiliter occuparunt, novissime rempubl. tumultibus turbant. At exitu prohibitos difficultas victus oppressit.

73. Οἳ τῆς ἐκ τῶν ἀρχαιρεσιῶν τιμῆς ἀπελαυνόμενοι, χαλεπῶς ἔφερον, καὶ συμφρονήσαντες, ἀπέστησαν τῶν Συρακουσίων, καὶ τῆς πόλεως κατέλαβον τὴν τε Ἀχραδινὴν καὶ τὴν Νῆσον· ἀμφοτέρων τῶν τόπων τούτων ἔχοντων ἴδιον τεῖχος, καλῶς κατεσκευασμένον. Οἱ δὲ Συρακούσιοι πάλιν ἐμπεσόντες εἰς ταραχὴν, τὸ λοιπὸν τῆς πόλεως κατεῖχον, καὶ τὸ πρὸς τὰς Ἐπιπολίς τετραμμένον αὐτῆς ἐπετείχισαν, καὶ πολλὴν ἀσφάλειαν ἑαυτοῖς κατεσκεύασαν. Εὐθύ γὰρ τῆς ἐπὶ τὴν χώραν ἐξόδου τοὺς ἀφεστηκότας εὐχερῶς εἶργον, καὶ ταχὺ τῶν ἐπιτηδείων ἐποίησαν ἀπορεῖν. Οἱ δὲ ξένοι τοῖς μὲν πλήθεσιν ἐλείποντο τῶν Συρακουσίων, ταῖς δὲ ἐμπειρίαις ταῖς κατὰ πόλεμον πολὺ προεῖχον. Διὸ καὶ γινομένων

κατὰ τὴν πόλιν ἐπιθέσεων καὶ κατὰ μέρος σιμυλοκῶν, ταῖς μὲν μάχαις οἱ ξένοι ἐπρωτέρουν, εὐθρόμετοι δὲ τῆς χώρας, ἐλείποντο ταῖς παρασκευαῖς, καὶ τροφῆς ἐσπάρηζον. Καὶ τὰ μὲν κατὰ τὴν Σικελίαν ἐν τούτοις ἦν.

(C. 74.) Olymp. LXXIX, 3. a. C. 490. Conone Arch., Q. Fabius Vibulano et T. Aemilio Mamercio Coss., bellum ab Artaxerxe Aegyptiis illatum, duce Achaemene, Athenienses, illorum socii, Persas proelio superant, fugientesque insequuntur usque ad Albam Matiam (Memphim, c. 77.), eosque obsidione clausos tenent. Renouat bellum rex, quumquam Lacedaemonii, pecunia pellecti, in Atticam incursionem facere recusarant.

74. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθηνησὶ Κόϊντος, ἐν Ῥώμῃ τὴν ὑπατον ἀρχὴν εἶχον Κόϊντος Φάβιος Οὐΐβουλιανός καὶ Τιβέριος Αἰμίλιος Μάμερκος. Ἐπὶ δὲ τούτων Ἀρταξέρξης μὲν ὁ βασιλεὺς τῶν Περσῶν κατέστησε στρατηγὸν ἐπὶ τὸν πρὸς Αἰγυπτίους πόλεμον Ἀχαιμένην τὸν Δαρείου μὲν υἱόν, ἑαυτοῦ δευτερόν· τούτῳ δὲ παραδοὺς στρατιωτῶν, ἵππέων τε καὶ πεζῶν, ὑπὲρ τὰς τριάκοντα μυριάδας, προσέταξε καταπολεμῆσαι τοὺς Αἰγυπτίους. Οὗτος μὲν οὐκ ἐπειδὴ κατήντησεν εἰς Αἴγυπτον, κατεστρατοπέδευσε πλησίον τοῦ Νείλου, καὶ τὴν δύναμιν ἐκ τῆς ὁδοπορίας ἀναλαβὼν, παρεσκευάζετο τὰ πρὸς τὴν μάχην. Οἱ δὲ Αἰγύπτιοι συνηθροικότες ἐκ τῆς Αἰβύης καὶ τῆς Αἰγύπτου τὴν δύναμιν, ἀνέμενον τὴν παρὰ τῶν Ἀθηναίων σιμυαλίαν. Καταπλευσάντων δὲ τῶν Ἀθηναίων εἰς τὴν Αἴγυπτον μετὰ διακοσίων νεῶν, καὶ μετὰ τῶν Αἰγυπτίων παραταξαμένων πρὸς τοὺς Πέρσας, ἐγένετο μάχη καρτερά. Καὶ μέχρι μὲν τίνος οἱ Πέρσαι τοῖς πλήθεσι προέχοντες ἐπλεονέ-

κτον· μετὰ δὲ ταῦτα τῶν Ἀθηναίων βιασαμένων, καὶ τοὺς καθ' ἑαυτοὺς τεταγμένους τρεψαμένων, καὶ πολλοὺς ἀναιροῦντων, τὸ λοιπὸν πλῆθος τῶν βαρβάρων πρὸς φυγὴν ὤρμησε. Πολλοῦ δὲ κατὰ τὴν φυγὴν γενομένου φόρου, τὸ τελευταῖον οἱ μὲν Πέρσαι τὸ πλεῖον μέρος τῆς δυνάμεως ἀποβαλόντες, κατέφυγον ἐπὶ τὸ καλούμενον Λευκὸν Τεῖχος· οἱ δ' Ἀθηναῖοι ταῖς ἰδίαις ἀνδραγαθίαις νίκημα περιπεποιημένοι, συνεδίωξαν τοὺς βαρβάρους εἰς τὸ προκείμενον χωρίον, καὶ οὐκ ἀφίσταντο τῆς πολιορκίας. Ἀρταξέρξης δὲ πυθόμενος τὴν τῶν ἰδίων ἦπταν, τὸ μὲν πρῶτον ἀπέστειλέ τινας τῶν φίλων μετὰ πολλῶν χρημάτων εἰς τὴν Μακεδαίμονα, καὶ τοὺς Μακεδαιμοίους ἤξιον πόλεμον ἐξεργεῖν τοῖς Ἀθηναίοις, κομίζων οὕτω τοὺς ἐν Αἰγύπτῳ νικῶντας Ἀθηναίους ἀποπλεύσειν εἰς τὰς Ἀθήνας, βοηθήσοντας τῇ πατρίδι· τῶν δὲ Μακεδαιμοίων οὔτε χρήματα δεξαμένων, οὔτε ἄλλως προσεχόντων τοῖς ὑπὸ Περσῶν ἀξιουμένοις, ἀπογνοὺς τὴν ἀπὸ τῶν Μακεδαιμοίων βοήθειαν ὁ Ἀρταξέρξης, ἄλλας δυνάμεις παρεσκευάζετο· ἐπιστήσας δὲ αὐτοῖς ἡγεμόνας Ἀρτιάβαζον καὶ Μεγάβυζον, ἀνδρας ἀρετῇ διαφέροντας, ἐξέπεμψε πολεμήσοντας τοῖς Αἰγυπτίοις.

(C. 75. Olymp. LXXIX, 4. a. C. 459. Arch. enim Euippo, Coss Q. Servilio et Sp. Postumio Albo, novis copiis Aegyptum adeunt Artabazus et Megabyzus: sed itineris molestia et exercendo milite annum consumunt, urgentibus interea obsidionem Atheniensibus.

75. Ἐπ' ἀρχοντος δ' Ἀθήνησιν Εὐύππου, Ῥωμαῖοι κατέστησαν ὑπάτους Κόϊντον Σερούϊλιον καὶ Σπούριον Ποστούμιον Ἀλβῖνον. Ἐπὶ δὲ τούτων

κατὰ τὴν Ἀσίαν Ἀρτάβαζος καὶ Μεγάβυζος ἐκτεμ-
φθέντες ἐπὶ τὸν πρὸς Αἴγυπτίους πόλεμον, ἀνέξεν-
ξαν ἐκ τῆς Περσίδος, ἔχοντες στρατιώτας, ἱππεῖς καὶ
πεζοὺς, πλείους τῶν τριάκοντα μυριάδων. Ὡς δ'
ἦλθον εἰς τὴν Κιλικίαν καὶ Φοινίκην, τὰς μὲν πεζι-
κὰς δυνάμεις ἀνελάμβανον ἐκ τῆς ὁδοιπορίας, καὶ
δὲ προσέταξαν κατασκευάζειν τοῖς τε Κυπρίοις καὶ
Φοινίξει, καὶ τοῖς τὴν Κιλικίαν οἰκοῦσι. Καταρτι-
σθεισῶν δὲ τριηρῶν τριακοσίων, ταύτας ἐκόσμησαν
ἐπιβάταις τε τοῖς κρατίστοις, καὶ ὄπλοις καὶ βέλεσι,
καὶ τοῖς ἄλλοις τοῖς πρὸς ναυμαχίαν χρησίμοις. Οὗ-
τοι μὲν οὖν περὶ τὰς παρσκευὰς ἐγίνοντο, καὶ γυ-
μνασίας τῶν στρατιωτῶν ἐποιοῦντο, καὶ συνείθιζον
ἅπαντας ταῖς πολεμικαῖς ἐμπειρίαις, καὶ περὶ ταῦτα
διέτριψαν σχεδὸν τι τὸν ὑποκείμερον ἔνιαυτόν. Οἱ
δὲ κατὰ τὴν Αἴγυπτον Ἀθηναῖοι τοὺς περὶ τὴν Μέμ-
φιν καταφεύγοντας εἰς τὸ Λευκὸν Τεῖχος ἐπολιόρ-
κουν· ἀμυνομένων δὲ τῶν Περσῶν εὐρώστως, οὐ
δυνάμενοι τὸ χωρίον ἐλεῖν, ἔμειναν ἐπὶ τῆς πολιορ-
κίας τὸν ἔνιαυτόν

(C. 76.) Continuati tumultus per Siciliae urbes, ac tandem, vic-
tis peregrinis, et quicumque Hieronis tempore ex urbilus suis
pulsis exsulaverant, in pristinas sedes restitutis, sedati. Peregrini
transferuntur Messanam: instaurata pristinae reip. forma, recupere-
rati agri civibus viritim dividuntur.

76. Κατὰ δὲ τὴν Σικελίαν Συρακούσιοι μὲν πο-
λεμοῦντες τοῖς ἀφεστηκόσι ξένοις, συνεχεῖς προσβο-
λὰς ἐποιοῦντο τῇ τε Ἀγραδινῇ καὶ τῇ Νήσῳ· καὶ
ναυμαχία μὲν ἐνίκησαν τοὺς ἀποστάντας, περὶ δ'
οὐκ ἴσχυον ἐκβαλεῖν τῆς πόλεως διὰ τὴν ὀχυρότητα

τῶν τόπων. Μετὰ δὲ ταῦτα παρατάξεως γενομένης ἐπὶ τῆς χώρας, καὶ τῶν ἀγωνιζομένων παρ' ἀμφοτέροισι ἐκθύμως κινδυνεύοντων, πεσεῖν συνέβη οὐκ ὀλίγους παρ' ἀμφοτέροις, ρικῆσαι δὲ τοὺς Συρακούσιους. Μετὰ δὲ τὴν μάχην οἱ Συρακούσιοι τοὺς μὲν ἐπιλέκτους, ὄντας ἑξακοσίους, αἰτίους γενομένους τῆς ρίκης, ἐστεφάνωσαν, ἀριστεῖα δόντες ἀργυρίου μυῶν ἑκάστω. Ἄμα δὲ τούτοις πραγματοποιέοις, Δουκέτιος μὲν ὁ τῶν Σικελῶν ἡγεμὼν χαλεπῶς ἔχων τοῖς τὴν Κατάνην οἰκοῦσι, διὰ τὴν ἀφαιρέσιν τῆς τῶν Σικελῶν χώρας, ἐστράτευσεν ἐπ' αὐτούς. Ὅμοίως δὲ καὶ τῶν Συρακουσίων στρατευσάντων ἐπὶ τὴν Κατάνην, οὗτοι μὲν κοινῇ κατεκληρούχησαν τὴν χώραν, καὶ κατοικισθέντες ὑφ' Ἰέρωνος τοῦ δυνασίου, ἐπολέμουν· ἀντιπαχθέντων δὲ τῶν ἐν τῇ Κατάνη, καὶ λειψθέντων πλείοσι μάχαις, οὗτοι μὲν ἐξέπεσον ἐκ τῆς Κατάνης, καὶ τὴν νῦν οὔσαν Αἰτνην ἐκτίσαντο, πρὸ τούτου καλουμένην Ἐννησίαν· οἱ δ' ἐξ ἀρχῆς ἐκ τῆς Κατάνης ὄντες ἐκομίσαντο πολλῷ χρόνῳ τὴν πατρίδα. Τούτων δὲ πραχθέντων, οἱ κατὰ τὴν Ἰέρωνος δυναστείαν ἐκπεπτωκότες ἐκ τῶν ἰδίων πόλεων, ἔχοντες τοὺς συναγωνιζομένους, κατήλθον εἰς τὰς πατρίδας, καὶ τοὺς ἀδίκως τὰς ἀλλοτρίας πόλεις ἀφρησμένους ἐξέβαλον ἐκ τῶν πόλεων. Τούτων δ' ἦσαν Γελῶοι καὶ Ἀκραγαντῖνοι καὶ Ἰμεραῖοι. Παρηπλησίως δὲ τούτοις καὶ Ῥηγῖνοι μετὰ Ζαγκλαίων τοὺς Ἀναξίλου παῖδας δυναστεύοντας ἐκβαλόντες, ἤλευθέρωσαν τὰς πατρίδας. Μετὰ δὲ ταῦτα Καμαρίναν μὲν Γελῶοι κατοικίσαντες ἐξ ἀρχῆς κατεκλη-

ρούχησαν· αἱ δὲ πόλεις σχεδὸν ἅπασαι πρὸς τὴν κα-
τάλυσιν τῶν πολέμων ὀρμήσασαι, καὶ κοινὸν δόγμα
ποιησάμεναι, πρὸς τοὺς κατοικοῦντας ξένους διελύ-
θησαν, καὶ τοὺς φυγάδας καταδεξάμεναι, τοῖς ἀρ-
χαίοις πολίταις τὰς πόλεις ἀπέδωσαν· τοῖς δὲ ξένοις
τοῖς διὰ τὰς δυναστείας ἀλλοτριὰς τὰς πόλεις ἔχουσι,
κατοικεῖν ἅπαντας ἐν τῇ Μεσσηνίᾳ. Αἱ μὲν οὖν
κατὰ τὴν Σικελίαν ἐν ταῖς πόλεσι στάσεις καὶ ταρα-
χαὶ τοῦτον τὸν τρόπον κατελύθησαν· αἱ δὲ πόλεις
τὰς ἀπαλλοτριῶς πολιτείας ἀπολαβοῦσαι σχεδὸν
ἅπασαι, τὰς ἰδίας χώρας κατεκληρούχησαν τοῖς πο-
λίταις πᾶσιν.

(C. 77.) Olymp. LXXX, 1. a. C. 458. Phrasiclide Arch., Q. Fabio et T. Quintio Capitolino Coss., Aegyptii, adventu novi exercitus Persarum territ, ultro se pristino imperio subiiciant, sociosque Athenienses derelinquant. Hi ab Albi Muri obsidione iam ante desistere coacti, quum naves suas, cursu fluminis fossis intercepto, in sicco haerere vident, eas ipsi comburunt, nihil de virtute remittentes. Sed Persae saluum in patriam reditum iis concedunt. In Graecia tum Ephialtes seditionem populi in Aecropagum concitavit ipsi auctori funestam.

77. Ἐπὶ ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Φρασικλείδου
Ολυμπιάς μὲν ἔχθη ὀγδοηκοστή, καθ' ἣν ἐνῆκα στί-
διον Τορούλλας Θειταλός· Ῥωμαῖοι δὲ ὑπάτους κα-
τέστησαν Κόϊντον Φάβιον καὶ Τίτον Κόϊντον Κα-
πιτωλίον. Ἐπὶ δὲ τούτων κατὰ μὲν τὴν Ἀσίαν οἱ
τῶν Περσῶν στρατηγοὶ διαβάντες περὶ τὴν Κιλικίαν,
καὺς μὲν κατεσκεύασαν τριακοσίας, κεκοσμημένας κα-
λῶς πρὸς τὴν πολεμικὴν χρεῖαν· τὸ δὲ πεζὸν στρα-
τόπεδον λαβόντες, προῆγον πεζῇ διὰ Συρίας καὶ
Φοινίκης· συμπαραπλέοντος δὲ καὶ τοῦ στόλου τῇ
πεζῇ στρατιᾷ, κατήντησαν εἰς Μέμφιν τῆς Αἰγύπτου.

Καὶ τὸ μὲν πρῶτον τὴν πολιορκίαν τοῦ Λευκοῦ Τεί-
 χους ἔλυσαν, καταπληξάμενοι τοὺς Αἰγυπτίους καὶ
 τοὺς Ἀθηναίους· μετὰ δὲ ταῦτα ἐμφρόνως βουλευ-
 σάμενοι, κατὰ στόμα μὲν παρατάτεσθαι διέκλινον,
 στρατηγήμασι δὲ ἐφίλοτιμοῦντο καταλῦσαι τὸν πό-
 λιμον. Διόπερ καὶ τῶν Ἀττικῶν νεῶν ὁρμουσῶν ἐν
 τῇ Προςωπίτιδι λεγομένη νήσῳ, τὸν περιόρρόντα
 ποταμὸν διώρυξι διαλαβόντες, ἤπειρον ἐποίησαν τὴν
 νῆσον. Τῶν δὲ νεῶν ἄφνω καθίζουσῶν ἐπὶ ξηρὰν
 τὴν γῆν, οἱ μὲν Αἰγύπτιοι καταπλαγέντες, ἐγκατέλι-
 πον τοὺς Ἀθηναίους, καὶ πρὸς τοὺς Πέρσας διελύ-
 σαντο· οἱ δὲ Ἀθηναῖοι, συμμάχων ὄντες ἔρημοι, καὶ
 τίς καὶς ὁρῶντες ἀχρήστους γεγενημένας, ταύτας
 μὲν ἐρέπρησαν, ὅπως μὴ τοῖς πολεμίοις ὑποχείριοι
 γενηθῶσιν· αὐτοὶ δὲ οὐ καταπλαγέντες τὴν δεινό-
 τητα τῆς περιστάσεως, παρεκάλουν ἀλλήλους μηδὲν
 ἀνάξιον προᾶσαι τῶν προκατειργασμένων ἀγῶνων.
 Διόπερ ταῖς ἀρεταῖς ὑπερβαλόμενοι τοὺς ἐν Θερμο-
 πύλαις ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος ἀποθανόντας, ἐτοίμως εἵ-
 χον διαγωνίζεσθαι πρὸς τοὺς πολεμίους. Οἱ δὲ στρα-
 τηροὶ τῶν Περσῶν Ἀρτιάβαζος καὶ Μεγάβυζος, ὁρῶν-
 τες τὴν ὑπερβολὴν τῆς εὐτολμίας τῶν πολεμίων, καὶ
 λογισάμενοι τοῦ πολλὰς μυριάδας ἀποβαλεῖν τῶν
 ἰδίων, σπονδὰς ἔθεντο πρὸς τοὺς Ἀθηναίους, καθ'
 ἃς ἔδει χωρὶς κινδύτων ἀνελθεῖν αὐτοὺς ἐκ τῆς Αἰγύ-
 πτου. Οἱ μὲν οὖν Ἀθηναῖοι διὰ τὴν ἰδίαν ἀρετὴν
 τυχόντες τῆς σωτηρίας, ἀπῆλθον ἐκ τῆς Αἰγύπτου,
 καὶ διὰ τῆς Λιβύης εἰς Κυρήνην ἀπελθόντες, ἐσώ-
 θησαν παρὰδόξως εἰς τὴν πατρίδα. Ἄμα δὲ τούτοις

πραττομένοις, ἐν μὲν ταῖς Ἀθήναις Ἐφιάλτης ὁ Σιμωνίδου, δημαγωγὸς ὢν καὶ τὸ πλῆθος παροξύνων κατὰ τῶν Ἀρεοπαγιτῶν, ἔπεισε τὸν δῆμον ψηφίσματι μειῶσαι τὴν ἐξ Ἀρείου πάγου βουλήν, καὶ τὰ πάτρια καὶ περιβόητα νόμιμα καταλῦσαι. Οὐ μὲν ἀθῶως γε διέφυγε τηλικούτοις ἀνομήμασιν ἐπιβαλόμενος, ἀλλὰ τῆς νικτὸς ἀναιρεθεὶς, ἄδηλον ἔσχε τὴν τοῦ βίου τελευτήν.

(C. 78.) Olymp. LXXX, p. a. C. 457. Arch. Philoche, Cass. A. Postumio Regillensi et Sp. Furio Medullino, bellum in Graecia Atheniensium cum Corinthiis, Epidauriis et Argivis. Victores Athenienses. Eo tempore Deucelius, Siculorum rex, cum lita urbe Minaeno et expugnata Morgantina, gloriam adeptus est.

78. Τοῦ δ' ἐναντίου χρόνου διελλυθότος, Ἀθήνησι μὲν ἦν ἄρχων Φιλοκλῆς, ἐν Ῥώμῃ δὲ τὴν ὑπατον ἀρχὴν διεδέξαντο Αὔλος Ποστούμιος Ῥηγοῖλος, καὶ Σπύριος Φούριος Μεδιολανός. Ἐπὶ δὲ τούτων Κορινθίοις καὶ Ἐπιδαυρίοις ἐνστάτος πολέμου πρὸς Ἀθηναίους, ἐστράτευσαν ἐπ' αὐτοὺς Ἀθηναῖοι. Γενομένης δὲ μάχης ἰσχυροῦς, ἐνίκησαν Ἀθηναῖοι. Μεγάλῳ στόλῳ καταπλεύσαντες πρὸς τοὺς ὀνομαζομένους Ἀλιεῖς, ἀνέβησαν εἰς τὴν Πελοπόννησον, καὶ τῶν πολεμίων ἀνείλον οὐκ ὀλίγους. Συστραφείτην δὲ τῶν Πελοποννησίων, καὶ δύναμιν ἀξιόλογοι ὄθροισάντων, συνέβη μάχη πρὸς τοὺς Ἀθηναίους περὶ τὴν ὀνομαζομένην Κεκρυφαλίαν, καθ' ἣν πάλιν ἐνίκησαν Ἀθηναῖοι. Τοιούτων δὲ εὐήμερημάτων αὐτοῖς γενομένων, τοὺς Αἰγινήτας ὀρῶντες πεφρονηματισμένους μὲν ἐν ταῖς προγεγενημέναις πράξεσιν, ἄλλοτρίως δὲ ἔχοντας πρὸς αὐτοὺς, ἔγνωσαν κατα-

πολεμῆσαι. Διὸ καὶ στόλον ἐπ' αὐτοὺς ἀξιόλογον ἀποστειλάντων τῶν Ἀθηναίων, οἱ τὴν Αἴγιαν κατοικοῦντες, μεγάλην ἐμπειρίαν ἔχοντες καὶ δόξαν τῶν κατὰ θάλατταν ἀγόνων, οὐ κατεπλάγησαν τὴν ὑπεροχὴν τῶν Ἀθηναίων. Ἐχοντες δὲ τριήρεις ἱκανάς, καὶ προσκατασκευάσαντες ἑτέρας, ἐναντιμάχησαν, καὶ λειψθέντες ἀπέβαλον τριήρεις ἑβδομήκοντα· συντριβέντες δὲ τοῖς φρονήμασι διὰ τὸ μέγεθος τῆς συμφορᾶς ἠναγκάσθησαν εἰς τὴν τῶν Ἀθηναίων συντέλειαν καταταχθῆναι. Ταῦτα μὲν οὖν Λεωκράτης ὁ στρατηγὸς κατεπράξατο τοῖς Ἀθηναίοις, τοὺς πάντας διαπολεμήσας μῆνας ἐννέα πρὸς τοὺς Αἰγινητάς. Ἄμα δὲ τούτοις πραττομένοις, κατὰ τὴν Σικελίαν Λευκέτιος ὁ τῶν Σικελῶν βασιλεὺς ὢν, ὠνομασμένος τὸ γένος, ἰσχύων δὲ κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους, Μεναιρον μὲν πόλιν ἔκτισε, καὶ τὴν σύνεγγυς χώραν τοῖς κατοικισθεῖσι διεμέρισε· στρατευσάμενος δ' ἐπὶ πόλιν ἀξιόλογον Μοργαντίναν, καὶ χειρωσάμενος αὐτήν, δόξαν ἀπηνέγκατο παρὰ τοῖς ὁμοθεῖσι.

(C 79.) Olymp. LXXX, 3. a. C. 456. Arch. Bione, Coss P. Servilio Structo et L. Aebutio Elva, contentiones Corinthiorum et Megarensium de finibus in populationes et bellum erumpunt. Athenienses, Megarensium socii, duce Myronide, superiores. Mox novum oritur bellum Phocensium in Doreis, quibus Lacedaemonii Nicomedem ad auxilia ferenda mittunt. Vincunt Doreis, auctoribusque Lacedaemoniis pax inter atramque gentem restituitur.

79. Τοῦ δ' ἐνιαυσίου χρόνου διεληλυθότος Ἀθήνησι μὲν ἤρχε Βίων, ἐν Ῥώμῃ δὲ τὴν ὑπατον ἀρχὴν διεδέξαντο Πούπλιος Σερούϊλιος Στροῦκτος καὶ Λεύκιος Αἰβούτιος Ἄλβας. Ἐπὶ δὲ τούτων Κορινθίοις καὶ Μεγαρεῦσι περὶ χώρας ὁμόρου γενομέ-

της ἀμφιβροχτήσεως, εἰς πόλεμον αἱ πόλεις ἐπέπεσον. Τὸ μὲν οὖν πρῶτον ἀλλήλων τὴν χώραν διετέλουν λεηλατοῦντες, καὶ κατ' ὀλίγους συμπλοκαῖς καὶ μάχας ποιοῦμενοι μικράς. Αὐξομένης δὲ τῆς διαφορᾶς, οἱ Μεγαρεῖς αἰεὶ μᾶλλον ἐλαττοῦμενοι, καὶ τοὺς Κορινθίους φοβούμενοι, συμμάχους ἐποίησαντο τοῖς Ἀθηναίοις. Διὸ καὶ πάλιν τῶν πολεμίων ἐφαιμύλλον ταῖς δυνάμεσι γενομένων, καὶ τῶν Κορινθίων μετὰ Πελοποννησίων ἀξιολόγῳ δυνάμει στρατευσάντων εἰς τὴν Μεγαρικὴν, Ἀθηναῖοι συμμαχίαν ἔπαμψαν τοῖς Μεγαρεῦσιν, ἧς ἡγήετο Μυρρονίδης, ἀνήρ ἐπ' ἀρετῇ θαυμαζόμενος· γενομένης δὲ παρατιξέως ἰσχυρᾶς ἐπὶ πολὺν χρόνον, καὶ ταῖς ἀνδρομαθίαις ἐκατέρων ἐξισουμένων, τὸ τελευταῖον ἐνίκησαν, καὶ πολλοὺς ἀνεῖλον τῶν πολεμίων. Μετὰ δ' ὀλίγας ἡμέρας πάλιν γενομένης ἰσχυρᾶς μάχης ἐν τῇ λεγομένῃ Κιμωλία, πάλιν ἐνίκησαν Ἀθηναῖοι, καὶ πολλοὺς ἀνεῖλον τῶν πολεμίων. Μετὰ δ' ὀλίγας ἡμέρας οἱ Φωκεῖς ἐνεστήσαντο πόλεμον πρὸς Δωριεῖς, τοὺς προγόνους μὲν Λακεδαιμονίων, οἰκοῦντας δὲ πόλεις τρεῖς, Κυτίνιον καὶ ἔτι Βόιον καὶ Ἐρινεόν, κειμένας ὑπὸ τὸν λόφον τὸν ὀνομαζόμενον Πυρρασσόν. Τὸ μὲν οὖν πρῶτον βίᾳ χειρωσάμενοι τοὺς Δωριεῖς, κατέσχον αὐτῶν τὰς πόλεις. Μετὰ δὲ ταῦτα Λακεδαιμόνιοι μὲν Νικομήδην τὸν Κλεομένους ἐξέπεμψαν βοηθήσοντα τοῖς Δωριεῦσι, διὰ τὴν συγγένειαν· εἶχε δ' οὗτος Λακεδαιμονίους μὲν χιλίους πεντακοσίους, παρὰ δὲ τῶν ἄλλων Πελοποννησίων μυρίους.

Οὗτος μὲν οὖν ἐπίτροπος ὢν Πλειστόνακτος τοῦ βασιλέως, παιδὸς ὄντος, μετὰ τισαύτης δυνάμεως ἐβόηθησε τοῖς Λωριεῦσι· νικήσας δὲ τοὺς Φωκεῖς, καὶ τὰς πόλεις ἀνακτησάμενος, τοὺς τε Λωριεῖς καὶ Φωκεῖς διήλλαξεν.

(C. 80.) Hinc conflatum bellum inter Athenienses, qui et Argivos Thessalosque adsciverant, atque Lacedaemonios. Ad hos in ipsa acie transeunt Thessali, qui commensu quoque Athenienses doctose privant. Post acrem pugnam quum in ambiguo esset victoria, quatuor mensium induciae pactae sunt.

80. Ἀθηναῖοι δὲ πυνθόμενοι τοὺς Λακεδαιμονίους τὸν μὲν πρὸς Φωκεῖς πόλεμον καταλελυκέναι, αὐτοὺς δὲ μέλλειν τὴν εἰς οἶκον ἐπάνοδον ποιῆσθαι, ἔγνωσαν ἐπιθέσθαι κατὰ τὴν ὁδοιπορίαν τοῖς Λακεδαιμονίοις. Ἐστράτευσαν οὖν ἐπ' αὐτούς, παραλαβόντες τοὺς Ἀργείους καὶ Θετταλοὺς· καὶ πενήκοντα μὲν ναυσί, στρατιώταις δὲ μυρίοις καὶ τετρακισχιλίοις ἐπιβαλόντες αὐτοῖς, κατέλαβον τὰς περὶ τὴν Γεράνειαν παρόδους. Λακεδαιμόνιοι δὲ πυνθαστάμενοι τὰ κατὰ τοὺς Ἀθηναίους, παρῆλθον τῆς Βοιωτίας εἰς Τάναγραν. Τῶν δὲ Ἀθηναίων παραγερομένων εἰς τὴν Βοιωτίαν, καὶ παρατάξεως γενομένης ἰσχυρᾶς, συνέστη μάχη· καὶ τῶν μὲν Θετταλῶν μεταβαλομένων ἐν τῇ μάχῃ πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους, τῶν δὲ Ἀθηναίων καὶ τῶν Ἀργείων οὐδὲν ἥττον διαγωνιζομένων, ἔπεσον μὲν οὐκ ὀλίγοι παρ' ἀμφοτέροις· νυκτὸς δ' ἐπιλαβούσης διελύθησαν. Μετὰ δὲ ταῦτα τοῖς Ἀθηναίοις κομιζομένης ἄγορᾶς πολλῆς ἐκ τῆς Ἀττικῆς, οἱ Θετταλοὶ κρίναντες ἐπιθέσθαι ταύτης τῆς ὥρας, δειπνοποιησάμενοι, νυκτὸς

ἀπήντων τοῖς κομίζουσι τὰς ἀγοράς. Τῶν δὲ παρα-
 φυλαττόντων Ἀθηναίων ἀγνοούντων, καὶ προσδεξα-
 μένων τοὺς Θετταλοὺς ὡς φίλους, συνέβη καὶ πολ-
 λούς καὶ ποικίλους ἀγῶνας γενέσθαι περὶ τῆς ἀγο-
 ρᾶς. Τὸ μὲν γὰρ πρῶτον οἱ Θετταλοὶ, προσδεχθέν-
 τες ὑπὸ τῶν πολεμίων διὰ τὴν ἀγροίαν, ἔκτεινον τοὺς
 ἐντυγχάνοντας, καὶ συντεταγμένοι τοῖς τεθορυβημέ-
 νοις συμπλεκόμενοι πολλοὺς ἀνήρουν. Οἱ δὲ κατὰ
 τὴν στρατοπεδείαν ὄντες Ἀθηναῖοι, πνθόμενοι τὴν
 τῶν Θετταλῶν ἐπίθεσιν, ἤκον κατὰ σπουδὴν καὶ
 τοὺς Θετταλοὺς ἐξ ἐφόδου τροψάμενοι, πολὺν ἐποίουν
 φόνον. Ἐπιβοηθησάντων δὲ τῶν Λακεδαιμονίων
 τοῖς Θετταλοῖς, συντεταγμένη τῇ δυνάμει καὶ τοῖς
 στρατοπέδοις ὅλοις γενομένης παρατάξεως, συνέβη
 διὰ τὴν γενομένην φιλοτιμίαν πολλοὺς παρ' ἀμφο-
 τέροις ἀναιρεθῆναι· τέλος δὲ τῆς μάχης ἀμφιδόξον
 λαβούσης τὸ τέλος, συνέβη τοὺς τε Λακεδαιμονίους
 ἀμφιβητῆσαι περὶ τῆς νίκης καὶ τοὺς Ἀθηναίους.
 Τότε μὲν οὖν ἐπιλαβούσης νυκτός, καὶ τῆς νίκης
 ἀμφιδόξου γενομένης, διεπρεσβεύοντο πρὸς ἀλλήλους,
 καὶ τετραμηναίους σπονδὰς ἐποίησαντο.

(C. 81.) Olymp. LXXX, 4. a. C. 455. Arch. Mnesitheide, Coss.
 T. Lucretio et T. Veturio Cicurino, Thebani socia arma iungunt
 Lacedaemoniis, quorum auctoritate amissam Persico bello dignita-
 tem recuperare, et Boeotos in ditionem suam redigere cupiunt.
 Atheniensium dux, Myronides, parva manu collecta, (C. 82.) glo-
 riosam de Boeotis victoriam adeptus, Tanagram vi capit, univer-
 sam Boeotiam populationibus vastat, multaque milites praeda ornat.

81. Τοῦ δ' ἐνιαυσιαίου χρόνου διεληλυθότος,
 Ἰθὴνησι μὲν ἦρχε Μνησιθείδης, ἐν Ῥώμῃ δ' ἕτατοι
 κατεστάθησαν Λούκιος Λουκράτιος καὶ Τίτος Οὐέ-

τούριος Κιζωρίτος. Ἐπὶ δὲ τούτων Θηβαῖοι μὲν τε-
 ταπεινωμένοι διὰ τὴν πρὸς Ξέρξην αὐτοῖς γενομένην
 συμμαχίαν, ἀνεξήτουν δι' οὗ τρόπου δύναιντο ἀνα-
 λαβεῖν τὴν πατριὸν ἰσχὺν τε καὶ δόξαν. Διὸ καὶ
 τῶν Βοιωτῶν ἀπάντων καταφρονοῦντων, καὶ μηκέτι
 προσεχόντων τοῖς Θηβαίοις, ἠξίουσαν τοὺς Λακεδαιμο-
 νίους τῇ πόλει συμπεριποιῆσαι τὴν ὅλην τῆς Βοιω-
 τίας ἡγεμονίαν· ἐπηγγέλλοντο δ' αὐτοῖς, ἀντὶ ταύ-
 της τῆς χάριτος, ἰδίᾳ πολεμήσειν τοῖς Ἀθηναίοις,
 ὥστε μηδεμίαν ἀνάγκην εἶναι τοῖς Σπαρτιώταις ἐκτὸς
 τῆς Πελοποννήσου δύναμιν ἐξαγαγεῖν περὶ τὴν. Οἱ δὲ
 Λακεδαιμόνιοι κρίναντες συμφέροντα λέγειν αὐτοὺς,
 καὶ νομίζοντες τὰς Θήβας, εἰάν αὐξήσωσιν, ἔσεσθαι
 τῇ τῶν Ἀθηναίων ὡσπερ ἀντίπολιν τινα· διόπερ
 ἔχοντες τότε περὶ Τάναγραν ἔτοιμον καὶ μέγα στρα-
 τόπεδον, τῆς μὲν τῶν Θηβαίων πόλεως μείζονα τὸν
 περὶ βόλον κατεσκεύασαν, τὰς δ' ἐν Βοιωτίᾳ πόλεις
 ἠνάγκασαν ὑποτάττεσθαι τοῖς Θηβαίοις. Οἱ δὲ Ἀθη-
 ναῖοι τὴν ἐπιβολὴν τῶν Λακεδαιμονίων διακόψαι
 σπεύδοντες, δύναμιν ἀξιόλογον συνεστήσαντο, καὶ
 στρατηγὸν εἶλοντο Μυρωνίδην τὸν Καλλίου. Οὗτος
 δὲ καταλέξας τῶν πολιτῶν τοὺς ἱκανοὺς, παρήγγει-
 λεν αὐτοῖς, ἐκθέμενος ἡμέραν, ἐν ἧ τὴν ἐκ τῆς πό-
 λεως ἀνάξενυσιν ἡμέλλε ποιῆσθαι. Ἐπεὶ δ' ὁ συντε-
 ταγμένος καιρὸς ἦκε, καὶ τῶν στρατιωτῶν τινὲς οὐκ
 ἀπήντησαν πρὸς τὴν ὠρισμένην ἡμέραν, ἀναλαβὼν
 τοὺς προσεληλυθότας, προῆγεν εἰς τὴν Βοιωτίαν.
 Τῶν δὲ ἡγεμόνων τινὲς καὶ τῶν φίλων ἔφασαν δεῖν
 ἀναμείναι τοὺς καθυστεροῦντας· ὁ δὲ Μυρωνίδης,

συνετὸς ὢν ἄμα καὶ δραστικός, στρατηγὸν οὐκ ἔφη-
 σεν ἀναμέμειν· ἀπεφαίνεται γὰρ τοὺς μὲν ἐκουσίως
 καθυστεροῦντας τῆς ἐξόδου, καὶ κατὰ τὴν μάχην
 ἀγενεῖς καὶ δειλῶς ἔξιν, καὶ διὰ τοῦτο τοὺς ὑπὲρ
 τῆς πατρίδος κινδύνους οὐχ ὑποστήσεσθαι· τοὺς
 δ' ἐτοιμοὺς κατὰ τὴν συντεταγμένην ἡμέραν παρα-
 γρηθέντας, φανεροὺς εἶναι διότι καὶ τὴν ἐν τῷ πο-
 λέμῳ τάξιν οὐ καταλείψουσι· ὅπερ καὶ συνέβη γενέ-
 σθαι. Ὀλίγους γὰρ προάγων στρατιώτας, καὶ τού-
 τους ἀρίστους ταῖς ἀνδραγαθίαις, παρετάξατο κατὰ
 τὴν Βοιωτίαν πρὸς πολλαπλασίους, καὶ κατὰ κράτος
 περιεγένετο τῶν ἀντιταχθέντων.

82. Δοκεῖ δ' ἡ πρῶξις αὕτη μηδεμιᾶς ἀπολεί-
 πεσθαι τῶν ἐν τοῖς ἔμπροσθεν χρόνοις γεγενημένων
 παρατάξεων τοῖς Ἀθηναίοις. Ἡ τε γὰρ ἐν Μαγα-
 θῶνι γενομένη νίκη, καὶ τὸ περὶ Πλαταιᾶς κατὰ
 Περσῶν προτέρημα, καὶ τᾶλλα τὰ περιβόητα τῶν
 Ἀθηναίων ἔργα, δοκεῖ μηδὲν προέχειν τῆς μάχης, ἧς
 ἐνίκησε Μυρωνίδης τοὺς Βοιωτοὺς. Ἐκείνων γὰρ αἱ
 μὲν ἐγένοντο πρὸς βαρβάρους, αἱ δὲ συνετελέσθησαν
 μετ' ἄλλων συμμάχων· ταύτην δὲ τὴν παράταξιν
 Ἀθηναῖοι μόνοι διακινδυνεύσαντες ἐνίκησαν, καὶ
 πρὸς Ἑλλήνων τοὺς ἀρίστους διηγωνίσαντο· δοκοῦσι
 γὰρ οἱ Βοιωτοὶ κατὰ τὰς τῶν δεινῶν ὑπομονὰς καὶ
 τοὺς πολεμικοὺς ἀγῶνας μηδενὸς λείπεσθαι τῶν ἄλ-
 λων. Ὑστερον οὖν αὐτοὶ Οἰθαῖοι, περὶ Λεῦκτρα
 καὶ Μαντίνειαν μόνοι πρὸς Λακεδαιμονίους ἅπαν-
 τας καὶ τοὺς συμμάχους παραταξάμενοι, μεγίστην
 μὲν δόξαν ἐπ' ἀνδρία κατεκτήσαντο, τῆς δὲ Ἑλλάδος

ἰπάσης ἡγεμόνες ἀνεπίστως ἐγενήθησαν. Τῶν δὲ συγγραφέων, καίπερ τῆς μάχης ταύτης ἐπιφανοῦς γεγενημένης, οὐδεὶς οὐδὲ τὸν τόπον αὐτῆς οὐδὲ τὴν διάταξιν ἀνέγραψε. Μυρωνίδης μὲν οὖν ἐπιφανεῖ μάχῃ νικήσας τοὺς Βοιωτοὺς, ἐνάμιλλος ἐγενήθη τοῖς πρὸ αὐτοῦ γενομένοις ἡγεμόσιν ἐπιφανεστάτοις, Θεμιστοκλεῖ καὶ Μιλτιάδῃ καὶ Κίμωνι. Ὁ δὲ Μυρωνίδης μετὰ τὴν γενομένην νίκη, Τάναγραν μὲν ἐκπολιορκήσας, περιεῖλεν αὐτῆς τὰ τεῖχη· τὴν δὲ Βοιωτίαν ἅπασαν ἐπιών, ἔτεμνε καὶ κατέφθειρε· τοῖς στρατιώταις δὲ διελὼν τὰ λάφυρα, πάντας ὠφελείαις ἄδραϊς ἐκόσμησεν.

C. 83.) Obfirmati ad resistendum Boeoti, ad Oenophyta fugantur: omnes Boeoticae urbes, Thebis exceptis, Atheniensibus cedunt. Mox Locri Opuntii domantur; Phocenses subiguntur; Pharsalia obsidione cingitur. Quam nimis diu ac fortiter perferentibus Pharsaliis, Myronides, de occupatione Thessaliae desperans, Athenas redit.

83. Οἱ δὲ Βοιωτοὶ παροξυνθέντες ἐπὶ τῇ διαφθορᾷ τῆς χώρας, συνεστράφησαν πανδημεῖ, καὶ στρατεύσαντες ἠθροισαν μεγάλην δύναμιν. Γενομένης δὲ μάχης ἐν Οἶνοφύτοις τῆς Βοιωτίας, καὶ τὸ δεινὸν ἀμφοτέρων ταῖς ψυχαῖς ἐρῶμένως ὑπομετόντων, διημέρευσαν ἐν τῇ μάχῃ· μόγις δὲ τῶν Ἀθηναίων τρεψαμένων τοὺς Βοιωτοὺς, ὁ Μυρωνίδης πασῶν τῶν κατὰ τὴν Βοιωτίαν πόλεων ἐγκρατῆς ἐγένετο, πλην Θηβῶν. Μετὰ δὲ ταῦτα ἐκ τῆς Βοιωτίας ἀναξέυξας, ἐστράτευσεν ἐπὶ Λοκροὺς τοὺς ὀνομαζομένους Ὀπουντίους. Τοῦτους δὲ ἐξ ἐφόδου χειρωσάμενος, καὶ λαβῶν δμήρους, ἐνέβαλεν εἰς τὴν Φαρσαλίαν. Παραπλησίως δὲ τοῖς Λοκροῖς καὶ τοῖς

Φωκείς καταπολεμήσας, καὶ λαβῶν δμήρους, ἀνέ-
 ζευξεν εἰς τὴν Θετταλίαν· ἐγκαλῶν μὲν τῆς γενομέ-
 νης προδοσίας, προστάτων δὲ καταδέχεσθαι τοὺς
 φυγάδας· τῶν δὲ Φαρσαλίων οὐ προσδεχομένων, ἐπο-
 λιόρκει τὴν πόλιν. Ἐπεὶ δὲ τὴν μὲν πόλιν οὐκ ἠδύ-
 νατο βίᾳ χειρώσασθαι, τὴν δὲ πολιορκίαν πολὺν
 χρόνον ὑπέμενον οἱ Φαρσάλιοι, τὸ τηνικαῦτα ἀπο-
 γνοὺς τὰ κατὰ τὴν Θετταλίαν, ἐπανῆλθεν εἰς τὰς
 Ἀθήνας. Μυρωνίδης μὲν οὖν ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ μεγά-
 λας πράξεις ἐπιτελεσάμενος, περιβόητον ἔσχε τὴν δό-
 ξαν πορὰ τοῖς πολίταις. Ταῦτα μὲν οὖν ἐπράχθη
 κατὰ τοῦτον τὸν ἐνιαυτόν.

(C. 84) Olymp. LXXXI, 1. a. C. 454. Arch. Callia, Coas. S. Sulpricio et P. Volumnio Amintino, praefectus classis Atheniensium, Tolmidis, Myronidae gloria inflammatus, cum magna copia militum, qui nomina ultro erant professi, alisque delectis, ipsam Laconiam adit, antea nemini tentatam, eamque depopulatur.

84. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Καλλίου, παρὰ
 μὲν Ἠλείοις Ὀλυμπιάς ἦχθη μία πρὸς ταῖς ὄγδοή-
 κοντα, καθ' ἣν ἐνίκα στάδιον Πολύμναστος Κυρη-
 ναῖος· ἐν Ῥώμῃ δ' ὑπῆρχον ἕπατοι Σεροῦῖος Σουλ-
 πίκιος καὶ Πούπλιος Οὐλοῦμνιος Ἀμιντῖνος. Ἐπὶ
 δὲ τούτων Τολμίδης ὁ τεταγμένος ἐπὶ τῆς ναυτικῆς
 δυνάμεως, ἀμιλλώμενος πρὸς τὴν Μυρωνίδου ἀρε-
 τὴν τε καὶ δόξαν, ἀξιολόγον τι κατεργάσασθαι. Διὸ
 καὶ κατ' ἐκείνους τοὺς καιροὺς μηδενὸς πρότερον πε-
 πορθηκότος τῆν Λακωνικὴν, παρεκάλεσε τὸν δῆμον
 δηῶσαι τὴν τῶν Σπαρτιατῶν χώραν· ἐπηγγέλλετο δὲ,
 χιλίους ὀπλίτας παραλαβὼν εἰς τὰς τριήρεις, μετὰ
 τούτων πορθήσειν μὲν τὴν Λακωνικὴν, ταπεινώσειν

δὲ τὴν τῶν Σπαρτιατῶν δόξαν. Συγχωρησάντων δὲ τῶν Ἀθηναίων, βουλόμενος λαθραίως πλείονας πολίτας ἐξαγαγεῖν, τεχνάζεται τι τοιοῦτον. Οἱ μὲν πολῖται διελάμβανον αὐτὸν καταλέξειν εἰς τὴν στρατείαν τῶν νέων τοὺς ἀκμάζοντας ταῖς ἡλικίαις, καὶ τοῖς σώμασιν εὐρωστοτάτους· ὁ δὲ Τολμίδης σπεύδων μὴ μόνον τοὺς τεταγμένους χιλίους ἐξάγειν εἰς τὴν στρατείαν, προσιὼν ἐκάστῳ τῶν νέων καὶ τῆ ῥώμῃ διαφερόντων, ἔλεγεν ὡς μέλλει καταλέγειν αὐτόν· κρεῖττον οὖν ἔφησεν ἐθέλοντὴν στρατεύειν μᾶλλον ἢ διὰ τὸν κατὰλογον ἀναγκασθῆναι δοκεῖν· ἐπεὶ δὲ πλείους τῶν τριςχιλίων τούτῳ τῷ λόγῳ συνέπεισεν ἐθέλοντι ἀπογράφεσθαι, τοὺς δὲ λοιποὺς οὐκέτι σπεύδοντας ἐώρα, τότε τοὺς ὁμολογημένους χιλίους κατέλεξεν ἐκ τῶν ἄλλων. Ὡς δ' αὐτῷ καὶ ἄλλα τὰ πρὸς τὴν στρατείαν ἠτοίμαστο, πεντήκοντα μὲν τριήρεσιν ἀνήχθη καὶ τετρακισχιλίους ὀπλίταις· καταπλεύσας δὲ τῆς Λακωνικῆς εἰς Μεθώνην, τοῦτο μὲν τὸ χωρίον εἶλε, τῶν δὲ Λακεδαιμονίων βοηθησάντων, ἀνέξευξε, καὶ παραπλεύσας εἰς τὸ Γύθειον, ἐπίγειον τῶν Λακεδαιμονίων, χειρωσάμενος δὲ καὶ ταύτην τὴν πόλιν, καὶ τὰ νεώρια τῶν Λακεδαιμονίων ἐμπρήσας, τὴν χώραν ἐδήλωσεν. Ἐκεῖθεν δὲ ἀναχθεὶς, ἔπλευσε τῆς Κεφαλληνίας εἰς Ζάκυνθον· ταύτην δὲ χειρωσάμενος, καὶ πύσας τὰς ἐν Κεφαλληνίᾳ πόλεις προσαγαγόμενος, εἰς τὸ πέραν διέπλευσε, καὶ κατῆρεν εἰς Ναύπακτον. Ὁμοίως δὲ καὶ ταύτην ἐξ ἰφόδου λαβὼν, κατῴκισεν εἰς ταύτην Μεσσηνίων τοὺς ἐπισήμους, ὑποσπίδους ὑπὸ Λακεδαιμονίων

ἀφεθένης. Κατὰ γὰρ τὸν αὐτὸν χρόνον οἱ Λακεδαιμόνιοι πρὸς τοὺς Εἰλωτας καὶ Μεσσηνίους πεπολεμηκότες ἐπὶ πλεῖον, τότε κρατήσαντες ἀμφοτέρων, τοὺς μὲν ἐξ Ἰθώμης ὑποσπόνδους ἀφῆκαν, καθότι προείρηται· τῶν δ' Εἰλωτῶν τοὺς αἰτίους τῆς ἀποστάσεως κολάσαντες, τοὺς ἄλλους κατεδουλώσαντο.

(C. 85.) Olymp. LXXXI, 2. a. C. 453. Arch. Sosistrato, Coss P. Valerio Publicola et C. Clodio Rhegillano, dum Tolmides in Boeotia versatur, Pericles cum classe Peloponnesum invadit, omnesque sibi urbes subiicit. Tantum uno anno creverunt Atheniensium opes.

85. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Σωσιστράτου Ῥωμαῖοι μὲν ὑπάτους κατέστησαν Πούπλιον Οὐαλέριον Πουπλικόλαν καὶ Γάϊον Κλώδιον Ῥήγγιλλον. Ἐπὶ δὲ τούτων Τολμίδης μὲν περὶ τὴν Βοιωτίαν διέτριβεν, Ἀθηναῖοι δὲ Περίκλεια τὸν Ξανθίππου, τῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν, στρατηγὸν κατέστησαν, καὶ δόντες αὐτοῖς τριῆρεις πεντήκοντα καὶ χιλίους ὀπλίτας, ἐξέπεμψαν ἐπὶ τὴν Πελοπόννησον. Οὗτος δὲ τῆς Πελοποννήσου πολλὴν ἐπόρθησεν· εἰς δὲ τὴν Ἀκαρνανίαν διαβίης πλησίον Οἰνιάδων, ἀπιάσας τὰς πόλεις προσηγάγετο. Οἱ μὲν οὖν Ἀθηναῖοι κατὰ τοῦτον τὸν ἐνιαυτὸν πλείστων πόλεων ἤρξαν, ἐπ' ἀνδρῶν δὲ καὶ στρατηγῶν μεγάλην δόξαν κατεκτήσαντο.

(C. 86.) Olymp. LXXXI, 3. a. C. 452 Arch. Aristone Coss. Q. Fabio Vibulano et L. Cornelio Curetino, auctore Cimone quinquagennales induciæ inter Athenienses et Lacedaemonios factae. In Sicilia multi motus: primo inter Egestanos ac Lilybaeos de agro; dein omnino inter sectatores aut libertatis aut tyrannidis. Tyndaride ob affectatum regnum capitis damnato, Syracusani, ad opprimendam regnandi libidinem, (C. 87.) ostracismi Attici speciem, petulismum instituant: qui propter desidiam ac luxum plurimorum civiam exortasque novas factiones, brevi abrogatus est.

86. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησιν Ἀρίστωνος Ῥω-

μαῖοι μὲν κατέστησαν ὑπάτους Κδόντον Φάβιον Οὐβουλανόν καὶ Λεύκιον Κορνήλιον Κουριτῖνον. Ἐπὶ δὲ τούτων Ἀθηναίους καὶ Πελοποννησίοις πενταετείς ἐγένοντο σπονδαί, Κίμωνος τοῦ Ἀθηναίου συνθεμένου ταύτας. Κατὰ δὲ τὴν Σικελίαν Ἑγεστιάοις καὶ Διλυβαίοις ἐνέστη πόλεμος περὶ χώρας τῆς πρὸς τῷ Μαζάρῳ ποταμῷ. Γενομένης δὲ μάχης ἰσχυρᾶς, συνέβη πολλοὺς παρ' ἀμφοτέροις ἀναιρεθῆναι, καὶ τῆς φιλοτιμίας μὴ λῆξαι τὰς πόλεις. Μετὰ δὲ τὴν πολιτογραφίαν τὴν ἐν ταῖς πόλεσι γενομένην, καὶ τον ἀναδασμὸν τῆς χώρας, πολλῶν εἰκῆ καὶ ὡς ἔτυχε πεπολιτογραφημένων, ἐνόσουν αἱ πόλεις, καὶ πάλιν εἰς πολιτικὰς στάσεις καὶ ταραχὰς ἐνέπιπτον· μάλιστα δὲ τὸ κακὸν ἐπεπόλασεν ἐν ταῖς Συρακούσαις. Τυνδαρίδης γάρ τις τοῦνομα, Θράσους καὶ τόλμης γέμων ἄνθρωπος, τὸ μὲν πρῶτον πολλοὺς τῶν πενήτων ἀνελάμβανε, καὶ σωματοποιῶν τούτους, ἐαυτῷ πρὸς τυραννίδα ἐτοιμοὺς ἐποίει δορυφόρους· μετὰ δὲ ταῦτα ἤδη φανερῶς ὦν ὅτι δυναστείας ὀρέγεται, θανάτου κρίσιν ὑποσχών, κατεδικάσθη. Ἀπαγομένου δὲ εἰς τὸ δεσμωτήριον, οἱ πολυωρηθέντες ὑπ' αὐτοῦ συνεστράφησαν, καὶ τοῖς ἀπάγουσι τὰς χεῖρας ἐπέφερον. Ταραχῆς δὲ γενομένης κατὰ τὴν πόλιν, συνεστράφησαν οἱ χαριέστατοι τῶν πολιτῶν, καὶ τοὺς νεωτερίσαντας συναρπάσαντες, ἅμα τῷ Τυνδαρίῳ ἀνέϊλον. Πλεονάκεις δὲ τούτου γενομένου, καὶ τῶν ἀνδρῶν τυραννίδος ἐπιθυμούντων, ὁ δῆμος ἐπήνεχθη μιμήσασθαι τοὺς Ἀθηναίους, καὶ νόμον θεῖ-

ραι παραπλήσιον τῷ παρ' ἐκείνοις γεγραμμένῳ περ ὄστρακισμοῦ.

87. Παρὰ γὰρ Ἀθηναίοις ἕκαστον τῶν πολιτῶν ἴδει γράφειν εἰς ὄστρακον τοῦνομα τοῦ δοκοῦντος μάλιστα δύνασθαι τυραννεῖν τῶν πολιτῶν· παρὰ δὲ τοῖς Συρακουσίοις εἰς πέταλον ἐλαίας γράφεσθαι τὸν δυνατώτατον τῶν πολιτῶν· διαριθμηθέντων δὲ τῶν πετάλων, τὸν πλεῖστα πέταλα λαβόντα φεύγειν πενταετῆ χρόνον. Τοῦτω γὰρ τῷ τρόπῳ διελάμβανον ταπεινώσειν τὰ φρονήματα τῶν πλεῖστον ἰσχυόντων ἐν ταῖς πατρίσι. Καθόλου γὰρ οὐ πονηρίας κόλασιν ἐλάμβανον παρὰ τῶν παρανομοούντων, ἀλλὰ δυνάμεως καὶ αὐξήσεως τῶν ἀνδρῶν ἐποίουν ταπεινώσειν. Οἱ μὲν οὖν Ἀθηναῖοι τοῦτο τὸ γένος τῆς νομοθεσίας ὠνόμασαν ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότος ὄστρακισμῶν, οἱ δὲ Συρακούσιοι πεταλισμῶν. Οὗτος δὲ ὁ νόμος διέμεινε παρὰ μὲν τοῖς Ἀθηναίοις ἐπὶ πολλὸν χρόνον, παρὰ δὲ τοῖς Συρακουσίοις κατελύθη ταχὺ, διὰ τοιαύτας τινὰς αἰτίας. Τῶν μεγίστων ἀνδρῶν φυγαδευομένων, οἱ χαριέστατοι τῶν πολιτῶν, καὶ δυνάμενοι διὰ τῆς ἰδίας ἀρετῆς πολλὰ τῶν κοινῶν ἐπαγορευοῦν, ἀφίσταντο τῶν δημοσίων πράξεων, καὶ διὰ τὸν ἀπὸ τοῦ νόμου φόβον ἰδιωτεύοντες διετέλουν· ἐπιμελούμενοι δὲ τῆς ἰδίας οὐσίας, εἰς τρυφήν ἀπέκλινον· οἱ δὲ πονηρότατοι τῶν πολιτῶν, καὶ τόλμη διαφέροντες, ἐφρόντιζον τῶν δημοσίων, καὶ τὰ πλήθη πρὸς νεωτερισμῶν καὶ ταραχῆν προειτρέποντο. Διόπερ στάσεων γενομένων πάλιν, καὶ τῶν πολλῶν εἰς διαφορὰς ἐκτραπομένων, πάλιν

ἡ πόλις εἰς συνεχεῖς καὶ μεγάλας ἐνέπιπτε ταραχάς. Ἐπεπόλαξε γὰρ δημαγωγῶν πλῆθος καὶ συκοφαντῶν, καὶ λόγου δεινότης ὑπὸ τῶν νεωτέρων ἤσκειτο, καὶ καθόλου πολλοὶ τὰ φαῦλα τῶν ἐπιτηδευμάτων ἀντὶ τῆς παλαιῆς καὶ σπουδαίας ἀγωγῆς ἠλλάττοντο· καὶ ταῖς μὲν οὐσίαις διὰ τὴν εἰρήνην προέκοπτον, τῆς δ' ὁμοιοῦσας καὶ τοῦ δικαιοπραγεῖν ὀλίγη τις ἐγένετο φροντίς. Διόπερ οἱ Συρακούσιοι μεταγρόντες, τὸν περὶ τοῦ πεταλισμοῦ νόμον κατέλυσαν, ὀλίγον χρόνον αὐτῷ χρησάμενοι. Καὶ τὰ μὲν κατὰ τὴν Σικελίαν ἐν τούτοις ἦν.

(C. 88.) Repetita alieno loco narratio de Pericli: incursione in Peloponnesum. (v. Cap. 85.) Pericles Chersonesi agros, Tolmides in Eurotam profectus, Naxiorum terram suis distribuit. — Olymp. LXXXI, 4. a. C. 451. Arch. Lysistrate, Coss. C. Nautio Rutilo et L. Minutio Augurino, Sicilia Tyrrenorum atrocissimi vexata, Syracusani Phayllum, dein, hoc ob proditorem in exsilium misso, Apellen Tyrreniae bellum inferre iubent. Is Corsicam, Aethiam et alia loca vastat. Post haec Ducetius de Siculis bene meruit. Nam et omnes eorum civitates in unam remp. iunxit, et novam extruxit urbem Palicem, prope fanum Palicorum.

88. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Λυσικράτους, ἐν Ῥώμῃ κατεστάθησαν ὑπατοὶ Γάϊος Ναύτιος Ῥουτίλιος καὶ Λεύκιος Μινούκιος Καρουτιανός. Ἐπὶ δὲ τούτων Περικλῆς ὁ τῶν Ἀθηναίων στρατηγός, ἀποβάς εἰς Πελοπόννησον, ἐδῆωσε τὴν τῶν Σικωνίων χώραν. Ἐπεξεληθόντων δ' ἐπ' αὐτὸν τῶν Σικωνίων πανδημεί, καὶ μάχης γενομένης, ὁ Περικλῆς νικήσας, καὶ πολλοὺς κατὰ τὴν φυγὴν ἀνελών, κατέκλεισεν αὐτοὺς εἰς πολιορκίαν. Προςβολὰς δὲ ποιούμενος τοῖς τείχεσι, καὶ μὴ δυνάμενος ἐλεῖν τὴν πόλιν, ἔτι δὲ τῶν Λακεδαιμονίων ἀποστειλάντων

βοήθειαν τοῖς πολιορκουμένοις, ἀνέβηξεν ἐκ τῆς Σικυῶνος· εἰς δὲ τὴν Ἀκαρνανίαν πλεύσας καὶ τὴν τῶν Οἰνιάδων χώραν καταδραμών, καὶ λαφύρων πλῆθος ἀθροίσας, ἀπέπλευσεν ἐκ τῆς Ἀκαρνανίας. Μετὰ δὲ ταῦτα ἐλθὼν εἰς Χερσόνησον, χιλίοις τῶν πολιτῶν κατεκληροῦχησε τὴν χώραν. Ἄμα δὲ τοῦτοις πραττομένοις, Τολμίδης ὁ ἕτερος στρατηγός, εἰς τὴν Εὐβοίαν παρελθὼν, ἄλλοις χιλίοις πολίταις τὴν τῶν Ναξίων γῆν διένειμε.

Κατὰ δὲ τὴν Σικελίαν, Τυρρόνητῶν ληΐζομένων τὴν θάλατταν, οἱ Συρακούσιοι ναύαρχον ἐλόμενοι Φάϊλλον, ἔπεμψαν εἰς τὴν Τυρρόνητιαν. Οὗτος δ' ἐκπλεύσας, τὸ μὲν πρῶτον νῆσον τὴν ὀνομαζομένην Αἰθαλίαν ἐπόρθησε, παρὰ δὲ τῶν Τυρρόνητῶν λάθρα χρῆματα λαβὼν, ἀπέπλευσεν εἰς τὴν Σικελίαν, οὐδὲν ἄξιον μνήμης διαπραξίμενος. Οἱ δὲ Συρακούσιοι τοῦτον μὲν ὡς προδότην καταδικάσαντες ἐφυγάδυσαν· ἕτερον δὲ στρατηγὸν καταστήσαντες Ἀπελλῆν, ἐξαπέστειλαν ἐπὶ Τυρρόνητους, ἔχοντα τριήρεις ἑξήκοντα. Οὗτος δὲ τὴν παραθαλάσσιον Τυρρόνητιαν καταδραμών, ἀπῆγεν εἰς Κύρρον κατεχομένην ὑπὸ Τυρρόνητῶν κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους· πορθήσας δὲ πλείιστα τῆς νήσου, καὶ τὴν Αἰθαλίαν χειρωσάμενος, ἐπανῆλθεν εἰς τὰς Συρακούσας, αἰχμαλώτων τε πλῆθος κομίζων, καὶ τὴν ἄλλην ὀφέλειαν ἄγων οὐκ ὀλίγην. Μετὰ δὲ ταῦτα Δουκέτιος ὁ τῶν Σικελιωτῶν ἀφηγούμενος, τὰς πόλεις ἀπάσας τὰς δημοθετεῖς, πλὴν τῆς Τββλας, εἰς μίαν καὶ κοινὴν ἤγαγε συντέ-

λειαν· δραστικὸς δὲ ὢν, νεωτέρων ωρέγεται πραγμάτων, καὶ παρὰ τοῦ κοινοῦ τῶν Σικελῶν ἀθροίσας δύνάμιν ἀξιόλογον, τὰς Μένας, ἧτις ἦν αὐτοῦ πατρίς, μειώκισεν εἰς τὸ πεδίον, καὶ πλησίον τοῦ τεμένους τῶν ὀνομαζομένων Παλίκων ἔκτισε πόλιν ἀξιόλογον, ἣν ἀπὸ τῶν προειρημένων θεῶν ὠνόμαζε Παλίκην.

(C. 89.) Quod fanum, antiquitate sua augustum, crateres habet ignibus et aquis calidis exaestuans: sanctissima illic iuramenta praestantur, habeturque asyllum inviolatissimum.

89. Ἐπεὶ δὲ περὶ τῶν θεῶν τούτων ἐμνήσθημεν, οὐκ ἄξιόν ἐστι παραλιπεῖν τὴν περὶ τὸ ἱερόν ἀρχαιότητά τε καὶ τὴν ἀπιστίαν, καὶ τὸ σύνολον τὸ περὶ τοὺς ὀνομαζομένους κρατῆρας ἰδίωμα. Μυθολογοῦσι γὰρ τὸ τέμενος τοῦτο διαφέρειν τῶν ἄλλων ἀρχαιότητι καὶ σεβασμῶ, πολλῶν ἐν αὐτῷ παραδόξων γεγενημένων. Πρῶτον μὲν γὰρ κρατῆρές εἰσι, τῷ μεγέθει μὲν οὐ κατὰ πᾶν μεγάλοι, σπινθηρίας δ' ἐξαισίους ἀναβιάλλοντες, ἐξ ἀμυθῆτου δὲ βυθοῦ, καὶ παραπλήσιον ἔχοντες τὴν φύσιν τοῖς λέβησι τοῖς ὑπὸ πυρὸς πολλοῦ καιομένοις, καὶ τὸ ὕδωρ διάπυρον ἀναβιάλλουσιν. Ἐμφασιν μὲν οὖν ἔχει τὸ ἀναβαλλόμενον ὕδωρ ὡς ὑπάρχει διάπυρον, οὐ μὴν ἀκριβῆ τὴν ἐπίγνωσιν ἔχει, διὰ τὸ μηδένα τολμᾶν ἀψασθαι τούτου. Τηλικαύτην γὰρ ἔχει κατάπληξιν ἢ τῶν ὑγρῶν ἀναβολή, ὥστε δοκεῖν ὑπὸ θείας τινὸς ἀνάγκης γίνεσθαι τὸ συμβαῖνον. Τὸ μὲν οὖν ὕδωρ θείου κατὰκορον τὴν ὄσφρησιν ἔχει, τὸ δὲ χάσμα βρόμον πολὺν καὶ φοβερόν ἐξίησι· τὸ

δὲ δὴ τούτων παραδοξύτερον, οὔτε ὑπερεκχεῖται τὸ ὑγρὸν, οὔτε ἀπολείπει, κίνησιν δὲ καὶ βίαν φεύματος εἰς ὕψος ἔξαιρομένην ἔχει θαυμάσιον. Τοιαύτης δὲ θεοπρεπείας οὔσης περὶ τὸ τέμενος, οἱ μέγιστοι τῶν ὄρκων ἐνταῦθα συντελοῦνται, καὶ τοῖς ἐπιορκήσασιν σύντομος ἢ τοῦ δαιμονίου κόλασις ἀκολουθεῖ· τινὲς γὰρ τῆς ὀράσεως στερηθέντες τὴν ἐκ τοῦ τεμένους ἄφοδον ποιοῦνται. Μεγάλῃ δ' οὔσης δεισιδαιμονίας, οἱ τὰς ἀμφισβητήσεις ἔχοντες, ὅταν ὑπὸ τινος ὑπεροχῆς κατισχύωνται, τῇ διὰ τῶν ὄρκων τούτων ἀναιρέσει κρίνονται. Ἔστι δὲ τοῦτο τὸ τέμενος ἐκ τινῶν χρόνων ἄστυλον τετηρημένον, καὶ τοῖς ἀτυχοῦσιν οἰκέταις, καὶ κυρίοις ἀγνώμοσι περιπεπωκόσι, πολλὴν παρέχεται βοήθειαν. Τοὺς γὰρ εἰς τοῦτο καταφυγόντας οὐκ ἔχουσι ἐξουσίαν οἱ δεσπότες βιαίως ἀπάγειν, καὶ μέχρι τούτου διαμένουσιν ἄσινεῖς, μέχρις ἂν ἐπὶ διωρισμένοις φιλανθρώποις πείσαντες οἱ κύριοι, καὶ δόντες διὰ τῶν ὄρκων τὰς περὶ τῶν ὁμολογιῶν πίστεις, ἀπαλλαγῶσι. Καὶ οὐδεὶς ἱστορεῖται τῶν δεδοκότων τοῖς οἰκέταις πίστιν ταύτην παραβάς· οὕτω γὰρ ἢ τῶν θεῶν δεισιδαιμονία τοὺς ὁμόσαντας πρὸς τοὺς δούλους πιστοὺς ποιεῖ. Ἔστι δὲ καὶ τὸ τέμενος ἐν πεδίῳ θεοπρεπεῖ κείμενον, καὶ στοαῖς καὶ ταῖς ἄλλαις καταλύσεισιν ἱκανῶς κεκοσμημένον. Περὶ μὲν οὖν τούτων ἱκανῶς ἡμῖν εἰρήσθω· πρὸς δὲ τὴν συνεχῆ τοῖς προϊστορημένοις διήγησιν ἐπάνημεν.

(C. 90.) *Conditā Palice, Ducetius agros circumiacentes divisit, urbemque brevi amplificavit. Nec diuturna tamen fuit illa felicitas. In Italia Sybaris, post excidium Crotonistarum, instaurata et per sexennium habitata est. (Defit Ol. LXXXII, 1. a. C. 450.)*

90. Ὁ γὰρ Δουκέτιος τὴν Παλίκην κτίσας, καὶ περιλαβῶν αὐτὴν ἀξιολόγῳ τείχει, κατεκληροῦχησε τὴν ὁμορον χώραν. Συνέβη δὲ τὴν πόλιν ταύτην, διὰ τὴν τῆς χώρας ἀρετὴν, καὶ διὰ τὸ πλῆθος τῶν οἰκητόρων, ταχεῖαν λαβεῖν αὔξησην. Οὐ πολὺν δὲ χρόνον εὐδαιμονήσασα, κατεσκήφη καὶ διέμεινεν ἀοίκητος μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων· περὶ ὧν τὰ κατὰ μέρος ἀναγράφομεν ἐν τοῖς οἰκείοις χρόνοις. Καὶ τὰ μὲν κατὰ τὴν Σικελίαν ἐν τούτοις ἴν. Κατὰ δὲ τὴν Ἰταλίαν, μετὰ τὴν κατασκαφὴν τῆς Συβάρως ὑπὸ τῶν Κροτωνιατῶν ἕστερον ἔτεσιν ὄκτω πρὸς τοῖς πενήκοντα, Θετταλὸς συναγαγὼν τοὺς ὑπολοίπους τῶν Συβαριτῶν, ἐξ ἀρχῆς ὄκισε τὴν Σύβαριν, κειμένην ἀνὰ μέσον ποταμῶν δυοῖν, τοῦ τε Συβάριος καὶ Κράθιος. Ἀγαθὴν δ' ἔχοντες χώραν, ταχὺ ταῖς οὐσίαις ἐπηύξησαν. Κατασχόντες δὲ τὴν πόλιν ἔτη ἕξ, ἐξέπεσον ἐκ τῆς Συβάρως· περὶ ὧν τὰ κατὰ μέρος ἀναγράφαι πειρασόμεθα κατὰ τὴν ἐχομένην βίβλον.

* * * * *

(C. 91.) *Olymp. LXXXII, 2. a. C. 449. Antidoto Arch., L. Postumio et M. Horatio Coss., Ducetius Actnam urbem et Molyum castellum occupat, proelio fuis Agrigentinis. Sed mox pugna victus a Syracusanis, quibus suas Agrigentini copias iungebant, a suisque desertus, (C. 92.) supplex ad Syracusanos confugit, qui misericordia moti, suppeditatis ad victum necessariis, eum Corinthum relagarunt.*

91. Ἐπ' ἀρχοντας δ' Ἀθήρησιν Ἀντιδότου Ῥωμαῖοι κατέστησαν ὑπάτους Λεύκιον Ποστούμιον καὶ Μάρκον Ὠράτιον. Ἐπὶ δὲ τούτων Δουκέτιος μὲν ὁ τῶν Σικελῶν ἔχων τὴν ἡγεμονίαν, Αἴτην μὲν κατελάβετο, τὸν ἡγούμερον αὐτῆς δολοφονήσας· εἰς δὲ τὴν Ἀκραγαντίνων χώραν ἀναξεύξας μετὰ δυνάμεως, Μότιον φρουρούμενον ὑπὸ τῶν Ἀκραγαντίνων ἐπολιόρκησε· τῶν δὲ Συρακουσίων ἐπιβουλησάντων, συνάψας μάχην καὶ προτερήσας, ἐξήλασεν ἀμφοτέρους ἐκ τῶν στρατοπέδων. Καὶ τότε μὲν τοῦ χειμῶνος ἐνισταμένου, διεχωρίσθησαν εἰς τὴν οἰκίαν· οἱ δὲ Συρακούσιοι τὸν στρατηγὸν Βόλκωνα τῆς ἥτις αἴτιον ὄντα, καὶ δόξαντα λίθρα συμπράττειν τῷ Δουκετῷ, καταδικάσαντες ὡς προδότην ἀπέκτειναν· τοῦ θέρους δὲ ἀρχομένου, στρατηγὸν ἕτερον κατέστησαν, ᾧ δύνανιν ἀξιόλογον δόντες, προσέταξαν καταπολεμῆσαι Δουκέτιον. Οὗτος δὲ πορευθεὶς μετὰ τῆς δυνάμεως, κατέλαβε τὸν Δουκέτιον στρατοπεδεύοντα περὶ τὰς Νομάς. Γενομένης δὲ παρατάξεως μεγάλης, καὶ πολλῶν παρ' ἀμφοτέροις πιπτόντων, μόλις Συρακούσιοι βιασάμενοι τοὺς Σικελούς ἐτρέψαντο, καὶ κατὰ φυγὴν πολλοὺς ἀνεΐλον. Τῶν δὲ διαφυγόντων οἱ πλείους μὲν εἰς τὰ φρούρια τῶν Σικελῶν διεσώθησαν, ὀλίγοι δὲ μετὰ Δουκετίου τῶν αὐτῶν ἐλπίδων μετέχριν προείλοντο. Ἄμα δὲ τούτοις πραιτομένοις Ἀκραγαντῖνοι τὸ Μότιον φρούριον κατεχόμενον ὑπὸ τῶν μετὰ Δουκετίου Σικελῶν ἐξεπολιόρκησαν, καὶ

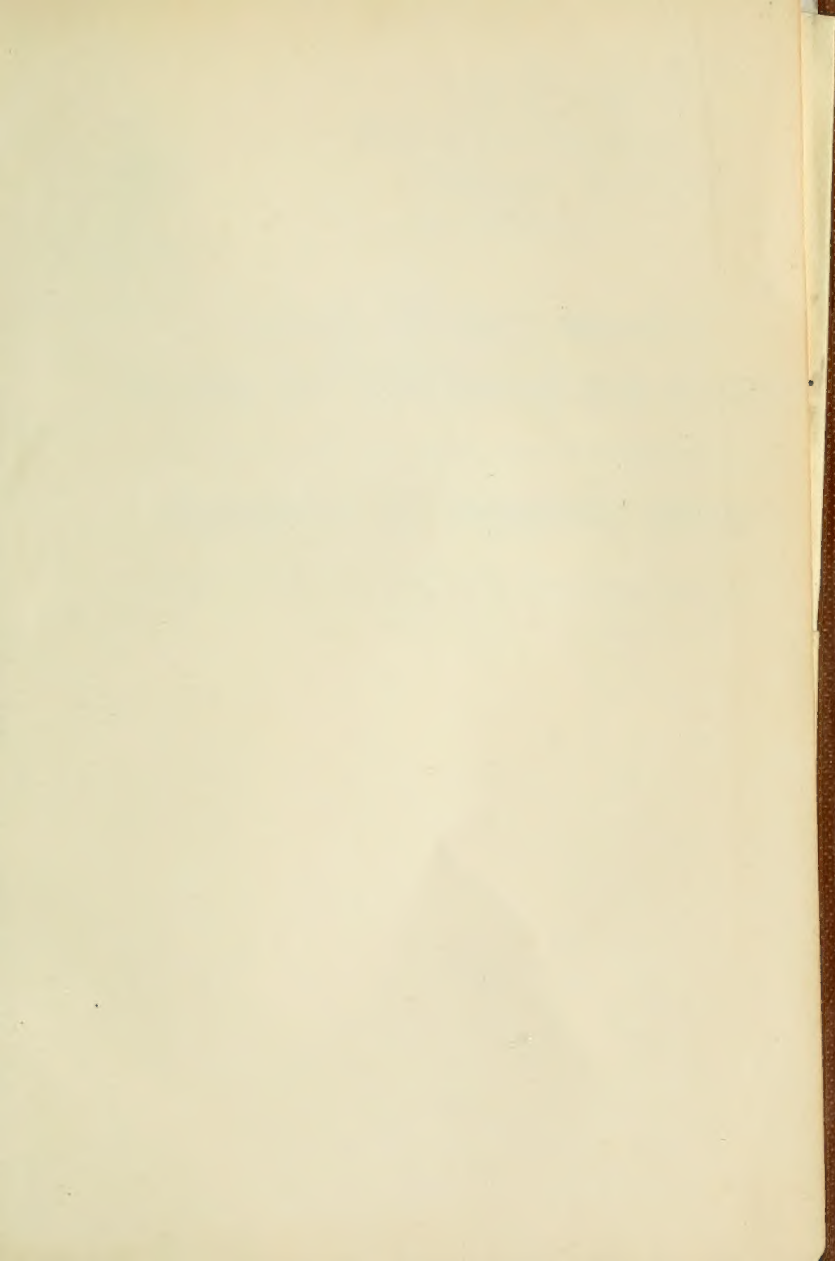
τὴν δύναμιν ἀπαγαγόντες πρὸς τοὺς Συρακουσίους νενικηκότας ἤδη, κοινῇ κατεστρατοπέδευσαν. Δουκέτιος δὲ διὰ τὴν ἤτιαν τοῖς ἔλοις συντριβεῖς, καὶ τῶν στρατιωτῶν αὐτὸν τῶν μὲν καταλειπόντων, τῶν δ' ἐπιβουλευόντων, εἰς τὴν ἐσχάτην ἤλθεν ἀπόγνωσιν.

92. Τέλος δὲ θεωρῶν τοὺς ὑπολοίπους φίλους μέλλοντας αὐτῷ τὰς χεῖρας προσφέρειν, φθίσας αὐτοὺς καὶ νυκτὸς διαδράς, ἀφίππευσεν εἰς τὰς Συρακούσας· ἔτι δὲ νυκτὸς οὔσης, παρῆλθεν εἰς τὴν ἀγορὰν τῶν Συρακουσίων, καὶ καθίσας ἐπὶ τῶν βωμῶν, ἐκέτης ἐγένετο τῆς πόλεως, καὶ ἑαυτὸν τε καὶ τὴν χώραν, ἧς ἦν κύριος, παρέδωκε τοῖς Συρακουσίοις. Τοῦ δὲ πλήθους διὰ τὸ παράδοξον συρρέοντος εἰς τὴν ἀγορὰν, οἱ μὲν ἄρχοντες συνήγαγον ἐκκλησίαν, καὶ προέθηκαν βουλὴν περὶ τοῦ Δουκετίου, τί χρὴ πράττειν. Ἐνιοὶ μὲν οὖν τῶν δημηγορεῖν εἰωθότων συνεβούλευον κολάζειν ὡς πολέμιον, καὶ περὶ τῶν ἡμαρτημένων τὴν προσήκουσαν ἐπιθεῖναι τιμωρίαν· οἱ δὲ χαριέστατοι τῶν πρεσβυτέρων παρόντες, ἀπεφαίνοντο σώζειν τὸν ἐκέτην, καὶ τὴν τύχην καὶ τὴν Νέμεσιν τῶν θεῶν ἐντρέπεσθαι· δεῖν γὰρ σκοπεῖν, οὐ τί παθεῖν ἄξιός ἐστι Δουκέτιος, ἀλλὰ τί πρέπει πρᾶξαι Συρακουσίοις· ἀποκτεῖναι γὰρ τὸν πεπτωκότα τῇ τύχῃ, μὴ προσῆκον, σώζειν δ' ἅμα τὴν πρὸς τοὺς θεοὺς εὐσέβειαν καὶ τὸν ἐκέτην, ἄξιον εἶναι τῆς τοῦ δήμου μεγαλοψυχίας. Ὁ δὲ δῆμος ὥσπερ τιμὴν μισθῶν φωνῆ

σώζειν ἅπαντες ἐβόων τὸν ἰκέτην. Συρακοῦσιοι μὲν ἀπολύσαντες τῆς τιμωρίας τὸν Δουκέτιον ἰκέτην, ἐξέπεμψαν εἰς τὴν Κόρινθον, καὶ ἐνταῦθα προστάξαντες καταβιοῦν, τὴν ἰκανὴν αὐτῷ χορηγίαν συναπέστειλαν. Ἡμεῖς δὲ παρόντες ἐπὶ τὸν προηγούμενον ἐνιαυτὸν τῆς Ἀθηναίων στρατείας ἐπὶ Κύπρον, Κίμωνος ἡγουμένου, κατὰ τὴν ἐν ἀρχῇ πρόθεσιν αὐτοῦ περιγράφομεν τήνδε τὴν βίβλον.

Britain p. 173

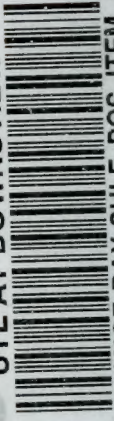
PA
3965
D3
1872
t.1-2

Diodorus Siculus
Diodori Siculi

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

UTL AT DOWNSVIEW

D RANGE BAY SHLF POS ITEM C
39 14 16 01 15 003 7